

SİZ ALLAH'A DİNİNİZİ Mİ ÖĞRETIYORSUNUZ?

HUCURAT SURESİ 16

Eser Adı: Allah'a Öğretilen Din

Yazar: Emre Dorman

İletişim: emredorman@yahoo.com

 facebook/emredorman

 twitter/emredorman

 Emre Dorman Video
www.emredorman.com

Kapak Tasarım: Seha Malatacık

Sayfa Düzeni: Adem Şenel

ISBN: 978-605-66212-2-2

Baskı ve Cilt: Pasifik Ofset Ltd. Şti.

Cihangir Mah. Güvercin Cad. No:3/1 Baha İş Merkezi A Blok
34310 Haramidere / İstanbul Tel: (0212) 412 17 00 Sertifika No: 12027

Genel Dağıtım

İSTANBUL YAYINEVİ

Cağaloğlu Yokuşu Evren Han No: 17 Kat: 1 Daire: 33

SİRKECİ – İSTANBUL

Tel: (0212) 519 62 72 - 522 22 26

www.istanbulyayinevi.net

bilgi@istanbulyayinevi.net

ALLAH'A ÖĞRETİLEN DİN

EMRE DORMAN

Yrd. Doç. Dr. Emre Dorman, Acıbadem Üniversitesi'nde öğretim üyesidir. Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Temel İslâm Bilimleri Kelâm Bilim Dalı'nda hazırladığı **Tanrı'nın Varlığının Kanıtlanmasında Kullanılan Modern Deliller: İnsancı İlke Örneği** başlıklı tezi ile yüksek lisans (2004), **Deizm ve Eleştirisi: Tarihsel ve Teolojik Bir Yaklaşım** başlıklı tezi ile de doktora çalışmasını tamamladı (2009).

Emre Dorman, Acıbadem Üniversitesi'nde **Felsefeye Giriş**, **Felsefe Tarihi** ve **Bilim Felsefesi**, Bahçeşehir Üniversitesi'nde ise **İslâm Felsefesi** ve **Din Felsefesi** dersleri vermekte, ilâhiyat, felsefe ve din-bilim ilişkisi alanlarında çalışmalarını sürdürmektedir.

Yayımlanmış Eserleri

- İnsanlar Uyurlar Ölünce Uyanırlar (2011)
- Modern Bilim: “Tanrı Var” (2011)
- Kur'an-ı Kerim'deki Temel Emirler ve Yasaklar (2011)
- People Are Asleep They Wake Up When They Die (2012)
- Duanız Olmasa Ne Öneminiz Var? (2013)
- Dini Konularda Kendini Kandırmanın 40 Yolu (2014)
- Din Neden Gereklidir? (2015)
- Allah'a Öğretilen Din (2016)

Prof. Dr. Caner Taslaman'a...

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	15
Kullanılan Hadis Rivayetleri İle İlgili Bir Açıklama.....	22

1. BÖLÜM

MÜSLÜMANLIĞIMIZIN SORGULANMASI.....	27
Bu Nasıl Müslümanlık? Nasıl Teslimiyet?.....	29
Hangi İslam? Hangi Müslüman?	30
2050'den Sonra Müslüman Sayısı Hıristiyan Sayısını Geçiyor	30
Senin İman Ettiğin Hangi Kur'an?.....	31
Allah Ne Diyor, Biz Ne Yapıyoruz?.....	33
Baskı Yapmayın Diyen Dinin, Din Adına Baskı Yapan Mensupları	37
İndirilen Din ve Uydurulan Din	38
Kim Bu Münafıklar?.....	41
Allah Tarafından Bildirilen, İnsanlar Tarafından Bindirilen.....	44
Allah'ın Kolaylaştırdığını İnsanlar Zorlaştırır.....	45

2. BÖLÜM

KUR'AN-I KERİM İLE İLİŞKİMİZ.....	47
Kur'an-ı Kerim Ziyafeti.....	51
Diri Olanı Uyarmak İçin Gönderilen Kitap: Kur'an.....	52
Kulun Can Simidi: Kur'an.....	54
Vahyi Allah Bildirir, Allah Açıklar.....	55
Kendi Kendisinin Tefsiri: Kur'an.....	57
Elimizdeki Tek ve Şaşmaz Ölçü: Kur'an	59
Antivirüs Programı: Kur'an.....	60
Çarpan Değil, Çarpıklıkları Düzelten Kitap: Kur'an	60
Okudun Mu? Düşündün Mü?	61
"Her Kafadan Bir Ses Çıkıyor"	62
"Biz Hocamızdan Böyle Duymadık"	63
"Biz Kur'an'ı Anlayamayız"	63
Düşünüp Anlayalım Diye Açık Kılınmış ve Detaylandırılmış Kitap: Kur'an.....	64
Hakikati Başka Yerde Arama	66

3. BÖLÜM

DİNİN KAYNAĞI VE METODOLOJİ SORUNU	69
Dinin Kaynağı Nedir?	71
Dini Anlamada Metodoloji (Yöntem) Sorunu	72
Nasih-Mensuh İddiası	75
İhtilafında Rahmet Olan Ümmet	77
Teorideki Geleneksel Din, Pratikte Nerede?	78
“Şayet Kur’an Yeterliyse Hadi Köpek Eti Yesene”	80
Din Adına Kur’an’a Uyulduğunda Dinin Eksik Kalacağı Korkusu	84

4. BÖLÜM

HADİSLER NEDEN DİNİN KAYNAĞI OLAMAZLAR?	89
“Hadislere Dil Uzatma”	94
Siz “Güvenilir” Diye İman Ettiğiniz Hadislerin Farkında Mısınız?	96
Ebu Hanife’nin Hadis Rivayetlerine Yaklaşımı	104
Buhari Elden Giderse Din De Elden Gider Mi?	108
Meşhur Altı Hadis Kitabının (Kütüb-i Sitte) İçerikleri ve Hadis Sayıları	111
Hadis Rivayeti ve Rivayet Şampiyonu Ebu Hureyre	114
Allah’ın Sözlerinden Başka Hangi Söze İnanıyorsunuz?	125
Hadisler Arasındaki Çelişkilere Örnekler	128
Kan Aldırmak Orucu Bozar Mı?	129
Kan Alımından (Hacamat) Para Alınır Mı?	129
Kusmak Orucu Bozar Mı?	129
Öpüşmek Orucu Bozar Mı?	130
İhramlı Kişi Evlenebilir Mi?	131
Kibleye Doğru Tuvalet Yapılır Mı?	132
Sırt Üstü Yatarken Ayak Ayak Üstüne Atılabilir Mi?	132
Bir Namaz Günde İki Kere Kılınabilir Mi?	133
Şiir Şeytan İşi Midir?	133
Peygamberimiz Yüzüğünü Hangi Eline Takardı?	134
Peygamberimiz Saçını ve Sakalını Boyamış Mıdır?	134
Peygamberimizin Aldığı Gusül Abdestleri Hakkında	136
Ehli Kitaba Muhalefet Etmek Gerekli Midir?	137
Ateşle Dağlama Yapmak Yasak Mıdır?	137
Peygamberimiz Dua Ederken Ellerini Açmış Mıdır?	138
Vahşi Hayvanların Eti Helal Midir?	138

Peygamberimiz Çekirge Yemiş Midir?.....	139
Dışkı Yiyen Hayvanların (Cellâle) Eti Yenilebilir Mi?	139
At Eti Yenilebilir Mi?.....	140
Kertenkele Öldürmek Sevap Mıdır?	141
Peygamberimiz Gözlerine Kaçar Defa Sürme Çekerdî?	141
Peygamberimiz Ayakta Küçük Tuvaletini Yapmış Mıdır?	
Sonra Abdest Almış Mıdır?.....	142
Ayakta Su İçilebilir Mi?.....	142
Su Tulumununun Ağzından Su İçilebilir Mi?	143
Hangi Peygamber Daha Üstündür?	143
Peygamberimiz “Efendimiz” Midir?.....	144
Cennete İlk Kim Girecektir?	145
Cemaat İle Kılınan Namazın Sevap Derecesi Nedir?	146
Hayızlı Kadın Mescide Girebilir Mi?.....	146
Bulaşıcı Hastalık Yok Mudur?.....	147
İlk İnen Vahiy Hangisidir?.....	148
Kur’an Karşılığında Ücret Alınabilir Mi?.....	149
Kadir Gecesi Ramazan’ın Hangi Gecesidir?	149
Peygamberimiz Ne Zaman İtikâfa Girerdi?.....	151
İnsanların En Hayırlıları Kimlerdir?.....	152
Peygamberimizden Sonra İlk Vefat Eden Eşi Kimdir?.....	153
Ölen Kişinin Ardından Ağlanır Mı?	153
Kıyamet Ne Zaman Kopacaktır?	154
İslam Ne Kadar Ayakta Kalacaktır?.....	155
Peygamberimizin Mucizesi Nedir?	155
Uğursuzluk Var Mıdır?.....	157
İmanın Esasları Nelerdir?.....	158
Ezan Nasıl Ortaya Çıkmıştır?	159
Abdestliyen Uyuyan Kişinin Abdest Alması Gerekir Mi?.....	160
Peygamberimiz Abdest Alırken Uzuvarını Kaç Kere Yıkamıştır?	160
Cuma Namazından Sonra Namaz	162
Öğle ve İkinci Namazından Önce ve Sonra Namaz.....	162
Akşam Namazından Önce Namaz	163
Peygamberimiz Sabah Namazında Ne Okurdu?	164
Ramazandan Önce Şaban Ayında Oruç Tutmak	165
Sefer Esnasında Oruç Tutulabilir Mi?	165
Namaz Kılanın Önünden Geçen Köpek, Eşek ve Kadın Namazı	
Bozar Mı?	166

Peygamberimizin Geride Bıraktığı Bayrak ve Sancağın Rengi Nedir? ...	167
Ölen Kişinin Affedilmesi İçin Cenazesinde Kaç Kişinin Ondan Razı Olması Gerekir?.....	168
Peygamberimiz Hangisini Söylemiş Olabilir?.....	170
Peygamberimizin Ümmetinin Ahiretteki Durumu Hangisidir?.....	171
Peygamberimizin Ümmetine Miras Olarak Bıraktığı Şey Nedir?.....	172
Kur'an Ayetleri İle Çelişen Hadislerle Örnekler	175
Peygamberimiz Kimlerin Cennetlik Olduğunu Bildirmiş Midir?	176
Hesapsız Cennete Girmek Mümkün Müdür?	177
Hız. Âdem Kader Kurbanı Mıdır?.....	177
Haksız Yere Öldürülen Herkesin Suçu Kabil'e De Yüklenir Mi?.....	179
Allah'tan Başkası Gaybı Bilebilir Mi?.....	179
Hesap Günü Şefaât Var Mı?	180
Peygamberimiz Ölmeden Önce Tüm Kadınlar İle Evlenmesi Helal Kılınmış Mıdır?	183
Varis İçin Vasiyet Yok Mudur?.....	184
Zina Sonucu Doğan Çocuk Babasına Varis Olamaz Mı?	184
Allah'ın Kabul Edeceği Tövbe Hangisidir?	184
Allah'tan Bağışlanma Dileyen Herkesin Günahı Affedilir Mi?.....	185
Hesap Günü Sadece Cehennemlikler Mi Hesaba Çekilecektir?.....	186
Kimse Ameli İle Cennete Giremeyecek Mi?	188
Allah İle Karşılıklı Konuşan Şehit Sahabe.....	189
İslam Öncesi İki Kız Kardeşi Birlikte Nikâhlayan Kişinin Durumu Nedir?.....	190
İffetsizlik Yapan Kadının Durumu	190
Kırmızı Elbise Giymenin Hükümü Nedir?	191
Çocuğun Cinsiyetini Kim Belirler?.....	193
Esnek Şeytandan Mıdır?	194
Peygamberimiz Bir Yahudi Tarafından Büyülenmiş Midir?	195
Arkasından Ağlanması Sebebiyle Ölüye Azap Edilir Mi?	195
Oruç Bozmanın Kefareti Nedir?.....	196
Şeytan ve Şeytane Olan Hayvanlar Var Mıdır?	198
İçinde Resim ve Köpek Olan Eve Melekler Girmez Mi?	199
Dinde Baskı ve Zorlama Var Mıdır?.....	200
Peygamberimizin Kur'an Dışında Dini Hükümler Bildirdiği Bir Kaynağı Var Mıydı?	204
Altın ve İpek Haram Mıdır?.....	205

Hadislere Göre Altın, Kadınlara Da Haramdır	207
Cuma Namazı İçin Gusül Abdesti Almak Gerekli Midir?.....	209
Peygamberimiz Gemiye Binmeyi Yasaklamış Olabilir Mi?	210
Bu Hadis Rivayetlerine Nasıl Güvenilebilirsiniz?.....	212
Dinini Değiştirenin Öldürülmesi.....	212
Namazı Terk Edenin ve İçki İçmekte Israr Edenin Öldürülmesi	214
Hırsızlık Yapanın Öldürülmesi.....	215
Cinsel Suçlar İşleyenlerin Öldürülmesi.....	216
Allah'ın Kitabı'na Çağırınların Öldürülmesi.....	222
Peygamberimiz Kendisi İle Alay Eden Kişileri Öldürtmüş Olabilir Mi? ...	223
Peygamberimiz Namaz Kılarken Önünden Geçen Çocuğa Beddua Ederek Onu Kötürüm Yapmış Olabilir Mi?	225
Hadislerde Köpek ve Hayvan Düşmanlığı.....	226
Melek Gördüğü İçin Öten Horoz Şeytan Gördüğü İçin Anıran Eşek.....	228
Balığın Hapşırığından Oluşan Çekirge.....	228
İsrailoğullarının Kaybolan Bir Ümmeti: Fare.....	229
İsrailoğullarının Meshe Uğramış Bir Boyu: Kertenkele.....	229
Kertenkeleyi Bir Vuruşta Öldürene Yüz Sevap	230
Zina Eden Maymunların Taşlanması.....	231
Etin Kokma, Yemeğin Bozulma Sebebi	231
Yemeğin El İle Yenmesi, Parmakların Yalanmadan Veya Yalatılmadan Silinmemesi.....	232
Sol El İle Yemenin Yasak Edilmesi.....	233
Deve Eti ve Ateşte Pişen Şeyler Yedikten Sonra Abdest Alınması	234
Bir Şey Yiyip İçmenin Yasaklandığı Kaplar.....	234
Ayakta Giyinmenin Yasaklanması.....	235
Hadis Rivayetlerinde Resim ve Sanat Düşmanlığı	235
Evdeki Dördüncü Yatağın Şeytan Olması.....	236
Yalnız Yolculuk Yapanın Şeytan Olması.....	237
Yetişkin Bir Erkeğin Emzirilmesi.....	237
Hz. Aişe'nin Erkeklerin Önünde Gusül Abdesti Alması.....	238
Hz. Aişe'nin Peygamberimizin Eşleri İle İlgili Ayetlere Tahammül Edememesi	239
Burnun İçinde Geceleyen ve Ezan Duyunca Yellenerek Kaçan Şeytan...	240
Şehit Olunan Kimi Ölüm Şekilleri.....	241
Suların Temizliği ve Şifa Reçeteleri.....	241
Çarşı Pazar Düşmanlığı.....	243

Hastanın Tedavisinin Hoş Görülmemesi.....	244
Hz. Musa'nın Elbiselerini Alıp Kaçan ve Onu Çırılçıplak Peşinden Koşturan Taş	245
Peygamberimiz İçin Ağlayıp İneleyen Hurma Kütüğü.....	246
Cansız Şeylerin Peygamberimiz İle Konuşması ve Selamlaşması.....	247
Arkasında Saklanan Yahudileri İhbar Eden Taşlar.....	247
Çoban İle Konuşan Kurt	248
Hz. Musa'nın Ölüm Meleğine Tokat Atarak Meleğin Gözünü Çıkarması.....	248
Bir Gecede Doksan Hanımı İle Cinsel İlişkiye Giren Hz. Süleyman ve Seksen Yaşında Keserle Sünnet Olan Hz. İbrahim.....	249
Peygamberimize Yapılan Açık Kalp Ameliyatı.....	250
Peygamberimizin, Namazını Bozmak İçin Gelen Cini Yakalaması.....	251
İnanan Mı Yoksa Kâfir Mi Olacağımızın Annemizin Karnındayken Yazılması	252
Yüz Kişiyi Öldüren Adamın Affedilmesi	253
Cennete ve Cehenneme Girmenin Oyuncağa Çevrilmesi	255
İki Kız Evladı Yetiştirenin Cennetlik Olması.....	257
Anne Yanında Kalmak, Allah Yolunda Mücadeleden Daha Mı Önemlidir?.....	258
Bir Yetime Yemek Yediren Kesin Olarak Cennetlik Midir?.....	259
Cehenneme Gidecek İnsanların Oranı Belli Midir?	259
Üç Kere Tövbe Eden, Artık Dilediğini Yapabilir Mi?.....	260
Tüm Günahları Bağışlatmanın ve Cennete Girmenin Formülleri	260
Tüm Günahlardan Arındıran Abdest.....	263
Hayat Boyu Bir Kere Kılınarak Tüm Günahları Bağışlatan Namaz	264
Mescitte Kılınan Bir Namazdan Sonra Diğer Namazı Beklemek	265
Diri Diri Toprağa Gömülen Çocuğun Suçu Ne?	266
Zincirlere Bağlı Olarak Cennete Sevk Edilmek	266
Mitoloji İçerikli Bazı Rivayetler	267
Cehennem Kefareti Yahudi ve Hıristiyanlar	269
Kitap Ehli Selam Vermeden Selam Vermemek ve Geçerken Yollarını Daraltmak	270
Savaşta Gece Baskınlarında Kadın ve Çocukların Öldürülmesi	271
Misafir Etmek İstemeyen İnsanlardan Zorla Mallarının Alınması.....	272
Evlilik Niyetinde Olunan Kadınlara Röntgencilik Yapılması.....	273
Zina Yapan Sahabelerin Kendilerini İsrarla Öldürtmek İstemeleri	274
Peygamberlerin Cesetlerinin Çürümesinin Yeryüzüne Haram Kılınması.....	276

Kur'an Okurken Ağlayamıyorsa Yapılacaklar ve Kur'an'ın Tamamını Okumadan Okumuş Gibi Sevap Almanın Kısa Yolları	277
Allah'ın Zaman Olduğu ve Ahirette Baldırını Açacağı İddiası	278
Allah'ın Elinin Serinliğinin Peygamberimiz Tarafından Hissedildiği İddiası.....	279
Allah'ın Kıskaç Olması ve Övgüden Hoşlanması.....	279
Allah'ın Dünya Semasına İnmesi ve Peygamberimize Salat Okunmadan Edilen Duaların Allah'a Ulaşmaması.....	281
Peygamberimiz Zalimce İşkenceler Yapmış ve Deve İdrarı İçilmesini Tavsiye Etmiş Olabilir Mi?	282
Hz. Aişe Dokuz Yaşındayken Peygamberimizle Birlikte Olduğu İftirası.....	283
Hadislerde Kadına Bakış	285
Kadınların Akıllarının ve Dinlerinin Eksik Olması	289
Kadınların İhanet Sebebi: Havva	289
Erkeğe Karısını Neden Dövdüğünün Sorulamaması	291
Kadınların Sünnet Edilmesi	292
Bazı Meşhur Kitaplarda Kadınlara Yönelik İfadeler.....	293
Kur'an'da Kadın ve Erkek	296
Hadislere Göre Elimizdeki Kur'an Eksiktir	297
Kur'an'ın İçinde Nesh (Hükümü İptal) Edilmiş Ayetler Olduğu İddiası.....	303

5. BÖLÜM

PEYGAMBERİMİZ VE PEYGAMBERLİK

HAKKINDA DOĞRU BİLİNEREN YANLIŞLAR..... 309

Peygamberimizin De Dinini Öğrendiği ve Sorumlu Olduğu Kitap: Kur'an	312
Peygamberimizin Her Söylediği Vahiy Midir?.....	314
Peygamberimize Verilen Hikmet Nedir?.....	316
Peygamberimiz Hadislerini Kur'an İle Karışmasın Diye Mi Yazdırmadı?	317
Peygamberimizin Ahiretteki Şikâyeti.....	320
“O Zaman Peygamber Neden Geldi Ki?”	322
Vahyin Örnek Modeli: Peygamberler	325
Resule İtaat Ne Demektir?.....	332
Peygamberimize Sahip Çıkan Kim?	340
Kur'an'a Uyan, Peygamberine De Uymuş Olur	342

Farz Ayır, Sünnet Ayır Mı?	344
Peygamberimizin Sünneti Nedir?	345
İnsanüstü Bir Peygamberin Kime Ne Yararı Var?	346
Bu Nasıl Elçi?	356
Peygamberimizin Çarpıtılan Örnekliği	357
Peygamberler Günah İşlemezler Mi?	359
Var Olma Nedenimiz Peygamberimiz Mi?	361
Nur-u Muhammedi Ne Demektir?	362
Peygamberimiz Kâinatın ve İnsanlığın Efendisi Midir?	363
Allah Peygamberimiz İçin “Ey Habibim” demiş Midir?	365
Peygamberimize Salât Etmek Ne Demektir?	366
Peygamberimiz Bize Şefaahat Edecek Mi?	367
Mahşer Günü Nebiler Peygamberimizden Medet Mi İster?	371
Hz. Âdem'in Affedilme Sebebi Peygamberimizin İsmi Mi?	372
“Hırka-i Şerif” ve “Sakal-ı Şerif”	372
Peygamberimize Verilen Mucize Nedir?	373
Peygamberimiz Gaybı Bilir Mi?	375
Peygamberimiz Saatin (Kıyametin) Ne Zaman Kopacağını Bilebilir Mi?	376
Hz. İsa Tekrar Yeryüzüne İnecek Mi?	378
Mehdi Gelecek Mi?	379
Peygamberimiz Postacı Mı?	381

6. BÖLÜM

TEVHİT DİNİNE UYGUN OLMAYAN

BAZI İNANÇ VE KABULLER 383

Allah İle Arana Kimseyi Sokma	386
O Gün Herkes Kendi Derdine Düşer	389
Direkt Allah'a Bağlanmak İsteyen, Şeytana Mı Bağlanır?	391
Allah Ete Kemiğe Bürünerek Başkasının Suretinde Görünür Mü?	393
Düşünmeyi Bırakıp, Hocalar Bize Ne Anlatıyorsa Ona Mı Bakalım?	393
Şeyh Olan Hanginiz?	395
Şeyhi Olmanın Şeytan Şeyhi	396
Uydurulan Dinin Kaynağı: Ekonomi	398
Din Hurafeleri Yok Etmezse Hurafeler Dini Yok Eder	399

7. BÖLÜM

VAKİT UYANMA VAKTİDİR 405

Sözü Bitirirken	411
-----------------------	-----

GİRİŞ

Allah'ın insana vermiş olduğu en büyük nimetlerden biri akıl, diğeri de dindir. Din, hayatı zorlaştırmak için değil aksine kolaylaştırmak için vardır. Din, yeryüzünde barış ve kardeşliğin pekiştirilmesi, huzur ve iyiliğin yüceltilmesi, hak, hukuk ve adaletin dimdik ayakta tutulması içindir. Kulun en başta kendisini yaratan Rabbine sonra da Rabbinin tüm yarattıklarına karşı görev ve sorumluluklarını bilip, bu sorumlulukları en güzel şekilde yerine getirmesi içindir. Neden var olduğunu, varlığının anlamını ve öldükten sonra kendisine ne olacağını kavraması içindir. Kısacası din, bir anlamda dünya sınavının ve ahiret hesabının cevap anahtarıdır.

Din, insan içindir; insan din için değildir. Ancak bu gerçeğin üzeri örtülünce, dinin doğası bozulup gönderiliş amacının dışına çıkarılınca, insani görüş ve anlayışlar, Allah'ın hükmünün önüne geçirilip özünden uzaklaştırılınca, problemlerimize çözüm olması gereken din, en büyük problemimiz haline getirilmiştir. Allah'ın varlığı ya da dinin gerekliliğini şüpheyle karşılamanın, inkâr etmenin ya da gerektiği gibi dikkate almadan yaşamının temel nedenlerinden biri, din adına uydurulan şeylerin, gerçek dinin önüne geçirilmiş olmasıdır.

Allah, dini, insan aklına ve yaratılışına uygun şekilde gönderir. Ancak Allah'ın göndermiş olduğu halis din, zaman içinde insanlar tarafından yapılan eksiltme ve ilaveler ile saptırılarak çeşitli menfaatler uğruna sömürülmeye başlanır. Öyle ki bu

durum önceki dinlerde, Allah'ın vahyinde tahrifat yapıp dinde hiç olmayan şeyleri Allah'ın vahyine sokmaya, kelimelerin anlamlarını kaydırmaya, yapılarını bozmaya, gerçeği gizlemeye, kısacası Allah adına konuşarak peygamberler üzerinden uydurmaya kadar varmıştır.

Âlemlerin Rabbi olan Allah'ın lütfu ve rahmeti sonucu son vahiy olan Kur'an, vahyedildiği gibi muhafaza edilmiş ve her türlü insani müdahaleden uzak tutulmuştur. Bizzat Kur'an'ın kendisi bunun en büyük delilidir. Allah'ın vahyi korunmuş olmasına, din adına gerekli olan her şeyi içinde barındırarak bunu açık bir şekilde ifade etmesine ve peygamberimizin şahsiyetinde en güzel şekilde örnek olarak uygulanmış olmasına rağmen, bununla yetinilmemiş ve sanki Allah hiç din indirmemiş ve kullarından neler istediğini bildirmemiş gibi çeşitli gerekçeler ile yeni bir din yaratılmıştır.

Dinde olmamasına rağmen, bazen özendirme ve teşvik etmek için iyi niyetle bazen de özünde inkârcı ve münafık olanların elinde kötü niyetle uydurulan şeyler, uyduruldukları dönemle sınırlı kalmamış ve günümüze kadar varlığını sürdürerek İslam dininin omurgasını eğen bir kambur olmuştur. Gerek İsrailiyat (Yahudi) ve Mesihiyat (Hıristiyan) kaynaklı gerekse müşrik ve münafıkların zaman içinde organize şekilde İslam dininin içine soktukları uydurmalar, insan yaratılışına uygun olan dini anlaşılmaz, yaşanılmaz ve içinden çıkılmaz bir hale getirmiştir.

Önümüzde iki seçenek vardır. Ya geçmişten gelen dini, yaygın olan geleneksel şekli ile kabul edip ortaya çıkardığı birçok problemi görmezden geleceğiz ya da dini özüne döndürebilmek ve Kur'an'dan hareketle güncel problemlere, ihtiyaca uygun çözümler üretebilmek için elimizi taşın altına sokacağız. Geleneksel ve yaygın olarak yaşanan bu dinin Allah'ın indirdiği din olmadığı açıktır. Bu dinin kimseyi memnun etmediği, etmesinin mümkün olmadığı da açıktır. Bu durumdan memnun gözüken ve bir sorun

görmeyerek şikâyet etmeyenlerin, teoride inandıkları geleneksel dini, pratikte gerektiği gibi uygulamadıkları ya da işlerine geldiği gibi yorumlayarak işlerine gelmeyen şeyleri yok saydıkları da son derece açıktır. Peki, işe nereden başlayacağız?

Her şeyden önce doğru bir Allah, din ve peygamber tasavvuruna sahip olmamız gerekmektedir. Şayet aklımızı devre dışı bırakarak, Kur'an'ın Allah, din ve peygamber tasavvuruna bakmazsak, din adına uydurulmuş şeyleri dinden sanarak onlara inanmamız ve onları savunmamız kaçınılmaz olacaktır. Çünkü hem Allah'ın yaratılıştan bize vermiş olduğu akıl ayetini hem de aklımızı kullanarak anlayıp kavramamız gereken vahiy ayetlerini hiç sayarak doğru ve sağlıklı bir din anlayışına sahip olamayız.

Bugün dini konularda içinde bulunduğumuz sıkıntının ve karşı karşıya kaldığımız tehlikenin yeterince farkında değiliz. Geleneksel dini anlatan hocaların önemli bir kısmı, hitap ettikleri geleneksel anlayıştaki kişiler dışındakileri yeterince önemsemeyen konuşmaktadırlar. Anlattıkları şeylerin nerelere varacağını düşünmeden, sözlerini gerektiği gibi ölçüp biçmeden sarf etmektedirler. Hak ve batıl arasında gereken ayrımı yapmadan, geçmişten günümüze gelen rivayetleri Kur'an eleğinden geçirilmeden, akıl ve mantık ilkelerini işletmeden hesapsız bir din anlatımı yapmaktadırlar. Durum böyle olunca birçok kişi aklına ve tabiatına uymadığı için ya dini reddediyor ya da dini yeterince dikkate almadan yaşıyor. Geleneksel dini yaşamaya çalışanların önemli bir kısmı da çeşitli konularda şüphe ve kararsızlık noktasında kalıyor, içinden çıkamayınca da ya düşünüp sorgulamadan sadece taklit ediyor ya da o birçok inanç ve kabule günlük hayatında yer veriyor.

Kur'an'da hiç yer almamasına rağmen din adına anlatılan şeylere itiraz edildiğinde ya hemen geçmişten referans veriliyor ya da anlatılan şeylerin kaynaklarda yer aldığı söyleniyor, ya da "Geçmişteki âlimlerimiz yanlış anladı da doğrusunu

siz mi anladınız?” diyerek geçmişi kutsama yoluna gidiliyor. Peygamberimizden sonra gelen insanların dini birtakım şeyleri aktarırken yanılmış olabileceklerine, iyi ya da kötü niyetle din adına bazı şeyler uydurabileceklerine ihtimal dahi verilmiyor.

Oysa dinde peygamberimiz dışında hiç kimsenin Allah'ın ayetlerini bildirip tebliğ ederken yanılmayacağına dair garantisi yoktur. Bununla birlikte bir insanın geçmişte yaşaması hatta peygamberimiz ile aynı dönemde yaşamış olması da sonradan gelen birinden ya da bugün yaşayan birinden daha bilgili olduğunun göstergesi değildir. Peygamberimizden sonra Kur'an dışında din adına yapılan yorumların önemli bir kısmı, içinde bulunulan dönemin gereksinimleri, şartları doğrultusunda getirilen ve çoğunlukla da mevcut sosyal ve kültürel ortamdan etkilenen yorumlardır. Oysa Kur'an evrensel ve kıyamete kadar geçerli olacak bir kitaptır. Belirli bir döneme ve ortama mahkûm edilemez. Tarihe gömülemez.

Kur'an o gün de bugün de aynı. Peygamberimiz dönemindeki insanların en büyük avantajı peygamberimizin Allah'ın ayetlerini en güzel şekilde uygulayarak örnek olması ve inananlara bizzat destek olmasıydı. Biri kalkıp dinde olmayan bir şeyi uydursa ya da birtakım iddialarda bulunsa peygamberimizin bunun dinde olmadığını söyleme ve inananları Allah'ın ayetlerinden hareketle doğru bir şekilde bilgilendirme imkânı vardı. Ancak peygamberimizden sonra onun kadar bu türden uydurma ve iddiaları düzeltilecek otoriteye sahip biri olamazdı. Dolayısıyla her ne kadar peygamberimizin etrafındaki gerçek inananlar din adına uydurulan şeyler ile mücadele etmişlerse de bir şekilde zaman içinde bu uydurmalar dinden zannedilmiş hatta peygamberimize ve yanındaki gerçek inananlara isnat edilerek çeşitli kitaplara girmiş ve günümüze kadar gelmişlerdir.

Her dönemin kendi içinde artıları ve eksileri vardır. Peygamberimiz zamanında inananların, ayetler inerken bizzat onları yaşayarak

tecrübe etme imkânları vardı. Biz bugün, bu destekten mahrumuz ancak peygamberimizden bize miras kalan Kur'an sayesinde din adına uydurulmuş şeyleri anlama, hak olan ile batıl olanı ayırma ve bu sayede Allah'ın gerçek dinini öğrenme imkânına sahibiz. Özellikle Kur'an'ı alıp okuyabilmemizin, bilgiye ulaşmamızın ve farklı bilgileri dikkate alabilmemizin çok daha kolay olduğu bir dönemdeyiz. Medya ve internet gibi araçlarla Allah'ın ayetlerini aynı anda milyonlarca insana duyurup hatırlatma ve farklı görüşleri dinleme imkânına sahibiz. Bunun yanında Kur'an'ın özellikle evren ayetlerini, modern bilimin ışığında, geçmişteki insanlardan daha iyi takdir etme ve anlayabilme şansına da sahibiz.

Ateist çevrelerin dine yönelttikleri eleştirilerin büyük bir kısmı, dinin özünde olmamasına rağmen bir şekilde sonradan dine ilave edilmiş inanç ve kabullere dayanmaktadır. Bunun üzerine kimi hocalar da din adına uydurulmuş şeyleri savunduklarında, ortalama inanca sahip bir kişinin inancından olmasının yolu daha da açılmaktadır. Biz istediğimiz kadar "Açıp Kur'an'ı okuyun ve gerçekleri kendiniz görün" desek de insanların önemli bir kısmı sadece duyduğu ya da gördüğü ile yetinerek, bunlar üzerinden değerlendirmelerde bulunmaktadır.

Bu da yetmezmiş gibi gelenek tutuculuğu yapan çevreler ile tasavvuf ve tarikat yapılanmalarının önemli bir kısmı, dinde akli kullanmayı hor ve gereksiz görerek aklını kullanmaya çalışan inananları, nefislerine uymakla itham etmektedirler. Bu, Allah'ın aklımızı kullanmamızı, düşünüp sorgulamamızı söylediği bunca ayetini göz ardı etmek demektir. Allah bunca ayetinde "Aklınızı kullanın" derken söz konusu yapılar akılla dinin kavranamayacağını söylerler. Oysa akılla kavranamayacak olan Allah'ın dini yani ayetleri değildir; bu anlayışa sahip çevrelerin üretmiş oldukları gizemli, anlaşılmaz ve gerçek ötesi dindir. Kur'an, hem akla hem de duygulara hitap eden ayetleri ile insan yaratılışı ile tam olarak uyum içerisindedir. İhtiyacımız olan

şey, din adına uydurulmuş şeylerden kurtularak, yaratılışımıza uygun olan gerçek dini öğrenip, yaşayabilmektir.

Din adına uydurulan şeyler, tarih boyunca Müslümanı Müslümana kırdırmış, iktidar ve dünya malı uğruna İslam ile örtüşmeyecek zulüm ve işkencelere sebep olmuş ve özellikle peygamberimiz üzerinden uydurulan hadisler sebebiyle Allah'a ait olan apaçık ve anlaşılır din, mezhepler ve âlim kabul edilen kişilerin farklı hüküm ve yorumları sebebiyle karmakarışık bir hale gelmiştir. Günümüzde İslam adına yapılan zulüm ve insanlık dışı eylemlerin tamamının da dini gerekçesi, din adına uydurulan rivayetlerin yer aldığı kaynaklara dayanmaktadır. Birçok Müslüman söz konusu bu eylemlerin İslam dini ile örtüşmediğini ifade ederek "Gerçek din bu değil" diyor. Ancak buna rağmen bu türden eylemler yapan örgütlerin kendilerini haklı çıkarmak için referans aldıkları kaynakları bu eylemlere itiraz eden insanlar da benimsiyorlar. Sonuçta eylemleri yapanlar da, bu eylemlerin İslam ile örtüşmeyeceğini iddia edenlerin önemli bir kısmı da Kur'an dışı geleneksel kaynakları dini referans olarak kabul ediyorlar. Çok şükür ki gerçekte dinin ne olduğunu öğrenebilmemiz için Kur'an elimizdedir. Kur'an, din adına hak ile batılı birbirinden ayıran keskin bir bıçak, hassas bir terazidir.

Peki, Müslümanlar olarak içinde bulunduğumuz durumun ne kadar farkındayız? Din adına uydurulan şeylerin, dinde olmadığını söyleyen kişileri sapkın ve din dışı ilan ederek türlü iftiralar ile etiketlemek kolay ama bu gerçeklerle yüzleşmek zordur. İşin içine girmek, sorumluluk almak ve Allah'ın dinini Allah'ın bildirdiği gibi anlamak için daha ne bekliyoruz? Allah ve resulü adına uydurulmuş bir dine daha ne kadar tabi olacağız? Bu zulmün bir parçası olarak hesap günü Allah'ın huzurunda nasıl duracağız? Gelin hep birlikte Müslümanlığımızı sorgulayalım. En başta Allah'ın vahyi Kur'an-ı Kerim ile ilişkimizi, Kur'an'ın hayatımızdaki yerini ve din anlayışımızı

gözden geçirelim. Ardından dinimiz ve peygamberimiz hakkında doğru bilinen yaygın kabulleri, Kur'an'ın eleğinden geçirerek gerçek dinin ne olduğuna karar verelim. Allah'a din öğretmeye kalkmayalım. Allah'ın dinini Allah'ın sözlerinden öğrenelim. Allah'ın vahyine uygun olmayan hatalı bir ifade ve yaklaşım varsa bizden, ortaya konulan doğrular ise Allah'ın ayetlerinden kaynaklanır.

Bu çalışma ile ilgili yapılacak en insafsız ve talihsiz eleştiri, kimi çevrelerin gerçekler ile yüzleşmekten kaçarak kasıtlı olarak yapmaya çalıştıkları gibi “Peygambersiz bir İslam” ya da “Peygamberimizin inkâr edilerek saf dışı bırakıldığı” şeklindeki eleştiri ve “Oryantalist proje” şeklindeki iddia olacaktır. Allah, âlemlere rahmeti sonucu indirmiş olduğu Kur'an vahyini yine âlemlere rahmeti sonucu göndermiş olduğu elçisi vasıtasıyla insanlığa duyurmuştur. Buna rağmen, dini konularda Allah'ın vahyine tabi olunması gerektiğini, Allah'ın vahyinden deliller getirerek ortaya koyan kişileri, o vahyi tebliğ ederek ve yaşayarak inananlar için güzel bir örnek olan peygamberimiz Hz. Muhammed'i devre dışı bırakmak ile suçlayarak, Allah ve peygamberimiz adına uydurulan rivayetleri, insanlara din diye anlatanlar, ümidim o ki hesap günü Allah'ın huzurunda bu iddia ve iftiraları sebebiyle büyük bir utanca sahip olacaklar.

Derdimiz gerçek İslam'ı en doğru şekilde anlayan ve tebliğ ederek örnek olan peygamberimizi gerektiği gibi anlamak ve örnek almaktır. Gelenek tarafından yaratılmış peygamberin değil, Kur'an'ın ortaya koymuş olduğu peygamberin yoluna tabi olmaktır. Çünkü onun yolu vahyin yoludur. Vahyin yolu da Allah'ın yoludur. Allah'a teslim olduğunu ifade ederek ‘Müslümanım’ diyen birinin bundan başka bir yolda olması düşünülemez.

“Böylece sana emrimizden bir ruh (gönüllere can veren bir söz) vahyettik. Sen Kitap nedir, iman nedir bilmezdin. Fakat biz onu, kullarımızdan dilediğimizi doğru yola ilettiğimiz

bir nur yaptık. Şüphesiz sen, doğru yola götürüyorsun: Göklerde ve yerde bulunanların tümü kendisine ait olan Allah'ın yoluna. İyi bilin ki bütün işler sonunda Allah'a varır.” (Şura Suresi 52-53).

Kullanılan Hadis Rivayetleri İle İlgili Bir Açıklama

Metin boyunca kullanılan hadislerin tamamı, Buhari ve Müslim başta olmak üzere Tirmizi, Ebu Davud, İbn Mace ve Nesai gibi Kütüb-i Sitte (Altı Kitap) kaynaklarından alınmıştır. Geleneksel din algısı açısından yaygın bir şekilde en sağlam hadis kaynakları olarak kabul edilen Kütüb-i Sitte'ye eklemek suretiyle Kütüb-i Tis'a (Dokuz Kitap) olarak bilinen Darimi, İmam Malik ve Ahmed b. Hanbel gibi kişiler tarafından derlenen hadis rivayetleri hiç kullanılmamıştır. Örneğin Kütüb-i Sitte içinde tekrarları ile beraber yaklaşık otuz beş bin civarı hadis olduğu bilinmektedir. Buna rağmen sadece Ahmed b. Hanbel'deki hadis sayısı otuz bin civarındadır. Ahmed b. Hanbel'in "El-Müsned" isimli hadis derlemesi içinde Kütüb-i Sitte kaynaklarının içindekinden çok daha fazla uydurma ve çelişkili hadis bulunmaktadır. Buna rağmen bu çalışmada, Darimi, İmam Malik ve Ahmed b. Hanbel gibi kaynaklardaki hadisler kullanılmamış, sadece Kütüb-i Sitte'yi oluşturan ve en güvenilir kabul edilen altı hadis kitabı esas alınmıştır. Geleneksel algıda en güvenilir kabul edilen Kütüb-i Sitte içinde, hem Kur'an ile hem kendi aralarında hem de akıl ve mantık ile çelişen birçok rivayetin bulunduğu ortaya konulması, hadis rivayetlerinin dinin kaynağı olamayacağı ve Kur'an-ı Kerim dışında hiçbir kaynağa, dini anlamda güvenilemeyeceğinin yeterli bir delili olacaktır.

Gerek Kütüb-i Sitte içinde gerekse bu altı kitaba ilave edilen söz konusu üç kaynağın içindeki rivayetlerin bir kısmı, insanların inançlarını yitirmelerine ve inançsızların, İslam'a saldırmasına sebep olabilecek türden iddialar ihtiva etmektedirler. Zaten

geçmişten beri inançsızların İslam'a yönelik temel eleştirileri, söz konusu hadis rivayetleri üzerinden gerçekleşmiştir. Bu rivayetleri neredeyse Kur'an gibi güvenilir gören çevrelerin bu itiraz ve saldırılara verebileceği makul bir cevap bulunmamaktadır.

Söz konusu bu kaynaklar dışında da birçok hadis rivayeti bulunmaktadır. Maalesef bu türden hadis rivayetleri, geleneksel çevrelerin itibar ettiği ve dini kaynak olarak benimsediği birçok kitapta kullanılmıştır. Her ne kadar yaygın olarak en güvenilir hadis kaynaklarının Kütüb-i Sitte olduğu kabul edilse de, Kütüb-i Sitte'de yer almayan birçok hadis rivayeti, gerek tefsir gerek ilmihal gerekse çeşitli cemaat ve grupların kitaplarında kullanılarak dini bir kimlik kazanmışlardır. Hatta öyle ki, kimi meşhur hadis rivayetleri, Kütüb-i Sitte yazarları ve birçok muhaddis tarafından uydurma ve zayıf olarak görülüp kitaplarında kullanılmamış olmasına rağmen dini içerikli kitaplarda peygamberimizden geldiği iddiasıyla yer almış ve halk arasında şöhret kazanmıştır. "Ashabım yıldızlar gibidir. Hangisine tabi olsanız hidayete erersiniz." şeklindeki rivayet bu türden hadis rivayetlerine bir örnektir.

Kur'an'dan sonra en güvenilir kaynak olarak kabul edilen Buhari ve Müslim gibi kaynaklarda bile birçok uydurma ve anlamı saptırılmış hadis rivayeti varken, bu kitaplara girememiş birçok rivayet de geleneksel çevreler tarafından dini bir dayanak olarak kabul edilmiş ve kullanılmıştır. Halkın dini konularda bilgileri edindiği yerler genelde camiler ya da çeşitli cemaat ve vakıflardır. Bu işi hakkını vererek düzgün şekilde yapmaya çalışan kişi ve kurumları istisna ederek söylemek gerekirse genellikle buralarda verilen vaazlarda kullanılan ayet, hadis ve rivayetler öyle iç içe girmiş ve birbiri ile karışmıştır ki, çoğu zaman insanlar neyin ayet, neyin hadis rivayeti ya da bu rivayetlerden hangisinin sahih, zayıf ya da uydurma kabul edildiğinden bile habersiz bir şekilde yanlış dini bilgiler edinmektedirler. Üstelik bazı kişi ve

gruplar, yaptıkları konuşmaları ölçüp tartmadan, geçmişten gelen ne varsa ayırım yapmaksızın toptancı bir şekilde servis ederek insanlara sunmakta ve tam anlamıyla dinin temelini oyarak içten içe yıkmakta ve insanları dinden uzaklaştırmaktadırlar. Buna rağmen Kütüb-i Sitte kaynakları dışındaki rivayet kaynakları geleneksel din algısı açısından da genellikle tartışılmaya ve güvenilirlikleri üzerinde şüphe duyulmaya daha açık oldukları için bu çalışmada o kaynaklardan alıntı yapılmamıştır.

Çalışma boyunca, Kur'an ayetlerinin ve konu hakkında fikrimizi destekleyen hadislerin kullanılmasının sebebi, hadislerden delil getirmek değildir. Kur'an tek başına yeterli ve geçerli olan tek sağlam delildir. Hadislerin kullanılmasının sebebi, din adına peygamberimiz üzerinden uydurulan şeylerin açıkça görülebilmesi ve hem Kur'an ile hem de kendi aralarında çelişmeleri sebebiyle hiçbir şekilde kesin olarak peygamberimize ait olduklarından emin olunamayacağının gösterilmesi içindir. Verilen rivayet örneklerinden Kur'an ile uyumlu olan bir kısmını gerçekten de peygamberimiz söylemiş olabilir. Bu türden sözleri söylemiş olabileceğinin delili ise bizzat Kur'an-ı Kerim'in kendisidir. Kur'an'da açıkça dayanağı olan bir şeyin peygamberimiz tarafından söylenmiş olması gayet doğaldır. Bunlara doğrudan karşı çıkmanın bir anlamı yoktur. Şüphesiz peygamberimiz, Allah'ın apaçık ayetlerini insanlara bildirip onları haberdar etmek dışında da günlük hayat ile ilgili birçok konuda insanlar ile konuşmuş, düzenin sağlanması ve yönetim ile ilgili meselelerde inananlar ile görüş alışverişinde bulunmuş, toplumsal sorunları dikkate almış, insanların sorunlarını dinlemiş, tavsiyelerde bulunmuş ve problemlerin çözümünde Allah'ın ayetlerinden hareketle insanlar arasında hakemlik yapmış ve Kur'an'a uygun olan açıklamalar yaparak insanlara örnek olmuştur. Kısacası Allah'ın indirmiş olduğu ayetlerin yaşayan bir modeli olmuştur. Ancak bu sözler, Kur'an ile çelişmeyen, Kur'an'a ilave ve Kur'an'dan eksiltme

yapmayan, ilave hüküm, helal ve haram koymayan, aksine Kur'an ayetlerindeki delilleri sunarken peygamberimiz tarafından ifade edilmesi kesin olmamakla birlikte muhtemel olan sözlerdir.

Son olarak bu çalışmada, akademik ve teknik bir anlatım yolundan uzak, mümkün olduğunca herkes tarafından anlaşılabilir türden sade ve açık cümleler ile yaşayan bir dil kullanılmaya çalışılmıştır. Gereksiz izahlardan ve zorlama bağlantılardan kaçınılmaya özen gösterilmiştir.

1. BÖLÜM
MÜSLÜMANLIĞIMIZIN
SORGULANMASI

Bu Nasıl Müslümanlık? Nasıl Teslimiyet?

En başta kendimize sonra da etrafımızdaki insanlara bakarsak herkes ne kadar iyi değil mi? ‘Ben kötüyüm’ diyen biri var mı? Sorulursa hepimizin kalbi temiz. Hâlbuki Allah’ın ayetlerine göredir insanın iyiliği. Allah’ın sözlerine uygun olmadıkça kim, kime ve neye göre ben iyiyim diyebilir ki?

İnsanlar: ‘Bu kadar kötü varken ben yine iyiyim’ der. Kur’an ise uyarır: **Baksana şu nefislerini temize çıkartıp duranlara!** (Nisa Suresi 49). Çoğu insan Müslümanlığı bir kimlik gibi taşır, “Allah var” der yok gibi yaşar, Kur’an’a iman eder ama ondan haberdar olmaz. Örneğin Müslümanlar olarak Kur’an’ı çok severiz ama “Öyle uzaktan uzaktan, hiç dokunmadan; nasıl da sevdiğini Kur’an” dercesine onunla aramıza mesafe koyarız. Bir insan Allah’a inanmasına rağmen O’nun sözlerini dikkate almadan nasıl yaşar? Nasıl hiç haberi olmaz Rabbinin ne söylediğinden? Her şeye vakit bulan insan, okunup anlaşılmayı en çok hak eden Kur’an’ı nasıl olur da açıp okumaz ve anlamak için az da olsa vakit ayırmaz?

“Bu nasıl Müslümanlık? Nasıl teslimiyet?” diye sormazlar mı insana? “Müslüman olduğunun göstergesi nedir? Seni diğer insanlardan ayıran ne var ki hayatında” demezler mi? Neden örnek bir inanan olamıyoruz? Çünkü ölçümüz Allah’ın sözleri değil, etrafımızdaki insanlar. Böyle olunca bahaneden bol bir şey yok! Allah’ın bize karşı iyi, merhametli, hoşgörülü ve cömert olmasını bekliyorken acaba biz bu beklentilere uygun bir hayat yaşıyor muyuz? İnsan hastalanır, saçı ağarır, beli bükülür, temizlenmesi kötü kokar ve ölümlüdür ama yine de “Hayat benim, dilediğim gibi yaşarım” der.

Sahip olduğumuz her şeyi bize veren, sıkışınca yalvarıp yakardığımız Allah, rahatımız yerindeyken hayatımızın neresinde?

Çok sevdiğimiz birinden mektup ya da mesaj alsak ne yaparız? Gerekli gereksiz her bir şey ilgimizi çekiyor da, Allah'ın Kur'an ile gönderdiği mesaj neden ilgimizi çekmiyor?

Hangi İslam? Hangi Müslüman?

Belki de ünlü düşünür Muhammed İktal'in dediği gibi: "Eğer biz İslam'ın bir üstün değerler sistemi olduğunu Müslüman olmayanlara anlatmak istiyorsak, onlara her şeyden önce bizim İslam'ı temsil etmediğimizi söylemek borcundayız." İyilik, adalet ve barışı esas alan, dünyalık hesap yapmayan, kendinden emin olunan, Allah'a yaraşır, inanana yakışır gerçek bir kul olabilmek bu kadar zor olmasa gerek! Peygamberimiz hayatta olsaydı "Çekin o kirli ellerinizi Allah'ın halis dininden ve uydurduğunuz şeyleri dinselleştirmeyin benim üzerimden" diyeceği ne çok "Müslüman" var.

Peygamberimiz bugün gelse ve aynı şekilde Allah'ın vahyini tebliğ etse "Sen bizi atalarımızı üzerinde bulduğumuz dinden döndürmek için mi geldin? Sen bize anlatılan peygamber değilsin." diye ona da karşı çıkarlardı herhalde. Bugün yapılması gereken şey bellidir esasen. Mehmet Akif'in yıllar öncesinden tespit edip söylediği gibi: "Nebiye atıf ile binlerce herze uydurdun. Yıktın da dini mübini, yeni bir din kurdun. Doğrudan doğruya Kur'an'dan alıp ilhamı, asrın idrakine söyletmeliyiz İslam'ı". Yaşantımıza, davranışlarımıza, ilkelerimize, sözlerimize ve önceliklerimize bakan aklı başında, erdemli biri, bizim için örnek bir Müslüman diyebilir mi? Bugün yaygın olarak yaşanan İslam'ın, Allah tarafından gönderilen bir din olduğunu kabul edebilir mi?

2050'den Sonra Müslüman Sayısı Hıristiyan Sayısını Geçiyor

Tüm dünyada Müslüman nüfusunun çoğalması ile övünüyoruz. Dünya genelinde birçok konu üzerinde en ciddi araştırmaları

yapan ünlü PEW araştırma şirketinin verilerine göre 2050 yılında Müslümanların, Hıristiyanlarla aynı sayıya ulaşacağı ve sonrasında Hıristiyanları geçeceğine dikkat çekiliyor. Özellikle Vatikan da bunun farkında ve Hıristiyan nüfusun artması için kıyasıya bir mücadele veriyor. Aslında sayısal çoğunluk zannedildiği kadar önemli değil. Bir düşünsenize, samimi, kaliteli, iyi eğitilmiş, her anlamda donanımlı ve Kur'an'a uygun yaşayan Müslüman sayısını arttırmadıkça sayısal çokluk ne kadar önemli olabilir? Bugün ahlaklı insana örnek olarak bir Müslüman değil de bir Japon gösteriliyorsa herkesin Müslümanlığını sorgulaması gerekir. Bugün İslam denilince akıllara barış, huzur, güven, güzel ahlak ve adalet gelmiyorsa, sayısal çoğunluğumuz ile övünmemiz gereksizdir.

Aliya İzzetbegoviç'in bu konudaki yaklaşımı durumu güzel özetliyor: "Müslümanların hızla artan büyük nüfusuyla övünmemiz, bana şişmanlığıyla övünen ve aldığı yeni kilolardan haz duyan bir adamı hatırlatıyor. Ruhumuza, aklımıza ve başarılarımıza vurgu yapmaya ne zaman başlayacağız? Küçük ve kırılğan bir insanda bile insanlığa katkıda bulunabilecek büyük bir ruh bulunabilir. Gücümüz, bilimimiz, edebiyatımız nerede? Nerede buluşlarımız, küllü iyiliğe katkılarımız?"

Senin İman Ettiğin Hangi Kur'an?

Allah'a, Kur'an'a ve peygamberimize iftiralarla dolu rivayet kültürüne ve geleneğe sarılarak, ne varsa hiç sorgulamadan, Kur'an'a arz etmeden, toptan kabul edenler, Kur'an'ın insan yaratılışına ve tabiatına uygun olan halis dinini yaşanılmaz hale getirdiklerinin farkındalar mı? Bunun hesabını nasıl vereceklerini hiç düşünmüyorlar mı? Sorulsa hep bir ağızdan "Kur'an kutsal kitabımız" diyecekler. Ama Ali Şeriatî'nin dediği gibi sizin iman ettiğiniz hangi Kur'an? Şöyle söylüyor Şeriatî:

“Evet, sen Kur’an diyorsun, ama hangi Kur’an? Cehaletin elinde teberrük edilip kutsanan bir nesne olan Kur’an mı? Cinayetin mızraklarının ucundaki Kur’an mı? Yoksa çeyrek yüzyıldan daha az bir sürede, çölün dağınık ve düşman kabilelerini birleştirerek, dünyanın egemen güçlerini -Bizans, Sasani- çökerten, insanlığın kaderini ele geçiren, devrimci yapısıyla insanlık tarihinde yepyeni bir medeniyet ve kültür meydana getiren bir kitap olarak mı Kur’an?

Daha çok hayata, bilgiye, izzet, kemal ve cihada yönelik! Yaklaşık yetmiş suresinin adını insanı ilgilendiren konulardan alan bu kitap; yaklaşık otuz suresinin adını maddi fenomenlerden alırken, yalnızca iki suresinin adını ibadetlerden alan bir kitap!

Bu kitap, “dostunun cehaleti” ve “düşmanının hilesiyle” yaprakları açıldığı günden beri, yaprakları masraflı olmaya başladı. “Metni” terk edilip “cildi” revaç bulduğundan beri adı “okumak” anlamına gelen bu kitap, okunmaz oldu. Kutsama, teberrük ve mal kazanma işleri gördü. Toplumsal, ruhsal ve düşünsel mesele ve dertlerin cevabı bu kitapta aranmadığından beri, onda soğuk algınlığı, romatizma türünden bedensel hastalıkların şifası aranır oldu. Uyanıkken terk edip, yatarken başlarının üstüne asarak uyuduklarından beri, görüyorsun ki ölümlerin hizmetine sunulmakta, ölüp gitmişlerin ruhlarına ithaf edilmekte ve sesi yalnızca mezarlıklardan duyulmaktadır.

Okumanın, düşünmenin, aydınlanmanın, kavramanın, bilinçlenmenin, yol bulmanın (hidayet), ayağa kalkmanın (kıyam), amel etmenin kitabı olan Kur’an; izleyicilerinin, yükümlülük, seçebilirlik (furkan) ve insani sorumluluğu adına önerdiği tek çözüm; “İstihare” olan, teberrük edilen bir kitap biçimine dönüştürüldü. İzleyicilerinin ona karşı görevi: Kupkuru bir yüceltme, takdis, tazim, teberrük ve öpmek... Abdestsiz el sürmemek, bir kılıfa geçirerek aynanın kenarına veya duvarın yüksek yerine asmak... Kundağın yanına, yeni evin kapısına,

misafirin başucuna... Bazı sureleri, ayetleri de cadıca işlevler, özel törenler, tılsım ve büyüler, cin ve romatizma kovup-gidermeler, büyük büyülerin düğümlerini atmalar... için kullanılır oldu.”¹ Hakikati söylemenin bir bedeli vardır ve Şeriatı gibi niceleri bu bedeli ödemişlerdir.

Allah Ne Diyor, Biz Ne Yapıyoruz?

Öyle bir din düşünün ki kutsal kitabı hep birlikte Allah'ın ipine yapışın, firkalara bölünüp parçalanmayın; Allah'ın üzerinizdeki nimetini hatırlayın, kendilerine apaçık deliller geldikten sonra çekişmeye girip firkalar (mezhepler) halinde parçalananlar gibi olmayın diyecek ama inananlar bunca firkaya ayrılıp ayrılığa düşecek ve kendileri gibi düşünmeyenleri din dışı ilan edecekler. Kimi mezhep ve tarikat mensupları, başka mezhep ya da tarikattan olan ve namazda imamlık yapan birinin arkasında namaz kılmıyor ve başka mezhebe bağlı Müslümanlar ile aynı safta namaza durmuyorlar. Hatta kimi zaman birbirlerini Müslüman olarak dahi görmüyorlar. Durum bu kadar vahim.

Kur'an'da peygamberimize: **“Dinlerini parça parça edip firkalara, hiziplere (mezheplere) bölünenler var ya, senin onlarla hiçbir iliştğin yoktur. Onların işi Allah'a kalmıştır. Allah onlara, yapıp ettiklerini haber verecektir.”** (En'am Suresi 159) denilir. Buna rağmen birileri kalkıp “mezhepsiz din olmaz” der ve hatta mezhebinin görüşlerini Allah'ın sözlerinin önüne geçirirler. Oysa Allah daha önceki peygamberleri ve inananları uyardığı gibi bizleri de uyarır: **“Dini dosdoğru tutun; onda bölünüp firkalara ayrılmayın!”** (Şura Suresi 13).

Allah, insanlığın vahiy ile müşerref olduğu ilk günden son nebi Hz. Peygambere gelen son vahye kadar kendisine teslim olan kullarını göndermiş olduğu kitap ve sayfalarda “Müslüman” olarak tarif etmiştir. Buna rağmen inananların çoğunluğu

1 Ali Şeriatı, **Dine Karşı Din**, çev: Doğan Özlük, Ankara 2015, s. 122-125.

bu şerefli isim ile yetinmeyip bunun önüne, arkasına ekler koymuş ya da falanca mezhebe, filanca tarikata veya cemaate bağlı “Müslümanlar” olarak kendilerini ifade etmişlerdir. Bu da yetmezmiş gibi insanları din adına Allah’ın Kitabı’na davet edenleri, geçmişten beri gelen dini geleneği inkâr etmekle ve sapkınlıkla suçlayarak çoğunluğun duygularını istismar etmiş ve Kur’an’a davet eden inananları dinden çıkmakla ve Allah’ın Resulü’nü devre dışı bırakmakla itham etmişlerdir.

Oysa Allah’a gerçek anlamda teslim olmuş bir inananın kazanabileceği en şerefli sıfat Müslüman, illa bir şey ile anılacaksa birlikte anılacağı en şerefli şey de Kur’an’dır. Ayetler açık bir şekilde durumu özetliyor bize: **“Allah uğrunda O’na yaraşır bir gayretle didinin. O sizi seçmiş ve dinde size hiçbir güçlük çıkarmamıştır. Babanız İbrahim’in milletini esas alın. Allah sizi, önceden de şu Kitap’ta da “Müslümanlar” diye adlandırdı ki, resul sizin üzerinize bir tanık olsun, siz de insanlar üzerine tanıklar olasınız. O halde namazı kılın, zekâtı verin ve Allah’a sımsıkı bağlanın. O’dur sizin Mevlâ’nız. Ne güzel Mevlâ’dır O, ne güzel yardımcıdır O!”** (Hac Suresi 78).

Bugün tüm dünyada Müslümanların içinde bulunduğu sıkıntı, sancı, bilgisizlik ve yozlaşmaya bakınca, yabancı bir insanın Müslüman olmasını gerekli kılacak ne var? Kur’an dışında hiçbir şey yok aslında. Müslümanların geneline bakarak kolay kolay Müslüman olmaz hiç kimse. Olsa da tam anlamıyla özümseyemez. İslam ile anılacak en son şey terör ve şiddet olması gerekirken bugün “İslam” denilince akla ilk gelen şey bunlar oldu. Tüm kutsal kitaplar: **Öldürmeyeceksin** (Tevrat/Çıkış 20:13). **Öldürmeyeceksin** (İncil/Luka 18:20). **Allah’ın saygıya layık kıldığı cana kıymayın.** (İsra Suresi 33) diyorken mensuplarının eylemleri bu dinlere fatura edilebilir mi? Maalesef ediliyor. Allah

böyle söylüyor ama buna rağmen kimi mensupları, haksız yere insanları katlediyor.

Edinilen verilere göre bugün tüm dünyada her gün yaklaşık bin Müslüman katlediliyor. İşin daha da acı kısmı bu katliamların %90'ının failleri yine "Müslümanlar". Kısacası her gün dokuz yüz civarı Müslüman yine Müslüman olanlar tarafından katlediliyor. Sormak gerekir: Bu nasıl Müslümanlık? Bu hangi İslam? Hiç şüphe yok ki bu İslam, Kur'an'ın ortaya koyduğu, peygamberimizin tebliğ ettiği ve bizzat yaşayarak örnek olduğu din değil. Din adına uydurulan şeyleri savunanlar, tüm bu katliam ve cinayetlerin ortağıdır.

Kur'an: "Ey iman edenler, kendiniz, anne-babanız ve yakınlarınız aleyhine bile olsa Allah için şahitler olarak adaleti ayakta tutun. (Onlar) ister zengin olsun, ister fakir olsun; çünkü Allah onlara daha yakındır. Öyleyse adaletten dönüp hevanıza (tutkularınıza) uymayın. Eğer dilinizi eğip бүker (sözү geveler) ya da yüz çevirirseniz, şüphesiz Allah, yaptıklarınızdan haberi olmandır." (Nisa Suresi 135) şeklinde uyarılarda bulunur. Buna rağmen birçok Müslüman adaletten sapar, haksızlık ve zulme bulaşır, yakınlarını kayırır.

Kur'an: "...Allah, aklını kullanmayanları pislіğе mahküm eder!" (Yunus Suresi 100) der. Buna rağmen çoğu inanan, akılla dinin anlaşılmayacağını, düşünmeden, sorgulamadan, Allah'ın vahyini okuyup öğrenmeden sadece anlatılanları kabul edip uygulamamız gerektiğini savunur. Bugün İslam dünyasının içinde bulunduğu içler acısı tablonun en öncelikli sebebi, Allah'ın insanda yaratmış olduğu akıl ayetinin dikkate alınmaması ve indirmiş olduğu vahiy ayetlerinin gereken itibarı görmemesidir.

Kur'an: "Yaratan Rabbinin adıyla oku! İnsanı, embriyodan/ilişip yapışan bir sudan yarattı. Oku! Rabbin en büyük cömertliğın sahibidir. O'dur kalemle öğreten! İnsana bilmediğini öğretti." (Alak Suresi 1-5). **"Okuyup araştırdığınız şeylere,**

öğrettiğiniz şu Kitap'a dayanarak benliklerini Allah'a adanmış kullar olun." (Ali İmran Suresi 79). "**O halde, iyice araştırın, anlayın dinleyin...**" (Nisa Suresi 94). "**İyice araştırıp kavrayan bir topluluk için ayetleri biz tam bir biçimde ayrıntılı kıldık.**" (En'am Suresi 98) der. Buna rağmen rivayet kültürünü Kur'an'ın önüne geçirenler tarafından okuyup araştırmak, meseleler üzerine kafa yormak ve gerçeği kavramak üzerine düşünmek değil, anlatılan şekli ile kabul ederek taklit etmek tavsiye edilir. Yine özellikle birtakım asılsız hadis rivayetlerinden hareketle kadınlara okuma yazma öğretilmemesi ya da bir şekilde toplumun dışında bırakılarak evlere hapsedilmeleri söylenir.

Yine Kur'an ayetlerinde "Bakışlarınızda ölçülü olun", "İffetinizi koruyun", "Çirkin işlerden uzak durun", "Nefsinize hâkim olun" türünden birçok uyarı yapılır ama tüm bu uyarılara rağmen etek boyu biraz kısalınca birileri yoldan çıkıp sapkınlığa ve tecavüze yeltenir. Bir de utanmadan bu durum bahane edilir. Birileri de çıkıp aynı şekilde utanmadan: "Öyle giyinmeseydi hak etmeseydi" der. "Mini etek giyme, tahrik etme" diyenler bir de dilleri ile tecavüz ederler. Hiçbirimiz bir kadının sokakta çıplak gezmesini istemeyiz ama kadın çıplak da gezse Müslümanım diyen biri, insanlıktan taviz vermemesi gerektiğini bilmelidir.

Yine Kur'an ayetleri, samimiyet ve takva ile Allah'a kulluk edin, Allah sakınanları sever der ama dine inandığını söyleyen bazı kişiler riyakârlık ve içten pazarlıkla dünya hesabına, makam ve kariyer sevdasına düşerler. Dosdoğru yol üzerinde olun, iyi ve güzel olana özendirin, kötü ve çirkin olandan sakındırın, daima şükredin, barışı esas alın, affedin, ahlaklı ve faziletli olun, güvenilir olun, güzel söz konuşun der ama mensupları dünya menfaati için birbiri ile çekişerek Allah'ın sınırlarının dışında gezinir.

Peki, bu kadar güzel ve yaşanabilir bir dinimiz varken nasıl oluyor da dini doğru bir şekilde bilmiyor ve yaşamıyoruz? Çünkü Kur'an'ı tek ölçü kabul etmiyor, ayetlerini gerektiği gibi dikkate

almıyoruz. İnananlar olarak Rabbimizin sözlerine sarılmak ve o sözler ile uyarıda bulunmak durumundayız: **“Siz, haddi aşan kimseler oldunuz diye, sizi Kur’an’la uyarmaktan vaz mı geçelim?”** (Zuhruf Suresi 5).

Baskı Yapmayın Diyen Dinin, Din Adına Baskı Yapan Mensupları

Kur’an: **“Siz Allah’a dininizi mi öğretiyorsunuz?”** (Hucurat Suresi 16) diyorken birileri kalkıp Allah’ın indirdiği dini yeterli görmemiş ve Kur’an’da olmayan yeni haramlar ve günahlar çıkarmışlar. Allah’ın dünyevi bir ceza koymadığı kimi günahlar için, Allah’ın kurallarını çiğneyerek, sınırlarını aşarak, insanlar üzerinde baskı kurup cezalar uygulamışlar. Allah’ın verdiği hükümleri yeterli görmeyerek dinde olmayan hükümler uydurmuşlar. Demek ki Allah’ın hükmüne razı olmamış ve O’nu fazla merhametli ve yumuşak bulmuşlar!

İmtihan dünyasında olduğumuzu ve insanların özgür iradeleri ile başkalarına zarar vermeden günah işleme özgürlüklerinin olduğunu kabul etmeyerek akıllarınca insanların günaha girmelerine engel oluyorlar. Böyle olunca da riyakâr oluyor insanlar. Baskı sebebiyle dindar ama gerçekte dinsiz hatta belki de ateist. İran, Afganistan ve Suudi Arabistan bu konuda çarpıcı örnekler. Bu ülkelerde dini gereklilikleri yerine getirmeme, dilediği gibi giyinememe ya da kendi içinde günah işleme özgürlükleri ellerinden alınan kimi insanlar, ya ülkelerinin içinde gizlice ya da ülkelerinden dışarı çıktıklarında açık bir şekilde diledikleri gibi davranabiliyor ve hatta her türlü günaha kolayca girebiliyorlar.

Bugün maalesef bir yandan farklı inanç ve kültür sistemlerinin altında varlık mücadelesi veren Müslümanlar, namaz kılıp oruç tuttıkları için türlü işkence ve hakaretlere maruz kalmakta ve hatta zorla su içirilerek oruç tutmalarına engel olunmaktadır. Öte yandan kimi kendini bilmez sözüm ona Müslüman gruplar

da oruç tutup namaz kılmadıkları bahanesi ile Müslümanlara işkence edip öldürmektedirler. Her iki durumda da baskı ve zorlama yapanlar, bunun hesabını Allah'a nasıl verecekler?

Kur'an'da ibadet etmeyenlere hatta Allah'ı inkâr edenlere dahi baskı kurmak ya da onları ibadete zorlamak, yapmayanları ise cezalandırmakla ilgili tek bir ifade yer almaz. Onların hesabı Allah'a kalmıştır. Kulları hakkındaki hükmü yalnız Allah verecektir. Varsa bir cezası onu ahirette çekeceklerdir. Peki, Kur'an'da emredilmemiş bir şeyi uygulayan ve üstelik bunu din adına yaptığını iddia eden biri Müslüman olabilir mi? Kur'an'da açıkça peygamberimize uyarıda bulunulur: “**Rabbin isteseydi, yeryüzündekilerin hepsi mutlaka inanırdı. O halde sen mi insanları inanmaları için zorlayacaksın?**” (Yunus Suresi 99).

İndirilen Din ve Uydurulan Din

Bir ‘indirilen din’; yani peygamberimizin de bizzat uyduğu ve uygulamasıyla insanlara örnek olduğu ilahi kelâm olan Kur'an-ı Kerim, bir de ‘uydurulan din’; yani Kur'an dışında özellikle peygamberimize fatura edilmek suretiyle kutsallaştırılarak dine yapılan ilave ve eksiltmelerle şekillenmiş bir din vardır. Geleneksel ya da yaygın din anlayışı da denilebilir bu uydurulan dine. Kur'an'da hiç yer almamasına rağmen zaman içinde peygamberimiz üzerinden kutsallaştırılmış pek çok şey vardır. Üstelik bunların önemli bir kısmı sahih/güvenilir kabul edilen hadis kitaplarında yer almaktadır.

Dini konularda peygamberimize uymak istiyorsak bir konu ile ilgili hüküm çıkartırken doğrudan Kur'an'a uymamız gerekir. Çünkü peygamberimiz Kur'an'ı tebliğ etmek ve Kur'an'a göre yaşamakla emrolunmuştur. Dini konuda hüküm, sadece Allah'ın indirdiği ayetler ile verilir: “**Hüküm yalnız Allah'ındır.**” (Yusuf Suresi 40). “**O, hükmüne hiç kimseyi ortak etmez.**” (Kehf Suresi 26). Hüküm yalnız Allah'ın olduğu için Allah'ın

indirdiği ile hükmetmeyenler zalim olurlar: **“Allah’ın indirdiğiyle hükmetmeyenler zalimlerin ta kendileridir.”** (Maide Suresi 45). Esasen bu yeni bir şey değildir. Biraz araştırma yaparak ve Kur’an’daki ilgili ayetlere bakarak Yahudi ve Hıristiyanların da aynı hataya düştükleri kolayca görülebilir. Onlar da Allah’ın hükmünü terk edip keyiflerine uymuşlardır. Maide suresinde arka arkaya sıralanan ayetlerde Allah açık bir şekilde kendilerine kitap verilenlerin sadece vahiy ile hükmetmelerini söyler bize:

44. **“Biz indirdik Tevrat’ı, biz. İyiye ve güzele kılavuz var onda, ışık var. Allah’a teslim olmuş peygamberler, Yahudilere onunla hakemlik yaparlardı. Kendini Rabb’e adayanlarla ilim ve hikmette derinleşmiş olanlar da Allah’ın Kitabı’ndan korumakla görevli olduklarıyla hükmederlerdi... Allah’ın indirdiği ile hükmetmeyenler, kâfirlerin ta kendileridir.”**

45. **“...Allah’ın indirdiğiyle hükmetmeyenler zalimlerin ta kendileridir.”**

47. **“...İncil bağlıları Allah’ın onda indirdiğiyle hükmetsinler. Allah’ın indirdiğiyle hükmetmeyenler sapıkların ta kendileridir.”**

48. **“Sana da Kitap’ı hak olarak indirdik. Kitap’tan onun yanında bulunanı tasdikleyici ve onu denetleyip güvenilirliğini sağlayıcı olarak... O halde onlar arasında Allah’ın indirdiğiyle hükmet, Hak’tan sana gelenden uzaklaşp onların keyiflerine uyma...”**

49. **“Sen de aralarında, Allah’ın indirdiğiyle hükmet. Onların keyiflerine uyma. Dikkat et de Allah’ın sana indirdiğinin bir kısmından seni uzaklaştırıp fitneye düşürmesinler...”**

50. **“Yoksa cahiliye devrinin hükmünü mü arıyorlar? Gerçeği görebilen bir toplum için, Allah’tan daha güzel hüküm veren kim vardır?”** (Maide Suresi 44-50).

İşin acı tarafı, bu ayetleri okuyup delil olarak sunduğunuzda, geleneğin gözünü kör ettiği kişiler, geleneklerini savunmak uğruna

söz konusu ayetlerin vahyin indiği dönemdeki müşriklerle alakalı olduğunu söyleyerek içinde buldukları gafleti görmezden gelmeye çalışırlar. Oysa Kur'an ayetleri evrensel ve her döneme hitap eden birer ibrettirler. Herkes kendi durumu için ayetlerden uyarı alır. O gün de aynıydı, bugün de aynıdır: **“Ne zaman onlara: ‘Allah’ın indirdiklerine uyun’ denilse onlar: ‘Hayır, biz, atalarımızı üzerinde bulduğumuz şeye (geleneğe) uyarız’ derler. (Peki) Ya atalarının aklı bir şeye ermez ve doğru yolu da bulamamış idiyseler?”** (Bakara Suresi 170).

Ayetlerin açık bir şekilde gösterdiği gibi Allah'ın elçisi olan peygamberlere düşen, insanlardan kendi kararlarına uymalarını istemek değildir. Peygamberler insanlardan Allah'ın Kitabı'na uymalarını isterler: **“Hiçbir insanın, Allah'ın kendisine Kitap, hikmet ve peygamberlik vermesinden sonra insanlara: ‘Allah’ı bırakıp bana kul olun!’ demesi mümkün değildir. Bilakis şöyle der: Okuyup araştırdığınız şeylere, öğrettiğiniz şu Kitap’a dayanarak benliklerini Allah’a adanmış kullar olun.”** (Ali İmran Suresi 79).

Vahiy ayrıntılı bir şekilde inmiş, Allah da hükmünü net bir şekilde ortaya koymuştur: **“Allah size Kitab’ı ayrıntılı kılınmış bir halde indirmişken, Allah’ın dışında bir hüküm koyucu mu arayayım?..”** (En'am Suresi 114).

Allah tarafından görevlendirilen peygamberler, insanların ayrılığa düştükleri konularda kendilerine verilen kitap ile hükmederler: **“İnsanlar tek bir topluluktan (sonradan yoldan çıkıp parçalandılar). Allah onlara müjde veren ve uyarıda bulunan peygamberler gönderdi. Beraberlerinde gerçekleri içeren kitap da indirdi ki, o peygamber, ayrılığa düştükleri konularda insanlar arasında o kitap ile hükümlerini...”** (Bakara Suresi 213).

Kur'an vahyinin indirilişi ile Allah'ın sözü de kimse tarafından değiştirilemeyecek, eksiksiz ve en güzel şekilde tamamlanmıştır:

“Rabbinin sözü hem doğruluk hem de adalet bakımından tamamlanmıştır. O’nun sözlerini değiştirecek hiçbir kuvvet yoktur...” (En’am Suresi 115).

Rabbimiz din adına gerekli olan her şeyi, göndermiş olduğu vahiy ile bildirmiştir. Allah için kelime sınırı yoktur. İnsanların Kur’an’da açıklanmadığını düşündükleri şeyler şayet dini anlamda gerekli şeyler olsalardı, Rabbimiz onları da açıklardı. Ayette de dikkat çekildiği gibi Rabbimizin kelimeleri tükenmez: **“De ki: Rabbimin kelimeleri için deniz mürekkep olsa Rabbimin kelimeleri tükenmeden önce deniz mutlaka biter. Bir o kadarını daha getirsek de yetmez.”** (Kehf Suresi 109).

Kim Bu Münafıklar?

Kur’an’da birçok ayette münafıklara yani ikiyüzlülere dikkat çekildiğini görmekteyiz. Farklı türleri olabilse de genelde münafıklar gerçekte Müslüman olmamalarına rağmen Müslüman gibi davranan ama içten içe de Müslümanlar arasına ayrılık sokmaya, fitne ve kargaşa çıkarmaya uğraşan insanlardır. Üstelik bu kişiler Kur’an vahyi indirilmeye devam ederken yani daha peygamberimiz hayattayken faaliyetlerine başlamışlardır. Bunların bir kısmı gerçekte Yahudi, Hıristiyan ve müşrik olmalarına rağmen Müslüman gibi görünerek gerek eski inançlarındaki birçok şeyi İslam dinine sokmak gerekse kasıtlı olarak peygamberimizden hiç duymamış olmalarına rağmen birtakım şeyleri dinin emirleriymiş gibi yaymak için çalışan kişilerdir.

Kur’an bu konuda her fırsatta hem peygamberimizi hem de inananları uyarmaktadır: **“İnsanlardan öyleleri vardır ki: ‘Allah’a ve ahiret gününe inandık’ derler; oysa inanmış değildirler. (Sözde) Allah’ı ve iman edenleri aldatırlar. Oysa onlar, yalnızca kendilerini aldatıyorlar da farkında değildirler. Kalplerinde hastalık vardır. Allah da hastalıklarını arttırmıştır. Yalan söylemekte olduklarından dolayı onlar için**

acı bir azap vardır. Onlara: **'Yeryüzünde fesat çıkarmayın' denildiğinde: 'Biz sadece ıslah edicileriz' derler. Bilin ki; gerçekten, asıl fesatçılar bunlardır, ama farkında değildirler. Ve (yine) onlara: 'İnsanların iman ettiği gibi siz de iman edin' denildiğinde: 'Düşük akıllıların iman ettiği gibi mi iman edelim?' derler. Bilin ki, gerçekten asıl kendileri düşük akıllıdır; ama bilmezler. İman edenlerle karşılaştıkları zaman: 'İman ettik' derler. Şeytanlarıyla baş başa kaldıklarında ise derler ki: 'Şüphesiz, sizinle beraberiz. Biz (onlarla sadece) alay ediyoruz.'**" (Bakara Suresi 8-14).

Yine aynı şekilde ayetler, kimi insanların Allah'ı şahit tutarak gerçeği saptırdığına dikkat çeker: **"İnsanlardan öylesi vardır ki, dünya hayatına ilişkin sözleri senin hoşuna gider ve kalbindekine rağmen Allah'ı şahit getirir; oysa o azılı bir düşmandır."** (Bakara Suresi 204).

Münafıkların inananları saptırmaya çalıştıklarını hatta bu çabalarında ileri giderek peygamberimizi dahi saptırmak için uğraştıklarını haber verir ayetler: **"Eğer Allah'ın fazlı ve rahmeti senin üzerinde olmasaydı, onlardan bir grup, seni de saptırmak için tasarı kurmuştu. Oysa onlar, ancak kendi nefislerini saptırırlar ve sana hiçbir şeyle zarar veremezler..."** (Nisa Suresi 113).

Yine ayetler, münafıkların ve Yahudilerin bir kısmının peygamberimizi dinlediklerini ama Allah'tan gelen ayetleri saptırmak ve yalancılık etmek için dinlediklerini, aynı zamanda kelimelerin yapılarını bozmaya, ayetlerde ifade edilen şeylere bir anlamda takla attırmaya çalıştıklarına dikkat çeker: **"Ey resul! Kalpleri inanmamış olduğu halde ağızlarıyla "inandık" diyenlerin inkârda yarışırcasına koşanları seni üzmesin. Yahudilerden bazıları yalancılık etmek için dinlerler; huzuruna çıkmamış olan başka bir topluluk için dinlerler. Yerlerine oturmuş kelimeleri, yapılarını bozup değiştirirler.**

“Size şu verilirse alın, eğer o verilmezse çekinin.” derler...”
(Maide Suresi 41).

Allah, dikkatli olması için peygamberimizi uyarmakta, hatta bu münafıkların kimler olduğunu peygamberimizin dahi bilmediğine, peygamberimizi de kandırmaya çalıştıklarına vurgu yapmaktadır: **“Çevrenizdeki bedevilerden münafık olanlar vardır ve Medine halkından da münafıklığı alışkanlığa çevirmiş olanlar vardır. Sen onları bilmezsin, Biz onları biliriz.”** (Tövbe Suresi 101). **“Münafıklar sana geldikleri zaman: ‘Biz gerçekten şahadet ederiz ki, sen kesin olarak Allah’ın elçisisin’ dediler. Allah da bilir ki sen elbette O’nun elçisisin. Allah, şüphesiz münafıkların yalan söylediklerine şahitlik eder.”** (Münafikun Suresi 1).

Ayetler, münafıkların yaptıkları oyunları haber vererek inananları uyarmaktadır. Münafıklar oyunlarını öyle boyutlara taşımışlardır ki bir mescit yapmış ve bu mescidi, inananları Allah yolundan alıkoymak ve onları saptırmak için karargâh edinmişlerdir. Rabbimiz de peygamberimizi ve inananları uyarmıştır: **“Bir de şunlar var: Tutup bir mescit yapmışlardır: Zarar vermek için, nankörlük için, inananları fırkalara bölmek için, daha önceden Allah ve resulüyle savaşmış kişiye gözetleme yeri kurmak için. ‘İyilik ve güzellikten başka bir şey istemiş değiliz!’ diye gerile gerile yemin de edecekler. Allah şahittir ki, onlar kesinlikle yalancıdırlar.”** (Tövbe Suresi 107).

Ayetlerden de açıkça görüldüğü gibi, daha peygamberimiz hayattayken, Kur’an vahyini içine sindiremeyen müşrikler, münafıklar ve daha önce kendilerine kitap verilenler içinden kimi insanlar gerek dinde gerekse Müslümanlar arasında her anlamda fitne çıkarma yarışına girmişlerdir. Daha peygamberimiz hayattayken bu mücadeleye girişenlerin, peygamberimizden sonra neler yapabileceklerini düşünmek zor olmasa gerek. Kur’an bu gerçeğe şöyle dikkat çeker: **“Onların size inanacaklarını mı**

umuyorsunuz? Hâlbuki onların bir kısmı, Allah'ın sözünü işitip kavradıktan sonra, bile bile onu değiştirirlerdi.” (Bakara Suresi 75).

Çünkü peygamberimiz hayattayken Allah'a ve Kur'an'a atılan iftira ve yalanları yani dinde olmamasına rağmen kendisi üzerinden dinselleştirilmeye çalışılan uygulamaları düzelterek, Allah'ın ayetlerinden hareketle doğrusunu gösterme imkânına sahipti. Ancak vefat ettikten sonra ortaya çıkan boşluğu fırsat bilenler, daha ilk günden Müslümanlar arasına ayrılık sokmaya ve dinde olmayan şeyleri dindenmiş gibi gösterme yarışına girdiler. Durum bu kadar net ve açıkken, üstelik Rabbimiz bunca ayetinde bizleri uyarırken, nasıl olur da peygamberimize isnat edilen şeyler Kur'an'a arz edilmeden kabul edilebilir?

Dolayısıyla gerek peygamberimiz hayattayken gerekse vefatından sonra ortaya atılan ve zaman içinde artarak yaygınlaşan peygamberimize ait olduğu iddia edilen söz ve uygulamaların hiçbirisi, Kur'an gibi güvenilir olamazlar. Kötü niyetli kişilerin elinde gerçek ile yalanın birbirine karıştırılmış olmasını anlamak zor değildir. Kur'an'a uygun olmayan rivayetlerin kim tarafından rivayet edildiğinin ya da kimler tarafından derlenerek hangi kitaplara girmiş olduklarının bir önemi yoktur. Kur'an'dan referans alamayan bir rivayet, tarihsel açıdan dahi bir değeri yoktur.

Allah Tarafından Bildirilen, İnsanlar Tarafından Bindirilen

Allah'ın vahyettiği aynı zamanda bize yüklediği sorumluluktur. Bu yük yaratılışımıza uygun olandır. Hem ruhumuz hem de bedenimiz için özel dikim ısmarlama bir elbise gibi üzerimize tam olur. Ancak Allah adına insanlar tarafından uydurulanlar, insanın hem ruhunu hem de belini büker. Altından kalkılamaz yükler ile bizi ezer. Biz insanlar tarafından bindirilen yüklerin altında ezilirken, Allah tarafından yüklenen sorumluluğu

gerektiği gibi taşıyamayız. Hele ki insanlar tarafından bindirilen yükleri, Allah tarafından bildirilen yükler ile karıştırıp bir de bunu başkalarına da yüklersek, işte o zaman bunun vebalini hiçbir türlü taşıyamayız.

Allah, insan yaratılışına uygun şekilde bildirir. İnsanlar ise insan yaratılışını hiçe sayarak Allah adına, insanlar üzerine ağır yükler bindirir. İnsan için esas olan başkaları tarafından uydurularak üzerlerine bindirilen değil, Allah tarafından bildirilendir. İndirilen din bildirilendir, uydurulan din ise bindirilen. İnsanların bindirdiği yüklerden kurtulmadıkça Allah'ın bildirdiği yükü gerektiği gibi taşıyamayız. Din adına bildiğimiz ne varsa hepsini unutarak Rabbimizin sözlerinden başka bize ışık tutacak doğruluk olmadığını anlamamız gerekir.

Bugün Müslümanların en fazla ihtiyaç duyduğu şey, akıl, ahlak ve ihlas ile temellenmiş saf bir iman. Kur'an rehber olmadan buna ulaşmak mümkün olmayacak. Din Allah'ın dini ama o dine inananlar, Allah'ın indirdiği kitabı yeterli bulmuyorlar. Müslümanlar olarak bize düşen, gaflet uykumuzdan uyanarak Kur'an'ı rehber edinmek ve İslam dini hakkındaki tüm ezberleri Kur'an ile düzeltmektir. Rabbimiz boşuna söylemiyor: “... **Karşılarında okunup duran bir kitabı sana indirmiş olmamız onlara yetmiyor mu? Bunda, inanan bir toplum için elbette ki bir rahmet ve bir öğüt vardır...**” (Ankebut Suresi 51).

Allah'ın Kolaylaştırdığını İnsanlar Zorlaştırır

Allah daha ne kadar kolaylaştıracak işimizi? Hem bizi vahyi ile şereflendiriyor, hem vahyini apaçık kılarak onu kolayca anlayıp kavramamızı sağlıyor, hem de hesap günü ondan sorumluluğumuzu tutulacağımızı önceden haber vererek vahye sınımsız sarılmamızı söylüyor. Gidin kendi kendinize iyinin ne olduğunu bulun ve iyi olun demiyor. Elimize, bizi gerçek anlamda iyi edecek reçeteyi veriyor. Gerçekten Rabbimiz çok büyük rahmet sahibidir.

Hepimiz konuşurken anlaşılmaq ister ve ona göre konuşuruz. Peki, biz anlaşılmaq istiyorken Allah anlaşılmaq istemez mi? Allah kullarına anlaşılmaq bir kitap gönderir mi? Anlaşılmayacak bir kitabın gönderilmesinin ne sebebi olabilir ki? Aksine Allah sözün en güzelini en güzel şekilde ifade eder. Anlaşılmaq olan Allah'ın Kitab'ı değil insanların bilmedikleri kitap hakkındaki yargılarıdır. Allah bizleri muhatap alıp kitap göndermişken, bir Müslüman'ın Kur'an'ı hiç okumadan, anlamadan, yaşamadan ölmesi, Allah'a karşı yapılan çok büyük bir ayıp, kendisi için de çok büyük bir kayıptır. Maalesef Kur'an ile kurduğumuz ilişki son derece içler acısıdır. Mehmet Akif'ten alıntılanan mısralar durumu özetliyor: "Çünkü biz bilmiyoruz dini, evet bilseydik, çare yok gösteremezdik bu kadar sersemlik... İbret olmaz bize, her gün okuruz ezber de! Yoksa bir maksat aranmaz mı bu ayetlerde? Lafzı muhkem yalnız, anlaşılmaq, Kur'an'ın: Çünkü kaydında değil, hiçbirimiz mananın: Ya açar Nazm-ı Celîl'in, bakarız yaprağına yahut üfler geçeriz bir ölünün toprağına. İnmemiştir hele Kur'an bunu hakkıyla bilin, ne mezarlıkta okunmaq ne de fal bakmaq için!"

2. BÖLÜM
KUR'AN-I KERİM İLE İLİŞKİMİZ

Müslümanlar olarak, Allah'ın âlemlere olan rahmeti sonucu bir müjde ve kılavuz olarak göndermiş olduğu son vahyi Kur'an ile garip bir ilişki içerisindeyiz. Elimizde Kur'an gibi eşsiz bir kaynak ve değer olmasına rağmen Kur'an ile indiriliş amacına uygun bir irtibat halinde değiliz. Bunun en öncelikli nedeni, ayetlerin doğrudan bizi muhatap aldığından ve dini inançlarımızın neye dayandığından haberimizin olmamasıdır. Birçok konuda olduğu gibi dini konuda da bilgiyi doğrudan edinmek yerine başkalarından öğrenip uygulamaya çalışıyoruz. Sonuç olarak her kafadan bir sesin çıktığı ve neyin ne olduğunun anlaşılmadığı bir karmaşa içerisinde neye inandığımızı ve inandığımız şeylerin neye dayandığını tam olarak bilmeden birtakım şeyleri uygulamaya çalışıyor ya da savunuyoruz. Belki de birçoğumuz, hayatımızda bir kez olsun Kur'an'ı okumadan Kur'an'da ne var ne yok hiç bilmeden dini birtakım şeylere inanıyor bu inancımıza uygun bir din yaşıyor ve Allah'ın vahyinden habersiz bir şekilde bu din üzerine ölüyoruz.

Özellikle ülkemiz insanının çok iyi bildiğine inandığı üç şey vardır. Bunlar sırasıyla din, siyaset ve futboldur. Bu üç konuda neredeyse herkes bir şeyler söylemekte ve kendince yorumlar getirmektedir. Büyük çoğunluğu inançlı olduğunu ifade eden insanlardan oluşan bir toplumda yaşamamıza rağmen muhtemelen en bilgisiz olduğumuz konu dindir. Oysa din, başka hiçbir şey benzemeyen, insanın hem bu dünyasını hem de ahiret hayatını imar edecek olan son derece hassas bir konudur. Bu konuda çoğunluğa, kulaktan dolma bilgilere ya da nereden geldiği bilinmeyen kabullere dayanılması mümkün değildir. Allah bize sadece yaşadığımız hayatın değil, inandığımız ve başkalarına anlattığımız dinin de hesabını soracaktır.

Hesap günü Allah'ın huzurunda “Rabbim sen bize bir Kitap gönderdin ama ben vakit bulup da o Kitab'ı okuyup öğrenemedim, birilerinin anlattıklarına inandım, doğru mu yalan mı bilemedim” diyemez ve bu konuda hiçbir bahanenin ardına gizlenemeyiz. Allah'ın dini, peygamberimizin Allah'tan aldığı ve bizzat uygulayarak örnek olduğu vahiydir. Vahiy, insanlığı karanlıktan aydınlığa çıkartmak ve dosdoğru yolda kılavuzluk etmek için gönderilmiştir. Dolayısıyla Kur'an, biz öldükten sonra değil, yaşarken işimize yarayacak bir hayat kitabıdır. Hayat bulma kitabıdır. Allah'ın rahmeti ile karanlıklardan aydınlığa çıkararak bir kılavuzdur: **“Sizi karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için kuluna apaçık ayetler indiren O'dur. Şüphesiz Allah, size karşı çok şefkatli, çok merhametlidir.”** (Hadid Suresi 9).

Peki, inananlar olarak biz, Kur'an ile nasıl bir ilişki içindeyiz? Açıkçası az önce de ifade edildiği gibi Kur'an'dan pek de haberdar değiliz. Oysa Kur'an ile ilişkimiz, Kur'an'ın ortaya koyduğu gibi olmalıdır. Ancak bunun için Kur'an'ı anlamak üzere okumamız ve ayetleri üzerine derin derin düşünerek Kur'an'ın nasıl bir kitap olduğunu ve gönderiliş amacını bilmemiz gerekir.

Ayetlerine baktığımızda, Kur'an'ın nasıl bir kitap olduğuyla ilgili birçok tarif ile karşılaşırız. Kur'an doğruya ulaştıran rehberimiz (huda), yolumuzu aydınlatan ışığımız (nur), hayatımıza canlılık kazandıran (ruh), doğruyu yanlıştan ayıran ölçümüz (furkan), gerçeği getiren ve temsil eden (hakk), ayrılık ve anlaşmazlık içinde kalanlara bir delil (ilim), insanlığın tamamı için bir mucize (ayet), manevi hastalık ve aksaklıklarımızı gideren (şifa), Allah yolunda ve zorluklara karşı mücadele etmek için bir müjde (büşra), okunsun anlaşılсын diye kolaylaştırılmış, apaçık kılınmış kitap (mübin), din adına gerekli olan her şeyi detaylı bir şekilde açıklayan bir yasa (mufassal), apaçık ifadeler ile beyan eden kitap (tıbyan), düşünenler için bir bilgelik kaynağı (hikmet), gerçeği belirleyen bir kanıt (beyyine), insanlar arasında

adaleti sağlayan evrensel bir yasa (hüküm), inananları, dosdoğru yol üzerinde birleştiren Allah'ın yeryüzündeki ipi (hablullah), insanlara kıyamete kadar yol gösterecek olan önder (imam), öğüt verici ve hatırlatıcı öğretmenimizdir (zikir).

Toplumun genel uygulamasına baktığımızda ise, Kur'an evimizin en güzel köşesinde ya da en yüksek yerinde duran bir süs, çoğunlukla korumalı bir kap içinde el değmeden muhafaza edilen bir sembol, bazen kitap halinde bazen de kimi ayetleri çerçeve içinde tablo haline getirilerek duvara asılan bir eşya, bazen çok küçük boyutta arabamızın aynasına ya da çocuğumuzun boynuna astığımız bir koruma, nadide bir nüshası müzayedede satılabilen antika bir eser, gizemli, tılsımlı, yanı başımızda durmasına rağmen kendimizden uzak tuttuğumuz bir kitap haline gelmiştir.

Kur'an-ı Kerim Ziyafeti

Toplumun Kur'an ile ilgili genel yargılarına baktığımızda, onun en güzel şekilde seslendirilmesi gereken, genellikle ölülerin arkasından okunan, herkesin anlayamayacağı, anlaşılması için özel ilimler gerektiren bir kitap olduğu görülür. Örneğin sık sık "Kur'an Ziyafeti" başlığı ile güzel sesle Kur'an okuma yarışmaları yapılır. Oysa Kur'an'ın güzel seslendirilmesi kulağımız için, anlamı ise aklımız ve gönlümüz için ziyafettir. Ancak maalesef Kur'an, çoğu kişi için, güzel sesle seslendirilen ya da dinlenen ve bu şekilde sevap umulan bir kitap olmanın ötesine geçemez.

Yine dini konularda akıl ile değil, geleneği ve çoğunluğu taklit ile hareket etmek gerektiğine, Kur'an'ın açıklamalarının yeterli olmadığına ve başka kaynaklara da ihtiyaç olduğuna inanır çoğu kimse.

Peki, şimdi soralım, hayatımızın merkezinde olması gereken değerlerimizden uzak olmamızın sebebi, Allah'ın âlemlere rahmet ve bereket kaynağı olarak indirmiş olduğu vahyinden bu kadar uzak olmamız olabilir mi?

Kur'an'ın ruhumuzun şifası olduğunu unutup hangi ayetin hangi hastalık ya da derde iyi geldiğini söyleyerek onu üfürük kitabına çevirmeye çalışanlar, hesap günü Allah'ın huzurunda nasıl duracaklar?

Diri Olanı Uyararak İçin Gönderilen Kitap: Kur'an

Kur'an'ın hayat kitabı olduğunun ve indiriliş amacının gerektiği gibi kavranmadığının önemli göstergelerinden biri de Kur'an'ın ölümlerin arkasından -üstelik okunan bölümlerin ne söylediğinin anlaşılmasına gerek duyulmadan- okunacak bir kitap haline getirilmiş olmasıdır. Oysa Kur'an'ın ölümlerin arkasından okunmasını gerektirecek tek bir ayet ya da dolaylı bir işaret yoktur. Bu olmadığı gibi çok net bir şekilde Kur'an'ın diri olanı uyararak için gönderilmiş bir kitap olduğu ifade edilir: “**Biz ona (Peygambere) şiiir öğretmedik; (bu) ona yakışmaz da. O (kendisine indirilen Kitap), yalnızca bir öğüt ve apaçık bir Kur'an'dır. Diri olanı uyararsın ve inkârcılar üzerine söz hak olsun diye indirilmiştir.**” (Yasin Suresi 69-70). Bilindiği gibi genelde ölümlerin arkasından Yasin suresi okunmaktadır. Örnek olarak verilen ayetin Yasin suresinin içinde geçiyor olması da son derece manidardır.

Kur'an'ın ölen kişiye bir faydası olmaz. Aynı şekilde ölmek üzere olan kişinin başında okunan Kur'an, o kişinin daha rahat ve kolay ölmesini sağlamaz. Kur'an'ın yaşayan kişiye faydası olur. Kur'an, gerçek anlamda yaşama, gerçek anlamda canlanıp hayat bulma kitabıdır. Ölmek üzere olan ya da ölmüş birisinin arkasından Kur'an okumak dini bir gereklilik olmasa da dini açıdan doğrudan buna karşı çıkmaya da gerek yoktur. Her ne kadar bu durumdaki kişilere bir faydası olmasa da şayet Kur'an herkesin anlayacağı bir dilde okunursa o kişilerin yakınlarına ya da orada toplanan insanlara, Allah'ın ayetlerini hatırlatma ve ölen ya da ölmek üzere olan kişinin durumundan ibret alma anlamında bir faydası olabilir. Çünkü Kur'an'ın diri olanı uyararak

için gönderildiğini ifade eden ayet, ölen kişinin ardında kalan diriler için de geçerlidir.

Dolayısıyla Kur'an, indiriliş amacına uygun olarak mümkün olan her durum ve ortamda okunabilir. Ancak bunu bir tür kazanç kapısına çevirmek, okunan sureler ya da indirilen hatimler sonucunda insanlardan maddi beklenti içinde olmak, hatta daha önceden indirilmiş hatimleri ve yapılmış duaları satarak işi iyiden iyiye sulandırarak amacından saptırmak, başkalarının ruhuna hediye etmek ya da başkası için hatim siparişi vermek gibi uygulamalar Kur'an'ın ruhuna ve indiriliş amacına tam olarak aykırı uygulamalardır. Ölülerin arkasından Yasin suresi okuduğu için maddi beklenti içinde olanlar ya da daha önceden okuduğu Yasinleri para karşılığı insanlara satanlar maalesef okudukları Yasin suresinden habersiz yaşarlar. Aynen diri olanı uyarma ayetinin Yasin suresinin içinde olması gibi Allah'ın ayetlerini insanlara bildiren elçilerin bunun karşılığında hiçbir ücret ya da beklenti içinde olmadıkları vurgusunun birçok ayet ile birlikte Yasin suresinin içinde de yapılması son derece manidardır: **“Sizden ücret/karşılık istemeyenlere uyun, onlar hidayet bulmuş kimselerdir.”** (Yasin Suresi 21). Yasin suresini okuyup maddi bir beklenti içinde olanların ya bu ayeti okumayıp geçmeleri ya da tüm peygamberlerin en güzide örnekliklerinden biri olan yapılan tebliğ karşılığında maddi beklenti içinde olmama sünnetini göz ardı ettikleri için kendilerinden utanmaları gerekir.

Kur'an'a karşı gösterilecek saygıyı amacından saptırmak da doğru değildir. Genelde Kur'an'a olan saygımızı öpüp başımızın üzerine koymakla, onu olabilecek en yüksek yere asmakla, özel kaplar içine sarmakla, ona karşı ayaklarımızı uzatmamak ya da onun olduğu odada uzanmamak gibi davranışlar ile göstermeye çalışırız. Üstelik bu türden davranışları takva göstergesi sayarız. Bu türden uygulamalar gerçekte dinin kendisinden değil kültüründen kaynaklı uygulamalardır. Oysa Kur'an'a gösterilecek en büyük

saygı, onunla indiriliş amacına uygun bir ilişki içinde olmak, onu en güzel şekilde okumak, anlamak, ayetleri üzerine düşünmek ve olabilecek en güzel şekilde hayatımıza taşımaktır. Bu gerçeği göz ardı ederek gösterilecek tüm saygılar, gösterilmesi gereken gerçek saygıdan uzak bir ilişki kurulduğu için saygısızlık olurlar.

Kulun Can Simidi: Kur'an

Hayatı anlamlı kılan şey Allah'ın varlığı, hayatı anlamamızın olmazsa olmaz yolu ise Allah'ın vahyidir. Bir düşünelim, vahiyden ne kadar uzak bir hayat yaşıyoruz. Amaç ve hedeflerimizi vahiy belirlemediği için hayatın anlamını, neden var olduğumuzu ve nasıl bir hayat yaşamamız gerektiğini bilmiyor ve bizi kim ne tarafa çekerse o yöne doğru savruluyoruz. Yüzme bilmeyen ve boğulmak üzere olan insan için o an can simidi ne ise hayatta var olmaya çalışan insan için de vahiy odur. İnsan yüzme bilmediği için boğulsa sadece bu dünyasından olur. Hayatı boyunca vahye sarılmadan yaşayan biri ise manevi anlamda defalarca ölüp dirilir ve sonunda belki de ahiretinden olur.

Neden var olduğumuzu ve hayatın anlamını kavrayabilmek için Allah'ı ve dini doğru bilip anlamamız gerekir. Nasıl bir çelişki ki; gönderiliş amacı problemlerimizi çözmek olan din, özünden uzaklaştırılmış ve yüzlerce yıldır en büyük problemimiz haline getirilmiştir.

Allah'tan, ayetlerinden ve resulünün o ayetlere uygun şekilde yaşamış olduğu gerçek dinden yüz çevirerek fabrikasyon bir dine tabi olmuş inananlar haline gelmişiz. Allah bizi, vahyettiği kitaptan sorumlu tutacağını söylüyor. Çoğu inanan ise o kitaba aykırı onca şey yapıyor. İnsanlığın kurtuluşu Kur'an'dır. Çünkü Kur'an, hakla batılı ayırandır. Dünyanın en zalimi, bu gerçeği örtterek Allah ve elçisi adına din uydurandır. Kur'an bu zalimliğe dikkat çekiyor: “...**Kendi uydurduğu yalanı Allah'a isnat edenden daha zalim biri olabilir mi?**” (Kehf Suresi 15).

Kur'an'a ve peygamberimize uymak iki ayrı şey değildir. Kur'an'a uyan, peygamberimize de uymuş olur. Çünkü peygamberimiz Kur'an'ı tebliğ etmek ve Kur'an'a göre yaşamakla emrolunmuştur. Âlemlere rahmet olarak gönderilmiş peygamberimizin dini konularda, yine âlemlere rahmet olarak indirilen vahiy dışında davranması söz konusu değildir. Peygamberimize gösterilecek gerçek saygı ve destek, Kur'an'ın rehberliğinde, din adına uydurulan şeyler ile mücadele ederek dini özüne döndürmektir. Allah'ın dini; Allah'ın dediğidir. O halde herkes din adına Kur'an'dan konuştuğu kadar doğru; Kur'an'a uyduğu kadar Müslüman'dır.

Vahyi Allah Bildirir, Allah Açıklar

Allah dini konularda bazı şeylerin açıklamasını yapıp bazı şeylerin açıklamasını başkalarına bırakmaz. Din Allah'ın dini ise o din için gerekli olan her şeyi açıklamak da başkasının değil Allah'ın işidir. Rabbimiz ayetleri için peygamberimize: **“Onu aceleye getiresin diye dilini onunla hareketlendirme! Onu toplamak ve okumak bize düşer. O halde, biz onu okuduğumuzda, sen onun okunuşunu izle. Sonra onu açıklamak da bizim işimiz olacaktır.”** diyor (Kıyamet Suresi 16-19). Dikkat edilirse ayette onu açıklamak senin işin denilmiyor, bizim işimiz deniliyor. Rabbimiz, peygamberimize insanlar arasında nasıl hükmedeceğini kendisine göndermiş olduğu vahiy ile öğrettiğini söylüyor: **“Şüphesiz, insanlar arasında Allah'ın sana gösterdiği gibi hükmetmen için biz sana Kitab'ı hak olarak indirdik. Hainlerin savunucusu olma.”** (Nisa Suresi 105).

Ayetler açık bir şekilde din adına gerekli olan açıklamayı sadece Allah'ın yaptığına ve peygamberimizin de kendisine gelen vahiy tamamlanmadan önce Allah'ın hükmü konusunda acele etmemesi gerektiğine vurgu yapıyor: **“Gerçek hükümdar olan Allah, yücedir. Sana vahyedilmesi henüz tamamlanmadan önce onu anlamak (hakkında görüş sahibi olmak) için acele**

etme; **'Rabbim, ilmimi artır!' de.**" (Taha Suresi 114). **"...İşte Allah, size ayetlerini böyle açıklar ki akıl erdiresiniz."** (Bakara Suresi 242). **"...Ayetleri size açık-seçik bildiriyoruz ki, aklınızı işletebilesiniz."** (Hadid Suresi 17). **"...İşte biz aklını kullanan bir toplum için ayetlerimizi böyle açıklıyoruz."** (Rum Suresi 28). **"...Ayetlerimizi kavrayabilmeleri için nasıl da inceden inceye açıklıyoruz."** (En'am Suresi 65).

İnsanların peygamberimize sordukları bazı soruların Kur'an'da açıklandıklarını görüyoruz. Demek ki Allah bu soruların açıklığa kavuşturulmasını dilemiş ve peygamberimize gönderdiği ayetler ile bu sorulara açıklık getirmiştir. **"Sana neyi infak edeceklerini soruyorlar. De ki..."** (Bakara Suresi 215). **"Sana nelerin helal kılındığını soruyorlar. De ki..."** (Maide Suresi 4). **"Sana saatin (kıyametin) zamanını soruyorlar. De ki..."** (A'raf Suresi 187). Bu türden ayetler açık bir şekilde peygamberimize sorulan sorulardan cevaplanması gerekenlerin peygamberimiz tarafından değil bizzat Allah tarafından açıklanıp cevaplandırıldığını göstermektedir. Ayetlerde "Sana şunu soruyorlar. Sen onlara açıkla" denilmiyor. "De ki:" denilerek açıklama yapılıyor. Yine başka bir ayette bu durum çok açık bir şekilde ifade ediliyor: **"İşte biz, ayetlerimizi böyle inceden inceye açıklıyoruz ki sana: 'Sen gerçekten ders almışsın (bunları bir yerden okumuş, öğrenmişsin)' desinler ve biz de bilen bir topluluğa onu iyice açıklamış olalım."** (En'am Suresi 105). Bununla birlikte "Sana... soruyorlar" kalıbı dışında da birçok ayette "De:" ile başlayan ve insanların muhtemel sorularına ya da sorunlarına cevap veren ayetlerin varlığı da tüm bunların Allah tarafından açıklığa kavuşturulduklarını göstermektedir.

Rabbimiz ayetlerini yine ayetleri ile açıklıyor. Kur'an kendi kendisinin tefsiridir. Kur'an'ı anlamanın yegâne yolu Kur'an'ı kendisi ile anlamaktır. Bir şey ayetler yolu ile açıklanmamışsa demek ki o şey dinen gerekli değildir ve bizim şahsi tercihimize,

görüŖümüze bırakılmıştır. “**Ey iman sahipleri! Size açıklandığında canınızı sıkacak şeylerle ilgili soru sormayın. Kur’an indirilmekteyken onları sorarsanız size açıklanır. Allah onları affetmiştir. Allah çok bağışlayıcıdır, çok yumuşak davranandır.**” (Maide Suresi 101).

Dinen gerekli olmayan bir şeyi Allah açıklamadığı için, peygamberimiz bu konularda bir açıklama yapamaz. Bu türden konular helal dairesi içinde insanların kişisel tercihlerine bırakılmıştır. Buna rağmen Allah’ın gerek görmediği için açıklamadığı birçok şey örneğın insanların hangi renkleri ve ne türden kumaşları giymeyi tercih edeceklerinden, nasıl yemek yiyeceklerine ve hangi metalleri takı olarak kullanabileceklerine kadar dinde olmayan, insanların kişisel tercihleri ve toplumlarının kültürleri ile alakalı olan birçok detay peygamberimizden sonra peygamberimiz üzerinden açıklanmaya ve dinselleştirilmeye çalışılmıştır. Böylece evrensel kuralları olan bir din, uydurulan rivayetler sebebiyle yöresel örf ve adetlere boğularak evrenselliğinden saptırılmıştır.

Kendi Kendisinin Tefsiri: Kur’an

Kur’an çevirmeni Muhammed Esed, Kur’an’ın kendi kendisinin tefsiri olduğunu tercümesinin önsözünde Ŗu Ŗekilde anlatır: “Kur’an bireysel emir ve öğütler içeren bir derleme olarak görülmemelidir. O eksiksiz bir bütündür. Ŗöyle ki; her ayet ve her cümlenin diğerk ayet ve cümlelerle yakın alakası vardır ve bütün bu ayet ve cümleler birbirlerini açıklar ve ayrıntılı kılar. Sonuç olarak, Kur’an’ı anlayabilmek için Kur’an’da yer alan her ifadenin başka bölümlerde nasıl geçtiğine bakmalı, Kur’an’da geçen konuları sık sık yapılacak Kur’an içi göndermelerle açıklamaya çalışmalı, Kur’an’ın temel mantığı ve temel inançları ışığında ayetleri yorumlamalıyız. Bu kural uygulandığı takdirde göreceğiz ki Muhammed Abduh’un da dediğı gibi, Kur’an kendisinin en iyi açıklayıcısıdır.”

Allah'ın sözünü yeterli görmeyen ve bir anlamda din adına O'nun sözlerine tam bir teslimiyet ile güvenmeyen biri Müslüman olabilir mi? Çoğu Müslüman, âlim saydığı kişilere ve kitaplarına güvendiği kadar Allah'a ve kitabına güvenmiyor ya da onu yeterli görmüyor. Dini doğrudan Allah'tan değil âlim saydıkları kişiler üzerinden öğrenmek istiyorlar. Oysa Allah bu kitabı sadece belli insanlar okuyup anlasın diye indirmedir. En bilgisiz olandan, en bilgiliye kadar her seviyeden insana hitap edebilecek eşsizlikte bir mesajdır Kur'an. Hiç okumadığı Kur'an'ı yeterli bulmuyor yani bir anlamda ona gerektiği gibi güven duymuyor ve yine birçoğundan habersiz olduğu hadis rivayetlerini Kur'an'ın önüne koyuyor çoğu insan. Şayet bu kişiler Kur'an dışı kaynaklara güvenip bağlandıkları kadar Kur'an'a bağlansalar, o zaman gerçekte bu kaynaklara ihtiyaç olmadığını anlayacaklar.

Kimi insanlar dinini kaynağından öğrenmeye değil, atasından görüp öğrendiği dini Kur'an'da bulmaya çalışıyorlar. Bulamayınca da Kur'an'ın eksik, yetersiz olduğunu söylüyorlar. Bu tam olarak insanın kendi eliyle kendini düşürdüğü bir tuzaktır. Bu kadar insan aynı kapana kısılmış ve hep bir ağızdan aynı şeyi tekrar ediyorlar. Bunca Müslüman sabah akşam isim ve sıfatları ile dua ediyor Allah'a. O'nu her türlü noksanlıktan tenzih ettiğini ifade ediyor. Demek ki Allah her türlü noksanlıktan uzak ama vahyettiği kitabında kullarından istediklerini açıklamak konusunda değil. Şüphesiz böyle bir şeyi düşünmek bile mümkün değil. Kur'an'da din adına ne bir eksik var ne de bir fazla. Bugün din adına Kur'an'ın yeterli olduğunu anlatmakta en fazla güçlük çekilen insanların neredeyse tamamı Müslüman. Çünkü zihinleri o kadar çok bilgi kirliliğine maruz kalmış ki, kendi akıllarını kullanarak sahip oldukları kabullerini ve geçmişten gelen aktarımları sorgulayacakları yerde, çoğunluğun inandığı şeylere inanıyorlar. Kendi inandıklarını Kur'an'da bulamayınca

da Kur'an'ın bildirdiklerini eksik sanıyor ve sonuçta başka kaynaklara ihtiyaç duyuyorlar.

Sanki İslam âleminin paramparça olmuş mezhep ve hadis görüşlerinin kendi içinde bir ittifakı var. Allah'ın dini ortak kabul etmez. Komisyonlara, başkalarının görüş ve yorumlarına fırsat vermez. Allah dinini gönderir ve onu en güzel şekilde açıklar. Ancak yaygın olarak yaşanan din, Allah'ın gönderdiği din mi değil mi işte en başta bunun sorgulanması gerekir.

Geleneğin bize ezberletip hiç sorgulatmadan kabul ettirdiği kalıplaşmış bilgilerin ve bunu savunan çoğunluğun yanında durmak kolay olan. Allah'ın dinini oyuncağa çeviren ve onca ayeti ile çelişen uygulamalarda bulunan geleneksel İslam algısına karşı Allah'ın ayetleri ile mücadele edip hakkı haykırmaya cesaretimiz var mı? Yoksa sırf "hadis" başlığı altındaki tarihsel bilgileri kurtarmak uğruna Allah'a, Kur'an'a ve peygamberimize atılan bunca iftira ve uydurmaları görmezden gelip kafamızı kuma gömmek kolayımıza mı geliyor?

Elimizdeki Tek ve Şaşmaz Ölçü: Kur'an

İnsanlar tarafından yazılan kitapları, başkası açıklamadan anlaşılır ve yeterli bulanların, Allah tarafından indirilen kitabı anlaşılabilir ve başkalarının açıklamasına muhtaç bulmasının akıl ve vicdanla açıklanabilir bir tarafı var mı? Yaygın şekilde yaşanan bu dinin, Allah'ın indirdiği dinden ciddi anlamda farklılıklara sahip olduğu ve gerçek ile yaygın olan din arasındaki fark için Kur'an'dan başka ölçümüz olmadığı ortadadır. Şüphesiz Kur'an, anlamı bilinmeden seslendirilsin diye gönderilmedi. Buna rağmen çoğunluk tarafından Kur'an, tüm ayetleri okunup anlaşılacağı yerde, indiriliş amacının dışına itildi. Din adına Kur'an yetmez diyenlere şunu söylüyorum: Hesap günü Allah: "İndirdiğim dine neden uymadınız" diye sorarsa "Yeterli bulmadık; eksik bıraktığımızı tamamlayarak kendi dinimizi uydurduk" mu

diyeceksiniz? **“Şüphemiz olmasın ki bu Kur’an en kalıcı, en doğru olana kılavuzlar ve inananlara şu yolda müjde verir: Hayra ve barışa yönelik işler yapanlar için büyük bir ödül vardır.”** (İsra Suresi 9).

Antivirüs Programı: Kur’an

Zihnimizin ve kalbimizin içine sızmış, din adına uydurulmuş virüslerden kurtulmanın tek yolu, Kur’an programını aktif hale getirmektir. Peygamberimizin din adına şüphesiz güvenilebilecek tek hadisi yani sözü vardır, o da Kur’an’dır. Dolayısıyla dinin güvenilir tek kaynağı vardır, o da Kur’an’dır. Peygamberimizin din adına vahiy dışında bir söz söyleme, hüküm koyma ya da konulmuş bir hükmü değiştirme yetkisi olmadığı gibi, Allah’tan gelen vahiy dışında birtakım sözleri Allah’a isnat etmesi durumunda, Allah tarafından nasıl tehdit edildiğini Kur’an şu sözler ile bildirir: **“Hiç şüphemiz olmasın ki o (mesaj) şerefli bir elçinin sözüdür; o bir şair sözü değildir; ne kadar da azınız inanıyor. O bir kâhin sözü de değildir; ne kadar da azınız düşünüyor. O, Âlemlerin Rabbi katından indirilmedir. Ve eğer (Peygamber) kısmen dahi, söylemediğimiz sözler uydurarak bize isnat etseydi, onu sağ kolundan şiddetle yakalar sonra onun can damarını elbette keserdik. Sizden hiç kimse buna engel olamazdı. Gerçek şu ki, bu vahiy muttakiler için bir uyarıdır.”** (Hakka Suresi 40-48). Yine tüm peygamberlerin aynı şekilde uyarıldıklarına dikkat çeker Kur’an: **“Sana ve senden öncekilere şöyle vahyedildi: Andolsun, eğer (Allah’a) ortak koşarsan amelin boşa çıkar ve kaybedenlerden olursun!”** (Zümer Suresi 65).

Çarpan Değil, Çarpıklıkları Düzelten Kitap: Kur’an

Allah’ın yaratılışa uygun ve kolay kıldığı dini insanlar zorlaştırmıştır. Dinini öğrenmek isteyen; insan sözüne değil, Allah’ın sözüne bakmalıdır. Merak etmesin kimse, Kur’an çarpmaz! Kur’an

çarpan değil, çarpıklıkları düzelten bir kitaptır. Kur'an'a saygı göstermek isteyen biri onu okumalı, anlamalı ve hayatına yansıtmalıdır. Dini konularda bir şey sorduklarında şöyle söylemek gerekir insanlara: Dinini öğrenmek istersen al eline Kur'an'ı ve bildiklerini unutmakla başla! Rabbinin sözleri doğru olanı öğretir sana nasıl olsa. **“Allah’a iman eden ve O’na (O’nun vahyine) sınıksız sarılanları (Allah), rahmeti ve lütfu ile kuşatacak ve dosdoğru bir yol ile kendisine yöneltecektir.”** (Nisa Suresi 175).

Okudun Mu? Düşündün Mü?

Rabbimiz, kitabında, “Oku ve hem indirdiğim hem de yarattığım ayetler üzerine düşün” dediğine göre, hesap günü ahirette “Okudun mu?” ve “Düşündün mü?” diye soracak bize. Bir kişinin faydalı olan her türlü kitabı okuması güzeldir. Ancak Kur'an dışında hiçbir kitap için “Bunu neden okumadın?” diye sorulmaz ahirette. Hayatımız boyunca birçok kitap okuruz. Mesela bilgi ve görgü sahibi olmak için Doğu ya da Batı klasikleri olarak meşhur olmuş kitapları, baştan sona yazarları, isimleri ve içerikleri ile bilmek isteriz. Tüm bunları ve benzerlerini bilmek isterken Allah'ın Kitabı'ndan habersiz kalarak kendimize yazık ederiz. Muhammed Gazali'nin (ö. 1996) tespiti çok yerindedir: “Dünyanın her yerinde insanlar bir şey öğrenmek için okurlar. Müslümanlar ise Kur'an'ı sadece okumak için öğrenirler.”

Birçok evde Kur'an vardır. Peki, Kur'an, kütüphane rafları ile evimizin duvarını süslemekten başka ne işe yaramaktadır? Her sabah düzenli olarak bir ya da birkaç gazete gelir evlere. Her gün düzenli olarak aldırıldığı gazeteyi hiç okumadan öylece evin bir köşesinde bırakır mı kimse? Peki, gazetelerde yazılanlar, Allah'ın Kitabı'nda yazanlardan daha mı önemli bizim için? Her gün düzenli olarak gazete ve dergisini okuyan biri neden aynı düzen ve özenle okumaz Rabbinin sözlerini? Allah'ın vahyini duvarına asan biri, aslında aklını ve gönlünü işleteceği

hayat rehberini duvara astığını bilmeli. Allah'ın Kitabı, çok işe yaramadığı için depoya kaldırılan eşyalar gibi kaldırılıp bir kenara konulur. Oysa Rabbimiz, Kur'an'ın, üzerine düşünülüp öğüt alınacak bir kitap olduğunu söyler bize: **“Andolsun, biz bu Kur'an'da insanlara her türden örnekler verdik ki düşünüp öğüt alabilsinler.”** (Zümer Suresi 27).

“Her Kafadan Bir Ses Çıkıyor”

Kimi insanlar “Dini konularda her kafadan bir ses çıkıyor, neredeyse her hoca başka bir şey söylüyor, biz dinimizi nereden öğreneceğiz, kimden dinleyeceğiz” diyorlar. Dinin, sahibi olan Allah'tan öğrenilmesi gerektiği ve bunun yolunun Kur'an olduğu gerçeğini fark edemiyorlar. İlla birilerinden dinlenecekse de Allah'ın ayetlerini aktaran ve vahye uygun konuşanlardan dinlemek gerekir. Ancak anlatan her kim olursa olsun koşulsuz kabul ederek teslim olmamak ve bizzat anlatılanları Kur'an'dan kontrol ederek ayetler üzerine düşünmek gerekir. Allah vahyinde tüm kullarını muhatap almaktadır. Bazı insanlar “Biz kimiz ki vahyi okuyup anlayacağız” diyorlar. Bazı kişiler de bu hatayı körükleyerek “Siz kimsiniz ki vahyi okuyup anlayacaksınız” diyorlar. Oysa Allah vahyinde böyle söylemiyor. “Sen kimsin ki vahyi anlayacaksın sadece falancalar anlar sen onlardan dinleyeceksin” demiyor. Bize yaratılışımıza ve anlama kapasitemize uygun bir vahiy gönderiyor ve bizzat bizi gönderdiği vahiyden sorumlu tutuyor. Kur'an, bu kadar apaçık kılınmış olmasına rağmen insanların tartışmaya olan tutkusunu şu şekilde ifade ediyor: **“Yemin olsun, biz, bu Kur'an'da, insanlar için her türlü örneği değişik ifadelerle gözler önüne koyduk. İnsan ise varlığın, tartışmaya en çok tutkun olanıdır.”** (Kehf Suresi 54). **“Şu bir gerçek ki, biz bu Kur'an'da her türlü misali vererek insanlara açıklamalar yaptık. Buna rağmen insanların çoğu inkârda direndiler.”** (İsra Suresi 89).

“Biz Hocamızdan Böyle Duymadık”

Kimi cemaatlere bağlı bazı insanlar, Allah'ın ayetlerine de o ayetleri olduğu gibi aktarmak isteyenlere de kapatıyorlar kendilerini. “Biz hocamızdan böyle duymadık, böyle öğrenmedik” diyorlar. Bir hocadan duyulup öğrenilen şey, şu an duyduğumuz bir şeyi düşünüp değerlendirmemize engel mi? Din adına duyduğumuz bir şeyi gerçek anlamda düşünüp sorgulamamız gerekmez mi? Dini konulardaki her şeyi Allah'ın Kitabı'na sormak en doğru olan değil mi? Allah'tan daha doğru yol gösterebilecek kim var ki? Hesap günü kim Allah'a “Biz hocamızdan böyle duymamıştık” diyebilir ki?

Bazen kimi insanlar “Vallahi bize böyle anlattılar yanlışa eğer vebali onların boynuna” diyorlar. Biz istediğimiz kadar vebalini başkasına yükleyelim, Allah'ın huzuruna tek başımıza çıkacak, eylem ve söylemlerimizden tek başımıza sorumlu olacağız.

Yine bazı insanların Kur'an'ın Allah'tan gelen bir kitap olduğu noktasında kuşkuları var. Ancak genelde bu kuşku Kur'an'ı hiç okumadan oluşuyor. İnsan vahye kendini kapatıp onu kabul etmeyebilir. Ancak bunun için en azından önce onu bir okuyup anlamaya çalışması gerekir. Hiç okumadığı bilmediği bir kitabı kabul etmemek, akla ve mantığa uygun değildir. Gerçekten samimi bir şekilde Kur'an okunsa zaten onun insan sözü olamayacağı görülecektir. **“İnkârda direnip gerçekleri görmezden gelenlerin durumu, kavramadığı sese karşı öten karga gibidir. Onların kavradığı sadece bağırtı ve çağırtıdır. Sağırdırlar, dilsizdirler, kördürler. Onlar akıllarını kullanmazlar.”** (Bakara Suresi 171).

“Biz Kur'an'ı Anlayamayız”

“Biz Kur'an'ı anlayamayız. Kur'an anlaşılmaz” diyen insanlar farkında olmadan “Allah bu kitabı göndermiş ama ne anlatmak istediğini yeterince anlatamamış” dediklerinin ve Kur'an'daki

bunca ayeti bilmeden inkâr ettiklerinin farkında değiller. Mesela Rabbimiz Kur'an'da bize: **“Biz bu Kur'an'ı sana güçlük çekesin diye indirmedik. Ancak (Allah'tan) korkanlara bir öğüt (olarak indirdik).”** (Taha Suresi 2-3) **“Yemin olsun ki, biz, Kur'an'ı öğüt ve ibret için kolaylaştırdık. Öğüt alan yok mudur?”** (Kamer Suresi 17) ve **“(Bu) Ayetleri muhkem kılınmış, sonra hüküm ve hikmet sahibi ve her şeyden haberdar olan (Allah) tarafından ‘birer birer (bölüm bölüm) açıklanmış’(fussilet) bir Kitap’tır.”** (Hud Suresi 1) diyorken yani Kur'an'ın apaçık olduğu ve açıklanmasının da detaylandırılmasının da bizzat Allah tarafından yapıldığı bildiriliyorken, Allah'a ve Kur'an'a iman etmiş biri bunun aksini iddia edebilir mi?

Allah'ın sözleri eksik değil ki başkaları onu tamamlasın. Kur'an net bir şekilde dikkat çekiyor: **“Rabbinin sözü hem doğruluk, hem adalet bakımından tamamlanmıştır. O'nun sözlerini değiştirecek hiçbir kuvvet yoktur.”** (En'am Suresi 115). **“Biz bu Kitap'ta, herhangi bir şeyi ne eksik bıraktık ne fazla yaptık. Onlar, sonunda Rableri önünde toplanıp bir araya getirilirler.”** (En'am Suresi 38). Yine Allah bize açık bir şekilde hesap günü sorumlu tutulacağımız şeyin sadece Kur'an olduğunu bildiriyor: **“Gerçek şu: Bu Kur'an sana ve toplumuna elbette ki bir hatırlatıcı/bir öğüttür. Bundan sorumlu tutulacaksınız.”** (Zuhruf Suresi 44).

Düşünüp Anlayalım Diye Açık Kılınmış ve Detaylandırılmış Kitap: Kur'an

Kur'an'da “tafsil, mufassal, beyan, mübeyyin, beyyine, beyyinat” gibi açık, net ve ayrıntılı olmayı ifade eden sözcüklerle dolu yüzden fazla ayet bulunmaktadır. Buna rağmen Kur'an'ı hayatına taşımak konusunda gereken özeni göstermeyen kişiler ve rivayetler olmadan Kur'an'ın anlaşılamayacağını iddia eden çevreler, Kur'an'ın anlaşılmaz bir kitap olduğunu iddia ederek

ona ihanet ederler. Gerçekte anlaşılmasız olan Kur'an değildir, apaçık ve detaylı kılınmış bir kitabın, anlaşılmasız olduğunu iddia etmektir. **“Yemin olsun size içinde zikriniz (öğüt ve hatırlatıcı ayetler) olan bir Kitap indirdik. Hala aklınızı kullanmayacak mısınız?”** (Enbiya Suresi 10). Kur'an'daki uzun surelerin tamamına yakınının ilk ayetleri, üzerinde gerektiği gibi düşünülüp en güzel ve kolay şekilde anlaşılması için Kur'an'ın apaçık bir kitap kılındığı açıklaması ile başlamaktadır:

“İşte sana o Kitap! Kuşku, (çelişme-tutarsızlık) yok onda. Bir kılavuzdur o, korunup sakınanlar için.” (Bakara Suresi 2). **“Bir kitaptır bu; sana indirildi, onunla uyarıda bulunasın diye ve inananlar için bir öğüt ve düşündürme olarak...”** (A'raf Suresi 2). **“İşte sana hikmetlerle dolu Kitab'ın ayetleri.”** (Yunus Suresi 1).

“(Bu) Ayetleri muhkem kılınmış, sonra hüküm ve hikmet sahibi ve her şeyden haberdar olan (Allah) tarafından ‘bিরer birer (bölüm bölüm) açıklanmış’ (fussilet) bir Kitap'tır.” (Hud Suresi 1). **“O apaçık, apaydınlık Kitab'ın ayetleridir bunlar.”** (Yusuf Suresi 1). **“Bu bir Kitap'tır ki, Rabbinin izniyle insanları karanlıklardan nura, O güçlü ve övgüye layık olanın yoluna çıkarman için sana indirdik.”** (İbrahim Suresi 1).

“Övgü, Kitab'ı kulu üzerine indiren ve onda hiçbir çarpıklık kılmayan Allah'a aittir.” (Kehf Suresi 1). **“Biz sana bu Kur'an'ı güçlük çekmen için indirmedi. Ancak (Allah'tan) korkanlara bir öğüt (olarak indirdik).”** (Taha Suresi 2-3). **“Bir suredir, indirdik onu; farz kıldık onu... Ve içinde açık seçik ayetler indirdik ki, düşünüp ders alabilesiniz.”** (Nur Suresi 1). **“Şanı yücedir o kudretin ki, hakla bâtlı ayıran o Furkan'ı, bütün âlemler için bir uyarıcı olsun diye kuluna indirdi.”** (Furkan Suresi 1).

“İşte sana gerçeği apaçık gösteren Kitab'ın ayetleri...” (Şuara Suresi 2). **“İşte bunlar Kur'an'ın ve açık seçik beyanda bulunan**

Kitab'ın ayetleridir. İnananlar için bir kılavuz ve müjdedir.” (Neml Suresi 1-2). **“İşte sana, açık seçik beyanda bulunan Kitab'ın ayetleri.”** (Kasas Suresi 2). **“Kitab'ın indirilişidir bu. Kuşku, çelişme yok bunda. Alemlerin Rabbi'ndendir bu.”** (Secde Suresi 2).

“Yemin olsun o hikmetlerle dolu Kur'an'a.” (Yasin Suresi 2). **“Zikir/öğüt/uyarı dolu Kur'an'a yemin olsun.”** (Sad Suresi 1). **“Bilgi ile donanmış bir toplum için ayetleri, Arapça bir Kur'an halinde ayrıntılı kılınmış bir kitaptır bu.”** (Fussilet Suresi 3). **“O ayan beyan konuşan Kitab'a yemin olsun. Gerçekten biz onu, belki aklınızı kullanırsınız diye Arapça bir Kur'an kıldık.”** (Zuhruf Suresi 2-3). **“O ayan beyan gösteren Kitab'a yemin olsun.”** (Duhan Suresi 2).

Hakikati Başka Yerde Arama

Dini dünyamızda temiz bir sayfa açalım. Rabbimizin bize verdiği bu fırsatı kendi elimizle geri çevirmeyelim. Herhangi bir konuda o işin en ehli olan biri olduğunu ve ondan bir şey öğrenmek istediğimizi hayal edelim. Doğrudan o kişi ile görüşüp ondan öğrenme imkânımız olsa biz bunun yerine gidip ondan değil de, ondan öğrenmiş kişilerden ya da bu kişileri görmüş birilerinden öğrenmeye çalışır mıyız istediğimiz o şeyi? Her şeyde esas olan doğrudan kaynağından öğrenmektir. Yaşarken idolümüz olan birini bir kere de olsa görmek, bir süre yanında vakit geçirmek, meseleyi doğrudan kendisinden dinlemek isteriz. İşte Rabbimizin sözleri, vahyedildiği günkü tazelik ve ferahlığında ortada. Sözü, sözün sahibinden öğrenmek varken hakikati başka yerde aramak neden? **“De ki: Sizin ortaklarınızdan hakka götürecektir var mı? De ki: Allah, hakka götürür. Hakka götüren mi uyulmaya daha lâyıktır, yoksa (tutulup) yola götürülmedikçe kendisi doğru yolu bulamayan mı? O halde neyiniz var? Nasıl hükmediyorsunuz?”** (Yunus Suresi 35).

Allah hakikati apaçık bildirmişken onu başka yerde arayanların durumu son derece güzel bir örnek ile bildirilir ayetlerde: **“Sırtlarına Tevrat yükletilip de sonra onu taşımayanların durumu, kutsal kitap parçaları taşıyan eşeğin durumuna benzer. Allah’ın ayetlerini yalanlayan topluluğun vücut verdiği örnek ne kötüdür! Allah, zulme sapmış bir topluluğu doğruya ve güzele ulaştırmaz.”** (Cuma Suresi 5).

Yine mesela insanlar ticaret yapacakları zaman tüm araçları devre dışı bırakmaya çalışır ve doğrudan işin sahibi ile muhatap olmak isterler. Ama konu din olunca kimse doğrudan dinin tek sahibi olan âlemlerin Rabbi Allah’ın sözleri ile muhatap olmak istemiyor. Araya onlarca kişi, onlarca kaynak giriyor.

Dinimizi, Allah’ın bildirdiği gibi yaşamazsak, insanların anlattığı gibi yaşarız. Oysa hesap günü insanların anlattığından değil, Allah’ın bildirdiğinden sorulacağız. Hesaba çekilirken şayet Allah’ın bildirdiği gibi yaşamışsak: “Rabbim senin bildirdiğin gibi yaşadım” diyebiliriz ama Allah’ın bildirdiği gibi yaşamamışsak: “Rabbim bana anlatılan gibi yaşadım” diyemeyiz. Rabbimiz ayetinde: **“Hâlbuki Allah’tır sizin gerçek ve tek Rabbiniz! Şimdi söyler misiniz: Hakikati çıkarırsanız, geriye sapıklıktan başka ne kalır? Buna rağmen, nasıl oluyor da (hakikate) böylesine mesafeli durabiliyorsunuz?”** (Yunus Suresi 32) diye soruyor bize. Gerçekten de hakikatten yüz çevirene sapkınlıktan başka bir şey kalmaz.

3. BÖLÜM
DİNİN KAYNAĞI VE
METODOLOJİ SORUNU

Dinin Kaynağı Nedir?

Dini bir konu ile ilgili açıklama yaparken ya da bir soruya cevap verirken hangi kaynağa başvurulacağı yani izlememiz gereken yolun ne olduğu son derece önemlidir. Bu, dini konuda yöntemin belirlenmesidir. Bugün Müslümanların büyük çoğunluğunda ciddi bir yöntem sorunu var. Dini bilgilerimiz, bunların dayanakları, ne oranda Kur'an'a uygun oldukları, ne oranda Kur'an dışı oldukları, mezhep görüşleri ya da âlim kabul edilen kişilerin yaklaşımları hepsi iç içe geçmiş ve büyük bir karmaşa çıkmış ortaya.

Asıl mesele “Din nedir?” ya da “Dinin kaynağı nedir?” sorularına verilecek cevabın ne olduğudur. Dinin kaynağı yalnız Kur'an mıdır? Yoksa Kur'an ile birlikte, Kur'an dışında peygamberimize isnat edilen ayrı bir sünnet, rivayet kültürü, mezhep görüşleri, âlimler, ilmihal kitapları gibi kaynaklar mıdır? Kısacası din kimin dinidir? Allah'ın mı yoksa Allah ile birlikte hüküm koyan ortaklarından oluşan bir komisyonun mu?

Aradaki kişilerden ve bu kişilerin yazdığı kitaplardan bir türlü Allah'a ve Allah'ın sözlerine ulaşamıyor insanlar. Bu gerçeğe dikkat çektiğinizde kimi insanlar “O zaman sen neden kitap yazıyorsun?” şeklinde itirazda bulunabiliyorlar. Bunu soran kişiler önemli bir hususu gözden kaçırıyorlar. Kimi kitaplar, sadece Allah'ın ayetlerine dikkat çekmek ve çeşitli konu başlıkları altında insanları bu ayetler ile yüzleştirmek ve din adına esas alınması gereken tek kaynağın Kur'an olduğunu ortaya koymak için yazılır. Kimi kitaplar ise Allah'ın ayetlerinin çarpıtıldığı hatta kimi zaman Allah'ın ayetlerine hiç atıf yapıp dikkat çekmeden, gerçek ile yalanın birbirine karıştığı birçok rivayet kullanılarak yazılır. İşte insanların doğrudan Allah'ın sözlerine ulaşamamalarının sebebi, apaçık ve sade olan dini hükümlerin, insanlar tarafından karmaşık hale getirilmesidir.

Dinin bu kadar anlaşılmasız ve karmaşık hale getirilmesinin ardındaki sebeplerden biri hiç şüphesiz kimi grup ve cemaat üyelerinin insanlara “Sen dinini anlayamazsın, gel bize (genelde şeyhimize denmek istenmektedir) tabi ol, hem dini sana anlatalım hem de ahiretini kurtar bizimle” demeleridir. Kimi insanlar Allah’ın dini üzerinde hak iddia ediyorlar. Kendilerini dinin sahibi zannediyorlar. Dinin sahipliği iddiasıyla üzerinde tasarruf hakları olduğunu sanıyor ve dini diledikleri gibi şekillendiriyorlar. Allah ise ayetlerinde açıkça: “**Ne kadar da az araştırıp düşünüyorsunuz?**” (Hakka Suresi 42) diye söylüyor. Allah, başkalarının düşüncelerine körü körüne tabi olmamızı değil, düşünüp araştırmamızı istiyor.

Dini Anlamada Metodoloji (Yöntem) Sorunu

Dini tartışmalarda önce ana sorunun nerede düğümlendiğini anlamak gerekir. Birçok kişinin zannettiğinin aksine esasen dini meselelerde sorunun özü metodolojik, yani felsefi bir sorundur.

Genellikle birçok kişi tarafından temel sorun, önce ezber, sonra da Arapça bilgisi olarak sunulmaya çalışılıyor. Şüphesiz dini konularda araştırma yaparken Arapça bilmek önemlidir. Yine Kur’an ayetlerini ezbere bilmek de konu ile ilgili tüm ayetleri hatırlayabilmek için işimizi kolaylaştıracak bir özelliktir. Ancak tüm bunlara rağmen temelde sorun metodoloji belirleme sorunudur. Bu da felsefenin ilgi alanındaki bir sorundur. Dini meseleleri sadece kelimacı, fıkıhçı, hadisçi, tefsirci ya da tasavvufçuların tekelinde görmek, hatalı bir yaklaşımdır.

Ezber: Birçok kişinin dini meselelerdeki temel sorunu daha fazla ayet veya daha fazla hadis bilmek gibi ezberle ilgili bir soruna indirgemeye çalıştığı görülmektedir. Hatta bazı kişileri “Büyük âlim” olarak sunmaya çalışanlar, onların hadis hafızı olmalarıyla bu vasfı kazandıklarını söylemektedirler. Elbette mümkün olduğunca çok ayet ve hadis bilmek, dini konuları

tartışırken avantajdır ama ufacık bir hafıza aparatına bütün ayet ve hadisleri yüklemenin ve bunları üzerinde taşımının son derece kolay bir şey olduğu unutulmamalıdır. Dolayısıyla önemli olan hafızada tutmak değil doğru bir yöntem ile bunları kullanmaktır. Kişi istediği zaman bilgisayarından tarayarak örneğin abdest veya köpek kelimesinin geçtiği hadisleri inceleyebilir, aklına gelmeyen hadisleri buradan bulabilir.

Dolayısıyla asıl önemli olan, hadislerin toplanması ve aktarılması gibi süreçlerin incelenmesi, rivayetlerin Kur'an'a uygunluklarının sorgulanması ve Kur'an'a uygun olmayan hadislerin dindeki otoritesinin ne olacağıının belirlenmesidir. Bu ise metodolojiyle ilgili bir sorundur. Buradaki metodolojiden kastedilen şey sadece Hanbel'in, Buhari'nin, Müslim'in metodolojilerinin ne olduğunu ezbere bilmek değildir. Bazı hadisçi, fıkıhçı ve tefsirciler, onları ezbere bilmekle onlar hakkında değerlendirmede bulunabilmeyi birbiri ile karıştırıyorlar. Esas olan, ezbere bilmek değil, değerlendirerek varsa şayet tutarsızlıklarının ortaya konulabilmesidir. Metodolojileri değerlendirme ve kaynakların güvenilirliği ise felsefenin ilgi alanındaki bir konudur. Bu değerlendirmede esas olan şey tutarlılık ve epistemolojidir.

Arapça: Kur'an-ı Kerim'in orijinali ve Kur'an dışı kaynaklar Arapça olduğu için elbette Arapça bilmek çok önemlidir. Ama anadili Arapça olanların ehli rey ve ehli hadis, Şii, Sünni ya da Harici ve benzeri şekilde aralarında ayrıldıklarını unutmamak gerekir. Tüm bu ayrılıklarda gerçek sorunun çok az bir kısmı kelimelerin gerçek anlamının Arapçadaki karşılığının ne olduğuyla ilgilidir. Örneğin Haricilerin recmin (zina edenin taşlanarak öldürülmesi) İslam'da yeri olmadığını söylemelerinin sebebi Arapça bir kelimeye farklı anlam vermeleri değil, Kur'an'ın otoritesinin ne şekilde olacağıyla ilgili farklı metodolojik bir yaklaşım benimsemeleridir. Mutezile de ayrı bir Arapça lügate

sahip değildi fakat aklın dinle ilişkisi gibi konulardaki metodolojik yaklaşımlarında yani felsefi açıdan diğerlerinden ayrılıyorlardı.

Metodoloji: Bugün İslam âlemindeki farklı görüşlerde en temel sorunlar hep metodolojik yaklaşımların farklılığından kaynaklanmaktadır. Örneğin IŞİD'in uygulamalarından biri olan mürtedin öldürülmesinin veya peygamberimizle alay edenin öldürülmesinin gerektiği ile ilgili hükümlerini ele alalım. Bu tip gruplar fıkhıta ve hadis literatüründe var olan malzemedan hareketle bu hükümleri veriyorlar. Buna karşı Kur'an'da mürtetlere atıf (Bakara Suresi 217, Maide Suresi 54) var ve hiçbir yerde mürtet olduğu için onların öldürülmeleri ile ilgili bir ayet yok. Yine ayetlerde incitici sözler söyleyen ve alay edenlere karşı sabretme var (Ali İmran Suresi 186), başka ayetlerde Allah'ın ayetleri ile alay edenlerin yanından uzaklaşma var (En'am Suresi 68) ama alay edenleri öldürme diye bir hüküm yok. Yani asıl sorun Kur'an ile hadis ve fıkıh arasındaki bu farklı gözüken ifadeler arasında kararın nasıl verileceği. Sorun ezberle ilgili değil. Söz konusu rivayetlerdeki malzemeye karşılık kimse "Kur'an'daki şu ayeti unuttunuz" veya "Benim hadis ezberimdeki şu hadis görüşleri değiştirdi" demiyor. Kimse de Kur'an'daki kelimelere farklı bir anlam verip "Kur'an'da mürtedi öldürme var" veya "Kur'an'da alay edeni öldürme var" diyemiyor. Veya kimse peygamberimizle alay eden Kab b. Eşref'in öldürülmesi hadisindeki şu kelimenin Arapçasını şöyle anlarsanız iş değişir diye iddiada bulunamıyor. Kısacası temel sorun metodolojiktir. Bu yüzden bu sorun özünde felsefi bir sorundur.

Bugün ilahiyat camiasındaki en büyük sorun da genellikle tutarlı bir yaklaşımın olmayışı, hatta tutarlılık diye bir endişenin olmayışıdır. Bir gün camiasını mutlu etmek için son derece zayıf bir hadisle, bir gün halkı mutlu etmek için Kur'an'a da hadise de aykırı ama gelenekte mevcut bir inanç ve uygulamayla, Fransa suikastında Kab b. Eşref hadisini yok sayarak, Kur'an ile yani

bir anlamda duruma ve kafalarına göre her seferinde birbiriyle çelişik metodolojilerle hüküm veriliyor. Çoğu zaman da doğru bir metodolojiye sahip olunmadığı ve çelişkili yaklaşımlarda bulunulduğu, hem kendileri hem de halk tarafından fark edilemiyor. Kısacası buradaki en büyük sorun metodolojiyle ve tutarlılıkla ilgilidir. Bu yüzden aynı zamanda felsefenin ilgi alanındaki bir sorundur.

Nasih-Mensuh İddiası

Din adına Kur'an'ın yeterli olduğunu ve peygamberimizin de tabi olduğu yolun bu olduğunu söylediğinizde buna karşı çıkan ve rivayet kültürünü toptan bir şekilde esas alan kişi ve çevreler, nasih-mensuh² gibi uydurdukları mekanizmalarla hem Allah'ı hem de elçisini devre dışı bırakmaktadır. Bu konudaki rivayetleri esas alarak hem Allah'a hem de elçisine iftira atmaktadırlar. Ya kafalarına göre Kur'an'da yer alan kimi ayetlerin hükmünü ortadan kaldırıyor, yani manasını ve hükmünü nesh edip lafzı duran ayetler olduğunu iddia ediyorlar ya da aslında ilk başta Kur'an ayeti olarak gelmesine rağmen lafzı kalkmış yani şu an Kur'an'da bulunmayan ama hükmü devam eden ayetler olduğunu söylüyorlar.

Örneğin zina edenlerin taşlanarak öldürülmesini emreden “recm ayeti” iddiası gibi. Sözüm ona ayet olan bu iddia, bir keçi ya da koyun tarafından yenildiği için Kur'an'a konulamamış ama hükmü devam etmiştir. Yine sahih kabul edilen hadis kaynaklarında geçtiğine göre Hz. Ömer durumun farkındaymış ama halkın “Ömer Kur'an'a ilave yapıyor” demesinden korktuğu için bu ayeti Kur'an'a yazdırmamış. Bu ne demek? Aslında ayet olan ama şu an Kur'an'da olmayan bir ayet var. Yine adalet ve dürüstlüğü ile nam salmış Hz. Ömer, bile bile Allah'ın Kitabı'ndaki

2 ‘Nesh’ kelimesi; ‘silme, ortadan kaldırma’ anlamına gelmektedir. ‘Mensuh’ ise ‘silineni, ortadan kalkanı’ ifade etmektedir.

tahrifata göz yumuyor. Ne için? İnsanlardan korktuğu için. Şüphesiz böyle bir şey mümkün değildir. Doğrusu bu iddia tam anlamıyla bir iftiradır.

Yine kimi surelerin aslında daha uzun vahyedildiği ama zamanla o ayetlerin unutturularak nesh edildikleri iddia edilir. Yani hem hükmü hem de metni ortadan kaldırılmıştır. Allah tarafından peygamberimize ve sahabeye unutturulmuştur. Bu ne demektir? Kur'an vahyedildiği gibi elimizde değil eksik demektir. Allah unutturacağı bir şeyi neden vahyetmiştir? Vahyettiği şeyde hata yaptığını fark ederek pişman olmuş ve ayetlerini unutturmak suretiyle geri mi çekmiştir? Bu nasıl bir iftira? Nasıl bir iddiadır? Oysa Kur'an açıkça söylüyor: **“Rabbinin sözü hem doğruluk, hem adalet bakımından tamamlanmıştır. O'nun sözlerini değiştirecek hiçbir kuvvet yoktur.”** (En'am Suresi 115).

Bu tür iddialarda bulunanlar, bazı ayetleri de bu iddialarını desteklemek üzere kullanmaya çalışıyor ancak bunu yaparken ayeti bağlamından koparıyorlar. Örneğin bu konuda delil olarak ileri sürülen bir ayet şu şekildedir: **“Biz bir ayeti (delili, mesajı, mucizeyi) siler veya unutturursak ondan daha iyisini ya da benzerini getiririz. Allah'ın her şeye gücü yeter olduğunu bilmedin mi?”** (Bakara Suresi 106). Bu ayette ifade edilen şey, Kur'an vahyi ile indirilen ayetlerin hükmünün ortadan kaldırılması ya da değiştirilmesi ile alakalı değildir. Bir önceki ayetten burada ifade edilen unutturma ya da daha iyisi ile değiştirmenin daha önce kendilerine kitap verilen ancak aralarındaki azgınlık sebebiyle Allah'ın ayetlerini değiştiren Kitap Ehli'nin bozmuş oldukları ayetler olduğu anlaşılmaktadır: **“Nankör olan bazı Kitap Ehli kimseler de, müşrikler de size Rabbinizden bir hayır indirilmesini istemezler. Oysa Allah, rahmetini dilediğine tahsis eder, Allah, büyük lütuf sahibidir.”** (Bakara Suresi 105).

İhtilafında Rahmet Olan Ümmet

Gerek hadisler arasındaki gerekse hadislerden hareketle kurulmuş mezhepler arasındaki farklılıklara dikkat çektiğinizde genellikle ümmetin ihtilafında yani ayrılık ve anlaşmazlığında rahmet olduğu rivayeti öne sürülür. İnananların Allah'ın ayetlerini en güzel şekilde anlayıp uygulaması gerekirken, uydurma hadis ve rivayetleri kurtarmak uğruna Allah'ın apaçık ayetlerinin hiçe sayıldığı bir konudur bu aynı zamanda. Bununla birlikte ümmetin ihtilafında rahmet olduğunu söyleyip savunanlar, genelde geleneksel çizgi dışındaki her farklı görüş ve eleştirel yaklaşımı dinden çıkmakla ya da peygamberimizi inkâr etmekle suçlarlar. Allah'ın apaçık ayetlerine rağmen birçok rivayeti dinden sayar ve bunları eleştirenleri de sapkın ya da ayrılıkçı olarak görürler. Kısacası bu konuda da kendi içlerinde tutarsızlar. Oysa gerçekte ayrılıkla yani ihtilafta değil ittifakta, bir olmakta rahmet vardır. Ayrılık ve anlaşmazlık her zaman fitne ve kargaşalara sebep olmuştur. İttifak için gerekli olan şey, rivayetlere göre değil, Allah'ın ayetlerine göre hükmetmektir. Bazı konularda farklı görüşler olması gayet normaldir. Ancak dini konulardaki tüm görüşler, Allah'ın ayetlerinden getirilen deliller ile düzeltilmelidir. Yani bir konudaki görüşümüzün aksini ispat eden ayetler karşısında bu görüşümüzü halen daha savunmak hususunda inat ve ısrar edilmemelidir. Neticede hepimizin dini konulardaki hatalarını düzelterek olan, Rabbimizin ayetleridir.

Ayrılıkla rahmet olduğunu sananlar bilerek ya da bilmeyerek Allah'ın bunca ayetini yok sayarlar: **“Hep birlikte Allah'ın ipine sınımsız sarılın, fırkalara bölünüp parçalanmayın...”** (Ali İmran Suresi 103). **“Kendilerine açık-seçik kanıtlar geldikten sonra, çekişmeye girip fırkalar halinde parçalananlar gibi olmayın. Böyle olanlar için çok büyük bir azap vardır.”** (Ali İmran Suresi 105). **“Dinlerini parça parça edip fırkalara, hiziplere bölünenler var ya, senin onlarla hiçbir ilişkin**

yoktur. Onların işi Allah'a kalmıştır. Allah onlara, yapıp ettiklerini haber verecektir.” (En'am Suresi 159). “Kendi aralarından çıkan hizipler ihtilafa düştüler. Büyük bir günün tanıklığından ötürü vay o inkârcıların haline!” (Meryem Suresi 37). “Onlar ki, dinlerini parçalayıp hizipler/fırkalar haline geldiler. Her hizip kendi elindekiyle sevinip övünür.” (Rum Suresi 32). “Kendilerine ilim geldikten sonra, sadece aralarındaki kıskançlık ve azgınlık yüzünden fırkalara bölündüler.” (Şura Suresi 14).

Teorideki Geleneksel Din, Pratikte Nerede?

Çoğu Müslüman'ın inanıp savunduğu dinin, Hıristiyanlar tarafından uydurulan ama en başta uydurdıkları şeye kendilerinin uymadığı ruhbanlığa benzediği görülür: “Bir bid'at olarak ortaya çıkardıkları ruhbaniyeti, onlar üzerine biz yazmamıştık. Allah'ın rızasını kazanmak için ortaya çıkardılar. Ama ona gerektiği şekilde saygılı olmadılar.” (Hadid Suresi 27). Bugün kimin ne dediğinin, neye dayanarak dediğinin karmakarışık hale geldiği bir dini savunanlar, savundukları bu dini ne kadar uyguluyorlar? Ülkemiz başta olmak üzere bir kısım Müslüman ülkelerde teoride tam olarak geleneksel din algısı benimsenip savunulsa da pratikte birçok inanç ve uygulama göz ardı edilmektedir.

Geleneksel din anlayışının özellikle modernizm altında ezilmiş, törpülenmiş bir şekilde yaşandığı görülmektedir. Çünkü söz konusu geleneksel dinin olabildiğince uygulanmaya çalışıldığı Afganistan, Suudi Arabistan ve İran gibi ülkelerin din anlayışları ortadadır. Buralarda din, daha çok halk üzerinde baskı oluşturma unsuru olarak kullanılmaktadır.

Bugün güya İslam adına insanlık dışı söylem ve eylemlerde bulunanların tamamı da geleneksel din anlayışının dayandığı kaynaklardan besleniyorlar. Dolayısıyla geleneksel dini savunanlar,

gerçekte neyi savunduklarının ya da işlerine geldiği gibi teorideki bilgileri kılıfına uydurduklarının farkında değiller. Aslında bu, tam olarak inandığı geleneğin içini boşaltmak ya da çağa uydurmak oluyor. Çünkü geleneksel çevreler işlerine gelen şeye “sünnet” diyerek sarılıyor, işlerine gelmeyen şeyleri ise konu dahi edinmeyerek dikkate almıyorlar. Dolayısıyla bugün aynı kaynaklara dayanan pek çok Müslüman, ülkemizdeki geleneksel din yaşantısına bakarak bizi Müslüman olarak bile kabul etmiyor.

İnananları Kur’an mesajı etrafında toplanmaya davet ettiğinizde, rivayet kültürü ile gelenlerin ve güvenilir kabul edilen hadis kaynaklarında geçenlerin Kur’an’dan referans almasının zorunluluğuna vurgu yaptığınızda “Gelenek elden gidiyor”, “Dinin içi boşaltılıyor” diye bağırانların en başta kendi içinde buldukları teori ve pratik arasındaki tutarsızlıklarını görmeleri gerekir. Bugün ülkemizde en kökten ve koyu şekilde geleneksel dini yaşamaya çalışanların bile gelenekle gelen birtakım şeyleri uygulamadıklarını, teoride gelenekçiliği savunanların önemli bir kısmının, geleneksel inanç ve kabullerinden büyük oranda ödün verilmiş bir dini yaşadıklarını görmek zor değildir. Televizyonlarda, kitaplarda ya da konferanslarda, müzik dinlemenin, bir çalgı aleti çalmanın, satranç ve tavla türü oyunlar oynamanın, resmin, resim çizmenin, kadınların çalışmasının, sokağa çıkmasının, erkekler ile aynı ortamlarda bulunmasının, erkek ve kadının el sıkışmasının ve benzeri birçok geleneksel kabul ve iddianın dinimizde uygun olmadığı söylene de bunları söyleyen kişilerin birçoğunun hem kendi hayatında hem de ailelerinin hayatlarında iddia ettikleri şeyler gerektiği gibi uygulanmamaktadır. Dolayısıyla neyi savunduğunu bilmeden insan aklına ve yaratılışına uygun olmayan, yaşanılmaz bir dini savunan ama savunduğu bu dini yaşamayan pek çok insan var. Yaşamaya çalışanlar da genellikle bu dini, aileleri ve etrafındakiler üzerinde kurdukları baskı ve zorlama ile yaşatmaya çalışıyorlar.

Örneğin evlerinde televizyon olan, televizyonda konuşan ya da yapmış olduğu bir konuşmayı internet üzerinden yayımlayan kimi kişiler, konuşmaları sırasında kameradaki her görüntünün aynı zamanda bir fotoğraf olduğunu bilmeden resmin haram olduğunu söyleyerek son derece garip bir duruma düşüyorlar. Otuz yıl kadar önce televizyonun haram olduğunu söyleyenlerin evinde son model televizyonlar var artık. Yine yıllarca özellikle kimi dini gruplara bağlı medya organlarındaki dini içerikli programlarda, gerçekte dinde olmayan bu türden haramlar sıralanırken, programın öncesinde ya da sonrasında iddia ettikleri haramlar ile örtüşmeyen yayın ve reklamlara yer verdiler. Halen de vermeye devam ediyorlar. Kur'an'da temeli olup olmadığını dikkate almadan güvenilir olduğu iddia edilen hadisleri kabul eden birçok anne ve baba kızlarını, erkeklerle karışık okullara hatta tek başlarına yurt dışına gönderiyorlar.

Kısacası esasen kendi içinde tutarsız olan ve teorisi ile uygulaması arasında uyumsuzluk olan geleneksel din anlayışıdır. Mevcut cemaatlere bakarsanız her biri geleneksel dini en iyi şekilde kendilerinin anlayıp uyguladıklarını iddia ederler. Kimi zaman da aynı kaynakları kendilerine dini referans alanlar birçok meselede ayrılığa düşer, bir yerlerden bir yorum bulup yapmak istedikleri şeyleri kılıfına uydurur, kimi zaman da birbirlerini din dışı ilan ederler. Allah kimseye din adına bir yetki vermemiştir. “Ben öğüt verip hatırlatıyorum” diyen biri dinselleştirilen rivayetler ile değil, Allah'ın ayetleri ile öğüt vermelidir. Allah'ın yasak etmediği şeyleri yasaklamak ve dini, Allah'ın net bir şekilde belirlemiş olduğu kuralların dışına çıkararak saptırmak kimsenin haddine değildir.

“Şayet Kur'an Yeterliyse Hadi Köpek Eti Yesene”

Dini konular üzerine düşünürken birçok kişi tarafından büyük bir yöntem hatası yapılmaktadır. Kur'an'dan hareketle dini konulardaki

doğruları bulmak yani Kur'an'ın 'furkan' sıfatını işlevsel hale getirerek doğru ile yanlış birbirinden ayırmak gerekirken, dini konularda doğru sanılanlarla Kur'an'a gidilmektedir. Bize öğretilen ve geleneksel olarak anlatılan şekli ile yani kafamızdaki din ile vahye gidersek öğrendiğimiz bu dini, vahiyde bulamayız. Bu durumda ya vahyi eksik görme yanlısına düşer ya da vahyi kafamızdaki dine göre çekiştirmeye kalkarız.

Bunca Müslüman'ın Kur'an'ın ortaya koyduğu dini yetersiz görmesinin nedeni, dinini Kur'an'dan değil, Kur'an dışı, içine birçok uydurma, geleneksel Yahudi ve Hıristiyan kaynaklı kabullerin ve siyasi görüşlerin karıştığı kaynaklardan öğrenmesidir. Sonra öğrendiğini Kur'an'da göremeyen çoğu kimse "Bak işte Kur'an yetersiz" demektedir. Örneğin hadisler ve mezhepler kanalıyla gelen geleneksel kabullere göre müzik haramdır. Oysa Kur'an'da böyle bir haram bulunmamaktadır. Durum böyle olunca bazı kişiler "Şayet her şey Kur'an'da yazıyorsa hadi müziğin haram olduğunu Kur'an'dan gösterin bana" şeklinde iddialarda bulunarak söz konusu hataya düşebilmektedirler. Yine benzer şekilde kimi kişiler "Her haramın Kur'an'da yazdığını savunanlar ekmek arası köpek eti yesinler de görelim" şeklinde hezeyanlarda bulunmaktadırlar. Genellikle bu türden yaklaşımlar, doğru ve tutarlı bir yönetime sahip olmamak ve Kur'an'ı hiç anlamamış olmaktan kaynaklanır.

Allah'ın haram kılmadığı her şey, inananlar tarafından yapılmak zorunda değildir. Bunu iddia eden bir kişi üzerindeki elbiseleri ile denize girse ya da sabah pijamaları ile işe gitse dini açıdan bir haram işlemiş olmaz. Buna rağmen bunu yapmaz. Çünkü dini emir ve yasaklar dışındaki konularda sahip olunan kültür ve alışkanlıklara göre davranır insanlar. Bununla birlikte Allah'ın haram kılmadığı bir şeyi yapmak isteyen için de bir engel bulunmamaktadır. Bu konu ile alakalı bazı rivayetler, rivayetleri

Kur'an'a arz etmeden toptan bir şekilde kabul edenler için yeterli bir delil teşkil edecektir. Söz konusu rivayetler şu şekildedir:

“Halid İbnu Velid’in bana bildirdiğine göre, Halid, Resulullah ile birlikte, Resulullah’ın zevceleri Meymune’nin yanına girerler. -Meymune hem onun ve hem de İbnu Abbas’ın teyzeleri idi-Meymune’nin yanında kızartılmış bir keler (kertenkele) görürler. Bunu, Necid’den, kız kardeşi Hufeyde Bintul-Haris getirmişti. Meymune keleri Resulullah’ın önüne sürdü. Önüne bir yemek çıkarılıp da ondan bahsedilmeyip ve isminin de zikredilmediği durum nadirdi. (Resulullah kelere elini uzatmıştı ki) orada hazır bulunan kadınlardan biri: “Resulullah’a takdim ettiğiniz şeyden haber verin, ne olduğunu söyleyin!” dedi. Bunun üzerine: “O kelerdir!” dediler. Bunun üzerine Resulullah (uzatmış olduğu) elini derhal geri çekti. Halid: “Bu haram mıdır, ey Allah’ın Resulü?” dedi. Resulullah: “Hayır, ancak o benim kavmimin diyarında bulunmuyor. Bu sebeple (Onu yemeye alışkın değilim), içimde tikslenme hissediyorum!” buyurdular. Halid der ki: “Ben keleri (önüne) çekip yedim. Resulullah bakıyor fakat beni yasaklamıyordu.”³

Bir rivayet de tavşan etinin yenilmesi ile ilgilidir. Buna göre peygamberimiz hoşuna gitmediği için yememiş ancak yiyen kişilere de yasak etmemiştir: “Bir adam bir tavşan avladı ve Abdullah İbnu Ömer’e gelip: ‘Ne dersiniz (bunun eti yenir mi?)’ diye sordu. Abdullah: ‘Tavşan Resulullah’a da (böyle avlanıp) getirilmişti. Ben de o sırada yanında oturuyordum. Ondan ne yedi ne de onun yenmesini yasakladı’ dedi.”⁴ Başka bir rivayette ise kendisine sunulan tavşan etini kabul ettiğinin görülmesi de mümkündür.⁵ Yine başka bir rivayet de bu rivayetleri

3 Buhari, Et’ime 10,14, Zebaih 33; Müslim, Sayd 43, 44, 45, (1945, 1946, 1948); Ebu Davud, Et’ime 28, (3793, 3794), Eşribe 21, (37); Nesai, Sayd 26, (7, 198, 199).

4 Ebu Davud, Et’ime 27, (3792).

5 Buhari, Sayd 32, 10, Hibe 5; Müslim, Sayd 53, (1953); Ebu Davud, Et’ime 27, (3791); Tirmizi, Et’ime 2, (1790); Nesai, Sayd 25, (7,196).

desteklemektedir: “Resulullah hiçbir vakit herhangi bir yemeğe laf etmedi, iştah duyduğu bir yemekse yerdi, hoşuna gitmeyen bir yemekse terk eder, yemezdi.”⁶

Şayet rivayetlerde iddia edilen olaylar gerçekten yaşanmışsa peygamberimizin bu tavrının Kur’an’a uygun olduğu açıktır. Dolayısıyla neyin haram olduğunu Allah belirler. Kimse, kendi hoşuna gitmeyen bir şeyi başkasına da haram kılamaz. Allah’ın haram etmemesine rağmen insanların haram kıldıkları şeylere karşı peygamberimize bildirilen ayet açıktır: **“De ki: ‘Bana vahyolunanlar içinde, bu haram dediklerinizi yiyecek birine yasaklanmış bir şey bulamıyorum. Yalnız şunlardan biri olursa başka: leş, akıtılmış kan, domuz eti -ki o bir pisliktir- Allah’tan başkası adına boğazlanmış bir murdar...”** (En’am Suresi 145).

Örneğin Çin gibi ülkelerde köpek eti yenilir. Aynı şekilde birçok haşere de yenilmektedir. Genelde bazı rivayetlerden ve mezhepsel görüşlerden hareketle haşerelerin yenilmelerinin de haram kılındığını görmek mümkündür. Oysa Kur’an’da bu şekilde bir yasak ve kısıtlama olmadığı gibi bu türden iddialarla çelişen hadis rivayetlerini görmek de mümkündür: “Hilkam İbnu Telib babasından naklediyor: Resulullah’a arkadaşlık yaptım, yeryüzündeki haşerelerden herhangi birini haram ettiğini hiç işitmedim.”⁷

Müslüman olmak isteyen ama içinde bulunduğu toplumun yemek kültürünü de devam ettirmek isteyen biri için, Allah’ın Kur’an’da açık bir şekilde saymış oldukları dışında kendisini bu kültüründen alıkoymasını gerektirecek dini bir yasak yoktur. Allah’ın Kitabı’nda, Allah’ın haram ettiği şeyler bulunur, insanların kültürel olarak kaçındıkları-yapmadıkları şeyler bulunmaz.

6 Buhari, Et’ime 21, Menakıb 23; Müslim, Eşribe 187, (2064); Ebu Davud, Et’ime 14, (3763); Tirmizi, Birr 84, (2032).

7 Ebu Davud, Et’ime 30, (3798).

Allah'ın haram ettikleri, ayetler ile sabittir. Mezheplerdeki yenilmesi haram olanların listesi ise hem büyük bir restoranın menüsünü dolduracak kadar kalabalıktır, hem de kendi aralarında farklılık göstermektedir. **“Ey iman edenler, Allah'ın sizin için helal kıldığı güzel şeyleri haram kılmayın ve haddi aşmayın. Şüphesiz Allah, haddi aşanları sevmez. Allah'ın size verdiği rızıklardan helal ve temiz olarak yiye ve inandığımız Allah'tan korkun!”** (Maide Suresi 87-88). Görüldüğü gibi Allah'ın helal kılınmış olduğu şeylerin haram kılınması ve bu şekilde Allah'ın sınırlarının aşılması yasaklanmıştır. Kur'an'da domuz eti pislik olarak tanımlanmıştır: **“...domuz eti -ki o bir pisliktir-”** (En'am Suresi 145). Ancak bunun dışında yenilmesi haram kılınan ve pislik olarak tanımlanan bir şey bulunmamaktadır.

Allah'ın ayetlerine dayanmadan ve bunca apaçık ayetini hiç sayarak konuşmak, gerçek anlamda inanan birine yakışmaz. Rabbimiz Kur'an'da: **“Gerçek şu: Bu Kur'an sana ve toplumuna elbette ki bir hatırlatıcı/bir öğüttür. Bundan sorumlu tutulacaksınız.”** (Zuhuf Suresi 44) diyorken, hesap günü Allah'ın huzuruna çıktığımızda “Rabbim gönderdiğin kitap yetersizdi. Senin kitabında belirtmediğin ancak yenilmelerini uygun görmediğimiz için kendimize haram kıldığımız şeyler oldu.” diyebilir miyiz? Şayet böyle bir şey dersek Rabbimiz “Siz bunca ayetimden habersiz miydiniz?” demez mi bizlere: **“Dillerinizin yalan yere nitelendirmesi dolayısıyla şuna helal, buna haram demeyin. Çünkü Allah'a karşı yalan uydurmuş olursunuz. Şüphesiz Allah'a karşı yalan uyduranlar kurtuluşa ermezler.”** (Nahl Suresi 116).

Din Adına Kur'an'a Uyulduğunda Dinin Eksik Kalacağı Korkusu

Bunca apaçık ayete rağmen din, doğrudan Allah'ın vahyinden hareketle anlaşılmaya ve anlatılmaya çalışıldığında, inananların

önemli bir kısmında dinin eksik kalacağına dair bir endişe oluşmakta. Bu yüzden Kur'an'ın anlaşılması için kendisi dışında kaynaklara ihtiyaç olduğu iddia edilmekte. Kur'an Allah kelamı olduğuna göre Kur'an bir şeye muhtaçtır demek her ne kadar bu kastedilmek istenmese de aslında Allah o şeye muhtaç demektir. Bu türden iddialar bu niyetle söylemese de farkında olunmadan Allah'ın bunca apaçık ayeti hiçe sayılmaktadır. Allah yeterli ve açık bir vahiy gönderemeyip açıklamasını peygamberimize mi bırakmıştır? Kur'an'da bu iddiayı destekleyecek bir ayet var mıdır? Yoksa bu insanlar Allah ve elçisi adına mı konuşuyorlar? Rabbimiz ayetinde söylüyor bize: **“İşte Allah, size ayetlerini böyle açıklar ki akıl erdiresiniz.”** (Bakara Suresi 242). **“Size ayetlerimizi açıkladık; belki akıl erdirirsiniz.”** (Ali İmran Suresi 118). Görüldüğü gibi ayetleri peygamberimiz değil, Allah açıklar.

“Peygamberimize isnat edilen sözler peygamberimize ait ama biz onları inkâr ediyoruz”, “Peygamberi de devre dışı bırakıyoruz” diyen bir Müslüman mı var? “Peygamberimiz din adına kendisine vahyedilen dışında bir şey konuşmaz ve uygulamaz” diyoruz. Üstelik bunu yapmadığı gibi istese de yapamaz çünkü Allah, peygamber de olsa yarattığı hiçbir kuluna böyle bir yetki vermemiştir. Bu gerçeği ifade etmek peygamberimize karşı bir saygısızlık değil, aksine gerçek anlamda saygı göstermek demektir. Din adına sadece Kur'an'a tabi olan bir Müslüman'ın peygamberi ile hiçbir sorunu olamaz. Ayetin ifadesiyle peygamberimiz iman sahiplerine kendi canlarından daha yakındır: **“O peygamber, inananlar için kendi nefislerinden daha yakındır.”**(Ahzab Suresi 6).

Buna rağmen kimi kişi ve çevreler “Bunlar sünneti inkâr ediyor, bunları dinlemeyin” diyorlar. “Sahih kabul edilen hadis kitaplarında vahiyle çelişen bir yığın hadis var” diyorsunuz, “Sana hadis düşmanı, Peygamber düşmanı bunlar” diyorlar.

“Allah’ın bunca ayetine rağmen nasıl olur da bu hadisleri kabul edersiniz? Peygamberimize yapılan bunca iftirayı nasıl görmezsiniz?” dediğiniz zaman, açıp bakacakları yerde “Bunlar peygamberimizi devre dışı bırakıyorlar” diyorlar. Sonuçta işlerine geleni ve anlamak istediklerini keyiflerine göre dikkate alıyor ya da kulak ardı ediyorlar.

Dini doğru bir şekilde anlayıp yaşamak için Kur’an’ın referans alınmasından başka çıkar yol olmadığını ifade ettiğinizde, bu tutumu yanlış ve yetersiz bulanların bu görüşün aleyhinde yazdıkları şeyler genelde kendi içinde tutarsız, delil sunmaktan ve Allah’ın ayetlerine uygun olan mantıklı bir çözüm ve alternatif getirmekten uzak iddialardan ibaret kalıyor. Bundan daha da hayret verici olanı ise sürekli olarak bu anlayışın dış güçlerin inancımızı bozmak üzere gerçekleştirdikleri oyunlar olduğunun iddia edilmesi. Müslümanlar, münafıklık edenlerin de oyunlarına gelerek kendi elleriyle kendilerine yapabilecekleri her türlü kötülüğü yapmışlar. Yahudi ve Hıristiyan kaynaklarındaki birçok inanç ve kabulü dinin içine sokmuşlar. Kabahati dışarıda aramak da, komplo teorileri kurmak da son derece yersizdir.

Şayet iddia edildiği gibi “dış güçlerin” bir oyunu varsa bu oyunu oynadıkları yer geleneksel dindir. İslam dinini olabildiğince özünden uzaklaştırmak ve itibarsızlaştırmak için Kur’an dışı kaynaklardaki iddiaları dinselikleştirmek ve savunmak en çok İslam karşıtlarının işine gelir. İnsanlara gerçek İslam’ı öğretecek ve kalplerini yaklaştıracak olan uydurmalarla dolu geleneksel din değil Kur’an’daki dindir. Bu yüzden varsa şayet bu türden “dış güçler” Kur’an’daki dini değil geleneksel dini kullanmak onların işine gelir. İslam ile ilgili küresel bir korku oluşturmak için gerekli olan malzeme, geleneksel dinin Kur’an dışı kaynaklarında fazlasıyla mevcuttur. Bu gerçeği kavramak için geleneksel dini uygulayanların dayanaklarına ve eylemlerine bakmak yeterlidir.

Geleneksel din algısını benimseyen çoğunluğun dediği şu: “Din, bizim inandığımız ve uyguladığımız gibi yaşanır.

Biz atalarımızdan ve âlimlerimizden böyle gördük, bu şekilde işittik. Bak bunca kitapta, kaynakta yazıyor. Siz bu âlimlerden daha mı iyi bileceksiniz? Siz de bize aktarılan ve çoğunluğun benimsediği gibi yaşayın dini.” Oysa bunu iddia edenler Allah’ın dinini, Allah’ın indirdiği gibi yaşamadıklarının farkında değiller.

Bu insanlar Allah’ı bırakmış, hakkı bırakmış, çoğunluğun gereğince düşünüp sorgulamadan öylece benimsediği kabulleri savunuyorlar. Oysa hesap günü çoğunluk içinde yer almak kimseyi kurtarmaz. Çoğunluk hakikat adına bir şey ifade etmez. İnsanların tamamı hakikatin karşısında dursa yine de hakikat değerinden bir şey yitirmez. Ayetler bu gerçeğe açıkça dikkat çeker: **“Şimdi, eğer yeryüzünde (yaşamakta) olanların çoğunluğuna uyacak olursan, seni Allah’ın yolundan saptırırlar. Onlar ancak (başkalarının) zanlarına tabi olurlar ve kendileri hiçbir şey yapmayıp sadece tahmin yürütürler.”** (En’am Suresi 116). **“Onların çoğunluğu zandan başkasına uymaz. Doğrusu zan gerçek adına hiçbir şey ifade etmez. Şüphesiz Allah onların yaptıklarını bilendir.”** (Yunus Suresi 36).

Bugün dünyada iki milyar iki yüz milyon civarında Hristiyan var. Bunların önemli bir kısmı üçleme inancına iman etmiş durumda. Beş yüz milyondan fazla Budist, yine sadece Çin’de beş yüz milyonun üzerinde yerel öğretilere inanan ve yine beş yüz milyonun üzerinde de kendisini ateist olarak tanımlayan insan var. Bunca sayı fazlalığı hakikat adına bir şey ifade eder mi? Şüphesiz etmez. Hakikat, hakikat olarak kalmaya devam eder. Değerinden en ufak bir şey yitirmez. Geleneksel dini taklit ve takip eden Müslümanlar da öyle sayısal çoğunlukları ile övünmesinler. Çünkü ayetin ifadesi ile peygamberimizden sonra Allah yolunda dosdoğru olup önde gidenler az olacaktır: **“Ve oluştta önde gidenler, yarışta önde gidenler... İşte onlardır yaklaştırılanlar. Nimetlerle dolu bahçelerdedirler. Büyük kısmı öncekilerden, az bir kısmı da sonrakilerden.”** (Vakıa Suresi 10-14). Rabbim bizleri, önde giden o kutlu azınlıktan kılsın.

4. BÖLÜM

HADİSLER NEDEN DİNİN KAYNAĞI OLAMAZLAR?

Aslında bu sorunun cevabı basittir. Hadisler dinin kaynağı olamaz çünkü örnek verilen birçok ayetten net bir şekilde görüldüğü gibi dinin tek kaynağı vardır o da Kur'an'dır. Allah dinini Kur'an vahyi ile bildirerek tamamlamıştır. Hadis rivayetleri hem Kur'an ile hem kendi aralarında hem de akıl ve mantık kuralları ile çelişiyor olmasaydı yine de dinin kaynağı olamazlardı. Çünkü dinin kaynağının ne olduğunu insanlar değil dinin sahibi olan Allah belirler. Allah'ın dinine uymak isteyen Allah'ın belirlediği ile yetinmelidir. Allah'ın belirlediğinin dışında kalan şeyler Allah'ın dininden değildir.

Dinin Kur'an'dan öğrenilmesinin olmazsa olmaz bir gereklilik olduğu ifade edildiğinde güvenilir kabul edilen hadis kitapları olmadan dinin anlaşılamayacağı çünkü söz konusu hadislerin ayetleri açıkladığı ve dini tamamlayarak anlaşılır hale getirdiği iddia edilir. Oysa söz konusu kitaplardaki birçok hadis, hem Kur'an ile hem kendi aralarında hem de insan aklı ve yaratılışı ile çelişmekte ve dini tam anlamıyla anlaşılmaz, içinden çıkılmaz ve yaşanılmaz bir hale getirmektedir. Dolayısıyla güvenilir kabul edilen hadis kaynakları, hiç de zannedildiği gibi güvenilir değildir. Yaygın olan kanaat, Kur'an'ın hadislere muhtaç olduğudur. Oysa bu kanaat son derece yersiz ve temelsizdir. Aksine hadis rivayetleri tam anlamıyla Kur'an'a muhtaçtırlar. İçlerindeki sayıları az da olsa gerçek olabilecek ve peygamberimiz tarafından Kur'an'ın yanına ilave bir kaynak olmak maksadı ile söylenmemiş olan hadislerin belirlenebilmesinin Kur'an dışında bir yolu yoktur.

Peygamberimizin Kur'an ayetlerini tebliğ ettiği konusunda inanan insanlar açısından bir şüphe olmadığına göre, peygamberimizin Kur'an'a uygun olmayan yani Kur'an'dan referans alamayan bir sözü söylemeyecek olmasında da bir şüphe bulunmaması gerekir.

Ancak güvenilir kabul edilen hadis kaynakları incelendiğinde bu noktada birçok şüphenin açık bir şekilde ortaya çıktığı görülür. Şüpheli olan, güvenilir değildir. Bu yüzden ayetler her fırsatta Kur'an'ın kuşku, şüphe ve çelişki barındırmayan bir kitap olduğu vurgusunda bulunur. Kur'an'dan tek bir din çıkar. Oysa hadis kaynakları içinden birçok konuda birbirinden farklı uygulamaları olabilecek birden fazla din çıkarılabilir. Örneğin insanlar birçok konuda kendi görüşlerini destekleyecek bir hadis rivayeti bulabilirler. Kur'an ayetleri birbirlerini tamamlarlar. Kendi aralarında çelişmezler. Bu yüzden Kur'an'dan bir hüküm çıkartırken Kur'an'a bütünsel yaklaşmak gerekir. Oysa hadis rivayetleri için aynı şey söz konusu değildir. Hadislere bütünsel yaklaşamaz. Hadislerden hüküm çıkartılamaz. Çünkü hadisler hem Kur'an ile hem de kendi aralarında çelişirler.

Kur'an, ilahi bir kelam olması sebebiyle kendi içinde tutarlıdır. Oysa peygamberimizden sonra hadis uyduranlar için tutarlılık söz konusu değildir. Daha sonradan bu hadisleri toplayanlar, hadis rivayetlerinin Kur'an'a uygunluğunu gerektiği gibi gözetmedikleri gibi kendi içinde tutarlı olmalarını da gerektiği gibi gözetmemişlerdir. Tek başına bu bile hadis rivayetlerinin tamamına yakınının peygamberimize ait olmadıklarının ve ondan çok sonra uydurduklarının yeterli delilidir. Bu yüzden hadis rivayetlerine güvenmek mümkün değildir.

Bugün tüm dünyada mezheplerden ve hadislerden hareketle yaşanan geleneksel dinin hali ortadadır. Bugün yaygın olarak yaşanan din, Allah'ın indirdiği dinden önemli ölçüde uzaktır. Kimi Müslümanlar savaş, kargaşa ve mezhep çatışması içinde, kimileri de sırtını Batı ülkelerine dayamış, kafasını kuma gömmüş ve toprağın altından çıkan petrolün geliri ile zevk sürmekte. Kur'an'ın içindeki akli kullanma, barışı esas alma, hak, hukuk, adalet, paylaşım, özgürlük, işe ehil olma, istişare

ve Allah yolunda en güzel şekilde mücadele ise hayatın dışına çıkarılmış vaziyette.

Allah'ın apaçık ayetlerini hiçe sayan bir Müslümanlık ile karşı karşıyayız. Sözüm ona İslam adına çeşitli gruplar tarafından Ortadoğu kana bulanıyor. Kendilerine biat etmedikleri gerekçesiyle Müslümanlar katlediliyor. Kimi “Müslümanlar” haksız yere Müslüman kardeşinin kafasını kesiyor. Keserken “Allahu ekber” diyor, kafasını kestiği Müslüman da şehadet getiriyor. Müslüman olmasına rağmen oruç tutmadığı gerekçesiyle yine “Müslümanlar” tarafından insanlar kırbaçlanıyor, çarmıha gerilerek işkencelere uğruyor ve öldürülüyorlar. Kadınlar cariye ilan ediliyor, tecavüze uğruyor, pazarlarda satılıyor ve zorla sünnet ediliyorlar. Nasıl olsa peygamberimiz adına uydurulmuş ve “güvenilir” kabul edilen kitaplarda yer alan hadisler ve onlar üzerine kurulmuş mezheplerde tüm bu yapılanları meşrulaştıracak söylemler var. Bir düşünelim bu nasıl Müslümanlık? Allah insanı ne ile sınar? Görünen o ki önce insanlığıyla. Müslümanım diyen ama bu şerefin hakkını veremeyip altında kalan ne çok insan var.

Ölümler bile günümüzde, ölenin kimliğine göre önem kazanıyor. Haksız yere canından olan herkes kendi canımızdan bilinmeyip din, mezhep ve ideoloji ayrımı yapıyor ve bizden olmayan herkes ötekileştirilerek haksızlık ve adaletsizliklere göz yumuluyor. Sonra da “insanız”, “Müslümanız” deniliyor. Her gün yok yere binlercesi katledilse de Allah'ın en aziz kıldığı şey candır. Her nerede Allah adına ve dine sahip çıkma iddiasıyla din dışı söz ve eylemlerde bulunan birileri varsa orada şeytana kulluk, nefse hizmet vardır.

Allah kimseyi din polisi kılmamıştır. Allah Kur'an'da peygamberimize: **“Sen onların üstüne bir zorba değilsin. O halde, benim tehdidimden korkanlara Kur'an ile öğüt ver.”** (Kaf Suresi 45), **“Yüz çevirirlerse biz seni onlar üzerine bekçi göndermedik. Sana düşen, tebliğden başkası değildir.”**

(Şura Suresi 48), **“Rabbin isteseydi, yeryüzündekilerin hepsi mutlaka inanırdı. O halde sen mi insanları inanmaları için zorlayacaksın?”** (Yunus Suresi 99) şeklinde uyarılarda bulunmuş ve kendisine kulluk ve ibadet etmeyenlerin dünyevi olarak cezalandırılmalarını emretmemiştir. Yine Kur’an’da açık bir şekilde: **“Dinde baskı, zorlama yoktur. Doğruluk, sapıklıktan seçilip belli olmuştur.”** (Bakara Suresi 256) denilmiştir.

“Hadislere Dil Uzatma”

Sözle açıkça olmasa da uygulamayla denilen şu: “Vahiyle çelişse de, vahyin üzerine çıksa da, ayetin hükmünü ortadan kaldırırsa da, Allah’a ve resulüne iftiralar barındırırsa da hadis âlimlerimize ve kitaplarına dil uzatma.” İşte bunu söyleyenler, hadis âlimlerine ve kitaplarına teslim oldukları kadar, Allah’a teslim olmuyor, Kur’an’ı gerektiği gibi önemsemiyorlar. Oysa hesap günü hadis ve mezhep kitaplarından, “âlim” kabul edilen hatta kitaplarının bizzat Allah tarafından kendilerine yazdırıldığını söyleyen kişilerin kitaplarından değil, Allah’ın vahyi Kur’an’dan sorulacak ve sorumlu tutulacağız. Reçetemiz Allah tarafından yazılmış ama biz şifayı başka yerde arıyoruz. Rabbimiz açık bir şekilde bize: **“...Bugün dininizi sizin için kemale erdirdim ve size olan nimetimi tamamladım ve (Allah’a) teslimiyeti sizin için hayat tarzı olarak benimsedim.”** (Maide Suresi 3) diyerken insanlar halen kalkıp Allah’ın dini adına Allah’ın sözü üzerine söz koyuyor, bu da yetmezmiş gibi kulun doğrudan Rabbinin sözleri ile muhatap olmasının önüne geçip, pürüzsüz, lekesiz ve doğrudan kaynağından beslenen dosdoğru yol yerine insanları dikenli, taşlı, engebeli ve uçurumlarla dolu yollara sürüklüyorlar. **“Bu (Kur’an), insanlar için basiretler (yanılmadan görebilme yeteneği, anlayış ve kavrayış kazandıran ayetler), kesin bilgiyle inanan bir kavim için de bir hidayet ve bir rahmettir.”** (Casiye Suresi 20).

Müslümanların çoğunluğu, gerektiği gibi düşünmeden, sorgulamadan, inceleme ve araştırma yapmadan geleneği taklit ettikleri için gelenek onlara nasıl bir peygamber imajı sunuyorsa onu kabul ediyorlar. Hatta kimi zaman peygamberimize insanüstü vasıflar verilmesi marifet zannediliyor.

Oysa peygamberimizi seçerek onu elçilik ile şerefliendiren Allah'tır. Onu kitap ve iman ile bilgilendiren ve insanlara tebliğ etmesi için onu destekleyen Allah'tır. Kur'an açık bir şekilde kendisine vahiy gelmeden önce peygamberimizin kitap nedir, iman nedir bilmediğini ifade eder bize: **“Böylece sana emrimizden bir ruh (gönüllere can veren bir söz) vahyettik. Sen Kitap nedir, iman nedir bilmezdin. Fakat biz onu, kullarımızdan dilediğimizi, doğru yola ilettiğimiz bir nur yaptık.”** (Şura Suresi 52). **“Kur'an'ı sana (indiren ve) gerekli kılan (Allah), elbette seni varılacak yere döndürecektir. De ki: ‘Rabbim kimin hidayet getirdiğini ve kimin apaçık bir sapıklık içinde bulunduğunu bilir.’ Sen bu Kitab'ın sana indirileceğini ummuyordun; Rabbinden bir rahmet olarak geldi. O halde küfre sapanlara sakın destekçi olma.”** (Kasas Suresi 85-86).

“Hadislere dil uzatma” diyenlerin, önce güvenilir diye iman ettikleri hadis kitaplarında geçenleri uygulamaları ve savunmaları gerekmez mi? Kütüb-i Sitte olarak bilinen meşhur ve birçok kişi için kesin güvenilir gözü ile bakılan hadis kitaplarında geçen birçok hadisin en başta Kur'an ile sonra akıl ve insan tabiatı ile sonra da kendi aralarında çeliştiklerini görmek zor değildir. Peygamberimizin yaptığı ve yapılmasını emrettiği iddia edilen şeylerin tam tersini yaptığını ve emrettiğini aktaran hadisler vardır. Kur'an'ın ortaya koymuş olduğu ve bize örnek kıldığı Allah'ın Resulü'nü Kur'an'dan tanıyan birinin, rivayetlerde peygamberimize isnat edilen bazı şeyler ile ilgili “Bunu bu dünyada en son yapacak kişi peygamberimizdir” diyeceği hadisler vardır. Dolayısıyla insanlar Kur'an'ı gerektiği gibi bilmedikleri gibi hadis iddialarını

da bilmiyorlar. Bilmedikleri için bu türden hadis rivayetlerini eleştiren ya da kabul etmeyenlerin peygamberimizi eleştirip kabul etmediklerini zannediyorlar. Kendilerine ya da babalarına isnat edilse karşı çıkıp kabul etmeyecekleri şeyleri, peygamberimize isnat edildiğinde hiç düşünmeden ve sorgulamadan kabul ediyorlar.

Siz “Güvenilir” Diye İman Ettiğiniz Hadislerin Farkında Mısınız?

Özellikle Buhari, Müslim, Tirmizi, Ebu Davud, Nesai ve İbn Mace gibi hadis derleyicilerinin sahih kabul edilen hadis kitaplarında, Kur'an'a uygun olan rivayetlerin yanında Kur'an ayetiyle doğrudan çelişen pek çok rivayetin de bulunduğunu görmek zor değildir. Esasen söz konusu hadisçiler tarafından derlenen hadis kitaplarında dinin tek kaynağının Kur'an olduğunun, yani din adına Kur'an'ın yeterli olduğunun ve Kur'an dışında hidayet kaynağı arayanın sapıtmış olduğunun vurgulandığı rivayetler de yer alır: “Benden Kur'an haricinde hiçbir şey yazmayınız. Kim benden bir şey yazdıysa onu imha etsin.”⁸ “Ömer, Peygamber'den halkın doğru yoldan sapmamaları için kendisine bir şeyler söyleyip yazmasını istediğinde, Peygamber ‘Allah'ın Kitab'ı bize yeter’ dedi.”⁹ “Kur'an'dan başka hidayet kaynağı arayan sapıtmıştır.”¹⁰ “...Size, sıkıca sarıldığınız sürece asla sapıtmayacağınız bir şey bırakıyorum: Allah'ın Kitab'ı.”¹¹ Bir başka rivayette ise peygamberimizin söylemediği bir sözün ona isnat edilmesi en büyük iftira olarak ifade edilmiştir: “En büyük iftiralar, bir kimsenin babasından başkasına nesep iddiasında bulunması, görmediği rüyayı gördüğünü iddia etmesi ve Resulullah'ın söylemediği bir sözü ona isnat etmesidir (söylemediği bir şeyi

8 Müslim, Zühd 72, (3004).

9 Buhari İtisam 26, İlim 39, Cenaiz 32, Merza 17; Müslim Cenaiz 23, Vasaya 22.

10 Tirmizi, Sevabu'l-Kur'an 13, (2906).

11 Müslim, Hac 147 (890); Ebu Davud, Menasik 57 (1905); İbn Mace, Menasik 84 (3074).

ona söyletmesidir).¹² Görüldüğü gibi Kur'an'a uygun olan bu türden hadis rivayetleri, din adına Kur'an dışında kaynaklara ihtiyaç duyanların önüne aşılması mümkün olmayan bir set çekmektedir. Buna rağmen Allah'ın bu konudaki apaçık ayetlerini yok sayanlar, güvenilir kabul ettikleri kaynaklarda geçen ve peygamberimizden geldiğini kabul ettikleri bu türden rivayetleri de yok saymaktadırlar.

Din adına Kur'an'ın yeterli olduğunu destekleyen hadis rivayetleri de peygamberimize ait olmayabilir. Aynı kaynaklarda hem Kur'an ayetleri ile hem de kendi aralarında çelişen ama aynı zamanda Kur'an ile uyumlu olan rivayetlerin de bulunduğu görülmektedir. Bu yüzden hem Allah'ın apaçık ayetlerine rağmen hadis rivayetlerini esas alanların hadis kaynaklarındaki Kur'an'ın yeterli olduğu türünden rivayetleri görmezden geldiklerinin gösterilmesi hem de kendi aralarındaki çelişkileri sebebiyle hadis rivayetlerinin dinin kaynağı olamayacağına ortaya konulması için bu rivayetler kullanılmıştır.

Hadis rivayetlerini dinin olmazsa olmaz bir kaynağı olarak kabul eden çevrelerin Kur'an ayetleri ile uyumlu ve kendi algıları ile çelişen birtakım rivayetleri görmezden gelmelerinin nedeni, sadece yaygın olarak yaşanan ve kendilerine öğretilen din anlayışını haklı çıkartacak hadis rivayetlerini esas almak istemeleridir. Bu sebeple esas aldıkları bu rivayetlerin aksini söyleyen rivayetleri dikkate almayarak kendileri ile çelişmektedirler. Örneğin bir hadis rivayetinde peygamberimizin şöyle söylediği iddia edilir: “Bana Kur'an ve bir o kadarı daha verildi. Yakında karnı tok, koltuğuna yaslanmış birisi, ‘Size Kur'an yeter; onda neyi helal bulursanız onu helal kabul ediniz. Onda neyi haram bulursanız, onu da haram biliniz’ diyecek. Şunu iyi bilin ki, Allah'ın Resulü'nün haram kıldığı da Allah'ın haram kıldığı gibidir.”¹³

12 Buhari, Menakıb 5.

13 Ebu Davud, Sünnet, 6, (4604); Tirmizi, İlm 60, (2666); İbn Mace, Mukaddime 2, (12).

Bu türden rivayetlerin, din adına uydurmalar baş gösterdiğinde insanları Allah'ın Kitabı'na çağıran ve hükmün ancak Allah'ın vahyi ile verilebileceğini, peygamberimizin de gerçek yolunun bu olduğunu söyleyenleri susturmak ve bastırmak için uyduruldukları çok açıktır. Din adına Kur'an'ın yeterli olamayacağı türünden rivayetlerin ve "İleride şöyle diyenler çıkacak" türünden kehanetlerin, daha ilk günden insanların Kur'an'ın yanına başka din kaynakları konulmasından rahatsız olarak "Kur'an bize yeter" ya da "Kur'an dışında hüküm arayan sapıtmıştır" demeleri sebebiyle uydurulduğunu anlamak zor değildir. Kısacası minareyi çalanlar kılıfını da hazırlamışlardır. Bu konularda çıkan tartışmalarda bu türden rivayetleri delil olarak sunarak "Bakin zaten peygamberimiz sizin gibi sapkınlardan haber vermiştir" türünden savunmalar yapılması, bu gerçeğin fark edilememiş olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte peygamberimiz bu türden gelecek ile ilgili haberler veremezdi çünkü peygamberimiz gaybı bilmezdi: **"De ki: 'Ben size, Allah'ın hazineleri yanımdadır, demiyorum. Gaybı da bilmem..."** (En'am Suresi 50). **"De ki: Allah'ın dilemesi dışında kendim için yarardan ve zarardan (hiçbir şeye) malik değilim. Eğer gaybı bilebilseydim muhakkak hayırdan yaptıklarımı arttırdım ve bana bir kötülük dokunmazdı."** (A'raf Suresi 188).

Dolayısıyla geleneksel dini savunanlar, inanmak istedikleri dine uygun olan rivayetleri esas alarak kendi inandıkları ile çelişenleri göz ardı ediyorlar. Oysa bu durum Kur'an'ı dinin tek kaynağı gören kişiler için söz konusu değildir. Bir ayetin esas alınıp başka bir ayetin göz ardı edilmesi mümkün değildir. Böyle yapan kişiler aynı şekilde kendileri ile çelişir. Oysa geleneksel dini savunanların yöntemi ve kendi içindeki tutarsızlıkları tam da bu şekildedir.

Aynı kaynaklarda, söz konusu hadis rivayetlerinin tam aksini söyleyen ve bir anlamda Kur'an'ın din adına yeterliliğini

destekleyen rivayetler, rivayetlerin kendi içlerindeki tutarsızlık ve çelişkilerine örnektir. Bir hadis rivayetinde peygamberimizin şöyle söylediği iddia edilir: “Allah’ın Kitabı’nda helal kıldığı helal, haram kıldığı haramdır. Hakkında sustuğu ise serbesttir. Allah’ın serbest bıraktıklarını kabul edin ve bilin ki Allah hiçbir şeyi unuttuğu değildir.”¹⁴ Bir başka rivayette de sahipleri ile arasındaki borcun kaldırılması hususunda Hz. Aişe’den yardım talep eden bir kölenin durumu peygamberimize arz edildiğinde peygamberimizin Hz. Aişe’ye şöyle söylediği iddia edilmiştir: “(Resulullah) ‘Sen satın al, sonra da azad et. Vela (kölelik bağı) hakkı, azad edene aittir’ buyurdu. Bunu söyledikten sonra Resulullah ayağa kalkarak şu hitabede bulundu: İnsanlara ne oluyor ki, alışverişlerinde Kitabullah’ta (Kur’an’da) bulunmayan şartları koşuyorlar? Kitabullah’ta olmayan bir şart koşana bu helal olmaz. Böyle biri yüz şart da koşacak olsa Allah’ın şartı daha doğru, daha sağlamdır.”¹⁵ Bu sözü peygamberimiz söylemişse de söylememişse de söz Kur’an’a uygundur. Gerçekten de dini bir konuda Allah’ın Kitabı’nda olmayan bir şartı ileri sürenin şartının kabul edilemeyeceği açıktır.

Peygamberimizin birbiri ile tam olarak çelişen iki farklı yaklaşımda bulunması söz konusu edilemeyeceğine göre ya bu sözleri peygamberimiz hiç söylememiştir ya da bunlardan biri kesin olarak yalandır. Hangisinin yalan olduğunu anlamak ya da şayet bu sözler peygamberimiz tarafından söylenmişse hangisini söylemiş olabileceğine dair bir karara varabilmek için Allah’ın Kitabı’na başvurmadan başka çıkar yol olmadığı açıktır.

Söz konusu rivayetleri Allah’ın Kitabı’na sunduğunuzda ise “Allah’ın Resülü’nün haram kıldığı da Allah’ın haram kıldığı

14 Ebu Davud Etime 39; Tirmizi Libas 6.

15 Buhari, Mesacid 70, Zekat 61, Büyü 67, 73, Itk 10, Mekatib 2, 3, 4, 5, Hibe 7, Şurut 3, 10, 13, 17, Talak 16, Kefarattü’l-iman 8, Feraiz 19, 20, 22, 23; Müslim, Itk 5, (1504); Ebu Davud, Itk 2, (3929-3930); Nesai, 85, 86 (7, 300); Tirmizi, Büyü 33, (1256), Vesaya 7, (2125); İbn Mace, Itk 3, (2521).

gibidir” şeklindeki rivayetin peygamberimiz üzerinden uydurulmuş büyük bir iftira olduğunu anlamak son derece kolaydır. Bu durum aynı zamanda güvenilir kabul edilen hadis kitaplarındaki çelişkileri net bir şekilde ortaya koymakta ve gerçekte hiç de güvenilir olmadıklarını açık bir şekilde göstermektedir. Bununla birlikte şayet uydurma olduğu son derece açık olan söz konusu bu rivayet doğru kabul edilecekse o zaman madem peygamberimize Kur’an ile birlikte bir o kadarı daha verilmişti ve madem peygamberimizin haram kıldığı da Allah’ın haram kıldığı gibiydi neden peygamberimiz kendisine Kur’an dışında verilenleri ve Allah’ın haram kıldığı gibi haram kıldığı şeyleri kayıt altına aldırmadı? Şayet iddia ettikleri şey doğruysa o zaman bu iddia sahipleri aynı zamanda peygamberimizin kendisine verilen risalet görevini hakkıyla yerine getirmediğini yani Allah’tan almış olduğu emaneti insanlara tam olarak iletmek ve onları kayıt altına aldırarak noktasında yetersiz kaldığını söylemektedirler.

Mahmud Ebû Reyye’nin, söz konusu iddia ile ilgili yaklaşımı son derece isabetlidir: “Bu babtaki sözlerimize son vermeden önce hadisleri vahiy gibi göstermek isteyenlerin naklettikleri bir hadise değinmek istiyoruz: “Dikkatinizi çekerim, bana Kitab ve onunla beraber benzeri verildi.” Başka bir rivayette: “... bana Kur’an ve onunla beraber bir benzeri verildi.” Rivayet meselesinin ürettiği hadislerin en garibi bu olsa gerek! Zira eğer Resul’e Kitab/Kur’an ile birlikte bir benzeri verilmişse bu; Din’in tamamlanması için Kur’an’ın bir tamamlayıcısı olmuş demektir. Peki, durum böyleyse Resul Kur’an’a gösterdiği özeni bu “benzer/hadis”e acaba neden göstermemiştir? Niçin Kur’an gibi onu da inişi anında kaydedecek kâtipler tutmamıştır? Resul neden hadisi ihmal ederek onun yazımını yasaklama yoluna gitmiştir? Neden “Benden Kur’an dışında bir şey yazmayın! Kim benden Kur’an dışında bir şey yazmışsa onu yok etsin” demiştir? ... Resul

ölüm döşeğinde iken kendisine indirilen: “Bugün sizin Dininizi tamamladım, nimetimi bütünüledim ve sizin için din olarak İslam’ı seçtim” (Maide Suresi 3) ayeti dile getirilirken üstteki hadis acaba neredeydi? Resul o gün yanındakilere şunları buyurmuştu: “Allah’a yemin ederim ki, aleyhime söyleyebileceğiniz hiçbir şey kalmadı. Kur’an’ın helal kıldığı hiçbir şeyi de haram kılmadım. Onun haram kıldığı hiçbir şeyi de helal kılmadım.” Sonra Ebu Bekir halka hitaben: “Allah’ın Kitabı aramızda; onun helalini helal kılın, haramını haram kılın!” derken bu hadis neredeydi? Ömer Resul’den, halkın doğru yoldan sapmamaları için kendisine bir şeyler söyleyip yazmasını istediğinde; Allah’ın Resülü: “Allah’ın Kitabı bize yeter!” derken bu hadis neredeydi?”¹⁶

Kur’an’a birebir uygun olan diğer hadis rivayeti de peygamberimiz tarafından söylenmemiş olabilir. Din adına Kur’an’ın yanına kaynaklar ilave edenler ortaya çıkınca belki de din adına Kur’an’ın yeterli olduğunu peygamberimiz üzerinden de ispat etmek için bu türden sözler iyi niyetli inananlar tarafından peygamberimize isnat edilmiş olabilir. Yine de niyeti ne olursa olsun birinin söylemediği bir şeyi o söylemiş gibi göstermek doğru değildir. Üstelik söz konusu kişi Allah’ın resulü ise bu hiçbir şekilde kabul edilemez. Öte taraftan kesin olan bir gerçek vardır ki bu da söz konusu hadis rivayetinin ifade ettiği şeyin zaten Kur’an’da ayet olarak yer alıyor olmasıdır. Dolayısıyla “Allah’ın Kitabı’nda helal kıldığı helal, haram kıldığı haramdır. Hakkında sustuğu ise serbesttir...” şeklindeki hadis rivayeti peygamberimiz tarafından söylenmiş olsa da olmasa da Kur’an’a uygunluğu sebebiyle peygamberimiz tarafından söylenmesi muhtemel olan bir sözdür. Rabbimiz Kur’an’da açıkladıkça hoşunuza gitmeyecek ya da bize ilave yükümlülükler getirecek şeyleri sormamamızı, onların affedildiğini söylüyor: “**Ey iman**

16 Mahmud Ebu Reyve, **Muhammedi Sünnetin Aydınlatılması**, çev: Muharrem Tan, Yeni Zamanlar Yayınları, s.30-31.

sahipleri! Size açıklandığında canınızı sıkacak şeylerle ilgili soru sormayın. Kur'an indirilmekteyken onları sorarsanız size açıklanır. Allah onları affetmiştir. Allah çok bağışlayıcıdır, çok yumuşak davranandır.” (Maide Suresi 101).

Yine bir hadis rivayetinde de benzer bir duruma dikkat çekiliyor: “Mescide uğramıştım, gördüm ki halk, zikri terk edip boş ve yararsız konulara dalmış, konuşuyor. Hz. Ali'ye çıkıp durumdan haberdar ettim. Bana: ‘Doğru mu söylüyorsun, öyle mi yapıyorlar?’ dedi, Ben: ‘Ben Resulullah’ın şöyle söylediğini işittim: ‘Haberiniz olsun bir fitne çıkacak!’ Ben hemen sordum: ‘Bundan kurtuluş yolu nedir Ey Allah’ın Resülü?’” Buyurdu ki: “Allah’ın Kitabı (na uymak)dır. O’nda sizden önceki (milletlerin ahvaliyle ilgili) haber, sizden sonra (kıyamete kadar) gelecek fitneler ve kıyamet ahvali ile ilgili haberler mevcut. Ayrıca sizin aranızda (iman-küfür, itaat-isyan, haram-helal türünden) cereyan edecek ahvalin de hükmü var. O, hak ile batılı ayırt eden ölçüdür. O’nda her şey ciddidir, gayesiz bir kelam yoktur. Kim akılsızlık edip O’na inanmaz ve O’nun ile amel etmezse Allah onu helak eder. Kim O’nun dışında hidayet ararsa Allah onu saptırır. O Allah’ın sağlam ipidir. O, hikmetli olan zikirdir, O dosdoğru yoldur... Âlimler ona doyamazlar. Onun çokça tekrarı usanç vermez, tadım eksiltmez. İnsanı hayretlere düşüren mümtaz yönleri son bulmaz, tükenmez... Kim ondan haber getirirse doğru söyler. Kim onunla amel ederse ücrete mazhar olur. Kim onunla hüküm verirse adaletle hükmeder. Kim ona çağrılırsa doğru yola çağrılmış olur...”¹⁷

Görüldüğü gibi söz konusu bu hadis rivayeti de yukarıda örneği verilen “Bana Kur’an ve bir o kadarı daha verildi” şeklindeki hadis metni ile çelişmekte ve birçok Kur’an ayeti ile örtüşmektedir. Hz. Ali’den rivayet edildiği kabul edilen bu sözlerin peygamberimizin ağzından çıkmış olması muhtemeldir. Kur’an’ı yeterli görmek

17 Tirmizi, Sevu’l-Kur’an 14, (2908).

istemeyenler haliyle aynı kaynaklarda geçen bu hadisleri dikkate almaz ve kendileri ile çelişirler. Bu hadis rivayetleri, Kur'an'ın yeterli olduğuna delil olarak değil, hadislerin kendi içindeki tutarsızlıklarını göstermek için verilmektedir. Kur'an'ın yeterli olduğunun delili bizzat Kur'an'ın kendisidir. Bu yüzden bunu destekleyecek bir hadise ihtiyaç yoktur.

Yine başka bir hadis rivayeti de şu şekilde gelmektedir: “Resulullah muhtazar (ölmeye yakın) iken evde bir kısım erkekler vardı. Bunlardan biri de Ömer İbnu'l-Hattab idi. Resulullah: ‘Gelin, size bir şey (vasiyet) yazayım da bundan sonra dalalete düşmeyin!’ buyurdular. Hz. Ömer: ‘Resulullah’a ızdırap galebe çalmış olmalı. Yanınızda Kur'an var, Allah'ın Kitabı sizlere yeterlidir’ dedi...”¹⁸ Şayet bu şekilde bir olay gerçekleşmişse Hz. Ömer'in ortaya koymuş olduğu net tavrın sebebi, peygamberimizin bu konudaki net tavrını bilmesidir.

İddia edilen bir sözün peygamberimize ait olup olmadığı konusunda doğrudan Kur'an'a başvurmak suretiyle gereken hassasiyet ve titizlik gösterilmediği için gerçek ile yalanın birbirine karıştığı rivayetler toptan bir şekilde kabul edilerek söz konusu hadis kitaplarına girmiş ve bu sayede birçok uydurma, peygamberimiz üzerinden dinselleştirilmiştir. Peygamberimize isnat edilen rivayetler ile ilgili tek geçerli hakem Kur'an olması gerekirken, söz konusu hadisleri toplayan kişiler yaptıkları elemeleri hadis metninin Kur'an'a uygunluğu üzerinden değil, rivayet ettiği kabul edilen kişi zincirlerinin güvenilirliği üzerinden gerçekleştirmişlerdir. Kimi zaman bir rivayetin doğrudan Kur'an ayetleri ile çelişiyor olması, bazen bir konu ile ilgili farklı rivayetlerin varlığı ya da bir başkasının “Ben şunu da söylediğini işitmiştim” ya da “Şunu işitmedim” diyerek mevcut rivayete ekleme-çıkarma

18 Buhari, Megazi 83, İlm 39, Cihad 176, Cizye 6, İ'tisam 26; Müslim, Vasiyye 22, (1637).

yapması da söz konusu rivayetlerin açık ve net olmadıklarının ya da aktarılırken değişime uğradıklarının delilidir.

Söz konusu rivayetler toplanırken yalnız Kur'an'ın ölçü alınması hassasiyeti gerektiği gibi gösterilmediği için bazı hadisçilerin de dikkat çektiği gibi en sahih kabul edilen hadis kitaplarındaki hadisler de dâhil olmak üzere tam anlamıyla güvenilir kabul edilebilecek hadis, yok denecek kadar azdır. Hadislerin kendi içlerindeki güvenilirlik derecelerine göre yapılan tasniflere göre en güvenilir kabul edilebilecek bir hadis için bile en fazla denilebilecek olan şey peygamberimize ait olma ihtimali olduğudur. Hiçbir hadis için bu kesin peygamberimize aittir denilemez. Bazı hadisçilerin de ifade ettikleri gibi bir hadisin sahih olduğunun söylenmesi, Hz. Peygambere ait olma ihtimalinin, ait olmama ihtimalinden fazla olduğunu vurgulamak içindir. Bunun dışında kesin olarak peygamberimize ait olduğunun söylenmesi söz konusu değildir.

Peygamberimizin dilinden tebliğ edildiği kesin olan tek hadis vardır, o da ilahi kelimeler olan Kur'an'dır. Kur'an dışındaki tüm rivayetler zan ihtiva ederler. Güvenilir kabul edilen hadis kitaplarındaki kimi rivayet ve ifadeler, bir kez olsun Kur'an'ı anlayarak ve ayetleri üzerine düşünerek okumuş biri tarafından bile uydurma oldukları kolayca anlaşılabilir türdendir. Dolayısıyla din adına uydurulan şeyleri fark edebilmek için akıl ve vicdan sahibi olmak ve Kur'an'ı doğru bir şekilde anlayarak okumak yeterlidir.

Ebu Hanife'nin Hadis Rivayetlerine Yaklaşımı

Bu noktada İmamı Azam Ebu Hanife'nin (ö. 767) hadislere yaklaşımına dikkat çekmek gerekir. Ebu Hanife'nin, el-Alim ve'l-Muteallim isimli eserinde talebesi ile arasında yaşanan bir diyalog son derece önemli ve dikkat çekicidir. Talebe hocasına

sonradan Kütüb-i Sitte hadisleri arasına da girecek olan bir rivayet ile ilgili görüşünü sormaktadır:

Talebe: ‘Zina eden bir Müminin imanı elbisenin sıyırılması gibi başından çıkar. Sonra tövbe ederse imanı ona iade edilir’ şeklindeki rivayet için ne dersin?

Ebu Hanife: “Ben buna inanmam. Benim bu sözlere inanmamam ve bu sözleri reddetmem, Nebi’yi tekzip etmek (yalanlamak) değildir. Nebi’yi tekzip etmek ancak ‘Ben Nebi’nin sözüne inanmıyorum’ demekle olur. Eğer bir kimse: “Ben Nebi’nin her söylediğine inanıyorum, ancak Nebi haksız yere konuşmaz ve Kur’an’a muhalefet etmez’ derse bu, onun Nebi’yi tasdik ettiğini ve Nebi’yi Kur’an’a muhalefetten tenzih ettiğini gösterir. Şayet Nebi Kur’an’a muhalefet etse ve yüce Allah’a karşı haktan başka bir şey söyleseydi, yüce Allah: “Eğer Muhammed, bize karşı ona (Kur’an’a) bazı sözler katmış olsaydı, biz onu kuvvetle yakalardık, sonra da onun şah damarını koparırdık, hiçbiriniz de onu koruyamazdınız!” (Hakka Suresi 44-47) kavline uygun olarak, onu kuvvetle yakalar ve şah damarını koparırdı.

Allah’ın Nebisi, Allah’ın Kitabı’na muhalefet etmez. Allah’ın Kitabı’na muhalefet eden kimse de Allah’ın Nebisi olamaz! Rivayet edilen bu haber Kur’an’a muhaliftir. Çünkü Allah Teala Kur’an’da “Zina eden kadın ve zina eden erkek...” demiş ama zani ve zaniyeden iman vasfını nefyetmemiştir. Keza “Sizden fuhuş yapanların her ikisini de...” ayetindeki ‘sizden’ ifadesi ile Yahudileri veya Hıristiyanları değil Müslümanları kastetmiştir. O halde Kur’an’a aykırı Nebi’den hadis nakleden herhangi birini reddetmek Nebi’yi reddetmek veya Nebi’yi tekzip etmek değildir. Bilakis Nebi adına batıl bir şey rivayet eden kimseyi reddetmek demektir. İtham Nebi’ye değil, sözü nakleden kimseye yöneliktir.

Bu nedenle Nebi’nin söylediği her şey, iştelim veya işitmeyelim başımızın gözümüzün üstündedir. Biz onların hepsine iman ettik. Onların Allah’ın Nebisinin söylediği gibi olduğuna şahadet

ederiz. Ve yine şehadet ederiz ki, O, Allah'ın nehyettiği bir şeyi emretmemiş, Allah'ın kullarına ulaştırılmasını emrettiği bir şeye de mani olmamıştır. O, hiçbir şeyi Allah'ın tavsif ettiğinden (belirttiğinden) başka bir şekilde tavsif etmez. Yine şehadet ederiz ki, O, bütün işlerinde Allah'ın emrine muvaffak etmiş, hiçbir bid'at ortaya koymamıştır. Allah'ın söylemediği hiçbir şeyi de Allah'a isnat etmemiştir. İşte bu yüzden Allah Teala: “Kim Resul'e itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur!” buyurmuştur.”¹⁹

Görüldüğü gibi Ebu Hanife'nin rivayetler konusundaki ölçüsü ve tavrı son derece nettir ve bugün kendilerini “Hanefiler” olarak niteleyenlerden oldukça farklıdır. Üstelik diyaloga konu olan rivayet dikkate alındığında söz konusu bu rivayetin Ebu Hanife tarafından reddedilmesinin sebebi, rivayetin Kur'an'a aykırı olması değil, Kur'an'da hiç yer almayan bir şeyi iddia ediyor olması yani Kur'an'a ilave yapıyor olmasıdır. Dolayısıyla daha önce de dikkat çekildiği gibi bazı rivayetler doğrudan bir Kur'an ayeti ile çelişirse de dine ilave getiren ya da başka bir ifadeyle dinde olmayan bir şeyi varmış gibi sunan her iddia, Kur'an ile çelişiyor demektir.

Hadislere karşı son derece net bir tavra sahip olan Ebu Hanife'nin en meşhur hadisçiler tarafından ağır ithamlar ile eleştirildiği ve hakkında birçok reddiyeler yazıldığı görülmektedir. Buhari'nin (ö. 869) Ebu Hanife'yi güvenilirlik ve yalancılık ile suçladığı ve küfre girdiğini iddia ettiği, İmam Malik'in (ö. 795) ise Ebu Hanife'yi ümmetin en şerlisi olarak tanımladığı bilinmektedir. Yine örneğin Ahmet b. Hanbel (ö. 855), Ebu Hanife ve öğrencileri için şu şekilde sözler sarf etmiştir: “Onlar (Ebu Hanife ve takipçileri) bidatçi ve sapıktırlar, sünnete ve esere (hadise) düşmandırlar, hadisleri iptal edip Resulullah'a karşı çıkarlar. Ebu Hanife ve onun gibi düşünenleri imam ve

19 Ebu Hanife, El-Âlim Ve'l-Müteallim, çev: Mustafa Öz, M.Ü. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, s. 23-24.

onların dinini din edinirler. Onlar, Resulullah'ın hadislerini, ashabının yolunu terk edip Ebu Hanife ve taraftarlarının yoluna tabi olmuşlardır.”

Ebu Hanife'nin maruz kaldığı bu iftira ve iddialar, günümüzde din adına Kur'an'ın tek kaynak olduğunu ve peygamberimizin de yolunun bu olduğunu söyleyen kişilerin maruz bırakıldıkları iddia ve iftiralar ile aynıdır. Garip olan ise İslam âleminin en büyük mezhebi Hanefilik olmasına rağmen bu mezhebi takip edenlerin kabul ve uygulamalarının Ebu Hanife'ye değil onu eleştiren ehli hadise benzer olmasıdır. Kur'an'dan sonra en güvenilir olduğu kabul edilen hadis derlemesinin sahibi Buhari'nin, en büyük mezhep olan Hanefiliğin kurucusu olduğu iddia edilen Ebu Hanife'yi güvenilirmez ve yalancı olarak itham etmesi ise geleneksel din algısının içler acısı halini, kendi içindeki tutarsızlığını ve Kur'an dışı kaynakların güvenilirmezliğini ortaya koymaktadır.

Din, tarih ve tıp bilgini olan İbnu'l Cevzî'nin (ö. 1201) peygamberimize isnat edilmek suretiyle gelen rivayetlerin dinin esası, akıl ve mantık ölçülerine uygunsuzluğu karşısındaki tavrı son derece nettir: “Biz muhaddislerin usulü gereğince, onlar tarafından uydurulduğu belli olsun diye ravilerini cerhe tabi tuttuk. Yoksa bu tür hadislerin ravilerini araştırmaya bile gerek yoktur; çünkü aklen ve mantıken muhal olan bir şeyi sika (güvenilir) raviler bile rivayet etse yine de reddedilir ve onların hata ettikleri kabul edilir. Nitekim bir grup sika (güvenilir) ravi bir araya gelerek, devenin iğne deliğinden geçtiğini söylediler, muhal olan bir şeyi rivayet ettikleri için, güvenilir olmaları hiçbir şey ifade etmez ve onların rivayetlerini kabul etmeyi gerektirmez. O halde, akıl ve mantık ölçülerine uymayan veya dinin temel esaslarına aykırı bir hadis görürsen, bil ki, o uydurmadır, onu araştırmak için ayrıca zaman harcama.”

Hadislerin birileri tarafından inkâr edilmelerine gerek yoktur. Zaten birçok hadis hem Kur'an ile hem de kendi arasında çelişerek

kendi kendilerini inkâr etmektedirler. Hadisleri savunanlar, hadisleri bilmiyorlar. Bilenler ise işin içinden çıkamadıkları ya da işlerine gelmediği için gerçeğin üzerini örtüyorlar.

Buhari Elden Giderse Din De Elden Gider Mi?

Kimi kişi ve çevrelerin maksadını son derece aşan bir şekilde Buhari elden giderse dinin elden gideceğini, Buhari ve Müslim çökerse İslam'ın çökeceğini söyledikleri görülmektedir. Belli ki bu kişiler söyledikleri şeyin ne anlama geldiğini bilmeden Allah'ın dinini, muhtemelen kendi içinde iyi niyetle, ortalıkta gezen yüz binlerce hadis arasından derleme yapan hadis derleyicilerine mahkûm ederler. Hem Buhari'yi, hem de kendi kriterlerine göre yapmış olduğu seçimler sonucunda derlemiş olduğu çalışmayı kutsamak, Kur'an'ın yanına (kimi zaman da önüne geçirerek) ve dinin merkezine koyarak onsuz Kur'an'ın anlaşılmayacağını ya da dinin eksik kalacağını iddia etmek, Allah'a iftira etmektir. Bu iddia aynı zamanda Allah'ın indirdiği ve resulünün tebliğ ettiği dini, Buhari'nin insafına bırakmak ve yine şayet Buhari diye biri çıkıp mevcut hadis rivayetlerini derlemeseydi, ortada Allah'ın dini diye bir şeyin kalmamış olacağını söylemektir. Bunun son derece yakışsız bir iddia, Allah'a ve ayetlerine yönelik çok çirkin bir iftira olduğunu görmek zor olmasa gerek.

Özellikle Buhari'nin hadis derlemesinin Kur'an ayetlerinin anlaşılması için olmazsa olmaz bir kaynak olduğu savunuluyor. Hatta içerisinde birçok Kur'an ayeti ile doğrudan çelişen hadis rivayetleri bulunmasına rağmen Kur'an'dan sonra en güvenilir ve en sahih kitap olduğu kabul ediliyor. Oysa Buhari'nin hadis derlemesi içinde Kur'an'daki kimi sureler ve birçok ayet ile ilgili herhangi bir açıklama olmadığı görülmektedir. Bu da iddia edildiğinin aksine Buhari'nin de Kur'an'ı anlamada yeterli olmadığını ortaya koymaktadır. Yine bilindiği gibi Buhari tarafından hazırlanan el-Camiu's-Sahih'in, Buhari (810-870) tarafından düzenlenen

müellif nüshası günümüze ulaşmamıştır. Günümüzdeki mevcut Sahih-i Buhari nüshaları, Buhari'den yüzlerce yıl sonraki Ali b. Muhammed el-Yunini (ö.1301) tarafından Buhari'nin meşhur talebelerinden el-Firebri'nin nüshasından hareketle hazırlanan nüshaya dayanmaktadır. Bununla birlikte bazı nüshalar arasında farklar olduğu da bilinmektedir. Yunini'nin, Firebri'den gelen Buhari nüshaları arasındaki farkların giderilmesine çalıştığı da bilinmektedir.

Esasen “Buhari elden giderse din elden gider” diyenler, kendi içinde haklı bir gerçeği itiraf ederler. Buhari elden giderse elden gidecek olan, din adına uydurulanlardır. Allah'ın dini, Buhari'ye de bir başkasına da mahkûm değildir. Vahyedildiği gibi dimdik ayaktadır. Buhari, kendi ifadesiyle altı yüz bin hadis arasından seçtiği, tekrarlar çıktığında dört bin civarı hadisin şüphesiz bir şekilde peygamberimize ait olduğuna dair Allah'tan bir onay mı almıştır? Buhari'nin böyle bir iddiası var mıdır? Maalesef bazı kişi ve çevreler, Buhari'nin derlemiş olduğu kitaba iman etmeyi, Kur'an'a iman etmekle bir tutuyorlar.

Yine kimi insanlar aşırıya giderek Buhari'nin ve ortaya koymuş olduğu hadis kitabının güvenilir olduğunu ve hiç tereddütsüz bunlara da iman edilmesi gerektiğini söylüyor ve bu durumu çok büyük bir iman göstergesi olarak sunuyorlar. Oysa şayet bir Müslüman bu kadar kesin ve net bir iman iddiasında bulunacaksa ona yakışan, böyle bir cümle kurarken o cümledeki Buhari'nin yerinde Allah'ın, Buhari'nin derlemiş olduğu hadis kitabının yerinde de Kur'an'ın olmasıdır.

Buhari'nin el-Camiu's-Sahih'inin İslam dünyası içindeki yeri ve görmüş olduğu ilgi üzerine anlatılan şeyler ise içindeki bunca uydurma rivayet sebebiyle insanı hayrete düşürmektedir. Muhtemelen Kur'an'ın yanına konulmasının sebebi Buhari'nin eserinin kutsallaştırılmasıdır: “İslâm dünyasında Kur'ân-ı Kerîm'den sonra en büyük ilgiyi Buhari'nin el-Camiu's-Sahih'i görmüştür.

Hadislerinin titizlikle seçilmesi, mükemmel bir tertibe sahip olması, muhtevasının zenginliği ona bu itibarı kazandırmıştır. el-Camiu's-Sahih sevap kazanmak maksadıyla olduğu gibi maddî ve manevî sıkıntılardan, hastalık ve belâlardan kurtulmak ve her türlü murada nail olmak arzusuyla da okunmuştur. Kirmânî (ö. 786/1384), kendi devrinde İslâm ülkelerinden birinde sultanın rahatsızlandığını ve şifa bulma ümidiyle Sahih-i Buhari okunmasını arzu ettiğini haber vermektedir. Sahih-i Buhari'nin sıkıntılı günlerde okunduğu takdirde insanları huzura kavuşturduğunu, deniz seyahatine çıkarken birlikte götürülmesi halinde geminin batmadığını söyleyen İbn Ebû Cemre (ö. 699/1300), bütün bu meziyetleri duası makbul bir kişi olan Buhari'nin okuyucularına dua etmesiyle açıklamaktadır. 1281 yılında Tatarlar Suriye'ye girdiği zaman Melik Mansûr Kalavun, onlara karşı koymak üzere yola çıkmadan önce Sahih-i Buhari okunmasını emretmiş, âlimler de hatim günü cumaya gelecek şekilde eseri muhtelif celseler halinde okumuşlardır... O devirlerde Mağrib'de düşmana karşı zafer kazanıldığı zaman yapılan merasimlerde Kur'an-ı Kerîm ile birlikte Sahih-i Buhari hatimleri yapıldığı, hatta yemin merasimlerinde Kur'an-ı Kerîm üzerine olduğu kadar Sahihayn (Buhari ve Müslim'in kitapları) üzerine de yemin edildiği bilinmektedir.²⁰

Allah'ın vahyi, Allah'ın evrende yaratmış olduğu ayetleri ile tam anlamıyla uyum içerisindedir. Allah'ın indirdiği ayetler ile evrende yarattığı ayetler çelişmez. Dolayısıyla Allah'ın Kitabı'ndaki ifadeler, evrendeki ayetler ile de, akıl ve fitrat ile de çelişmez. Ancak en güvenilir kabul edilen hadis kitaplarında, hem evren ayetleri ile hem de akıl ve fitrat ile çelişen binlerce uydurma hadisi gördüğünüzde aynı durumun hadis kitapları için geçerli olmadığını anlarsınız. Kur'an bu konuda net bir şekilde uyarır: **“Kur'an'ı iyice düşünmüyorlar mı? Eğer o Allah'tan**

başkasının katından olsaydı elbette içinde birçok çelişki bulacaklardı.” (Nisa Suresi 82). Demek ki Allah katından olmayan hadis kitaplarının içindeki çelişkilere şaşırılmaması gerekir.

Bir düşünelim. Neden sürekli olarak ‘seçme hadisler’ kullanılıp kaynak olarak gösteriliyor? Neden örneğin cami girişlerine ya da dini yayınlara, kadınlara yönelik aşağılayıcı ifadelerin yer aldığı hadisler yazılmıyor? Yoksa bu türden hadislerden utanılıyor mu? Oysa bu hadisler de sıklıkla kullanılan diğer hadislerle aynı kaynaklarda geçiyorlar. Neden Diyanet İşleri Başkanlığı’nda görevli olan yetki sahibi kişiler çıkıp da “Sahih kabul edilen kaynaklarda birçok uydurma var” diyemiyor? Yoksa sakınılıp korkulması gerekenin Allah olduğu unutulup, halkın tepkisinden mi korkuluyor? Birkaç yıl önce hadis ayıklama projesine girişildi ama gelen tepkiler sebebiyle anında askıya alındı bu proje. Peki, tüm bunların hesabını sorduğunda ne söyleyeceğiz Allah’a? “Allah’ım ben senin indirmiş olduğun halis dine bulaştırılan lekeleri temizlemeye cesaret edemedim. İnsanlardan korktum” mu diyeceğiz? Üstelik Rabbimizin bunca uyarısına rağmen: “...**Öyleyse insanlardan korkmayın, benden korkun ve ayetlerimi az bir değere karşılık satmayın. Kim Allah’ın indirdiğiyle hükmetmezse işte onlar gerçeği örtenlerdir.**” (Maide Suresi 44), “**O inananlar ki, insanlar kendilerine, “Halk size karşı bir araya gelmiş, korkun onlardan!” dediklerinde, bu onların imanını artırdı da şöyle söylediler: “Allah bize yeter. Ne güzel koruyucudur O!”** (Ali İmran Suresi 173), “...**Yoksa onlardan korkuyor musunuz? Eğer gerçekten inanan insanlar iseniz, kendisinden korkmanıza en lâıyk olan Allah’tır.**” (Tövbe Suresi 13).

Meşhur Altı Hadis Kitabının (Kütüb-i Sitte) İçerikleri ve Hadis Sayıları

Daha önce de dikkat çekildiği gibi Kütüb-i Sitte hadisleri (Buhari, Müslim, Ebu Davud, Tirmizi, Nesai ve İbn Mace) ve bunlardan

özellikle Buhari ve Müslim tarafından toplanan hadisler, geleneksel yorumda Kur'an'dan sonra en güvenilir kaynaklar olarak kabul edilmektedirler. Bu hadislerin toplanış yöntemlerindeki sıkıntıların yanında kendi ifadeleri ile kitaplarına aldıkları hadisleri yüz binlerce hadis arasından ayıklamaları da ayrı bir problemi ortaya çıkarmaktadır. Örneğin Müslim'e göre sahih olan bazı hadisler Buhari'ye göre sahih kabul edilmemiştir. Oysa bu iki kitap, en sahih iki hadis kitabı (Sahihayn) olarak isimlendirilmişlerdir. En sahih kabul edilen iki kitap dahi birbirlerine benzer birçok hadis ihtiva etmelerine rağmen yine de kendi aralarında uyum gösterememektedirler.

Yine bununla birlikte Buhari'nin eserinin hacmini büyütmek düşüncesiyle sahih hadislerin tamamını kitabına almadığı ifade edilmektedir. Bu da ayrı bir garipliktir. Çünkü buna göre Kur'an'dan sonra en güvenilir olduğu iddia edilen Buhari'nin eseri, sahih hadisleri içerme konusunda eksiktir. Yine Müslim de eserinde sahih rivayetlerin hepsini derlemek gibi bir çaba içine girmemiş ve eserinde yer almayan rivayetleri zayıf kabul etmediğini özellikle belirtmiştir.²¹

Buhari'nin 'El-Câmiu's Sahih' isimli kitabında tekrarsız rivayetlerin sayısı dört bin civarıdır. Buhari kendi ifadesiyle bu hadisleri altı yüz bin hadis arasından seçmiştir. Müslim'in 'El-Câmiu's Sahih' isimli kitabında aynı şekilde tekrarlar hariç dört bin civarı hadis vardır ve Müslim kendi ifadesi ile bu hadisleri üç yüz bin hadis içinden ayıklayarak seçmiştir. Ebu Davud'un 'El-Sünen' isimli kitabında dört bin sekiz yüz hadis vardır ve Ebu Davud bu hadisleri beş yüz bin hadis içinden seçtiğini söylemiştir. Tirmizi'nin 'El-Sünen' isimli kitabında ise yine dört bin civarı hadis bulunmaktadır. Nesai'nin 'El-Müctebâ' isimli kitabında seçilmiş beş bin yedi yüz civarı hadis bulunmaktadır. Tirmizi'nin eserine aldığı Kur'an'a uygun olmayan bunca rivayete

21 M. Yaşar Kandemir, el-Camiu's-Sahih, s. 114.

rağmen eserini “Kimin evinde bu kitap bulunursa onun evinde konuşmakta olan peygamber var demektir” sözü ile ilim âlemine takdim etmekten çekinmediği görülmektedir.²² İbn Mace’de ise dört bin üç yüz civarı hadis rivayeti yer almaktadır. İbn Mace’nin es-Sünen’indeki üç bin civarı hadis, Kütüb-i Sitte müelliflerinin tamamı ya da bir kısmı tarafından eserlerine alınmıştır. Buna rağmen İbn Mace’de, diğer beş kitapta yer almayan bin üç yüz kırk kadar hadis bulunduğu bilinmektedir.

Görüldüğü gibi söz konusu hadis kitapları, ortalıkta gezen ve sayıları milyonu geçen hadis rivayetleri arasından yapılan ve yöntemi zannedildiği gibi sağlıklı olmayan seçimler ile yazılmışlardır. Seçtikleri hadisleri birbirinin benzeri olan ya da belirlemiş oldukları yönteme uygun bulmadıkları için dikkate almadıkları yüz binlerce hadis arasından seçmişlerdir. Birinin güvenilir bularak kaydettiğini, bir başkası dikkate almamıştır. Yani binlerce hadis rivayeti hadisçiler tarafından inkâr edilmiştir. Kütüb-i Sitte yazarlarını hadis rivayeti inkâr etmekte ya da onları ayıklamakta hak sahibi görenler onları dokunulmaz kılmakta ve eserlerine almış oldukları hadis rivayetlerinin eleştirilip inkâr edilmesine karşı çıkmaktadırlar. Üstelik bu eserlerdeki hadisleri inkâr etmeyi peygamberimizi inkâr etmek olarak sunmaktadırlar. Oysa örneğin Buhari’deki hem Kur’an ayetleri ile hem de kendi aralarında çelişkili olan hadisleri inkâr etmek peygamberimizi değil, Buhari’ye bu rivayetleri nakleden kişileri inkâr etmek ve Buhari’nin hatalarını ifade etmektir.

Hiçbir hadis kitabı yazarı hatasız ve kusursuz değildir. Bunları peygamberimizden işitmiş de değildir. Hadis rivayetlerinin toplandıkları dönemin peygamberimizden yaklaşık iki-üç yüz yıl sonra olması, söz konusu metinleri daha da problemli hale getirmektedir. Belki bu çalışmalar, kendi dönemlerinde ortaya çıkan kargaşalar sebebiyle iyi niyetle yapılmış olabilir. Yine

22 İ. Lütü Çakan, el-Câmiu’s-Sahih, DİA, Cilt: 7, s. 129.

siyasi baskılar sebebiyle de birçok hadis rivayet ettirilip kayda geçirilmiş olabilir. Ancak söz konusu rivayetler toplanırken Kur'an'a uygunluğu ve metin içeriğinden çok, rivayetin geliş zincirine dikkat edildiği için hem Kur'an ile hem de kendi aralarında çelişen birçok rivayet söz konusu kitaplara girmiş ve bu kitaplar geleneksel anlayış açısından dinin olmazsa olmaz temel kaynağı haline gelmiştir. Hadislere verilen önem Kur'an'ın önüne geçmiş, hadisler olmadan Kur'an'ın eksik ve yetersiz kalacağına inanılmış ve bu anlayışın acı bir sonucu olarak Kur'an, hadislerin gölgesinde bırakılarak hadislerin açıklamalarına mahkûm zannedilmiştir. Oysa hadis rivayetleri kendi kendilerini açıklamaktan acizdir. Kur'an ise ilahi bir bildirim olması sebebiyle kendisinden başka açıklamaya ihtiyaç duymayacak şekilde Allah tarafından açıklanmıştır.

Hadis Rivayeti ve Rivayet Şampiyonu Ebu Hureyre

Peygamberimizden sonra kendisine isnat edilen birçok iddianın, kısa zaman içinde Müslümanlar arasında çıkan ayrılık ve tartışmalardan kaynaklandığı görülmektedir. Örneğin siyasi sebeplere dayalı olarak birçok rivayet uydurulmuştur. Muhammed Abduh'un, 'Tevhid Risalesi' isimli kitabındaki konu ile ilgili sözleri dikkat çekicidir: "Bundan sonra olaylar peş peşe gelmiştir ve Ali'ye biat edenlerin bir bölümü yaptıkları biat akdini bozmuşlardır. Müslümanlar arasında vuku bulan kanlı savaşlardan sonra sulta, Emevilerin eline geçmiştir. Ancak cemaat yapısı zedelenmiş, Müslümanlar arasındaki birlik kulpları kopmuş ve hilafet hususunda fırkalara ayrılarak, her grup kendi görüşünü teyit edecek nakiller aramaya yönelmiştir. Herkes gerek söz ve gerekse fiille kendi görüşünü muhalifinkinden üstün kılmaya çalışıyordu. Rivayette icat ve uydurma başlamış, tevilcilik yayılmıştır. Her grup aşırılışıyor, halk fırka fırka bölünüyordu."

Dine sokulan ilavelerin ve hadislerin uydurulmalarının birçok sebebi olduğu görülmektedir. Muhtemelen dini bozmak ve özünden uzaklaştırmak için özellikle münafıklık edenler tarafından kasıtlı olarak yapılan uydurmalar en başta gelmektedir. Siyasi ayrılıklardan kaynaklanan uydurmalar da oldukça önemli etkenlerden biridir. Allah'ın serbest bırakmış olduğu konularda dini anlamda eksiklik olduğu inanç ve düşüncesi ile kendince dini kurtarmaya çalışanlar tarafından da birçok şeyin uydurulmuş olduğu görülmektedir. Öte taraftan mezheplerini ve görüşlerini doğru çıkarmak için uyduranlar, mevcut yönetimlerin baskı ve zorlamaları altında uyduranlar, maddi ya da manevi çıkar sağlamak için uyduranlar, gelenek ve görenekleri dinselleştirmek için uyduranlar ve önceki dinlerdeki uydurmaları dinimize taşıyanların uydurmaları ve yine bununla birlikte dini sevdirmek ve teşvik etmek için yapılan uydurmalar, hadis rivayetlerinin ortaya çıkmalarının temel sebeplerindendir.

Görüldüğü gibi hadislerin ortaya çıktığı ve yaygınlık kazandığı söz konusu dönemler birçok açıdan güvensiz bir döneme denk gelmektedir. Daha peygamberimiz hayattayken bile onun üzerinden birtakım söz ve hükümlerin uydurulduğu görülmekteyken, peygamberimizden sonra bu durumun ne boyutlara geleceğini anlamak güç değildir. Gerek peygamberimiz hayattayken gerekse vefatından sonra birçok samimi inanan bu uydurmalar ile baş etmeye çalışmış ve uydurmalara karşı vahiy ile mücadele etmişlerdir. Ancak zamanla iktidar hırsına sahip kişilerin hışmına uğramışlar ve özellikle Emevilerin iktidara geldiği dönemde hadisler daha fazla rivayet edilmeye başlanmıştır. Bilindiği gibi peygamberimize en fazla hadis atfeden kişi Ebu Hureyre'dir. Buradaki asıl sorun, beş binin üzerinde hadis rivayet ederek en fazla hadis rivayet eden kişi olmasına rağmen Ebu Hureyre'nin peygamberimizin yanında sadece bir yıl dokuz ay (başka bir rivayette kendi ifadesine göre sadece üç yıl) gibi bir süre bulunmuş olması ve kimsenin iştirmediği ve

hatta çoğu kişinin itiraz ettiği türden birçok uydurmayı nakletmiş olmasıdır. Bunun yanında Ebu Hureyre'nin güvenilir bir kişi olmadığı, İsrailiyat ve Mesihiyat kaynaklı kimi uydurmalarını rivayet ettiği, sonradan Müslüman olan Yahudi kökenli Ka'b el-Ahbâr'dan edindiği bilgilerle birçok İsrailiyat öğretisini İslam dininin içine soktuğu da ifade edilmiştir. Ka'b el-Ahbâr'ın İslam'a girmesinin arka planında münafıklık ederek dini bozmak ve Allah'ın Resülü'ne iftiralar isnat etmek olduğu görülmektedir.

Mahmud Ebu Reyve, "Muhammedi Sünnetin Aydınlatılması" isimli çalışmasında Ebu Hureyre ile ilgili çok önemli hususlara dikkat çekmektedir.²³ Öncelikle Ebu Hureyre'nin gerçek ismi, geçmişi ve Müslüman olmadan önceki durumu ile ilgili net bilgiler bulunmamaktadır. Ancak kendi ifadelerinden hareketle yetim büyüyen, yoksul bir kişi olarak karın tokluğuna çalışan biri olduğu anlaşılmaktadır. Otuz yaşlarında Medine'ye geldiği ve fakirliğinden dolayı kendi ifadesiyle karnını doyurmak için peygamberimiz tarafından Mescid-i Nebevi'nin duvarına bitişik olarak kurulmuş olan ve 'suffe' adı verilen gölgelikte yaşayan; genellikle genç, bekâr ve yoksullardan oluşan Ashab-ı Suffe grubuna katıldığı bilinmektedir. Tarihi kaynaklar Ebu Hureyre'nin çok yemek yiyen obur biri olduğunu, her gün peygamberimizin ya da ashaptan birinin evinde karnını doyurduğunu, bazen de insanları rahatsız eden hareketleri, vakitli vakitsiz evlerine dalıp yemek istemesi sebebiyle bazı kişilerin kendisinden nefret ettiğini ve bazı sahabelerin ondan yüz çevirip kaçtıklarını ifade etmektedirler. Mizahı, şakalaşmayı ve aslı olmayan hikâyeleri gerçekmiş gibi paylaşmayı seven birisi olduğu, bol hadis rivayeti ve hikâye anlatımları ile insanları oyalayıp eğlendirdiği ve bu sayede onların sempatisini topladığı ifade edilmiştir.

Hz. Ömer'in, asılsız birçok sözü peygamberimize isnat etmesi sebebiyle Ebu Hureyre'yi cezalandırdığı ve bu durumundan

23 Mahmud Ebu Reyve, **Muhammedi Sünnetin Aydınlatılması**, s. 213-243.

vazgeçmesi için onu sürgün ile tehdit ettiği kaydedilmiştir. Hz. Ömer hayattayken onun korkusundan rahat hareket edemeyen Ebu Hureyre, Hz. Ömer'in vefatından sonra aslı esas olmayan birçok hadis rivayet etmeye başlamıştır. Kendisi de bu gerçeği şu sözleri ile ifade etmiştir: “Size rivayet ettiğim şu hadisleri Ömer zamanında rivayet etseydim değneği ile beni döverdi.” Bir başka rivayette ise şöyle söylediği aktarılmıştır: “Ömer ölünceye kadar ‘Allah Resulü buyurdu ki’ diyemedik. Ömer hayatta olsaydı bu hadisleri size rivayet edebilir miydim? Vallahi, asla! Çünkü o takdirde sopasının sırtımı okşayacağını kesin olarak biliyorum. Ömer şöyle derdi: Kur’an ile ilgilenin! O, Allah’ın kelâmıdır.” Reşid Rıza da bu konuda şöyle söylemiştir: “Eğer Ömer’in ömrü Ebu Hureyre’nin ölümüne kadar olsaydı bize bu kadar çok hadis ulaşmazdı.” Yine onun çelişkili olan hadislerinin de hiçbir şekilde dini anlamda dayanak teşkil edemeyecek bir mahiyette olduğunu söylemiştir.

Yine Ebu Hureyre’nin insanlara bir şeyler anlatıp aktarırken hem peygamberimizden duyduğu bazı şeyleri hem de Ka’b el-Ahbâr’dan dinleyip öğrendiklerini birbirine karıştırarak aktardığı, insanların da o gittikten sonra bu haberleri birbirine karıştırdıkları ifade edilir. İbn Kuteybe, Ebu Hureyre ile ilgili şöyle söylemiştir: “Sahabe’den hiçbirinin, benzerini rivayet etmediği sayıda yüklü hadis rivayet eden Ebu Hureyre, bu yüzden ithama uğramış ve bazılarınca yadırganmıştır. Onlar kendisine şunu sorarlardı: ‘Bunu nasıl yalnız sen duyuyorsun? Seninle bunu duyan kimdir?’ İkisinin de ömrü uzun olması itibarıyla Ebu Hureyre’nin bu bol sayıda rivayetini en fazla kınayan Hz. Aişe olmuştur.” Yine Ebu Hureyre’yi yalancılık ile itham edenlerin başında Hz. Ömer, Hz. Osman ve Hz. Ali gelmektedir. Kaynaklar, Hz. Aişe’nin Ebu Hureyre’ye: “Sen Resul’den duymadığın sözleri rivayet ediyorsun!” dediğinde ona edep ve hayadan uzak bir cevap verdiğine dikkat çekmektedir: “Ayna ve sürme seni Resul ile

ilgilenmekten uzak tuttu.” Yine Hz. Ali’nin de Ebu Hureyre için “Dikkat edin o, insanların en yalancısıdır.” ve başka bir rivayette ise “Yaşayanlar arasında Allah Resulü’ne en fazla yalan isnat eden Ebu Hureyre’dir.” dediği kaydedilmiştir. Yine Ebu Hureyre’nin “Sevgili dostum bana haber verdi ki...” şeklinde konuştuğunu duyunca ona “Resul ne zaman senin sevgili dostun oldu?” dediği kaydedilmiştir.

Ebu Hanife’nin talebelerinden olan Ebu Yusuf’tan şu şekilde bir rivayet gelmiştir: “Ebu Hanife’ye şöyle derdim: “Bize Resul’ün hadisi geliyor ve kıyasımızla çelişiyor. Bunu ne yaparız?” Dedi ki: “Eğer o hadisi sika (güvenilir) raviler aktarmışsa onu alır, reyî terk ederiz.” Dedim ki: “Ebu Bekir ve Ömer rivayeti hakkında ne dersin?” Dedi ki: O ikisinden iyisini nereden bulacaksınız!” Dedim ki: “Peki Ali ve Osman?” Dedi ki: “Aynı şekilde.” Bütün sahabeyi saymaya başladığımı görünce şöyle dedi: “Bazı adamların dışında, sahabenin tümü adildir.” İstisnalar olarak Ebu Hureyre ve Enes b. Malik’i zikretti.”

Mahmud Ebu Reyve, Hz. Ömer ve Ebu Hureyre arasında geçen bir tartışmayı şu şekilde aktarmıştır: “Ömer 21. yılda Ebu Hureyre’yi Bahreyn valiliğine atadı. Ne var ki, Ebu Hureyre’nin adil bir valiye yakışmayacak bazı ihlallerde bulunduğunu duyunca görevinden azlederek yerine Osman b. Ebi’l Âs b. Bişr es-Sekafi’yi atadı. Ebu Hureyre’yi çağırttı ve kendisine şöyle dedi: “Biliyor musun? Seni Bahreyn’e vali yaptığımda ayağında bir çift ayakkabı yoktu! Sonra duydum ki sen 1000 dinara, 600 dinara atlar satın almışsın!” Ebu Hureyre şu cevabı verdi: “Bizim sürekli çoğalan atlarımız ve ardı arkası kesilmeyen hediyelerimiz vardı!” Ömer: “Senin rızkını ve geçim masrafını belirlemiştim. Bu anlattıkların fazlalıktır, onları ver.” Ebu Hureyre: “Onlar sana düşmez!” Ömer: “Tam tersi. Yoksa yemin ederim ki sırtını acıtırım.” Ömer, sopasıyla kalktı ve onu kan çıkıncaya kadar dövdü ve: “Onları getir!” dedi. Ebu Hureyre: “Onları kendime ait kıldım.”

dedi. Ömer: “Bu yaptığım, helalinden almadığın şeyleri itaatkâr bir şekilde vermen içindi! Sen Bahreyn’in en ücra köşesinden, insanlar vergilerini; Allah ve Müslümanlar için değil de senin için versinler diye mi geldin?” Ebu Hureyre’nin bizzat kendisinin aktardığı bir rivayette ise Hz. Ömer’in kendisine şöyle söylediği görülmektedir: “Ey Allah’ın Kitabı’nın düşmanı! Allah’ın malını çaldın değil mi? Yoksa senin on bin dinarın nereden olacak?”

Hız. Ömer’in vefatından sonra Ebu Hureyre her anlamda daha serbest kalmış ve Hız. Osman’ın yumuşak huylu tabiatından da güç alarak asılsız olan birçok rivayeti yaymaya başlamıştı. Hız. Ali ve Muaviye arasındaki mücadelede, Muaviye’nin türlü planlar ile zaman içinde iktidarı ele geçirmesi ile birlikte Ebu Hureyre de altın çağını yaşamaya başlamıştı. Mahmud Ebu Reyeye bu durumu şu sözleri ile ifade etmektedir:

“Resul, Ebu Bekir ve Ömer döneminde yaşanan güçlü günlerden sonra fırkaların türemesinin akabinde Muaviye ile Ali, diğer bir deyişle Emeviler ile Abbasiler arasında savaş patlak verip Müslümanlar gruplaşmaya başlayınca Ebu Hureyre, tabiatının yatkın olduğu gruba yakınlaştı. Bu grubun arzuları da onunkilerle çakışıyordu. Bu, Muaviye’nin grubuydu. Bütün lüksü, savleti ve varidatıyla Muaviye’nin grubu; fakirlik, açlık ve zühtten başka bir şeye sahip olmayan Ali’nin grubuyla karşılaştırıldığında Ebu Hureyre gibi bir hayat süren kişinin yapabileceği en muhtemel tercihti. Ali’ye giden yoldan uzaklaşp, oburluğunu Muaviye’nin rengârenk sofralarında ve ihtirasını onun değerli hediyeleri ile tatmin etmek: İşte Ebu Hureyre’nin bütün isteği. Açlıktan baygınlıklar geçiren ve etrafındakilerin “deli” diyerek boğazına bindikleri Ebu Hureyre’nin, saltanata ve lezzetli yemeklere sahip Emevi Devleti’ni bırakıp yiyeceği peksimet olan yoksul, zahit Ali’ye meyletmesi düşünülebilir miydi? Emeviler, Ebu Hureyre’nin iyiliklerini itiraf etmiş, kendilerine gösterdiği yakınlığı takdir ederek onu hediyelere

ve bağışlara boğmuşlardı. Çok geçmeden Ebu Hureyre'nin durumu düzelerek dar günlerden müreffeh günlere, fakirlikten zenginliğe kavuşmuştur. Bir zamanlar vücudunu yırtık Yemen abasıyla örten Ebu Hureyre, artık ipek ve keten elbise giyyordu.

Emeviler'in, yardımına karşılık Ebu Hureyre'ye verdikleri ilk ödül, Bısr b. Artae tarafından Medine valiliğine atanmasıdır. Ona bu görevi veren Bısr, Muaviye'nin emri ile Hicaz halkına yapmadığını bırakmamış biridir. Mervan b. Hakem de ara sıra Ebu Hureyre'yi Medine valiliğine niyabetle bırakırdı. Zamanla Emevilerin Ebu Hureyre üzerindeki etkileri artmış ve onun için el-Akik'te bir köşk inşa ederek, kendisine arazi vermişlerdir. Bununla da yetinmeyerek, onu yoksul günlerinde karın tokluğuna hizmet ettiği prens Atebe b. Gazvan'ın kızı, Büsre bn. Gazvan ile evlendirmişlerdir. Kibir ve böbürlenmesi onu daha da aşağı bir hale getirmiş, aslı ve mayası ortaya çıkmıştı... Ebu Hureyre'nin Muaviye'ye yaptığı destek kılıçla veya malla değildi. Onun yardımı; ancak ve ancak Ali ve taraftarlarını kötüleyen, eleştiren hadisleri rivayet edip bunları yaymak biçiminde gerçekleşiyordu. Bunun yanı sıra Muaviye'yi ve devletini öven hadisler de söylüyordu. O yaptığı bu propagandayla halkın Ali'den uzaklaşmasını ve Muaviye'ye ılımlı bakmasını sağlıyordu.”

Görüldüğü gibi durumun ve söz konusu dönemdeki rivayetlerin nasıl ortaya çıktıklarının daha iyi anlaşılabilmesi için örnek olarak aldığımız Ebu Hureyre, en fazla hadis rivayet eden ancak peygamberimizin en yakınlarındakiler tarafından “yalancı ve güvenilmez” olarak görülen bir kişidir. 5374 tane hadis rivayet ettiği bilinen Ebu Hureyre'den gelen hadislerin 446 tanesi Buhari tarafından kayıt altına alınmıştır. Peygamberimizin en yakınındaki arkadaşları tarafından rivayet edildiği kabul edilen hadis sayısı ise rivayetlerin asılsız şekilde ne boyutlara ulaştığını görebilmek açısından son derece dikkat çekicidir. Mahmud Ebu Reyeye'nin dikkat çektiği gibi Hz. Ebu Bekir'in yüz kırk iki hadis

rivayet ettiği iddia edilmekte, Buhari'nin ise bunlardan sadece yirmi ikisini eserine aldığı kabul edilmektedir. Hz. Ömer'in elli civarında hadis rivayet ettiği iddia edilmiştir. Hz. Ali'nin de elli civarında hadis rivayet ettiği kabul edilmekte, Buhari ve Müslim'de Hz. Ali'ye ait olduğu iddia edilen yirmi kadar hadis bulunduğu görülmektedir. Buhari, Hz. Osman'dan dokuz, Müslim ise beş hadisi rivayet etmiştir. Yine Buhari, ez-Zübeyr b. El-Avvâm'dan dokuz, Talha b. Ubeydullah'tan dört, Abdurrahman b. Avf'tan dokuz, Zeyd b. Sâbit'ten sekiz, Selmân el-Fârisi'den dört hadis rivayetini almıştır. Söz konusu sahabelerden rivayet edildiği kabul edilen hadislerin de ne kadar onlara ait olduğu şüphelidir. Bu rivayetlerin metnine bakılmalı ve Kur'an'a uygun ise işte o zaman "gerçekten söylemiş olabilirler" denilmelidir. Bununla birlikte Saîd b. Zeyd b. Nufeyl ve Ubeyy b. Amâra gibi sahabenin ileri gelenlerinden bazılarının, peygamberimizden hiçbir hadis rivayet etmediklerine de dikkat çekmek gerekir.

Bu konuda bir rivayet dikkat çekicidir: "Amr İbnu Meymun anlatıyor: Ben, İbnu Mesud ile perşembe akşamları karşılaşmayı hiç aksatmazdım. Bu gelişlerimde, onun herhangi bir şey hususunda: 'Resulullah buyurdular ki' dediğini hiç duymadım. İşte bu akşamlardan birinde, 'Resulullah buyurdular ki' diyerek (söze başladı, fakat arkasını getirmeyip) başını öne eğdi. (Biraz bekledikten sonra) kendisine baktım. Gömleğinin ilikleri çözülmüş, gözlerinden yaşlar boşanmış, avurtları şişmiş vaziyette ayakta duruyordu. (Bir müddet bu vaziyette kaldıktan sonra) sözünü şöyle tamamladı: Resulullah öyle veya onun berisinde veya yukarısında veya ona yakın veya ona benzer bir şey söylemişti." İbrahim Canan hocanın söz konusu rivayet ile ilgili yapmış olduğu açıklamanın bir kısmı şu şekildedir: "Bu hadis, İbnu Mesud'un hadis rivayetindeki titizliğini göstermektedir. Ashabın, birçoğu, hata yapma korkusuyla rivayetten hayatları boyu kaçınmışlardır. Bu rivayet, söylenen hususta İbnu Mesud'la ilgili canlı bir misal

vermektedir. Hâlbuki İbnu Mes'ud Ashab'ın büyüklerinden, tanınmış âlimlerinden biridir. Onun İslam'daki ilklığı, Resulullah'a yakınlığı ve ilimdeki ileri mevki, onu hadis rivayetinde rahat davranmaya cüret ve cesarete sevk etmemiştir. Çünkü bir sözü Resulullah'a nisbet etmenin mesuliyeti büyüktür.²⁴ Şayet rivayet edildiği gibi bu şekilde bir olay yaşanmış ise peygamberimizin en yakınındakilerin bir şeyi peygamberimize isnat etmek hususunda ne kadar hassas olduklarını ve bundan kaçındıklarını görmek mümkündür.

Buna rağmen zamanla rivayetlerin nasıl katlanarak çoğaldıklarını, Kur'an'a ve peygamberimizin Kur'an'ı en güzel şekilde tebliğ edip uygulayışına aykırı birçok rivayetin nasıl dinimizin içine sızdığını anlamak zor değildir. Her dönemde olduğu gibi o dönemde de dünya hırsı, menfaat ve iktidar arzusunun, inananlar arasında fitne ateşini yaktığını ve o ateşin telafisi mümkün olmayan zulümlere sebep olduğunu görmek mümkündür. Bu gerçekleri yok saymak ve Allah'ın bunca apaçık ayetini hiçe sayan rivayetleri sırf "güvenilir" zannedilen kitaplarda geçiyorlar diye kabul etmek, bu ateşe ve zulme ortak olmak demektir.

Bununla birlikte sahabe kabul edilen kişilerin tamamının adil ve güvenilir olduğu yönündeki yaygın kanaatin de son derece temelsiz olduğu görülmektedir. Peygamberimiz ile birlikte Allah yolunda canı ile malı ile mücadele eden ve hiçbir yılgnlık göstermeden İslam'ı en güzel şekilde yaşamaya gayret eden sahabelerin olduğu ve her ne kadar isimleri verilmese de bu kişilerden Kur'an'da da övgü ile bahsedildiği bir gerçektir. Buna rağmen yine isimleri verilmese de daha peygamberimiz hayattayken bile birçok münafığın türediği ve peygamberimize manevi anlamda eziyet edenlerin olduğu ayetler ile bildirilmiştir.

Bununla birlikte geleneksel kaynaklarda "sahabenin tümünün adil olduğu" iddiasını geçersiz kılacak şekilde kimi sahabelerin

24 İbrahim Canan, Kutub-i Sitte Tercüme ve Şerhi, Akçağ Yayınları: 16/485-486.

birbirlerini tekfir ederek yalanladıkları örneklerin görülmesi de mümkündür. Yine peygamberimizin yanındakilerin beşer oldukları gerçeği unutulmuş, hataları olabileceği, unutabilecekleri, yanılacakları ya da nefislerine uyarak hareket edebilecekleri gibi insani yönleri yok sayılmıştır. Bu konuda Mahmud Ebu Reyne şu şekilde bir yaklaşımda bulunmuştur:

“Âlimler ravilerin hallerinin araştırılmasının elzem olduğunu söylemişlerdir fakat sahabenin eşliğinde kalakalmışlar oradan öteye geçememişlerdir. Çünkü onların tamamını adil kabul etmişler ve ashabı tenkit caiz olmaz, onları cerhe yönelinmez demişlerdir. Sahabe hakkında söyledikleri sözlerden birisi de “onların defteri kapandı” ifadesidir. Esasen çok ilginçtir; sahabe birbirini tenkit edip tekfir ederken, bunlar bu noktada duraksamışlardır.

Sahabeden kabul ettikleri kimseler içinde, toplanan zekâtlar hususunda Resulullah’a imalı itirazda bulunanlar, ona eziyet edenler, onun için ‘(o her söyleneni dinleyen) bir kulaktır’ diyenler, Mescid-i Dırâr’ı yapanlar vardır. Keza içlerinde Tebuk gazvesine katılmayıp mazeret beyan edenler var ki, bunların sayısı seksen küsurdur. Hz. Peygambere savaşa katılmayıp mazeret beyan ederek yemin etmişler, Allah’ın Resulü de onların zahiri mazeretlerini kabul etmiş ve haklarında şu ayet inmiştir: “Siz yanlarına geldiğiniz zaman kendilerinden vazgeçesiniz diye Allah’a yemin edecekler. Onlardan vazgeçin, çünkü onlar pisliktir. Kazandıkları işlerin cezası olarak varacakları yer de cehennemdir.” (Tövbe Suresi 95). Ayrıca Kur’an-ı Kerim’de el-Munâfikûn isimli surenin olması yeterlidir.”

Meşhur müfessir Fahreddin er-Râzî’nin (ö. 1210) hadis rivayetleri ve bunlara yaklaşım konusundaki sözleri dikkat çekicidir: “Bir grup mühlidin (inançsız, münafık) hadis uydurup onları sahil hadisler arasına karıştırdığı ümmet arasında bilinen bir husustur. Hadisçiler iyi niyetleri sebebiyle bunları tanıyamadılar ve onların bu rivayetlerini kabul edip naklettiler. Allah ve sıfatları hakkında

münker unsurlar ihtiva eden bu tür haberlerin kesin olarak uydurma olduğunu bilmek gerekir. Buhari ve Müslim gaybı bilmezlerdi. Onlar güçleri yettiğince içtihat edip, sahih hadisleri seçmeye çalıştılar. Onların Hz. Peygamber'den başlayıp kendi dönemlerine kadar her şeyi bildiklerini aklı başında hiç kimse iddia edemez. Biz, onlar ve rivayette buldukları kimseler hakkında hüsnü zan ederiz; ancak münker bir haberle karşılaştığımızda, onun Resulullah'a ait olmayıp mülhidler tarafından uydurulduğundan da şüphe etmeyiz.”

Hadis konusuna eleştirel yaklaşmak ve Kur'an'dan referans alamayan hadis rivayetlerinin peygamberimize ait olamayacaklarını ifade etmek gerçeğin peşinde olan her inanan için olmazsa olmaz bir gerekliliktir. Bunun aksini iddia etmek ise hadis rivayetlerindeki iftira ve problemi yok saymak ve Allah'ın apaçık kıldığı ve hidayete yönlendiren güzel dinine yapılan bunca zulmü görmezden gelmek demektir. Geçmişteki hadis âlimleri tarafından sahih olan hadislerin olmayanlardan ayıklandıklarını iddia etmek suretiyle hadis rivayetlerini dokunulmaz kılarak bu konuda söylenecek her şeyin söylendiğini ve konunun kapandığını iddia etmek kabul edilebilir değildir. Çünkü bu iddianın hakikat adına bir şey ifade etmediği ortadadır. Söz konusu kişiler tarafından derlenmiş olan ve en güvenilir rivayetleri içerdikleri zannedilen hadis kitapları, uydurmalar ile doludur.

Musa Carullah Bigiyef'in (ö. 1949) bu konudaki yaklaşımı önemlidir: “Raviler kasten yalan söylemezler. Fakat nakilde bir kusur bulunabilir. Yoksa kulak varken insanın aklına ihtiyaç kalmazdı. Bir haberi tefekkürsüz ve mülahazasız kabul etmektense onu tefekkür ve mülahaza sonunda inkâr etmek daha iyidir. İslamiyet'in esaslarına dokunur bir hadis hakkında serbestçe fikir yürütmek ve mülahazada bulunmak, her Müslümanın elbette mukaddes hakkıdır. “Sabit oldu, iş bitti, artık sükût!”

gibi küçük çocukları tedipte (yola getirmekte) kabul kılınabilen sözün böyle hususlarda kıymeti bulunmasa gerektir.”

İsmâ’îl Mansûr ise konuya çok daha keskin bir şekilde eleştirel yaklaşmış ve şöyle söylemiştir: “Bazı ilim adamlarının hadis ilmi diye inşa ettikleri şey (mutlak bir tarafsızlıkla söylemek gerekirse), temeli olmayan bir vehim ve doğru olmayan bir zandan başka bir şey değildir. Çünkü bu, kelimenin tam anlamıyla ‘ilim’ değildir; zira sabit (objektif) esasları yoktur. Sadece hüsnü zanna dayalı birtakım bakış açılarından ibarettir.”

Allah’ın Sözlerinden Başka Hangi Söze İnanıyorsunuz?

Kendi indirdiği dini O’na öğretmeye kalkanlara şöyle buyuruyor Rabbimiz: **“Siz Allah’a dininizi mi öğretiyorsunuz? Oysa Allah, gökte ne var, yerde ne var hepsini bilir. Allah her şeyi çok iyi bilmektedir.”** (Hucurat Suresi 16). **“...De ki: Allah’ın, göklerde ve yerde bilmediği bir şeyi mi Allah’a haber veriyorsunuz?”** (Yunus Suresi 18).

Yine soruyor Rabbimiz: **“İşte bunlar, Allah’ın ayetleridir ki, onları sana hak olarak okuyoruz. Hal böyle iken Allah’tan ve onun ayetlerinden sonra hangi hadise (söze) inanıyorlar?”** (Casiye Suresi 6), **“...Hadis (söz) bakımından Allah’tan daha doğru kim vardır!”** (Nisa Suresi 87). Yine Kur’an’da çok açık bir dille ifade edilir: **“Yemin olsun ki, resullerin hikâyelerinde, aklını ve gönlünü çalıştıranlar için bir ibret vardır. Bu Kur’an, uydurulacak bir hadis/bir söz değildir; aksine o, önündekini tasdikleyici, her şeyi ayrıntılı kılıcıdır. İnanan bir topluluk için de bir kılavuz ve bir rahmettir.”** (Yusuf Suresi 111).

“Bu hadisi (Kur’an’ı) yalanlayanı bana bırak; onları bilmedikleri yerden derece derece (azaba) yaklaştıracacağız.” (Kalem Suresi 44). Kur’an-ı Kerim, en güzel hadistir. En güzel olandan gelen ve bizi dosdoğru yoluna sevk eden en güzel sözdür. **“Onlar ki, sözü dinlerler ve onun en güzeline uyarlar. İşte**

onlar Allah'ın kendilerini doğru yola ilettiği kimselerdir ve onlar sağduyu sahipleridir." (Zümer Suresi 18). Dolayısıyla peygamberimize isnat edilen sözler de dâhil olmak üzere dini konudaki tüm sözler, sözlerin en güzelinin sahibi olan Allah'ın sözlerine uygun olduğu oranda dini anlamda bir değer taşır. Bunun dışındaki sözler, kişilerin kendi görüş ve düşüncelerini temsil eder.

Allah'ın ayetleri dururken din adına başka sözlere itibar edenlerin durumu da açıkça ifade edilir: **"İnsanlardan öylesi vardır ki, Allah yolundan bilgisizce saptırmak için hadis/laf eğlencesi satın alır ve onu alay konusu edinir. İşte böylelerine rezil edici bir azap vardır."** (Lokman Suresi 6). Evrensel ve her dönemin kitabı olan Kur'an, adeta ileride ortaya çıkacak olan hadis kültürünü önceden haber vererek uyarılarda bulunur ve size Allah'ın sözleri yetmiyor mu? diye sorar: **"Artık bundan sonra hangi hadise/söze iman edecekler?"** (Mürselat Suresi 50). **"Hadis (söz) bakımından Allah'tan daha doğru sözlü kim olabilir!"** (Nisa Suresi 87). **"Allah sözün en güzelini (en güzel hadisi) birbiriyle uyumlu/ahenkli bir kitap olarak indirdi. Rablerine haşyet duyanlar onu (okurken) derileri ürperir. Sonra kalpleri ve bedenleri (yine) Allah'ı anarak (onunla) yatıştır. Dileyen kimseye Allah işte bu Kitapla hidayet eder..."** (Zümer Suresi 23).

Allah'ın dinini Allah'a öğretmeye kalkan, elçisine vahyetmiş olduğu Kur'an ile yetinmeyen ve arzu ettikleri kimi şeyleri Kur'an'da bulamayanlar, "hadis" başlığıyla peygamberimize birçok yalan isnat ettiler. İnananları kurtaracak olan atalarımız ve onları üzerinde bulduğumuz din değil, Allah'ın dinidir. O da Kur'an-ı Kerim'in ta kendisidir. Bu gerçeğe dikkat çekildiğinde, "Ne yani peygamberimiz hayatta olduğu sürece hiç mi bir şey konuşmadı?" diye itiraz ediliyor. Şüphesiz peygamberimiz pek çok şey konuşmuştur. Ancak dini konularda sadece Kur'an'dan, dünyevi konularda ise kişisel tercih ve beğenileri doğrultusundaki

meselelerden konuşmuştur. Ancak peygamberimizin dünyevi konularla ilgili konuşmalarının evrensel ve dini bir bağlayıcılığı yoktur. Peygamberimize isnat edilen, Kur'an'ın ruhuna uygun olan dünyevi tercihleri ile ilgili rivayetleri örnek almak isteyen örnek alır. Ancak bunları dinselileştiremez. Kur'an'ın bizzat uygulanması olan gerçek sünneti dışında ayrı bir sünnet başlığı oluşturarak bunlardan sevap umamaz.

Örneğin peygamberimizin kabak yemeği ya da kırmızı elma yemeyi sevdiği ve günde iki öğün yemek yediği rivayet edilir. Şimdi buradan hareketle kabak ya da kırmızı elma yemek ve günde sadece iki öğün yemek, dini bir konu mudur? Maalesef insanlar böyle zannediyorlar. Biri kalkıp “Ben kabak sevmem” derse “Sen peygamberimizin sevdiği bir şeyi sevmeyerek peygamberimize muhalefet ettin” diyorlar. Yine örneğin peygamberimizin helva yemeyi sevdiği rivayet edilir.²⁵ Bu yüzden helva yemenin sünnet olduğu söylenir. O dönemde nasıl yapıyordu bilinmez ancak bugün bu sünneti yerine getirmeyi isteyen kişinin doktorların ısrarla sakınılmasını tavsiye ettikleri üç beyaz olan un, yağ ve şeker kullanarak yapacağı açıktır. Çünkü bunlar helvanın ana gereksinimleridir. Şimdi sağlığa zararlı olduğu apaçık belli olan bir tatlıyı yemek istememek, peygamberimizin sünnetine muhalefet etmek midir?

Yine örneğin yemeği yer sofrasında, diz çökerek, tahta kaşıkla, ayakkabıları çıkartarak ve bir yere yaslanmadan yemenin, tek başına yemek yememenin, ekmeği el ile bölmenin, un çorbası içmenin, su içerken de kibleye dönerek ve oturarak üç yudumda su içmenin sünnet olduğu rivayet edilir. Şimdi yemek yerken ya da su içerken bunlara uymayan biri peygamberimize muhalefet mi etmektedir? Ekmeği bıçak ile kesen biri sevaptan mahrum mu kalmaktadır? Bu nasıl bir din anlayışıdır? Peygamberimiz tüm bunları kişisel bir tercih olarak ve içinde bulunduğu

25 Tirmizi, Et'ime 29, (1832).

ortamın şartları neyi gerektiriyorsa ona göre uygulamış ya da hiç uygulamamış olabilir. Ancak bu ve benzeri uygulamaların hiçbirini dini anlamda bağlayıcı değildir. Allah, ayetlerinde peygamberimize buyuruyor: “**De ki: Elbet, ben, dini Allah’a has kılarak yalnız O’na kulluk etmekle emrolundum.**” (Zümer Suresi 11). Peygamberimiz dini yalnız Allah’a has kılıyor ve din adına yalnız Allah’ın ayetleri ile hareket ediyor. Oysa insanlar, peygamberimizin yetindiği ayetler ile yetinmiyorlar.

Kur’an-ı Kerim’in, Allah sözü olduğundan şüphe edilemez. Kur’an-ı Kerim, kuşku ve şüphe barındırmayan tek geçerli hadistir. Allah’ın hadisi, yani sözüdür. Oysa Kur’an dışındaki söz ve rivayetler, hem Kur’an ile hem kendi aralarında hem de akıl ve yaratılışımız ile çelişmektedirler. Şüphesiz olan Kur’an, şüpheli olan hadis rivayetleri için tek ölçüdür. Şüphesiz olan, şüpheli olanın belirleyicisidir. Doğası bozulmamış insan akli ve yaratılışı başka türlü süneni kabul edemez. Gerçek anlamda inanan biri başka türlü süneni içine sindiremez. Ancak maalesef yaygın olarak yaşanan din, şüpheli olan üzerine kurulmuştur. Yaygın olarak yaşanan dinde, roller değişmiştir. Şüpheli olan, şüphesiz olan üzerinde otoritedir. Şüphesiz olanın nasıl anlaşılması gerektiğini, şüpheli olan belirlemektedir. Bu sebeple yaygın olarak inanılan ve yaşanan din, Allah’ın indirdiği, resulünün de tebliğ ederek en güzel şekilde örnek olduğu din değildir. Allah’ın sözlerine teslim olmayan biri gerçek anlamda Allah’a teslim olabilir mi? Allah’ın sözünün önüne söz geçiren ya da apaçık sözlerini hiçe sayarak başka sözlere itibar eden biri, dosdoğru yol üzerinde olabilir mi? Allah’a dinini, resulüne de peygamberliği öğreten biri, kendini Allah’ın ve elçisinin yerine koymuş olmuyor mu?

Hadisler Arasındaki Çelişkilere Örnekler

Hadisler arasında son derece açık olan birçok çelişki görmek mümkündür. Bazen aynı kaynak içinde bazen de güvenilir

kabul edilen söz konusu kaynaklar arasında birbiri ile çelişen ve diğerinin tam aksini iddia eden rivayetler bulunur. Sadece hadislerin kendi aralarındaki çelişkiler bile tek başına kalın bir kitap içeriği oluşturacak boyuttadır. Bu yüzden bu kısımda kısaca bazı örnekler ele alınacaktır.

Kan Aldırmak Orucu Bozar Mı?

Güvenilir kabul edilen hadis kitaplarında bir yandan kan aldırmanın, yapanın da yaptıranın da orucunu bozacağı söylenir: “Hacamat ettiren de, hacamat eden de orucunu açmıştır.”²⁶ Diğer yandan başka rivayetlerde peygamberimizin oruçlu iken kan aldırıldığı söylenir.²⁷ Hacamat edenin de orucunun bozulacağını iddia etmek ise ayrı bir gariptir. Bir başka rivayette peygamberimizin: “Üç şey vardır orucu bozmaz: Kan aldırma, kusma, ihtilam olmak.”²⁸ dediği iddia edilir.

Kan Alımından (Hacamat) Para Alınır Mı?

Bir rivayette peygamberimizin kan mukabilinde (hacamat yapılarak) alınan semenden (paradan, kazançtan) men ettiği söylenirken²⁹ başka bir rivayette: “Resulullah hacamat olur, kimseye ücretinde zulmetmezdi.”³⁰ denilmektedir.

Kusmak Orucu Bozar Mı?

Bir rivayette peygamberimizin kustuğu için orucunu açtığı iddia edilmiştir: “Ma’dan İbnu Talha, kendisine Ebu’d-Derda’nın şunu anlattığını söylemiştir: ‘Resulullah kustu ve orucunu açtı. Sevban’a bu meseleyi sordu. Sevban: ‘Doğru söylemiş, o zaman abdest suyunu ben döktüm’ dedi.”³¹ Buna rağmen bir başka rivayette

26 Tirmizi, Savm 60; Ebu Davud, Savm 28.

27 Buhari, Savm 32, Tıbb 11; Müslim, Hacc 87.

28 Tirmizi, Savm, 24.

29 Buhari, Büyü 113, 25, Talak, Libas 86, 96; Ebu Davud, Büyü 65, (3483).

30 Buhari, İcare 18; Müslim, Selam 77 (1577).

31 Ebu Davud, Savm 32, (2381); Tirmizi, Taharet 64, (87).

peygamberimizin, kusmanın orucu bozmayacağını söylediği iddia edilmiştir: “Üç şey vardır orucu bozmaz: Kan aldirmek, kusmak, ihtilam olmak.”³² Örneğin Kur’an-ı Kerim’de oruçluysen kusan kişinin ne yapması gerektiğine dair bir bilgi yoktur. Bu yüzden orucunu devam ettirmeye gücü yeten kişi orucunu devam ettirebilir, kusması sebebiyle orucuna devam etmeye gücü yetmeyecek olan kişi de o günün orucunu başka bir günde kaza edebilir. Dolayısıyla oruçluysen kusmanın, kişinin durumuna göre değişebilecek bir sonucu vardır. Ayetler bu gibi durumlarda esneklik getirerek kolaylık sağlarlar. Ancak rivayetlerdeki ifadeler Allah’ın açıklamadığı durumları açıklamaya ve yeni hükümler getirmeye kalkışarak işi zorlaştırırlar. Örneğin kusmanın orucu açma sebebi olduğu rivayetini esas alan biri, kendisini en ufak şekilde etkilemeyecek biçimde az ya da çok kussa da orucunu açmak durumunda kalacaktır. Bu ise Allah’ın kolaylık ve esneklik sağladığı bir durumu sınırlamaktır. Şayet iddia edildiği gibi peygamberimiz kustuğu için orucunu açıtıysa belki rahatsızlığı sebebiyle orucunu tamamlayamayacağına kanaat getirdiği için orucunu açmıştır. Bu ise zaten Allah tarafından insanlara tanınan bir hak ve kolaylıktır. Ancak böyle bir olayın gerçekten yaşanıp yaşanmadığını bilmeden, yaşanmışsa da hangi sebepten dolayı peygamberimizin bu şekilde davranmış olduğuna dair en ufak bir bilgiye sahip olmadan kustuğu için orucunu açtığını iddia etmek, benzeri birçok konuda olduğu gibi dinde olmayan ya da esnek bırakılmış şeyleri dine ilave etmektir.

Öpüşmek Orucu Bozar Mı?

Bir rivayette oruçluysen hanımını öpenin orucunun bozulacağı söylenir: “Resulullah’ın azadlılarından Meymune anlatıyor: Resulullah’a oruçlu iken, oruçlu hanımını öpen adam hakkında sorulmuştu: ‘İkisinin orucu da bozulur!’ buyurdular.”³³ Hz. Aişe’nin söylediği iddia edilen başka bir rivayette peygamberimizin

32 Tirmizi, Savm, 24.

33 İbn Mace (1686).

oruçluyken hanımını öptüğü hatta mübaşeretle bulunduğu (ten tene degecek şekilde cinsel temasta bulunmak) söylenir: “Resulullah oruçlu olduğu halde hanımlarından birini öperdi. (Hz. Aişe bunu söyleyip sonra güldü.)”³⁴ Bir başka rivayette şöyle der: “Resulullah oruçlu iken mübaşeretle bulunurdu. O, nefesine hepinizden çok hâkim idi.”³⁵

İhramlı Kişi Evlenebilir Mi?

Kur’an’da açıklanmayan her konunun Allah’ın Kur’an ilkelerine uygun şekilde serbest bıraktığı konular olduğunu anlayamayan ya da bir şekilde kabul etmeyenler, Yahudi ve Hıristiyanların düştükleri hatalara düşerek dinde olmayan detaylar ve cevabı verilmemiş şeylerle ilgili sorular sormaya kalkarak hem dini zorlaştırmış hem de çelişkili bir hale sokmuşlardır. Bunlardan biri de ihramlı olan kişinin evlenip evlenemeyeceği hususudur. Kur’an’da Hac ibadeti esnasında ihramda olan yani normal zamanda kendisine helal olan ama Hac esnasında yasaklanmış bazı şeyleri o dönem içinde kendisine haram kılan kişinin biri ile evlenip evlenemeyeceğine dair bir açıklama yoktur. Hac ibadeti esnasında ihramlıyken cinsel ilişkiye girmek yasak edilmiştir (Bakara Suresi 197). Ancak buna rağmen bir kişinin cinsel ilişkiye girmemek kaydıyla evlenmesine engel bir durum da bulunmamaktadır. Çünkü yasak olarak sayılan şeyler arasında evlilik sayılmamaktadır.

Ancak rivayetlerde peygamberimizin ihramlı kişinin evlenemeyeceğini ve başka birini de evlendiremeyeceğini söylediği iddia edilir: “Resulullah buyurdular ki: İhramlı ne evlenir, ne evlendirir, ne de dünür gönderir.”³⁶ Buna rağmen bir başka rivayette bizzat kendisinin ihramlı olduğu halde

34 Buhari, Savm 24, 23; Müslim, Sıyam 62-65, (1106).

35 Buhari, Savm 24, 23; Müslim, Sıyam 62-65, (1106).

36 Müslim, Nikâh 41, (1409); Ebu Davud, Menasik 37, (1841); Tirmizi, Hacc 23, (840); Nesai, Hacc 91, (5, 192).

evlendiği söylenmektedir: “Resulullah Meymune validemiz ile ihramlı iken tezevvüc buyurdular (evlendiler).” (Nesai’ye ait bir başka rivayette: ‘İhramlı iken Resulullah evlendi’ denilir ancak Meymune ile evlendiği zikredilmez).³⁷

Kibleye Doğru Tuvalet Yapılır Mı?

Yine örneğin gerek küçük, gerek büyük tuvalet yapılırken kibleye dönülmemesi söylenir: “Helaya gittiğiniz vakit, (abdest bozarken) kibleye ne önünüzü ne de arkanızı dönün.”³⁸ Buna rağmen aynı zamanda söz konusu kaynaklarda peygamberimiz birtakım insanlar küçük ve büyük tuvaletleri için kibleye dönmeyi hoş karşılamadıklarından, bu bidatı kaldırmak için tuvaletini kibleye doğru yaptırdığı aktarılır: “Hz. Aişe anlatıyor: Resulullah’ın yanında, fercleriyle kibleye yönelmekten hoşlanmayan bazı kimseler zikredilmişti, şöyle buyurdular: Bunların öyle yaptıklarını sanıyorum. Benim abdest bozmak üzere oturduğum yeri kibleye çevirin.”³⁹ Yine bunu destekleyen bir rivayet de vardır: “Halk: ‘Kazayı hacet (büyük tuvalet) için çömelince ne kibleye karşı ne de Mescid-i Aksa’ya yönel’ demektedir. Hâlbuki ben bir ihtiyacım için, (bir gün kız kardeşim) Hafsa’nın evinin damına çıkmıştım. Resulullah’ı yüzünü Şam’a, arkasını da kibleye çevirmiş olarak kazayı hacet yapıyor gördüm.”⁴⁰

Sırt Üstü Yatarken Ayak Ayak Üstüne Atılabilir Mi?

Bir rivayette peygamberimizin sırt üstü yatarken ayak ayak üstüne atılmasını yasakladığı ifade edilmiştir: “Resulullah buyurdular ki: Biriniz sırtüstü uzanıp, sonra da ayak ayak üstüne atmasın.”⁴¹

37 Buhari, Cezau’s-Sayd 12, Megazi 43, Nikâh 30; Müslim, Nikâh 46, (1410); Ebu Davud, Menasik 39, (1844, 1845); Tirmizi, Hacc 24, (842); Nesai, Hacc 90, (1, 191, 192).

38 Buhari, Vudu 11; Müslim, Taharet 59.

39 İbrahim Canan, Kutub-i Sitte Tercüme ve Şerhi, Akçağ Yayınları: 16/564.

40 Buhari, Vudu 12, 14, Humus 4; Müslim, Taharet 61, 62 (266).

41 Müslim, Libas 74, (2099); Ebu Davud, Edeb 36, (4865); Tirmizi, Edeb 20, (2767, 2768).

Bir diğer rivayette ise peygamberimizin bu şekilde ayak ayak üstüne atarak sırtüstü yattığının görüldüğü ifade edilmiştir: “Abbad İbnu Temim’in amcasından naklettiğine göre, amcası, Resulullah’ı mescitte, ayaklarından birini diğerinin üzerine koymuş vaziyette sırtüstü yatarken görmüştür. (İmam Malik şu ziyadeyi kaydetmiştir: ‘İbnu’l-Müseyyeb’ten bana ulaştığına göre Hz. Ömer ve Osman da böyle yaparlardı.)”⁴²

Bir Namaz Günde İki Kere Kılınabilir Mi?

Bir rivayette bir namazın günde iki defa kılınması yasaklanmıştır: “İbnu Ömer şunu anlatmıştır: “Resulullah buyurdular ki: “Bir günde aynı namazı iki sefer kılmayın.”⁴³ Diğer taraftan kılınabileceği söylenmiştir: “Peygamber Efendimiz namaz kıldırdıktan sonra, iki kişinin mescidin bir köşesinde namaz kılmayıp oturduklarını gördü. Onlara neden cemaatle beraber namaz kılmadıklarını sorunca, “Biz evimizde kıldık” dediler. Bunun üzerine Resulullah “Böyle yapmayınız. Sizden biri evinde namazı kılıp sonra da imamı namaz kılmamış bir halde bulursa onunla birlikte yine kılsın. Çünkü o kendisi için nafîle olur.”⁴⁴ Başka bir rivayet de ilk rivayet ile çelişmektedir: “Hz. Muaz, Resulullah ile yatsıyı kılar, sonra kavmine döner, bu namazı onlara kıldırır.”⁴⁵

Şiir Şeytan İşi Midir?

Bir rivayette peygamberimizin: “Şiirde hikmet vardır.”⁴⁶ dediği iddia edilmiş öte taraftan bir başka rivayette ise: “Sizden birinin

42 Buhari, Salat 85, İsti’zan 44; Müslim, Libas 75, (2100); Ebu Davud, Edeb 36, (4866); Tirmizi, Edeb 19, (2766); Nesai, Mesacid 28, (2, 50). İmam Malik ilavesi: Muvatta, Kasru’s-Salat 87, (1, 173).

43 Ebu Davud, Salat 68, 579.

44 Ebu Davud, Salat, 575; Tirmizi, Salat 49.

45 Buhari, Ezan 60, 63, 66, Edeb 74; Müslim, Salat 180, (465); Ebu Davud, Salat 68, (599, 600); Tirmizi, Salat 410, (583).

46 Buhari, Edeb 90; Ebu Davud, Edeb 95, (5010); Tirmizi, Edeb 69, (2847); İbn Mace, Edeb 41, (3755).

içine onu bozacak irin dolması, şiir dolmasından hayırlıdır.” dediği ve yürümekte iken karşısına şiir irşat eden bir şair çıkınca “Şeytanı tutun” veya “Şeytanı yakalayın” diye emrettiği söylenir.⁴⁷ Buna rağmen bir başka rivayet ise şu şekilde gelmiştir: “Ben, Resulullah ile yüz defadan fazla birlikte oturdum. Ashabı ona şiirler okuyor, cahiliye devriyle ilgili hadiseleri zikrediyorlardı. Resulullah da sessizce onları dinlerdi. Bazen (anlatılanlara) onlarla birlikte tebessüm buyurduğu olurdu.”⁴⁸

Peygamberimiz Yüzüğünü Hangi Eline Takardı?

Bir rivayette peygamberimizin yüzüğünü sağ eline taktığı⁴⁹, hemen ardından gelen başka bir rivayette ise yüzüğünü sol eline taktığı ifade edilmektedir.⁵⁰ Peygamberimiz hiç yüzük takmamış bile olabilir. Takmışsa da bazen sağ, bazen de sol eline takmış da olabilir. Bu tür rivayetlerdeki sıkıntı, parmağa takılan yüzükten ya da onun hangi ele takılmış olmasından dini içerikli bir sünnet devşirmeye çalışılmasındadır.

Peygamberimiz Saçını ve Sakalını Boyamış Mıdır?

Bu konudaki bir rivayet şu şekildedir: “İbnu Ömer, rivayete göre, sakalını sufra denen sarı boya ile boyar ve derdi ki: “Ben, Resulullah’ı gördüm, sakalını bununla boyamıştı, en çok sevdiği boya da bu idi. Bununla elbisesini boyadığı da olurdu.”⁵¹ Bu rivayette sakalını ve elbisesini sarı boya ile boyadığı söylenir ancak bir diğer rivayette peygamberimizin sarıya boyanmış kumaşı yasakladığı iddia edilir.⁵²

47 Buhari, Edeb, 92; Müslim, Şiir 7, (2257); Ebu Davud, Edeb 95, (5009); Tirmizi, Edeb 71, (2855).

48 Tirmizi, Edeb 70, (2854).

49 Ebu Davud, Hatem 5, (4226); Nesai, Zinet 49, (8,175).

50 Ebu Davud, Hatem 5, (4227,4228).

51 Ebu Davud, Libas 18, (4064,4209).

52 Ebu Davud, Libas 11, (4044); Tirmizi, Libas 5, (1725); Müslim, Libas 29, (2078).

Başka bir rivayette ise: “Resulullah’ın saç ve sakalındaki aklardan sorulunca (Enes) şöyle cevap vermiştir: “Allah O’nu, beyazla (lekelememiş) çirkinleştirmemiştir. O, kişinin başında ve sakalında bulunan beyazları yolmasını mekruh addederdi. Ve (Enes): “Resulullah saçlarını boyamadı. Beyaz kıl (onda nadirdi ve sadece) alt dudağında, şakaklarında ve başında bir nebzecek vardı” derdi.”⁵³ Görüldüğü gibi bu hadis rivayetinde saç ve sakalın beyazlaması Allah tarafından çirkinleştirilmek olarak ifade edilmiş ve peygamberimizin saçını hiç boyamadığı iddia edilmiştir.

Buna rağmen saçların ağarmasıyla ilgili şöyle bir rivayette bulunmaktan da geri kalınmamıştır: “Resulullah buyurdular ki: “Saçtaki akları yolmayın. Zira bir kimse Müslüman iken tek bir kıl bile ağarmış olsa bu Kıyamet günü onun için mutlaka bir nur olur.”⁵⁴ Görüldüğü gibi peygamberimizin saç ve sakalını boyayacak bir duruma gelmediği, saç ve sakalının ağarıp beyazlıkla lekelenmediği iddia edilmiştir. Buna rağmen bir başka rivayet ise şu şekildedir: “Hz. Ebu Bekir: “Ey Allah’ın Resülü, saçların ağardı, yaşlandın” dedi. Resulullah: “Beni, Hud, Vakı’a, Mürselat, Amme yetesaelun ve İza’s’Şemsü Küvviret sureleri ihtiyarlattı” cevabını verdi.”⁵⁵

Yukarıda da dikkat çekildiği gibi peygamberimizin sakalını sarı bir boya ile boyadığı rivayet edilirken bunu destekleyecek şekilde saçlarını sarıya boyamış birini beğenip takdir ettiği rivayet edilmiştir: “(Saçlarına) kına yakmış bir adam gelmiştir. Hz. Peygamber: “Bu ne güzel!” buyurup takdir etti. (Az sonra) kına ve ketem ile boyanmış biri geldi. “Bu evvelkinden de güzel!” buyurdu. Sonra (saçlarını) sarıya boyamış biri daha gelmişti ki: “Bu öbürlerinden de güzel!” buyurdu.”⁵⁶ Buna rağmen bir başka

53 Müslim, Fezail 104,105, (2341).

54 Ebu Davud, Tereccül 17, (4202); Tirmizi, Edeb 56, (2822).

55 Tirmizi, Tefsir, Vakı’a, (3293).

56 Ebu Davud, Tereccül 19, (4211); İbn Mace, Libas 34, (3627).

rivayette ise sakalını ve saçını sarıya boyamış olan bir adama sarı boyasını yıkamasını söylediği iddia edilmiştir: “Resulullah Cirane’de iken umre için ihrama girmiş bir adam geldi. Adamın sakal ve saçları sarıya boyanmış, sırtında da za’feran lekeleri bulunan bir cübbe vardı. “Ey Allah’ın Resülü,” dedi, “Şu gördüğün vaziyette, umre için ihrama girdim!” Resulullah: “Şu cübbeyi çıkar, sarı boyayı da yıka!” diye emretti.”⁵⁷

Peygamberimizin Aldığı Gusül Abdestleri Hakkında

Hadis rivayetlerinde peygamberimizin özel hayatına dair her durumunda sanki peygamberimizin yanındalarmış gibi rivayetlerde bulunmaktan geri kalınmamıştır. Eşleri ile ne zaman birlikte olduğundan sonrasında her defasında gusül abdesti alıp almadığına kadar peygamberimizin eşleri ile münasebetlerinin raporunu tutan rivayetler bulunmaktadır. Söz konusu rivayetlerden biri şu şekildedir: “Enes’in bize anlattığına göre, Resulullah’ın tek bir gusülle bütün hanımlarını dolaştığı olmuştur.”⁵⁸ Bu iddiaya göre peygamberimiz kimi zaman aynı gün içinde bütün eşleri ile cinsel ilişkiye girmiş ve her seferinde gusül almamıştır. Başka bir rivayette ise her seferinde gusül aldığı iddia edilmiştir: “Resulullah, bir gün bütün hanımlarına uğradı. Her birisinin yanında ayrı ayrı yıkandı. Kendisine: ‘Ey Allah’ın Resülü’ dedim, ‘En sonunda bir kere yıkansanız olmaz mı?’ ‘Böyle yapmak daha temiz daha hoş ve daha paktır!’ buyurdular.”⁵⁹ Öte taraftan aynı eşle bir kere birlikte olunduktan sonra tekrar birlikte olunmak için abdest alınması gerektiği söylenmiştir: “Resulullah buyurdular ki: ‘Biriniz ehline temas eder sonra tekrar etmek dilerse ikisi

57 Buhari, Umre 10, Cezau’s-Sayd 16, 17, Megazi, 56, Fedailu’l Kur’an 2; Müslim, Hacc 6, (1180).

58 Buhari, Gusl 12,24, Nikah 4, 102; Ebu Davud, Taharet 75, (218); Tirmizi, Taharet 106, (140); Nesai, 170, (1, 143).

59 Ebu Davud, Taharet 86, (219).

arasında abdest alsın.”⁶⁰ Görüldüğü gibi bu türden rivayetler hem yakışıksız hem de kendi içinde tutarsızdır.

Ehli Kitaba Muhalefet Etmek Gerekli Midir?

Bazı rivayetlerde peygamberimizin Yahudi ve Hıristiyanlara muhalefet edilmesini söylediği iddia edilmiştir: “Resulullah buyurdular ki: “Yahudiler ve Hıristiyanlar (saçlarını) boyamazlar. Siz onlara muhalefet edin.”⁶¹ Görüldüğü gibi bu rivayette peygamberimizin Yahudi ve Hıristiyanlara yani Ehli Kitaba muhalefet etmeyi söylediği iddia edilir. Buna karşın başka bir rivayette ise peygamberimizin vahiy ile bildirilmemiş konularda Ehli Kitaba uygun hareket etmekten hoşlandığı söylenir: “Ehli Kitap saçlarını düz salınmaya bırakırlar, müşrikler de ayırırlardı. Resulullah ise (vahiy yoluyla) emredilmediği hususlarda Ehli Kitaba uygun hareket etmekten hoşlanırdı. Bu sebeple saçını alnından serbest bıraktı. Bilahare (bütün müşrikler Müslüman olduktan sonra) saçlarını (alnından) ayırdı.”⁶² Kur’an’da saçın boyanması ya da ne şekilde taranacağına dair bir emir ya da açıklama olmadığına göre ikinci rivayet esas alındığında, ilk rivayette iddia edilen muhalefet etme gerekliliği de ortadan kalkmalıdır. Bu iki rivayetin kendi arasında çeliştiği açıktır.

Ateşle Dağlama Yapmak Yasak Mıdır?

Peygamberimizin şifa olduğunu ifade etmesine rağmen ateşle dağlama yapmayı yasakladığı iddia edilir: “Resulullah buyurdular ki: “Şifa üç şeydedir: Bal şerbeti, kan aldırma, ateşle dağlama. Ancak ümmetimi dağlamaktan menediyorum.”⁶³ Buna rağmen

60 Müslim, Hayz 27, (308); Ebu Davud, Taharet 86, (220); Tirmizi, Taharet 107, (141); Nesai, Taharet 107, (1, 142).

61 Buhari, Libas 67, Enbiya 50; Müslim, Libas 80, (2103).

62 Buhari, Libas 70, Menakıb 23; Müslim, Fezail 90, (2336); Ebu Davud, Tereccül 10, (4188).

63 Buhari, Tıbb 3.

dağlama yaptığı ile ilgili de bir rivayet bulunur: “Resulullah, Sa’d İbnu Zürene’yi sivilce sebebiyle dağladı.”⁶⁴

Peygamberimiz Dua Ederken Ellerinizi Açmış Mıdır?

Bazı rivayetlerde peygamberimizin dua ederken ellerini açtığı ve yukarı kaldırdığı söylenir: “Resulullah dua ederken ellerini öyle kaldırdı ki, koltuk altlarının beyazlığını gördüm.”⁶⁵ “Resulullah ellerini dua ederken kaldırınca onları yüzlerine sürmedikçe geri bırakmazlardı.”⁶⁶ Buna rağmen başka bir rivayette ellerini açmadan işaret parmağı dışında başparmağı ve orta parmaklarını kapatıp dua ettiği rivayet edilmiştir: “Ben Resulullah’ın ne minberde ne de bir başka şey üzerinde dua yaparken ellerini uzattığını gördüm. Bilakis baş ve orta parmaklarını kapayıp şahadet parmağını açmış vaziyette gördüm.”⁶⁷

Vahşi Hayvanların Eti Helal Midir?

Yenilmesi haram ilan edilen hayvanlar ile ilgili de birçok çelişkili rivayet görmek mümkündür. Örneğin bir rivayette peygamberimizin, sırtlanın av hayvanı olduğunu ve etinin yenilebileceğini söylediği iddia edilirken⁶⁸ diğer bir rivayette peygamberimizin kesici dişli vahşi hayvanların yenilmesini yasakladığı⁶⁹ bir diğerinde ise “Resulullah’a sırtlan hakkında (eti helal mi?) diye sordum. “Sırtlanı yiyen biri de var mı?” dedi. Bunun üzerine kurdun etinin yenmesini sordum. “Kendisinde hayır olup da kurdu yiyen biri var mı?” diye cevap verdi.”⁷⁰

64 Tirmizi, Tıbb 11, (2051).

65 Buhari, İstiska 21.

66 Tirmizi, Da’avat 11, (3383).

67 Ebu Davud, Salat 230, (1105).

68 Tirmizi, Et’ime 4, (1792); Ebu Davud, Et’ime 32, (3801); Nesai, Sayd 27, (7,200).

69 Buhari, Zebaih, 29; Müslim, Sayd 12-16 (1932, 1933); Tirmizi, Et’ime 1, (1477, 1478, 1479); Ebu Davud, Et’ime 33, (3802, 3803, 3805).

70 Tirmizi, Et’ime 4, (1739).

şeklinde bir rivayet aktararak peygamberimizin sırtlan etinin helal olmadığını ifade ettiği iddia edilmiştir.

Peygamberimiz Çekirge Yemiş Midir?

Hadis rivayetleri içinde neredeyse her konuda birbiri ile çelişen rivayetler bulmak mümkündür. Bunlardan biri de peygamberimizin çekirge yiyip yemediği ile ilgilidir. Bir rivayette çekirgeyi yemeyeceğini ama yiyen birine de yemeği yasak etmeyeceğini söylediği iddia edilmiştir: “Resulullah’a çekirgeden sorulmuştu. ‘Onlar, Allah’ın en kalabalık ordularıdır. Onu ne yerim ne de haram kılarım’ buyurdular.”⁷¹ Diğer bir rivayette ise peygamberimizin sefer esnasında çekirge yediği rivayet edilmiştir: “Resulullah ile beraber (altı veya yedi sefer) gazveye çıkmıştık. Gazve esnasında birlikte çekirge yedik.”⁷²

Dışkı Yiyen Hayvanların (Cellâle) Eti Yenilebilir Mi?

Bazı rivayetlerde peygamberimizin dışkı ve pislik türü şeyler yiyen hayvanların yenilmesini hatta bunu yapan bazı hayvanların sütlerinin içilmesini ve üzerlerine binilmesini de yasak ettiği iddia edilir: “Resulullah öldürülmek için hedef ittihaz edilmiş (ve mücesseme denilen) hayvanın yenilmesini, pislik yiyen (ve cellâle denen) hayvanın yenilmesini, sütünün içilmesini ve su tuluğunun ağzından su içilmesini yasakladı.”⁷³ Birçok hayvanın zaman zaman dışkı yediği görülebilir. Hatta bunlara deve ve sığır cinsinden hayvanlar ile koyun, keçi ve tavuk türünden hayvanlar da dâhildir. Bu yüzden genellikle Hanefi mezhebine göre bir hayvanın kurban edilebilmesi için deve ve sığır cinsi hayvanların on gün, koyun ve keçi gibi hayvanların

71 Ebu Davud, Et’ime 35, (3813); İbn Mace, Sayd 9, (3219).

72 Buhari, Sayd 13; Müslim, Sayd 52, (1952); Tirmizi, Et’ime 22, (1822, 1823); Ebu Davud, Et’ime 35, (3812); Nesai, Sayd 37, (7, 210).

73 Ebu Davud, Et’ime 25, (3786); Tirmizi, Et’ime 24, (1826); Nesai, Dahaya 44, (7, 240).

dört gün ayrı bir yere kapanarak pislik yemesinin önlenmesi gerektiği görüşü benimsenmiştir. Bu rivayet esas alındığında bu türden hayvanların hiçbirisinin etinin yenilmemesi gerekir. Kimse özellikle açık arazide dolaşan hayvanların her an ne yediklerini gözlemleyemez. Bununla birlikte başka bir rivayette dışkısını yediğini gördüğü için tavuk yemek istemeyen birine peygamberimizin cellâleyi yediği söylenmiştir: “Ebu Musa’ya bir tavuk getirilmişti. Cemaatten birisi ayrıldı. (Ebu Musa): ‘Neyin var?’ diye sordu. Adam: ‘Ben onu pis bir şeyler yerken gördüm ve tiksindim ve yememeye yemin ettim’ cevabını verdi. Bunun üzerine Ebu Musa: ‘Yanaş ve ye! Zira ben, Resulullah’ı (cellâleyi) yerken gördüm’ dedi ve adama, yemini için kefarete bulunmasını emretti.”⁷⁴ Bu rivayet esas alındığında ise peygamberimizin bu şekilde bir yasak getirmediği ve kendisinin de cellâle olan hayvanlardan yediğinin iddia edildiği görülmektedir.

At Eti Yenilebilir Mi?

Bir rivayette peygamberimizin yenilmesini yasakladığı hayvanlar arasında at da sayılmaktadır: “Resulullah, at, katır ve eşek etini yemeyi yasakladı.”⁷⁵ Başka bir rivayette ise at etinin yenilmesini yasaklamadığı rivayet edilmiştir: “Hayber (in fethi) zamanında at ve vahşi eşek eti yedik. Resulullah ehil eşek (etin)i yasakladı ve ata müsaade etti.”⁷⁶ Bir diğer rivayette ise Hayber fethi sırasında at etinin de yasak edildiği iddia edilerek kendi arasında açık bir çelişki ortaya çıkarılmıştır: “...Ayrıca size ehil eşekler, onların atları, katırları, vahşi hayvanlardan her bir kesici dişi olan, kuşlardan da her bir pençeleri olan haramdır! buyurdular.”⁷⁷

Başka bir rivayette ise peygamberimizin zamanında Medine’de hep birlikte at eti yedikleri rivayet edilmiştir: “Biz, Resulullah

74 Buhari, Zebaih 26, Humus 15, Megazi, 74, 78, Eyman 1, 4, 18, Kefaret 9,10, Tevhid 56; Müslim, Eyman 9, (1649); Nesai, Sayd 33, (7, 206).

75 Ebu Davud, Et’ime 26, (3790), 33, (3806); Nesai, Sayd 30, (7, 202).

76 Ebu Davud, Et’ime 26, (3788); Nesai, Sayd 32, (7, 205); Tirmizi, Et’ime 5, (1794).

77 Ebu Davud, Et’ime 26, (3790), 33, (3806); Nesai, Sayd 30, (7, 202).

zamanında bir at kestik. O zaman Medine’de idik. Hepimiz onu yedik.”⁷⁸ Rivayetlerin kendi aralarında çelişkili oldukları açıktır. Genelde bu türden rivayetlerden dönemin şartlarına göre at etinin yenilmesinin haram ya da helal kılındığı iddia edilse de bu iddiaların yorumdan ibaret oldukları ve rivayetlerde vurgulanmadıkları açıktır.

Kertenkele Öldürmek Sevap Mıdır?

Bazı rivayetlerde kertenkelelerin öldürülmesinin emredildiği görülmektedir: “Resulullah kelerin öldürülmesini emretti ve onu fuveysıka diye isimlendirdi.”⁷⁹ Başka bir rivayette ise kertenkele öldürmenin vuruş sevapları hesaplanmıştır: “Resulullah buyurdular ki: Kim keleri ilk darbeye öldürürse ona yüz sevap yazılır. İkinci vuruşta öldürürse daha az kazanır. Üçüncü vuruşta ise bundan da az sevap kazanır.”⁸⁰ Hz. Aişe’den geldiği iddia edilen bir diğer rivayet ise peygamberimizin kertenkeleyi öldürün diye emretmediğini söyler: “Resulullah keler için fuveysık (fasıkçık) dedi ama ‘öldürün!’ diye emrettiğini işitmedim.”⁸¹

Peygamberimiz Gözlerine Kaçar Defa Sürme Çekerdi?

Peygamberimizin gözüne sürme çektiği rivayet edilir. Üstelik bazı rivayetler hangi gözüne hangi sırayla ve kaç defa sürme çektiğine kadar detay içerir. Buna rağmen bir rivayette “Üç kere sağ gözüne çekerdi, onunla başlar, onunla bitirirdi. Sol gözüne de iki kere çekerdi.” denilir ancak aynı yerde bir de şu rivayet edilmiştir denilerek kendisinin değil sürmedanın sürmeyi çektiği ve her iki gözüne de üç kere sürme çektiği ifade edilir:

78 Buhari, Sayd 24, 27; Müslim, Sayd 36, (1942); Nesai, Dahaya 33, (7, 231).

79 Müslim, Selam 144, (2238); Ebu Davud, Edeb 176, (5262).

80 Müslim, Selam 147 (2240); Ebu Davud, Edeb 175, (5263, 5264); Tirmizi, Ahkam 1, (1482).

81 Buhari, Bed’ü’l-Halk 14, Cezau’s-Sayd 7; Müslim, Selam 145, (2239); Nesai, Hacc 115, (5, 209).

“Resulullah’ın bir sürmedanı vardı. Her gece şu gözüne üç, öbür gözüne de üç kere sürme çekerdi.”⁸²

Peygamberimiz Ayakta Küçük Tuvaletini Yapmış Mıdır? Sonra Abdest Almış Mıdır?

Bir hadiste peygamberimizin hiçbir vakit ayakta küçük tuvaletini yapmadığı söylenirken⁸³ bir diğerinde peygamberimizin ayakta tuvaletini yaparken görüldüğü rivayet edilir.⁸⁴ Bir rivayette peygamberimiz için küçük tuvaletini yaptıktan sonra abdest alır ve su ile yıkardı denilmekte,⁸⁵ bir diğer rivayette ise peygamberimiz küçük tuvaletini yaparken Hz. Ömer’in arkasında, elinde su kabı ile durduğu, peygamberimizin “Bu da ne, ey Ömer?” diye sorduğu, Hz. Ömer’in “Sudur, yıkanırısın!” dediği, peygamberimizin ise “Ben her bevledişimde (küçük tuvaletimi yaptığımda) abdest almakla emrolunmadım.” dediği iddia edilir.⁸⁶

Ayakta Su İçilebilir Mi?

Bir başka hadis rivayetinde peygamberimizin ayakta su içilmesini yasakladığı söylenirken,⁸⁷ bazı hadislerde ise peygamberimizin ayakta su içtiği rivayet edilir: “Resulullah’a zenzem suyu verdim, ayakta içti.”⁸⁸ “Resulullah evime geldi. Duvara asılı duran kırbanın ağzından ayakta su içti.”⁸⁹ Buna rağmen bir başka rivayette de peygamberimizin: “Sizden kimse sakın ayakta içmesin. Kim

82 Tirmizi, Libas 23, (1757), Tıbb 9, (2049); İbn Mace, Tıbb 25, (3497); Ebu Davud, Libas 16, (4061).

83 Tirmizi, Taharet 8, (12); Nesai, Taharet 25, (1, 26).

84 Buhari, Vudu 62, 60, 61, Mezalim 27; Müslim, Taharet 73, 74, (273); Ebu Davud, Taharet 12, (23); Tirmizi, Taharet 9, (13).

85 Ebu Davud, Taharet 64, (166, 167, 168); Nesai, Taharet 102, (1, 86).

86 Ebu Davud, Taharet 22, (42); İbn Mace, Taharet 20, (327).

87 Müslim, Eşribe 113, (2024); Tirmizi, Eşribe 11, (1880); Ebu Davud, Eşribe 13, (3717).

88 Buhari, Hacc 76, Eşribe 16; Müslim, Eşribe 117, (2027); Tirmizi, Eşribe 12, (1883).

89 Tirmizi, Eşribe 18.

unutarak içerse hemen kussun.”⁹⁰ dediği iddia edilir. Dikkat edilirse içilen şey içki ya da zehir değildir. Ayakta içilen su için kusmayı gerektirecek ne olabilir? Bir başka rivayette ise: “Biz Resulullah devrinde yürürken yer, ayakta iken içerdik.”⁹¹ ifadesi yer alır.

Su Tulumunun Ağzından Su İçilebilir Mi?

Bir hadiste şu şekilde bir ifade yer alır: “Resulullah su tulumu yahut kırbanın ağzından su içmeyi yasakladı.”⁹² Buna rağmen peygamberimizin kırbanın ağzından su içtiği de rivayet edilmiştir: “Resulullah evime geldi. Duvara asılı duran kırbanın ağzından ayakta su içti.”⁹³

Hangi Peygamber Daha Üstündür?

Bir hadiste peygamberimizin: “İnsanlar (Kıyamet günü) diriltilecekleri zaman yerden ilk çıkacak olan benim. Onlar (huzur-u ilahiye) geldiklerinde (onlar adına) hatipleri ben olacağım. (Allah’ın rahmetinden) ümidlerini kestiklerinde (rahmet ve mağfireti) onlara ben müjdeleyeceğim. O gün Livdu’l-hamd (şükür sancağı) benim elimde olacak. Âdemoğlunun Allah’a en kerim olanı da benim. Bunda fahr (övünme) yok!”⁹⁴ dediği iddia edilir. Bir başkasında ise “Kıyamet günü geldi mi, ben peygamberlerin imamı, hatibi ve (onlar arasında) şfaat (etmeye yetki) sahibi olacağım.”⁹⁵ dediği iddia edilir. Buna karşın bir diğer rivayet ise şu şekilde gelmiştir: “Resulullah’a bir adam gelip: ‘Ey Hayru’l-Beriyye (yaratılmışların en hayırlısı)’ diye hitap etmişti. Aleyhissalatu vesselam hemen müdahale etti:

90 Müslim, Eşribe 116, (2026).

91 Tirmizi, Eşribe 11, (1881); İbn Mace, Eşribe 25, (3301).

92 Buhari, Eşribe 24; Müslim, Müsakat 136; Ebu Davud, Eşribe 14; Nesai, Dahaya 44; İbn Mace, Eşribe 20.

93 Tirmizi, Eşribe 18.

94 Tirmizi, Menakıb 2, (3614).

95 Tirmizi, Menakıb 3, (3617).

‘Bu söylediğin İbrahim aleyhisselamın vasfıdır.’”⁹⁶ Yine söz konusu ilk iki rivayetteki iddialara rağmen başka rivayetlerde: “Peygamberlerden birini diğerine üstün kılmayın.”⁹⁷ “Bir kulun: Benim, Yunus İbnu Metta’dan hayırlı (üstün) olduğumu söylemesi uygun olmaz.”⁹⁸ “Hıristiyanların Meryemoğlu İsa’yı övmeye haddi aştıkları gibi, beni övmeye siz de haddi aşmayın. Bilin ki ben sadece bir kulum. Benim hakkımda Allah’ın kulu ve elçisidir deyin.”⁹⁹ ve “Beni Musa’ya üstün tutmayın”¹⁰⁰ dediği rivayet edilir. Özellikle örnek verilen bu son dört hadis rivayetinin Kur’an’a uygunluğu ve peygamberimizin insanlara nasihat verirken bu türden sözler söylemiş olmasının mümkün olduğu son derece açıktır. Dolayısıyla bu yöntemden hareketle yani rivayetlerin Kur’an’a arz edilmesiyle, bir sözün peygamberimizin ağzından çıkmış olup olamayacağına dair kesin olmamakla birlikte bir kaniya varmak mümkündür.

Peygamberimiz “Efendimiz” Midir?

Genellikle peygamberimiz ile ilgili konuşulurken “Peygamber efendimiz” ifadesinin kullanıldığını görürüz. Bu ifade şayet “Bir topluluğun ileri gelen kişisi, lideri, önderi” şeklinde kullanılıyorsa bu kullanımda bir sorun yoktur. Ancak “Âlemlerin efendisi” şeklindeki kullanımlar doğru değildir. Çünkü bu ifade Allah için kullanılır. Genellikle rivayetlerde peygamberimizin kendisini “İnsanlığın efendisi” olarak tanımladığı iddia edilmiştir. Ancak buna karşı çıktığına dair de rivayetler bulunmaktadır. Söz konusu rivayetler şu şekildedir:

96 Müslim, Fedail 150, (2369); Tirmizi, Tefsir, Lem yekun suresi, (2349); Ebu Davud, Sünnet 14, (4672).

97 Ebu Davud, Sünnet 14, (4668).

98 Buhari, Enbiya 35, Tefsir, Nisa 26; Müslim, Fezail 166, (2376); Ebu Davud, Sünnet 14, (4669, 4670).

99 Buhari, Enbiya 44.

100 Buhari, Husumet 1, Enbiya 34, 35; Müslim, Fezail 160, (2373); Ebu Davud, Sünnet 14, (4671).

“Kıyamet günü insanların efendisi benim.”¹⁰¹ Bir diğer rivayet de şu şekildedir: “Ben Âdem’in çocuklarının efendisiyim.”¹⁰² Buna rağmen bir başka rivayette kendisine bu şekilde hitap edilmesine ve abartılı şekilde övgüler yapılmasına karşı çıktığı iddia edilmiştir: “Beni Amir heyetiyle Resulullah’ın yanına gitmiştik. ‘Sen bizim efendimizsin!’ diye hitap ettik. ‘Efendi, Allah’tır!’ buyurdular. Biz: ‘Fazilette en ileride olanımız, mertlikte en başta gelenimizsin!’ dedik. Bize: ‘Söylediğinizin hepsi bu veya buna yakın bir söz olsun. Şeytan sizi (mübalağalı metihlerde) koşturmasın’ buyurdular.”¹⁰³ Bu rivayetlerin kendi aralarında çeliştikleri açıktır. Şayet bu şekilde bir diyalog yaşanmışsa peygamberimizin bu tavrının Kur’an’a uygun olduğu da açıktır. **“Hiçbir insanın, Allah’ın kendisine Kitap, hikmet ve peygamberlik vermesinden sonra insanlara: ‘Allah’ı bırakıp bana kul olun!’ demesi mümkün değildir. Bilakis şöyle der: Okuyup araştırdığımız şeylere, öğrettiğiniz şu Kitap’a dayanarak benliklerini Allah’a adanmış kullar olun. O, size melekleri ve peygamberleri Rabler edinmenizi emretmez. Siz Müslüman olduktan sonra, size kâfir olmayı mı emrecek?”** (Ali İmran Suresi 79-80).

Cennete İlk Kim Girecektir?

Yine bir hadiste cennetin kapısının ilk olarak peygamberimize açılacağı, cennetin kapısındaki meleğin peygamberimizden önce hiç kimseye kapıyı açmamak üzere emir aldığı ifade edilirken¹⁰⁴ bir başka hadiste “Ey Bilal! Ne ile benden önce cennete girdin? Her ne zaman cennete girdiysem, her seferinde önümde senin hışirtını işittim. Dün gece de cennete girmiştin, önümde (yine)

101 Buhari, Enbiya 3, 8, Tefsir, Beni İsrail 5; Müslim, İman 327, (194); Tirmizi, Kıyamet 11, (2436).

102 Ebu Davud, Sünnet, 12.

103 Ebu Davud, Edeb 10, (4806).

104 Müslim, İman 333, (197).

senin hıştirtını duyudum.”¹⁰⁵ dediği iddia edilir. Bir başkasında ise “Ey Ebu Bekir, ümmetinden cennete ilk girecek kimse olman sana yetmez mi!”¹⁰⁶ dediği rivayet edilir. Bir başka rivayette ise bu kişi Hz. Ömer olarak gösterilmiştir: “Hakk’ın musafaha ettiği ilk kimse Ömer’dir. İlk selam verdiği kimse de odur. İlk elinden tutup cennete koyacağı kimse de o olacaktır.”¹⁰⁷

Cemaat İle Kılınan Namazın Sevap Derecesi Nedir?

Hadislerde cemaat ile kılınan namazların bireysel kılınan namazlardan daha üstün olduğu iddia edilmiştir. Ancak cemaat ile kılınan namazın kaç kat daha fazla sevap olduğu rivayetleri kendi aralarında çelişkilidir. Bir rivayette yirmi yedi, diğerinde ise yirmi beş olarak zikredilmiştir. “Resulullah buyurdular ki: Cemaatle kılınan namaz, ayrı kılınan namazdan yirmi yedi derece üstündür.”¹⁰⁸ “Resulullah buyurdular ki: Kişinin cemaatle kıldığı namaz, evinde ve işyerinde kıldığı namazından yirmi beş kat daha sevaplıdır.”¹⁰⁹

Hayızlı Kadın Mescide Girebilir Mi?

Adet (regl) dönemlerinde kadınların mescide girip giremeyeceklerine dair de birbiri ile çelişen rivayetler bulunmaktadır. Bir rivayete göre peygamberimizin hayızlı kadının mescide girmesini yasakladığı iddia edilmiştir: “Resulullah buyurdular ki: Bu evlerin yönünü mescitten çevirin. Zira ben, mescidi hayızlı kadına da cünüp kimseye de helal kılmıyorum.”¹¹⁰ “Hiçbir hayızlı veya cünüp mescide giremez.”¹¹¹ Bunun aksini söyleyen rivayetler ise şu

105 Tirmizi, Menakıb, (3690).

106 Ebu Davud, Sünnet, 9, (4652).

107 İbrahim Canan, Kutub-i Sitte Tercüme ve Şerhi, Akçağ Yayınları: 16/504.

108 Buhari, Ezan 30; Müslim, Salat 272.

109 Buhari, Ezan 30, Salat 87, Büyü 49; Müslim, Mesacid 246, (649); Ebu Davud, Salat 49, (669); Tirmizi, Salat 423, (603).

110 Ebu Davud, Taharet 93, (232).

111 İbn Mace, Taharet, 92.

şekilde gelmiştir: “Resulullah (bir gün) bana ‘Mescitten humrayı (küçük hasır) bana getiriver’ (Ya da ‘Ben mescitteyken humrayı bana getiriver’) buyurdular. ‘Hayızlıyım’ diye cevap verdim. ‘Senin hayızın elinde değil ki!’ dediler.”¹¹² “Resulullah bizden biri hayızlı olduğu halde onun kucağına başını koyar, Kur’an okurdu. Bizden birimiz hayızlı iken Resulullah’ın humrasını mescide taşır ve yayar.”¹¹³

Bulaşıcı Hastalık Yok Mudur?

Peygamberimizin, bulaşıcı hastalık olmadığını söylediğine dair rivayetler bulunmaktadır: “Hastalık türünden hiçbir şey hiçbir şeye sirayet etmez/bulaşmaz.”¹¹⁴ “Adva (hastalık bulaşması), safer (aç kurt/aç yılan saldırması), hame (uğursuz kuş veya intikamını almamış ruhun kötülük yapması) diye bir şey yoktur.”¹¹⁵ “Ne sirayet (bulaşma), ne de uğursuzluk vardır.”¹¹⁶ Söz konusu bu rivayetlere göre bulaşıcı hastalık yoktur. Bunun bilimsel açıdan kabul edilmesi mümkün değildir. Buna rağmen başka rivayetlerde: “Bir yerde veba çıktığını duyarsanız oraya girmeyiniz, bulunduğunuz yerde veba çıkmışsa oradan ayrılmayınız.”¹¹⁷ “Cüzzamlıdan, aslandan kaçır gibi kaç.”¹¹⁸ ve “Hastalıklı olan, sakın sıhhatli olanla beraber olmasın.”¹¹⁹ dediği iddia edilmiştir. Öte taraftan yine başka bir rivayet şu şekilde gelmiştir: “Resulullah cüzzamlı bir kimsenin elinden tuttu ve kendi eliyle birlikte tabağa koydu, sonra da: ‘Allah’a

112 Müslim, Hayz 11, (298); Ebu Davud, Taharet 104, (261); Tirmizi, Taharet 101, (134); Nesai, Hayz 18, (1, 192).

113 Nesai, Hayz 19, (1, 192).

114 Tirmizi, Kader 9, (2144).

115 Buhari, Tıbb 54; Müslim, Selam 101, (2220); Ebu Davud, Tıbb 24, (3911-3915).

116 Buhari, Tıbb 44, 54; Müslim, Selam 113, (2224); Ebu Davud, Tıbb 24, (3916); Tirmizi, Siyer 47, (1615).

117 Buhari, Tıbb 30, Enbiya 50, Hiyele 13; Müslim, Selam 92, (2218); Tirmizi, Cenaiz 66, (1065).

118 Buhari, Tıbb 19.

119 Buhari, Tıbb, 54; Müslim, Selam, 104.

güvenerek ve O'na tevekkül ederek ye!' buyurdu."¹²⁰ Bir başka rivayette ise kendisine gelen heyet içinde cüzzamlı bir adam olduğu için kendisine haber göndererek onun sözünü uzaktan aldığı ve hemen geri dönmesini söylediği iddia edilmiştir: "Sakif heyeti arasında bir de cüzzamlı vardı. Resulullah ona bir haber göndererek: 'Biz seninle bey'atımızı yaptık (sözleştik), sen hemen geri dön!' buyurdular."¹²¹ Görüldüğü gibi peygamberimiz adına uydurulan bu türden rivayetler ile hem asılsız iddialarda bulunulmuş hem de peygamberimiz bir dediği/yaptığı bir dediğine/yaptığına uymayan yani kendi kendisi ile çelişen biri olarak sunulmuştur.

İlk İnen Vahiy Hangisidir?

İlk inen vahiy ile ilgili de birbiri ile çelişen hadis rivayetleri bulunmaktadır. Örneğin iki rivayetten ilkinde göre peygamberimize gelen ilk vahiy Alak suresinin ilk beş ayetidir.¹²² Diğer rivayete göre ise ilk inen vahiy, Müddessir suresidir.¹²³

Bazı surelerin Kur'an'ın kaçta kaçına denk olduğuna dair de birtakım rivayetler bulunmaktadır. Bunların da kendi aralarında çelişen örneklerini görmek mümkündür. Örneğin bir rivayet: "Resulullah buyurdular ki: İza Zülzilet (Zilzal) suresi, Kur'an-ı Kerim'in dörtte birine denktir."¹²⁴ şeklinde kaydedilmiştir. Ancak aynı kaynakta geçen ama ravisi farklı olan bir diğer rivayet ise: "Resulullah şöyle buyurmuştur: İza Zülzilet (Zilzal) suresi Kur'an-ı Kerim'in yarısına denktir."¹²⁵ şeklindedir.

120 Ebu Davud, Tıbb 24, (3925); Tirmizi, Et'ime 19, (1818); İbn Mace, Tıbb 44, (3542).

121 Müslim, Selam 126, (2231); İbn Mace, Tıbb 44, (3544).

122 Buhari, Bed'ül-Vahy, Enbiya 21, Tefsir, Alak Tabir 1; Müslim, İman 252, (160); Tirmizi, Menakıb 13, (3636)

123 Buhari, Bed'ül-Vahy, Bed'ül-Halk 6, Tefsir, Müddessir, Tefsir, Alak, Edeh 118; Müslim, İman 257, (161).

124 Tirmizi, Fedailu'l Kur'an 10, (2897).

125 Tirmizi, Fedailu'l-Kur'an 10, (2896).

Kur'an Karşılığında Ücret Alınabilir Mi?

Yine Kur'an'ı okuma ve öğretme karşılığında insanlardan maddi beklenti içinde olunup olunamayacağı hususunda da birbiri ile çelişen rivayetler göze çarpmaktadır. Örneğin Tirmizi'de geçen bir rivayete göre peygamberimizin "Kim Kur'an okursa (isteyeceğini) Allah'tan istesin. Zira birtakım insanlar zuhur edecek, onlar Kur'an okuyup, okudukları mukabilinde halktan (dünyalık) isteyecekler."¹²⁶ dediği iddia edilir. Ebu Davud'da geçen başka bir rivayette kendilerine yazı ve Kur'an öğrettiği kimselerin kendisine bir yay hediye ettiklerini söyleyen kişiye peygamberimizin şöyle bir cevap verdiği iddia edilir: "Eğer ateşten bir takı takınmayı seversen kabul et!"¹²⁷ Bu rivayetlerin tam aksini iddia eden ve Buhari'de geçen bir rivayet dikkat çekmektedir. Buna göre peygamberimizin şöyle buyurduğu iddia edilmiştir: "Üzerine ücret almada en haklı olduğunuz şey Kitabullah'tır."¹²⁸

Kadir Gecesi Ramazan'ın Hangi Gecesidir?

Bilindiği gibi Kadir gecesi Kur'an'da da dikkat çekilen ve Kur'an'ın indirilmeye başlandığı Ramazan ayının gecelerinden biridir. Kur'an'da hangi gece olduğu söylenmemesine rağmen o gece için "**Kadir gecesi, bin aydan daha hayırlıdır.**" (Kadir Suresi 3) ifadesi kullanılmaktadır. Hangi gece olduğunun söylenmemiş olmasının mutlaka kendi içinde bir hikmeti vardır. Kadir gecesini Ramazan'ın tüm gecelerinde aramak, daha doğru ve içten bir tutum olacaktır. Ancak hadis rivayetlerine bakıldığında bu konuda da peygamberimizin farklı gecelere işaret ettiği iddiası yer alır.

126 Tirmizi, Sevu'l-Kur'an 20, (2918).

127 Ebu Davud, Büyü 37, (3417).

128 Buhari, İcare 16.

Allah'ın açıklamadığı bir şeyi peygamberimiz üzerinden açıklatmak ayrı, söz konusu gecenin hangi gece olduğuna dair farklı rivayetlerde bulunarak çelişki oluşturmak ayrı bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Peygamberimizin dilinden ifade edilen ilgili rivayetler şu şekildedir: “Kadir gecesini Ramazan’ın son on gününde arayın.”¹²⁹ “Öyleyse Kadir gecesini aramak isteyen son yedide arasın”¹³⁰ “Kadir gecesini (Ramazan’ın) yirmi dördünde arayınız.”¹³¹ En meşhur rivayetlerden birinde ise Kadir gecesinin yirmi yedinci gecede olduğu iddia edilmiştir: “... Kendisinden başka ilah olmayan Zat-ı Zülcelal’e yemin olsun, Kadir gecesi Ramazan ayındadır. Ve o gece, Resulullah’ın bize kalkmamızı emrettiği gecedir, o da yirmi yedinci gecedir. Bunun emaresi, o gecenin sabahında güneşin beyaz ve ışısız olarak doğmasıdır.”¹³²

Bir diğer rivayet ise şu şekilde gelmiştir: “Resulullah buyurdular ki: ‘Kadir gecesi bana (bugün rüyamda) gösterildi (şu anda hangisi olduğunu unuttum). O gecenin sabahında kendimi su ve toprak içinde secde eder buldum.’ Derken hava bozdu, yağmur başladı. Zaten mescit çardak şeklindeydi (üstü ağaç dallarıyla örtülü idi). Resulullah’ın burnu (alını) üzerinde ve burun yumuşaklarında su ve toprak bulaşığını gördüm. O gün Ramazan’ın yirmi birinci sabahıydı.”¹³³ Bir başka rivayette ise Kur’an’da bu gecenin Ramazan’ın hangi gecesi olduğu açıklanmadığı için Kur’an’a uygun bir şekilde yani peygamberimiz tarafından söylenmiş olması muhtemel bir biçimde gelmiştir: “Resulullah’a Kadir gecesi (Ramazan’ın neresinde?) diye sorulmuştu. ‘O, Ramazan’ın

129 Buhari, Fadlu Leyletü'l-Kadr 3, İ'tikaf 1, 14; Müslim, İ'tikaf 5, (1172); Tirmizi, Savm 71, (790); Nesai, Mesacid 18, (2, 44); Ebu Davud, Sıyam 77, (2462, 2464); İbn Mace, Sıyam 59; (1771).

130 Buhari, Teheccüd 21, Leyletü'l-Kadr 2; Müslim, Sıyam 205, (1165).

131 Buhari, Leyletü'l-Kadr 3.

132 Müslim, Müsafirin 179, (762).

133 Buhari, Leyletü'l-Kadr 1, 13; Müslim, Sıyam 215, (1165); Ebu Davud, Salat 320, (1382-1383); İbn Mace, Savm, 56. (1766).

tamamında!’ diye cevap verdi.’¹³⁴ Görüldüğü gibi güvenilir kabul edilen kaynaklarda geçen birçok rivayet hem kendi aralarında hem de Kur’an ile açık bir şekilde çelişmektedir.

Peygamberimiz Ne Zaman İtikâfa Girerdi?

İtikâf, özellikle Ramazan ayında yapılan ve ibadet etmek üzere genellikle on gün gibi bir süre bir ibadethaneye çekilmek olarak kabul edilmektedir. Peygamberimizin itikâfa çekildiğine dair rivayetlerde Ramazan’ın hangi on gününde itikâfa girdiği konusunda çelişkili ifadeler olduğu görülmektedir. Yaygın olan rivayetlerde peygamberimizin son on günde itikâfa girdiği iddia edilmektedir: “Resulullah vefat edinceye kadar Ramazan’ın son on gününde itikâfa girer ve derdi ki: ‘Kadir gecesini Ramazan’ın son on gününde arayın’. Resulullah’tan sonra, zevceleri de itikâfa girdiler.”¹³⁵ “Hz. Peygamber Ramazan’ın son on gününde itikâfa girerlerdi.”¹³⁶ Başka bir rivayette ise Ramazan’ın orta on gününde itikâfa girdiği, yirminci günü sabahı evine döndüğü sonra da gördüğü bir rüya üzerine Kadir gecesini son on günde aramak üzere tekrar itikâfa çekildiği iddia edilmiştir: “Biz Hz. Peygamber ile birlikte Ramazan’ın orta on gününde itikâfa girdik, yirminci günün sabahı olunca eşyalarımızı (evlerimize) taşıdık. . .”¹³⁷ Oysa yukarıda da dikkat çekildiği gibi bir rivayette Kadir gecesinin Ramazan’ın bütün gecelerinde aranması gerektiğini söylediği iddia edilmişti.¹³⁸

134 Ebu Davud, Salat, 824, (1387).

135 Buhari, Fadlu Leyletü'l-Kadr 3, İtikaf 1, 14; Müslim, İtikaf 5, (1172); Tirmizi, Savm 71, (790); Nesai, Mesacid 18, (2, 44); Ebu Davud, Sıyam 77, (2462, 2464); İbnu Mace, Sıyam 59; (1771)

136 Ebu Davud, Savm 77, (2463); Tirmizi, Savm 79, (803); İbnu Mace, Sıyam 58, (1770).

137 Buhari, Fadlu Leyletü'l-Kadr 2, 3, İtikaf 1, 9, 13; Müslim, Sıyam 213, (1167).

138 Ebu Davud, Salat, 824, (1387).

İnsanların En Hayırlıları Kimlerdir?

Bazı hadis kaynakları bir rivayeti aynı şekilde kaydederken söz konusu rivayetin yine güvenilir kabul edilen kaynaklarda bambaşka şekilde kaydedildiğini görmek mümkündür. Örneğin Buhari ve Müslim tarafından alınmış bir hadis rivayetinde peygamberimizin şu şekilde söylediği iddia edilir: “İnsanların en hayırlıları benim çağımda yaşayanlardır. Sonra onları takip edenlerdir. Sonra da bunları takip edenlerdir. Bu sonuncuları takiben öyle insanlar gelir ki kendilerinden şahitlik istenmediği halde şahitlikte bulunurlar (yemin talep edilmeden yemin ederler), onlar ihanet içindedirler, itimat olunmazlar.”¹³⁹ Bu hadise göre en hayırlı olanlar peygamberimizin dönemindekilerdir. Sonuncuları takiben gelecek olanlar ise güvenilmez kimselerdir. Tirmizi’de geçen bir hadis rivayetinde ise peygamberimizin şöyle söylediği iddia edilir: “Ümmetim bir yağmura benzer. Önünün mü yoksa sonunun mu hayırlı olduğu bilinmez.”¹⁴⁰ Bu hadiste ise hangisinin hayırlı olacağına bilinmeyeceği söylenmektedir. Ebu Davud, Tirmizi ve İbn Mace tarafından alınan bir diğer rivayette ise peygamberimizin şöyle söylediği iddia edilmiştir: “...Zira (bu safhaya gelince) arkanızda sabır günleri var demektir. O günler avuçta ateş tutmak gibi (sıkıntılı)dır. O günlerde, sizin kadar amel yapabilen bir kimseye elli kişinin ecri verilecektir.”¹⁴¹ Bu rivayette ise sonradan gelenlerden birçok zorluğa rağmen peygamberimizin dönemindekiler kadar amel yapabilenlerin daha hayırlı olacağı anlaşılmaktadır.

139 Buhari, Şehadet 9, Fezailü'l-Ashab 1, Rikak 7, Eyman 27; Müslim, Fezailü's-Sahabe, 214, (2535); Tirmizi, Fiten 45, (2222), Şehadet 4, (2303); Ebu Davud, Sünnet 10, (4657); Nesai, Eyman 29, (7, 17, 18).

140 Tirmizi, Edeb, 81.

141 Ebu Davud, Melahim 17, (4341); Tirmizi, Tefsir, Maide, (3060); İbn Mace, Fiten 21, (4014).

Peygamberimizden Sonra İlk Vefat Eden Eşi Kimdir?

Güvenilir kabul edilen hadis kitapları içinde birbirini yalanlayan hadislerin olduğu ve aynı zamanda tarihsel açıdan da birbiri ile çelişen rivayetlerin bulunduğu görülmektedir. Örneğin bunlardan biri, Hz. Peygamberin ardından ilk vefat eden eşinin kim olduğu konusundadır. Buhari’de geçen bir rivayete göre peygamberimizin ardından vefat eden ilk eşi Sevede’dir.¹⁴² Müslim’deki rivayete göre ise bu kişi eşi Zeyneb (Bintu Cahş)’tir.¹⁴³ İki rivayetin de ravisi Hz. Aişe’dir. Bu da ayrı bir garipliktir. Görüldüğü gibi en güvenilir kabul edilen kaynaklar kendi aralarında çok açık bir şekilde çelişmektedirler.

Ölen Kişinin Ardından Ağlanır Mı?

Hadislerde peygamberimizin, ölen kişinin ardından ağlayan kadınların ağlamalarını yasakladığı, bunu dinlemeyen ve ağlamaya devam edenler için de “Ağızlarına toprak saçın” şeklinde emir verdiği,¹⁴⁴ bir başka rivayette de ölen kişinin ardından ağlayacaklara “Sen, Allah Teâlâ’nın kovduğu şeytanı tekrar eve sokmak mı istiyorsun?”¹⁴⁵ dediği iddia edilmiştir. Buna karşın başka rivayetlerde peygamberimizin vefat eden oğlu İbrahim için ağlayarak gözyaşı döktüğü,¹⁴⁶ yine peygamberimizin ailesinden biri vefat ettiğinde arkasından ağlamak üzere toplanan kadınları bundan men etmek ve geri çevirmek üzere kalkan Hz. Ömer’e engel olup “Ey Ömer! Bırak onları, çünkü göz ağlayıcıdır, kalp ıstıraba maruzdur, (ıstırabın yaşandığı) zaman yakındır!”¹⁴⁷ dediği iddia edilir. Başka bir rivayette ise yine peygamberimizin gözlerinden yaşlar akarak ağladığı söylenir:

142 Buhari, Zekat 11; Nesai, Zekat 59, (5, 66, 67).

143 Müslim, Fezailü’s-Sahabe 101, (2452).

144 Buhari, Cenaiz 41, 46, Megazi 44; Müslim, Cenaiz 30, (935); Ebu Davud, Cenaiz 25, (3122); Nesai, Cenaiz 14, (4,15).

145 Müslim, Cenaiz 10, (922).

146 Buhari, Cenaiz 44; Müslim, Fezail 62, (2315); Ebu Davud, Cenaiz 28, (3126).

147 Nesai, Cenaiz 16, (4,19).

“Resulullah, ölmüş bulunan Osman İbnu Maz’un’u, gözlerinden yaşlar dökerek öptü.”¹⁴⁸

Kıyamet Ne Zaman Kopacaktır?

Yine kıyametin ne zaman kopacağına dair bir soruya peygamberimizin verdiği iddia edilen cevabın da tarihsel açıdan gerçekleşmemiş olduğu ortadadır: “Bir adam Allah’ın Resulü’ne: ‘Kıyamet ne zaman kopacak?’ diye sordu. Resul sustu, sonra kucağındaki Ezdli çocuğa baktı ve şöyle dedi: ‘Eğer bu çocuk uzun ömürlü olursa iyice ihtiyarlamasına kalmadan kıyamet kopacaktır.’ Enes der ki: “Çocuk benim yaştımdı.”¹⁴⁹ Buna rağmen bu sürenin çok daha uzun olacağına dair de peygamberimizin dilinden rivayet iddialarında bulunulmuştur: “Resulullah buyurdular ki: Otuz kadar yalancı deccal çıkmadıkça kıyamet kopmaz. Bunlardan her biri Allah’ın elçisi olduğunu zanneder.”¹⁵⁰ “Resulullah buyurdular ki: Fırat nehri altın bir dağ üzerinden açılmadıkça kıyamet kopmaz. Onun üzerine insanlar savaşırlar. Yüz kişiden doksan dokuzu öldürülür. Onlardan her biri: ‘Herhalde savaşı ben kazanacağım’ der.”¹⁵¹

Kur’an ayetleri bu türden rivayetleri yalanlamaktadır: **“İnsanlar, sana kıyamet-saatini sorarlar. De ki: Onun bilgisi yalnızca Allah’ın katındadır.”** (Ahzab Suresi 63). **“...Sanki sen, ondan haberdarmışsın gibi sana sorarlar. De ki: ‘Onun ilmi yalnızca Allah’ın katındadır. Ancak insanların çoğu bilmezler.”** (A’raf Suresi 187). **“De ki: (Ona ait) Bilgi, Allah’ın yanındadır. Ben ancak apaçık bir uyarıcıyım.”** (Mülk Suresi 26).

148 Tirmizi, Cenaiz 14, (989); Ebu Davud, Cenaiz 40, (3163); İbn Mace, Cenaiz 7, (1456).

149 Müslim, Fiten 138, (2953).

150 Tirmizi, Fiten 43, (2219); Ebu Davud, Melahim 16 (4333, 4334, 4335).

151 Buhari, Fiten 24; Müslim, Fiten 29, (2894); Ebu Davud, Melahim 13, (4313, 4314); Tirmizi, Cennet 26, (2572, 2573).

İslam Ne Kadar Ayakta Kalacaktır?

Halifelerin on iki tane olacağı, ümmetin işlerinin bu on iki halife dönemi süresince düzgün olacağı ve herkesin bu on iki halife üzerinde ittifak edeceğine, mülk ve yönetimin de Kureyş'te olduğuna dair hadisler vardır. Güvenilir kabul edilen kaynaklardaki bazı hadisler şu şekildedir: “İnsanlar hayırda da şerde de Kureyş’e tabidir.”¹⁵² “İnsanların işi onları on iki adam yönetinceye kadar yürür gider. Bu din, hepsi Kureyş’ten gelecek olan on iki halifeye kadar aziz ve güçlü olacaktır.”¹⁵³ “Mülk (saltanat, idare) Kureyş’tedir.”¹⁵⁴ Görüldüğü gibi söz konusu bu ve benzeri hadislerde on iki halife dönemine dikkat çekilmektedir. Aynı kaynaklarda geçen iki rivayet ise tüm bu rivayetler ile çelişir: “Hilafet, ümmetim arasında otuz yıl sürecektir. Bundan sonra saltanat gelecektir.”¹⁵⁵ “İslam, otuz beş veya otuz altı ya da otuz yedi yıl güçlü yaşar. Eğer helak olurlarsa yol; helak olanlardır. Eğer dinleri ayakta duracaksa yetmiş yıl ayakta durur.”¹⁵⁶ Söz konusu bu hadisler ise diğerlerinin aksini söylemektedir. Bununla beraber “On iki halife” diye kabul edilen bir dönem olmadığı, ümmetin halifeler üzerinde ittifak etmediği ve peygamberimizin vefatından hemen sonra ayrılık ve hesaplaşmaların başladığı, dört büyük halifeden üçünün suikast ile katledildiği, hem bu süreçte hem de sonrasında birçok zulüm ve kanlı olaya tanıklık edildiği tarihi bir gerçektir.

Peygamberimizin Mucizesi Nedir?

Yine bilindiği gibi peygamberimize birçok mucize isnat edilir. Oysa bir hadiste peygamberimizin şu şekilde söylediği

152 Müslim, İmaret 3, (1819).

153 Buhari, Ahkam 51; Müslim, İmaret 5-9 (1821); Tirmizi, Fiten 46, (2224); Ebu Davud Medhi 1, (4279), 4280).

154 Tirmizi, Menakıb, (3932).

155 Ebu Davud, Sünnet 9 (4648, 4647); Tirmizi, Fiten, 48 (2227).

156 Ebu Davud, Fiten, (4264); Müslim, İmaret 6.

rivayet edilir: “Her peygambere mutlaka insanların inanmakta olageldikleri şeyler cinsinden bir mucize verilmiştir. Ama bana verilen (mucize) ise vahiydir ve bunu bana Allah vahyetmiştir.”¹⁵⁷ Örneğin peygamberimiz bu şekilde bir açıklama yapmış olabilir. Çünkü bu ifade Kur’an ile uyumludur: “**Karşılarında okunup duran bir kitabı sana indirmiş olmamız onlara yetmiyor mu? Bunda, inanan bir toplum için elbette ki bir rahmet ve bir öğüt vardır.**” (Ankebut Suresi 51). “**Bizi, mucizeler göstermekten alıkoyan, daha öncekilerin onları yalanlamış olmasından başka bir şey değildir...**” (İsra Suresi 59). Buna rağmen hadislerde peygamberimizin birçok mucizeler gösterdiği iddia edilmiştir: “Ay, Resulullah zamanında iki parçaya bölündü. Aleyhissalatu vesselam bunun üzerine; ‘Şahit olun!’ buyurdu.”¹⁵⁸ Bir başka rivayet şu şekildedir: “Biz Resulullah’ın mucizelerini bereket addederdik, siz ise onları bir korkutma vesilesi sayıyorsunuz. Biz Resulullah ile birlikte bir seferde bulunuyorduk. Suyumuz azaldı. ‘Bana (bir parça) artık su arayın!’ buyurdular, içerisinde azıcık su bulunan bir kap getirdiler. Aleyhissalatu vesselam elini içine soktu ve: ‘Haydi temiz, mübarek suya gelin. Bereket Allah Teâla Hazretlerindedir!’ buyurdular. Yemin olsun, suyun parmaklarının arasından kaydığını gördüm. Vallahi biz, yenmekte olan taamin (yemeğin) tespihini iştirirdik.”¹⁵⁹

Ancak görüldüğü gibi geleneksel din savunucuları apaçık ayetleri dikkate almadıkları gibi bizzat kendi itibar ettikleri hadis kaynaklarındaki hadisleri de işlerine geldiği kadar dikkate almakta, peygamberimiz ile ilgili birçok mucize rivayetinde bulunmakta ve din adına uydurulan şeyleri, işlerine geldiği gibi kabul etmektedirler. Peygamberimiz ile ilgili yapılan mucize

157 Buhari, Fezailu’l-Kur’an 1, İ’tisam 1; Müslim, İman 239, (152).

158 Buhari, Menakıb 27, Menakıbu’l-Ensar 36, Tefsir, İhterebetu’s-Sa’a 36; Müslim, Münafıkun 44, (2800); Tirmizi, Tefsir, Kamer, (3281, 3283).

159 Buhari, Menakıb 25; Tirmizi, Menakıb 14, (3637); Nesai, Taharet 61, (1, 60).

anlatımlarının tamamı da sonradan uydurulmuş olaylardır. Peygamberimize verilmiş tek mucize vardır o da, mucizelerin en büyüğü olan Kur'an'dır. **“Doğrusu, senden önce de elçiler göndermiş, onlara da eşler ve çocuklar vermiştik. Allah'ın izni olmaksızın bir peygamberin (kendiliğinden) bir mucize getirmesi olacak şey değildir; (kaldı ki) her dönemin, (kendine has) bir mesajı vardır.”** (Rad Suresi 38).

Uğursuzluk Var Mıdır?

Hadisler kendi aralarında çeliştikleri gibi aynı zamanda kimi hadisler anlamı tamamen değiştirecek şekilde yanlış aktarılmışlardır. Örneğin bir hadis metninde peygamberimizin şu şekilde söylediği iddia edilmiştir: “Hastalıkta bulaşıcılık yoktur, herhangi bir şeyde uğursuzluk da yoktur. Uğursuzluk ancak üç şeydedir: Atta, kadında ve evde.”¹⁶⁰ Yine benzer bir rivayette bu kez at yerine hayvan denilerek rivayet tüm hayvanları içine alacak şekilde genişletilmiştir. Söz konusu hadis ile ilgili bir rivayet ise şu şekilde kaydedilmiştir: “Baykuş ötmesinde bir şey yoktur, hastalıkta bulaşıcılık yoktur, herhangi bir şeyde uğursuzluk yoktur. Eğer herhangi bir şeyde uğursuzluk olsaydı, atta, kadında ve evde olurdu.”¹⁶¹ Bir diğerinde ise bu rivayetin “Uğur, kadında, atta ve evdedir”¹⁶² şeklinde bir versiyonu kaydedilmiştir. Görüldüğü gibi en güvenilir kabul edilen hadis kaynakları içinde anlamı tamamen değiştirecek şekilde üç farklı rivayet kaydedilmiştir. Muhtemelen peygamberimizin Kur'an ayetlerinden hareketle insanların sorularına vermiş olduğu birçok cevap, zaman içinde bu şekilde takla atarak değişime uğramış ve hiç olmadık anlamlar kazanmıştır.

160 Buhari, Cihad, 47; Nikâh, 18; Tıp, 43,54; Müslim, Selam, 115; İbn Mace, Nikâh, 55; Tirmizi, Edeb, 58.

161 Buhari, Cihad 47, Nikâh 17; Müslim, Selam 119, (2226).

162 Tirmizi, Edeb 58; İbn Mace, Nikâh 55.

Bu duruma bir başka örnek de Tirmizi'nin “Şüphesiz malda zekâttan başka da bir hak vardır.”¹⁶³ şeklindeki rivayetinin İbn Mace tarafından “Malda zekâttan başka hak yoktur.”¹⁶⁴ şeklinde kaydedilmiş olmasıdır. Yine ‘mirac hadisi’ olarak bilinen hadisin de zannedildiği gibi tek bir rivayet metnine dayanmadığı ve söz konusu farklı rivayetlerde ihtilaf, tutarsızlık ve çelişkiler olduğu görülmektedir. Buna rağmen genelde söz konusu hadis rivayeti tek bir metni varmış gibi anlatılmakta ve rivayetler arasındaki apaçık farklar göz ardı edilmektedir. Oysa bu rivayetler bir arada değerlendirildiklerinde mekânı, zamanı, sayısı, ruhen ya da bedenen olduğu gibi temel konularda çok ciddi ihtilaf söz konusudur.

İmanın Esasları Nelerdir?

Bir diğer açık ihtilaf ise Buhari ve Müslim’de yer alan ve ‘Cibril Hadisi’ olarak meşhur olan hadis rivayetidir. Bu rivayet, Cebrail’in peygamberimize insan suretinde gelerek İslam, iman, ihsan, kıyametin zamanı gibi konularda sorular sorması olayından bahseden rivayettir. Bu rivayetin de yaygın bir şekilde miraç rivayetinde olduğu gibi tek metne dayandığı zannedilmektedir. Oysa söz konusu rivayet ile ilgili de birbiri ile çelişen ve kendi içinde tutarsızlık gösteren rivayetler bulunmaktadır. Örneğin Cebrail’in Hz. Peygamber’e sorduğu soruların sırası rivayetlerde farklılık göstermektedir. Yine söz konusu bu rivayetlerde ‘Kadere, hayır ve şerrin Allah’tan olduğuna iman etmek’ şeklinde bir iman esası sayılmaktadır.¹⁶⁵ Buna rağmen söz konusu rivayetin Müslim’de geçtiği yerin hemen altında kadere imanı bir iman esası olarak zikretmeyen bir başka rivayet yer almaktadır. Yine Buhari’de de kaderin sayıldığı bir iman tarifi görmek mümkündür: “İman, Allah’a, meleklerine, kitaplarına, Allah’a

163 Tirmizi, Zekât 27.

164 İbn Mace, Zekât 3.

165 Müslim, İman 1, (8); Nesâî, İman 6, (8, 101); Ebu Dâvud, Sünnet 17, (4695); Tirmizi, İman 4, (2613).

kavuşmaya, peygamberlerine ve kıyamette yeniden dirilmeye inanmaktır.”¹⁶⁶ Görüldüğü gibi bu kadar yaygın bilinen ve çoğunluk tarafından kabul edilen bir rivayetin ve iman esaslarının ne olduğu konusunun, metin açısından farklı ve kendi içinde çelişkili versiyonları bulunmaktadır.

Kur’an’ın tamamı inanan insan için iman esasıdır. Kur’an’da iman esasları olarak sınıflandırılan bir liste yer almaz. Ancak yaygın olarak bu mananın çıkarıldığı ayette de kadere iman şeklinde bir esas sayılmaz: **“Ey inananlar, Allah’a, Elçisine, Elçisine indirdiği kitaba ve daha önce indirmiş bulunduğu kitaba inanın. Kim Allah’ı, meleklerini, kitaplarını, elçilerini ve ahiret gününü inkâr ederse o, uzak bir sapıklığa düşmüştür.”** (Nisa Suresi 136).

Ezan Nasıl Ortaya Çıkmıştır?

Namaza çağrı yapan ezanın ortaya çıkışının sebebi ile ilgili de söz konusu güvenilir kabul edilen kaynaklarda birbiri ile çelişen ve metin açısından problemlili olan rivayetler bulunmaktadır. Bir rivayette ezanın çıkış sebebi Hz. Peygamber’in ashabi ile yapmış olduğu istişare sonucu Hz. Ömer’in: “Bir adam çıkarsanız da namazı ilan etse!” teklifinin kabul edilmesi sonucu peygamberimizin: “Ey Bilal! Kalk! Namazı ilan et!”¹⁶⁷ demesi olarak gösterilmektedir. Benzer bir rivayet de şu şekilde gelmiştir: “İnsanlar çoğalınca, herkesçe bilinecek olan bir şeyle namaz vaktinin duyurulmasının gerektiğini aralarında konuştular. (Bu meyanda bir ateş yakılması veya bir çan çalınması teklif edildi). Bunun üzerine Resulullah Bilal’e emrederek ikişer kere söyleyerek de ikamet okumasını emretti.”¹⁶⁸ Başka bir rivayette ise sahabi

166 Buhari, Kitabü'l-İman, 38.

167 Buhari, Ezan 1; Müslim, Salat 1, (377); Tirmizi, Salat 139, (190); Nesai, Ezan 1, (2, 2-3).

168 Buhari, Ezan 2, 3, Enbiya 50; Müslim, Salat 3, (378); Ebu Davud, Salat 29, (508); Tirmizi, Salat 141, (193); Nesai, Ezan 2, (2, 3).

Abdullah b. Zeyd'in gördüğü rüyayı peygamberimize bildirmesi neticesinde peygamberimizin bu rüyayı hak bir rüya olarak kabul edip "Kalk rüyada öğrenmiş olduğunu Bilal'e öğret. O bunları söyleyerek ezan okusun. Zira o, sesçe senden daha gür" diyerek ezan uygulamasını başlattığı ve o sırada evinde olan ve ezanı duyan Hz. Ömer'in de aynı rüyayı gördüğünü peygamberimize söylemesi üzerine peygamberimizin "Elhamdülillah! Şimdi bu daha sağlam oldu" dediği iddia edilmekte ve ezanın çıkış sebebi bu olaya bağlanmaktadır.¹⁶⁹

Abdestliyen Uyuyan Kişinin Abdest Alması Gerekir Mi?

Yine abdestli olarak uyuyan kişinin uyandığında namaz kılabilmek için abdest almasına gerek olup olmadığı konusunda da farklı rivayetler görmek mümkündür. Örneğin bir rivayette: "Resulullah'ın ashabı uyurlar, sonra abdest almadan namaz kılarılar."¹⁷⁰ denilmekte ama buna rağmen yine aynı kaynaklarda geçen bir diğer rivayet peygamberimizin: "Gözler, halkanın bağıdır, öyleyse uyuyan abdest alsın."¹⁷¹ dediği iddia edilmektedir. Başka bir rivayette ise peygamberimizin bir gün secde halinde horlayıncaya kadar uyuduğu sonra kalkıp abdest almadan namaz kıldığı söylenmiştir.¹⁷²

Peygamberimiz Abdest Alırken Uzuvlarını Kaç Kere Yıkamıştır?

Bilindiği gibi Kur'an'da namaz kılmak için abdest alınması söylenir ve abdestin nasıl alınacağı açık bir şekilde tarif edilir: "**Ey inananlar, namaza duracağınız zaman yıkayın: yüzlerinizi ve dirseklere kadar ellerinizi; mesh edin (sıvazlayın): başlarınızı ve topuklara kadar ayaklarınızı...**" (Maide Suresi 6). Görüldüğü

169 Ebu Davud, Salat 28,30, (499,512); Tirmizi, Salat 139, (189).

170 Müslim, Hayz 125, (376); Ebu Davud, Taharet 80, (200); Tirmizi, Taharet 58, (78).

171 Ebu Davud, Taharet 80, (203).

172 Tirmizi, Taharet 57, (77); Ebu Davud, Taharet 80, (202); Nesai, Ezan 41 (2, 30).

gibi namaz kılmak için alınması gereken abdest açık bir biçimde bu kadar tarif edilmektedir. Yıkanması ve sıvazlanması söylenen uzuvların da kaçar defa yıkanıp sıvazlanacaklarına dair bir bilgi verilmemiş, gerekli olan söylenmiş ama sayı belirtilmemiştir. Ancak geleneksel uygulamada ayette açıklanan abdeste ilaveler yapıldığı gibi bir de her bir uzvun üçer defa yıkanması gerektiği yaygın şekilde kabul edilmiş ve kitaplara da bu şekilde girmiştir.

Oysa bu konudaki rivayetler de birbirleri ile çelişkilidir. Bir rivayet yaygın olan geleneksel uygulamayı desteklemektedir: “Resulullah’a bir bedevi gelerek, abdestten sordu. Resulullah ona uzuvların üçer kere yıkanmasını gösterdi. Sonra da: ‘Abdest işte böyle alınır! Kim buna bir ziyadede bulunursa fena bir iş yapmış olur, haddi aşar ve zulmeder’ buyurdu.”¹⁷³ Bir diğer rivayette uzuvlar ile ilgili sayı ikiye inmiştir: “Resulullah abdest uzuvlarını ikişer kere yıkayarak abdest aldı.”¹⁷⁴ Diğer bir rivayette ise sayı bire inmiştir: “Resulullah uzuvlarını birer kere yıkayarak abdest aldı.”¹⁷⁵

Görüldüğü gibi uzuvların kaçar defa yıkanacağı ya da mesh edileceği ile ilgili farklı rivayetler bulunmaktadır. Bunların kendi aralarında çeliştikleri açıktır. Buna rağmen peygamberimize isnat edilen “Abdest işte böyle alınır! Kim buna bir ziyadede bulunursa fena bir iş yapmış olur, haddi aşar ve zulmeder” ifadesi dışında bu rivayetlerdeki sayıların hepsinin doğru olması da mümkündür. Çünkü ayetten de görüldüğü gibi abdestin nasıl alınacağı açıklanmış ancak uzuvların kaç defa yıkanıp mesh edileceği belirtilmemiştir. Dolayısıyla peygamberimiz de her seferinde gerekli olanı yapıp, kaçar defa yıkayıp mesh edeceğini durumuna göre belirlemiş ve insanların bu türden sayıları bir kural olarak benimsemeleri için her seferinde farklı yapmış olabilir. Kısacası peygamberimiz Allah’ın ayetleri ile uyumlu

173 Ebu Davud, Taharet 51, (135); Nesai, Taharet 105, (1, 88).

174 Buhari, Vudu 23; Ebu Davud, Taharet 50 (121,123).

175 Buhari, Vudu 22; Ebu Davud, Taharet 53, (1, 38); Nesai, Taharet 84, 85, (1, 73, 74).

hareket etmiştir. Uyumlu olmayanlar Allah'ın serbest bıraktığı şeyler ile ilgili asılsız iddialarda bulunarak dinde olmayan kurallar koyanlardır.

Cuma Namazından Sonra Namaz

Rivayetlerde Cuma namazından sonra peygamberimizin ne yaptığı ile ilgili çelişkili ifadeler yer alır. Bir rivayette Cuma'nın farzından sonra dört rekât daha namaz kılınması söylenirken bir diğerinde peygamberimizin farzı kıldıktan sonra evine gitmedikçe namaz kılmadığı eve gidince de iki rekât kıldığı iddia edilmiştir: “Resulullah şöyle buyurdu: Biriniz Cuma'nın farzını kılınca, ardından dört rekât namaz daha kılınsın.”¹⁷⁶ “Peygamber Cuma'nın farzından sonra evine gitmedikçe namaz kılmazdı. Sonra evinde iki rekat namaz kılardı.”¹⁷⁷ Bir başka rivayet de şu şekildedir: “Cuma namazını kıldıktan sonra biriyle konuşmadıkça veya mescitten çıkmadıkça Cuma Namazına bir başka namaz ekleme. Zira Resulullah bize, konuşmadıkça veya mescitten çıkmadıkça farz namaza bir başka namazı eklememeyi emretti.”¹⁷⁸ Peki, Kur'an Cuma namazı kılındıktan sonra ne yapılmasını söylüyor: “**Namaz kılındıktan sonra yeryüzüne dağılın ve Allah'ın lütfundan (nasibinizi) arayın. Allah'ı çok anın ki başarıya eresiniz.**” (Cuma Suresi 10).

Öğle ve İkinci Namazından Önce ve Sonra Namaz

Birçok hadis rivayetinde olduğu gibi çoğu konuda peygamberimizin tam olarak ne yaptığını ya da ne dediğini anlamak mümkün olmamaktadır. Çünkü rivayetlerde birbiri ile çelişkili ifadeler bulunmaktadır. Örneğin peygamberimizin öğle namazından önce ve sonra namaz kılması ile ilgili gelen rivayetler birbirinden farklı şeyler iddia etmektedirler. (İbni Ömer): “Resulullah ile

176 Müslim, Cum'a 67-69; Ebu Davud, Salat 238; Tirmizi, Cum'a 24; Nesai, Cum'a 42; İbn Mace, İkamet 95.

177 Müslim, Cum'a 71; Buhari, Cum'a 39; Nesai, İmamet 64; Cum'a 43.

178 Müslim, Cum'a 73.

beraber öğle namazının farzından önce iki, farzından sonra da iki rekat namaz kıldım.”¹⁷⁹ (Aişe): “Peygamber öğle namazının farzından önce dört rekat namaz kılmayı hiç ihmal etmezdi.”¹⁸⁰ (Aişe): “Peygamber öğle namazının farzından önce dört rekat sünnet kılamadığı zaman, onu farzdan sonra kılardı.”¹⁸¹ (Ümmü Habîbe): “Resulullah şöyle buyurdu: Bir kimse öğle namazının farzından önce dört, farzından sonra da dört rekat sünneti devamlı olarak kılsa Allah Teâlâ onu cehenneme haram kılar.”¹⁸² (Aişe): “Peygamber öğle namazının farzından önce benim evimde dört rekat namaz kılar, sonra mescide çıkıp halka öğle namazının farzını kıldırırdı. Daha sonra eve gelerek iki rekat namaz kılardı. Cemaate akşam namazını kıldırdıktan sonra evime gelerek iki rekat sünnet kılardı. Yatsı namazının farzını kıldırdıktan sonra yine evime gelerek iki rekat sünnet kılardı.”¹⁸³

Peygamberimizin ikinci namazından önce ve sonra kıldığı ifade edilen namaz ile ilgili de farklı rivayetler bulunmaktadır. Üstelik bunları rivayet ettiği iddia edilen kişi aynı kişidir: “Ali İbni Ebû Tâlib şöyle dedi: Peygamber ikinci namazının farzından önce dört rekat namaz kılardı.”¹⁸⁴ “Ali İbni Ebû Tâlib’den rivayet edildiğine göre peygamber ikinci namazının farzından önce iki rekât namaz kılardı.”¹⁸⁵

Akşam Namazından Önce Namaz

Peygamberimizin akşam namazından önce namaz kılınmasını söyleyip söylemediği konusunda da çelişkili rivayetler bulunmaktadır:

179 Buhari, Teheccüd 29, 34; Müslim, Müsafirin 104; Tirmizi, Salât 189, 199, 205; Nesai, Kıyâmü'l-leyl 66; İbn Mace, İkamet 100.

180 Buhari, Teheccüd 34; Ebu Davud, Tatavvu 1; Nesai, Kıyâmü'l-leyl 56.

181 Tirmizi, Salât 200; İbn Mace, İkamet 106.

182 Ebu Davud, Tatavvu 7; Tirmizi, Salât 200; Nesai, Kıyâmü'l-leyl 67; İbn Mace, İkamet 108.

183 Müslim, Müsafirin 105; Ebu Davud, Tatavvu 1.

184 Tirmizi, Mevakit 201, Cum'a 66; Nesai, İmamet 5; İbn Mace, İkamet 109.

185 Ebu Davud, Tatavvu 8.

“Abdullah İbni Mugaffel’den rivayet edildiğine göre peygamber üç defa: “Akşamın farzından önce (iki rekât) namaz kılınız” buyurdu. Üçüncü defasında “Dileyen kılsın” diye ekledi.”¹⁸⁶ “Enes şöyle dedi: Resulullah zamanında güneş battıktan sonra ve akşam namazından önce iki rekât namaz kılardık. Ashaptan biri Enes’e: Bu namazı Resulullah da kılar mıydı? diye sordu. Enes ona şu cevabı verdi: O bizim kıldığımızı görür fakat bize kılın veya kılmayın demezdi.”¹⁸⁷

Peygamberimiz Sabah Namazında Ne Okurdu?

Rivayetlerde peygamberimizin sabah namazında ne okuduğu ile ilgili farklı sure ve ayet isimleri zikredilmiştir. Bir rivayet şu şekildedir: “Resulullah sabah namazının iki rekât sünnetini kılarken birinci rekatta, Bakara suresindeki “Biz Allah’a ve bize indirilen Kur’an’a... inandık” anlamındaki ayeti, ikinci rekatta da “Biz Allah’a inandık; şahit ol ki, biz Müslümanlarız” anlamındaki ayeti okurdu.”¹⁸⁸ Diğer rivayette ise şöyle söylenmektedir: “İkinci rekatta Ali İmran suresindeki “Söyle onlara: Ey kendilerine kitap verilenler! Gelin, aramızda müşterek olan bir kelime etrafında toplanalım” ayetini okurdu.” Görüldüğü gibi bu iki rivayetin ikinci rekât kısmındaki ayet iddiası birbiri ile çelişmektedir. Bu konudaki başka rivayetlerde ise peygamberimizin ne okuduğu ile ilgili farklı bir iddiada bulunulmuştur: “Resulullah sabah namazının iki rekât sünnetinde Kâfirûn ve İhlâs surelerini okurdu.”¹⁸⁹ Bir başka rivayet de bu rivayet ile aynı şeyi iddia etmiştir: “Bir ay boyunca peygamberin namazına dikkat ettim, sabah namazının sünnetinde Kâfirûn ve İhlâs surelerini okurdu.”¹⁹⁰

186 Buhari, Teheccüd 35, İ’tisam 27; Ebu Davud, Tatavvu 11; İbn Mace, İkamet 110.

187 Müslim, Müsafirin 302; Ebu Davud, Tatavvu 11.

188 Müslim, Müsafirin 99; Ebu Davud, Tatavvu 3; Nesai, İftitah 38.

189 Müslim, Müsafirin 98; Ebu Davud, Tatavvu 3; Nesai, İftitah 39; İbn Mace, İkamet 102.

190 Tirmizi, Mevakit 191; Nesai, İftitah 68; İbn Mace, İkamet 102.

Ramazandan Önce Şaban Ayında Oruç Tutmak

Hadis rivayetlerinde Ramazan ayından önceki Şaban ayında oruç tutulup tutulamayacağı konusunda birbiri ile çelişen rivayetler bulunmaktadır. Bazı rivayetlere göre peygamberimizin şöyle söylediği iddia edilmiştir: “Resulullah şöyle buyurdu: Şabanın ikinci yarısında oruç tutmayınız.”¹⁹¹ “Ramazandan (bir-iki gün) önce oruç tutmayınız. Ramazan hilâlini gördüğünüzde oruca başlayınız.”¹⁹² “Sizden biriniz bir-iki gün öncesinden oruç tutarak ramazanı karşılamaya kalkmasın...”¹⁹³ Buna rağmen başka bir rivayette ise peygamberimizin Şaban ayının tamamını oruçlu olarak geçirdiği iddia edilmiştir: “(Aişe) şöyle dedi: Peygamber hiçbir ayda, şaban ayında tuttuğu oruçtan daha fazla oruç tutmazdı. Şaban ayının tamamını oruçlu geçirirdi.”¹⁹⁴ Başka bir rivayet ise peygamberimizin Ramazan dışında hiçbir ayın tamamını oruçlu geçirmediğini söylemektedir: “Resulullah ramazan dışında hiçbir ayı tam olarak oruçlu geçirmedi.”¹⁹⁵

Sefer Esnasında Oruç Tutulabilir Mi?

Kur’an’da hastalık ya da yolculuk gibi bir durumda oruç tutmakta zorluk çekiliyorsa orucun tutulmaması ve yerine başka günlerde kaza edilmesi söylenir (Bakara Suresi 184). Ancak rivayetlerde sefer esnasında oruç tutulup tutulamayacağı ile ilgili birbiri ile çelişkili ifadeler yer almaktadır. Örneğin bir rivayet şu şekildedir: “Resulullah bir seferdeydi. Etrafına insanların toplandığı bir adam gördü, ona gölge yapıyorlardı. ‘Nesi var?’ diye sordu. ‘Oruçlu biri!’ dediler. Resulullah: ‘Seferde oruç birr (Allah’ı memnun

191 Tirmizi, Savm 37; Ebu Davud, Savm 13.

192 Tirmizi, Savm 5; Nesai, Sıyam 13.

193 Buhari, Savm 5, 14; Müslim, Sıyam 21; Ebu Davud, Savm 7, 11; Tirmizi, Savm 2, 4, 38; Nesai, Sıyam 13, 31, 32, 38; İbn Mace, Sıyam 5.

194 Buhari, Savm 52; Müslim, Sıyam 177; İbn Mace, Sıyam 30.

195 Buhari, Savm 53; Müslim, Savm 178 (1157); Nesai, Savm 70, (4, 199).

edecek dindarlık) değildir!' buyurdular.¹⁹⁶ Peygamberimizin bu şekilde söylediği iddia edilmesine rağmen bir başka rivayette sefer esnasında sadece bir kişi ile beraber peygamberimizin oruçlu olduğu başka kimsenin oruç tutmadığı iddia edilmiştir: "Biz çok şiddetli sıcak bir mevsimde, Ramazan ayında Resulullah ile birlikte sefere çıktık. Hararetin şiddetinden herkes elini başına koyuyordu. Aramızda oruçlu olarak sadece Resulullah ile İbnu Ravaha vardı."¹⁹⁷

Peygamberimizin sefer esnasında oruçlu olduğunu söyleyen başka bir rivayet de ilk rivayet ile çelişmektedir: "Biz Resulullah ile bir seferde beraber bulunduk. O oruçlu idi..."¹⁹⁸ Görüldüğü gibi rivayetlere göre peygamberimiz bir rivayette sefer esnasında oruçlu olmayı Allah'ın hoşnut olmayacağı bir davranış olarak ifade etmekte ancak diğer rivayetlerde sefer esnasında oruç tutmaktadır. Bu türden kendi arasında çelişen rivayetler ile esasen peygamberimizi kendisi ile çelişen biri olarak göstermişlerdir. Oysa peygamberimizin dini konularda kendisi ile çelişmesinin mümkün olmadığı açıktır.

Namaz Kılanın Önünden Geçen Köpek, Eşek ve Kadın Namazı Bozar Mı?

Bazı rivayetlerde namaz kılan kişinin önünde bir engel olmadığı takdirde önünden geçen hangi şeylerin namazı bozacağına dair sıralamalar yapılmıştır. Konu ile ilgili bir rivayet şu şekildedir: "Resulullah buyurdular ki: 'Biriniz sütresiz olarak namaz kılsa (önünden geçtiği takdirde) şunlar namazını bozar: Eşek, domuz, Yahudi, Mecusi, kadın... Namazın bozulmaması için onun önünden, bunların bir taş atımlık uzaktan geçmesi kifayet eder.'" (Bir diğer rivayette şöyle denmiştir: "Namazı, (önden geçen) hayızlı kadın

196 Buhari, Savm 36; Müslim, Sıyam 92, (1115); Ebu Davud, Savm 43, (2407); Nesai, Savm 48, (4, 176).

197 Buhari, Savm 35; Müslim, Savm 108, (1122); Ebu Davud, Savm 44, (2409).

198 Buhari, Savm 33, 43, 44, 45; Talak 24; Müslim, Sıyam 52-54; Ebu Davud, Savm 19.

ve köpek bozar.”)¹⁹⁹ Diğer bir rivayet şu şekildedir: “Resulullah buyurdular ki: Kişi, önüne semer kaşı kadar bir şey bırakmadan namaz kılarsa; (önünden geçtiği takdirde) siyah köpek, kadın, eşek namazını bozar...”²⁰⁰

Bu rivayetler aşağıdaki rivayetlerle çelişmektedir: “Resulullah bizi köyümüzde ziyaret etti. O sırada bizim iki küçük köpekle bir dişi eşeğimiz vardı. Bu ikisi önünde buldukları halde ikinci namazı kıldı. Hayvanları ne azarladı ne de geriye kovaladı.”²⁰¹ Başka bir rivayette ise Hz. Aişe'nin şöyle söylediği iddia edilmiştir: “Hz. Aişe'nin yanında namazı bozan şeylerden söz açılmıştı. Bu meyanda köpek, eşek ve kadının da zikri geçti. Aişe: Bizi yine eşeklere ve köpeklere benzettiniz. Vallahi, ben Resulullah'ı kiblesiyle arasında yatakta yatar olduğum halde namaz kılariken gördüm. Benim için ihtiyaç hâsıl olunca oturup onu rahatsız etmek istemezdim, (yatağın) ayak tarafından sıyrılıp çıkardım.”²⁰² Açık bir şekilde görüldüğü gibi rivayetler kendi aralarında çelişmektedirler. Kadının ve Yahudi'nin, eşek ve domuz ile birlikte zikredilmiş olması da ayrı bir yakışsızlıktır.

Peygamberimizin Geride Bıraktığı Bayrak ve Sancağın Rengi Nedir?

Peygamberimizin geride bıraktıklarına dair rivayetlerde bayrağının ve sancağının rengi ile ilgili farklı renklerin rivayet edildiği görülmektedir: “Resulullah Mekke'ye girdiği gün bayrağı beyaz renkliydi.”²⁰³ “Resulullah'ın bayrağı siyah, sancağı beyazdı.”²⁰⁴

199 Buhari, Salat 90, İlm 18, Ezan 161, Cezau's-Sayd 25; Müslim, Salat 254, (504); Ebu Davud, Salat 110, 113 (703, 704, 715, 716, 717); Tirmizi, Salat 252, (337); Nesai, Kible 7, (2, 64, 65).

200 Müslim, Salat 265, (510); Ebu Davud, Salat 110, (702); Tirmizi, Salat 253, (338); Nesai, Kible 7, (2, 63); İbn Mace, İkametu's-Salat 38, (952).

201 Ebu Davud, Salat 114, (718); Nesai, Kible 7, (2, 65).

202 Buhari, Salat 22, 99, 102, 103, 104, 105, 108, Amel fi's-Salat 10, Vitr 3, İsti'zan 37; Müslim, Salat 267, (512).

203 Tirmizi, Cihad 9, (1679); Ebu Davud, Cihad 76, (2592).

204 Tirmizi, Cihad 10, (1681).

“Sancağı siyahtı. Kaplan alacası şeklinde olacak bezden dört köşeli idi.”²⁰⁵ “Resulullah’ın bayrağını sarı gördüm!”²⁰⁶

Ölen Kişinin Affedilmesi İçin Cenazesinde Kaç Kişinin Ondan Rız Olması Gerekir?

Hadis rivayetlerinde ölen kişinin Allah tarafından affedilmesi ve cenazesine katılarak kendisi hakkında şefaatçi olması ile ilgili farklı sayılar zikredilmiştir. Konu ile ilgili bir rivayet şu şekildedir: “Resulullah buyurdular ki: Üzerine Müslümanlardan, kendisine şefaat talep eden yüz kişinin namaz kıldığı her ölüye mutlaka şefaat edilir.”²⁰⁷ Bir diğer rivayette sayı kırka inmiştir: “Resulullah’tan işittim, diyordu ki: Bir Müslüman ölür, cenaze namazına Allah’a şirk koşmayan kırk kişi katılırsa Allah bunların onun hakkındaki şefaati mutlaka kabul eder.”²⁰⁸ Bir diğer rivayette ise bu kez sayı verilmeden üç saf şartı konulmuştur: “Resulullah buyurdular ki: Bir Müslüman ölür ve üzerine, Müslümanlardan üç saf namaz kılsa (Allah şefaati) mutlaka vacip kılar.”²⁰⁹ Görüldüğü gibi katılım sayısında fark vardır. Öte taraftan üç saf oluşturulması da sayısal olarak mekâna göre değişkenlik gösterebilecek bir şeydir. Birkaç kişiden oluşan bir grup, üç saf halinde düzenlenebilir. Bununla birlikte ölen kişiyi hesap günü kurtaracak şeyin başkalarının onun hakkındaki görüşleri değil yaşarken yapmış olduğu amelleri olacağı da bir gerçektir.

Bir başka rivayette ise tabutta götürülen kişinin oradakiler tarafından iyi ya da kötü anılmasıyla hakkındaki cennet ve cehennem hükmünün kesinleştiği iddia edilmiştir: “...Bir cenaze geçti. Ashaptan bazıları o cenazeyi hayırla andı. Bunun üzerine Nebi: ‘Kesinleşti’ buyurdu. Sonra bir cenaze daha geçti.

205 Ebu Davud, Cihad 76, (2591); Tirmizi, Cihad 10, (1680).

206 Ebu Davud, Cihad 76, (2593).

207 Müslim, Cenaiz 58, (947); Tirmizi, Cenaiz 40, (1029); Nesai, Cenaiz 78, (4, 75).

208 Müslim, Cenaiz 59, (948); Ebu Davud, Cenaiz 46, (3170).

209 Ebu Davud, Cenaiz 43, (3166); Tirmizi, Cenaiz 40, (1028).

Orada bulunanlar onu da kötülükle andılar. Resul-i Ekrem yine: ‘Kesinleşti’ buyurdu. Bunun üzerine Ömer İbnu’l Hattâb: ‘Ne kesinleşti Ya Resulallah?’ diye sordu. Peygamber de şöyle buyurdu: ‘Şu önce geçen cenazeyi hayırla andınız; bu sebeple onun cennete girmesi kesinleşti. Bu berikini kötülükle andınız; onun da cehenneme girmesi kesinleşti. Çünkü siz (müminler), yeryüzünde Allah’ın şahitlerisiniz.’²¹⁰

Görüldüğü gibi bu rivayette herhangi bir sayı verilmemekte ve ashaptan bazılarının iyi ya da kötü olarak anmasının o kişinin cennete ya da cehenneme gitmesini kesinleştirdiği söylenmektedir. Öte taraftan Hz. Ömer tarafından aktarılan başka bir rivayette peygamberimizin ölen kişi hakkındaki hükmün kesinleşmesi için dört, üç ve iki olarak sayılar verdiği iddia edilmiştir. Hz. Ömer’in peygamberimizden aktardığı söz konusu rivayette iki kişinin hayırla anmasının ölen kişinin cennetlik olması için yeterli olduğu söylenmiştir: “...Ne kesinleşti, ey müminlerin emiri? dedim. Ömer şöyle cevap verdi: ‘Ben, Resulullah’ın buyurduğu gibi söyledim. O: ‘Herhangi bir Müslüman hakkında dört kimse hayırla şahitlik ederse Allah onu cennetine koyar.’ buyurmuştu. Biz kendisine: ‘Peki üç kişi şehadet ederse?’ dedik. ‘Üç kişi şehadet ederse de aynıdır’ buyurdu. Biz; ‘Ya iki kişi şahitlik ederse?’ dedik. ‘İki kişi de şahitlik etse yine aynıdır’ buyurdu. Artık bir kişinin şahitliğini de sormadık.’²¹¹

Güvenilir kabul edilen hadis kitaplarının içi, birbiri ile çelişkili ve birçok konuda ne yapılması gerektiği hususunda kafa karışıklığına sebep olan rivayetler ile doludurlar. Kur’an’da temeli olmayan bu türden iddiaların ortaya atılması ve söz konusu iddiaların kendi kendilerini yalanlamaları, Kur’an dışında hiçbir kaynağın dini anlamda güvenilir olamayacağının yeterli delilidir. Kur’an’ın en büyük iddialarından biri kendi içinde çelişme ve

210 Buhari, Cenaiz 86, Şehadet 6; Müslim, Cenaiz 60; Ebu Davud, Cenaiz 76; Tirmizi, Cenaiz 63; Nesai, Cenaiz 50; İbn Mace, Cenaiz 20, Zühhd 25.

211 Buhari, Cenaiz 86; Şehadet 6; Nesai, Cenaiz 50.

tutarsızlık barındırmamasıdır: **“Hamt o Allah’a ki, kuluna Kitabı, kendisinde hiçbir eğiklik ve çelişme yapmaksızın indirdi. Onu dosdoğru (bir Kitap) olarak indirdi ki katından gelecek şiddetli azaba karşı (insanları) uyarısın ve iyi işler yapan müminlere de kendileri için güzel mükâfat bulunduğunu müjdelesin.”** (Kehf Suresi 1-2). Hadis rivayetleri için bu durum söz konusu değildir.

Peygamberimiz Hangisini Söylemiş Olabilir?

Bazı rivayetlerde benzer sorulara karşı peygamberimizin verdiği cevapların değiştiği görülmektedir. Söz konusu rivayetlere bakıldığında peygamberimiz ile ilgili sanki her gelene o an kafasına göre bir sıralama yapan ya da bir dediği bir dediği ile uyuşmayan biri izlenimi verilmeye çalışılmıştır. Böyle bir şeyin mümkün olmadığı açıktır.

“Ya Resulallah! Allah yolunda cihada denk hangi iş vardır? denildi. ‘Ona denk bir iş bulamazsınız’ buyurdu. İki veya üç defa aynı soruyu tekrarladılar; Resulullah da her defasında ‘Ona denk bir iş bulamazsınız’ cevabını tekrarladı.”²¹² “Resulullah’a, ‘Hangi amel daha faziletlidir?’ diye soruldu. Allah’a ve Resulüne inanmak’ buyurdu. ‘Sonra hangisi?’ denildi. ‘Allah yolunda cihat etmek’ karşılığını verdi. ‘Bundan sonra hangisi?’ denilince: ‘Allah katında makbul olan hactır’ buyurdular.”²¹³ “Ya Resulallah! Hangi amel Allah’a daha sevimlidir? dedim, ‘Vaktinde kılınan namaz’ buyurdu. Sonra hangisidir? diye sordum, ‘Ana babaya iyilik etmek’ diye cevap verdi. Ondan sonra hangisidir? dedim, ‘Allah yolunda cihat etmek’ buyurdular.”²¹⁴ “Bir kimse Resulullah’a: ‘Müslümanın hangi ameli daha hayırlıdır?’ diye

212 Buhari, Cihad 1; Müslim, İmare 110; Tirmizi, Fezailü'l-cihad 1; Nesai, Cihad 17.

213 Buhari, İman 18, Hac 4, Tevhid 47; Müslim, İman 135; Tirmizi, Fezailü'l-cihad 22; Nesai, Hac 4, Cihad 17.

214 Buhari, Mevakit 5, Cihad 1, Edeb 1, Tevhid 48; Müslim, İman 137-139; Tirmizi, Salat 14, Birr 2; Nesai, Mevakit 51.

sordu. Hz. Peygamber de: ‘Tanıdık tanımadık herkese yemek yedirmen ve selâm vermendir’ buyurdu.”²¹⁵ “Bir adam: ‘Ey Allah’ın Resulü, Allah’a hangi amel daha sevimidir?’ diye sordu. Resulullah: ‘Yolculuğu bitirince tekrar yola başlayan’ cevabını verdi. ‘Yolculuğu bitirip tekrar başlamak nedir?’ diye ikinci sefer sorunca: ‘Kur’an’ı başından sonuna okur, bitirdikçe yeniden başlar’ cevabını verdi.”²¹⁶ “Resulullah’a, ‘Hangi amel en değerlidir?’ diye sorulmuştu, şu cevabı verdi: İlk vaktinde kılınan namaz!”²¹⁷ Resulullah’a: ‘Hangi amel en değerlidir?’ diye sorulmuştu. Şu cevabı verdi: Kıyama uzun olan.”²¹⁸ “Hz. Aişe’ye sordum: ‘Resulullah’a göre hangi amel en değerlidir?’ Bana: ‘Devamlı olan!’ diye cevap verdi.”²¹⁹ “Resulullah şöyle buyurdu: Allah yolunda bir gün hudut nöbeti tutmak, dünyadan ve dünya üzerindeki şeylerden daha hayırlıdır.”²²⁰

Peygamberimizin Ümmetinin Ahiretteki Durumu Hangisidir?

Bazı hadis rivayetlerinde ahirette peygamberimizin ümmetinin tamamının da Allah tarafından affedileceği söylenir: “Rabbimden dilekte bulundum ve ümmetim için şefaati niyaz ettim. O da ümmetimin üçte birini bana bağışladı. Ben de Rabbime şükretmek için secdeye kapandım. Sonra tekrar başımı kaldırıp Rabbimden ümmetimi bağışlamasını diledim; O da bana ümmetimin üçte birini bağışladı. Ben de bunun üzerine Rabbime şükür secdesine kapandım. Sonra tekrar başımı kaldırıp Rabbimden ümmetimi

215 Buhari, İman 6, 20; İstî‘zan 9, 19; Müslim, İman 63; Nesai, İman 12; İbn Mace, Et’ime 1.

216 Tirmizi, Kıraat 4, (2949).

217 Buhari, Mevakit 5; Müslim, İman 137, (85); Ebu Davud, Salat 9, (426); Tirmizi, Salat 127, (170).

218 Ebu Davud, Salat 313, (1325).

219 Buhari, Teheccüd 7, Rikak 18; Müslim, Müsafirin 131, (741); Ebu Davud, Salat 312, (1317); Nesai, Kıyamu’l-Leyl 8, (3, 208).

220 Buhari, Cihad 6, 73, Bed’ü’l-halk 8, Rikak 2; Müslim, İmare 113-114; Tirmizi, Fezâilü’l-cihad 17, 25, Tefsiru sure (3) 22; İbn Mace, Zühd 39.

bağışlamasını diledim; O da bana ümmetimin geri kalan üçte birini bağışladı. Ben de Rabbime şükretmek üzere secdeye kapandım.”²²¹ Bir başka rivayette de ateş azabının ümmete haram kılındığı söylenir: “Şu ümmetim rahmete mazhar olmuş bir ümmettir. Ahirette azaba maruz kalmayacaktır.”²²²

Başka bir rivayette ise bu kez ümmet içinden sorgusuz sualsiz doğrudan cennetlik olanlar için sayı verilmiştir. Buna göre de ümmetin tamamı cennetlik değildir: “Rabbim bana, ümmetimden yetmiş bin kişiyi hesap ve ceza olmaksızın cennete koymayı vadetti. Her bin ile birlikte yetmiş bin ve Rabbimin avucuyla üç avuç daha.”²²³

Diğer bir meşhur rivayete göre ise bu kez ümmetin yetmiş üç fırkaya bölüneceği ve biri dışında geri kalanının cehennemlik olacağı iddia edilmiştir: “Beni İsrail yetmiş iki millete (dine, fırkaya) bölünmüştü. Benim ümmetim de yetmiş üç millete bölünecektir. Bunlardan bir tanesi hariç hepsi ateştedir.”²²⁴ Görüldüğü gibi ümmetin ahiretteki durumunun ne olacağına dair birbiri ile çelişen rivayetler bulunmaktadır. Peygamberimizin, ümmetinin durumunun ne olacağını bilmesi mümkün olmadığı gibi, bu türden Kur’an’a uygun olmayan iddialarda bulunması da mümkün değildir.

Peygamberimizin Ümmetine Miras Olarak Bıraktığı Şey Nedir?

Peygamberimizin vefatından önce toplu halde insanlara hitap ettiği rivayet edilmektedir. Bunlardan en meşhur olanı on binlerce kişinin tanıklık ettiği kabul edilen veda hutbesidir. Bu kadar kişinin tanıklık ettiği iddia edilmesine rağmen söz konusu rivayet en kilit noktasında iki farklı vasiyet ile gelmektedir. Bunlardan

221 Ebu Davud, Cihad 152.

222 Ebu Davud, Fiten, (4277).

223 Tirmizi, Sıfatı'l-Kiyame 13, (2439); İbn Mace, Zühd 34, (4286).

224 Tirmizi, İman 18, (2643).

biri Kur'an'a da uygun bir şekilde şöyle gelmiştir: “...Size, sıkıca sarıldığınız sürece asla sapıtmayacağınız bir şey bırakıyorum: Allah'ın Kitabı.”²²⁵ Söz konusu rivayet Müslim, Ebu Davud ve İbn Mace gibi Kütüb-i Sitte kaynaklarında yer almaktadır.

Kütüb-i Sitte kaynakları arasında yer almamasına rağmen meşhur olan ve esas alınan diğer rivayet ise şu şekilde gelmiştir: “Sıkı sarıldığınız takdirde asla yolunuzu sapıtmayacağınız iki şey bıraktım size: Allah'ın kitabı ve Resulü'nün sünneti.”²²⁶ Bu rivayet İmam Malik'in Muvatta'sında geçmektedir. Buna rağmen bu rivayet bu konuda bilinen en meşhur rivayet olmuştur. Sebebi ise açıktır. Belli ki geleneksel din algısı açısından güvenilir kabul edilen hadis kitaplarında geçmesine rağmen peygamberimizin ümmetine miras olarak sadece Kur'an'ı bırakması kimsenin işine gelmediği için bu rivayeti içlerine sindirememişler.

Bir diğer rivayet ise peygamberimizin veda haccını yaptıktan sonra Medine yolunda konakladıkları yerde: “Size, uyduğunuz takdirde benden sonra asla sapıtmayacağınız iki şey bırakıyorum. Bunlardan biri diğerinden daha büyüktür. Bu, Allah'ın Kitabı'dır. Semadan arza uzatılmış bir ip durumundadır. (Diğeri de) kendi neslim, Ehl-i Beytim'dir.”²²⁷ dediği şeklindedir. Birini Ehli Sünnet, diğerini Şia almış ama her ne hikmetse sadece Allah'ın Kitabı'nı bıraktığını ifade ettiği rivayet çoğu kişinin işine gelmemiş ve o rivayet ortada kalmıştır.

“Dinin tek kaynağı Kur'an'dır ve peygamberimiz sadece Kur'an'a uymuş ve onunla amel etmiştir.” denildiğinde buna itiraz ederek hadis rivayetleri olmadan Kur'an'ın yetersiz kalacağını iddia eden ve güvenilir kabul ettikleri hadis kitaplarında yer almasına rağmen “...Size, sıkıca sarıldığınız sürece asla sapıtmayacağınız bir şey bırakıyorum: Allah'ın Kitabı.” rivayetini değil de Kütüb-i

225 Müslim, Hac 147 (890); Ebu Davud, Menasik 57 (1905); İbn Mace, Menasik 84 (3074).

226 İmam Malik, Muvatta, Kader 3, (2, 899).

227 Tirmizi, Menakıb 77, (3790); Müslim, Fezailu's-Sahabe 37, (2408).

Sitte içinde yer almayan “Allah’ın kitabı ve Resülü’nün sünneti.” rivayetini esas alanların bu çelişkilerini açıklığa kavuşturmaları gerekir.

Buhari ve Müslim’de geçen başka bir rivayette peygamberimizin miras olarak Kur’an’ı bıraktığının ifade edilmesi de sadece Allah’ın Kitabı’nı bıraktığını ifade eden rivayeti desteklemektedir: “İbnu Ebi Evfa’ya: ‘Resullullah vasiyette bulundu mu?’ diye sordum. ‘Hayır’ dedi. Ben tekrar: ‘Öyleyse, kendi vasiyette bulunmaksızın halka nasıl vasiyeti farz kılar veya emreder?’ dedim. ‘Kitabullah’ı vasiyet etti!’ diye cevap verdi.”²²⁸ Geleneksel algı açısından Kur’an’dan sonra en güvenilir iki kitap olarak kabul edilen Buhari ve Müslim’de yer alan ve Kur’an’a da uygun olan bu iki rivayete rağmen Muvatta’da yer alan ‘Kitap ve Sünnet’ mirası iddiasının esas alınması geleneksel din anlayışının kendi içindeki çelişisini net bir şekilde ortaya koymaktadır. Hadis rivayetlerini Kur’an gibi dinin kaynağı kabul edenler açısından sırf bu iki rivayet bile Kur’an dışında bir kaynağın dini açıdan esas alınamayacağını göstermektedir.

Kur’an’ın din adına yeterli olmadığını iddia edenlerin, güvenilir kabul ettikleri kaynaklarda geçen peygamberimizin en yakınındakilerin, Kur’an’ın yeterli olduğuna dair sözlerini de açıklığa kavuşturmaları gerekir: (Hz. Ömer): “...Yanınızda Kur’an var, Allah’ın Kitabı sizlere yeterlidir.”²²⁹ (Hz. Aişe): “Size Kur’an yeter. Orada: Hiçbir günahkâr başkasının günahını yüklenmez.’ (Fatır Suresi 18) buyrulmuştur.”²³⁰ (Hz. Ali): “Ben Resullullah’ın şöyle söylediğini işittim: ‘Haberiniz olsun bir fitne çıkacak!’ Ben hemen sordum: “Bundan kurtuluş yolu nedir Ey Allah’ın Resülü?” Buyurdu ki: “Allah’ın Kitabı (na uymak)dır... ”

228 Buhari, Vesaya 1, Megazi 83, Fezailü'l-Kur’an 18; Müslim, Vasiyet 16, (1634); Tirmizi, Vesaya 4, (2120); Nesai, 2 (6, 240).

229 Buhari, Megazi 83, İlm 39, Cihad 176, Cizye 6, İ'tisam 26; Müslim, Vasiyye 22, (1637).

230 Buhari, Cenaiz 33; Müslim, Cenaiz 22, (928); Nesai, Cenaiz 15, (4, 18, 19).

O, hak ile batılı ayırt eden ölçüdür... Kim akılsızlık edip, O'na inanmaz ve O'nun ile amel etmezse Allah onu helak eder. Kim O'nun dışında hidayet ararsa Allah onu saptırır. O Allah'ın sağlam ipidir. O, hikmetli olan zikirdir, O dosdoğru yoldur..."²³¹

Kur'an Ayetleri İle Çelişen Hadislere Örnekler

Kur'an ayetleri ile çelişen hadisler, saymakla bitmeyecek türdendir. Esasen burada verilen örnekler dışında Kur'an'da yer almamasına rağmen peygamberimiz tarafından haram kılındığı ya da yasaklandığı söylenen herhangi bir şey ile ilgili tüm rivayetler Kur'an ile çelişmektedirler. Bu konuda birçok rivayet vardır. Şüphesiz bunları tek tek saymak, çalışmanın sınırları açısından mümkün değildir. Rivayetler ile gelen herhangi bir şeyin Kur'an ile çelişip çelişmediğinin tespit edilebilmesi için tüm rivayetlerin Kur'an'a arz edilmesi gerekir. Allah'ın ayetler ile bildirmeyerek serbest bırakmış olduğu konularla ilgili hüküm getiren rivayetlerin tamamı Kur'an ayetleri ile çelişen hadisler kategorisine girecektir. Çünkü Allah'ın bir konuda herhangi bir şey söylememiş olması o konuyu kişinin tercihine bıraktığı anlamına gelmektedir.

Örneğin Kur'an'da yatakta ne şekilde yatacağımız ya da yemek yerken hangi elimizi kullanıp yerde mi yoksa masada mı yemek yiyeceğimiz gibi konularda bir açıklama olmadığına göre bu ve benzeri konularda rivayetlerde yer alan açıklamaların tamamı da Kur'an'da açıklama yapılmadığı için dini bir kimlik kazanamayacak ve yine Allah'ın serbest bıraktığı konular olarak kişilerin tercihine kalacaktır. Dolayısıyla Allah'ın Kur'an'da açıklamadığı konularla ilgili açıklamalarda bulunan rivayetlerin tamamı da Kur'an ile çelişen kategorisinde değerlendirilmelidir. Çeliştiğinin gösterilmesi için Kur'an'dan bir ayeti delil olarak getirmeye gerek yoktur. Yani rivayetlerde "Müzik şeytan

231 Tirmizi, Sevalu'l-Kur'an 14, (2908).

eğlencesidir” ya da “Çalgı haramdır” şeklindeki bir ifadenin Kur’an ile çeliştiğinin gösterilmesi için Kur’an’dan “Müzik haram değildir” şeklinde bir ayet arayarak bu şekilde söz konusu rivayetin Kur’an ile çeliştiğini göstermeye gerek yoktur. Kur’an’da bu şekilde bir haramdan bahsedilmemesi, Kur’an’da yer almamasına rağmen rivayetler üzerinden haram edilmiş bir şeyin Kur’an ile çeliştiğinin anlaşılması için yeterlidir. Sonuç olarak Kur’an’da nelerin helal olduğu aranmaz. Nelerin haram edildiğine bakılır. Bunlar dışında kalanlar zaten kendiliğinden helal kılınır.

Esasen Kur’an tek ölçü alındığında rivayetlerin önemli bir kısmının kendiliğinden eleneceklerini görmek zor değildir. Geriye kalan ve Kur’an ile uyumlu olanlar da zaten Kur’an’da konu ile alakalı açık bir bildirim bulunduğu için sadece Kur’an’ı tasdikleyen rivayetler ve tarihsel veriler olarak kabul edilmelidir. Peygamberimize ait olduklarından kesin olarak emin olmak ise mümkün değildir.

Peygamberimiz Kimlerin Cennetlik Olduğunu Bildirmiş Midir?

Bir hadiste peygamberimizin: “Beni gören veya beni göreni gören bir Müslüman’a ateş değmeyecektir.”²³² dediği ya da yine hadislerde kimlerin cennetlik olduğunu isimlerini vererek müjdelediği iddia edilir.²³³ Oysa Kur’an’da peygamberimize: **“De ki: Ben peygamberlerin ilki değilim; kendime de size de ne yapılacağını asla bilmiyorum; ben sadece (vahyi) olduğu gibi beyan eden bir uyarıcıyım.”** (Ahkaf Suresi 9) demesi emredilmektedir.

Cennete girmenin vizesinin, peygamberimizi görmek ve onu görenleri görmek olduğu bir din, Allah’ın dini değildir.

232 Tirmizi, Menakıb, (3857).

233 Ebu Davud, Sünnet 9, (4648, 4649, 4650).

Bununla birlikte yine aynı kaynaklarda, peygamberimize ait olduğu rivayet edilen ve Kur'an ayetleri ile uyumlu olan birtakım ifadeler de yer verilmiştir. Bir hadis rivayetine göre örneğin peygamberimizin şöyle söylediği iddia edilmiştir: "... Allah'a yemin ederim ki, ben Allah'ın resulü olduğum halde bana ve size yarın Allah tarafından nasıl muamele edileceğini bilemem."²³⁴ Görüldüğü gibi söz konusu bu hadis rivayeti Kur'an ile uyum gösterirken aksi türlü iddialarda bulunan hadisler ile de birebir çelişmektedir.

Hesapsız Cennete Girmek Mümkün Müdür?

Yine hadislerde sadece Allah'a ait olan kimi yetkilerin peygamberimize verildiği görülür. Bir hadise göre peygamberimizin şöyle söylediği iddia edilir: "Rabbim bana, ümmetinden yetmiş bin kişiyi hesap ve ceza olmaksızın cennete koymayı vadetti. Her bin ile birlikte yetmiş bin ve Rabbimin avucuyla üç avuç daha."²³⁵ Görüldüğü gibi söz konusu hadiste hesaba ve cezaya uğramadan cennete konulacak kişiler olduğu söylenmekte. Oysa ayetlerde bırakın hesaba uğramadan cennete girecek insanları, peygamberlerin dahi hesaba çekilecekleri açık bir şekilde ifade edilmektedir: "**Hem kendilerine ilahi mesaj gönderilenleri, hem de (onlara) ilahi mesajı iletmekle görevli olanları elbet hesaba çekeceğiz.**" (A'raf Suresi 6). Ayetler bu kadar açıkken, peygamberimizin bu türden iddialarda bulunmasının mümkün olmayacağı da son derece açıktır.

Hız. Âdem Kader Kurbanı Mıdır?

Kur'an'da Hz. Âdem'in ve eşinin nefislerine uyararak ve Allah'ın kendilerine yasak ettiği ağaca yaklaşarak Allah'ın emri dışında hareket etmelerinin kendi özgür iradeleri ile gerçekleşen bir yasak ihlali olduğu açık bir şekilde anlaşılmaktadır: "...Ve

234 Buhari, Cenaiz 3.

235 Tirmizi, Sıfatu'l-Kiyame 13, (2439); İbn Mace, Zühd 34, (4286).

(böylece) Âdem Rabbine karşı geldi ve dolayısıyla ciddi bir hataya düşmüş oldu.” (Taha Suresi 121). “...(O zaman) Rableri kendilerine seslendi: Ben sizi bu ağaçtan menetmemiş miydim? Ve şeytanın sizin gerçekten apaçık bir düşmanınız olduğunu söylememiş miydim?” (A’raf Suresi 22). Bu hatası üzerine Hz. Âdem Allah’a şu şekilde yakarmış ve af dilemiştir: “**Rabbimiz, biz nefislerimize zulmettik, eğer bizi bağışlamazsan ve esirgemezsen, gerçekten hüsrana uğrayanlardan olacağız.**” (A’raf Suresi 23). “**Bunun üzerine Âdem, Rabbinden bazı kelimeler alıp öğrendi. Allah da tövbesini kabul etti. Çünkü Allah, tövbeyi çok kabul eden ve çok merhamet edendir.**” (Bakara Suresi 37).

Ayetlerden açık bir şekilde görüldüğü gibi Hz. Âdem, kendi iradesiyle hataya düşmüş ve bu gerçeğin farkında olarak Rabbine yönelip kendisini affetmesini dilemiş, Allah da tövbesini kabul etmiştir. Ancak buna rağmen bu konudaki bir hadis rivayetinde aslında Hz. Âdem’in hiçbir suçu olmadığı, daha kendisi var edilmeden önce bu olayın karşı konulmaz bir kader olarak Allah tarafından kendisine yazılmış olduğu iddia edilmiştir: “Resulullah buyurdular ki: Hz. Âdem ve Musa münakaşa ettiler. Musa, Âdem’e: ‘İşlediğin günahla insanları cennetten çıkararak ve onları şekavete (bedbahtlığa) atan sensin değil mi!’ dedi. Âdem de Musa’ya: ‘Sen, Allah’ın risalet vermek suretiyle seçtiği ve hususi kelamına mazhar kıldığı kimse ol da, daha yaratılmamdan (kırk yıl) önce Allah’ın bana yazdığı bir işten dolayı beni ayıplamaya kalk (bu olacak şey değil)!’ diye cevap verdi. Resulullah devamla dedi ki: Hz. Âdem Musa’yı susturdu!”²³⁶ Görüldüğü gibi söz konusu hadis metni dikkate alınacak olduğunda, Allah’ın apaçık ayetleri ile çelişen bir iddiada bulunmaktadır. Bununla birlikte

236 Buhari, Kader 11, Enbiya 31, Tefsir, Ta-ha 1, 3, Tevhid 37; Müslim, Kader 13, (2652); Ebu Davud, Sünnet 17, (4701); Tirmizi, Kader 2, (2135).

Hz. Âdem ve Hz. Musa'nın neden münakaşa ettiklerini anlamak da mümkün değildir.

Haksız Yere Öldürülen Herkesin Suçu Kabil'e De Yüklenir Mi?

Hadis rivayetlerinde yeryüzünde haksız yere öldürülen bütün insanların katillerinin günahından bir mislinin haksız yere kardeşini öldüren Hz. Âdem'in oğluna da yüklendiği iddia edilmiştir: “Resulullah buyurdular ki; Yeryüzünde haksız yere öldürülen bir insan yoktur ki katilin günahından bir misli Hz. Âdem'in ilk oğluna (Kabil'e) gitmemiş olsun. Çünkü o, haksız öldürme yolunu ilk açandır.”²³⁷ Oysa Kur'an'da açık bir şekilde hiçbir günahkârın bir başkasının günah yükünü yüklenmeyeceği ifade edilir: “**Doğrusu hiçbir günahkâr bir başkasının günah yükünü yüklenmez.**” (Necm Suresi 38). “**Hiçbir günahkâr başkasının günahını çekmez...**” (Fatır Suresi 18).

Allah'tan Başkası Gaybı Bilebilir Mi?

Kur'an'a göre peygamberimiz, geçmiş ve gelecek ile ilgili olayları içeren gaybı bilmemekte ve gaybın bilgisinin sadece Allah'a ait olduğunu söylemektedir: “**Gaybın anahtarları O'nun katındadır, O'ndan başka hiç kimse gaybı bilmez...**” (En'am Suresi 59). “**De ki: ‘Ben size, Allah'ın hazineleri yanımdadır, demiyorum. Gaybı da bilmem. Size ‘Ben meleğim’ de demiyorum. Ben sadece bana vahyolunana uyuyorum...**” (En'am Suresi 50). “**De ki: Allah'ın dilemesi dışında kendim için yarardan ve zarardan (hiçbir şeye) malik değilim. Eğer gaybı bilebilseydim muhakkak hayırdan yaptıklarımı arttırdırdım ve bana bir kötülük dokunmazdı. Ben, iman eden bir topluluk için, bir uyarıcı ve bir müjde vericiden başkası değilim.**” (A'raf Suresi 188). Buna rağmen kimi hadis rivayetleri, Allah'ın apaçık

237 Buhari, Diyat 2, Enbiya 1, İ'tisam 15; Müslim, Kasame 27, (1677); Tirmizi, İlm 14, (2675); Nesai, Tahrim 1, (7, 82).

ayetlerini hiçe sayan iddialarda bulunmaktan geri kalmamışlardır: “Resulullah aramızda doğrulup, o günden kıyamete kadar olacak her şeyden bahsetti...”²³⁸ “Resulullah kıyamete kadar gelecek her şeyi bana haber verdi. Onlardan her ne varsa ona sordum. Sadece ‘Medine halkını Medine’den kim çıkaracak?’ bunu sormadım.”²³⁹

Hesap Günü Şefaata Var Mı?

Ayetler şefaatin sadece Allah’a ait olduğunu ifade ederler: “Şefaata, tümünden ve sadece Allah’ındır. Göklerin ve yerin mülkü/yönetimi O’nundur. Sonunda O’na döndürüleceksiniz.” (Zümer Suresi 44). “Din gününün ne olduğunu sana bildiren nedir? Evet, din gününün ne olduğunu sana bildiren nedir? Bir gündür ki o, bir benlik bir başka benlik için hiçbir şeye güç yetiremez. O gün, buyruk yalnız Allah’ındır!” (İnfitar Suresi 17-19).

Ancak hadislerle bakıldığında, ayetler ile tam anlamıyla çelişen ifadeler görülür: “Resulullah buyurdular ki: Ümmetimden (âlim, şehit, salih) bazıları var; bir (çok kabilelere şamil bir) cemaate şefaata eder, bazıları var bir kabileye şefaata eder; bazıları var bir bölüğe şefaata eder; bazıları da tek bir ferde şefaata eder ve cennete girmelerini sağlar”²⁴⁰ “Resulullah buyurdular ki: Medine’de ölmeye muktedir olan orada ölsün. Zira ben, orada ölene şefaata ederim.”²⁴¹ “Şefaatom, ümmetimden büyük günah işleyenler içindir. Bir adamın ateşe atılması için emir verilir. Giderken, (dünyada) susadığı zaman su vermiş olduğu adama rastlar, onu tanır ve ona: “Benim için şefaata etmeyecek misin?” der. Adam: “Sen de kimsin?” diye sorunca: “Ben sana falan gün su içirmedim mi?” der. Öbürü bunu tanır ve (Allah nezdinde)

238 Buhari, Kader 4; Müslim, Fiten 23, (2891); Ebu Davud, Fiten 1, (4240).

239 Müslim, Fiten 24, (2891).

240 Tirmizi, Kıyamet 11, (2442).

241 Tirmizi, Menakıb, (3913).

onun lehinde şefaatte bulunur. Adam da böylece geri çevrilir ve cennete gider.”²⁴²

“Kim Kur’an’ı okur, ezberler, helal kıldığı şeyi helal kabul eder, haram kıldığı şeyi de haram kabul ederse Allah, o kimseyi cennete koyar. Ayrıca hepsine cehennem şart olmuş bulunan ailesinden on kişiye şefaatchi kılınır.”²⁴³ “Hangi Müslüman’ın cenazesinde Allah’a şirk koşmamış kırk kişi hazır bulunup namazını kılsa Allah, onların ölü hakkındaki şefaatinin mutlaka kabul eder.”²⁴⁴

Yine hadislerde peygamberimize iftira edilerek ırkçılık yaptırıldığına da tanık oluruz: “Kim Arap’ı aldatırsa şefaatime giremez ve sevgim de ona ulaşmaz.”²⁴⁵ “Resulullah bana: Bana düşmanlık besleme, dinini terk etmiş olursun! buyurdular. Ben: Ey Allah’ın Resülü, ben size nasıl düşmanlık beslerim? Allah hidayeti bana sizin elinizden ulaştırdı’ dedim. ‘Arap’a düşmanlık beslersen, böylece bana düşmanlık beslemiş olursun’ buyurdular.”²⁴⁶

Bu konudaki bir diğer rivayet ise şu şekildedir: Resulullah buyurdular ki: “Kıyamet gününde, insanlar birbirlerine girecekler. Hz. Âdem’e gelip: “Evlatlarına şefaet et!” diye talepte bulunacaklar. O ise: “Benim şefaet yetkim yok. Siz İbrahim’e gidin! Çünkü o Halilullah’tır” diyecek. İnsanlar Hz. İbrahim’e gidecekler. Ancak o da: “Ben yetkili değilim! Ancak Hz. İsa’ya gidin. Çünkü o Ruhullah’tır ve O’nun kelimidir!” diyecek. Bunun üzerine O’na gidecekler. O da: “Ben buna yetkili değilim. Lakin Muhammed’e gidin!” diyecek. Böylece bana gelecekler. Ben onlara: “Ben şefaate yetkiliyim!” diyeceğim. Gidip Rabbimin huzuruna çıkmak için izin talep edeceğim. Bana izin verilecek. Önünde durup, Allah’ın ilham edeceği ve şu anda muktedir olamayacağım

242 Tirmizi, Kıyamet 11, (2437).

243 Tirmizi, Sevabul-Kur’an 13, (2907).

244 Müslim, Cenaiz 59.

245 Tirmizi, Menakıb, (3924).

246 Tirmizi, Menakıb, (3923).

övgüler ile Allah'a medhu senada bulunacak, sonra da Rabbime secdeye kapanacağım. Rab Teâlâ: “Ey Muhammed! Başını kaldır! Dilediğini söyle, söylediğine kulak verilecek. Ne arzu ediyorsan iste, talebin yerine gelecektir! Şefaatte bulun, şefaatin kabul edilecektir!” buyuracak. Ben de: “Ey Rabbim! Ümmetimi, ümmetimi istiyorum!” diyeceğim. Rab Teala: “(Çabuk onların yanına) git! Kimlerin kalbinde buğday veya arpa tanesi kadar iman varsa onları ateşten çıkar!” diyecek. Ben de gidip bunu yapacağım! Sonra Rabbime dönüp, önceki hamd ü senalarla hamt ve senalarda bulunacağım, secdeye kapanacağım. Bana, öncekinin aynısı söylenecek. Ben de: “Ey Rabbim! Ümmetim! Ümmetim!” diyeceğim. Bana yine: “Var, kimlerin kalbinde hardal tanesi kadar iman varsa onları da ateşten çıkar!” denilecek. Ben derhal gidip bunu da yapacak ve Rabbimin yanına döneceğim. Önceki yaptığım gibi yapacağım. Bana, evvelki gibi: “Başını kaldır!” denilecek. Ben de kaldırıp: “Ey Rabbim! Ümmetim! Ümmetim!” diyeceğim. Bana yine: “Var, kalbinde hardal tanesinden daha az miktarda imanı olanları da ateşten çıkar!” denilecek. Ben gidip bunu da yapacağım. Sonra dördüncü sefer Rabbime dönecek, o hamtlerle hamd ü senada bulunacağım, sonra secdeye kapanacağım. Bana: “Ey Muhammed, başını kaldır ve (dilediğini) söyle, sana kulak verilecektir! Dile, talebin verilecektir! Şefaate et, şefaatin kabul edilecektir!” denilecek. Ben de: “Ey Rabbim! Bana ‘la ilahe illallah’ diyenlere şefaate etmem için izin ver!” diyeceğim. Rab Teâlâ: “Bu hususta yetkin yok! -veya: Bu hususta sana izin yok!- Lakin izzetimin, celalimin, kibriyam ve azametimin hakkı için ‘la ilahe illallah’ diyenleri de ateşten çıkaracağım!” buyuracak.”²⁴⁷

Görüldüğü gibi rivayete göre peygamberimiz ümmetini aşama aşama ateş azabından çıkaracaktır. Ayetler ise açık bir biçimde söz konusu rivayette iddia edilen şeyin mümkün olmadığını

247 Buhari, Tevhid 36, 19, 37, Tefsir, Bakara 1, Rikak 51; Müslim, İman 322, (193).

ortaya koymaktadır. Ayetlerde hakkında ateş hükmü verilmiş olan birini peygamberimizin kurtaramayacağı söylenir: “**Hakkında azap kesinleşmiş olanı, ateştekini, sen mi kurtaracaksın?**” (Zümer Suresi 19).

Bu ayeti tasdikleyen ve örnek verilen rivayet ile çelişen bir başka rivayet ise şu şekilde gelmiştir: “...Ey Hâşim oğulları! Kendinizi cehennemden kurtarınız! Ey Abdülmuttalib oğulları! Kendinizi cehennemden kurtarınız! Ey Fatıma! Kendini cehennemden kurtar! Çünkü sizi Allah’ın azabından kurtarmaya benim gücüm yetmez.”²⁴⁸ Görüldüğü gibi hadis rivayetlerinde iddia edilen konuların aksini söyleyen türden rivayetler de bulmak mümkündür. Dolayısıyla din adına önemli ve güvenilir olan, rivayetlerin nasıl geldikleri ve ne dedikleri değil; Allah’ın ne dediğidir. Kur’an ayetleri, insanlar bu türden bir beklenti içinde olmasınlar diye peygamberimizin Kur’an ile uyarıda bulunmasını söylemektedir: “**Rablerinin huzurunda toplanacakları günden korkanları onunla (Kur’an ile) uyar; onların Allah’tan başka ne bir dostları ne de şefaathçileri olur. Belki kendilerini korurlar.**” (En’am Suresi 51).

Peygamberimiz Ölmeden Önce

Tüm Kadınlar İle Evlenmesi Helal Kılınmış Mıdır?

Bir hadiste peygamberimiz vefat etmeden önce kendisine, dünyadaki bütün kadınlarla evlenebilmenin Allah tarafından helâl kılındığı söylenir.²⁴⁹ Oysa bu konuda açık bir ayet bulunmakta ve bu hadis rivayetini yalanlamaktadır: “**Bundan sonra sana artık başka kadınlar (ile evlenmek) helal olmaz. Bunları, başka eşlerle değiştirmek de -onların güzellikleri hoşuna gitse bile- helal olmaz...**” (Ahzab Suresi 52).

248 Müslim, İmân 348, 351; Buhari, Tefsiru Sure (26) 2; Tirmizi, Tefsiru Sure (27) 2; Nesai, Vesaya 6.

249 Tirmizi, Tefsir, Ahzab, (3214); Nesai, Nikâh 2 (6, 56).

Varis İçin Vasiyet Yok Mudur?

Yine bir hadiste varis için vasiyet olmadığı ifade edilir.²⁵⁰ Kur'an ise: **“Ey iman edenler! Herhangi birinize ölüm gelip çattığında vasiyet zamanı aranızda tanıklık şöyle olsun...”** (Maide Suresi 106) diyerek açıklama yapar. Yine başka bir ayette: **“Herhangi birinize ölüm yaklaştığında eğer geriye bir değer bırakıyorsa münasip bir biçimde anne-babaya ve yakın akrabaya vasiyet etmek size farz kılındı...”** (Bakara Suresi 180). Bir başka hadis metninde ise vasiyet olmadığı iddiası ile çelişen bir rivayet yer alır: **“Vasiyet etmeye değer bir şeyi bulunan Müslüman'ın, vasiyeti yanında yazılı olmadan iki gece geçirmesi doğru değildir.”**²⁵¹

Zina Sonucu Doğan Çocuk Babasına Varis Olamaz Mı?

Bununla birlikte bir rivayette evlilik dışı yaşanan ilişki sonucu dünyaya gelen çocuğun, babasına varis olamayacağı iddia edilmiştir: **“Resulullah buyurdular ki: Hür veya cariye bir kadınla kim zina yaparsa bundan hâsıl olacak çocuk veled-i zinadır, ne o babasına, ne de babası ona varis olabilir.”**²⁵² Oysa evlilik dışı yaşanan bir ilişki sebebiyle doğan çocuğun bir kabahati varmış gibi mağdur edilmesi mümkün değildir. Kur'an'da çocuklar mirasçı kılınırken, zina sonucu doğan çocukların istisna edilmesi gibi bir durum söz konusu değildir. İlişki evlilik dışı yaşanmış olsa da doğan çocuğun babası o ilişkiyi yaşayan kişidir. Çocuğun babası olduğu gerçeği değişmez. Evlilik sonucu doğan çocuk gibi hak sahibidir.

Allah'ın Kabul Edeceği Tövbe Hangisidir?

Bir rivayette peygamberimizin şu şekilde söylediği iddia edilmiştir: **“Resulullah buyurdular ki: İstiğfar eden (af dileyen, tövbe eden)**

250 Tirmizi, Vesaya 5, (2121); Ebu Davud, Büyü 90, (3665); Nesai, Vesaya 5, (6, 247).

251 Buhari, Vesaya 1; Müslim, Vasiyyet 1, 4; Ebu Davud, Vesaya 1; Tirmizi, Vesaya 3; Nesai, Vesaya 1; İbn Mace, Vesaya 2.

252 Tirmizi, Feraiz 21, (2114).

kimse günde yetmiş kere de tövbesinden dönse günahahtır musır (ısrarcı) sayılmaz.”²⁵³ Oysa Kur’an’da Allah’ın kabul edeceği tövbenin bilgisizlikle yapılan ve çok geçmeden edilen tövbe olduğu görülmektedir: **“Allah’ın, kabulünü üstlendiği tövbe, bilgisizlikle kötülük işleyip de çok geçmeden tövbe edenler içindir. Allah, işte böylelerinin tövbesini kabul eder. Allah bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.”** (Nisa Suresi 17). Yine Kur’an’da inananlar, hata ve günahlarında ısrar etmeyenler olarak tanımlanırlar: **“Ve onlar bir kötülük yaptıkları ya da nefislerine zulmettikleri zaman, Allah’ı hatırlayarak hemen günahlarının bağışlanmasını dilerler; günahları da Allah’tan başka kim bağışlayabilir? Ve onlar, hatalarında bile bile, ısrar etmezler.”** (Ali İmran Suresi 135).

Allah’tan Bağışlanma Dileyen Herkesin Günahı Affedilir Mi?

Yine başka bir rivayet de şu şekildedir: “Allah Teâlâ (buyurdu ki): Ey Âdemoğlu! Sen bana dua ettiğin ve benden af umduğun sürece, işlediğin günahlar ne kadar çok olursa olsun, onların büyüklüğüne bakmadan seni bağışlarım. Ey Âdemoğlu! Günahların gökleri dolduracak kadar olsa sen Benden bağışlanmanı dilersem, günahlarını affederim. Ey Âdemoğlu! Sen yeryüzünü dolduracak kadar günahla huzuruma gelsen fakat Bana hiçbir şeyi ortak koşmamış, şirke bulaşmamış olsan, Ben de seni yeryüzü dolusu mağfiretle karşılarım.”²⁵⁴ Rivayetten de görüldüğü gibi işlenen günahlar ne kadar çok, ne kadar büyük ve hatta gökleri dolduracak kadar olsa da bağışlanma dileyenin günahlarının affedileceği ifade edilmektedir. Şirk koşulmadıkça yeryüzünü dolduracak kadar günah bile olsa bağışlanacağı kişi ayrımı yapılmaksızın kesin ifadeler ile vadedilmektedir. Kur’an’da şirk günahı dışındaki günahların kişinin bağışlanma dilemesi ve Allah’ın da

253 Tirmizi, Da’avat 119, (3554); Ebu Davud, Salat 361, (1514).

254 Tirmizi, Daavat 98.

dilemesi ile bağışlanabileceği söylenir ancak bağışlanma dileyen herkesin günahının kesin olarak affedileceği söylenmez: **“Hiç şüphesiz, Allah, kendisine şirk koşanları bağışlamaz. Bunun dışında kalanlardan ise (onlardan) dilediğini bağışlar. Kim Allah’a şirk koşarsa elbette o uzak bir sapıklıkla sapmıştır.”** (Nisa Suresi 116). Bununla birlikte yine söz konusu rivayette işlenen günahların ne kadar büyük ve ne kadar çok olduğuna bakılmaksızın bağışlanacağı iddia edilir. Oysa Kur’an’da küçük kusurların affedilmesi için büyük günahlardan kaçınmanın gerekliliğine vurgu yapılır: **“Kaçınmanız emredilen büyük günahlardan uzak durursanız, kusurlarınızı örteriz ve sizi onurlu bir makama yerleştiririz.”** (Nisa Suresi 31). Şüphesiz Allah’ın rahmetinden ümit kesmemek gerekir. Ancak bu türden rivayetler “ne yaparsan yap sonunda af dile ve kesin olarak affedil” şeklinde bir vaatte bulunarak Allah’ın af ve merhametini amacından saptırmışlardır.

Hesap Günü Sadece Cehennemlikler Mi Hesaba Çekilecektir?

Bir rivayette şöyle söylenmektedir: “Resulullah ‘Ahirette kimin hesabı münakaşa edilirse azaba maruz kalacak demektir!’ buyurmuşlardı. Ben: ‘Nasıl olur? Allah Teâlâ Hazretleri (mealen): ‘O vakit kimin kitabı sağ eline verilirse; kolay bir hesapla muhasebe edilecek ve ehline sevinçli olarak dönecek’ (İnşikak 7-9) buyurmadı mı, (bu hesap münakaşası değil mi)?’ dedim. ‘Hayır!’ buyurdular, bu (münakaşa değil) arzıdır. Kıyamet günü hesaba çekilen herkes mutlaka helak olmuş demektir!”²⁵⁵ Söz konusu rivayetten görüldüğü gibi peygamberler de dâhil olmak üzere herkes için geçerli olacak din günü yani hesap günü sadece cehennemlik olanların hesaba çekileceği iddia edilmiştir. Buna rağmen bir başka rivayette ise peygamberimizin şu şekilde

255 Buhari, İlm 35, Tefsir, İnşikak 1, Rikak 49; Müslim, Cennet 80, (2876); Ebu Davud, Cenaiz 3, (3093); Tirmizi, Kıyamet 6, (2428).

söylediği iddia edilmiştir: “Biz, dünya ehli arasında sonuncuyuz fakat Kıyamet günü birinciler olacağız ve bütün mahlukattan önce hesapları görülüp bitirilecekler olacağız.”²⁵⁶

Kur’an’da tek bir istisna bile olmadan herkesin toplanıp bir araya getirileceği ve Allah’ın huzuruna çıkarılarak hesaba çekileceği söylenir: **“Dağları yürüteceğimiz gün, yeri çırılçıplak (dümdüz olmuş) görürsün; onları bir arada toplamışız da, içlerinden hiçbirini dışarda (hesap dışı) bırakmamışızdır. Hepsi, saflar halinde Rabbine arz edilmiştir. Yemin olsun, sizi ilk kez yarattığımız gibi yine bize geldiniz. Ama siz, sizin için hesabın görüleceği bir zaman belirlemeyeceğimizi sanmıştınız.”** (Kehf Suresi 47-48).

Kur’an’da, rivayetlerde iddia edilen türden bir ayırım olmadığı gibi, peygamberler de dâhil herkesin hesaba çekileceği ve hesap sonrası haklarında hüküm verileceği açık bir şekilde ifade edilmiştir: **“Hiç kuşkusuz sen de öleceksin, onlar da ölecekler. Sonra siz, kıyamet günü Rabbinizin huzurunda davalasacaksınız.”** (Zümer Suresi 30-31). **“Hem kendilerine ilahi mesaj gönderilenleri, hem de (onlara) ilahi mesajı iletmekle görevli olanları elbet hesaba çekeceğiz.”** (A’raf Suresi 6). **“Ey insan, gerçekten sen, hiç durmaksızın Rabbine doğru bir çaba harcıyorsun; sonunda O’na varacaksın. Artık kimin Kitab’ı sağ yanından verilirse O, kolay bir hesap (sorgu) ile sorguya çekilecek ve kendi yakınlarına sevinç içinde dönmüş olacaktır. Kimin Kitab’ı arka tarafından verilirse o da, helak olmayı (yok olmayı) çağırarak. Çılgın alevli ateşe girecek.”** (İnşikak Suresi 6-12). **“Sonra o gün, nimetten sorguya çekileceksiniz.”** (Tekasur Suresi 8). **“Kıyamet günü için adalet terazileri kurarız. Hiç kimseye bir haksızlık edilmez (insanın yaptığı iş), bir hardal dânesi ağırlığınca da olsa onu getiririz. Hesap gören olarak biz yeteriz.”** (Enbiya Suresi 47). **“Ölçme**

256 Müslim, Cum’a 22, (856).

ve değerlendirme o gün hakkıyla gerçekleşir; sonuçta kimin sevabı tartıda ağır gelirse işte o kesintisiz mutluluğa erişir. Kimin (sevap) tartıları hafif gelirse işte onlar da ayetlerimize haksızlık etmelerinden ötürü kendilerini ziyana sokanlardır.” (A'raf Suresi 8-9). Ayetlerden açıkça görüldüğü gibi hesap günü herkes hesaba çekilecek, iyilikleri ve kötülükleri tartılacak ve haklarında hüküm verilecektir. Dolayısıyla rivayette iddia edildiği gibi din günü hesaba çekilen herkesin mutlaka cehennemlik olduğu doğru değildir.

Kimse Ameli İle Cennete Giremeyecek Mi?

Bir rivayette peygamberimizin, kendisi de dâhil olmak üzere kimsenin kendi ameli ile cennete giremeyeceğini söylediği iddia edilir: “...‘Unutmayın ki sizden hiç kimseye, yaptığı amel, cenneti kazandırmayacaktır’ buyurdu. ‘Sen de mi (amelinle cennete gidemeyeceksin) ey Allah’ın Resulü?’ dediler ‘Evet, ben de’, dedi, ‘Allah affı ve rahmeti ile muamele etmezse ben de!’”²⁵⁷ Şüphesiz ne kadar hayırlı işler yaparsak yapalım sonunda Allah’ın rahmeti ve merhametine sığınmak durumundayız. Ancak “Biz bir şey yapsak da yapmasak da Allah rahmet edip affedecekse zaten edecek ya da etmeyecek” şeklinde temelsiz ve ayetler ile örtüşmeyen bir tavırda olmaktan ve Allah’ı da ne yapacağı belli olmayan bir varlık olarak görmekten sakınmak gerekir.

Çünkü Allah, hayra ve barışa yönelik işler yapan kullarını rızası ve cennetleri ile müjdelemiş ve onlara sağlam bir vaatte bulunmuştur. Dolayısıyla Allah’ın rızasını ve cennet mükâfatlarını hak edecek olan, yaptığı hayırlı ameller sonucunda kişinin kendisidir. Ayetler bu duruma açıklık getirir: “**İman edip hayra ve barışa yönelik işler yapanlar ise cennetin dostudurlar. Onlar da onun içinde süreklilik kalacaklardır.**” (Bakara Suresi 82). “**İnanıp**

²⁵⁷ Buhari, İman 16-29, Ezan 81, Rikak 18; Müslim, Salat 283, (782); Nesai, Kıyamu'l-Leyl 1, (3, 218); Ebu Davud, Salat 317, (1368).

hayra ve barışa yönelik işler yapanları, altlarından ırmaklar akan cennetlere sokacağız. Sonsuza değin kalacaklardır orada. Allah'ın şaşmaz vaadidir bu. Söz söyleme bakımından Allah'tan daha doğru ve tutarlı kim olabilir?" (Nisa Suresi 122). "Allah, inanıp hayra ve barışa yönelik işler yapanlara vaatte bulunmuştur: Onlar için bir bağışlanma ve büyük bir ödül vardır." (Maide Suresi 9). "Kim inanmış olarak iyi işlerden yaparsa onun çalışmasına (çabasına) nankörlük edilmez (onun bu gayreti asla görmezden gelinmez). Biz (onun çabasını) onun lehine kaydediyoruz." (Enbiya Suresi 94). "...Erkek olsun kadın olsun, çaba gösteren hiç kimsenin çabasını boşa çıkarmayacağım..." (Ali İmran Suresi 195).

Dolayısıyla inanan insan her daim hayırlı işler yapmada aktif ve kararlı olmalı, Allah'ın sözünü yerine getireceğine güven duymalı ve ben zaten kendi amelimle cenneti hak edemem demeden, Allah'ın sözünden asla dönmeyeceğini bilip hayırlı işlerde yarışmalıdır: "...Allah, vaadine asla ters düşmez (sözünden asla dönmez)..." (Hac Suresi 47). "...İşte yarışanlar, bunun için yarışınlar." (Mutaffifin Suresi 26).

Allah İle Karşılıklı Konuşan Şehit Sahabe

Kur'an'da açık bir şekilde Allah'ın bir insan ile doğrudan konuşmasının mümkün olmadığı ifade edilir: "Kendisiyle Allah'ın konuşması, bir beşer için olacak (şey) değildir; ancak bir vahiy ile ya da perde arkasından veya bir elçi gönderip kendi izniyle dilediğine vahyetmesi (durumu) başka. Gerçekten O, yüce olandır, hüküm ve hikmet sahibidir." (Şura Suresi 51). Ancak bu ayete rağmen bir rivayette Allah'ın şehit edilen bir sahabe ile arada bir engel olmaksızın direkt olarak konuştuğu iddia edilmiştir: "Bir defasında ben üzgün bir halde iken Resulullah ile karşılaşmıştık. Bana: 'Seni niye böyle üzgün görüyorum' buyurdu. 'Babam Uhud'da şehit düştü.

Geriye bakıma muhtaç horanta ve bir de borç bıraktı' dedim. Bunun üzerine: 'Allah'ın babana hazırladığı nimeti sana müjde edeyim mi?' dedi. Ben: 'Evet!' deyince: 'Allah, hiç kimse ile yüz yüze konuşmuş değildir, daima perde gerisinde konuşur. Ancak, babanı ihya etti ve perdesiz konuştu: 'Ey kulum,' dedi. 'Ne dilersen benden iste vereyim!' 'Ey Rabbim' dedi baban, beni dirilt, senin yolunda ikinci sefer bir daha öldürüleyim.' Allah Teâla hazretleri: 'Ama ben daha önce şu hükmü koymuşum: 'Ölenler artık geri dönmeyecekler' buyurdu."²⁵⁸

İslam Öncesi İki Kız Kardeşi Birlikte Nikâhlayan Kişinin Durumu Nedir?

Yine bir hadiste peygamberimize: "Ey Allah'ın Resulü, ben Müslüman olduğum zaman nikâhımda iki kız kardeş vardı (ne yapalım?)" şeklinde bir soru sorulduğu, peygamberimizin de "Onlardan dilediğin birini boşla!" diye emrettiği iddia edilir.²⁵⁹ Oysa Kur'an'da iki kız kardeşi aynı anda nikâhlamak haram kılınmış ancak geçmişte kalanların müstesna olduğu ifade edilmiştir. "...İki kız kardeşi birlikte almanız da haram kılınmıştır. Eskide kalanlar müstesna. Allah çok affedici, çok merhametlidir." (Nisa Suresi 23). Görüldüğü gibi Allah rahmeti gereği kadınlardan birinin mağdur olmaması için geçmişte kalanları bu hükme dâhil etmemiştir. Buna rağmen söz konusu hadiste peygamberimizin, Allah'ın açık hükmü ile çelişen bir hüküm koyarak kadınlardan birini boşattığı iddia edilmiştir.

İffetsizlik Yapan Kadının Durumu

Hadislerde peygamberimize söylenen ve inanılması mümkün olmayan birçok ifade yer alır. Örneğin bir hadiste şöyle geçmektedir: "Bir adam Resulullah'a gelerek: 'Ey Allah'ın Resulü! Hanımım degen eli reddetmiyor!' dedi. Aleyhissalatu

258 Tirmizi, Tefsir Al-i İmran, (3013).

259 Ebu Davud, Talak 25, (2245); Tirmizi, Nikah 34, (1129).

vesselam: ‘Onu uzaklaştır!’ diye emretti. Adam: ‘Nefsimin ona takılmasından korkuyorum’ deyince: ‘Öyleyse ondan faydalan buyurdular.’”²⁶⁰ Görüldüğü gibi peygamberimize gelen adam karısının başkaları ile de birliktelikten sakınmadığını söylemesine rağmen peygamberimizin adama, o kadınla evliliğini devam ettirmesini söylediği iddia ediliyor. “Tüm bunlar peygamberimize atılmış iftiralar” demek varken bu türden uydurmaları, sırf güvenilir kabul edilen hadis kitaplarında geçiyorlar diye savunup yorumlamaya kalkanların kırk dereden su getirmeye çalışarak nasıl bir duruma düştüklerini görmek de son derece acıdır.

Oysa Kur’an’a göre şayet kadın iffetsiz davranışlarda bulunuyorsa ne yapılması gerektiği açık bir şekilde ifade edilmiştir: **“Erkekler; kadınları gözetip kollayıcıdırlar. Şundan ki, Allah, insanların bazılarını bazılarından üstün kılmıştır ve erkekler mallarından bol bol harcamışlardır. İyi ve temiz kadınlar saygılıdırlar; Allah’ın kendilerini koruduğu gibi, gizliliği gereken şeyi korurlar. Sadakatsizlik ve iffetsizliklerinden korktuğunuz kadınlara önce öğüt verin, sonra onları yataklarında yalnız bırakın ve nihayet onları evden çıkarın/buldukları yerden başka yere gönderin! Bunun üzerine size saygılı davranırlarsa artık onlar aleyhine başka bir yol aramayın. Allah çok yücedir, sınırsızca büyüktür.”** (Nisa Suresi 34). Yine ayetlerde, zina eden kadın ve erkeğin inananlar tarafından nikâhlanamayacağı açık şekilde ifade edilmiştir: **“Zina eden erkek, zina eden ya da müşrik olan bir kadından başkasını nikâhlayamaz; zina eden kadını da zina eden ya da müşrik olan bir erkekten başkası nikâhlayamaz. Bu, inananlara haram kılınmıştır.”** (Nur Suresi 3).

Kırmızı Elbise Giymenin Hükümü Nedir?

Rivayetlerde peygamberimizin kırmızı renkli elbise giymeyi yasakladığı iddia edilir. Bir rivayette ise üzerinde kırmızı

260 Ebu Davud, Nikâh 4, (2049); Nesai, Nikâh 12, (6, 67).

renkli elbise var diye kendisine selam veren birinin selamını almadığı iddia edilerek peygamberimize iftira edilmiştir. Söz konusu rivayet şu şekildedir: “Üzerinde kırmızı renkli iki giyecek bulunan bir adam geldi ve Resulullah’a selam verdi. Ama adamın selamını almadı.”²⁶¹ Oysa bilindiği gibi Kur’an ayetleri açık bir şekilde, bize selam veren birine daha güzeli ile ya da aynı şekilde selam vermemizi söyler: “**Bir selamla selamlandığınızda, siz ondan daha güzeliyle selam verin ya da aynıyla karşılık verin...**” (Nisa Suresi 86). Görüldüğü gibi âlemlere rahmet olarak gönderilmiş ve insanlara karşı büyük bir hoşgörü ve nezaket sahibi olan peygamberimiz, söz konusu rivayette kaba bir bedevi gibi gösterilmeye çalışılmış ve Allah’ın haram etmediği bir rengi haram sayan ve bu sebeple kendisine verilen selamı almayarak selam veren kişiden yüz çeviren biri olarak gösterilmiştir. Bununla birlikte kırmızı renk ile ilgili hadislerin kendi aralarındaki çelişkilerini de görmek mümkündür. Örneğin bir rivayette peygamberimizin kırmızı bir sarık taktığı ifade edilmiştir: “Resulullah’ı abdest alırken gördüm. Üzerinde çizgili kırmızı bir sarık vardı. Elini sarığın altına soktu, başının ön kısmını mesh etti, sarığını çözmedi.”²⁶² Bir başka rivayet ise şu şekildedir: “Kabrinde Resulullah’ın altına kırmızı bir kadife kondu.”²⁶³ Bir diğer rivayette ise peygamberimizin kırmızı bir elbise giydiği söylenmiştir: “Resulullah orta boylu idi. Ben onu kırmızı bir elbise içinde gördüm; hayatımda Resul-i Ekrem’den daha güzel hiçbir şey görmedim.”²⁶⁴ Başka bir rivayet ise şu şekildedir: “...Peygamberi Mekke’de Ebtah denilen yerde deriden yapılmış kırmızı çadırında gördüm. Bilâl, elinde Resul-i Ekrem’in abdest aldığı su kabı ile çadırdan çıktı. Sahabilerden bazıları o su ile vücudunu ıslatıyor, bazıları da avuçla alıyorlardı. O

261 Ebu Davud, Libas 20, (4069); Tirmizi, Edeb 45, (2808).

262 Ebu Davud, Taharet 57, (147).

263 Tirmizi, Cenaiz 55, (1048); Nesai, Cenaiz 88, (4, 81); Müslim, Cenaiz 91, (967).

264 Buhari, Menakıb 23, Libas 35; Müslim, Fezail 91; Nesai, Zinet 59.

esnada Resul-i Ekrem üzerinde kırmızı bir elbise ile dışarı çıktı. Bembeyaz baldırları hâlâ gözümün önündedir. . .”²⁶⁵ Kırmızı renk ile ilgili rivayetlerin kendi aralarında çeliştikleri ortadadır. Ayrıca peygamberimizin abdest aldığı su ile sahabelerin vücutlarını ıslattıklarının ve suyu avuçladıklarının iddia edilmesiyle hem peygamberimize hem de sahabeye iftira edilmiştir.

Çocuğun Cinsiyetini Kim Belirler?

Hadis rivayetlerinde iddia edilen birçok şeyin Kur’an ile ve kendi aralarında çeliştiği açık bir şekilde görülmektedir. Bazı rivayetler ise hem Kur’an ile hem de bilimsel gerçekler ile çelişmektedirler. Örneğin bir rivayette peygamberimiz kendisine çeşitli sorular soran bir Yahudinin sorularını cevaplamakta ve rivayetin son kısmındaki bir soruda şöyle söylemektedir: “...‘Sana çocuktan soracağım’ dedi. Aleyhissalatu vesselam: ‘Erkeğin suyu beyazdır. Kadının suyu ise sarıdır. İkisi birleşir ve erkeğin menisi kadının menisine üstün gelirse Allah’ın izniyle çocuk erkek olur. Kadının menisi erkeğin menisine üstün gelirse çocuk Allah’ın izniyle kız olur’ buyurdular. Yahudi: ‘Vallahi doğru söyledin! Sen gerçekten hak peygambersin’ dedi ve ayrıldı. Resulullah: ‘Bu adam bana soracağını sordu. Ben bunlardan bir şey bilmiyordum. Ancak Allah onları bana bildirdi’ buyurdular.”²⁶⁶

Görüldüğü gibi söz konusu rivayette peygamberimiz yapmış olduğu açıklamanın Allah tarafından kendisine bildirildiğini söylemektedir. Oysa bilimsel olarak çocuğun cinsiyetini, erkekten gelen sperm belirler. Allah, Kur’an’da bu gerçeğe dikkat çeker: **“Gerçekten de O, erkek ve dişi olarak iki çifti yaratandır. Akıtılan meninin bir damlasından.”** (Necm Suresi 45-46). **“İnsan başıboş bırakılacağını mı sanıyor? Kendisi dökülmüş menide bir damla değil miydi?”** (Kıyamet Suresi 36-37). **“Akıttığınız**

265 Buhari, Salat 17, Vudu 40, Libas 42; Müslim, Salat 249; Ebu Davud, Salat 34.

266 Müslim, Hayz 34, (315).

meniyi gördünüz mü? Onları sizler mi yaratıyorsunuz, yoksa yaratıcısı biz miyiz?" (Vakıa Suresi 58-59). Ayetlerden de görüldüğü gibi söz konusu rivayette peygamberimize iftira edilmekle yetinilmemiş bir de Allah'a iftira edilmiştir.

Esnemek Şeytandan Mıdır?

Allah'ın insanda yaratmış olduğu doğal hallerin kimi rivayetlerde şeytan işi olarak sunulduğu görülmektedir. Örneğin bir rivayette peygamberimizin esnemenin şeytandan olduğunu söylediği iddia edilmiştir: "Şüphesiz Allah aksıranı sever fakat esneyeni sevmez. Sizden biriniz aksırır ve Allah Teâlâ'ya hamdederse onun hamdini işiten her müslümanın yerhamükellah demesi üzerine bir vecibedir. Esnemeye gelince, o şeytandandır. Sizden birinizin esnemesi geldiği zaman, onu gücü yettiği kadar engellemeye çalışsın. Çünkü sizden biriniz esnediği zaman şeytan ona güler."²⁶⁷ Görüldüğü gibi Kur'an'da hiçbir temeli olmayan, üstelik insan için gayet doğal olan bir durum, şeytani bir şey gibi gösterilmiştir. Bilimsel olarak yapılan araştırmalarda esnemenin, beyni serinlettiği ve daha randımanlı çalışmasını sağladığı tespit edilmiştir. Araştırmacılar, esnemenin öncelikli amacının beyin sıcaklığını kontrol altına almak olduğunu açıklıyorlar. Bulgulardan hareketle uykudan önce ve sonra niçin esnediğimiz, niçin belirli hastalıkların esnemeye yol açtığı, burundan nefes aldığımızda ve alnımız serinleyince esnemenin niçin durduğu gibi esneme hakkındaki çeşitli sırları çözdüğünü belirtiyorlar. Binghamton Üniversitesi Biyoloji Bölümündeki araştırmacıların esneme ile ilgili yaptıkları açıklama dikkat çekicidir: "Beyin bilgisayarlar gibidir. Serinlediği zaman daha iyi çalışır. Esnemek de beyni serinletiyor ve dolayısıyla daha randımanlı çalışmasına yol açıyor. Başka bir deyişle esneme bilgisayarlardaki vantilatörün işlevini görüyor."

267 Buhari, Edeb 125, 128; Tirmizi, Edeb 7.

Peygamberimiz

Bir Yahudi Tarafından Büyülenmiş Midir?

Hadislerde peygamberimizin Medine’de bir Yahudi tarafından büyülendiği, günlerce, hatta bazı rivayetlerde altı ay boyunca ne yaptığını bilmez durumda ortalıkta dolaştığı iddia edilirken,²⁶⁸ Kur’an bu yakıştırmanın zulmedenler tarafından peygamberimize yapıldığına dikkat çeker: **“Zulmedenler dedi ki: Siz olsa olsa büyülenmiş bir adama uyuyorsunuz.”** (Furkan Suresi 8). Yine ayetlerde açıkça dikkat çekilir: **“Sen, Rabbinin nimetiyle bir mecnun değilsin.”** (Kalem Suresi 2). **“Biz onların seni dinlerken nasıl dinlediklerini çok iyi biliriz. Birbirleri ile fısıldaşırken de o zalimlerin: ‘Siz büyülenmiş bir adamdan başkasına uymuyorsunuz!’ dediklerini de çok iyi biliriz biz.”** (İsra Suresi 47). Ancak birçok konuda olduğu gibi bu konuda da güvenilir hadisleri topladıkları zannedilen kişiler, apaçık Kur’an ayetlerine rağmen kitaplarında bu türden yakışıksız iddia ve ifadelere yer vermişlerdir. Muhammed Gazali, bu hadis rivayeti ile ilgili çok anlamlı bir yaklaşımda bulunur: **“Şimdi biz kime inanalım? Kur’an’a mı, yoksa bir Yahudi’nin Resulullah’a büyü yaptığını nakleden Buhari’ye mi?”**

Arkasından Ağlanması Sebebiyle Ölüye Azap Edilir Mi?

Bazı hadislerde, ölünün, ailesinin ya da birilerinin kendisi için ağlamasından dolayı azaba uğratılacağı söylenir. Bir rivayet: **“Şüphesiz, ailesinin kendisine ağlaması sebebiyle ölüye azap edilir.”**²⁶⁹ şeklindedir. Bir diğer rivayette ise ailesi yerine dirilerin ifadesi yer alır: **“Şüphesiz, dirilerin ağlaması sebebiyle ölüye azap edilir.”**²⁷⁰ Oysa Kur’an: **“Doğrusu hiçbir günahkâr bir başkasının günah yükünü yüklenmez.”** (Necm Suresi 38)

268 Buhari, Tıbb 47, 49, 50, Cizye 14, Edeb 56; Müslim, Selam 43, (2189).

269 Buhari, Cenaiz 33; Müslim, Cenaiz 16, 22.

270 Buhari, Cenaiz 32, 34; Müslim, Cenaiz 19, 24; Nesai, Cenaiz 15; İbn Mace, Cenaiz

diyerek bu iddianın doğru olamayacağını net bir şekilde ortaya koymaktadır. Bununla birlikte başka bir rivayette Hz. Aişe'nin söz konusu iddianın Hz. Ömer tarafından yanlış anlaşılmış olduğunu söyleyerek peygamberimizin gerçekte ne söylediğini rivayet ettiği görülür: "...Ömer: 'Ey Süheyb bana mı ağlıyorsun' Aleyhissalatu vesselam: 'Ölü, ehlinin kendi üzerine ağlaması sebebiyle azap görür' buyurdu! dedi. İbnu Abbas der ki: 'Hz. Ömer öldüğü zaman bunu Hz. Aişe'ye hatırlatmıştım. Şöyle dedi: 'Allah Ömer'e rahmet buyursun! Vallahi Resulullah: 'Allah, mümine, ehlinin üzerine ağlaması sebebiyle azap verir' demedi. Lakin Resulullah: 'Allah, kâfirin azabını, ehlinin üzerine ağlamasıyla artırır' buyurdular. Hz. Aişe sözlerine şöyle devam etti: Size Kur'an yeter. Orada 'Hiçbir günahkâr başkasının günahını yüklenmez.' (Fâtır Suresi 18) buyrulmuştur."²⁷¹ Hz. Ömer'in peygamberimizden, oğlunun da Hz. Ömer'den rivayet ettiği böylesine önemli bir konunun, Hz. Aişe'den gelen rivayet ile farklı şekilde sunulduğu görülmektedir. Kur'an'dan hiçbir dayanağı olmadığı için peygamberimizin bu türden iddialarda bulunmayacağı açıktır. Buna rağmen güvenilir kabul edilen kaynaklarda, peygamberimizin en yakınındaki kişilere isnat edilen rivayetlerin bile çelişkili ve farklı şekilde rivayet edildiği görülmektedir.

Oruç Bozmanın Kefareti Nedir?

Hadis rivayetlerinde ve yaygın olarak neredeyse bütün dini içerikli kitaplarda bilerek oruç bozmanın cezasının altmış bir gün oruç tutmak olduğu iddia edilmiştir. Bu inanç halk arasında da oldukça yaygındır. Bir rivayette oruçlu olduğu halde nefesine yenilerek eşi ile birlikte olan bir adamın peygamberimize geldiği ve ne yapacağını sorduğu anlatılır. Buna göre peygamberimizin yapabileceğini söylediği şeylerden birinin iki ay üst üste oruç

271 Buhari, Cenaiz 33; Müslim, Cenaiz 22, (928); Nesai, Cenaiz 15, (4, 18, 19).

tutmak olduğu iddia edilmiştir.²⁷² Buna rağmen bir diğer rivayette ilk rivayet ile çelişecek şekilde nafile orucu tutmaya niyet eden Hz. Aişe ve Hz. Hafsa'nın, oruçlu oldukları halde kendilerine ikram edilen yemekleri bilerek yedikleri ve durumu peygamberimize bildirmeleri üzerine peygamberimizin onlara "Bunun yerine bir başka gün kaza orucu tutun!" dediği iddia edilmiştir.²⁷³ Oruç bozmanın kefareti olarak iki ay peş peşe oruç tutulmasının söylediği ilk rivayette bu orucun Ramazan orucu olup olmadığına dair bir bilgi yoktur. Dolayısıyla iki rivayetdeki oruçlu olma durumu eşittir.

Oysa Kur'an'da tutulamayan oruçların, tutulamadıkları gün sayısınca başka günlerde tutulmaları söylenmiştir: "**Sayıllı günlerde... Sizden kim hasta ya da yolcu olursa tutmadığı sayı kadar diğer günlerde (oruç tutar) ve (bunlar arasından) ona gücü yetenler üzerine, bir yoksulu doyuracak fidye gerekir; Kim daha fazla hayır işlerse kendisi için daha yararlı olur, ama -eğer bilerseniz- oruç tutmanız sizin için daha hayırlıdır. (O sayılı günler) Ramazan ayıdır ki, insanlığa rehber olan, bu rehberliğin apaçık belgelerini taşıyan ve hakkı batıldan ayıran Kur'an işte bu ayda indirilmiştir. Sizden biri bu aya ulaştığında oruç tutsun; hasta ya da yolcu olan kimse de başka günlerde kaza etsin! Allah sizin için kolaylık ister, sizi zora koşmak istemez; oruç günlerinin sayısını tamamlamanızı, sizi doğru yola ulaştırdığı için O'nu yüceltmenizi ve şükretmenizi ister.**" (Bakara Suresi 184-185). Görüldüğü gibi tutulamayan gün sayısı kadar başka günlerde tutulması söylenmektedir. Yani bir günün karşılığı altmış bir gün değil sadece bir gündür.

Kur'an'da oruç ile ilgili ayetlere bakıldığında oruç tutulması gereken Ramazan ayının günlerinde oruçlu olma süresi içinde

272 Buhari, Savm 29, 31, Hibe 20, Nafakat 13, Edeb 68, 95, Kefaretu'l-Eyman 3, 4, Hudud 26; Müslim, Sıyam 81, (1111); Ebu Davud, Savm 37, (2390, 2391, 2392, 2393); Tirmizi, Savm 28, (724).

273 Ebu Davud, Savm 73, (2457); Tirmizi, Savm 36, (735).

yemek, içmek ve cinsel ilişkide bulunmanın yasaklandığı görülmektedir. Dolayısıyla oruçlu olunması gereken süre içinde bunlardan birini yapan kişi, orucunu tamamlayamamış yani o günkü orucunu tutmamış olur. Oruç tutmanın daha hayırlı olduğunun vurgulanması, oruçlu kalınması gereken süre içinde bu yasakları ihlal etmemekte titiz olunması gerektiğini göstermektedir. Ancak bir kişi nefesine yenilerek bilerek ya da bilmeyerek de olsa orucunu tamamlayamazsa bunun cezası iki ay üst üste oruç tutmak değil, tutmadığı gün sayısınca başka günde tutmaktır. Allah, Ramazan ayını oruçlu geçirmemizi söylediğine göre hiç şüphesiz keyfi bir şekilde Ramazan günlerinin orucunu tutmayarak başka günlere ya da örneğin daha kısa günlere bırakmak mümkün değildir. Ramazan ayı içinde tutulacak oruç haklı bir gerekçe yokken bırakılarak başka günlerde kaza edilecek oruçtan çok daha hayırlı olacaktır.

Şeytan ve Şeytane Olan Hayvanlar Var Mıdır?

Hadislerde peygamberimizin devenin şeytan,²⁷⁴ siyah köpeğin şeytan,²⁷⁵ güvercinin şeytane²⁷⁶ olduğunu söylediği iddia edilmiştir. Oysa örneğin deve Kur'an'da Allah'ın bir ayeti (mucizesi) olarak sunulur: “...**İşte şu, Allah'ın devesi. Sizin için bir ayet (mucize). Rahat bırakın onu, Allah'ın toprağında otlasın...**” (A'raf Suresi 73). “**Bakmıyorlar mı o deveye; nasıl yaratıldı?**” (Gaşiye Suresi 17). Yine hadislerde siyah köpeğin şeytan olduğu, av ve çoban köpeği dışında bütün köpeklerin öldürülmelerinin gerektiği²⁷⁷ söylene de Kur'an'da Ashab-ı Kehf (Mağara Grubu) olarak geçen ve Allah'a teslim olmuş Müslümanlardan oluşan kişilerin beraberlerinde köpekleri olduğuna dikkat çekilir: “**Sen**

274 Ebu Davud, Salat 25, (493).

275 Müslim, Salat 265, (510); Ebu Davud, Salat 110, (702); Tirmizi, Salat 253, (338); Nesai, Kible 7, (2, 63); İbn Mace, İkametu's-Salat 38, (952).

276 Ebu Davud, Edeb 65, (4940); İbn Mace, Edeb 44, (3766).

277 Buhari, Bed'ü'l-Halk 14; Müslim, Musakat 45, (1570); Tirmizi, Sayd 4, (1488); Nesai, Sayd 9, (7,184).

onları uyanıktırlar sanırsın; oysaki onlar uykudadırlar. Onları sağ tarafa da sol tarafa da çeviririz. Köpekleri de iki kolunu girişe uzatıp yaymıştır...” (Kehf Suresi 18).

Yine hadislerde güvercinin şeytane olduğu iddia edilir. Ancak Kur’an, ayırım yapmaksızın kuşları Allah’ın ayetleri olarak gösterir: **“Gök boşluğunda, bir emre boyun eğdirilmiş olan kuşlara bakmadılar mı? Onları Allah’tan başkası tutmuyor. Bunda, inanan bir topluluk için elbette ki ayetler (mucizeler) vardır.”** (Nahl Suresi 79). Yine kuşların kendilerine özgü şekilde Allah’ı anıp yücelttikleri ifade edilir: **“Görmedin mi, göklerdeki ve yerdeki şuurular da bölük bölük olmuş kuşlar da Allah’ı tespih etmektedir. Her biri kendine özgü duasını, kendine özgü tespihini bilmiştir. Allah, onların yapmakta olduklarını çok iyi bilmektedir.”** (Nur Suresi 41). Görüldüğü gibi hadis rivayetlerinde peygamberimize söylettirilen sözler Allah’ın apaçık ayetleri ile örtüşmeyen ve aynı zamanda peygamberimizi her anlamda itibarsızlaştıran türden ifadeler içermektedir.

İçinde Resim ve Köpek Olan Eve Melekler Girmez Mi?

Hadis rivayetlerinde içinde resim ve köpek olan eve meleklerin girmeyeceği gibi garip iddialarda bulunulmuştur. Konu ile ilgili bir rivayet şu şekildedir: **“Resulullah buyurdular ki: Melekler, içerisinde köpek ve timsaller bulunan eve girmezler.”**²⁷⁸ Başka bir rivayet ise cünüp olan ifadesi eklenerek şu şekilde gelmiştir: **“Resulullah buyurdular ki: İçerisinde resim, cünüp ve köpek bulunan eve melekler girmez.”**²⁷⁹

Hatta bir rivayette Cebrail’in peygamberimize geldiği ancak evde köpek ve perdelerin üzerinde resim olduğu için eve girmediği

278 Buhari, Libas 92, 88, Bed’ül-Halk 6,14, Megazi 11; Müslim, Libas 102, (2606); Ebu Davud, Libas 48, (4155); Tirmizi, Edeb 44, (2805); Nesai, Zinet 112, (8, 212, 213); İbn Mace, Libas 44, (3649).

279 Ebu Davud, Taharet 90, (227), Libas 48, (4152); Nesai, Taharet 168, (1, 141), Sayd 11, (7,185).

iddia edilmiştir: “Resulullah buyurdular ki: Bana Cibril geldi ve: ‘Dün sana gelmiştim (ama yanına girmedim). Girmeyişimin sebebi de üzerinde timsaller bulunan perde bezi idi. Orada bir de köpek vardı, kapının üzerinde de insan resimleri bulunuyordu. Timsallerin başlarının koparılmasını emret ki ağaç şekline dönsün. Örtüden ayak altına atılacak iki minder yapılmasını, köpeğin de dışarı çıkarılmasını söyle!’ Bu söylenenler yapıldı.”²⁸⁰ Görüldüğü gibi peygamberimizin ağzından bu türlü temelsiz iddialar uydurmaktan geri kalınmamıştır. İçinde köpek ve resim olan eve meleklerin girmeyeceğini iddia etmek aynı zamanda evinde resim ve köpek olan kimselerin, evlerinin içindeyken ölmelerinin mümkün olmadığını iddia etmektir. Çünkü ölen kişinin canını almak için melekler görevlendirilmişlerdir. Üstelik söz konusu hadis rivayetinde bunların rahmet melekleri olduğuna dair bir bilgi yoktur. Genel olarak tüm melekleri kapsamaktadır. Diğer rivayette görüldüğü gibi vahiy meleği de buna dâhil edilmiştir. Bu anlayışa göre ölüm melekleri canını teslim almak üzere geldikleri kişinin evden dışarı çıkmasını beklemelidirler. Yani bir anlamda kapısının önünde nöbet tutmalıdırlar. Uydurulan dinin, dini ne hale getirdiğini anlamak zor olmasa gerek. Kur’an açık bir şekilde ifade eder: “**Allah, süresi dolan hiçbir canı ertelemez. Allah, yaptıklarınızı haber alandır.**” (Münafikun Suresi 11).

Dinde Baskı ve Zorlama Var mıdır?

Hadislerde dinini değiştirenin kanının helal olduğu, öldürülmesi gerektiği söylenir.²⁸¹ Yine örneğin bir hadis rivayeti: “Resulullah buyurdular ki: Yedi yaşına geldi mi çocuğa namazı emredin, on yaşına geldi mi kılmadığı takdirde dövün.”²⁸² şeklindedir. Ancak

280 Müslim, Libas 102 (2112); Ebu Davud, Libas 48, (4158); Tirmizi, Edeb 44, (2807); Nesai, Zinet 113, (8, 216).

281 Buhari, Diyat 6; Müslim, Kasame 25, (1676); Ebu Davud, Hudud 1, (4352); Tirmizi, Diyat 10, (1402); Nesai, Tahrim 5, (7, 90, 91), Kasame 5, (8, 13).

282 Ebu Davud, Salat 26, (494); Tirmizi, Salat 299, (407).

Kur'an: "**Dinde baskı, zorlama yoktur...**" (Bakara Suresi 256) der ve öte taraftan yine peygamberimize: "**Sen onların üstüne bir zorba değilsin. O halde, benim tehdidimden korkanlara Kur'an ile öğüt ver.**" (Kaf Suresi 45) şeklinde uyarıda bulunur. Bu türden ayetlerin Müslüman ailede doğan ya da Müslüman olmuş kişiler için değil, Müslüman olmayanlar için olduğu iddia edilir. Oysa ayetlerde bu iddiayı destekleyecek en ufak bir delil ve vurgu bulunmaz. Bu türden iddialar, ayetlerin anlamlarını saptırmanın, daraltmanın ya da keyfi şekilde anlamanın bir sonucudur.

Başka bir rivayette de peygamberimize öyle bir iftirada bulunulmuştur ki söz konusu bu iftiranın, Kur'an'ın bize tanıttığı Hz. Muhammed'in yapacağı ya da yapmak isteyeceği en son şeylerden biri olduğunu anlamak zor değildir. Söz konusu rivayet şu şekildedir: "Resulullah şöyle buyurdu: "Canımı gücü ve kudretiyle elinde tutan Allah'a yemin ederek söylüyorum, içimden öyle geçiyor ki, odun toplamayı emredebim, odun yığılsın. Sonra namazı emredebim, ezan okunsun. Daha sonra bir adama cemaate imam olmasını emredebim. En sonunda cemaate gelmeyen adamlara gidip onlar içindeyken evlerini yakayım."²⁸³ Şimdi bu rivayetleri peygamberimize isnat edenlere sormak gerekir: Allah'ın apaçık ayetlerine ve âlemlere rahmet olarak gönderilmesine rağmen, peygamberimizin cemaatle namaza gelmeyenleri evlerinde yakmak istemiş olacağına inanılabilir mi? Kur'an'a göre gönderilen elçiler insanlar üzerinde baskı ve zorbalık yapmak için değil sadece Allah'ın ayetlerini hatırlatarak uyarıda bulunmak ve doğru yolda olmaya çabalayanları müjdelemek için görevlendirilirler: "**Biz elçileri sadece müjdeleyiciler ve uyarıcılar olarak göndeririz...**" (Kehf Suresi 56). "**Yüz çevirirlerse Biz**

283 Buhari, Ahkam 52, Ezan 29; Müslim, Mesacid 251-254; Tirmizi, Salat 48; Nesai, İmamet 49.

seni onlar üzerine bekçi göndermedik. Sana düşen, tebliğden başkası değildir.” (Şura Suresi 48).

Allah'ın emrettiği şey namazın kılınmasıdır. Cuma namazı dışında, kişinin namazını nerede kılacağı, kendi tercihinin bırakılmıştır. Mescide gitmeye ve cemaatle bir arada olmaya özendirilmek için bu türlü temelsiz iddialarda bulunmak Allah'a ve resulüne iftira etmek demektir. Kişi namazını nerede daha huşu içinde kılabilirse orada kılar. Ancak maalesef rivayetlerde cemaate katılmadan evinde namaz kılan kişi sapkın olarak gösterilmiş hatta cemaatle namaza gelmeyenlerin iki kişi zoruyla namaza getirilerek safa durdurulduğu söylenmiştir: “Yarın Allah'a Müslüman olarak kavuşmak isteyen kimse, şu namazlara ezan okunan yerde devam etsin. Şüphesiz ki Allah Teâlâ sizin peygamberinize hidayet yollarını açıklamıştır. Bu namazlar da hidayet yollarındandır. Şayet siz de cemaati terk edip namazı evinde kılan şu adam gibi namazları evinizde kılacak olursanız, peygamberinizin sünnetini terk etmiş olursunuz. Peygamberinizin sünnetini terk ederseniz sapıklığa düşmüş olursunuz. Vallahi ben, nifakı bilinen bir münafıktan başka namazdan geri kalanımız olmadığını görmüşümdür. Allah'a yemin ederim ki, bir adam iki kişi arasında sallanarak namaza getirilir ve safa durdurulurdu.”²⁸⁴

Yine Allah'ın apaçık ayetlerine ve Kur'an'da ancak nefsi müdafaa söz konusu ise savaşılacağı gerçeğine rağmen peygamberimizin şöyle söylediği iddia edilmiştir: “Ben, insanlarla Allah'tan başka ilâh olmadığına, Muhammed'in Allah'ın Resülü olduğuna şehadet edip, namazı tastamam kılıp, zekâtı hakkıyla verinceye kadar savaşmakla emrolundum. Bunları yaptıkları zaman kanlarını ve mallarını benden korumuş olurlar.”²⁸⁵ Yine başka bir rivayette namazı terk edenin kâfir olacağını söylediği

284 Müslim, Mesacid 256, 257; Ebu Davud, Salat 46; Nesai, İmamet 50; İbn Mace, Mesacid 14.

285 Buhari, İman 17, 28, Salat 28, Zekat 1, İ'tisâm 2, 28; Müslim, İman 32-36; Ebu Davud, Cihad 95; Tirmizi, Tefsîru sure (88); Nesai, Zekat 3; İbn Mace, Fiten 1-3.

iddia edilmiştir: “Resulullah buyurdular ki: Kâfirlerle aramızı ayıran fark, kılmayı taahhüt ettiğimiz namazdır. Kim namazı terk ederse kâfir olur.”²⁸⁶ İşte bu tür rivayetleri delil gösteren mezheplere göre namaz kılmamakta ısrar edenin dövülmesi ve öldürülmesi yönünde fetvalar verilmiştir. Örneğin Hanefî mezhebindeki yaygın görüşe göre namaz kılmakta gevşeklik gösteren ya da kılmamakta ısrar eden kişinin dövüleceğine, Maliki, Şafii ve Hanbeli mezheplerindeki yaygın görüşe göre ise kılmamakta ısrar eden kişinin dinden çıkıp mürtet olduğuna ve öldürülmesi gerektiğine hükmedilmiştir.

Peygamberimizin bu türden şeyler söylediğini ve mezheplerin ortaya koymuş oldukları hükümleri haklı çıkartacak bir uygulamasının olduğunu iddia etmek mümkün değildir. Çünkü Allah’ın Resulü, resulü olduğu Rabbinin ayetleri ile çelişmez, o ayetlere aykırı davranmaz, o ayetlere uygun olmayacak sözler söylemez. Peygamberimizin bu konuda nasıl davranmış olacağı çok açıktır: **“Eğer seninle çekişip tartışılarsa de ki: ‘Ben, bana uyanlarla birlikte, kendimi Allah’a teslim ettim.’ Ve kitap verilenlerle (Ehli Kitap) ümmilere (Kitap bilgisi olmayanlar) de ki: ‘Siz de teslim oldunuz mu?’ Eğer teslim oldularsa gerçekten doğru yolu bulmuşlardır. Fakat yüz çevirdilerse artık sana düşen yalnızca tebliğ etmektir. Allah, kulları hakkıyla görendir.”** (Ali İmran Suresi 20).

Yine Kur’an açık bir şekilde şöyle söyler peygamberimize: **“Artık sen, öğüt verip hatırlat. Sen, yalnızca bir öğüt verici, bir hatırlatıcısın. Sen onları (inanmaya) zorlayamazsın.”** (Gaşiye Suresi 21-22). **“Bunlar, apaçık olan Kitab’ın ayetleridir. Onlar inanan olmayacaklar diye neredeyse kendini kahredeceksin (öyle mi?)”** (Şuara Suresi 2-3). **“...O halde tebliğ etmek sana, hesap sormak bize düşer.”** (Rad Suresi 40). **“Yüz çevirirlerse Biz seni onlar üzerine bekçi göndermedik. Sana düşen,**

286 Tirmizi, İman 9, (2623); Nesai, Salat 8, (1, 231, 232); İbn Mace, Salat 77, (1079).

tebliğden başkası değildir.” (Şura Suresi 48). Peygamberlerin ve inananların görevi Allah’ın ayetlerini en güzel şekilde hayatlarına yansıtarak örnek olmak ve insanları Allah’ın ayetlerine davet ederek onlara iyi ve güzel olanı hatırlatmaktır. Bunun dışında inanması ya da dini gereklilikleri yerine getirmesi noktasında kimse zorlanamaz. Buna kişinin en yakınları da dâhildir. **“Şüphesiz ki sen sevdiğin herkesi doğru yola yöneltemezsin. Fakat Allah (isteyenin) doğru yola yönelmesini diler. Zira O kimin doğru yola girmek istediğini çok iyi bilir.”** (Kasas Suresi 56).

Peygamberimizin Kur’an Dışında Dini Hükümler Bildirdiği Bir Kaynağı Var Mıydı?

Bir hadis rivayetinde peygamberimizin şöyle söylediği iddia edilir: “Bana Kur’an ve bir o kadarı daha verildi. Yakında karnı tok, koltuğuna yaslanmış birisi, ‘Size Kur’an yeter; onda neyi helal bulursanız onu helal kabul ediniz. Onda neyi haram bulursanız, onu da haram biliniz’ diyecek. Şunu iyi bilin ki, Allah’ın Resulü’nün haram kıldığı da Allah’ın haram kıldığı gibidir.”²⁸⁷ Söz konusu hadis rivayetinde peygamberimizin böyle söylediği iddia edilse de gerçekte ne söylediğini Kur’an’da görmek mümkündür: **“De ki: Bana vahyolunanlar içinde, bu haram dediklerinizi yiyecek birine yasaklanmış bir şey bulamıyorum. Yalnız şunlardan biri olursa başka: leş, akıtılmış kan, domuz eti -ki o bir pisliktir- Allah’tan başkası adına boğazlanmış bir murdar...”** (En’am Suresi 145).

Ayette, insanların bir şekilde kafalarına göre birtakım şeylerin yenilmesini haram kıldıkları, bunun üzerine de peygamberimize Allah’ın ayetlerinde bildirmiş oldukları dışında yenilmesi haram olan bir şeyi göremediğini söylemesi buyurulmaktadır. Ayet bu

287 Ebu Davud, Sünnet, 6, (4604); Tirmizi, İlm 60, (2666); İbn Mace, Mukaddime 2, (12)

kadar açık olmasına rağmen rivayet edilen hadisler yoluyla ortaya konulan yenilmesi haram olanlar listesi son derece kalabalıktır. Bununla birlikte söz konusu bu hadis rivayeti ile birebir çelişen ve aynı kaynaklarda yer alan iki ayrı rivayet bulunmaktadır. Bu hadis rivayetlerine göre peygamberimizin şöyle söylediği iddia edilir: “Allah’ın Kitabı’nda helal kıldığı helal, haram kıldığı haramdır. Hakkında sustuğu ise serbesttir. Allah’ın serbest bıraktıklarını kabul edin ve bilin ki Allah hiçbir şeyi unutucu değildir.”²⁸⁸ “Bazılarına ne oluyor ki, Allah’ın Kitabı’nda bulunmayan birtakım şartlar koşuyor? Her kim Allah’ın Kitabı’nda bulunmayan bir şeyi şart koşarsa o şart geçersizdir, isterse yüz şart koşsun. Allah’ın belirlediği şart uyulmaya daha hak sahibi ve daha sağlamdır.”²⁸⁹ Söz konusu bu örnekler, ayetleri desteklemek için değil, hadis rivayetlerinin kendi aralarında çelişen versiyonlarının olduğunun dolayısıyla Kur’an gibi güvenilir olamayacaklarının gösterilmesi için kullanılmaktadır. Yoksa Allah’ın ayetlerinin, rivayetlerin desteğine ihtiyacı yoktur.

Altın ve İpek Haram Mıdır?

Hadislerde ipek gibi bazı kumaşların ve eşyaların Kur’an’dan hiçbir dayanağı olmamasına rağmen haram kılındıkları görülmektedir. Bununla birlikte örneğin ipeğin herkese mi yoksa sadece erkekler mi haram kılındığını tespit etmek de mümkün değildir. Çünkü bazı hadis kitapları erkek ve kadın arasında ayırım yapmadan rivayette bulunurken, diğer kaynaklarda kadınlara helal erkekler haram olduğu söylenmektedir. Örneğin Buhari ve Müslim’de geçen konu ile ilgili iki rivayet şu şekilde gelmiştir: “Resulullah buyurdular ki: Dünyada ipeği, ahirette nasibi olmayanlar giyer.”²⁹⁰

288 Ebu Davud Etime 39; Tirmizi Libas 6

289 Buhari, Mesacid 70, Zekat 61, Büyü 67, 73, Itk 10, Mekatib 2, 3, 4, 5, Hibe 7, Şurut 3, 10, 13, 17, Talak 16, Kefaratü’l-iman 8, Feraiz 19, 20, 22, 23; Müslim, Itk 5, (1504); Ebu Davud, Itk 2, (3929-3930); Nesai, 85, 86 (7, 300); Tirmizi, Büyü 33, (1256), Vesaya 7, (2125); İbn Mace, Itk 3, (2521).

290 Buhari, Libas, 25; Müslim, Libas 6, (2068).

Benzer bir rivayet de şu şekildedir: “Resulullah buyurdular ki: İpeği dünyada giyen, ahirette giyemez.”²⁹¹ Yine altın ve gümüş kaplardan bir şey yenilip içilmesinin yasaklandığı bir diğer rivayette de kadın erkek ayrımı yapılmadan ipek giymenin yasaklandığı görülmektedir: “Resulullah’ın şöyle dediğini işittim: İpek ve ibrişim elbise giymeyin. Altın ve gümüş kaplardan su içmeyin, onlarda yemek yemeyin. Zira bu iki şey dünyada onlar (kâfirler), ahirette de sizin içindir.”²⁹²

İpeğin erkeklere haram kılındığı doğrudan bir ifade ile Ebu Davud ve Tirmizi’de geçmektedir: “Resulullah bir miktar ipek alıp sağ avucuna koydu, bir miktar da altın alıp sol eline koydu sonra da: ‘Şu iki şey ümmetimin erkek kısmına haramdır’ buyurdu.”²⁹³ Buhari ve Müslim esas alındığında ipek kullanımının kadınlara da haram edilmiş olması gerekir. Görüldüğü gibi bu konuda da hadis kitapları ve rivayetler kendi aralarında çelişkilidir. Kur’an ayetlerinin birbirini açıklama ve tamamlamasında olduğu gibi hadislerin birbirini tamamlaması söz konusu değildir. Dolayısıyla Buhari ve Müslim’deki bir hadisi anlamak için Ebu Davud ve Tirmizi’deki bir hadise başvurulamaz. Bu rivayetler farklı şekillerde gelmiş ve farklı kaydedilmişlerdir.

Oysa Kur’an’da bu şekilde bir haram ve kadın erkek ayrımı olmadığı gibi aksine Allah’ın yaratmış olduğu süs eşyaları ve temiz rızıkların Allah’tan başka kimse tarafından haram kılınamayacağı ve hadislerde ifade edilenin tam aksine bunların sadece ahirette değil dünyada da inananlar için olduğu ifade edilir: **“De ki: Allah’ın, kulları için çıkardığı süsü ve güzel rızıkları kim haram etti? De ki: O, dünya hayatında inananlarıdır, kıyamet günü de yalnız onlarıdır. İşte biz, bilen bir topluluk**

291 Buhari, Libas 25; Müslim, Libas 23, (2075).

292 Buhari, Ef’ime 28, Eşribe 28, Libas 25; Müslim, Libas 4, (2067); Tirmizi, Eşribe 10 (1879); Ebu Davud, Eşribe 17 (3723); Nesai, Zinet 87, (8, 198, 199); İbn Mace, Eşribe 17, (3414).

293 Ebu Davud, Libas 14, (4057). Tirmizi, Libas 1.

için ayetleri böyle açıklıyoruz.” (A’raf Suresi 32). Yine özellikle mescitlere giderken ya da hayırlı ve güzel işlere yönelirken güzel giysiler kuşanılması söylenir ve herhangi bir kumaş ayrımı yapılmaz: **“Ey âdemoğulları! Tüm mescitlerde süslü, güzel giysilerinizi kuşanın. Yiyecek için fakat israf etmeyin. Allah israf edenleri sevmez.”** (A’raf Suresi 31).

Gerek giysi gerekse diğer gereksinimler için kullanılan ve doğadan edindiğimiz hammaddeler ile ürettiğimiz kumaşların aralarında ayırım yapılmaksızın Allah’ın lütuf ve rahmeti ile bize ikram edildiklerini görmekteyiz: **“Allah size, evlerinizi oturma yeri yaptı ve size hayvan derilerinden, göç gününüzde (yolculukta) ve ikamet gününüzde (oturma zamanlarınızda) kolayca kullanacağınız hafif evler (çadırlar, portatif evler) ve yünlerinden, yapağlarından ve kıllarından bir süreye kadar (kullanacağınız) giyilecek, dönecek eşya ve geçimlik (ticaret malı) yaptı. Allah, sizin için yarattığı şeylerden gölgeler kıldı. Dağlarda da sizin için barınaklar, siperler kıldı, sizi sıcaktan koruyacak elbiseler, sizi savaşınızda (zorluklara karşı) koruyacak giyimlikler de var etti. İşte O, üzerinizdeki nimetini böyle tamamlamaktadır, umulur ki teslim olursunuz.”** (Nahl Suresi 80-81).

Hadislere Göre Altın, Kadınlara Da Haramdır

Görüldüğü gibi bazı hadislerde altın ve ipek kullanımının ümmetin kadınlarına helal, erkeklerine ise haram olduğu söylenmiş, bazılarında ise cinsiyet ayrımı yapılmaksızın haram denmiştir. Bununla birlikte aynı kaynaklarda altının kadınlara da haram olduğuna dair hadis rivayetleri vardır. Söz konusu hadislerde kadınlara süs eşyalarının gümüşten olmasının söylendiği ve altınla süslenip onu gösteren kadınların mutlaka onunla azaba maruz kalacakları iddia edilir: **“Resulullah buyurdular ki: Ey kadınlar cemaati! Süs eşyanız gümüşten olmalıdır. Sizden hangi**

kadın altınla süslenir ve onu izhar eder (yabancıya gösterirse), mutlaka onunla azaba maruz kalır.”²⁹⁴ Başka bir rivayet de şu şekildedir: “Her kim sevdiğine ateşten bir yüzük takmaktan hoşlanırsa ona altından bir yüzük taksın. Her kim sevdiğine ateşten bir gerdanlık takmaktan hoşlanırsa ona altından bir gerdanlık taksın. Her kim sevdiğine ateşten bir bilezik takmaktan hoşlanırsa ona altından bir bilezik taksın. Ancak size lazım olan gümüştür onu takınız’ buyurdu.”²⁹⁵

Yine altından yüzük, bilezik ve gerdanlık takan kadınların, ateşten yüzük, bilezik ve gerdanlık taktıkları iddia edilmiştir: “Bir kadın Resulullah’a gelerek sordu: ‘İki altın bilezik hakkında ne dersiniz, (takayım mı?)’ ‘Ateşten iki bileziktir, (takmayın!)’ deyip cevap verdi. Kadın devamla: ‘Pekâlâ altın gerdanlığa (ne dersiniz?)’ diye sordu. Resulullah’tan yine: ‘Ateşten bir gerdanlık!’ cevabını aldı. O, yine sordu: ‘Bir çift altın küpeye ne dersiniz?’ ‘Ateşten bir çift küpel!’ Kadında bir çift altın bilezik vardı. Onları çıkarıp attı ve: ‘(Ey Allah’ın Resülü), kadın kocası için süslenmezse onun yanında kıymeti düşer’ dedi. Resulullah: ‘Sizden birine, gümüş küpeler takınmasından, bunları za’feran veya abir ile sarartmasından kimse engel olmaz!’ cevabını verdi.”²⁹⁶ Bu da, hadislerin hem Kur’an ile hem de kendi aralarında çelişkilerine ayrı bir örnektir.

Bir diğer rivayet ise şu şekilde gelmiştir: “Resulullah’ın yanına Fatıma Bintu Hübeire, elinde altından iri yüzükler (Feth) olduğu halde gelmişti. Hz. Peygamber, kadının ellerine vurmaya başladı, Fatıma da hemen (oradan sıvışıp) Resulullah’ın kerimleri Fatımatu’z-Zehra’nın yanına girdi. Ona Resulullah’ın kendisine olan davranışını anlattı. Bunun üzerine Hz. Fatıma boynundaki altın zinciri çıkarıp: ‘Bunu bana Hasan’ın babası Hz. Ali hediye etti’ dedi. Zincir daha elinde iken Resulullah yanlarına girdi ve

294 Ebu Davud, Hatem 8, (4237); Nesai, Zinet 39, (8, 156, 157).

295 Ebu Davud, Hatem 8, (4236).

296 Nesai, Zinet 39, (8,159).

şunu söyledi: ‘Ey Fatıma! Halkın: ‘Resulullah’ın kızının elinde ateşten bir zincir var!’ demesi seni memnun eder mi?’ dedi ve böyle diyerek oturmadan geri dönüp gitti. Bunun üzerine Fatıma zinciri çarşıya gönderip sattırdı, parasıyla bir köle satın aldı ve onu azad etti. Bu olaylar Resulullah’a anlatılınca: ‘Fatıma’yı ateşten kurtaran Allah’a hamdolsun.’ buyurdular.”²⁹⁷ Hadisleri dinin kaynağı olarak kabul edenlerin eşlerine ve kızlarına aldıkları altınlar, kadınlarını ise taktıkları altınlar için tövbe ederek altınları elden çıkarmaları ve gümüş ile yetinmeleri gerekir.

Cuma Namazı İçin Gusül Abdesti Almak Gerekli Midir?

Bilindiği gibi Kur’an’a göre gusül yani boy abdesti olarak bilinen abdestin alınması, eşler arası cinsel ilişki sonrasında gerekli olan bir durumdur: “...Eğer cünüpseniz (cinsel ilişkiye girmişseniz) yıkanın (gusledin)...” (Maide Suresi 6). Buna rağmen hadis rivayetlerinde Cuma namazı için gusül abdesti alınmasının gerekli olduğu iddia edilmiştir: “Resulullah şöyle buyurdu: Biriniz cuma namazına gideceği zaman boy abdesti alsın.”²⁹⁸ “Resulullah şöyle buyurdu: Her buluğa eren kimsenin cuma günü boy abdesti alması gereklidir.”²⁹⁹ “Resulullah şöyle buyurdu: Bir kimse cuma günü cünüplükten temizleniyormuş gibi boy abdesti aldıktan sonra erkenden cuma namazına giderse bir deve kurban etmiş gibi sevap kazanır.”³⁰⁰ Oysa Kur’an’da Cuma namazı için çağrı yapıldığı zaman namaza gidilmesini söyleyen ayette gusül abdesti alınarak gidilmesinin gerektiğine dair bir ifade yer almaz: “Ey iman edenler, cuma günü namaz için çağrı yapıldığı zaman, hemen Allah’ı anmaya koşun

297 Nesai, Zinet 39, (8,158).

298 Buhari, Cum’a 2, 5, 12; Müslim, Cum’a 1, 2, 4; Tirmizi, Cum’a 3; Nesai, Cum’a, 7, 25; İbn Mace, İkamet, 80.

299 Buhari, Ezan 161, Cum’a 2, 3, 12; Müslim, Cum’a 5, 7; Ebu Davud, Taharet 127; Nesai, Cum’a 2, 6, 8, 11; İbn Mace, İkamet 80.

300 Buhari, Cum’a 4; Müslim, Cum’a 10; Ebu Davud, Taharet 127; Tirmizi, Cum’a 6; Nesai, Cum’a 14.

ve alışverişi bırakın. Eğer bilerseniz, bu sizin için daha hayırlıdır.” (Cuma Suresi 9).

Peygamberimiz Gemiye Binmeyi Yasaklamış Olabilir Mi?

Bir hadis rivayetinde peygamberimizin hac, umre ya da cihat amaçları dışında gemiye binmeyin dediği iddia edilmiştir: “Resulullah buyurdular ki: Hac veya umre veya Allah yolunda cihat maksatları dışında gemiye binme. Zira denizin altında ateş, ateşin altında da deniz vardır.”³⁰¹ Buna rağmen başka bir rivayette gemiye binme o denli abartılmıştır ki gemi tutması sebebiyle kusana bile şehit sevabı olduğu iddia edilmiştir: “Resulullah buyurdular ki: Deniz tutması sebebiyle (gemide) kusan kimseye şehit sevabı verilir. Boğularak ölene de iki şehit sevabı vardır.”³⁰² Bu türden rivayetler hem kendi aralarında çelişmektedirler hem de peygamberimizin böyle şeyler söylemeyeceği açıktır. Gemi, geçmişten günümüze hem insan hem de yük taşımacılığında kullanılan ve kolaylık sağlayan bir ulaşım aracıdır. Hac, umre ve cihat dışında pek çok alanda kullanımı söz konusudur. Özellikle İstanbul gibi deniz ulaşımının yaygın olduğu yerlerde yaşayan ve hadisleri dinin kaynağı olarak kabul edenlerin bu rivayet sebebiyle gemiye binmemeleri ve ulaşımalarını deniz yolu dışında gerçekleştirmeleri gerekir. Peygamberimize iftira edilmek suretiyle ortaya atılan bu türden saçma iddialar, ancak hadis rivayetlerinde olur.

Kur’an’da gemilerin insanların hizmetine sunulan nimetlerden olduğu görülmektedir: “**Şu bir gerçek ki göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelişinde, insanların yararı için denizde yüzüp giden gemilerde... aklını işleyen bir topluluk için sayısız izler-işaretler-ibretler vardır.**” (Bakara Suresi 164). “**Allah odur ki, gökleri ve yeri yarattı. Gökten bir su indirdi de onunla size rızık olarak**

301 Ebu Davud, Cihad 9, (2489).

302 Ebu Davud, Cihad 10, (2493).

türlü meyveler çıkardı. Emriyle denizde akıp gitmeleri için gemileri hizmetinize verdi. Irmakları da emrinize verdi.” (İbrahim Suresi 32). **“Rabbiniz odur ki, lütfundan nasip arayacağınız diye sizin için denizde gemiler yürütüyor. O, size karşı gerçekten çok merhametlidir.”** (İsra Suresi 66).

Görüldüğü gibi uydurulan din, Allah’ın apaçık ayetlerinin, helal ve haramların, hesaba çekilmenin, cennet ve cehenneme girmenin oyuncağa çevrildiği bir dindir. İnsanların büyük çoğunluğu Kur’an okumadığı gibi hadislerden de haberdar değildir. Bu sebeple birçok insan, hiç bilmedikleri Kur’an’ı yetersiz görmekte ve hiç bilmedikleri hadislere iman etmektedir. Koşulsuz şartsız, Kur’an’a arz etmeden yani Kur’an’ın onayından geçirilmeden hadislere iman edenler öncelikle hadis kitaplarının içinde nasıl iddialar olduğunu bilmelidirler. Kur’an’daki bunca apaçık ayete rağmen hadisleri savunanların:

Dinden çıkanın öldürülmesi gerektiğini, namaz kılmamakta ve oruç tutmamakta ısrar edenin öldürülmesi gerektiğini, içki içmekte ısrar edenin dövülmesi, devam ederse beşinci seferden sonra öldürülmesi gerektiğini söylemeleri, ailelerindeki kadınları ve kızları sünnet ettirmeleri, deve idrarı içip şifa bulduklarını kanıtlamaları, bulaşıcı hastalığın olmadığını iddia etmeleri, peygamberimizin tükürüğü ile yemekleri herkese fazlasıyla yetecek şekilde arttırdığını, peygamberimizin bir Yahudi tarafından büyülenip günlerce ne yaptığını bilmez bir halde ortalıkta dolaştığını, yapmadığı bir şeyi yaptığı, yaptığı bir şeyi de yapmadığı vehmine kapıldığını ve şu an elimizde bulunan Kur’an’da bazı ayetlerin eksik olduğu gibi Kur’an’a uygun olmayan birçok şeyi kabul etmeleri gerekir.

Bu Hadis Rivayetlerine Nasıl Güvenilebilirsiniz?

Hem kendi aralarında hem de Kur'an ayetleri ile çelişen hadis örneklerinde görüldüğü gibi Buhari, Müslim, Tirmizi, Ebu Davud, Nesai ve İbn Mace gibi kişiler tarafından derlendiği ve Kur'an'dan sonra en güvenilir kaynaklar oldukları kabul edilen söz konusu hadis kitaplarında uydurma oldukları son derece açık olan birçok rivayet yer almaktadır. Bu kısımda hem Kur'an ile hem de akıl, mantık ve yaratılışımız ile çelişen türden hadisler ele alınacaktır. Çalışmanın sınırları göz önünde bulundurularak, bu türden rivayetlerin sadece bir kısmı, kısa başlıklar altında, başlığının dışındaki konuları da içerecek şekilde sıralanacaktır.

Dinini Değiştirenin Öldürülmesi

Kur'an'da açık bir şekilde: “**Dinde baskı, zorlama yoktur...**” (Bakara Suresi 256) denilir ve öte taraftan yine peygamberimize: “**Sen onların üstüne bir zorba değilsin. O halde, benim tehdidimden korkanlara Kur'an ile öğüt ver.**” (Kaf Suresi 45) şeklinde uyarılarda bulunulur. Kur'an'da, Allah'a inanmayan, dinini değiştiren, namaz ve oruç gibi ibadetleri yerine getirmeyen ya da yasak olmasına rağmen içki içmeye devam eden kişiler için hiçbir dünyevi ceza ve yaptırım uygulaması bulunmamaktadır. Buna rağmen güvenilir kabul edilen kaynaklarda yer alan hadis rivayetleri ile Allah'ın ayetleri hiçe sayılarak dinde olmayan yaptırımlar uydurulmuştur.

Hadis rivayetlerinde peygamberimizin: “Dinini değiştireni öldürün”³⁰³ dediği ve yine başka bir rivayette dinini terk ederek cemaatten ayrılan bir Müslüman'ın kanının helal olacağı yani ölüm cezasını hak edecek üç suçtan birini işlediğini söylediği iddia edilmiştir.³⁰⁴ Bir başka rivayet ise şu şekilde gelmiştir: “Hz. Ali'nin bir topluluğu ateşte yakarak cezalandırdığı haberi

303 Buhari, İstıtabetü'l-Mürteddin 2.

304 Buhari, Diyat 6; Müslim, Kasame 25, (1676); Ebu Davud, Hudud 1, (4352); Tirmizi, Diyat 10, (1402); Nesai, Tahrim 5, (7, 90, 91), Kasame 5, (8, 13).

İbn Abbas'a ulaştınca: "Ben olsaydım, onları yakmazdım; zira peygamber: "Allah'ın azabıyla azaplandırmayın" buyurmuştur. Peygamber "men bedelde dinehû fektulûhu" (Dinini değiştireni öldürün)" buyurduğu için, ben de mutlaka onları öldürürdüm."³⁰⁵

Oysa Kur'an'a göre, dinini değiştiren bir kişinin öldürülmesi mümkün değildir. Kur'an'da dinden dönenler ile ilgili ifadelerin yer aldığı ayetler son derece açıktır. Bunların hiçbirinde dinden dönen kişinin öldürülmesi söylenmez: **"Ey inananlar! İcinizden kim dininden dönerse şunu bilsin: Allah, yakında, kendilerini sevdiği ve kendisini seven, müminlere karşı boynu bükük, kâfirlere karşı başı dik bir topluluk getirecektir. Bunlar Allah yolunda savaşrlar, hiçbir kınayanın kınamasından korkmazlar. Bu, Allah'ın, dilediğine yönelttiği bir lütuftur. Allah, yaratılışı ve yarattıklarını genişletir, her şeyi bilir."** (Maide Suresi 54). Yine başka bir ayette şu şekilde bir ifade yer alır: **"...Sizden kim dininden döner de kâfir olarak ölürse öylelerin bütün yapıp ettikleri dünyada da, ahirette de boşa gitmiştir. Bunlar cehennemliklerdir, orada sürekli kalacaklardır."** (Bakara Suresi 217).

Yine Ali İmran suresindeki ayetlerde, kendilerine apaçık deliller gelip de iman ettikten sonra inkâr eden ve dinden dönenlerin cezalarının öldürülmek olmadığı, manevi anlamda Allah'ın, meleklerinin ve tüm insanların lanetine uğramaları olduğu ifade edilir ve hallerini düzelterler için Allah'ın affediciliğine vurgu yapılır: **"Kim Allah'a teslimiyetten başka bir din ararsa bu kendisinden asla kabul edilmeyecek ve o, ahirette kaybedenlerden olacaktır. İmanlarından, resulün hak olduğuna tanıklık ettikten ve kendilerine ayan-beyan deliller geldikten sonra küfre sapsmış bir topluluğa Allah nasıl kılavuzluk eder? Allah, zalimler topluluğuna yol göstermez. İşte onların cezası: Allah'ın, meleklerin ve bütün insanların laneti onların üzerinedir! O**

305 Buhari, Cihad 149; İstıtabetü'l-Mürteddin 1; Ebu Davud, Hudud 1; Tirmizi, Hudud 25; Nesai, Tahrim 14; İbn Mace, Hudud 2.

lanet içinde sürekli kalacaklardır. Ne azap hafifletilecektir onlardan ne de yüzlerine bakılacaktır onların. Ondan sonra tövbe edip hallerini düzeltenler müstesna. Hiç şüphesiz, Allah, çok affedici, çok merhametlidir.” (Ali İmran Suresi 85-89). Dinini değiştirdiği için öldürülen birinin sonradan halini düzeltmeye fırsatı olmayacağı açıktır. Allah'ın bunca apaçık ayetine rağmen bu türden hadis rivayetlerini uydurarak peygamberimize iftira edenlerin bu iddialarının hesabını veremeyecekleri de son derece açıktır. **“Hayır; çünkü o (Kur'an), bir öğüttür. Artık dileyen, onu düşünüp öğüt alsın.”** (Abese Suresi 11-12).

Namazı Terk Edenin ve İçki İçmekte İsrar Edenin Öldürülmesi

Bununla birlikte hadis rivayetlerinde sadece dinden dönenin öldürülmesi değil aynı zamanda namaz kılmayı bırakanın inkâr ve şirke bulaştığı ve kanının helal olacağı,³⁰⁶ içki içenin dördüncü sefere kadar kamçılanarak dövülmesi, buna rağmen içmekte ısrar ederse öldürülmesi söylenmiştir.³⁰⁷ Oysa bu türden iddiaların Kur'an'da hiçbir temeli bulunmamaktadır. Herhangi bir ibadeti yapmayan ya da örneğin içki içen biri için öngörülen bir ceza bulunmamaktadır. İmtihan dünyasında olduğumuz için Kur'an'ın ortaya koymuş olduğu meşru zeminler içinde insanların günah işleme ve dilerse Allah'a kulluk etmeme özgürlükleri vardır. Kimse baskı ile iman ettirilemeyeceği gibi, bir ibadeti yapmaya da zorlanamaz. Herkes hesabını Allah'a verecektir. İnananlara düşen, Allah'ın ayetlerine, en doğru ve en güzel şekilde davet ederek tavsiyede bulunmaktır. Gerisi kişinin kendisine kalmıştır. **“Gerçekten de, bu (Kur'an) elbette bir öğüttür. Dileyen onu düşünür, öğüt alır.”** (Müddessir Suresi 54-55).

306 Müslim, İman 134, (82); İbn Mace, Salat 77, (1078). Tirmizi, İman 2, (2611); Ebu Davud, Cihad 104, (2641).

307 Ebu Davud, Hudud 37, (4482); Tirmizi, Hudud 15, (1444).

Hırsızlık Yapanın Öldürülmesi

Yine hadis rivayetlerinde peygamberimizin hırsızlık yapanın öldürülmesini emrettiğine dair iddialar bulunmaktadır. Söz konusu rivayete göre peygamberimiz hırsızlık yapanın her seferinde öldürülmesini söylemiş, her seferinde elleri ve ayakları kesilmiş ve beşinci seferden sonra öldürülmüştür: “Resulullah’a bir hırsız getirilmişti. ‘Öldürün onu!’ diye emretti. Kendisine: ‘Ey Allah’ın Resulü, bu adam sadece çaldı’ denildi. Bunun üzerine ‘Öyleyse (elini) kesin!’ dedi ve derhal eli kesildi. Sonra aynı adam ikinci sefer getirildi. Yine: ‘Öldürün onu!’ diye emretti. Kendisine: ‘Ey Allah’ın Resulü, bu adam hırsızlık yaptı’ dendi. Bunun üzerine ‘Öyleyse kesin!’ dedi ve derhal (sol ayağı) kesildi. Sonra üçüncü sefer getirildi ve hırsızlık yaptığı söylendi. Hz. Peygamber: ‘Öldürün onu!’ diye emretti. Kendisine: ‘Ey Allah’ın Resulü, bu adam hırsızlık yaptı’ denildi. Bunun üzerine: ‘(Sol elini) kesin!’ diye emretti. Sonra aynı adamı dördüncü kere getirdiler. ‘Öldürün onu!’ buyurdu. Kendisine: ‘Ey Allah’ın Resulü, bu adam hırsızlık yaptı’ dediler. Bunun üzerine ‘(Sağ ayağını da) kesin!’ diye emir buyurdu. Aynı adam beşinci sefer getirildi. Hz. Peygamber: ‘Öldürün onu’ diye emretti. Hz. Cabir der ki: Adamı götürüp öldürdük. Sonra sürüyerek götürüp bir kuyuya attık. Üzerini de taşla doldurduk.”³⁰⁸ Peygamberimizin hırsızlık yapan kişinin öldürülmesini söylemesinin mümkün olmadığı açıktır. Bu büyük bir iftiradır. Kur’an’a göre hırsızlık yapan kişinin hırsızlık yapmasına engel olunacak şekilde imkânları elinden alınarak gerektiğinde yapılan hırsızlığın boyutuna göre çizerek kanatmaktan koparmaya kadar bir ceza uygulanabilir. Ancak hiçbir şekilde öldürülmesi söz konusu değildir. Ayrıca bu tür hadisler peygamberimizi Kur’an ile bildirilenlerden habersiz biri gibi göstermektedir. Peygamberimizin Kur’an’da açıkça belirtilmiş bir hükümden habersiz olması veya o hükme rağmen farklı bir

308 Ebu Davud, Hudud 20, (4410); Nesai, Sarik 15, 890-91.

uygulamada bulunması mümkün değildir. Öte taraftan yaptığı hırsızlıklar sebebiyle iki kolu ve bir bacağı kesilmiş olmasına rağmen aynı kişinin dördüncü sefer nasıl hırsızlık yapabildiği ve hatta ikinci ayağı da kesilmesine rağmen yani iki kolu ve iki ayağı olmadan beşinci sefer hırsızlık suçunu işleyebilmesi aklın sınırlarını zorlamaktadır. Benzer birçok hadis rivayetindeki tutarsızlıkları gördükten sonra bu rivayette iddia edilenlere de şaşırılmamalıdır.

Cinsel Suçlar İşleyenlerin Öldürülmesi

Hadis rivayetlerinde cinsel suçlara yönelik uygulamaların da Kur'an ayetleri ile çelişen durumlar ortaya çıkardığı görülmektedir. Bunların başında zina cezası gelmektedir. Kur'an'da açık bir şekilde ortalık yerde yani alenen zina edenlere (evli ya da bekâr olmalarına bakılmaksızın) yüz celde cezası uygulanması öngörülmüştür. Celde cildin altına geçmeyecek şekilde hafif vuruşları ifade etmektedir. Buradaki amaç kişiyi dövmek değil, ortalık yerde zina yapan biri olarak teşhir etmektir. Üstelik bu cezanın uygulanması, yapılan zina günahının affedildiği anlamına da gelmemektedir. Yapılan zinaların hesabı, hesap günü Allah'a verilecektir. Bu uygulamayı zina suçunun alenileştirilmesini önlemek için anlamak daha doğru olacaktır. İlgili ayet şu şekildedir: **“Zina eden kadın ve zina eden erkek: işte bunlardan her biri için, etkisi cilt ile sınırlı yüz vuruş yapın; eğer Allah'a ve Ahiret Günü'ne inanıyorsanız, o ikisine olan acıma duygunuz sizi Allah'ın hükmünü uygulamaktan alıkoymasın; inananlardan bir grup da onların cezalandırılmasına tanık olsun.”** (Nur Suresi 2). Ayetten de açık bir şekilde görüldüğü gibi zina eden erkek ve kadının hiçbir şekilde öldürülmeleri söz konusu değildir.

Buna rağmen zina cezasının recmedilmek yani taşlanarak öldürülmek olduğuyla ilgili rivayetler bulunmaktadır. Üstelik bazı rivayetlerde bu cezanın aslında bir ayet olarak indirildiği

iddia edilmiştir. Konu ile ilgili bir rivayet şu şekildedir: “(Hz. Ömer): Allah Teâlâ Hazretleri Muhammed’e hak (din ile) gönderdi ve O’na Kitaba indirdi. Bu indirilenler arasında recm ayeti de vardı! Biz bu ayeti okuduk ve ezberledik. Ayrıca, Resulullah zina yapana recm cezasını tatbik etti, ondan sonra da biz tatbik ettik. Ben şu endişeyi taşıyorum: Aradan uzun zaman geçince, bazıları çıkıp: “Biz Kitabullah’ta recm cezasını görmüyoruz (deyip inkâra sapabilecek ve) Allah’ın Kitabı’nda indirdiği bir farzı terk ederek dalalete düşebilecektir. Bilesiniz, recm, kadın ve erkekten evli olanların zinaları -delil veya hamilelik veya itiraf yoluyla- sübut bulunduğu takdirde, onlara tatbik edilmesi gereken Kitabullah’ta mevcut bir haktır. Allah’a yeminle söylüyorum, eğer insanlar: “Ömer Allah Teâlâ’nın kitabına ilavede bulundu” demeyecek olsalar, recm ayetini (Kitabullah’a) yazardım.”³⁰⁹

Görüldüğü gibi rivayetlerde bu cezanın bir ayet olduğu iddia edilerek açık bir şekilde iftira edilmiştir. Allah’ın Kitabı Kur’an’da, böyle bir ayet olmadığı açıktır. Ya Allah’ın Kitabı’nı koruyacağına dair vaadine ve Kur’an’ın korunmuş olduğuna dair kendi içindeki delillerine inanarak bu rivayetlerin yalan ve iftira olduğunu söyleyecek ya da bu rivayetlere inanarak Allah’ın Kitabı’nı koruyamamış olduğunu yani şu an elimizde olan Kur’an’ın eksik olduğunu söyleyeceğiz.

Bazı rivayetlerde peygamberimizin de recm cezasını uyguladığı iddia edilerek kendisine iftirada bulunulmuştur: “Resulullah’a Cüheyneli, zinadan hamile kalmış bir kadın geldi ve: “Ey Allah’ın Resulü! Ben bir hadd cürmü işledim, cezasını bana tatbik et” dedi. Resulullah da kadının velisini çağırıp: “Buna iyi muamelede bulunun. Çocuğu doğurunca kadını bana getirin!” buyurdu. Velisi öyle yaptı. (Doğumdan sonra gelince) Resulullah kadının elbisesini üzerine bağlamalarını emretti. Sonra taşlamalarını

309 Buhari, Hudud 31, 30, Mezalim 19, Menakibu’l-Ensar 46, Megazi 21, İ’tisam, 16; Müslim, Hudud 15. (1691); Tirmizi, Hudud 7, (1431); Ebu Davud, Hudud 23, (4418).

söyledi ve taşlandı.”³¹⁰ “Resulullah zina yapmış olan bir kimse için celde ile hadd tatbik edilmesini emretti. Sonra, onun muhsan (evli) olduğu bildirildi. Bu sefer recmedilmesini emretti ve recmedildi.”³¹¹

Hz. Ali’ye de ayrı bir rivayette iftira edilmiştir: “Hz. Ali, kadını recmettiği zaman onu perşembe günü dövdü, cuma günü de recmetti. Ve şunu söyledi: Ona Kitabullah (ın hükmü) ile celde, Resulullah’ın sünneti ile de recm tatbik ettim.”³¹² Bu rivayete bakıldığında ise Kur’an’ın zina için öngördüğü cezanın recm değil aksine celde olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla bu rivayet ile recm cezasının ayet olduğunu iddia eden rivayetler birbiri ile çelişmektedir. Bununla birlikte Allah’ın koymuş olduğu bir hüküm varken ve üstelik bu hüküm ölüm cezasına nazaran oldukça hafif bir hükümken, zina edenin taşlanarak öldürülmesinin peygamberimizin sünneti olarak gösterilmesi ve üstelik Hz. Ali’nin de buna uygun olarak uygulamada bulunduğu iddia edilmesi apaçık bir iftiradır. Hz. Ömer’in ayet olduğunu bildiği ve hükmünün devam ettiğini söylediği bir uygulamanın, Hz. Ali tarafından bilinmemesinin mümkün olmadığı açıktır. Görüldüğü gibi bu türden rivayetler ile Allah’a, Kur’an’a, peygamberimize ve hayatını Allah yoluna adanmış Hz. Ömer ve Hz. Ali gibi inananlara açıkça iftira edilmekten çekinilmemiştir.

Bunun yanında hür inanan kadınlar ile evlenmeye güç yetiremeyenlerin inanmış köle kızlarından biriyle evlenmesinin söylendiği Nisa suresinde şayet evlenilen bu kadınlar fuhşa bulaşp bir zina ederlerse onlara hür kadınlara uygulanacak olan cezanın yarısının uygulanması söylenir: “...**Evliliğe geçtikten sonra bir fuhuş yaparlarsa onlara, hür kadınlara uygulanan cezanın yarısı uygulanacaktır...**” (Nisa Suresi 25). Recm

310 Müslim, Hudud 24, (1696); Tirmizi, Hudud 9, (1435); Ebu Davud, Hudud 25, (4440, 4441); Nesai, Cenaiz 64, (4, 63).

311 Ebu Davud, Hudud 24, (4438, 4439).

312 Buhari, Hudud 21.

yani taşıyarak öldürme cezasının yarısının uygulanmayacağı açıktır. Dolayısıyla bu uygulama da alenen zina eden erkek ve kadına uygulanacak cezanın yüz celde cezası olduğu gerçeğini desteklemektedir.

Bir başka rivayette ise peygamberimizin, babasının daha önce evlenmiş olduğu bir kadın ile birliktelik yaşayan bir kişinin öldürülmesini emrettiği iddia edilmiştir: “Dayım Ebu Bürde İbnu Niyar -beraberinde bir bayrak olduğu halde- bana uğradı. Kendisine nereye gideceğini sordum. ‘Resulullah, bana babasının hanımıyla evlenen bir adamın kellesini getirmemi (ve malına da el koymamı) emretti, ona gidiyorum’ diye cevap verdi.”³¹³ Peygamberimizin bu türden bir eylemde bulunan kişinin öldürülmesini emrettiği iddiasının iftira olduğu açıktır. Ayette babalarımızın daha önce evlendiği kadınlar ile evlenmeyin denilir ve bunun çirkin bir eylem olduğu ifade edilir. Ancak bu eylemi yapanı öldürün şeklinde bir ceza emredilmez: **“Babalarınızın daha önce evlenmiş olduğu kadınlarla evlenmeyin, ama geçmişte olanlar geçmişte kalmıştır. Bu, kesinlikle utanç verici bir fiildir, çirkin bir şeydir ve kötü bir yoldur.”** (Nisa Suresi 22).

Bir rivayette de peygamberimizin, cariye eşlerinden birine temas etmekle itham edilen bir adamı öldürtmek üzere Hz. Ali’yi görevlendirdiği iddia edilmiştir: “Bir adam, Resulullah’ın ümmü veledine (çocuk sahibi olduğu cariyesine) temas etmekle itham edilmişti. Resulullah, Hz. Ali’ye : ‘Git boynunu vur!’ diye emretti. Hz. Ali, adama geldiği vakit, onu bir kuyunun içinde (yıkayıp) serinliyor buldu. ‘Çık dışarı!’ diyerek elinden tutup kuyunun dışına çıkardı. Hz. Ali, adamın mecbub (yumurtalıkları ve cinsel organı kesilmiş) ve tenasül organından mahrum olduğunu gördü. Artık ona dokunmayıp, durumu Hz. Peygamber’e haber verdi.

313 Tirmizi, Ahkâm 25, (1362); Ebu Davud, Hudud 27, (4466, 4457); Nesai, Nikâh 58, (6,109-110); İbnu Mace, Hudud 35, (2607).

Resulullah, onu, davranışı sebebiyle takdir etti. Resulullah: ‘Şahid, gaibin görmediğini görür’ buyurdu.’³¹⁴ Rivayetlerden de görüldüğü gibi peygamberimiz itham edilen kişi ile ilgili herhangi bir delile ve araştırmaya sahip olmadan fevri şekilde hareket eden ve Allah’ın ayetlerini hiçe sayarak kişinin ölümüne hükmeden biri olarak sunulmuştur. Peygamberimizin zan üzerine hareket etmeyeceği ve Hz. Ali’nin de peygamberimiz dahi böyle bir emir vermiş olsa da delile dayanmadan böyle bir emre itaat etmeyeceği açıktır. Öte taraftan şayet itham edilen adam rivayette iddia edildiği gibi cinsel uzvundan mahrum biri olmasaydı rivayete göre herhangi bir delile dayanmadan hakkında hüküm verilmiş, üstelik öldürülmüş olacaktı. Hadis rivayetlerinin Kur’an’dan ne kadar uzak oldukları ve kendi içlerinde ne kadar mantıksız oldukları ortadadır.

Yine Kur’an’da eşcinsel ilişkiye girenler ile ilgili bazı yaptırımlarda bulunulması vurgulanır ancak bu kişilerin öldürülmesi söylenmediği gibi hiçbir ayette bu şekilde anlaşılacak bir ifade yer almaz. Kadın kadına ya da erkek erkeğe yaşanan cinsel birliktelik karşısında takınılması gereken tavır, ayetlerde ifade edilmiştir: **“Kadınlarınızdan eşcinsellik/sevicilik yapanlara karşı içinizden dört tanık getirin; eğer tanıklık ederlerse o kadınları, ölüm canlarını alıncaya ya da Allah kendileri için bir yol açıncaya kadar evlerde tutun.”** (Nisa Suresi 15). **“Eşcinselliği içinizden iki erkek yaparsa onlara eziyet edin (sıkıntı verin, işini zorlaştırın). Bu ikisi tövbe eder, durumlarını düzeltirlerse onlara eziyetten vazgeçin. Allah Tevab’dır, tövbeleri çok kabul eder; Rahim’dir, merhametine sınır yoktur.”** (Nisa Suresi 16).

Ayetlerden açık bir şekilde görüldüğü gibi eşcinsellik yapanların hiçbir şekilde öldürülmeleri söz konusu değildir. Tövbe edip durumlarını düzeltmelerinin vurgulandığı dikkate alındığında,

314 Müslim, Tevbe 59, (2771).

öldürülen kişinin durumunu düzeltip tövbe etmesinin mümkün olmayacağı da açıktır. Eziyet etmeyi fiili anlamda işkence yapmak olarak da anlamak doğru değildir. Aynı ifadenin Hz. Musa'ya eziyet eden İsrailoğulları için de kullanıldığı görülmektedir: **“Ey iman edenler! Musa'ya eziyet eden (İsrailoğulları) gibi olmayın! Hatırlayın ki Allah onların itham ettikleri şeylerden onu temize çıkardı: ve o Allah katında zaten hatırlı biriydi.”** (Ahzab Suresi 69). Aynı ifadenin geçtiği başka bir ayet de şu şekildedir: **“Mallarını Allah yolunda infak edenler, sonra infak ettikleri şeyin peşinden başa kakmayan ve eziyet vermeyenlerin ecirleri Rableri katındadır, onlara korku yoktur ve onlar mahzun olmayacaklardır.”** (Bakara Suresi 262). Görüldüğü gibi Hz. Musa'ya yapılan eziyet bedensel bir işkence değildir. Eziyet eden kişilerin Hz. Musa'ya zorluk çıkardıkları ve konuşmaları ile ona manevi anlamda sıkıntı verdikleri anlaşılmaktadır. İnfak edilen kişilere yapılan şey de aynı şekilde sıkıntı vermektir. Buna rağmen hadis rivayetlerinde eşcinsellik edenlerin öldürülmeleri emredilmiştir: “Resulullah buyurdu ki: Kimin Lut kavminin sapık işini yaptığını görürseniz, yaparı (faili) da yapılanı (mefulü) da öldürün.”³¹⁵ (Ebu Davud'da: “Livata yaparken yakalanan bekâr da recmedilir” denilmiştir.) Bununla beraber eşcinsel ilişkiye girenlere uygulanacak cezanın ne şekilde olacağı hususunda farklı görüşler ileri sürülmüştür. Bir görüş ateşte yakılarak öldürülmesini, diğeri yüksek bir tepe ya da binadan atılıp sonra taşlanarak öldürülmesini, bir başka görüş ise ölünceye kadar sadece taşlanmasını söylemiştir.

Yine başka bir rivayette hayvanlar ile cinsel ilişkiye giren kişinin de hayvanın da öldürülmesi gerektiği söylenmiştir: “Resulullah: ‘Kim bir hayvana temas öderse onu öldürün, hayvanı da beraber öldürün’ buyurdu. İbnu Abbas’a: ‘Hayvanın günahı ne (o niçin öldürülsün?)’ diye soruldu. Şu cevabı verdi:

315 Tirmizi, Hudud 24, (1456); Ebu Davud, Hudud 29, (4462, 4463).

Bu hususta Resulullah'tan bir şey işitmedim.”³¹⁶ Görüldüğü gibi rivayetlerde, Kur'an'da hiçbir temeli olmamasına rağmen zina ve eşcinsellik yapanların öldürülmelerinin hükmedilmesinde olduğu gibi hayvanlar ile cinsel münasebet kuranların da öldürülmeleri emredilerek açık bir şekilde peygamberimize iftira edilmiştir. Oysa ayetlerde inananların eşleri hariç iffetlerini ve cinsel organlarını korumaları ve bu şekilde sapkın ilişkilerden uzak durmaları söylenir ama bunu yapanlara ölüm cezası verilmez: **“Bunlar, (ırzlarını) cinsiyet organlarını titizlikle korurlar. Eşleri; yani (nikâh yoluyla) meşru şekilde sahip oldukları dışında hiçbir kınamaya uğramazlar. Ama kim bundan ötesini ararsa onlar (sınırı) aşanlardır.”** (Mearic Suresi 29-31).

Allah'ın Kitabı'na Çağırınların Öldürülmesi

Bazı hadis rivayetlerinde “İleride bazı kişiler çıkacak ve şöyle diyecekler” türünden ifadelerin görüldüğüne dikkat çekilmişti. Bu türden hadislerin, uyduruldukları dönemdeki birtakım anlaşmazlıklar sebebiyle uydurulmuş oldukları ve aslında o dönemde mevcut birtakım grup ya da kişilere gönderme yapıldığı anlaşılmaktadır. Bunlardan biri de insanları Allah'ın Kitabı'na davet eden, sözleri güzel ama amelleri kötü olan birilerinden bahsedilen rivayettir. Rivayete göre bu kişilerin alameti tıraş olmalarıdır ve bu kişileri öldüren ya da onlar tarafından öldürülen birine ne mutlu denilmektedir: “Resulullah buyurdular ki: ‘Ümmetimde ihtilaf ve ayrılıklar meydana gelecek. (Onlardan) bir grup lafiyla güzel, ameliyle kötü olacak. Bunlar Kur'an'ı okuyacaklar, ancak köprücük kemiklerinden aşağı geçmeyecek. Bunlar, dinden tıpkı okun avı delip geçmesi gibi çıkarlar. Onlar, ok, kirişine dönmedikçe bir daha dine geri gelmezler. Bunlar mahlûkatın en şeriridir. Onları öldürene ve onlar tarafından öldürülene ne mutlu! Onlar insanları Kitabullah'a çağırırlar

316 Ebu Davud, Hudud 30, (4464); Tirmizi, Hudud 23, (1454).

fakat Kitap'tan zerre kadar nasipleri yoktur.' Yanında bulunan Ashab: 'Ey Allah'ın Resülü onların alameti nedir?' diye sordular da: 'Tıraş olmak!' buyurdular."³¹⁷

Belli ki o dönemde din adına uydurmalar iyice yaygınlaşınca insanları sadece Allah'ın Kitabı'na davet eden ve onunla amel ederek din adına uydurmalardan yüz çeviren kişileri günümüzde olduğu gibi din dışı ilan etmek ve öldürülmelerinin caiz olduğuna hükmetmek için peygamberimiz üzerinden bu şekilde rivayetler uydurmuşlardır. Yine muhtemelen sakal bırakmanın dini bir gereklilik olmadığını söyleyerek sakallarını kesen bu kişilerin alametlerinin tıraş olmak olarak gösterilerek tıraş olan insanların bu şekilde zan altında bırakılmaları da ayrı bir iftiradır. Bu anlayışta kişileri bastırıp sindirmek için "Bakın zaten peygamberimiz bunların çıkacağını önceden bildirip haber vermişti" diyebilmek için bu tür rivayetlerin uyduruldukları son derece açıktır.

Peygamberimiz Kendisi İle Alay Eden Kişileri Öldürmüştü Olabilir Mi?

Hadis rivayetlerinde peygamberimizin, kendisi ile alay eden ve Mekke'deki müşrikleri de peygamberimize karşı kışkırtan birini Allah'ın apaçık ayetlerine rağmen dayanamayarak suikastçı göndermek suretiyle öldürttüğü iddia edilmiştir: "Ka'b İbnu'l-Eşref, Resulullah'ın aleyhine hicviyeler düzüyor ve bunlarla Kureyş kâfirlerini, ona karşı tahrik ediyordu. Resulullah Medine'ye hicretle geldiği zaman, şehrin ahalisi kozmopolitti: Bir kısmı Müslüman, bir kısmı putlara tapan müşrik, bir kısmı da Yahudi idi. Yahudiler, Resulullah ve ashabına rahatsızlık veriyorlardı. Cenab-ı Hakk, Resulüne sabır ve af emrediyordu. Allah şu ayeti onlar hakkında inzal buyurmuş idi: "Hiç şüphesiz, sizden önce kitap verilenlerden ve Allah'a eş koşanlardan çok üzücü sözler

317 Buhari, Fezailu'l-Kur'an 36, Menakıb 25, Edep 95, İstıtabe 6, 7; Müslim, Zekat 143-148, (1064); Ebu Davud, Sünnet 31, (4765); Nesai, Zekat 79, (5, 87), Tahrim 26, (7, 119).

işiteceksiniz. Sabreder ve Allah'a karşı gelmekten sakınırsanız bilin ki, bu üzerinizde sebat edilecek işlerdendir.” (Ali İmran Suresi 186). Ka'b İbnu'l-Eşref, Hz. Peygamber'e eza vermekten bir türlü vazgeçmiyordu. Sonunda Resulullah Sa'd İbnu Mu'az'a, onu öldürecek birini yollamasını emretti. Onu Muhammed İbnu Mesleme öldürdü. Ka'b öldürülünce, Yahudiler ve müşrikler çok korktular. Resulullah'a gelerek: 'Arkadaşımızı geceleyin kapısını çalarak öldürdüler' dediler. Resulullah onlara Ka'b İbnu'l-Eşref'in geçmişte söylediklerini hatırlattı. Sonra da hepsini kendisiyle onlar arasında yapılacak ve (şerirlerin uyararak sıkıntıları) sona erdirecek bir antlaşma imzalamaya çağırdı. Resulullah onlarla kendisi ve bütün Müslümanlar arasında muteber olacak yazılı bir antlaşma yaptı.”³¹⁸ Aynı konu ile ilgili benzer bir rivayet de şu şekildedir: “Resulullah (bir gün): 'Ka'b İbnu'l-Eşref'in hakkından kim gelecek? Zira bu Allah ve Resülü'ne eza veriyor!' buyurdular. Muhammed İbnu Mesleme atılarak: 'Onu öldürmemi ister misiniz?' dedi. Aleyhissalatu vesselam: 'Evet!' dedi. ... Sonra onu yakaladılar ve orada öldürdüler.”³¹⁹

Başka bir rivayette ise yine peygamberimiz ile alay eden ve aleyhinde çalışmalar yapan Ebu Rafi olarak bilinen bir Yahudi'nin, peygamberimiz tarafından görevlendirilen Abdullah İbnu Atik tarafından bir gece evinde öldürüldüğü iddia edilmiştir. Hatta söz konusu rivayet, Ebu Rafi'yi öldürdükten sonra kaçarken düşüp ayağını kıran Abdullah İbnu Atik'in kırılan ayağının peygamberimiz tarafından sıvazlanması ile hiçbir şey olmamış gibi eski haline geldiği şeklinde kerametler ile süslenerek aktarılmıştır.³²⁰

Hadis rivayetlerinden de açıkça görüldüğü gibi peygamberimizin öldürttüğü iddia edilen kişilerin öldürülme sebebi bir cana karşılık

318 Ebu Davud, Haraç 22, (3000).

319 Buhari, Megazi 15, Rehn 3, Cihad 158, 159; Müslim, Cihad 119, (1801); Ebu Davud, Cihad 169, (2768).

320 Buhari, Megazi 16, Cihad 155.

değil peygamberimiz ile alay edilmesi olarak gösterilmiştir. Üstelik ilk rivayet içinde bu sebeple Ali İmran suresinin 186. ayetinin indirildiği ve Allah tarafından peygamberimize sabırlı olmasının emredildiği söylenmesine rağmen peygamberimizin böyle bir eylemi gerçekleştirdiği iddia edilmiştir. Şüphesiz peygamberimizin Allah'ın apaçık ayetlerini hiçe sayarak böyle bir eylemin emrini verdiğini kabul etmek mümkün değildir.

Daha önce de dikkat çekildiği gibi Kur'an'da dinden dönenlere atf (Bakara Suresi 217, Maide Suresi 54) vardır ama hiçbir yerde dinden döndükleri için onların öldürülmeleri ile ilgili bir ayet yoktur. Yine ayetlerde incitici sözler söyleyen ve alay edenlere sabretmek vardır (Ali İmran Suresi 186), başka bir ayette Allah'ın ayetleri ile alay edenlerin yanından uzaklaşma vardır (En'am Suresi 68) ama alay edenleri öldürme diye bir hüküm yoktur. Dolayısıyla bu rivayetlerin iftira oldukları ve Kur'an ayetleri ile çeliştikleri açıktır. Aynı zamanda peygamberimiz tarafından yaptırıldığı iddia edilen bu türden suikast rivayetleri ile peygamberimizin meseleleri kişiselleştiren, tahammülsüz, savaş dışı ve bir cana karşılık olmaksızın insanları öldürten biri olarak sunulması itibarsızlaştırıldığı da açıktır.

Peygamberimiz Namaz Kılarken Önünden Geçen Çocuğa Beddua Ederek Onu Kötürüm Yapmış Olabilir Mi?

Hadis rivayetlerinde rahmet timsali peygamberimize yapılan iftirallardan biri de namaz kıldığı esnada önünden geçen bir çocuğa beddua ederek onu kötürüm yaptığı yönündeki rivayettir. Ebu Davud'da geçen rivayet şu şekildedir: "Said bin Gazvan hac dönüşü Tebuk'e gelmişti. Bir de ne görsün. Yere oturtulmuş sakat bir adam duruyor. Yanına yaklaştı, niçin bu hâlde düştüğünü sordu. Sakat adam şöyle dedi: Sana bir hadis haber vereceğim, fakat ben sağ oldukça benden duyduğunu kimseye söylemeyeceksin. Hâdise şöyle: Resulullah Tebuk'e geldiğinde

bir hurma ağacının önüne inmişti. ‘Şu ağaç bizim kiblemizdir.’ buyurdu. Ve hurma ağacına dönerek namaza durdu. Ben daha o zaman çocuktum. Koşarak geldim. Sütire olarak duran hurma ağacı ile onun arasından geçtim. (Bir rivayette de: “Resulullah namaz kılariken, ben eşeğin üzerinde olduğum halde önünden geçtim.” denilmektedir.) Bunun üzerine Resulullah: ‘O bizim namazımızı kesti, Allah da onun ayağını kessin.’ dedi. O günden bugüne kadar ayağa kalkamaz oldum.”³²¹

Söz konusu rivayette peygamberimizin bir çocuğa beddua ederek onun kötürüm olmasına sebep olduğu iftirasının kimi kitaplarda ve ilgili hadisın açıklamalarında peygamberimizin mucizesi olarak sunulması ise ayrı bir garipliktir. Bu rivayette anlatılan peygamberin Kur’an’ın bize tanıttığı peygamber olmadığı ortadadır. Esasen peygamberimizi bu şekilde kaba ve öfke dolu biri olarak gösteren kişilerin asıl derdi kendi insan onuruna yaraşmayacak eylemlerine zemin hazırlamaktır. Bunun aksini gösteren ve Kur’an’a uygun olan birçok rivayette peygamberimizin özellikle çocuklara karşı sevgi ve muhabbeti bilinmektedir. Bir yandan rivayetlerde namaz kıldığı esnada sırtına çıkan torununu sırtından indirmeden namazına devam ettiği, rükû ve secde edeceği zaman omzundan indirip tekrar ayağa kalkınca tutup omzuna çıkardığı ve namazı bitinceye kadar her rekâta bunu yaptığı aktarılırken³²² öte taraftan bırakın sırtına çıkmayı önünden geçmesi sebebiyle başkasının çocuğuna beddua ederek onu kötürüm bıraktığının iddia edilmesi kabul edilebilir olmadığı gibi kendi içinde de çelişki oluşturmaktadır.

Hadislerde Köpek ve Hayvan Düşmanlığı

Hadis rivayetlerinde çeşitli hayvanlar ile ilgili akıl almaz iddialarda bulunulmuş ve özellikle köpekler başta olmak üzere

321 Ebu Davud, Salat 110, (705, 706).

322 Ebu Davud, Salat, 164-165; Nesai, İmamet 37.

kimi hayvanlar şeytan olarak tanımlanmışlardır. Bu türden iddiaların Kur'an'da en ufak bir izine dahi rastlamak mümkün değildir. Aksine özellikle köpek ile ilgili ayetler hep olumlu şekilde kullanılmıştır. Her ne kadar örneğin karganın fasık olmasından kastedilen şey ziraat ürünlerine zarar vermesi olarak yorumlanmaya çalışılsa da genel olarak hadis rivayetlerinde, Kur'an'da hiçbir temeli ve örneği olmadığı şekilde bazı hayvanlar ile ilgili akıl almaz ifadeler kullanıldığı görülmektedir. İşin acı tarafı ise bu türden ifadelerin peygamberimize iftira edilerek onun ağızından çıktığının iddia edilmiş olmasıdır.

Güvenilir kabul edilen hadis kitaplarında şeytan oldukları için tüm kara köpeklerin öldürülmesi gerektiği, av ve çoban köpeği dışında köpek besleyenin ecriden her gün iki kıratlık eksilme olacağı,³²³ av ve çoban köpeği dışında bütün köpeklerin öldürülmelerinin gerektiği,³²⁴ içerisinde köpek ve suret bulunan eve meleklerin girmeyeceği,³²⁵ karganın fasık olduğu,³²⁶ devenin şeytan,³²⁷ siyah köpeğin şeytan,³²⁸ güvercinin şeytane³²⁹ olduğu iddia edilmiştir. Görüldüğü gibi Kur'an'da hiçbir temeli olmamasına rağmen Allah'ın yaratma sanatının birer örneği olan hayvanlar ile ilgili akıl almaz ve yakışıksız ifadelerde bulunulmuştur.

Bu türden rivayetlerin Kur'an'a uygunsuz olduğu ve Allah'ın yaratmış olduğu canlılar ile ilgili akıl almaz iddialarda bulunduğu açıktır. Bir köpeğin siyah renkli olması Allah'ın onu o renkte yaratması sebebiyledir. Kendi iradesi ile seçmediği bir renk

323 Buhari, Sayd 6; Müslim, Müsakat 50, (1574); Tirmizi, Ahkam 4, (1487).

324 Buhari, Bed'ü'l-Halk 14; Müslim, Musakat 45, (1570); Tirmizi, Sayd 4, (1488); Nesai, Sayd 9, (7,184).

325 Buhari, Libas 92; Müslim, Libas 102.

326 Buhari, Bed'ü'l-Halk 16, Cezau's-Sayd 7; Müslim, Hacc 66-67, (1198); Tirmizi, Hacc 21, (837); Nesai, Hacc 113, (5, 208).

327 Ebu Davud, Salat 25, (493).

328 Müslim, Salat 265, (510); Ebu Davud, Salat 110, (702); Tirmizi, Salat 253, (338); Nesai, Kible 7, (2, 63); İbn Mace, İkametu's-Salat 38, (952).

329 Ebu Davud, Edeb 65, (4940); İbn Mace, Edeb 44, (3766).

sebebiyle rivayetler tarafından şeytan ilan edilmesi kabul edilebilir değildir. Üstelik köpek, her zaman insana yakın bir dost ve koruyucu olmuş bir yoldaştır. Allah'ın yarattığı bu türden hayvanların öldürülmeleri değil aksine gözetilmeleri gerekir.

Melek Gördüğü İçin Öten Horoz Şeytan Gördüğü İçin Anıran Eşek

Hadis rivayetlerinde, masalları aratmayacak şekilde horozun ötmesinin melek görmesinden, eşeğin anırmasının ise şeytan görmesinden olduğu gibi garip iddialarda bulunulmuştur: “Resulullah buyurdular ki: Horozların öttüğünü işittiğiniz vakit, Allah'tan lütuf ve ikramını talep edin. Zira onlar bir melek görmüştür. Merkebin anırmasını işittiğiniz zaman şeytandan Allah'a sığının. Çünkü o da bir şeytan görmüştür.”³³⁰ Hayvanların çıkardıkları sesler Allah'ın onları o tabiat üzerinde yaratmış olmasından kaynaklanır. Çıkardıkları seslerin, şeytan ya da melek görmeleri ile bir alakası yoktur. **“Yedi gök ve onların içindekiler O'nu yücelterek anarlar. Hiçbir şey yoktur ki O'nu överek ve yücelterek anmasın; ama siz onların anışlarını anlamazsınız. O Şefkatlidir, Bağışlayandır.”** (İsra Suresi 44).

Balığın Hapşırığından Oluşan Çekirge

Hadislerin büyük çoğunluğunun insanlar tarafından uydurulduklarının ve hiçbir dini temele dayanmadıklarının örneklerinden biri de bu türden rivayetlerdir. Hadislerde çekirgenin denizdeki bir balığın hapşırığı olduğu iddia edilmiştir: “Resulullah çekirgelere beddua etti ve dedi ki: ‘Allah'ım! Çekirgeleri helak et, büyüklerini öldür, küçüklerini helak et, nesillerini kes, ağızlarını geçimliğimiz ve rızığımızdan (uzak) tut. Sen duaları işitensin.’ (Orada bulunan) bir adam: ‘Ey Allah'ın Resülü! Çekirgelere nasıl böyle beddua ediyorsunuz, onlar ki Allah'ın ordularından bir ordudur’ dedi.

330 Buhari, Bed'ül-Halk 15; Müslim, Zikr 82, (2729); Ebu Davud, Edeb 115, (5102); Tirmizi, Da'avat 58, (3455).

Aleyhissalatu vesselam da cevaben: ‘Çekirge, denizdeki bir balığın hapşırığıdır’ buyurdular.³³¹ Öncelikle aklı başında hiçbir inanan, peygamberimizin çekirgeler için bu şekilde bir beddua edeceğine ihtimal bile veremez. Öte taraftan akıl almaz şekilde çekirgenin denizdeki bir balığın hapşırığından olduğunu söyleyeceğini kabul edemez. Bu türden asılsız iddialar ancak cahil insanlar tarafından yapılır. Dini bir temel kazanması için de peygamberimize isnat edilir. Hiçbir canlının, bir başka canlının hapşırığından oluşmasının mümkün olmadığı açıktır. Yeryüzündeki canlılar, Allah’ın yaratmış olduğu doğa kanunlarına uygun olarak ortaya çıkarlar.

İsrailoğullarının Kaybolan Bir Ümmeti: Fare

Hadislerde farenin İsrailoğullarının kaybolan bir ümmeti olduğunun iddia edildiği görülmektedir: “İsrailoğullarından bir ümmet kayboldu, hayvan suretine çevrildi. Bilinmez ki o topluluk ne fenalık işlemiştir. Fareyi bunlardan sanıyorum. Çünkü o deve sütü konunca içmez, koyun sütünü içer.”³³² Rivayetin bir formu da şu şekildedir: “Resulullah fareye fuveysika der ve şunu ilave ederdi: Ben bunu meshe uğramışlardan biliyorum. Çünkü o, kendisine (içmesi için) deve sütü konulsa onu içmez. Ama koyun sütü verilse onu içer.”³³³

İsrailoğullarının Meshe Uğramış Bir Boyu: Kertenkele

Fare rivayetine benzer bir rivayet de kertenkele ile ilgili gelmiştir. Rivayete göre peygamberimiz, kertenkele yiyip yiyemeyeceğini soran bir adama kertenkelenin Allah’ın lanetlemiş olduğu İsrailoğullarından bir boyun yeryüzünde yürüyen hayvanlar haline çevrilmesi sonucu dönüşüme uğramış hali olabileceğini söylemiştir: “...Resulullah adama seslenip yanına çağırdı ve: ‘Ey

331 Tirmizi, Et’ime 23, (1824); İbn Mace, Sayd 9, (3221).

332 Buhari, Tecrid-i Sarih 9. Cilt, Hadis No: 1364.

333 Buhari, Bed’ül-Halk 15; Müslim, Sayd 48, 50, Zühd 62.

bedevi! Allah, Beni İsrail'den bir boya lanet etti veya gazap etti. (Ceza olarak) onları yeryüzünde yürüyen hayvanlar haline çevirdi. Bilemem, ola ki bu, o lanete meshe uğrayan kimselerdendir. Bu sebeple ondan ne yerim ne de yiyenleri menederim!' dedi."³³⁴

Kertenkeleyi Bir Vuruşta Öldürüne Yüz Sevap

Hadis rivayetlerinde kertenkelenin fasık olduğu ve öldürülmesi gerektiği söylenmiştir: "Resulullah kelerin öldürülmesini emretti ve onu fuveysıka diye isimlendirdi."³³⁵ Başka bir rivayette ise kertenkele öldürmenin vuruş sevapları hesaplanmıştır: "Resulullah buyurdular ki: Kim keleri ilk darbeye öldürürse ona yüz sevap yazılır. İkinci vuruşta öldürürse daha az kazanır. Üçüncü vuruşta ise bundan da az sevap kazanır."³³⁶ Ne zorunuz var şu kertenkele ile diye sorası geliyor insanın. Ancak hadis rivayetlerinde kertenkelenin, Hz. İbrahim için yakılan ateşi alevlendirmek için üflediği iftirasına uğradığını görünce kertenkele düşmanlığının sebebi anlaşılıyor gibi. Bununla beraber kertenkelenin zehirli bir hayvan olduğu için öldürülmesinin emredildiği iddia edilir. Oysa kertenkelelerin önemli bir kısmı iddia edildiği gibi zehirli varlıklar değildir. Uzunlukları bir metreyi bulan ve zehirli olabilen bazı türlerinin bile zehir iletim mekanizmaları gelişmemiş olduğundan insanlar için ciddi bir tehlike oluşturmazlar. Aksine kertenkeleler, böcek ve kurtlarla geçindiklerinden insanlar için faydalı sayılırlar. Allah hiçbir canlıyı boş yere yaratmamıştır. Her birinin ekolojik sistem içinde dengeyi sağlamak üzere bir görevi vardır. İnsana doğrudan zarar verebilecek hayvanlar için gereken tedbir alınır. Bunun dışında Allah'ın doğrudan öldürülmesini emrettiği bir hayvan bulunmamaktadır.

334 Müslim, Sayd 51, (1951).

335 Müslim, Selam 144, (2238); Ebu Davud, Edeb 176, (5262).

336 Müslim, Selam 147 (2240); Ebu Davud, Edeb 175, (5263, 5264); Tirmizi, Ahkam 1, (1482).

Zina Eden Maymunların Taşlanması

Hadis rivayetlerinde maymunların zina ettiği ve diğer maymunların zina eden maymunları taşıyarak öldürdükleri ve hatta buna şahit olan sahabenin de o maymunlara taş attığı iddia edilmiştir: “Amr ibn Meymûn şöyle demiştir: Ben cahiliye devrinde zina etmiş olan bir maymunun üzerine birçok maymunların toplanmış olduklarını gördüm. Maymunlar o zina eden maymunu recmettiler. Ben de o maymunlar topluluğunun beraberinde zina eden maymuna taş attım.”³³⁷ Buhari’de yer alan bu rivayetin ne kadar saçma olduğunu tartışmaya gerek olmadığı açıktır. Ancak bazı önemli noktalarına vurgu yapmakta fayda vardır. Hayvanlar, insanlar gibi ahlaki anlamda sorumluluk sahibi varlıklar değildirler. Hayvanlara gönderilmiş olan bir din ve ahlak yasası bulunmamaktadır. Hayvanlar arasında zinanın söz konusu olabilmesi için hayvanlar arasında evlilik kurumunun olduğunun iddia edilmesi gerekir. Böyle bir şeyin söz konusu olmadığı da açıktır. Bu türden rivayetleri kurtarmaya çalışanlar, zina cezasının recm yani taşlanarak öldürmek olduğu hükmünün gayet doğal bir şey olduğunu hatta maymunlar arasında dahi uygulandığını ileri sürmeye çalışmaktadırlar. Muhtemelen bu rivayeti uyduranlar da bu amaçla uydurmuşlardı. Zina suçunun cezasının recm olduğu iddiasının büyük bir iftira ve yalan olduğuna daha önce dikkat çekilmişti. Rivayeti aktardığı iddia edilen sahabenin maymunu ne sebeple taşıdıkları bilgisini maymunlardan nasıl aldığı ise ayrı bir soru işaretidir.

Etin Kokma, Yemeğin Bozulma Sebebi

Müslim’de geçen bir rivayette yemeğin bozulmasının ve etin kokmasının nedeninin İsrailoğulları olduğu söylenir: “Resulullah buyurdular ki: Eğer İsrailoğulları olmasaydı yemek bozulmaz ve et kokmazdı. Eğer Havva olmasaydı, kadınlar kocalarına

337 Buhari, Menakıbu’l-Ensar 27.

hiçbir zaman ihanet etmezdi.”³³⁸ Rivayetin Buhari’de geçen versiyonunda ise “yemek bozulmaz” ifadesinin metinden çıkarıldığı ve rivayetin ilk kısmının: “Eğer İsrailoğulları olmasaydı et kokmazdı”³³⁹ şeklinde verildiği görülmektedir. Peygamberimizin dilinden bunu iddia edenlere göre İsrailoğullarından önce bir et ne kadar beklerse beklesin kokmaz, yemek de bozulmazdı. Oysa et ve yemek Allah’ın sünneti yani yasası gereği bozulur. Allah’ın yasası, İsrailoğullarından önce de sonra da aynıdır. Bu hadisi kendilerince yorumlayarak kurtarmaya çabalayanlar İsrailoğullarının cimrilik ve aç gözlülük ederek eti stoklamaları sebebiyle etlerini kokuttuklarını, rivayette buna işaret edildiğini ve onlardan önce etin kokmadığının iddia edilmediğini ileri sürerler. Oysa rivayette iddia ettikleri şekilde açıklamalar olmadığı gibi rivayetin devamında Hz. Âdem’in eşi üzerinden yapılan iftira, kadınların ihanet etmelerinin sebebini Hz. Havva’ya dayandırdığı gibi etin ve yemeğin bozulmasının sebebini İsrailoğullarına dayandırmaktadır.

Yemeğin El İle Yenmesi, Parmakların Yalanmadan Veya Yalatılmadan Silinmemesi

Yine rivayetlerde etin bıçakla kesilmeyip dişlerle kemirerek yenilmesi gerektiği çünkü bunun, sıhhat ve afiyet için daha iyi olduğu ifade edilmiştir.³⁴⁰ Öte taraftan yemeğin elle yenilmesi ve yemekten sonra eller ve parmaklar, dille yalanmadan ya da başkasına yalatılmadan elin (mendille) silinmemesi söylenmiştir: “Resulullah buyurdular ki: Biriniz yemek yiyince, yalamadıkça veya yalatmadıkça elini (mendile) silmesin.”³⁴¹ Başka bir rivayette peygamberimizin parmaklarla beraber yemek yenen kapların

338 Müslim, Rada 63, 65 (1470).

339 Buhari, Enbiya 1, 25.

340 Ebu Davud, Et’ime 21, (3778).

341 Buhari, Et’ime 52; Müslim, Eşribe 129, (2031); Ebu Davud, Et’ime 52, (3847).

da yalanmasını emrettiği söylenmiştir.³⁴² Bu tür iddiaların peygamberimizden önceki dönemden kalma alışkanlıklarını değiştirmek istemeyen kişiler tarafından uydurulmuş olması muhtemeldir. Parmakların yalanması bir yana başkasına yalattılmadan mendil ile silinmemesinin söylenmesinin, insanları cehaletten kurtaran ve medenileştiren bir dinin hükmü olamayacağı açıktır. Öte yandan özellikle ülkemizde, güvenilir oldukları inancı ile hadisleri savunanların yaygın olarak elleri ile yemek yemedikleri, yemekten sonra parmaklarını ve kapları yalamadıkları ya da başkalarına yalatmadıkları ortadadır.

Sol El İle Yemenin Yasak Edilmesi

Yine sol elle yiyip içmek yasaklanmış çünkü şeytanın sol eliyle yiyip içtiği iddia edilmiştir.³⁴³ Hatta bir başka rivayette peygamberimizin sol eli ile yememesi için uyardığı kişinin yemeğe devam etmesi sebebiyle o kişiye beddua ettiği ve kişinin sol elini kaldıramaz hale geldiği iddia edilmiştir: “Resulullah’ın yanında bir adam sol eliyle yemek yemişti. ‘Sağınla ye!’ ferman buyurdu. Adam: ‘Yiyemiyorum!’ dedi. Bunun üzerine Aleyhissalatu vesselam: ‘Yiyemez ol! Onu böyle demeye kibri sevk etti.’ buyurdular. Bundan sonra elini ağzına kaldıramadı.”³⁴⁴ Sol elin sağ elden bir farkı olmadığı açıktır. İnsanların bir kısmının neden sol ellerini kullandıkları halen daha bilimsel olarak tam olarak açıklanamamakla birlikte sol ellerini kullanmaya yatkın olmalarının genelde kendi iradeleri ile gerçekleşen bir durum olmadığı, biyolojik süreçlere dayalı olduğu bilinmektedir. Bu yüzden kimsenin sol elini kullanması sebebiyle suçlanması kabul edilemez. Bu türden temelsiz iddialar ile yok yere insanların hayatları zorlaştırılmaktadır. Böyle

342 Müslim, Eşribe 136, (2034); Tirmizi, Et’ime 11, (1803).

343 Müslim, Eşribe 106, (2020); Ebu Davud, Et’ime 20, (3776); Tirmizi, Et’ime 9, (1801).

344 Müslim, Eşribe 107, (2021).

saçma iddialar ile peygamberimize yapılan iftiralar ancak hadis rivayetleri içinde olurlar.

Deve Eti ve Ateşte Pişen Şeyler Yedikten Sonra Abdest Alınması

Sadece namaz kılmak için alınması gerekli olan abdest ile ilgili de garip bazı rivayetler uydurulmuştur. Bunlardan birine göre deve eti yiyenin abdest alması gerektiği ama koyun eti yiyenin abdest almasına gerek olmadığı iddia edilmiştir.³⁴⁵ Yine başka bir rivayette ateşte pişen şeyler yiyince abdest alınması gerektiği söylenmiştir.³⁴⁶ Başka bir rivayette ise peygamberimizin, Kur'an'a uygun bir şekilde sadece namaz kılmak için abdest almakla mükellef kılındığını söylediği görülmektedir: “Resulullah bir gün heladan çıkmıştı. Hemen kendisine bir yemek takdim edildi. (O da kabul buyurdu. Ashaptan bazısı) ‘Size abdest suyu getirmeyelim mi?’ dediler. Onlara: ‘Namaza kalkınca abdest almakla emrolundum!’” cevabını verdi.”³⁴⁷ Bu rivayet ile çelişen başka rivayetlere göre ise peygamberimizin namaz dışında da örneğin cenazeyi taşıyan kişilerin de abdest alması gerektiğini söylediği iddia edilmiştir.³⁴⁸

Bir Şey Yiyip İçmenin Yasaklandığı Kaplar

Hadis rivayetlerinde peygamberimizin altın ve gümüş kap ve tabak içerisinde yemek yemeyi ve su içmeyi yasakladığı, altın ve gümüş kaptan bir şey içenin karnına cehennem ateşi doldurduğunu söylediği iddia edilmiştir.³⁴⁹ Allah'ın yasaklamadığı bir şeyi

345 Müslim, Hayz 97, (360).

346 Müslim, Hayz 90, (352); Nesai, Taharet 122, (1, 105-106); Tirmizi, Taharet 58, (79); Ebu Davud, Taharet 76, (194).

347 Müslim, Hayz 118, (374); Ebu Davud, Et'ime 11, (3760); Tirmizi, Et'ime 40, (1848); Nesai, Taharet 101, (1, 85).

348 Ebu Davud, Cengiz 39, (3161); Tirmizi, Cenaiz 17, (993).

349 Buhari, Eşribe 28; Müslim, Libas 1, (2065); İbn Mace, Eşribe 17 (3413). Buhari, Et'ime 29; Müslim, Libas 5.

peygamberimizin yasaklanamayacağı açıktır. Buna rağmen bu türden rivayetleri uyduranlar Allah'ın haram etmediği şeyleri haram kılarak Allah'ın sınırlarının dışına çıkmışlardır.

Ayakta Giyinmenin Yasaklanması

Rivayetlerde öyle iddialarda bulunulmuştur ki bazen bu tür rivayetleri peygamberimizden gelen hadisler oldukları iddiası ile değil de herhangi birinin sözü ya da iddiası olarak sunsanız kimse tarafından kabul edilmeyecekleri açıktır. Maalesef bu türlü iddialar Allah'ın vahyi ile insanları dosdoğru olan yola iletmek ve âlemlere rahmet olmak üzere şerefendirilmiş peygamberimize isnat edilerek meşrulaştırılmışlardır. Bir rivayette peygamberimizin ayakta giyinmeyi yasakladığı iddia edilmiştir.³⁵⁰ Bir diğerinde ayakkabının da ayakta giyilmesini yasaklamadığı iddia edilmiştir.³⁵¹ Bu iddiaların ne kadar garip olduğunu tartışmaya gerek yoktur. Rivayetleri dinin kaynağı kabul edenlerin muhtemelen hiçbirisi kendi günlük hayatında bu rivayetleri uygulamıyordu.

Hadis Rivayetlerinde Resim ve Sanat Düşmanlığı

Yine bir rivayette bütün ressamın cehennemlik olacağı iddia edilmiştir.³⁵² Aynı şekilde resim yaparak bir sureti tasvir edenlerin (kıyamet günü) bu yaptığına ruh üflemeinin emredileceği yani onu canlandırmasının söyleneceği ancak yaptığı şeyi canlandıramayacağı için sürekli olarak azapta kalacağı söylenmiştir.³⁵³ Oysa Kur'an'da bu iddiayı haklı çıkartacak en ufak bir ifade dahi bulunmamaktadır. Resim ve benzeri sanatlar Allah'ın evreni ve yaşamı yaratırken bir anlamda süs kıldığı güzellikleri bir kâğıt üzerine aktarmaktır. İnsanlar genelde hayranlık duydukları bir şeyin resmini yapar ve onu taklit etmeye çalışırlar. Dolayısıyla

350 Tirmizi, Libas 35, (1776, 1777); Ebu Davud, Libas 44, (4135).

351 İbrahim Canan, Kutub-i Sitte Tercüme ve Şerhi, Akçağ Yayınları: 17/467.

352 Buhari, Büyü 104; Müslim, Libas 99, (2110); Nesai, Zinet 112, (8, 212, 214).

353 Buhari, Ta'bir 45; Ebu Davud, Edeb 96, (5024); Tirmizi, Rü'ya 8, (2284).

meşru dairede resim yapmak azap sebebi değil aksine Allah'ın sanatının takdir edilmesinin bir şeklidir.

Yine kimi hadislerde şairin şeytan olduğu iddiası yer alır.³⁵⁴ Şiir de benzeri birçok uğraşta olduğu gibi insanların duygularını aktarmalarının bir aracıdır. Allah sevgisini, peygamber sevgisini ve Allah'ın yaratma sanatına duyulan muhabbeti ifade eden birçok şiir yazılmıştır. Şeytan olan birisi bu sevgileri böylesine içten ifade edebilir mi? Yine bazı rivayetlerde çalgı aletlerinin de haram olduğu iddiası yer alır.³⁵⁵ Dolayısıyla çalgı aletleri kullanılarak gerçekleştirilen her türlü sanatsal faaliyetin de hadis rivayetlerinden onay alamadığı açıktır. Oysa Kur'an'da çalgı aletlerini kullanmanın yasak olduğuna dair bir ifade yer almaz.

Evdeki Dördüncü Yatağın Şeytan Olması

Hadis rivayetlerindeki saçma iddialar saymakla bitmeyecek türdendir. Bunlardan biri de evde üçten fazla yatak olmaması gerektiği, kişinin kendisi için bir yatak, kadın için bir yatak, misafir için bir yatak olmasının yeterli olduğu zira dördüncü yatağın şeytana olacağı iddia edildiği rivayettir.³⁵⁶ Yine rivayetlerde âdemoğlunun oturacağı ev, bedenini örtecek elbise, yiyecek ekmek ile su koyacak kap dışında bir hakkı olmadığı söylenmiştir.³⁵⁷ Helal dairesi içinde israf yapmadan ölçülü bir şekilde Allah'ın sunmuş olduğu nimet ve imkânlardan faydalanmak insanların en doğal hakkıdır. Maalesef bu türden rivayetleri uyduranlar ve bu rivayetleri esas alanlar, Allah'ın getirmedikleri sınırlamaları getirerek temelsiz iddialarda bulunmaktadır.

354 Buhari, Edeb, 92; Müslim, Şiir 7, (2257); Ebu Davud, Edeb 95, (5009); Tirmizi, Edeb 71, (2855).

355 Buhari, Eşribe 6; Tirmizi, Fiten 39, (2211).

356 Ebu Davud, Libas 45, (4142); Nesai, Nikâh 82, (6,135); Müslim, Libas 41, (2084).

357 Tirmizi, Zühd 30.

Yalnız Yolculuk Yapanın Şeytan Olması

Yine benzer şekilde hadis rivayetlerinde birçok garip haram ve yasaklar uydurulduğunu görmek mümkündür. Bir rivayette peygamberimizin şöyle söylediği iddia edilmiştir: “Resulullah buyurdular ki: Bir atlı bir şeytandır, iki atlı iki şeytandır, üç atlı bir gruptur.”³⁵⁸ Görüldüğü gibi yalnız yolculuk yapılmaması, tek başına seyahat edenin bir şeytan, iki kişi seyahat edenin iki şeytan, üç kişinin ise kabile olduğu söylenmiştir. Şayet tehlike gibi bir durum karşısında peygamberimizin bir tavsiyede bulunmuş olması söz konusu edilecekse bu şekilde seyahat eden kişileri “şeytan” olarak tanımlamayacağı kesindir. Oysa birçok rivayette olduğu gibi bu türden rivayetleri uyduranlar, kendi zihin dünyalarını peygamberimiz üzerinden dile getirmekten çekinmemişlerdir.

Yetişkin Bir Erkeğin Emzirilmesi

Bazı hadis rivayetlerinde peygamberimizin, kadınların kendilerine haram olması için yetişkin bir erkeği emzirebileceğini söylediği iddia edilmiştir: “Ey Allah’ın Resulü! Salim’in eve gelmesinden ötürü Ebu Huzeyfe’nin yüzünde bir hoşnutsuzluk görüyorum. Bunun üzerine Hz. Peygamber “Onu emzir.” buyurdu. Sehle; “Bu, büyük bir adam, onu nasıl emzireceğim?” deyince, Resulullah tebessüm etti ve “Onun büyük adam olduğunu biliyorum.” dedi.”³⁵⁹ Diğer bir rivayette de peygamberimizin şöyle söylediği iddia edilmiştir: “Git onu emzir, artık senin için bir mahrem olur ve Ebu Huzeyfe’nin içindekiler de kaybolur.”³⁶⁰ Rivayetlerden de görüldüğü gibi peygamberimiz kendisine haram olması için bir kadının yetişkin bir erkeği emzirmesine ruhsat vermiştir. Her ne kadar bu rivayetleri kurtarmak için yorumlamaya çalışanlar bu ruhsatın o kişiye özel verildiğini iddia etseler de rivayette bu şekilde bir açıklama ve vurgu bulunmamaktadır. Bir yandan bu

358 Ebu Davud, Cihad 86, (2607); Tirmizi, Cihad 4, (1674).

359 Müslim, Rada 26, (1453).

360 Müslim, Rada 27, (1454).

türden bir uygulama ile peygamberimizin sorunun çözüleceğini söylediğini iddia etmişler bir yandan da Hz. Aişe'nin yanındaki süt kardeşini gördüğünde peygamberimizin bozulduğunu ve "Dikkat edin süt kardeşliği aklıktan doğar" dediğini iddia etmişlerdir: "Yanımda oturan bir adam olduğu halde Resulullah odama girdi. Bu durum ona çok ağır geldi ve öfkesini yüzünden okudum. Bunun üzerine: "Ya Resulullah! Bu benim süt kardeşimdir." dedim. O da; "Siz kadınlar süt kardeşlerinizi iyi düşünün! Çünkü süt kardeşliği, aklıktan dolayı hâsıl olur!" buyurdu."³⁶¹ Birkaç yıl önce Mısır'daki El-Ezher Üniversitesi'nin Hadis Bölümü Başkanı, "Kadınlar, aynı işyerindeki erkekleri emzirirse, akrabaya dönüşür, tacize uğramaktan kurtulur" şeklinde bir fetva verdi ve tartışmalara yol açtı. El-Ezher Üniversitesi'nden yapılan açıklamada ise bu fetvanın İslam'ı küçük düşürücü nitelikte olduğu söylendi. Oysa hadisleri dinin kaynağı kabul edenlere göre verilen bu fetvanın geçerli olması gerekir.

Hz. Aişe'nin Erkeklerin Önünde Gusül Abdesti Alması

Güvenilir kabul edilen hadis kitaplarının içinde sadece peygamberimize değil, eşlerine ve bazı sahabelere de iftira edildiğini görmek mümkündür. Bunlardan biri de kendisine peygamberimizin nasıl gusül abdesti aldığı sorulduğunda Hz. Aişe'nin su getirilmesini isteyerek bir perde arkasından kendisine bu soruyu soran erkeklerin önünde bizzat uygulamalı olarak gusül abdesti alması rivayetidir. Rivayet şu şekildedir: "Hz. Aişe'nin yanına girmiştim. Yanımda Hz. Aişe'nin süt kardeşi vardı. Kendisine, Resulullah'ın cenabetten nasıl yıkandığını sorduk. Bir sa' miktarında bir kap getirtti ve onunla yıkandı. Aişe ile aramızda bir perde vardı. (Yıkılırken) üzerine üç kere su döktü ve dedi ki: Resulullah'ın zevceleri, saçları kulak memesini civarında olması için saçlarının başlarını

361 Buhari, Nikâh 21, Şehadet 1; Müslim, Rada 32, (1455); Ebu Davud, Nikâh 9, (2058); Nesai, Nikâh 51, (6, 102).

alırlardı.”³⁶² Bu sorunun peygamberimize değil de Hz. Aişe’ye sorulması son derece gariptir. Şayet Hz. Aişe’ye böyle bir soru sorulmuşsa Hz. Aişe’nin bu soruyu bizzat yıkanarak uygulamalı olarak göstermesi daha da gariptir. Çünkü peygamberimizin nasıl gusül abdesti aldığını anlatmak için yıkanmaya gerek yoktur. Nasıl olduğu kolay bir şekilde tarif edilebilir. Ancak görüldüğü gibi bu türden temelsiz iddialar ile peygamberimizin aile üyeleri de itibarsızlaştırılmaya çalışılmıştır.

H. Aişe’nin Peygamberimizin Eşleri İle İlgili Ayetlere Tahammül Edememesi

Bazı rivayetlerde Hz. Aişe’nin peygamberimizi çok fazla kıskandığı ve öyle ki inen bazı ayetler sebebiyle Allah’a ve peygamberimize sitem edercesine tahammülsüz konuştuğu iddia edilmiştir. Bu rivayetlerden biri şu şekildedir: “Ben (kıskançlığın şevkiyle): ‘Kadın kısmı bir erkeğe evlenme teklifi yapmaktan sıkılmaz mı?’ diyerek bu şekilde nefislerini peygambere hibe eden Peygamber kadınlarını ayıpladım ve ‘Hiç kadın kadınlığını mehirsiz hibe eder mi?’ derdim. Ne zaman ki: ‘Onlardan kimi dilersen (nevbetinden) geri bırakır, kimi de dilersen yanına alabilirsin. (Nevbetinden) geri bıraktıklarından kimi istersen (nezdine almak) sana güçlük yoktur...’ (Ahzab Suresi 51) mealindeki ayet nazil oldu, (kendimi tutamayarak): ‘Görüyorum ki Rabbin sadece senin hevânı (tutkularını, nefsinin arzu ve isteklerini) gerçekleştirmek için acele ediyor.’ dedim.”³⁶³ Rivayette de görüldüğü gibi Hz. Aişe Allah’ın peygamberimize vermiş olduğu bazı haklardan memnuniyetsizliğini ifade etmekte ve bu konuda gelen ayetlere karşı hoşnutsuz bir tavır sergileyerek Allah’a ve peygamberimize bir anlamda sitem etmektedir.

362 Buhari, Gusl 2; Müslim, Hayz 41, 42, (319, 320); Ebu Davud, Taharet 97, (238); Nesai, Taharet 144, (1, 127).

363 Buhari, Tefsir, Ahzab 7, Nikâh 29; Müslim, Rada 49, (1464); Ebu Davud, Nikâh 39, (2136); Nesai, Nikâh 1, (6, 54).

Burnun İçinde Geceleyen ve Ezan Duyunca Yellenerek Kaçan Şeytan

Hadis rivayetlerinde şeytanın garip halleri ile ilgili birtakım iddialar yer alır. Şeytanın helâda insanların makatlarıyla oynadığı,³⁶⁴ namaz için çağrı yapıldığı vakit, şeytanın sesli sesli yellenerek oradan uzaklaştığı,³⁶⁵ uykudan uyanıldığı zaman üç kere sümkürülmesi gerektiği çünkü şeytanın, burnun içinde gecelediği söylenir.³⁶⁶ Bir başka rivayette bütün gece sabaha kadar uyuyan bir adam için peygamberimizin: “Öyleyse o adamın kulaklarına -veya kulağına- şeytan işemiştir.”³⁶⁷ dediği, bir başka rivayette de “Biriniz uyuduğu zaman şeytan onun ense köküne üç düğüm atar. Her bir düğümü attığı yere, ‘Gecen uzun olsun, yat, uyu!’ diye eliyle vurur” dediği iddia edilmiştir.³⁶⁸

Yine hadislerde hoşlanmadığı bir rüya gören kişinin, sol tarafına üç defa tükürmesi ve şeytanın şerrinden üç defa Allah’a sığınarak yattığı tarafından öbür yanına dönmesi,³⁶⁹ Allah’ın hapşıranı sevdiği, fakat esneyeni sevmediği çünkü esnemenin şeytandan olduğu ve esnemesi gelen kişinin onu gücü yettiği kadar engellemeye çalışması çünkü biri esnediği zaman şeytanın ona güldüğü,³⁷⁰ bir başka rivayette de esneyen kişinin eliyle ağzını tutması aksi halde şeytanın o kişinin ağzına gireceği iddia edilir.³⁷¹ Yine bir rivayette de Ramazan ayı girdiğinde cennet kapılarının açıldığı, cehennem kapılarının kapandığı ve şeytanların

364 Ebu Davud, Taharet 19, (35).

365 Buhari, Ezan 4, Amel fi’s-Salat 18, Sehv 6, Bed’ü’l-Halk 11; Müslim, Salat 19, (389), Mesacid 83, (389); Ebu Davud, Salat 31, (516); Nesai, Ezan 30, (2, 21).

366 Buhari, Bed’ül-Halk 11, (6, 243); Müslim, Taharet 23, (238); Nesai, Taharet 73, (1, 67).

367 Buhari, Teheccüd 13, Bed’ü’l-Halk 11; Müslim, Müsafirin 205; Nesai, Kıyamü’l-leyl 5.

368 Buhari, Teheccüd 12, Bed’ü’l-Halk 11; Müslim, Müsafirin 207; Ebu Davud, Tatavvu 18; İbn Mace, İkamet 174.

369 Buhari, Tıbb 39; Müslim, Rü’ya 5; Ebu Davud, Edeb 88; İbn Mace, Ta’bir 4.

370 Buhari, Edeb 125, 128; Tirmizi, Edeb 7.

371 Müslim, Zühd 57, 58; Ebu Davud, Edeb 89.

bağlandığı iddia edilmiştir.³⁷² Bir rivayette ise Hz. İsa dışında doğan tüm çocukların ağlamalarının sebebinin şeytanın gelip onları dürtmesi ve ağlatması olduğu iddia edilmiştir: “Resulullah buyurdular ki: Âdemoğlundan doğduğu vakit, şeytanın dürtüp de ağlatmadığı kimse yoktur. Bundan sadece Meryem oğlu İsa hariçtir.”³⁷³

Şehit Olunan Kimi Ölüm Şekilleri

Hadis rivayetlerinde şehitliğin sıradanlaştırılmış ve anlamsız birçok ölüm sebebinin, ölen kişinin şehit olmasına sebep olduğu iddia edilmiştir. Rivayetlerde veba, karın ağrısı ve boğulma sebebiyle ölenlerin şehit olduğu,³⁷⁴ ishalden, yanarak ve yıkık altında ölen ile karnında çocuk varken ölen kadının şehit olduğu,³⁷⁵ gurbette ölen kişinin şehit olduğu,³⁷⁶ deniz tutması sebebiyle (gemide) kusan kimseye şehit sevabı verileceği ve boğularak ölene iki şehit sevabı olduğu,³⁷⁷ malını müdafaa ederken öldürülen kişinin şehit olduğu söylenmiştir.³⁷⁸ Bunların dışında ayrı bir rivayette de her ne hikmetse Ehli Kitap tarafından öldürülen birine iki şehit mükâfatı verileceği ifade edilmiştir.³⁷⁹ Bu iddiaların Kur’an’dan referans alacak bir temeli olmadığı ortadadır.

Suların Temizliği ve Şifa Reçeteleri

Hadis rivayetlerinde hem bilimsel açıdan hem de akıl ve mantık açısından kabul edilmesi mümkün olmayan ifadelerin yer aldığını görmek mümkündür. Bu türden rivayetlerin uyduruldukları

372 Buhari, Savm 5, Bed’ul-Halk 11; Müslim, Sıyam 1, 2, 4, 5.

373 Buhari, Enbiya 44, Bed’ül-Halk 11, Tefsir, Al-i İmran 2; Müslim, Fezail 147, (2366).

374 Müslim, İmaret 165, (1915); Tirmizi, Cenaiz 65, (1063).

375 Ebu Davud, Cenaiz 15, (3111); Nesai, Cenaiz 14, (4, 13, 14).

376 İbn Mace, Cenaiz, 61.

377 Ebu Davud, Cihad 10, (2493).

378 Tirmizi, Cenaiz 66, (1063).

379 Ebu Davud, Cihad 8, (2488).

dönemde bilimsel ve tıbbi bilginin yetersiz oluşu sebebiyle insanların özellikle hijyen gibi bazı meselelerde kabul edilmesi mümkün olmayan bazı iddialarda buldukları görülmektedir.

Hadislerde peygamberimizin, köpek leşleri, kadın hayız bezleri ve insan pislikleri olan kuyudan su alınabileceğini, su temiz olduğu için onu hiçbir şeyin kirletmeyeceğini söylediği iddia edilmiştir.³⁸⁰ Bu iddianın gerçek olması mümkün değildir. Suyu hiçbir şeyin kirletmeyeceği doğru değildir. Kirli sular sebebiyle birçok insan ve canlı hastalanmakta ve ölümlerle sonuçlanan durumlar ortaya çıkmaktadır. Suyu hiçbir şeyin kirletmeyeceği rivayetine rağmen peygamberimizin durgun suya idrar yapılmasını yasakladığına dair de bir rivayet bulunmaktadır: “Resulullah durgun sulara idrar yapmayı yasakladı.”³⁸¹ Bu iki rivayetin birbiri ile çeliştiği görülmektedir.

Yine hadislerde daha önce de dikkat çekildiği gibi bulaşıcı hastalığın olmadığı iddia edilmiştir.³⁸² Her sabah yedi tane acve hurması yiyen kişiye geceye kadar zehrin de sihrin de hiçbir şekilde etki etmeyeceği³⁸³ ve çörek otunun ölüm dışında her derde deva olduğu söylenmiştir.³⁸⁴ Yemeğin içine düşen sineğin tamamen yemeğe daldırılması zira sineğin bir kanadında zehir diğer kanadında panzehir taşıdığı iddia edilmiştir.³⁸⁵ Bazı rivayetlerde de Medine’ye gelen bir grup hastalanınca peygamberimizin bu kişilere, develerin sütlerinden ve idrarlarından içmelerini tavsiye ettiği ve bu kişilerin şifa buldukları iddia edilmiştir.³⁸⁶

380 Ebu Davud, Taharet 34, (66); Tirmizi, Taharet 49, (66); Nesai, Miyah 2, (1, 174).

381 Müslim, Taharet 94; Tirmizi, Taharet 51; Nesai, Taharet 31, 140; Gusül 1; İbn Mace, Taharet 25.

382 Buhari, Tıbb 44, 54; Müslim, Selam 113, (2224); Tirmizi, Kader 9, (2144).

383 Buhari, Tıbb 52, 56, Et’ime 43; Müslim, Eşribe 154, (2047); Ebu Davud, Tıbb 12, (3875, 3876).

384 Buhari, Tıbb 7; Müslim, Selam 89, (2215); Tirmizi, Tıbb 5, (2042), 22, (2071).

385 Ebu Davud, Et’ime 49, (3844); Buhari, Tıbb 58, Bed’ül-Halk 14; İbn Mace, Tıbb 31, (3504, 3505); Nesai, Fera’ 11 (7, 178).

386 Tirmizi, Tıbb 6, (2043).

Yine bir rivayette bir kimsenin herhangi bir yeri ağrıdığına veya yara bere olduğunda peygamberimizin şahadet parmağını yere değdirip kaldırarak “Bismillah, bu birimizin tükürüğüyle karışmış bizim yurdumuzun toprağıdır, Rabbimizin izniyle hastalarımıza iyi gelir” dediği iddia edilmiştir.³⁸⁷ Yine başka bir rivayette de İslam’da doğan ilk çocuğu peygamberimize getirdikleri, peygamberimizin bir hurma alarak ağzında ezdiği, sonra çocuğun ağzını açtığı ve ağzına tükürüğünü püskürttüğü iddia edilmiştir.³⁸⁸

Çarşı Pazar Düşmanlığı

Çarşı ve pazarlar insanların her dönemde günlük ihtiyaçlarını karşılamak üzere gittikleri yerlerdir. Şüphesiz insanın gereksiz ve amaçsız olarak çarşı pazarda gezinmesi vakit kaybından ibarettir. İnanan insanların vakitlerini verimli kullanmaları ve faydalı işler ile geçirmeleri gerekir. Ancak gereksinimlerin temin edilmesi için çarşı ve pazarlara gidilmesi son derece doğaldır. Buna rağmen çeşitli rivayetlerde maksadını aşan iddialarda bulunulmuştur. Örneğin çarşının, şeytanın insanları şaşırtmak için kıyasıya savaş verdiği yer olduğu ve bayrağının da orada dalgalandığı söylenmiş³⁸⁹ ve Allah’ın en fazla nefret ettiği yerlerin çarşı ve pazarlar olduğu iddia edilmiştir.³⁹⁰ “Çarşı ve pazarlara gittiğinizde işinizi görüp oyalanmadan faydalı işlerinize yönelin. Boşa vakit harcamayın” türünden tavsiye nitelikli ifadeler olsa belki kendi içinde anlaşılabilir ve kabul edilebilir olacak, ancak bu şekilde temelsiz ve büyük cümleler kurmak, bu türden hadis rivayetlerini uyduranların ölçsüzlüklerini ortaya koymaktadır.

387 Buhari, Tıbb 38; Müslim, Selam 54; Ebu Davud, Tıbb 19; İbn Mace, Tıbb 36.

388 Buhari, Menakıbu’l-Ensar 46, Cenaiz 42, Akika 1; Müslim, Adab 22, 26, (2144, 2146); Ebu Davud, Edeb 69, (4951).

389 Müslim, Fedailü’s-Sahabe 100, (2451).

390 Müslim, Mescid 288, (671).

Hastanın Tedavisinin Hoş Görülmemesi

Yine peygamberimizin hastaların yedirilip içirilmeye zorlanmamasını söylediği iddia edilmekte ama buna rağmen başka bir rivayette de hastalara çorba içmelerini emrettiği görülmektedir. İlk rivayet şu şekildedir: “Hastalarınızı yiyip içmeye zorlamayın. Zira Allah Teâlâ Hazretleri onlara yedirir içirir.”³⁹¹ Allah’ın hastaları yedirip içirdiğinin iddia edilmiş olması da gariptir. Hastalanmış birinin yemeğini ve suyunu kestiğinizde gerçeğin böyle olmadığını anlamak zor değildir. Hadis rivayetlerini dini kaynak olarak görenler hastalandıklarında “Bırakın beni. Beni Allah yedirip içirecektir” diyorlar mı acaba? İkinci rivayet ise şu şekilde gelmiştir: “Resulullah, aile halkından birine humma (rahatsızlığı) gelince hamurdan çorba yapılmasını emrederdi ve çorba yapılırdı. Sonra hastalara emrederdi ve onlar da ondan ağır ağır içerlerdi. Resulullah derdi ki: Çorba hüzünlü kimsenin kalbini takviye eder, hastanın kalbinden elemi çıkarır, tıpkı birinizin, su ile yüzünden kiri çıkarması gibi.”³⁹²

Yine peygamberimiz hastayken ilaç içirmeyin diye işaret etmesine rağmen ilaç içirenleri kendine geldikten sonra öfkelenmiş bir şekilde aynı ilacı tek tek içirerek cezalandırmasına dair de bazı rivayetler gelmiştir: “Resulullah’a hastalığı sırasında ağzından ilaç içirdik. Bize içirmememizi işaret etti. Ancak biz (itirazını) hastalarda ilaca karşı görülen nefret (diye) değerlendirmiş (ve içirmiştik). Kendine gelince: “Bana ilaç vermeyin demedim mi?” diye bizi payladı. Biz, davranışımızın sebebini: “(Herhalde) hastaların ilaca gösterdikleri nefret olarak değerlendirdik” diye açıkladık. (Resulullah, buna rağmen öfke izhar edip, herkesi cezalandırmak üzere): “İlaçtan içmedik kimse kalmayacak!” emretti ve: “Abbas hariç hepinizi göreceğim, zira o (bana zorla ilaç içirirken) yanınızda değildi” buyurdu.”³⁹³ Söz konusu bu

391 Tirmizi, Tıbb 4, (2041); İbn Mace, Tıbb 4, (3444).

392 Tirmizi, Tıbb 3, (2040).

393 Buhari, Tıbb 21, Megazi 83; Müslim, Selam 83, (2213).

rivayetin ‘Tedavinin Mekruhluğu’ konu başlığı altında derlenmiş olması da ayrı bir problem oluşturmakta ve hasta olduğunda tedavi olmak üzere hareket etmeyi mekruh yani hoş görülme, tavsiye edilmeyen bir şey olarak göstermektedir. Bununla beraber hastanın ilaç içmesi ve tedavisi ile ilgili rivayetler, bu türden rivayetler ile çelişmektedir: “Resulullah buyurdular ki: Allah Teâlâ Hazretleri hastalığı da ilacı da indirmiştir. Ve her hastalığa bir ilaç var etmiştir. Öyleyse tedavi olun. Ancak haram olan şeyle tedavi olmayın.”³⁹⁴

H. Musa'nın Elbiselerini Alıp Kaçan ve Onu Çırlıçplak Peşinden Koşturan Taş

Kimi rivayetlerin, ancak masalarda olacak türden hikâyeler ile aktarıldıklarını ve rivayete konu olan peygamberin de masal kahramanı gibi sunulduğunu görmek mümkündür. Bunlardan biri de Hz. Musa'nın yıkanmak için elbiselerini çıkartıp üzerine koyduğu taşın, Hz. Musa'nın elbiselerini alıp kaçması, sonra Hz. Musa'nın taşı yakalayarak dövmesinin anlatıldığı rivayettir. Bu konudaki rivayetlerden biri şu şekildedir: “Ben-i İsrail arasında şöyle bir adet vardı, herkes hep birlikte avret mahallini kapatmaksızın suya girip kendilerini yıkıyorlardı ve aynı zamanda birbirlerinin avret yerlerine de bakıyorlardı. Böyle bir davranış onların arasında ayıp sayılmıyordu. Fakat Hz. Musa, kimsenin onun avret yerini görmemesi için tek başına suya dalıyordu. Ben-i İsrail Hz. Musa'nın bu tavrına karşı şöyle diyordu: Musa'nın tek başına yıkanması ve bizden uzaklaşmasının sebebi bedeninde bir noksanlık ve fitik olduğundan dolaydır. İşte bundan dolayı bizim onu görmemizi istemiyor. Bir gün Hz. Musa yıkanmak için bir suyun kenarına gitti, elbiselerini çıkarıp bir taşın üzerine bıraktı ve suya daldı. Taş, Hz. Musa'nın elbisesiyle birlikte firar etti. Musa da onun peşine koyulup; “Ey taş elbisem! Ey taş

394 Ebu Davud, Tıbb 11, (3874).

elbisem!” (elbisemi nere götürüyorsun?) diyordu. Nihayet Ben-i İsrail Hz. Musa'nın avret yerine baktı! Allah'a andolsun Musa'nın bir noksanlığı yoktur (yani fitık değildir) dediler. Bu esnada taş yerinde durdu; Hz. Musa elbiselerini aldı. Daha sonra Hz. Musa taşı dövmeye başladı, öyle ki taş altı veya yedi defa inledi.”³⁹⁵

Rivayetten de görüldüğü gibi bir taşın canlanıp Hz. Musa'nın elbiselerini kaçırmaması ve Hz. Musa'nın çırılçıplak bir vaziyette taşın peşinden koşarak insanların arasına girmesi ve taşı yakaladığında taşa dayak atması ve dayak sebebiyle taşın inlemesi türünden akıl dışı iddialarda bulunulmuştur.

Peygamberimiz İçin Ağlayıp İnleyen Hurma Kütüğü

Hz. Musa ile ilgili anlatılan türden masalsı bir rivayetin peygamberimiz için de anlatıldığı rivayetler bulunmaktadır. Bu rivayetteki tema ise hurma kütüğüdür. Genellikle bu türden rivayetler, insanlara Allah'ın apaçık ayetlerini anlatmak yerine hikâyeler anlatmaya meraklı kişiler tarafından sıklıkla başvuru türden rivayetlerdir. Söz konusu rivayette peygamberimizin üzerinde hutbe okuduğu hurma kütüğünün yerine minber yapılıncaya, kütüğün parçalanırcasına ses çıkarıp inlediği, daha sonra peygamberimizin kendisini kucaklaması üzerine kütüğün ağladığı iddia edilmiştir. Bu konudaki rivayetlerden biri şu şekildedir: “Resulullah bir hurma kütüğüne dayanarak hitapta bulun(ur)du. (Duyulan ihtiyaç üzerine) ona bir minber yaptılar, onun üzerinde hutbe vermeye başladı. Hurma kütüğü (Aleyhissalatu vesselam'ın kendisini terk etmesi üzerine) bir deve inleyişi gibi inleyip ağlamaya başladı. Bunun üzerine Resulullah minberden inip kütüğü mesh edip okşadı. Kütük inlemeyi bırakıp sükûnet buldu.”³⁹⁶

395 Buhari, Gusl 20, 30, Enbiya 27, 28, Tefsir, Ahzab 11; Müslim, Hayz 75 (339), Feza-il, 55 (339); Tirmizi, Tefsir, Ahzab (3219).

396 Tirmizi, Menakıb 9, (3631).

Cansız Şeylerin Peygamberimiz İle Konuşması ve Selamlaşması

Hadis rivayetlerini ortaya atanlar cansız şeylerin peygamberimiz ile konuşup selamlaştıklarına dair de birtakım rivayetler üretmekten geri kalmamışlardır. Bazı rivayetlerde peygamberimizin karşısına çıkan her ağaç ve her dağın ona selam verdiği ve “Allah’ın selamı üzerine olsun ey Allah’ın Resulü!” şeklinde onunla konuştuğu iddia edilmiştir.³⁹⁷ Bir başka rivayette peygamberimizin: “Mekke’de bir taş var, peygamberlik geldiği zaman günler boyu bana selam verdi.” dediği söylenmiştir.³⁹⁸ Başka bir rivayette Kur’an dinlemek üzere gelen cinlerin geldiğini peygamberimize bir ağacın haber verdiği söylenmiştir.³⁹⁹ Bir diğerinde ise peygamberimizin Allah’ın elçisi olduğuna dair kendisinden delil isteyen bir bedeviye “Hurma ağacından şu salkımı çağırma. O benim Allah’ın elçisi olduğuma şahadet eder!” dediği ve onu çağırdığı, salkımın ağaçtan inmeye başlayarak peygamberimizin yanına geldiği ve “Selam senin üzerine olsun ey Allah’ın Resulü!” dediği, sonra peygamberimiz ona “Haydi yerine dön!” diye emredince salkımın hemen yerine dönüp eski yerine kaydığı ve bedevinin bu manzara karşısında Müslüman olduğu iddia edilmiştir.⁴⁰⁰ Rivayetlerden de görüldüğü gibi peygamberimize bu türden mucize ve kerametler isnat edilmiştir. Oysa Kur’an’a göre peygamberimize Kur’an dışında verilen herhangi bir mucize bulunmamaktadır.

Arkasında Saklanan Yahudileri İhbar Eden Taşlar

Hadis rivayetlerinde ahir zamanda Müslümanlar ile Yahudilerin birbirleri ile savaşıacakları ve savaş esnasında Yahudilerin taşların arkasına saklanacakları, dile gelen taşların “Arkamda bir Yahudi

397 Tirmizi, Menakıb 8, (3630).

398 Müslim, Fezail 2, (2277); Tirmizi, Menakıb 7, (3628).

399 Buhari, Menakıbu’l-Ensar 32; Müslim, Salat 153, (450).

400 Tirmizi, Menakıb 9, (3632).

var, onu öldür” diyecekleri iddia edilmiştir. İlgili rivayet şu şekildedir: “Resulullah buyurdular ki: Yahudilerle savaşacak ve onları öldüreceksiniz. Öyle ki taş dahi: ‘Ey Müslüman, işte Yahudi, arkamda (saklandı), gel, öldür onu!’ diyecek.”⁴⁰¹ Görüldüğü gibi bu türden rivayetlerde cansız şeyleri konuşmaktan ve Allah’ın yaratmış olduğu yasalara aykırı iddialarda bulunmaktan çekinilmemiştir.

Çoban İle Konuşan Kurt

Bir rivayette peygamberimizin insanlara sürüden bir koyun kapan kurdun, peşine düşen ve koyununu ondan kurtaran çoban ile konuştuğu bir hikâye anlattığı ve kurdun konuşması karşısında hayret edenlere buna inandığını söylediği rivayet edilmiştir: “Resulullah buyurdular ki: Bir çoban sürüsünü otlatırken, bir kurt koşarak gelip, sürüden bir koyun kapar. Çoban kurdun peşine düşer ve koyunu ondan kurtarır. Ancak kurt, çobana dönüp bakar ve: ‘Bu koyunlara yırtıcı gününde, onlara benden başka çobanın olmadığı günde kim bakacak?’ der. Halk bunun üzerine: ‘Suphanallah! Kurt konuşur mu?’ diye hayrete düşerler. Resulullah (onların bu tereddütleri üzerine): ‘Buna ben inanıyorum, Ebu Bekir ve Ömer de inanıyor’ der. Hâlbuki o sırada Ebu Bekir ve Ömer orada değillerdi.”⁴⁰² Rivayetten de görüldüğü gibi peygamberimiz, masal türünden inanılması mümkün olmayan olaylar anlatan biri gibi gösterilmiştir. Oysa insanların ibret almaları için dahi olsa Allah’ın apaçık bunca ayeti varken peygamberimizin bu türden asılsız iddialarda bulunmayacağı açıktır.

Hz. Musa’nın Ölüm Meleğine Tokat Atarak Meleğin Gözünü Çıkarması

Hadislerde, Hz. Musa’nın, canını almak üzere gelen ölüm meleğine tokat atarak gözünü çıkardığı, meleğin de Allah’a

401 Buhari, Cihad 94, Menakıb 25; Müslim, Fiten 79, (2921); Tirmizi, Fiten 56, (2237).

402 Buhari, Fezailu’l-Ashab 8, Hars 4, Enbiya 50; Müslim, Fezailu’s-Sahabe 13, (2388); Tirmizi, Menakıb, (3681, 3696).

dönerek şikâyetle bulunduğu iddia edilmiştir: “Ölüm meleği Hz. Musa’ya gönderildi. Yanına vardığında Hz. Musa ona bir tokat attı (ve gözünü kör etti). Bunun üzerine Rabbine geri döndü ve ‘Beni ölümü istemeyen birisine göndermişsin’ diyerek şikâyetle bulundu. Allah Teâlâ çıkan gözünü iade etti ve ‘Yine git ve elini bir öküzün sırtına koymasını söyle, elinin altındaki her kıl için ona bir yıllık ömür verildi.’ (Melek gelip durumu arz edince, Hz. Musa) ‘Sonra ne olacak ey Rabbim?’ diye sordu. Allah Teâlâ da ‘Sonra öleceksin.’ buyurdu. Bunun üzerine Hz. Musa ‘(Madem sonunda yine ölüm var) şimdi öleyim.’ dedi ve Allah Teâlâ’dan kendisini arzı mukaddeseye bir taş atımlık mesafe yaklaştırmasını istedi. (Bunu aktaran) Resulullah şöyle buyurdu: Orada olsaydım yol kenarında kırmızı kum tepeciğinin yanındaki kabrini sizlere gösterirdim.”⁴⁰³

Söz konusu rivayet, neresinden tutarsanız elinizde kalacak türden temelsiz iddialar içermektedir. Bu türden rivayetler, Allah’ın dininin nasıl oluncağa çevrildiğini açıkça göstermektedir. Rivayete göre Allah ne yaptığını bilmemekte, Hz. Musa, canını almak üzere gelen meleğin gözünü çıkarmakta, yani Allah’ın hükmüne karşı koymakta, buna rağmen Allah kararından vazgeçerek onun ömür süresini uzatmaktadır.

Bir Gecede Doksan Hanımı İle Cinsel İlişkiye Giren Hz. Süleyman ve Seksen Yaşında Keserle Sünnet Olan Hz. İbrahim

Hadis rivayetlerindeki iddiaların ne kadar ölçüsüz ve mantıksız olduğu ile ilgili birçok örnek bulmak mümkündür. Bunlardan biri de Hz. Süleyman’ın bir gecede doksan hanımıyla cinsel ilişkiye girdiğinin iddia edildiği rivayettir: “Resulullah buyurdular ki: Süleyman aleyhisselam (bir gün): ‘Bugün, kesinlikle doksan

403 Buhari, Cenâiz (23), bâbu men ehabbe’d-defne fi’l-erdi’l mukaddese ve nahvihâ (68), (1339); Ehâdisu’l-Enbiyâ (60), bâbu vefâti Musa... (31), (3407); Muslim, Fedâil (43), bâbun min fedâili Musa (42), (157).

kadınımaya uğrayacağım. Hepsi de Allah yolunda cihat edecek bir yiğit doğuracak!' dedi. Arkadaşı (veya melek) ona: 'İnşallah de bari!' uyarısında bulundu. Ama Hz. Süleyman inşaallah demedi. Söylediği gibi, o gün, bütün hanımlarına uğradı. Kadınlardan sadece biri hamile kaldı. O da yarım insan doğurdu. Resulullah sözüne devamla: 'Nefsimi elinde tutan Zat'a yemin olsun! Eğer Süleyman aleyhisselam 'İnşallah' demiş olsaydı hepsi de Allah yolunda atlı olarak cihat eden çocuklara sahip olacaktı' buyurdu.⁷⁴⁰⁴ Bir rivayette ise Hz. İbrahim'in seksen yaşında, keserle sünnet olduğu iddia edilmiştir: "Resulullah buyurdular ki: İbrahim (as) seksen yaşında olduğu halde keser ile sünnet oldu."⁷⁴⁰⁵

Peygamberimize Yapılan Açık Kalp Ameliyatı

Hadislerde, peygamberimizin göğsünün melekler tarafından yarıldığı, kalbinin çıkarılarak zezem ile yıkıldığı, iman ve hikmetin bir kap içinde göğsüne boşaltıldığı iddia edilmiştir: "Ben Kâbe'nin avlusundan Hatim kısmında -belki de Hıcr'da demiştiyatyordum, -bir rivayette şu ziyade var: Uyku ile uyanıklık arasında idim- derken bana biri geldi, şuradan şuraya kadar (göğsümü) yardı. -Bu sözüyle boğaz çukurundan kıl biten yere kadar olan kısmı kastetti.- Kalbimi çıkardı. Sonra bana, içerisi imanla (ve hikmetle) dolu, altından bir kap getirildi. Kalbim (çıkırılıp su ve zezem ile) yıkandı. Sonra içerisi (imanla) doldurulup tekrar yerine kondu."⁷⁴⁰⁶ Söz konusu rivayete bakıldığında melek olması muhtemel olan biri tarafından peygamberimize cerrahi bir operasyon yapılmış ve kalbi iman ile doldurulmuştur. İddiaya bakıldığında operasyondan önce peygamberimizin yeterince iman ile dolu olmadığı anlaşılmaktadır. Öte taraftan imanın arabaya

404 Buhari, Enbiya 40, Eyman 3; Müslim, Eyman 23, (1654); Nesai, Eyman 39, 40, (7, 25).

405 Buhari, İsti'zan, 51, Enbiya 8; Müslim, Fedail 151, (2370).

406 Buhari, Bed'ü'l-Halk 6, Enbiya 22, 43, Menakıbu'l-Ensar 42; Müslim, İman 264 (164); Tirmizi, Tefsir İnşirah (3343); Nesai, Salat 1, (1, 217-218).

benzin doldurur ya da birine kan takviyesi yapar gibi insana yapılacak bir yükleme olmadığı açıktır. Ancak birçok rivayette olduğu gibi bu türden mitolojik içerikli iddialara inananlar, inandıkları şeylerin tutarsızlığını ve bu türden iddiaların akıl ve mantık ile çelişen temelsiz iddialar olduklarını fark edemiyorlar.

Peygamberimizin, Namazını Bozmak İçin Gelen Cini Yakalaması

Hadislerde cinlerden bir ifritin namazını bozmak için peygamberimizin üzerine atılarak ona musallat olduğu, peygamberimizin de onu boğazından yakalayarak mescidin direklerinden birine bağlamak istediği fakat bundan vazgeçerek onu kovduğu iddia edilmiştir: “Resulullah buyurdular ki: Cinlerden bir ifrit, dün akşam, namazımı bozdurmak için üzerime atıldı. Allah ona galebe çalmama imkân verdi. Ben de onu boğazından yakaladım. Hatta onu, mescidin direklerinden birine bağlamayı arzu ettim, ta ki sabah olunca hepiniz onu göresiniz.”⁴⁰⁷

Yine bir rivayete göre peygamberimizin mescitte namaz kılarken kendisine musallat olan İblis’i yakalamak istediği ve Hz. Süleyman’ın duası olmasaydı sabaha kadar bağlı olarak onu tutacağı ve çocukların İblis ile oynayacaklarını söylediği iddia edilmiştir: “Bir gün Resulullah namaza kalktı. Şunu okuduğunu işittik: ‘Senden Allah’a sığınırım.’ Sonra da üç kere: ‘Seni Allah’ın lanetiyle lanetliyorum’ dedi ve sanki bir şey yakalıyormuşçasına elini uzattı. Namazı bitirince: ‘Ey Allah’ın Resülü!’ dedik, ‘Senden bugün daha önce hiç söylemediğin bir şey işittik. Ayrıca ellerini de açtığını gördük?’ Şu cevabı verdi: ‘Allah’ın düşmanı olan iblis, yüzüme koymak için ateşten bir alev getirdi. Ben de ona, üç kere: ‘Euzu billahi’ dedim. Sonra da: ‘Seni Allah’ın eksiksiz lanetiyle lanetliyorum’ dedim, geri çekilmedi, üç kere tekrarladım. Sonunda onu yakalamak istedim. Vallahi kardeşim

407 Buhari, Salat 75, Enbiya 40, Tefsir, Sad; Müslim, Mesacid 39, (541).

Süleyman'ın duası olmasa idi, bağlı olarak sabaha erecek ve Medine'nin çocukları onunla oynayacaklardı.”⁴⁰⁸

Kur'an bize İblis'in ve ona uyan şeytanların bizim onları göremediğimiz yerden bizi gördüklerine dikkat çeker: “**Ey Âdemoğulları, şeytan, ana babanızı, çirkin yerlerini onlara göstermek için elbiselerini soyarak cennetten çıkardığı gibi, sizi de (şaşırtıp) bir belâya düşürmesin! Çünkü o ve kabilesi, sizin onları göremeyeceğiniz yerden sizi görürler. Biz şeytanları, inanmayanların dostları yaptık.**” (A'raf Suresi 27). Söz konusu rivayetlerde ise peygamberimizin hem İblis'i hem de cinleri gördüğü, onları yakalamaya çalıştığı ve hatta onları bir direğe bağlayarak insanlara da teşhir edeceği ve çocuklara oyuncak edeceği iddia edilir.

İnanan Mı Yoksa Kâfir Mi Olacağımızın Annemizin Karnındayken Yazılması

Hadis rivayetlerinde bir kimsenin mümin ya da kâfir olacağının annesinin karnındayken bir melek tarafından yazıldığı iddia edilmiştir: “Resulullah buyurdular ki: Sizden birinin yaratılışı, annesinin karnında kırk günde cem olur. Sonra bu kadar müddette ‘alaka’ olur. Sonra bu kadar müddette ‘mudga’ olur. Sonra Allah bir meleği dört kelimeyle gönderir: (Bu melek) rızkını, ecelini, amelini, şaki veya said olacağını yazar, sonra ona ruh üflenir. Kendisinden başka ilah olmayan Zat'a yemin olsun, sizden biri, (hayatı boyunca) cennet ehlinin amelisiyle amel eder. Öyle ki, kendisiyle cennet arasında bir ziralık mesafe kaldığı zaman ona yazışı galebe çalar ve cehennem ehlinin amelisiyle amel ederek cehenneme girer. Aynı şekilde sizden biri (hayatı boyunca) cehennem ehlinin amelini işler. Kendisiyle cehennem arasında

408 Müslim, Mesacid 40, (542); Nesai, Sehv 19, (3, 13).

bir ziralık mesafe kalınca yazışı ona galebe çalar ve cennet ehlinin amelini işleyerek cennete girer.”⁴⁰⁹

Rivayete bakıldığında hiçbirimizin Allah’ın rızasına ve cennetine ulaşmak için çalışmamıza ya da cehenneme girmekten korkmamıza gerek olmadığı anlaşılmaktadır. Çünkü rivayete göre bunlar, bizim amellerimize göre değil, daha annemizin karnındayken yani hiçbir şey yapmamışken bize yazılan kadere göre belirlenmiş şeylerdir. Şayet hakkımızda cennetlik olacağımız yazılmışsa ne kadar kötülük yaparsak yapalım sonunda cennete girecek bir iyilik yapacağımız iddia edilmiştir. Kur’an’daki birçok ayete göre bunun mümkün olmadığı son derece açıktır. İnsanları pasifliğe ve kaderciliğe iten bu türden rivayetler, Müslümanların bugün içinde buldukları içler acısı durumun temel nedenlerindedirler.

Yüz Kişiyi Öldüren Adamın Affedilmesi

Hadis rivayetinde yüz kişiyi öldüren bir adamın affedilmek için içinde iyilerin olduğu bir diyara gitmek üzere yola çıkması, yolda ölmesi, rahmet ve azap meleklerinin bu kişinin durumu hakkında ihtilafa düşmeleri, sonrasında öldüğü yerin geldiği ve gideceği yere olan mesafesinin ölçülmesi ve gitmek istediği yere bir karış daha yakın bir yerde öldüğü için rahmet melekleri tarafından alınarak affedildiği iddia edilir. Kur’an ayetleri açık bir şekilde ifade etmektedir: **“...Kim cinayet suçu işlememiş veya yeryüzünde fesat çıkarmamış bir kişiyi öldürürse bütün insanlığı öldürmüş gibi olur. Dahası kim de bir hayat kurtarırsa bütün insanlığı kurtarmış gibi olur...”** (Maide Suresi 32). **“Allah’ın saygıya layık kıldığı cana haklı bir sebep yokken kıymayın...”** (İsra Suresi 33).

409 Buhari, Kader 1, Bed’ü’l-Halk 6, Enbiya 1, Tevhid 28; Müslim, Kader 1, (2643); Ebu Davud, Sünnet 17, (4708); Tirmizi, Kader 4, (2138).

Oysa ilgili rivayet şu şekildedir: “Resulullah buyurdular ki: Sizden önce yaşayanlar arasında doksan dokuz kişiyi öldüren bir adam vardı. Bir ara yeryüzünün en bilgin kişisini sordu. Kendisine bir rahip tarif edildi. Ona kadar gidip, doksan dokuz kişi öldürdüğünü, kendisi için bir tövbe imkânının olup olmadığını sordu. Rahip: ‘Hayır yoktur!’ dedi. Herif onu da öldürüp cinayetini yüze tamamladı. Adamcağız, yeryüzünün en bilginini sormaya devam etti. Kendisine âlim bir kişi tarif edildi. Ona gelip, yüz kişi öldürdüğünü, kendisi için bir tövbe imkânı olup olmadığını sordu. Âlim: ‘Evet, vardır, seninle tövben arasına kim perde olabilir?’ dedi. Ve ilave etti: ‘Ancak, falan memlekete gitmelisin. Zira orada Allah’a ibadet eden kimseler var. Sen de onlarla Allah’a ibadet edeceksin ve bir daha kendi memleketine dönmeyeceksin. Zira orası kötü bir yer.’ Adam yola çıktı. Giderken yarı yola varır varmaz ölüm meleği gelip ruhunu kabzetti. Rahmet ve azap melekleri onun hakkında ihtilafa düştüler. Rahmet melekleri: ‘Bu adam tövbekâr olarak geldi. Kalben Allah’a yönelmişti’ dediler. Azap melekleri de: ‘Bu adam hiçbir hayır işlemedi’ dediler. Onlar böyle çekişirken insan suretinde bir başka melek, yanlarına geldi. Melekler onu aralarında hakem yaptılar. Hakem onlara: ‘Onun çıktığı yerle, gitmekte olduğu yer arasını ölçün, hangi tarafa daha yakınsa ona teslim edin’ dedi. Ölçtüler, gördüler ki, gitmeyi arzu ettiği (iyiler diyarına) bir karış daha yakın. Onu hemen rahmet melekleri aldılar.’ Bir rivayette şu ziyade var: ‘Bir miktar yol gidince, ölüm gelip çattı. Adamcağız yönünü salih köye doğru çevirdi. Böylece o köy ehlinden sayıldı.’⁴¹⁰ Aynı olayı aktaran bir diğer rivayette şöyle denmiştir: “Allah Teâla beriki köye adamdan uzaklaşmayı, öbür köye de yaklaşmayı vahyetti, sonra da: ‘Adamın geldiği ve gitmekte olduğu köylere uzaklıklarını ölçüp kıyaslayın’ dedi.”⁴¹¹

410 Buhari, Enbiya 50; Müslim, Tevbe 46, (2766); İbn Mace, Diyat 2, (2621).

411 Buhari, Enbiya 50.

Bu türden rivayetlerin Allah'a yapılmış iftiralar olduğu açıktır. Haksız yere yüz kişiyi öldüren bir adamın iyi insanların olduğu bir köye yakın ölmesi ile affedilmesi söz konusu edilemeyeceği gibi Allah'ın böyle bir adamı affetmek için köyleri yaklaştırıp uzaklaştıracağına inanmak da mümkün değildir. Allah'ın rahmetinden ümit kesilmemesi ayrı, Allah'ın rahmetini bahane ederek zulme bulaşmak ayrıdır. Allah adildir. Kulları arasında adalet ile hükmeder. Haksız yere öldürülen kullarının hesabını mutlaka sorar.

Cennete ve Cehenneme Girmenin Oyunağa Çevrilmesi

Yine cennet ve cehenneme girme ile ilgili de birçok şey uydurulmuştur. Öyle ki bu rivayetler cennete ve cehenneme girmeyi oyunağa çevirmiştir. Örneğin Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmadan ölen bütün Müslümanların kesin olarak cennetlik olduğuna dair rivayetler bulunmaktadır. Peygamberimizin ümmetinden her kim Allah'a hiçbir şeyi ortak tanımayarak ölürse o kimsenin cennete gireceğini söylediği, bunun üzerine kendisine sorulan “Ya Resulullah! O adam zina ettiği ve hırsızlık yaptığı takdirde de yine cennete girer mi?” sorusuna “Evet zina ettiği ve hırsızlık yaptığı takdirde de”⁴¹² şeklinde cevap verdiği iddia edilmiştir. Yine bir başka rivayette peygamberimizin “Ey Muâz! Allah'ın kullar üzerinde, kulların da Allah üzerinde ne hakkı vardır. Allah'ın, kulları üzerindeki hakkı, onların sadece Allah'a kulluk etmeleri ve hiçbir şeyi O'na ortak tutmamalarıdır. Kulların da Allah üzerindeki hakkı, kendisine hiçbir şeyi ortak tutmayan(lar)a azap etmemesidir.” dediği, bunun üzerine “Ey Allah'ın Resülü! Bunu insanlara müjdeleyeyim mi?” diye soran Muâz'a da “Müjdeleme, onlar buna güvenip tembellik ederler.” şeklinde cevap verdiği rivayet edilmiştir.⁴¹³ Diğer rivayetler ise

412 Buhari, Tevhid 33; Müslim, İman 153, (94); Tirmizi, İman 18, (2646).

413 Buhari, Cihad 46, Libâs 101, İstizân 30, Tevhid 1; Müslim, İman 48, 49; Tirmizi, İman 18; Ibn Mace, Zühd 35.

şu şekildedir: “Ey Âdemoğlu! Sen yeryüzünü dolduracak kadar günahla huzuruma gelsen, fakat Bana hiçbir şeyi ortak koşmamış, şirke bulaşmamış olsan, Ben de seni yeryüzü dolusu mağfiretle karşılarım.”⁴¹⁴ “Kim Allah’a hiçbir şeyi ortak kılmadan ölürse cennete girecektir.”⁴¹⁵

Görüldüğü gibi söz konusu rivayetlere göre cennete girmenin kolay yolu sadece Müslüman olmak ve Allah’a ortak koşmamaktır. Oysa Kur’an’a göre bu şekilde cenneti garantilemek söz konusu değildir. Diğer yandan bu üç rivayetten ilki ile çelişen başka rivayetler de bulunmaktadır: “Resulullah’ın ağırlıklarının başını bekleyen Kerkere denen bir zat vardı, derken vefat etti. Resulullah: ‘O cehennemdedir!’ buyurdu. Bu söz üzerine adamı görmeye gittiler. Üzerinde, ganimetten çalınmış bir aba buldular.”⁴¹⁶

Bunun yanında peygamberimizin sözüm ona “Beni gören veya beni göreni gören bir Müslüman’a ateş değmeyecektir.”⁴¹⁷ dediği rivayet edilmiştir. Peygamberimizin bu türden ifadeler kullanmasının söz konusu edilemeyeceği birçok Kur’an ayeti ile sabittir.

Yine ümmetin fakirlerinin zenginlerden beş yüz sene evvel cennete gireceği,⁴¹⁸ bir başka rivayette ise onların cennete, zenginlerden kırk bahar önce girecekleri,⁴¹⁹ kalbinde zerre kadar kibir bulunanın cennete giremeyeceği, yine kalbinde zerre kadar iman olanın da cehenneme girmeyeceği⁴²⁰ ve peygamberimizin şefaati ile bir kısım insanların cehennemden çıkarak cennete gireceği ve bu kişilere cehennemlikler deneceği rivayet edilmiştir.⁴²¹ Yine başka bir rivayet ise şu şekildedir: “Resulullah buyurdular

414 Tirmizi, Daavat 98.

415 Müslim, İman 151, (93).

416 Buhari, Cihad 190; İbn Mace, Cihad 34, (2849).

417 Tirmizi, Menakıb, (3857).

418 Tirmizi, Zühd 37, (2354); İbn Mace, Zühd 6.

419 Tirmizi, Zühd (2353).

420 Müslim, İman 147; Ebu Davud, Edeb 29, (4091); Tirmizi, Birr 61, (1999).

421 Buhari, Rikak 513; Ebu Davud, Sünnet 23, (4740); Tirmizi, Cehennem 10, (2603).

ki: Güneşin doğmasından ve batmasından önce namaz kılan hiç kimse ateşe girmeyecektir.⁴²² Başka bir rivayette ise Cuma gecesini veya Cuma günü vefat eden bütün Müslümanların kabir fitnesinden korunduğu iddia edilmiştir.⁴²³ Oysa hangi gün öleceği, insanın elinde değildir. Bu türden temelsiz iddiaların dini açıdan kabul edilmesi mümkün değildir.

Şüphesiz Allah'ın rahmet ve merhameti geniştir. Kullarını affetmek için onlara fırsat vermektedir. Ancak Allah'ın adaleti de rahmeti gibi geniş olduğu için, Allah'ın rahmetini hak etmek için hayırlı bir kul olmak ve çalışmak gerekir. Şüphesiz kötülüklerden uzak duranlar ile kötülüklerle cesaret ile dalanlar bir değildir: **“Yoksa kötülükleri işleyen kimseler, kendilerini, inanıp iyi ameller işleyen kimselerle bir tutacağımızı mı sanıyorlar? Yaşamaları ve ölümleri onlarla bir olacak öyle mi? Ne kötü hüküm veriyorlar!”** (Casiye Suresi 21).

İki Kız Evladı Yetiştirenin Cennetlik Olması

Bir rivayette ergenlik çağına gelene kadar iki kız yetiştirmiş olan kişinin cennetlik olduğu iddia edilmiştir: “Resulullah buyurdu ki: Buluğa erinceye kadar kim iki kız evladı yetiştirirse -parmaklarını birleştirerek- kıyamet günü o ve ben şöyle beraber oluruz. (Tirmizi'de: O ve ben cennete şu iki şey gibi beraber gireriz dedi ve iki parmağıyla işaret etti şeklinde gelmiştir.)⁴²⁴ Görüldüğü gibi iki kız evladı sahibi olmak ve ergenlik dönemine kadar onları yetiştirmek, cennete girmek için üstelik peygamberimiz ile birlikte girmek için yeterli bir sebep olarak gösterilmiştir. İki kız sahibi olmayan ya da sadece erkek çocuklara sahip olan insanların suçlarının ne olduğunu merak etmemek elde değil. Bir yandan cennete girmek bu kadar kolay gösterilirken öte

422 Müslim, Mesacid 213, (634); Ebu Davud, Salat 9, (427); Nesai, Salat 21, (1, 241).

423 Tirmizi, Cenaiz 72, (1074).

424 Müslim, Birr 149, (2631); Tirmizi, Birr 13, (1917).

yandan “Kalbinde zerre kadar kibir bulunan cennete giremez”⁴²⁵ ya da “Akrobasıyla ilgisini kesen kimse cennete giremez.”⁴²⁶ türünden rivayetler ile cennete girmenin son derece zorlaştırıldığı görülmektedir.

Anne Yanında Kalmak, Allah Yolunda Mücadeleden Daha Mı Önemlidir?

Başka bir rivayette peygamberimizin savaşa katılmak üzere kendisine gelen birine annesi olup olmadığını sorduğu ve annesi varsa onun yanında kalmasını, zira cennetin annelerin ayaklarının altında olduğunu söylediği iddia edilmiştir. Sanki savaşa katılanların annesi olmayan kişilerden seçildiği ve annenin yanında kalmanın, gerektiğinde Allah yolunda canı ve malı ile savaşıp mücadele etmekten daha değerli gösterildiği görülmektedir: “Cahime Hz. Peygamber’e gelir ve: ‘Ey Allah’ın Resülü, ben gazveye (cihat) katılmak istiyorum, bu konuda sizinle istişare etmeye geldim’ der. Resulullah: ‘Annen var mı?’ diye sorar. ‘Evet’ deyince, ‘Öyleyse ondan ayrılma, zira cennet onun ayağının altındadır.’ buyurur.”⁴²⁷

Kur’an ise her fırsatta Allah yolunda yapılacak her türlü mücadelenin her şeyden daha önemli ve öncelikli olduğuna dikkat çeker: “**De ki: Eğer babalarınız, çocuklarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, aşiretiniz, kazandığınız mallar, az kâr getireceğinden korktuğunuz ticaret ve hoşunuza giden evler, sizlere Allah’tan, O’nun Resülü’nden ve O’nun yolunda cihat etmekten daha sevimli ise artık Allah’ın emri gelinceye kadar bekleyedurun. Allah, yoldan çıkmış topluluğu (doğru) yola iletmez.**” (Tövbe Suresi 24).

425 Müslim, İman 147; Ebu Davud, Edeb 29, (4091); Tirmizi, Birr 61, (1999).

426 Buhari, Edeb 11; Müslim, Birr 18, 19; Ebu Davud, Zekât 45; Tirmizi, Birr 10.

427 Nesai, Cihad 6, (6, 11).

Bir Yetime Yemek Yediren Kesin Olarak Cennetlik Midir?

Kur'an'da öksüz ve yetimlerin gözetilmeleri vurgulanır. Ancak kimi hadis rivayetlerinde yetim birisi ile sofrasını paylaşan birinin şirk koşmadığı müddetçe tüm günahlarının affedilerek kesin olarak cennete gireceği iddia edilmiştir: “Resulullah buyurdu ki: Kim Müslümanlar arasından bir yetim alarak yiyecek ve içeceğine dâhil ederse affedilmez bir günah (şirk) işlememişse Allah onu mutlaka cennete koyacaktır.”⁴²⁸ Bu türden rivayetlerin kendi içinde teşvik edici bir unsur olarak ileri sürüldüğü iddia edilebilir. Ancak Kur'an'da bu tarzda kısa yollardan günahların affedilmesi ve kesin olarak cennete girme formüllerinin bulunmayışı söz konusu rivayetlerin Kur'an'a uygunsuzluğunu net bir şekilde ortaya koymaktadır. Örneğin bir ayette insanların “iman ettik” demelerinin de yeterli olmayacağı görülmektedir: **“İnsanlar yalnızca ‘İman ettik’ demekle, sınanıp denenmeden bırakılacaklarını mı sanıyorlar?”** (Ankebut Suresi 2). Bununla birlikte birçok ayette insanların sınanacakları belirtilmektedir: **“Hanginizin daha güzel iş yapacağını belirlemek için sizi imtihana çekmek üzere ölümü ve hayatı yaratan O’dur. O, Üstündür, Bağışlayandır.”** (Mülk Suresi 2).

Cehenneme Gidecek İnsanların Oranı Belli Midir?

Yine Buhari’de geçen iki rivayetin birinde kıyamet günü ilk çağırılacak kişinin Hz. Âdem olacağı ve kendisine zürriyetinden cehennemlik olacakları çıkarıp ateşe göndermesinin emredileceği, ne kadarını çıkarması gerektiğini sorduğunda ise Allah’ın: “Her yüz kişiden doksan dokuzunu çıkar.” diyeceği iddia edilir.⁴²⁹ Diğer rivayette ise Allah’ın Hz. Âdem’e “Her bin kişiden dokuz yüz doksan dokuzunu çıkar.” diye cevap verdiği iddia edilir.⁴³⁰

428 Tirmizi, Birr 14, (1918).

429 Buhari, Rikak 45.

430 Buhari, Tefsir, Hac 1, Enbiya 7, Rikak 46, Tevhid 32; Müslim, İman 379, (222).

Aynı kaynaktan geçen bu iki rivayete bakılacak olursa birinde her yüz kişiden bir kişi diğerinde ise her bin kişiden bir kişinin kurtulacağı anlaşılmaktadır. Aralarında on kat fark vardır. Kendi aralarında açık bir şekilde çelişmeleri bir yana söz konusu bu seçimin Hz. Âdem tarafından yapılması bir iftira, insanların hesaba çekilmeden belirlenmiş bir ölçü ile cennete ya da cehenneme gönderilmeleri ayrı bir iftiradır.

Üç Kere Tövbe Eden, Artık Dilediğini Yapabilir Mi?

Bir rivayette bilerek ya da bilmeyerek bir günaha girip de Allah'tan af ve mağfiret dileyen bir kula Allah'ın: “Demek ki kulum (dilerse) günahını affedecek, dilerse cezalandıracak muhakkak bir Rabbi olduğunu bildi. Şu halde ben de kulumu mağfiret ettim!” diyeceği ve bu şekilde birkaç kere günaha girip af dileyen ve günahı affedilen kula sonunda Allah'ın: “Demek ki, kulum günahını affedecek veya cezalandıracak bir Rabbi olduğunu bildi, ben de üç defa kendisini af ve mağfiret ettim. Artık bu kulum dilediği işi işlesin!” diyeceği iddia edilmiştir.⁴³¹ Söz konusu rivayette görüldüğü gibi, birkaç tövbeden sonra affedilen kula her istediğini yapma ve sonunda affedilme garantisi verilmiştir. Bu türden iddiaların birçok ayet ile açıkça çeliştiğini vurgulamaya bile gerek olmadığı kanaatindeyiz.

Tüm Günahları Bağışlatmanın ve Cennete Girmenin Formülleri

Birtakım formüller ile tüm günahların bağışlanması garanti edilmekte ve cennetin anahtarı daha dünyadayken insanların ellerine verilmektedir: “Her kim günde 100 defa ‘Subhanallahi ve bihamdihî’ derse günahları denizköpüğü kadar hatta daha fazla da olsa bağışlanır.”⁴³² “Bir kimse sevabına inanarak ve onu

431 Buhari, Tevhid 35; Müslim, Tevbe 29, (2758).

432 Buhari, Da'avat 54, Bed'ü'l-Halk 11; Müslim, Zikr 28, (2691); Tirmizi, Da'avat 61, (3464).

Allah'tan umarak ramazan orucunu tutarsa (aynı kaynaktaki bir başka rivayette de Kadir gecesini ihya ederse) bütün geçmiş günahları bağışlanmış olur.⁷⁴³³ “(Arefe günü tutulan oruç) Geçmiş ve gelecek yılın günahlarına kefarettir olur.”⁷⁴³⁴

“Bir kimse haccedip de Hac ihramında iken kadına yaklaşmaz ve günah sayılan davranışlardan uzak durursa annesinin, kendisini doğurduğu gün gibi günahsız olarak hacdan dönmüş olur.”⁷⁴³⁵ “Kâbe’yi kim elli defa tavaf ederse günahlarından çıkar ve tıpkı annesinden doğduğu gündeki gibi olur.”⁷⁴³⁶ “Herhangi bir Müslüman’ın cenazesinde dört kişi (devamında üç ve iki kişinin de yeterli olduğu söylenir) onun hayırlı bir insan olduğuna şahitlik ederse Allah onu cennete koyar.”⁷⁴³⁷ “İki Müslüman karşılaştıklarında el sıkışırlarsa birbirlerinden ayrılmadan önce günahları bağışlanır.”⁷⁴³⁸ “Günde beş vakit namaz kılan kimsenin bütün günahları silinir.”⁷⁴³⁹ “Resulullah buyurdular ki: Kim sabah namazından çıkınca, iki rekâtlık kuşluk namazını kılıncaya kadar hayırdan başka bir şey söylemeden namaz kıldığı yerde oturur beklerse Allah onun günahlarını, denizin köpüğü kadar çok da olsa bağışlar.”⁷⁴⁴⁰ “Kim akşam namazından sonra, arada hiç konuşmaksızın altı rekât namaz kılsa bu onun için on iki yıllık ibadet yerine geçer.”⁷⁴⁴¹

“Resulullah buyurdular ki: Kim çarşıya girince ‘La ilahe illallahu vahdehu la şerike leh, lehü’l-mülkü ve lehü’l-hamdü yuhyi ve yümitü ve hüve hayyün la yemütü bi-yedihi’l-hayr ve

433 Buhari, İman 28, Savm 6; Müslim, Sıyam 203, Müsafirin 175.

434 Tirmizi, Savm 46, (749); İbn Mace, Sıyam 40, (1730); Müslim, Sıyam 196, (1162).

435 Buhari, Hac 4; Müslim, Hac 79; Tirmizi, Hac 2.

436 Tirmizi, Hacc 41, (866).

437 Buhari, Cenaiz, 85; Şehadet, 6; Nesai, Cenaiz, 50.

438 Ebu Davud, Edeb 153, (5211, 5212); Tirmizi, İsti’zan 31, (2729).

439 Buhari, Mevakit 6; Müslim, Mesacid 282, (666); Tirmizi, Emsal 5, (2872); Nesai, Salat 7, (1, 231).

440 Ebu Davud, Salat 301, (1287)

441 Tirmizi, Mevakit 204; Salat 431.

hüve ala külli şey'in kadir'. (Allah'tan başka ilah yoktur, tektir, ortağı yoktur, mülk ve hamt ona aittir. Hayatı O verir, ölümü de O verir. Kendisi hayat kaynağıdır, ölümsüzdür. Hayırlar O'nun elindedir. O her şeye kadirdir) duasını okursa Allah ona bir milyon sevap yazar, bir milyon da günah affeder ve mertebesini bir milyon derece yüceltir.⁷⁴⁴²

“Kim on iki yıl müezzinlik yaparsa cennete girmesi kesinleşir.”⁷⁴⁴³ “Ezan ile kamet arasında yapılan dua reddedilmez.”⁷⁴⁴⁴ “Ezan esnasında yapılan dua asla reddedilmez.”⁷⁴⁴⁵ “Cuma gününde bir zaman vardır ki, şayet bir Müslüman namaz kılarken o vakte rastlar da Allah'tan bir şey isterse Allah ona dileğini mutlaka verir.”⁷⁴⁴⁶ “Kim her gün yüz defa ihlas suresini okursa cennete girer.”⁷⁴⁴⁷ “Kim her namazın ardından on defa Suphanallah, on defa Allahu ekber, on defa da Elhamdülillah derse mutlaka cennete girer.”⁷⁴⁴⁸ “Kim Allah'ın doksan dokuz ismini ezberlerse (bir diğer rivayette sayarsa) cennete girer.”⁷⁴⁴⁹ “İki serinlik namazını, sabah ve ikindiye kılan kimse cennete girer.”⁷⁴⁵⁰ “Güneş doğmadan ve batmadan önce namaz kılan bir kimse cehenneme girmeyecektir.”⁷⁴⁵¹ “Deve sağılacak kadar bir süre Allah yolunda cihat eden bir kimse, mutlaka cennete girer.”⁷⁴⁵²

“Sizden önce gelip geçen inananlar gibi sıkıntı çekmeden cennete girebileceğinizi mi zannediyorsunuz? Onların başına öyle ezici sıkıntılar ve katlanılmaz darlıklar geldi ki ve

442 Tirmizi, Da'avat 36, (3424).

443 İbn Mace, Ezan 5, (728).

444 Ebu Davud, Salat 36, (521); Tirmizi, Salat 46, (216), Da'avat 138, (3588, 3589).

445 Ebu Davud, Cihad 41, (2540).

446 Buhari, Cum'a 37, Talak 24, Da'avat 61; Müslim, Müsafirin 166, 167, Cum'a 13-15; Tirmizi, Cum'a 2; Nesai, Cum'a 45; İbn Mace, İkamet 99.

447 Tirmizi, Fedailü'l Kur'an 11, (2897).

448 İbn Mace, İkametu's Salât 32, (926).

449 Buhari, Da'avat 68; Müslim, Zikr 5, (2677); Tirmizi, Da'avat 87, (3502).

450 Buhari, Mevakit 26; Müslim, Mesacid 215.

451 Müslim, Mesacid 213, 214; Ebu Davud, Salat 9.

452 Ebu Davud, Cihad 40; Tirmizi, Fezailü'l-cihad 17, 21; Nesai, Cihad 25.

öylesine sarsıldılar ki, müminlerle birlikte Elçi de: ‘Allah’ın yardımını ne zaman gelecek?’ diye feryat ediyordu. Gözünüzü açın, Allah’ın yardımını (daima) yakındır!’ (Bakara Suresi 214).

Söz konusu rivayetler esas alındığında bunlardan birini yapanın diğerlerini yapmasına ya da başka bir şey yapmasına gerek kalmayacağı görülür. Kur’an’da bu türden iddiaları ve kısa yoldan cennete girme ya da yine kısa yoldan tümünden günahları sildirme gibi formülleri görmek mümkün değildir. Bu gerçek, Allah’ın sözleri ile peygamberimize iftira atılarak üretilmiş insan ürünü sözler arasındaki farkı açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Tüm Günahlardan Arındıran Abdest

Bilindiği gibi abdest, namaz kılmak için gerekli olan bir ön şarttır. Abdestin nasıl alınacağı Maide suresinin 6. ayetinde açıklanır. Ancak ne bu ayette ne de başka bir ayette alınan abdestin kişinin günahlarını sildiği söylenir. Bu türden iddia ve ifadeler ancak rivayetlerde olur. Bu da söz konusu rivayetlerin Kur’an’a uygun olmadıklarının yeterli bir delilidir. Abdest almanın işlenen günahları sildiğine dair rivayet şu şekildedir: “Resulullah şöyle buyurdu: “Mümin -veya Müslüman- bir kul abdest alır ve yüzünü yıkarsa gözleri ile bakarak işlediği her günah abdest suyu -veya suyun son damlası- ile yüzünden çıkar. İki elini yıkadığında, elleriyle tutarak işlediği her günah abdest suyu -veya suyun son damlası- ile ellerinden çıkar. Ayaklarını yıkadığı zaman, ayaklarıyla yürüyerek işlediği her günah abdest suyu -veya suyun son damlası- ile ayaklarından çıkar. Abdest tamamlanınca günahlardan arınmış olarak tertemiz çıkar.”⁴⁵³ Rivayete göre ne günah işlenirse işlensin o günahtan arınmak için gidip abdest almak yeterlidir. Bu türden rivayetler insanları günahlardan sakınmaya değil aksine günaha teşvik eder. Birçok Müslüman’ın nefesine yenik düşerek kolayca günaha girebilmesinin

453 Müslim, Taharet 32; Tirmizi, Taharet 2.

sebeplerinden biri, nasıl olsa girdiği günahı affettirebileceği bir formülün bulunacağı düşüncesidir.

Hayat Boyu Bir Kere Kılınarak Tüm Günahları Bağışlatan Namaz

Bazı rivayetlerde öyle şeyler iddia edilir ki, bunu tüm ömrünüz boyunca bir kere yapmanız sizi cennete götürmeye yeterli gelmektedir. Genelde bu şekilde kısa yol formüllerinin teşvik ve özendirme amaçlı verildiği iddia edilse de gerçekte bu türden iddialar kişiyi samimiyezsizliğe sürüklemekte ve “Ben yapayım nasıl olsa Allah affeder” ya da “Tüm günahları sıfırlamak için bir formül bulunur elbet.” şeklindeki tuzağa düşürmektedir. Bu türden bir rivayet şu şekildedir:

“Resulullah Abbas İbnu Abdülmuttalib’e dediler ki: “Ey Abbas, ey amcacığım! Sana bir iyilik yapmayayım mı? Sana bağışta bulunmayayım mı? Sana ikram etmeyeyim mi? Sana on haslet (in hatırlatmasını) yapmayayım mı? Eğer sen bunu yaparsan, Allah senin bütün günahlarını önceki-sonraki, eskisi-yenisini, hata ile yapılanı-kasten yapılanı, küçüğünü-büyüğünü, gizlisini-alenisini yani hepsini affeder. Bu on haslet şunlardır: Dört rekât namaz kılarırsın, her bir rekâtta Fatiha Suresi ve bir sure okursun. Birinci rekâtta kıraati tamamladın mı, ayakta olduğun halde on beş kere ‘Subhanallahi velhamdülillahi ve lailahe illallahu vallahu ekber’ diyeceksin. Sonra rükû yapıp, rükûda iken aynı kelimeleri on kere söyleyeceksin. Sonra secde edip, secdede iken onları onar kere söyleyeceksin. Sonra başını secdeden kaldıracaksın, onları onar kere söyleyeceksin. Sonra tekrar secde edip aynı şeyleri onar kere söyleyeceksin. Sonra başını kaldırır, bunları on kere daha söylersin. Böylece her bir rekâtta bunları yetmiş beş defa söylemiş olursun. Aynı şeyleri dört rekâtta yaparsın. Dilersen bu namazı her gün bir kere kıl. Her gün yapamazsan haftada bir kere yap, haftada yapamazsan

ayda bir kere yap. Ayda olmazsa yılda bir kere yap. Yılda da yapamazsan hiç olmazsa ömründe bir kere yap.⁴⁵⁴

Mescitte Kılınan Bir Namazdan Sonra Diğer Namazı Beklemek

“Resulullah: ‘Size, Allah’ın kendisiyle günahları yok edip, dereceleri yükselteceği hayırları haber vereyim mi?’ buyurdular. Ashap: ‘Evet, yâ Resulullah!’ dediler. Resul-i Ekrem: ‘Güçlükler de olsa abdesti güzelce almak, mescitlere doğru çok adım atmak, bir namazı kıldıktan sonra öteki namazı beklemek. İşte ribâtınız, işte bağlanmanız gereken budur’ buyurdular.⁴⁵⁵ Rivayetten de görüldüğü gibi namaz kılmak üzere mescide gidildiğinde öteki namazı beklemenin günahları yok ederek dereceleri yükselteceği ifade edilmiştir. Şüphesiz mescitler inananların bir araya geldikleri ve toplu halde ibadet edebildikleri yerler olduğu için mümkün olduğunca gidilmesi gereken ibadet mekânlarıdır. Ancak bu rivayet esas alındığında günahların silinmesi ve derecelerin yükseltilmesi için neredeyse mescitten hiç çıkmamak ve tüm namazları mescitte kılmak gerekir. Oysa Allah yolunda yapılacak işler, mescitte namaz kılmaktan ibaret değildir. Günahların affedilmesi ve derecelerin yükselmesinin yolu inananların hayırlı işlerde yarışması, gerekli olan her anlamda Allah yolunda mücadele edilmesi yani Allah rızası için aktif olunmasıdır. Cuma suresinde namaz kılındıktan sonra diğer namazın beklenmesi değil aksine namazı kıldıktan sonra herkesin kendi uğraşına yönelerek Allah’ın lütfundan nasip araması söylenir: “**Namaz kılındıktan sonra yeryüzüne dağılın ve Allah’ın lütfundan (nasibinizi) arayın. Allah’ı çok anın ki başarıya eresiniz.**” (Cuma Suresi 10).

454 Ebu Davud, Salat 303, (1297, 1299); Tirmizi, Salat 350, (482); İbn Mace, İkamet 190, (1386, 1387).

455 Müslim, Taharet 41; Tirmizi, Taharet 39; Nesai, Taharet 180; İbn Mace, Taharet 49, Cihad 41.

Diri Diri Toprağa Gömülen Çocuğun Suçu Ne?

Bilindiği gibi Mekke müşrikleri arasında, doğan kız çocuklarının diri diri toprağa gömülmesi şeklinde bir uygulama vardı. Kur'an buna dikkat çeker: **“O diri diri gömülen kız çocuğuna sorulduğunda, hangi günah yüzünden öldürüldü diye!”** (Tekvir Suresi 8-9). Buna rağmen bir rivayette gömülen çocuğun da kendisini gömen ile birlikte cehennemde olacağı iddia edilmiştir: **“Resulullah buyurdular ki: Çocukları diri olarak toprağa gömen de gömülen de ateştedir.”**⁴⁵⁶ Oysa diri olarak toprağa gömülen bir çocuğun herhangi bir suçu olmadığı ve bunun çok dehşet verici bir iddia olduğu açıktır. Bu sözü peygamberimizin söylediğini iddia edenlerin ona çok büyük bir iftirada buldukları da son derece açıktır. Tek başına bu hadis rivayeti bile hadislerin peygamberimize ait olmadıklarına delil olmaya yeterlidir. Bir başka rivayette ise aksi söylenerek söz konusu bu rivayet ile çelişkili bir durum ortaya çıkmıştır: **“Resulullah'a: Ey Allah'ın Resülü, kim cennete gidecek? diye sorulmuş, o da şu cevabı vermiştir: Peygamber cennetlidir, şehit cennetlidir, çocukken ölen cennetlidir, diri diri gömülen çocuk cennetlidir.”**⁴⁵⁷

Zincirlere Bağlı Olarak Cennete Sevk Edilmek

Kimi rivayetlerde öyle garip iddialarda bulunulmuştur ki söz konusu türden rivayetlerin gerçek olup olamayacağı konusunda araştırma yapmaya gerek dahi bulunmamaktadır. Bunlardan biri şöyledir: **“Resulullah'ı işittim şöyle diyordu: Zincirlere bağlı olarak cennete sevk edilen bir zümrenin haline Rabbimiz taaccüb (hayret) etti.”**⁴⁵⁸ Cennete sevk edilenler içinden bir grubun neden zincire bağlı olduğunu anlamak mümkün değildir. Allah'ın bu duruma hayret ettiğinin söylenmesi ise ayrı bir garipliktir. Ebu Davud'un bu durumu **“Harp esiri yakalanır, zincire vurulur**

456 Ebu Davud, Sünnet, 18, (4717).

457 Ebu Davud, Cihad 27, (2521).

458 Buhari, Cihad 144; Ebu Davud, Cihad 124, (2677).

sonra da Müslüman olur.” şeklinde açıkladığı görülmektedir. Ancak görüleceği gibi bu tamamen onun kişisel yorumudur. Kur’an’da hiçbir temeli olmayan saçma bir iddia olduğu gerçeğini değiştirmemektedir.

Mitoloji İçerikli Bazı Rivayetler

Bazı hadis rivayetlerinde mitolojik unsurlar barındıran saçma iddialarda bulunulduğunu görmek mümkündür. Kur’an ile mantık ile ve bilimsel gerçeklerle uyuşması mümkün olmayan türden birçok temelsiz iddia ortaya atılmıştır. Örneğin bir rivayette Güneş’in şeytanın iki boynuzu arasından doğduğu söylenmiş,⁴⁵⁹ Güneş ve Ay’ın kıyamet günü dürülüp, sarılarak ateşe atılmış iki öküz olduğu iddia edilmiştir.⁴⁶⁰ Oysa hem Güneş hem de Ay, Allah’ın evren ayetlerinden ve yaşamın ortaya çıkıp devamının sağlanmasında etken kılınan delillerindendir. Allah’ın emri ile vazifelerini yapan Güneş ve Ay’ın dürülerek cehenneme atılacak iki öküz olduğunu kabul etmek mümkün değildir. Yine hadislerde Güneş’in arşın altına secde yapmaya gittiği, bu maksatla izin istediği ve kendisine izin verildiği iddia edilmiştir.⁴⁶¹

Bir rivayette gök gürültüsünün sebebinin elinde ateşten kırbaç bulunan bir meleğin bulutları sevk etmek üzere onlara vurması olduğu iddia edilmiştir: “Yahudiler, gök gürültüsünün ne olduğunu Hz. Peygamber’den sordular: ‘Bulutlara müvekkel (vekil tayin edilmiş) olan melektir. Beraberinde ateşten kamçılar var. Bununla bulutları Allah’ın dilediği yere sevk eder’ diye cevap verdi. Onlar tekrar sordular: ‘Ya şu işitilen ses, o nedir?’ ‘Bu,

459 Müslim, Mesacid, 173, (612); Ebu Davud, Salat 2, (396); Nesai, Mevakit 15, (1, 260).

460 Buhari, Bed’ül-Halk 4; Buhari, Tecrid-i Sarih 9. Cilt, Hadis No: 1322.

461 Buhari, Tefsir, Ya-sin 1, Bed’ül-Halk 4, Tevhid 22, 23; Müslim, İman 250, (159); Tirmizi, Tefsir, Ya-sin, (4225).

bulutların istenen yere gitmeleri için onlara yapılan bir sevtir' dedi. Yahudiler: 'Doğru söyledin' dediler...'⁴⁶²

Yine kimi rivayetlerde şiddetli sıcaklığın sebebinin cehennemden kaynaması olduğu, cehennemden "Ey Rabbim bir kısmım bir kısmımı yedi izin ver" diye Allah'a şikâyet arz ettiği, Allah tarafından cehennemden iki defa nefes almasına izin verildiği, nefesin birinin kışın, diğerinin yazın olduğunu, bu yüzden de hissetmekte olduğumuz sıcaklığın ve soğukğun en şiddetlisinin sebebinin cehennemden iki defa nefes alması olduğu gibi asılsız iddialarda bulunulmuştur.⁴⁶³

Bazı mesafeler ile ilgili de temelsiz ve hesapsız iddialarda bulunmaktan geri kalınmamıştır. Örneğin kimi rivayetlerde sema ile arz arasındaki mesafenin beş yüz yıllık yürüme mesafesi olduğu,⁴⁶⁴ cennette yüz derece olduğu ve her iki derece arasında yüz yıllık yürüme mesafesi bulunduğu,⁴⁶⁵ kâfirin cehennemdeki bir azı dışının Uhud Dağı kadar olduğu ve derisinin kalınlığının da üç gecelik yol mesafesi olduğu söylenir.⁴⁶⁶ Yine cennetteki bir ağaçtan bahsedilir ve idmanlı bir ata binmiş olan kimsenin onun bir ucundan diğerine yüz senede varamayacağı iddia edilir.⁴⁶⁷

Bir rivayet de şu şekildedir: "...Hz. Peygamber: 'Biliyor musunuz, sema ile arz arasındaki uzaklık ne kadardır?' diye sordu. 'Hayır, vallahi bilmiyoruz!' diye cevapladılar. 'Öyleyse bilin, ikisi arasındaki uzaklık ya yetmiş bir, ya yetmiş iki veya yetmiş üç senedir. Onun üstündeki sema (nın uzaklığı da) böyledir.' Resulullah yedi semayı sayarak her biri arasında bu şekilde uzaklık bulunduğunu söyledi. Sonra ilave etti: 'Yedinci

462 Tirmizi, Tefsir Ra'd, (3116).

463 Buhari, Bed'ül-Halk 10; Müslim, Mesacid 185, (617); Tirmizi, Sıfatu Cehennem 9, (2595); İbn Mace, Zühd 38, (4319).

464 Tirmizi, Sıfatu'l-Cenne 8, (2543).

465 Tirmizi, Cennet 4, (2531).

466 Müslim, Cennet 44, (2851); Tirmizi, Cehennem 3, (2580, 2581, 2582).

467 Buhari, Rikak 51; Müslim, Cennet 8.

semanın ötesinde bir deniz var. Bunun üst sathı ile dibi arasında iki sema arasındaki mesafe kadar mesafe var. Bunun da gerisinde sekiz adet yabani keçi var. Bunların tırnakları ile dizleri arasında iki sema arasındaki mesafe gibi uzaklık var, sonra bunların sırtlarının gerisinde Arş var, Arş'ın da alt kısmı ile üst kısmı arasında iki sema arasındaki uzaklık kadar mesafe var, Allah, bütün bunların fevkindedir.⁴⁶⁸

Başka bir rivayette de yine anlamsız ve temelsiz abartılı ifadeler kullanılmıştır: “Resulullah: Allah'ın meleklerinden olan Arş'ın taşıyıcılarından bir melek hakkında rivayette bulunmam için bana izin verildi” dedi ve ilave etti: Onun kulak yumuşağı ile enseesi arasındaki uzaklık yedi yüz senelik mesafedir.⁴⁶⁹

Cehennem Kefareti Yahudi ve Hıristiyanlar

Hadislerde Müslüman bir kimse öldüğünde, Allah'ın ona bedel bir Yahudi veya Hıristiyan'ı cehenneme koyacağı iddia edilmiştir: “Resulullah buyurdular ki: Müslüman bir kimse öldü mü, Allah ona bedel bir Yahudi veya Hıristiyan'ı cehenneme koyar.”⁴⁷⁰ Başka bir rivayette de kıyamet günü olduğunda Allah'ın her Müslüman'a bir Yahudi ve Hıristiyan vereceği ve ona senin yerine cehenneme o girecek diyeceği iddia edilir: “Kıyamet günü Allah, her Müslüman'a bir Yahudi veya Hıristiyan verir ve ‘Bu senin cehennemden kurtuluş fidyendir’ buyurur.”⁴⁷¹ Bu türden rivayetlerin Kur'an'a ne kadar aykırı olduklarını anlamak zor değildir. Allah'a da peygamberimize de iftiralardan ve Ehli Kitab'ın cehennem kefareti kılarak Müslümanların cennete girmelerini garanti altına alan bu türden rivayetlerin kabul edilmeleri söz konusu değildir.

468 Tirmizi, Tefsir, Hakka, (3317); Ebu Davud, Sünnet 19, (4723); İbn Mace, Mukad-dime 13, (193).

469 Ebu Davud, Sünnet 19, (4727).

470 Müslim, Tevbe 50, (2767).

471 Müslim, Tevbe 49.

Kur'an'da Allah'a ve ahiret gününe inanarak hayra ve barışa yönelik işler yapan Yahudi ve Hıristiyanların ahirette mükâfatlandırılacakları söylenir: **“Şu bir gerçek ki, iman edenlerden, Yahudilerden, Hıristiyanlardan, Sâbiilerden Allah'a ve ahiret gününe inanıp barışa ve hayra yönelik iş yapanların, Rableri katında kendilerine has ödülleri olacaktır. Korku yoktur onlar için, tasalanmayacaklardır onlar.”** (Bakara Suresi 62).

Kitap Ehli Selam Vermeden Selam Vermemek ve Geçerken Yollarını Daraltmak

Yine bazı rivayetlerde Yahudi ve Hıristiyanlar ile karşılaşıldığında onlar selam vermeden selam verilmemesi ve kenardan geçmeleri için yolun daraltılması söylenir: “Resulullah buyurdular ki: Hıristiyan ve Yahudilerle karşılaşıncı önce siz selam vermeyin onlar size versinler, siz mukabele edin. Bir yolda onlarla karşılaşıncı (kenardan geçmeleri için) yolu onlara daraltın.”⁴⁷² Buna rağmen başka bir rivayette kişi ayrımı yapılmaksızın önce selam vermek övülür: “İnsanların Allah katında en makbul olanları, selama ilk başlayanlardır.”⁴⁷³ Bir başka rivayette ise yine ayrım yapılmaksızın iki kişi karşılaştığında kimin daha önce selam vereceği sorulduğunda peygamberimizin “Allah Teâlâ'ya daha yakın olan” şeklinde cevap verdiği söylenir.⁴⁷⁴ Bu rivayete göre de önce selam vermek takva göstergesidir. İlk rivayete bakılacak olursa önce Ehli Kitabın selam vermesini beklemek, bu son rivayete göre onların Allah'a daha yakın olduğunu söylemektir. Yine başka bir rivayet de şu şekildedir: “İslâm'ın hangi özelliği daha hayırlıdır, diye sordu? Resul-i Ekrem: ‘Yemek yedirmen, tanıdığın ve tanımadığın herkese

472 Müslim, Selam 13, (2167); Tirmizi, İsti'zan 12, (2701); Ebu Davud, Edeb 149, (5205).

473 Ebu Davud, Edeb 133.

474 Tirmizi, İsti'zan 6.

selâm vermendir' buyurdu.⁴⁷⁵ Bu rivayete göre de kişi ya da inanç ayrımı yapmadan hatta tanımadığımız kişilere de selam vermemiz vurgulanmıştır.

Bir başka rivayette de Kitap Ehli selam verdiğinde onlara sadece “Ve Aleykum” (üzerinize) denilmesi söylenir: “Kitap Ehli olanlar size selâm verdiklerinde, onlara: Ve aleyküm, deyiniz.”⁴⁷⁶ Oysa bilindiği gibi Kur’an ayetleri açık bir şekilde, bize selam veren birine daha güzeli ile ya da aynı şekilde selam vermemizi söyler: **“Bir selamla selamlandığımızda, siz ondan daha güzeliyle selam verin ya da aynıyla karşılık verin...”** (Nisa Suresi 86). Görüldüğü gibi rivayetler uydurulurken ve aktarılırken kendi içlerindeki tutarsızlıklarına bakılmaksızın aktarılmışlardır.

Oysa Kur’an’da açık bir şekilde Yahudi ve Hıristiyanlar içinden zulme bulaşmayanlar ile olabilecek en güzel şekilde ilişki kurmak ve gerektiğinde yine güzel bir şekilde mücadele etmenin önemi vurgulanır: **“İçlerinde zulmedenleri hariç olmak üzere, Kitap Ehliyle en güzel olan bir tarzın dışında mücadele etmeyin. Ve deyin ki: Bize ve size indirilene iman ettik; bizim ilahımız da, sizin ilahınız da birdir ve biz O’na teslim olmuşuz.”** (Ankebut Suresi 46).

Savaşta Gece Baskınlarında Kadın ve Çocukların Öldürülmesi

Bir rivayette “Gece müşriklere yapılan baskınlarda kadın ve çocuklar da ölüyor, bunun hükmü nedir?” şeklindeki soruya peygamberimizin “Onlar da onlardan (müşrik olanlardan)dır” diye cevap verdiği iddia edilmiştir.⁴⁷⁷ Peygamberimizin böyle bir şeye razı olmayacağı bellidir. Bu duruma karşı çıktığına, çocuk

475 Buhari, İman 20; İsti’zan 9, 19; Müslim, İman 63; Ebu Davud, Edeb 131; Nesai, İman 12.

476 Buhari, İsti’zan 22, Mürteddin 4; Müslim, Selâm 6-9.

477 Buhari, Cihad, 146; Müslim, Cihad, 26 (1745).

ve kadınların öldürülmemesini söylediğine dair bazı rivayetleri de görmek mümkündür.⁴⁷⁸ Yine bir rivayette peygamberimizin, savaş esnasında öldürülen bir kadın görünce kadın ve çocukların öldürülmelerini yasakladığı söylenmiştir: “Resulullah’ın katıldığı gazvelerden birinde öldürülmüş bir kadın bulundu. Resulullah bunun üzerine kadınları ve çocukları öldürmeyi yasakladı.”⁴⁷⁹ Bu rivayetten hareketle peygamberimizin bu olaya şahit olmadan önce kadın ve çocukların öldürülmelerini yasak etmediği görülmektedir. Dolayısıyla bu da kendi içinde çelişki oluşturmaktadır. Birçok rivayette olduğu gibi bu türden kadın ve çocukların öldürülmesine izin verdiği şeklindeki rivayetlerde de peygamberimize açık bir şekilde iftira edildiği ortadadır.

Bununla birlikte savaş halinde bu ayrımı yapmanın zor olduğu ve özellikle kadın ve çocukları öldürmek gibi bir kasıt olmasa da bunu kontrol etmenin mümkün olmadığı iddia edilebilir. Ancak böyle bile düşünülse peygamberimizin “Onlar da onlardandır” şeklinde umursamaz bir tavır ile cevap vermeyeceği kesindir. Şayet bu şekilde bir soruya muhatap olmuşsa ve bu duruma engel olmak gerçekten zor ise muhtemelen “İmkân dâhilinde bundan sakının. İstemeden kıydığımız masum canlar sebebiyle Allah bizleri affetsin.” türünden bir cevap vermiştir. Rahmet peygamberini savaşta bile olsa kadın ve çocukların ölümünü umursamaz biri olarak gösteren rivayetleri kabul etmek mümkün değildir.

Misafir Etmek İstemeyen İnsanlardan Zorla Mallarının Alınması

Birçok hadis rivayetinde peygamberimizin ağzından çıkması mümkün olmayacak türden sözlerin ona isnat edildiğini görmek

478 Ebu Davud, Cihad, 90.

479 Buhari, Cihad 147, 148; Müslim, Cihad 24, (1744); Tirmizi, Cihad 19, (1569); Ebu Davud, Cihad 34, (1667); Ibnu Mace, 30, (2841).

mümkündür. Bunlardan biri de kendilerini misafir etmek istemeyen kimselerin misafire sunulacak kadarki ikramlarının onlardan zorla alınabileceğini söylediği iddia edilen rivayettir: “Resulullah’a dedim ki: ‘Siz, bizi (sefere) gönderiyorsunuz. Bir yere vardığımız zaman, ahalisi ihtiyaçlarımızı görmezlerse ne yapmalıyız?’ (Resulullah bize) şu cevabı verdiler: Bir kavme inince, onlar misafire davranılması gereken muameleyi size de yaparlarsa ikramlarını kabul edin. Aksi takdirde, misafire yapmaları gereken ikram kadarını onlardan (zorla da olsa) alın.”⁴⁸⁰ Görüldüğü gibi bu tür rivayetler ile peygamberimiz, gerektiğinde zorbalık yaparak ihtiyacın giderilmesine ruhsat tanıyan biri olarak gösterilmiştir. Bu tür iddiaların kabul edilmesinin mümkün olmadığı açıktır.

Evlilik Niyetinde Olunan Kadınlara Röntgencilik Yapılması

Hadis rivayetlerindeki cinsel içerikli sapkın iddialardan biri de evlenmeye niyet edilen kadınların evliliğe sevk eden yerlerine önceden bakılması şeklindeki rivayettir. Hatta bir rivayete göre bir sahabe bu niyette olduğu bir kadının onu evliliğe teşvik eden yerlerini gizli gizli röntgenlemiştir: “(Câbir b. Abdillâh): ‘Resûlullah: ‘Biriniz bir kadına dünürlük yaptığı zaman kendisini o kadınla evlenmeye sevk eden organlara bakmaya imkân buluyorsa; bunu yapsın’ buyurdu. (Câbir): ‘Ben bir cariyeye evlenmek istedim, bunun üzerine (onun haberi olmadan görebilmek için) onu gizli gizli gözetlemeye başladım. Nihayet beni kendisiyle evlenmeye sevk eden organlarını gördüm de onunla evlendim.’⁴⁸¹ Bir kişiyi evliliğe sevk eden organlara bakılmasından kadının imanının, kalbinin ya da davranışlarının kastedilmediği açıktır. Bu türden ahlaksız ve sapkın davranışlar ancak hadis rivayetlerinde görülebilir.

480 Buhari, Edeb 85, Mezalim 18; Müslim, Lukata 17, (1727); Ebu Davud, Et’ime 5, (3752); Tirmizi, Siyer 32, (1589).

481 Ebu Davud, Nikah 17, (2082).

İslami bir evliliğin ancak görücü usulü ile olabileceğini iddia edenlere bu türden rivayetler hakkındaki düşüncelerini sormak gerekir.

Zina Yapan Sahabelerin Kendilerini Israrla Öldürtmek İstemeleri

Bir rivayette Maiz İbnu Malik isimli bir sahabenin zina yaptığı ve peygamberimize gelerek kendisine recm cezasının yani taşlanarak öldürülmenin uygulanması noktasında ısrar ettiği iddia edilmiştir. Yine aynı rivayette bir kadının da aynı şekilde gelerek ısrarla recmedilmek istediği iddia edilmiştir: “Resulullah’a, Maiz İbnu Malik el-Eslemi gelerek: ‘Ey Allah’ın Resülü, ben nefsimi zulmettim, zina rezilliğini işledim, beni temizlemeni istiyorum’ dedi. Resulullah onu reddetti (geri çevirip meselenin üzerine gitmedi). Ancak Maiz ertesi gün tekrar geldi. Yine: ‘Ey Allah’ın Resülü, ben zina rezilliğini işledim!’ diye ikinci sefer itirafta bulundu. Adamı ikinci sefer geri çeviren Resulullah adamın kavmine birisini yollayarak: ‘Onun aklında bir noksanlık biliyor musunuz, normal bulmadığınız bir davranışına rastladınız mı?’ diye tahkik ettirdi. Ancak hep beraber: ‘Biz onu gördüğümüz kadarıyla, aramızdaki salih kişilere denk akıl (ve feraset) sahibi biliyoruz’ dediler. Maiz üçüncü sefer müracaatta bulundu. Hz. Peygamber onlara yine birini göndererek adam hakkında sordurdu. Yine ne kendinde, ne aklında bir kusur olmadığını söylediler. Adam dördüncü sefer müracaat edince, ona bir çukur kazdırdı. Taşlanmasını emretti ve taşlandı. Gamidiye adında bir kadın da gelerek: ‘Ey Allah’ın Resülü, beni niye reddediyorsun. Görüyorum ki, beni de Maiz gibi geri çevirmek istiyorsun. Allah’a kasem olsun ben hamileyim de!’ dedi. Hz. Peygamber: ‘Öyle ise hayır. Sen git ve çocuğu doğurunca gel’ dedi. Kadın gitti, çocuğu doğurunca, bir beze sarılmış olarak çocukla geldi. ‘İşte çocuk, doğurdum!’ dedi. Resulullah: ‘Git, sütten kesinceye kadar emzir, sonra gel!’ buyurdu. Kadın gitti, o çocuğu sütten

kesince çocukla birlikte geldi. Çocuğun elinde bir ekmek parçası vardı. ‘Ey Allah’ın Resulü, işte çocuk, sütten kestim, yemek de yedi’ dedi. Resulullah çocuğu alıp, Müslümanlardan birine teslim etti. Sonra bir çukur kazılmasını emir buyurdu. Göğsüne kadar derinlikte bir çukur kazıldı. Bundan sonra halka taşlamalarını emretti. Herkes taşıladı. Halid İbnu Velid elinde bir taş ilerledi, başına attı. Kan yüzüne fışkırmıştı, kadına küfretti. Resulullah Halid’in kadına küfrettiğini işitince: ‘Ey Halid ağır ol!’ dedi ve ilave etti: ‘Nefsimi kudret elinde tutan Zat-ı Zülcelal’e kasek olsun, bu kadın öyle bir tövbe yaptı ki, şayet alışverişte sahtekârlık yapanlar aynı tövbe ile tövbe yapsalardı, onların bile mağfiretine yeterdi.’ Sonra Resulullah (tefkın) emretti. Kadının üzerine namaz kıldırıldı ve defnedildi.⁴⁸²

Bu rivayet de neresinden tutarsanız elinizde kalacak türden rivayetlerden biridir. Allah kullarına tövbe nasip etmişken şayet bu kişi zina yapmış bile olsa -üstelik zina yaptığı söylenen kişi salih birisi olarak biliniyorken- neden ısrarla kendini öldürtmek istediğini anlamak mümkün değildir. Peygamberimizin geri çevirerek dikkate almaması da ayrı bir garipliktir. Sonunda da “siz kaşındınız” derecesine tutup taşlanarak öldürölmelerini emrettiğinin söylemesi de açık bir iftiradır. Rivayeti aktaran kişinin tüm bu süreçleri anlık olaylar gibi gözlemleyerek anlatması da ayrı bir tutarsızlıktır. Kadının çocuğu doğurması ve sütten kesmesi en az iki yıl sürer. Çocuğunu yalnızlığa terk ederek ısrarla kendini öldürtmek istemesi kabul edilebilir değildir. Peygamberimizin emzirmeyi yeni kesmiş bir annenin evladından ayrılmasına ve taşlanarak öldürölmesine rıza göstermeyeceği açıktır. Öte taraftan Müslüman olmadan önce girilen savaşlarda birçok Müslüman’ı öldüren ya da öldürölmelerine sebep olan ve sonradan tövbe ederek Müslüman olan Halid İbnu Velid’in sırf zina suçunu işlediği için bir kadına bu şekilde kin ve öfke

482 Müslim, Hudud 22, (1695); Ebu Davud, Hudud 24, 25, (4434, 4441).

ile muamele etmesinin kabul edilmesi de mümkün değildir. Bu kadından çok daha büyük günahlara girmiş ve tövbe ederek Allah'ın rahmetine sığınmış birisinin bu şekilde bir günaha giren kişiyi herkesten çok anlaması gerekir. Alenen yapılan zinanın cezası ayetler ile belirlenmiştir. Bunun aksinin iddia edilmesi ve bu türden hikâyeler uydurularak peygamberimize iftira edilmesi kabul edilemez.

Peygamberlerin Cesetlerinin Çürümesinin Yeryüzüne Haram Kılınması

Birçok hadis rivayetinde, Allah'ın yeryüzünde yaratmış olduğu kanunlarının hiçe sayılarak çeşitli iddialarda bulunduğu görülmektedir. Bu türden iddialardan biri de peygamberlerin cesetlerinin çürümediği yani toprak tarafından yenmediği iddiasıdır. Oysa Kur'an ayetlerinden açıkça görüldüğü üzere peygamberler de bizler gibi insandırlar. Dolayısıyla bizim tabi olduğumuz doğa kanunlarına onlar da tabidirler. Bu iddialara göre Allah yeryüzüne, peygamberlerin cesetlerini yemeyi haram kılmış ve peygamberler her zaman diri ve rızka mazhar kılınmışlardır. Hatta peygamberimizin, kendisine verilen selamlardan haberdar olduğunu çünkü tüm bunların kendisine bildirildiğini söylediği iddia edilmiştir: “Resulullah buyurdular ki: Cuma, en hayırlı günlerinizden biridir. Hz. Âdem (toprağı) o gün yaratıldı, o gün kabzedildi. (Kıyamette Sur'a) o gün üflenecek, sayha da o günde olacak. Öyleyse o gün bana salavatı çok okuyun. Zira salavatlarınız bana arz edilir. Orada bulunanlar: ‘Salavatlarımız size nasıl arz edilir? Siz çürümüş olacaksınız!’ dediler. Aleyhissalatu vesselam: ‘Allah Teâlâ Hazretleri, yeryüzüne peygamberlerin cesetlerini yemeyi haram kıldı’ buyurdular.”⁴⁸³ Peygamberimizin, Allah'ın apaçık ayetlerini hiçe sayarak bu türden sözler söylemesinin mümkün olmadığı açıktır. Peygamberimizin bu konuda ne

483 Ebu Davud, Salat 207 (1047); Nesai, Cuma 5, 45; İbn Mace, Cenaiz, 65.

söyleyeceği bellidir: “**De ki: Ben de yalnızca sizin gibi ölümlü bir insanım...**” (Fussilet Suresi 6). “**De ki: Ben de sadece sizin gibi bir insanım...**” (Kehf Suresi 110).

Kur’an Okurken Ağlayamıyorsak Yapılacaklar ve Kur’an’ın Tamamını Okumadan Okumuş Gibi Sevap Almanın Kısa Yolları

Söz konusu kitaplarda Kur’an surelerinin okunması ile ilgili de akıl almaz rivayetler yer almaktadır. Buna göre İhlas suresini okuyan kimsenin Kur’an’ın üçte birini,⁴⁸⁴ Zilzal suresini okuyan kimsenin Kur’an’ın yarısını, Kâfirun suresini okuyan kimsenin ise Kur’an’ın dörtte birini okumuş sayılacağı ifade edilir.⁴⁸⁵ Yasin suresini okuyan kişinin ise Kur’an’ın tamamını on defa okumuş gibi sevap alacağı iddia edilir.⁴⁸⁶ Yine başka bir rivayette Bakara suresinin sonundan iki ayeti geceleyin okuyan kimseye bu iki ayetin yeteceği söylenmiştir.⁴⁸⁷ Görüldüğü gibi Kur’an sureleri arasında da ayrıcalık ve yarıştırmaya yapılmış, Kur’an’ın okunma amacının dinin öğrenilmesi değil de sevap almak olduğu iddia edilmiş, alınacak ekstra sevaplar ile tamamının okunmasına pek de gerek olmadığı izlenimi verilmiş ve bu şekilde Kur’an’ın, âlemlere rahmet ve hidayet kaynağı olduğu gerçeği gölgelenmiştir.

Yine Kur’an, anlaşılmak üzere okunmak ve ayetleri üzerine derin derin düşünerek onları hayata taşımak için indirilmiştir. Oysa “Kur’an okurken ağlayın. Ağlayamıyorsanız, ağlar gibi yapın.”⁴⁸⁸ şeklindeki kimi hadis rivayetleri insanları riyakârlığa

484 Buhari, Fedailu’l-Kur’an 13, Tevhid 1; Müslim, Müsafirin 259, (811); Tirmizi, Sevalu’l-Kur’an 11, (2898); Nesai, İftihah 69, (2, 171); Ebu Davud, Vitr 18, Salat 353, (1961); İbn Mace, Edeb 52, (3787, 3788, 3789)

485 Tirmizi, Fedailu’l-Kur’an 10, (2896).

486 Tirmizi, Sevalu’l-Kur’an 7, (2889).

487 Buhari, Megazi 12, Fedailu’l-Kur’an 10, 17, 37; Müslim, Müsafirin 255, 256, (807-808); Ebu Davud, Salat 326, (1397); İbn Mace, 183, (1369); Tirmizi, Sevalu’l-Kur’an 4, (2884).

488 İbn Mace, İkametüssalah 176.

davet etmekte ve Kur'an okuyan kişinin ağlamak için kendisini zorlaması yani ağlar gibi yapması söylenmektedir. Bu rivayetten hareketle bazı kişiler Kur'an okurken ağlar gibi yapmakta ve samimiyetsiz görüntüler ortaya çıkmaktadır.

Allah'ın Zaman Olduğu ve Ahirette Baldırını Açacağı İddiası

Bir rivayette zamana sövülmemesi çünkü Allah'ın zaman olduğu iddia edilmiştir: "Resulullah buyurdular ki: Allah Teâlâ Hazretleri şöyle dedi: 'Âdemoğlu, zamana söverek beni üzüyor. Hâlbuki ben zamanım...'"⁴⁸⁹ Yine bir başka rivayet de benzer şekilde gelmiştir: "Resulullah buyurdular ki: '...Vay şu zamanın mahrumiyet hüsrânına!' diye kahırlı söz söylemeyin. Zira Allah'ın kendisi zamandır."⁴⁹⁰ Genelde bu rivayetlerden kastedilen şeyin Allah'ın zamanın sahibi yani yaratıcısı olduğu iddia edilir. Oysa rivayetlerde bu şekilde bir ifade ve açıklama yoktur. Doğrudan Allah'ın zaman olduğu söylenmiştir. Oysa gerçekte her şey gibi zaman da Allah tarafından yaratılmıştır. Allah zamandır demek, zamanı Allah'a eş koşmak anlamına gelebilir ki bunun kabul edilmesi mümkün değildir.

Bir başka hadis rivayetinde ise Allah'ın ahirette peygamberlerimize kendini tanıtmak için bacağına açıp göstereceği ve yine ahirette Allah baldırını gösterince her mümin erkek ve kadının ona secde edeceği iddia edilmiştir.⁴⁹¹ Allah ile ilgili bu türden yakışıksız ifadelerin kullanılması kabul edilemez. Aynı zamanda ahirette Allah'ın kendisini tanıtmasının ne demek olduğunu anlamak mümkün değildir. Din gününün sahibi ve her şeyin yaratıcısı

489 Buhari, Edeb 101, Tefsir, Casiye 1, Tevhid 35; Müslim, Elfaz 2, (2246); Ebu Davud, Edeb 181, (5274).

490 Buhari, Edeb 101; Müslim, Elfaz 516, (2246, 2247); Ebu Davud, Edeb 81, (4974).

491 Buhari, Tefsir, Nun vel-Kalem 2, Tefsir, Nisa 8, Tevhid 24; Müslim, İman 302, (183).

olan Allah'ın böyle bir şeye ihtiyaç duymayacağını anlamak zor olmasa gerek.

Allah'ın Elinin Serinliğinin Peygamberimiz Tarafından Hissedildiği İddiası

Yine hadis rivayetlerinde peygamberimizin: “Bu gece Rabbim bana en güzel bir surette geldi ve: “Ey Muhammed” dedi. “Buyur Rabbim, emrindeyim!” dedim. “Mele-i A’la’da bulunanların nelerde yarıştıklarını biliyor musun?” dedi. “Hayır!” dedim. Bunun üzerine elini omuzlarımla arasına koydu. Hatta onun serinliğini göğüslerimde hissettim.”⁴⁹² dediği iddia edilmiştir. Bu türden iddiaların ne kadar temelsiz oldukları birçok ayet ile sabittir. Kur’an’da neden bu tür anlatımlar yoktur? Çünkü Kur’an, Allah tarafından vahyedilmiş ilahi bir kelimedir. Bu tür temelsiz iddialar neden hadis rivayetlerinde vardır? Çünkü hadis rivayetlerinin tamamına yakını insanlar tarafından uydurularak peygamberimize isnat edilmişlerdir. Bu türden rivayetler olunca önüne gelenin Allah ile peygamberimiz ile görüşmesine ve onlardan birtakım emir ve talimatlar aldığını iddia etmesine şaşırmamak gerekir. Kur’an sapa sağlam bir din inşa eder. Rivayetler ise bu dinin temelini dinamit döşer. Kur’an hak ile batılı birbirinden ayırır ve kendisine uyanları dosdoğru yola kılavuzlar ve ayaklarını yere sağlam bastırır.

Allah'ın Kıskanç Olması ve Övgüden Hoşlanması

Bazı hadis rivayetlerinde Allah ile ilgili yakışsız söz ve iddialarda bulunduğu görmek mümkündür. Bunlardan biri de Allah'ın kıskanç (gayur) olduğunun iddia edildiği rivayetlerdir. Bilindiği gibi kıskançlık olumsuz anlam taşıyan bir ifadedir. Aynı ifade başka hadislerde insanların birbirlerini kıskanmaları için de kullanılmıştır. Her ne kadar bu türden hadisleri yorumlayanlar

492 Tirmizi, Tefsir, Sad, (3231, 3232).

bu ifade Allah için kullanıldığında razı olmadığı şeylerin kulları tarafından yapılması ya da kendisine verilmesi gereken sevginin başkalarına verilmesi sonucunda Allah'ın kıskanması şeklinde yorumlanmaya çalışılsa da, bu gibi ifadelerin Allah için kullanılmasının doğru olmadığı açıktır. Kur'an'da Allah için bu türden ifadelerin bulunmaması, peygamberimizin bu ifadeleri kullanmasının mümkün olmadığını anlamak için yeterlidir.

Bir rivayette peygamberimizin şöyle söylediği iddia edilmiştir: “Resulullah buyurdular ki: Allah kıskançtır, mümin de kıskançtır. Allah'ın kıskanması, müminin Allah'ın haram ettiği şeyi yapmasıdır.”⁴⁹³ Başka bir rivayette ise hem Allah'tan daha kıskanç birisinin olmadığı hem de övülmekten Allah kadar hoşlanan kimsenin bulunmadığı ve bu yüzden Allah'ın kendisini övdüğü söylenmiştir: “Resulullah'ı işittim, şöyle diyordu: Allah'tan daha kıskanç kimse yoktur. Bu sebeptendir ki fevahişin (cinsel içerikli işler de dâhil her türlü kötü ve çirkin işlerin) açığını da kapalıısını da haram kıldı. Medihten (övgüden) Allah kadar hoşlanan bir kimse de yoktur. Bu sebeptendir ki nefsini methetmiştir.”⁴⁹⁴

Bir diğer rivayette de eşini başka bir adam ile münasebet halinde yakalayan kişinin kıskançlığından hareketle peygamberimizin bu kişiden daha kıskanç olduğunu, Allah'ın da kendisinden daha kıskanç olduğunu söylediği iddia edilmiştir: “Sad İbnu Ubade dedi ki: ‘Ey Allah'ın Resülü, ben zevcemle birlikte bir adam yakalasam, dört şahit getirinceye kadar ona mühlet mi tanıyacağım?’ ‘Evet!’ buyurdu Aleyhissalatu vesselam. Sa'd: ‘Asla dedi, seni hakla gönderen Zat-ı Zülcelal'e yemin olsun, şahit aramazdan önce kılıcımı indiririm. Resulullah: Şu efendinizin söylediğine bakın! Evet, (biliyoruz ki) o kıskanç bir adamdır. Ama ben ondan da kıskancım, Allah da benden kıskanç.”⁴⁹⁵

493 Buhari, Nikâh 107; Müslim, Tevbe 36, (2761); Tirmizi, Rada 14, (1168).

494 Buhari, Nikâh 107, Tefsir, En'am 7, Tefsir Araf 1, Tevhid 15; Müslim, Tevbe 33, (2760); Tirmizi, Da'avat 97, (3520).

495 Müslim, Li'an 16, (1498); Ebu Davud, Diyat 12, (4532).

Yine aynı ifadenin bir insanın başka bir insanı kıskanması için kullanıldığını görmek mümkündür: “Peygamberin huzurunda bulunduğumuz sırada o, bize şöyle buyurdu: Ben bir kere uyurken kendimi Cennet’te gördüm. O sırada bir kadın (Ümm-i Süleym) bir köşkün yanında abdest almakta idi. (Yanımdaki Meleklerle) ‘Bu köşk kimin için (hazırlanmış) dir?’ diye sordum. Onlar: ‘Ömer İbn-i Hattâb için!’ dediler. (Buraya girmek istedim. Fakat) Ömer’in gayretini (kıskançlığını) hatırladım da hemen yüzümü arkama çevirdim. (Resulullah’ın bu latifeli müjdesi üzerine) Ömer (sevincinden) ağladı da: ‘Yâ Resulullah! Sana karşı mı kıskançlık edeceğim?’ dedi.”²⁴⁹⁶

Rivayetlerden de görüldüğü gibi Allah için kullanılan kıskanç ifadeyi, insanların birbirlerini kıskanmalarına benzer şekilde kullanılmıştır. Allah’ın, kendi koymuş olduğu sınırların kulları tarafından ihlal edilmesinden hoşnut olmayacağı yani buna rıza göstermeyeceği açıktır. Ancak bunun bu şekilde ifade edilmesinin onlarca yolu varken rivayetlerdeki örnekler üzerinden Allah’ın kıskanç olduğunun ve övgüden hoşlandığı için kendisini övdüğünü söylemenin doğru olmadığı ortadadır. Allah’ın övülüp yüceltilmesi, kulun kulluk bilincine vararak Rabbi karşısındaki konumunu ve O’na olan aidiyetini fark etmesi ve yaşantısını ona göre düzenlemesi içindir. Yoksa Allah, insanların kendilerini överek nefislerini kabartmalarındaki gibi övgüden hoşlanmaktan uzaktır. Kısacası Allah’ın, kimsenin övgüsüne ihtiyacı yoktur. Allah’ın yüceltilmesinin söylenmesi, kulun, kiminle muhatap olduğunu yani bir anlamda haddini bilmesi ve Rabbi ile bağının güçlü kalması içindir.

Allah’ın Dünya Semasına İnmesi ve Peygamberimize Salat Okunmadan Edilen Duaların Allah’a Ulaşmaması

Rivayetlerde Allah’ın dua edenlere icabet etmek üzere her gece gecenin son üçte biri girince dünya semasına indiği iddia

edilmiştir.⁴⁹⁷ Yine peygamberimizin “Dua sema ile arz arasında durur. Bana salat okunmadıkça, Allah’a yükselmez.”⁴⁹⁸ “Birisine bana selam verdiği zaman ona karşılık vermem için Allah ruhumu bana iade eder.”⁴⁹⁹ “Hiçbir peygamber, cennetteki makamını görmeden kabzolunmaz. Bundan sonra hayatı devam ettirilir veya öbür dünyaya gitme hususunda muhayyer (seçimine) bırakılır.”⁵⁰⁰ dediği iddia edilmiştir.

Dua ve tövbelerde Allah ile kul arasında hiçbir vasıta yoktur. Kul, halini doğrudan Rabbine arz eder. Peygamberimizi Allah ile kulu arasına sokmaya çalışmak ve ona salavat okumadıkça yapılan duanın Allah’a ulaşmayacağını iddia etmek, bunca Kur’an ayetini hiçe sayarak iftira etmek demektir. Yine peygamberimize kendisine verilen selama karşılık vermesi için ruhunun iade edildiği ve peygamberlerin dünyadayken cennetteki makamlarını gördükleri iddiaları da temelsiz rivayetlerdir.

Peygamberimiz Zalimce İşkenceler Yapmış ve Deve İdrarı İçilmesini Tavsiye Etmiş Olabilir Mi?

Bir hadis rivayetinde peygamberimiz işkenceci ve zalim olarak gösterilir: “Ukl ve Ureyne kabilelerinden bir grup insan, Resulullah’ın yanına gelip: “Ey Allah’ın Resülü! Biz hayvancılıkla uğraşıp sütle beslenen (çöl) insanlarıyız, (çift-çubukla uğraşan) köylüler değiliz” dediler. Bu sözleriyle, Medine’nin havasının kendilerine iyi gelmediğini ifade ettiler. Resulullah, onlara (hazineye ait) develerin ve çobanın (bulunduğu yeri) tavsiye etti. Kendilerine oraya gitmelerini, develerin sütlerinden ve bevillerinden (idrarlarından) içmelerini söyledi.

497 Buhari, Tevhid 35, Teheccüd 14, Da’avat 13; Müslim, Salatu’l-Müsafirin 166, (758); Tirmizi, Da’avat 80, (3493); Ebu Davud, Salat 311, (1315).

498 Tirmizi, Salat 352, (486).

499 Ebu Davud, Menasik 100, (2041).

500 Buhari, Megazi 83, 84, Tefsir, Nisa 13, Marda 19, Da’avat 29, Rikak 41; Müslim, Fezail 87, (2444); Tirmizi, Da’avat 77, (3490).

Gittiler, Harra bölgesine varınca, İslam'dan irtidad ettiler. Hz. Peygamber'in çobanını da öldürüp develeri sürdüler. Haber, Hz. Peygamber'e ulaştı. Resulullah, derhal arkadaşlarından takipçi çıkardı (yakalanıp getirildiler). Gözlerinin oyulmasını, ellerinin kesilmesini ve Harra'nın bir kenarına atılmalarını ve o şekilde ölüme terkedilmelerini emretti.⁵⁰¹ Bir diğer rivayet de şu şekilde gelmiştir: "Resulullah develerini çalanların (el ve ayaklarını) kestiği, gözlerini de ateşle oyduğu zaman..."⁵⁰² Şayet adamların çobanı öldürmelerinden dolayı bir ceza uygulanacaksa ölümüne neden olan kişi ya da kişilere kısas cezası uygulanır. Bu şekilde iddia edildiği gibi bir uygulamanın peygamberimize yakıştırılması son derece edep dışıdır. Görünen o ki bu tip rivayetleri kendi zalimliklerini meşrulaştırmak için uydurmuşlardır. Muhtemelen yapılan zulümlere tepki gösterenlere "Bakın peygamberimizin uygulaması var" demişlerdir.

Benzer bir rivayet de şu şekilde gelmiştir: Ureyne kabilesinden bir grup insan Medine'ye gelmişti. Burası sıhhatlerine iyi gelmedi, hastalandılar. Resulullah da onları sadaka develerinin bulunduğu yere gönderdi ve: "Sütlerinden ve bevillerinden (idrarlarından) için!" diye emir buyurdu. Onlar da içtiler ve iyileştiler.⁵⁰³

Hız. Aışe Dokuz Yaşındayken Peygamberimizle Birlikte Olduğu İftirası

Belki de peygamberimiz ve Hz. Aışe ile ilgili yapılmış en çirkin ve uygunsuz yakıştırmalardan biri, güvenilir kabul edilen kaynaklarda peygamberimizin Hz. Aışe ile altı yaşında evlendiği ve dokuz yaşına geldiğinde onunla cinsel ilişkiye girdiği iddiasıdır.

501 Buhari, Muharibin 16, 17, 18, Diyat 22, Vudu 66, Zekat 68, Cihad 152, Megazi 36, Tefsir, Maide 6, Tıbb 5, 6, 29; Müslim, Kasame 9, (1671); Tirmizi, Taharet 55, (72), E'ime 38, (1846); Ebu Davud, Hudud 3, (4364-4371); Nesai, Tahrimu'd-Dem 7, (7, 93-98); İbn Mace, Hudud 20, (2578).

502 Ebu Davud, Hudud 3, (4370); Nesai, Tahrimu'd-Dem 7, (7,100).

503 Tirmizi, Tıbb 6, (2043).

Bu türden rivayetler peygamberimizi itibarsızlaştırmak ve bir anlamda sapkın göstermek için uydurulmuş rivayetlerdir. Bu rivayet şu şekildedir: “Resulullah, ben altı yaşında iken benimle evlendi. Medine’ye geldik. Beni’l-Haris İbnu’l-Hazrec kabilesine indik. Ben hummaya yakalandım. Saçlarım döküldü, (İyileşince) saçım yine uzadı. Annem Ümmü Ruman, ben arkadaşlarımla salıncakta oynarken, bana geldi, benden ne istediğini bilmeksizin yanına gittim. Elimden tuttu. Evin kapısında beni durdurdu. Evimizde, ensardan bir grup kadın vardı. “Hayırlı, bereketli olsun!”, “Uğurlu mübarek olsun!” diye dualar, tebrikler ettiler. Annem beni onlara teslim etti. Onlar kılık-kıyafetime çeki düzen verdiler. Beni, (kuşluk vakti aniden) Resulullah’ın gelişinden başka bir şey şaşırtmadı. Annem beni O’na teslim etti. O gün ben dokuz yaşında idim.”⁵⁰⁴

Konu ile ilgili bir diğer rivayet Hz. Aişe’nin peygamberimizin yanındayken çocuk yaşlarda olduğu iftirasını desteklemektedir: “Resulullah’ın yanında bebeklerle oynardım. Arkadaşlarım (da oynamak için) yanıma gelirlerdi. Resulullah (aleyhissalatu vesselam) (eve gelince, utanarak) saklanırlardı. Ama Aleyhissalatu vesselam onları tekrar bana gönderirdi. Beraber oynamaya devam ederdik.”⁵⁰⁵ Söz konusu bu iki rivayetten görüldüğü gibi peygamberimizin bebeklerle oynayan altı yaşlarında bir çocuk ile evlendiği ve dokuz yaşına geldiğinde de onunla gerdeğe girdiği iddia edilerek peygamberimize açıkça iftira atılmıştır.

Kur’an’da açık bir şekilde evlilik için tarafların reşit olmalarına vurgu yapılmıştır. **“Yetimleri, nikâha erişecekleri çağa kadar deneyin; şayet kendilerinde bir (rüşd) olgunlaşma gördünüz mü, hemen onlara mallarını verin. Büyüyecekler diye israf ile çarçabuk yemeyin...”** (Nisa Suresi 6). Rüşde ermeden yani doğru

504 Buhari, Nikâh 38, 39, 57, 59, 61; Müslim, Nikâh 69, (1422); Ebu Davud, Nikâh 34, (2121), Edeb 63, (4933, 4934, 4935, 4936, 4937); Nesai, Nikâh 29, (6, 82).

505 Buhari, Edeb 81; Müslim, Fedailü’s-Sahabe 81, (2440); Ebu Davud, Edeb 62, (4931, 4932).

ile yanlışı, iyi ile kötüyü birbirinden ayırabilecek bir olgunluğa ulaşmadan, nikâha erişme çağına gelinemeyeceği anlaşılmaktadır. Üstelik ayette, bu kişiler büyüyerek reşit olmadan önce acele ile mallarının israf edilmemesi emredilmiştir. Dolayısıyla bu olgunluğa gelmemiş biri ile evlenilmesi mümkün değildir. Buna rağmen birçok konuda Allah'ın ayetlerini hiçe sayarak sapkınlıklarını meşru bir zemine dayandırmak isteyenlerin bunu peygamberimize iftira ederek yapmış olduklarını anlamak zor değildir. Bu türden rivayetler sebebiyle bazı Müslüman ülkelerde küçük yaştaki kız çocukları ile evlenildiği ve gerdek gecesi ağır yaralanmalar ve ölümlerle sonuçlanabilen facialar ile karşılaşılabilirdiği görülmektedir. İnsanın kanını donduran bu tür eylemlerin sebebi din adına uydurulan hadis rivayetleridir.

Hadislerde Kadına Bakış

Hadislerin önemli bir kısmı erkek egemen bir anlayış ve dille uydurulup rivayet edildiği için, uydurulan dinde kadının sıradan bir eşya kadar değeri yoktur. Oysa Kur'an, kadın ve erkeğin yaratılışları itibarıyla doğal olarak farklı özellikleri olduğuna dikkat çekse de erkek ve kadının birbirlerine üstünlükleri olmadığını, üstünlüğün takvada (dinde titizlik) olduğunu vurgular. Günümüz dünyasındaki en gelişmiş ülkeler için bile oldukça yeni olan kadına özgür bir birey olarak bakma anlayışının, yedinci yüzyılda Kur'an tarafından ortaya konulduğu görülmektedir. Özellikle Kur'an'ın indiği dönem ve toplumun sosyal yapısı dikkate alındığında bu, tam anlamıyla devrimsel bir anlayıştır. Buna rağmen Kur'an'dan önce kadının pek bir önem ve değerinin olmadığı Arap toplumuna bu değişim ağır gelmiş, peygamberimizin vefatından sonra yavaş yavaş eski kültür ve adetlere dönmeye başlanmış ve muhtemelen "Böyle olursa bu kadınlar ile başa çıkamayız" mantığı ile Kur'an'ın kadına verdiği değer ve haklar zamanla, hemen hepsi erkek olan fıkıhçı, hadisçi ve tefsirciler tarafından yavaş yavaş ellerinden alınmıştır. Bu

tavrı meşrulaştırmak için de peygamberimiz üzerinden kadınlar ile ilgili birçok hadis uydurulmaya başlanmıştır.

Hadislerde kadının cennete girme vizesi erkeğin elindedir. Çünkü kadınların erkekleri hoşnut etmeleri, cennete girmelerinde önemli bir etken olarak sunulmuştur. Kur'an'da ise cennete girme vizesi erkek olsun kadın olsun kendi hazırlamış oldukları sonucunda, sadece Allah'ın elindedir. Hadislerde kadın, kocasının kulu, kölesi ve cinsel bir objedir. Kur'an'da ise koruyup gözetmesi, sevgi ve merhamet duyması gereken eşidir. "Hadisler olmadan Kur'an bir hiçtir" derecesinde açıklamalar yapanlar, hesap günü Allah'ın huzurunda nasıl duracaklar? Buhari, Müslim, Tirmizi, Ebu Davud, Nesai ve İbn Mace gibi kişiler tarafından derlenen ve güvenilir kabul edilen hadis kitaplarında kadınlar ile ilgili akıl almaz ifadeler yer alır:

Kadınların akıllarının ve dinlerinin eksik olduğu,⁵⁰⁶ kaburga kemiğinden yaratıldıkları için eğri oldukları, bu yüzden tam olarak düzeltilmelerinin mümkün olmadığı ve ondan sadece kendisinde mevcut eğrilikle birlikte yararlanılabileceği,⁵⁰⁷ kadınların kocalarına ihanet etmelerinin sebebinin Havva olduğu,⁵⁰⁸ erkeğe karısını neden dövdüğünün sorulamayacağı,⁵⁰⁹ cehennem halkının çoğunluğunun kadınlardan oluştuğu,⁵¹⁰ kadınların çoğunluğunun cehennem odunu olduğu,⁵¹¹ cennet sakinlerinin en azının kadınlar olduğu,⁵¹² uğursuzluğun üç şeyde

506 Buhari, Hayz 6, Zekat 44, İman 21, Kûsuf 9, Nikâh 88; Müslim, Kûsuf 17, (907), İman 132, (79); Nesai, Kûsuf 17, (3, 147).

507 Buhari, Nikâh 79, Enbiya 1, Edeb 31, 85, Rikak 23; Müslim, Rada 65, (1468); Tirmizi, Talak 12, (1188).

508 Buhari, Enbiya 1, 25; Müslim, Rada 63.

509 Ebu Davud, Nikâh 43, (2147).

510 Buhari, Hayz 6, Müslim, İman 132.

511 Buhari, İydeyn 7; Müslim, İydeyn 4, (885); Ebu Davud, Salat 248, (1141); Nesai, İydeyn 19, (3, 186,187).

512 Müslim, Zikir 95, (2738).

olduğu (at, kadın, ev),⁵¹³ önünde sütre (bir engel) olmadığı halde namaz kılarken önünden geçtiği takdirde namazı bozan şeylerin köpek, eşek, domuz, Yahudi, Mecusi ve kadın olduğu,⁵¹⁴ erkek hanımını yatağa davet ettiğinde kadın imtina edip gelmezse ve erkek öfkelenmiş olarak sabahlarsa kocası ondan razı oluncaya kadar semada olan meleklerin kadına gazap ve lanet edecekleri ve küskünlükle kocasının yatağından ayrı olarak sabahlayan kadının, melekler tarafından lanetleneceği iddia edilmiştir.⁵¹⁵

Yine hadis rivayetlerinde peygamberimizin: “Şayet ben bir insanın başka bir insana secde etmesini emrederdim, kadına, kocasına secde etmesini emrederdim.”⁵¹⁶ “Şayet bir adam karısına, kırmızı bir dağdan siyah bir dağa, siyah bir dağdan kırmızı bir dağa (taş) taşımasını emretseydi, kadına düşen bu işi yapmaktı.”⁵¹⁷ “Allah’a yemin ederim ki kadın, kocasının hakkını ödeyinceye kadar, Rabbinin hakkını ödeyemez! Eğer kadın deve semeri üzerinde iken, kocası onunla cinsel ilişkiye girmek istese kadın kocasına mani olamaz!”⁵¹⁸ “Bir koca karısına ihtiyaç duyup da onu yanına çağırdığında, kadın ocak başında bile olsa hemen kocasının yanına gelsin.”⁵¹⁹ “Hangi kadın, kocası kendisinden razı olarak vefat ederse cennete girer.”⁵²⁰ “Dünyadan ve kadından sakının, erkeklere, kadından daha zararlı bir fitne bırakmadım”⁵²¹ “İşlerini kadına havale eden bir topluluk iflah

513 Buhari, Cihad, 47; Nikâh, 18; Tıp, 43,54; Müslim, Selam, 115; İbn Mace, Nikâh, 55; Tirmizi, Edeb, 58.

514 Buhari, Salat 90, İlm 18, Ezan 161, Cezau’s-Sayd 25; Müslim, Salat 254, (504); Ebu Davud, Salat 110, 113 (703, 704, 715, 716, 717); Tirmizi, Salat 252, (337); Nesai, Kible 7, (2, 64, 65).

515 Buhari, Nikâh 86, Bed’ü’l-Halk 6; Müslim, Nikâh 120-122 (1436); Ebu Davud, Nikâh 41, (2141).

516 Tirmizi, Rada 10, (1159).

517 İbn Mace, Nikâh 4, (1852).

518 İbn Mace, Nikâh 4, (1852).

519 Tirmizi, Rada 10, (1159).

520 Tirmizi, Rada 10, (1161).

521 Buhari, Nikâh 17; Müslim, Zikr 97, (2740); Tirmizi, Edeb 31, (2781).

olmaz"⁵²² "İşleriniz kadınlara kalırsa sizin için yerin altı, üstünden (ölmek, yaşamaktan) daha hayırlıdır."⁵²³

"Bir kadın kocası yanındayken onun izni olmadan oruç tutamaz. Kocasının izni olmadan bir kimseyi evine alamaz."⁵²⁴ "Dünyada bir kadın kocasını üzerese o kimsenin hurilerden olan hanımı o kadına şöyle seslenir: Allah canını alsın! Üzme onu! O senin yanında şimdilik misafirdir. Yakında senden ayrılıp bize kavuşacaktır."⁵²⁵ dediği iddia edilmiştir.

Bununla beraber peygamberimizin; takma saç takan ve taktıran, dövme yapan ve yaptıran,⁵²⁶ kaşları incelten ve incelttiren, yüzündeki tüylerini yolduran, seyrek dişli güzel görünmek için ön dişlerinin aralarını yontan kadınların lanetlenmiş olduklarını söylediği⁵²⁷ ve bir mecliste insanlarla sohbet ederken güzel bir kadın gördüğü (başka bir rivayette ise yolda giderken bu kadını gördüğü), hemen eve gidip eşi Zeyneb ile birlikte olduğu sonra da meclise geri dönüp "Kadın şeytan suretinde gelir, şeytan suretinde gider. Şayet biriniz bir kadın görürse kendi eşine gitsin. Bu onun içindekini giderir."⁵²⁸ dediği iddia edilmiştir.

Görüldüğü gibi güvenilir kabul edilen hadis kaynakları âlemlere rahmet olarak gönderilmiş olan peygamberimize iftiralar atan, özel hayatını çarpıtın ve onu, kadın düşmanı gibi gösteren birçok uydurma rivayeti ihtiva etmekte ve esasen bu türden iddialar ile peygamberimiz itibarsızlaştırılmaktadır. Söz konusu bu rivayetleri reddederek uydurma olduklarını söylemek varken, bu rivayetleri kutsal kabul ederek kurtarmaya çalışmak uğruna kırk dereden su getirerek açıklamaya çalışanlar ise ne

522 Buhari, Fiten 17, Megazi 82; Tirmizi, Fiten 75, (2263); Nesai, Kudat 8 (8, 227).

523 Tirmizi, Fiten 78, (2267).

524 Buhari, Nikâh 84, 86; Müslim, Zekât 84; Ebu Davud, Savm 73; Tirmizi, Savm 64; İbn Mace, Sıyam 53.

525 Tirmizi, Rada 19; İbn Mace, Nikâh 62.

526 Buhari, Libas 86, Tıbb 36; Müslim, Libas 119, (2124); Nesai, Zinet 25, (8,148).

527 Buhari, Libas, 82, 84, 87; Müslim, Libas, 119-120.

528 Müslim, Nikâh 9, (1403); Ebu Davud, Nikâh 44, (2151); Tirmizi, Nikâh 9, (1158).

kadar çaresiz ve tutarsız bir durumda olduklarını göremedikleri gibi, dine verdikleri zararları, insanları dinden uzaklaştırdıklarını ve din düşmanlarına nasıl malzemeler sunduklarını da fark edememektedirler.

Kadınların Akıllarının ve Dinlerinin Eksik Olması

Kadınların akıllarının ve dinlerinin eksik olduğu ve cehennem ehlinin çoğunluğunun kadınlardan oluştuğu iddiasında birbirine benzer onlarca rivayet olduğu görülmektedir. Bunlardan biri şu şekilde gelmiştir: “Hz. Peygamber, bir kurban veya ramazan bayramında, bayram namazı için Musallaya (Namazgâh) çıktı. Namazdan sonra insanlara vaaz etti ve ‘Ey insanlar sadaka veriniz’ diyerek onlara sadaka vermelerini emretti. Sonra kadınların yanına gitti ve onlara hitaben şöyle dedi: ‘Ey kadınlar topluluğu! Sadaka veriniz. Cehennemdekilerin çoğunun siz kadınlar olduğunu gördüm.’ Kadınlar ‘Niye Ya Resulullah’ diye sordular. Şöyle buyurdu: ‘Çok lanet ediyorsunuz. Kocalarınızın sizin için yaptığı iyiliklere nankörlük ediyorsunuz. Akli başında bir erkeğin aklını sizin kadar çelebilen akli ve dini eksik başka bir varlık görmedim, ey kadınlar topluluğu!’”⁵²⁹ Bu türden rivayetlerde görüldüğü gibi peygamberimize açık bir şekilde iftira etmek suretiyle kadınlar ile ilgili yakışıksız ifadeler kullandığı iddia edilmiştir.

Kadınların İhanet Sebebi: Havva

Daha önce de dikkat çekildiği gibi etin kokma ve yemeğin bozulma sebebinin İsrailoğulları olduğunu iddia eden rivayetin devamında çok yakışıksız bir şekilde: “Eğer Havva olmasaydı, kadınlar kocalarına hiçbir zaman ihanet etmezdi.”⁵³⁰ denilmekte ve bu şekilde büyük bir iftirada bulunmaktadır. Kadın olsun

529 Buhari, Zekat 44. Benzer Rivayetler: Buhari, Hayz 6, Zekat 44, İman 21, Küsuf 9, Nikâh 88; Müslim, Küsuf 17, (907), İman 132, (79); Nesai, Küsuf 17, (3, 147).

530 Buhari, Enbiya 1, 25; Müslim, Rada 63, 65 (1470).

erkek olsun ihanetin sebebi kişilerin kendileridir. Bu sebep kendilerinden başkasına dayandırılmaz. İnsanlar özgür iradeleri ile seçimlerini yaparlar. Bu türden iddiaların Eski Ahid ve İsrailiyat temelli oldukları açıktır. Tevrat'ta şeytanın kışkırtmalarına uyan ve Allah tarafından kendilerine yasak edilen ağacın meyvesinden ilk yiyenin sonra da kocasına yedirenin Havva olduğu ifade edilir. Allah Hz. Âdem'e neden o meyveden yediğini sorduğunda Hz. Âdem'in: "Yanıma koyduğün kadın ağacın meyvesini bana verdi, ben de yedim" şeklinde cevap verdiği Havva'nın ise "Yılan beni aldattı, o yüzden yedim" diye karşılık verdiği ifade edilir. Bunun üzerine Allah'ın kadına: "Çocuk doğururken sana çok acı çektireceğim. Ağrı çekerek doğum yapacaksın. Kocana istek duyacaksın. Seni o yönetecek." dediği, Hz. Âdem'e de: "Karının sözünü dinlediğin ve sana, meyvesini yeme dediğim ağaçtan yediğin için toprak senin yüzünden lanetlendi. Yaşam boyu emek vermeden yiyecek bulamayacaksın" dediği söylenmektedir (Eski Ahid, Yaratılış 3:1-24). Görüldüğü gibi Tevrat'a göre şeytana uyan ve önce kendini sonra da Hz. Âdem'i saptıran kişi kadındır. Yahudi kaynaklarındaki kadın düşmanlığının temel sebeplerinden biri de bu inançtır.

Oysa Kur'an'da bu yasağın ihlal edilmesinin sebebi Hz. Âdem'in eşine değil Hz. Âdem'e yüklenir. Kur'an'a göre şeytanın vesvese verdiği kişi Hz. Âdem'dir: "**Ey Âdem! Şu, senin de eşinin de düşmanıdır, dikkat et de sizi cennetten çıkarmasın; sonra bedbaht olursun. Senin burada ne acıkman söz konusudur ne de çıplak kalman. Ve sen burada ne susayacaksın ne de güneşten yanacaksın. Derken, şeytan ona şöyle diyerek vesvese verdi: 'Ey Âdem! Sana, sonsuzluk ağacıyla eskimez-çökmez mülk ve saltanatı göstereyim mi?' Nihayet, ikisi de ondan yediler. Bunun üzerine, çirkin yerleri kendilerine açıldı; üzerlerine cennet yapraklarından örtmeye başladılar. Âdem, Rabbine isyan etmiş, azmış, ziyana uğramıştı.**" (Taha Suresi 117-121) Ayetlere göre her ikisi de Allah'ın yasak ettiği ağaca yaklaşarak bu suçu işlemişlerdir. Ancak yapılan hata eşine değil

Hız. Âdem'e yüklenmiştir. Dolayısıyla kadınların kocalarına ihanet etmelerinin sebebinin Havva olduğu yönündeki rivayetin kabul edilmesi mümkün değildir.

Aynı şekilde kadınların kaburga kemiğinden yaratıldıkları için eğri oldukları, bu yüzden tam olarak düzeltilmelerinin mümkün olmadığı,⁵³¹ şeklindeki rivayet de Eski Ahid'de kadının Hz. Âdem'in kaburga kemiğinden yaratıldığı açıklamasına dayanmaktadır: "Rab Tanrı Âdem'e derin bir uyku verdi. Âdem uyurken, Rab Tanrı onun kaburga kemiklerinden birini alıp yerini etle kapadı. Âdem'den aldığı kaburga kemiğinden bir kadın yaratarak onu Âdem'e getirdi." (Eski Ahid, Yaratılış 2:21-22). Oysa Kur'an'da bu şekilde bir açıklama olmadığı gibi eşinin Hz. Âdem'den alınan bir parçadan değil, onunla aynı özden yani aynı nefisten yaratıldığı söylenmektedir: "**Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan ve ondan da (bu nefsin cinsinden de) eşini yaratan ve ikisinden birçok erkekler ve kadınlar üretip yayan Rabbinizden sakının...**" (Nisa Suresi 1). Ayette ifade edileni "O sizi tek bir nefisten yarattı, bu nefsin cinsinden de ona bir eş yarattı ve her iki eşten bir nesil meydana getirdi." şeklinde anlamak daha doğru olacaktır.

Erkeğe Karısını Neden Dövdüğünün Sorulamaması

Daha önce dikkat çekildiği gibi bir rivayette peygamberimizin erkeğe karısını neden dövdüğünün sorulamayacağını söylediği iddia edilmiştir. "Resulullah buyurdular ki: Erkeğe, hanımını ne sebeple dövdüğü sorulmaz."⁵³² Âlemlere rahmet olarak gönderilmiş olan peygamberimizin bu şekilde bir söz söylemesi mümkün değildir. Aynı şekilde kadın ve erkek arasındaki ilişki ve hakların Allah'ın ayetleri çerçevesinde adil bir şekilde gözetilmesini tavsiye edeceği de son derece açıktır. Günümüzde ülkemiz de dâhil olmak üzere birçok ülkede kadına yönelik şiddetin ne

531 Buhari, Nikâh 79, Enbiya 1, Edeb 31, 85, Rikak 23; Müslim, Rada 65, (1468); Tirmizi, Talak 12, (1188).

532 Ebu Davud, Nikâh 43, (2147).

boyutlarda olduğu görülmekte ve maalesef içler acısı manzaralar ile karşılaşmaktadır. Bu türden hadis rivayetlerinden güç alarak kadınların dövülmesi hükmünü, Nisa suresindeki ayete yanlış anlam vermek suretiyle Kur'an'a da sokmaya çalışmışlardır. Oysa ayette iffetsizlik etmesinden endişe edilen kadını son çare olarak dövmek değil ondan ayrılmak söylenmektedir: **“...Dürüst ve erdemli kadınlar, (Allah'ın yasasına) boyun eğer ve Allah'ın korumasını emrettiği (onur ve iffetlerini) tek başlarına bile olsalar korurlar. İffetlerinden endişe duyduğunuz kadınlara öğüt verin, yataklarınızı ayırın ve nihayet onları çıkarın (onlardan ayrılın).”** (Nisa Suresi 34). Ayette geçen ‘darabe’ kelimesinin Kur'an'da ‘vurmak’, ‘örnek vermek’, ‘vazgeçmek’, ‘uzaklaşmak’, ‘çıkarmak (ayrılmak)’ gibi birden çok anlamda kullanımı vardır. Kelimenin ne anlama geldiği, ayetin bağlamından anlaşılır. Örneğin Zuhuf suresinin beşinci ayetindeki kullanımında ‘vazgeçmek’, ‘uzaklaşmak’ anlamında kullanılmıştır. Aynı şekilde Nisa suresi otuz dördüncü ayette de ‘ayrılmak’ anlamında kullanılmıştır.

Karı koca arasındaki ilişkilerde iki tarafın da birbirlerini dövme hakları yoktur. Dövmek bir hak değildir. İki taraftan da bu şekilde eylemde bulunan kişi, yakışsız ve çirkin bir eylemde bulunmuş demektir. Aynı şey iffetsizlik eden bir erkek için de geçerlidir. Allah erkeğe de kadına da böyle bir hak vermediği gibi eşler arasındaki ilişkiyi şu şekilde tarif etmiştir: **“Onun ayetlerinden biri de sizin için, kendilerine ısınasınız ve aranızda sevgi ve rahmet koysun diye nefislerinizden eşler yaratmasıdır...”** (Rum Suresi 21).

Kadınların Sünnet Edilmesi

Yine kadınların sünnet edilmesi ile ilgili de bir rivayet uydurmaktan geri kalınmamıştır. Ebu Davud rivayetine göre peygamberimizin şu şekilde söylediği iddia edilmiştir: “Sünnet (hıtan), erkeklere

sünnet, kadınlar için fazilettir.”⁵³³ Yine Ebu Davud’da geçen diğer bir rivayet şu şekildedir: “Bir kadın Medine’de kızları sünnet ederdi. Resulullah kadını çağırarak kendisine: ‘Derin kesme. Zira derin kesmemen kadın için daha çok haz ve zevk vesilesidir, koca için de daha makbuldür.’⁵³⁴ diye talimat verdi.”

Söz konusu rivayet esas alındığında kadın sünnetinin peygamberimiz tarafından da meşru kılındığı sonucu çıkmaktadır. Üstelik iftira dozunu arttırarak peygamberimize, derin kesilmezse kadının daha fazla zevk alacağı, kocası için de daha iyi olacağı şeklinde bir açıklama yaptırılmıştır. Oysa bilinen bir gerçek vardır ki bu da normal bir klitorisi kısmen veya tamamen kesmenin tıbbi açıdan son derece sakıncalı olduğu ve hiçbir faydasının bulunmadığıdır. Günümüzde Mısır, Sudan ve Somali gibi ülkelerde halen daha uygulanan kadın sünnetinin kadının haysiyetini ayaklar altına aldığı bir gerçektir. Hatta kimi zaman yapılan insanlık dışı operasyonlar sebebiyle ölümle ya da telafisi mümkün olmayan rahatsızlıklar ile karşılaşıldığı görülmektedir. Bunu ısrarla yapmaya çalışan kimi çevrelerin asıl derdi kadının daha fazla zevk alması değil, aksine zevk alma hissinin tamamen ortadan kalkması ve bu sayede zinadan uzak tutulmasıdır. Dolayısıyla bu uygulama kadına yönelik bir tür cinsel cinayettir. Ülkemizde kültürel olarak bu durum yaygınlık kazanmamıştır. Ancak söz konusu güvenilir kabul edilen kaynakları dini referans olarak alanların bu iddia ile yüzleşmeleri, ya inkâr etmeleri ya da kadınların da sünnet edilmesi gerektiğini söylemeleri ve kendi ailelerinden başlayarak bunu uygulamaları gerekir.

Bazı Meşhur Kitaplarda Kadınlara Yönelik İfadeler

Kadınlara ilgili uydurulan şeyler saymakla bitmez. Sahih kabul edilen hadis kitapları, kadınlara iftira ve aşağılamalarla doludur.

533 Ebu Davud, Edeb 167.

534 Ebu Davud, Edeb 179, (5271).

Hadislerin toplanma döneminde, cahiliye döneminden, eski kültürlerden, birçok uydurma ile özünden saptırılmış olan Yahudilik ve Hıristiyanlıktan gelen kadına bakış açısının dinselleştirilerek “hadis” başlığıyla dinimize sokulduğu görülmektedir. Kur’an’a iman eder gibi hadislere iman edenlerin, örnek verilen söz konusu bu hadisleri de dile getirerek savunmaları gerekir.

Hadislerdeki kadınlar ile ilgili bunca iftiraya rağmen hadislerin kadınlar tarafından savunulması anlaşılabilir değildir. Üstelik bu çalışma boyunca, ikinci derece güvenilir kabul edilen Ahmed b. Hanbel gibi mezhep imamı ve hadisçilerin kaynaklarında geçen hadislerden hiç alıntı yapılmamıştır. Söz konusu o derlemelerde de örneğin: “Şayet kocasının ayağından başında saçlarının ayrıldığı yerine kadar irin ve iltihapla kirlenmiş olsa sonra kadın ona yönelse ve kocasını dili ile yalasa onun hakkını ödeyemez.” (Müsned, III, 158-159). “Cüzzam hastalığının onun etini deldiğini, iki burun deliğini yırttığını, bu iki burun deliğinden kan ve irin aktığını görsen, sonra onun hakkını ödemek için ağzıyla o iki burun deliğinden akanları yalayıp yesen, ebediyen onun hakkını ödeyemezsin.” (Müsned, V, 239) türünden hadis rivayetleri görmek mümkündür.

Bunların dışında ikinci ve üçüncü dereceden güvenilir kabul edilen kimi hadis kitaplarında ya da bu hadislerden hareketle kitap yazmış ve çoğunluk tarafından itibar gören ve âlim kabul edilen kişilerin kitaplarında öyle iddialar yer alır ki, bu iddiaların olduğu bir dini kabul etmektense maalesef hiç inanmamaya yönelmiştir birçok insan. Çalışmanın sınırları göz önünde bulundurularak söz konusu bu kitapların en fazla itibar görenlerinden olan Gazali’nin ‘İhyayı Ulumuddin’, ‘Kimyayı Saadet’ ve ‘Nasihatü’l-Mülûk’ gibi kitaplarında kadınlar ile ilgili geçen birkaç hususa dikkat çekilebilir:

“Bir hadise göre Ashab-ı Kiram karılarının pencere ve kapı aralıklarından dışarıyı seyretmelerini ve erkek görmelerini

önlemek üzere evlerinin pencerelerini ve duvarlarındaki delikleri sıkı sıkıya kapatırlar, dışarıya bakanlara dayak atarlardı. Muaz hanımının pencereden baktığını gördüğünde hanımını dövdü.”

“Kadınlarınıza evlerinin kapısında oturmamaları için yeni elbise yaptırmayın, çünkü elbiseleri güzel ve yeni olursa kalplerine dışarı çıkmak arzusu gelir.”

“İkinci Edeb: Kadınlarla güzel geçinmek ve akıllarının noksan olduğunu düşünüp onlara acıyarak eziyetlerine katlanmaktır...”

“Kesinlikle dışarı çıkması gereken kadın, kocasından izin aldıktan sonra dışarı çıkacak ve şu kurallara kesin uyacaktır: 1-Sıkı sıkıya örtünüp kötü giysilere bürüne, 2-Hiç çıkmamış gibi davranma, 3-Başını öne eğip kimsenin yüzüne bakmaya, 4-Kalabalığa karışmaya, 5-Erkeklerin bulunduğu yerlere yanaşmaya, 6-Herkesin dolaştığı sokaklardan uzak dura, 7-İşini bir an önce bitirip evine döne.”

“Nitekim Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur: Saliha ve dindar bir hanımın kadınlar içerisindeki durumu, karnı beyaz bir karganın yüz karga içerisindeki durumu gibidir.”

Yine Gazali'ye göre kadının sıfatları şunlardır: “1-Giyim kuşam hevesinden maymun. 2-Fakir düşmeye razı olmadığından köpek. 3-Kocasına ve diğer insanlara kibrinden yılan. 4-Gece gündüz koğuculuk yaptığından akrep. 5-Evden eşya sattığından fare. 6-Erkeklerle hile kurduğundan tilki. 7- Akraba olmayan yabancı kimselerin tebrik ve taziyelerine gitmekle evinde durmayan ve böylece kocasını üzen kadınlar, karga sıfatlı kimselerdir. Kadınların bir kısmı ise koyun tabiatlıdır ki, her zaman ibadetle meşgul olurlar. Beş vakit namazı ve diğer farzları eda etmekle beraber, kendilerini haram olan şeylerden korurlar. Kocalarına itaat ederler.”

Bu türden iddia ve yaklaşımların içinde bulunulan dönemin anlayışını ve kadına bakışını yansıttığı ve Kur'an'a da, peygamberimizin Kur'an'ı hayatına yansıtması olan yaşantısına da uygun olmadığı

açıktır. Peygamberimizden çok sonra uydurulan rivayetlerin dinselleştirilmelerinin, Kur'an'ın kadına vermiş olduğu hakları ve bakışı altüst ettiği açıktır. Bu çarpık anlayışın birçok devlet adamı ve yönetici tarafından da benzer şekilde sürdürüldüğünü ve bu şekilde meşru bir zemin kazandığını görmek mümkündür. Örneğin Gazali ile aynı dönemde yaşayan Büyük Selçuklu Devleti'nin veziri ve Siyâsetnâme adlı kitabın yazarı olan devlet adamı ve siyaset bilimci Nizâmülmülk'ün, Selçuklu Sultanlarına şu şekilde öğütler verdiği görülmektedir: “Sultanın emrindeki kişilere iktidar kullanma olanağı tanınmamalıdır... Bu kuralın özellikle kadınlara uygulanması gerekir. Çünkü onlar peçelidir ve tam zekâdan yoksundurlar. Peygamberimiz: ‘Kadınlara danışın fakat dediklerinin aksini yapın, zira doğru olan budur’ buyurmuştur... Eğer kadınların akli tam olmuş olsaydı hiç peygamber bu şekilde konuşur muydu?” Nizâmülmülk gibi devletin üst düzey yöneticileri ve Nizâmülmülk tarafından Bağdat'taki Nizamiye Medresesi'nin başına geçirilen Gazali gibi dönemin en büyük din âlimi kabul edilen kişilerin hadis rivayetlerinden hareketle kadına bakışları bu şekilde olunca bunca uydurmanın nasıl meşru zemin kazandığını anlamak zor olmasa gerek.

Kur'an'da Kadın ve Erkek

Kur'an ayetlerinin erkek ve kadın ile ilgili söyledikleri, hadislerde iddia edilenleri net bir şekilde çürütmektedir:

“Ey insanlar! Biz sizi bir erkek, bir dişiden yarattık ve birbirinizle tanışmanız için sizi halklar ve kabileler kıldık. Şüphesiz Allah katında en üstün olanınız takvaca en ileride olanınızdır.” (Hucurat Suresi 13). **“Onlar sizin giysileriniz, siz de onların giysilerisiniz.”** (Bakara Suresi 187). **“Erkek olsun, kadın olsun, her kim inanmış olarak iyi fiiller gerçekleştirirse onu mutlaka güzel bir hayatla yaşatırız ve onların karşılığını, yaptıklarının en güzeliyle mutlaka veririz.”** (Nahl Suresi 97).

“Onun ayetlerinden biri de sizin için, kendilerine ısınasınız ve aranızda sevgi ve rahmet koysun diye nefislerinizden eşler yaratmasıdır. Bunda, iyice düşünen bir toplum için elbette ayetler vardır.” (Rum Suresi 21). **“İnanan erkeklerle inanan kadınlar birbirlerinin dostlarıdır.”** (Tövbe Suresi 71).

“Müslüman erkekler, Müslüman kadınlar, mümin erkekler, mümin kadınlar, itaat eden erkekler, itaat eden kadınlar, özü-sözü doğru erkekler, özü-sözü doğru kadınlar, sabreden erkekler, sabreden kadınlar, korunup sakınan erkekler, korunup sakınan kadınlar, sadaka veren erkekler, sadaka veren kadınlar, oruç tutan erkekler, oruç tutan kadınlar, ırzlarını koruyan erkekler ve ırzlarını koruyan kadınlar, Allah’ı çokça hatırlayan erkekler ve Allah’ı çokça hatırlayan kadınlar; bunlar için Allah bir bağışlanma ve büyük bir ödül hazırlamıştır.” (Ahzab Suresi 35).

Bir hadis kitaplarında yer alan kadın anlayışına bakın bir de Kur’an’ın kadın ve erkek ile ilgili söylediklerine. Kur’an-ı Kerim ayetleri kadın ve erkek arasında bir ayırım yapmadığı gibi birbirleri üzerinde hakları olduğunu ama herhangi bir üstünlükleri olmadığını söyler. Ancak Allah’a, Kur’an’a, peygamberimize ve peygamberimiz ile birlikte inanmış olan gerçek Müslümanlara iftiralarla dolu sözüm ona en güvenilir hadis kitaplarının içi, Allah’ın ayetleri ile çelişen bir yığın iddia ile doludur. İçerisinde bu kadar iftira ve tutarsızlık barındıran kitaplar ile mi Kur’an’ı anlayıp açıklayacağız? Üstelik söz konusu iddialar en sahih kabul edilen kitaplarda yer alıyorlar.

Hadislere Göre Elimizdeki Kur’an Eksiktir

Yine söz konusu güvenilir kabul edilen hadislerde, bazı kelimelerin, bazı ayet ve surelerin Kur’an’a eksik ya da fazla yazıldığı ya da Kur’an’dan çıktığı ancak hükmünün devam ettiği iddia edilmiştir. Örneğin Leyl suresinin üçüncü ayetini, İbn Masud’un ‘ve’z-zekeri

ve'l-unsâ' şeklinde okuduğunu yani 've mâ halaka/yaratana' ifadesini okumadığını ve bunu bizzat peygamberimizden bu şekilde öğrendiğini söyleyerek şöyle dediği ifade edilmiştir: "Allah'a yemin olsun ki, ben de Resulullah'ı bunu böylece okurken duydum, fakat bunlar benim; 'Vemâ haleka' 'yaratana' diye okumamı istiyorlar, bense onlara uymuyorum."⁵³⁵ Bu rivayete yani İbn Masud'un ifadesine göre şu an elimizdeki mushaflarda yer alan bu ifade gerçekte Kur'an'da bulunmamaktadır.

Yine rivayetlerde Kehf suresinin yetmiş dokuzuncu ayetinde hatalı yazılan bir kelime olduğu söylenmiştir. Söz konusu rivayet şu şekildedir: "İbn Abbâs: "Gemiye gelince, o denizde iş yapan yoksullarındı. Onun için ben onu kusurlu yapmak istedim ki, arkalarında her sağlam gemiyi zorla almakta olan bir hükümdar vardı" (Kehf Suresi 79) ayetindeki 'Verâehumi' (Arkalarında) sözünü 'Emâmehum melikun' (Önlerinde bir melik vardı) şeklinde okumuştur."⁵³⁶

Beyyine suresinin içinde olduğu iddia edilen ancak şu an elimizdeki Kur'an'da yer almayan ayet iddialarında bulunmaktan çekinmemişlerdir. Söz konusu rivayet şu şekildedir: "Resulullah kendisine: Allah, sana Kur'an okumamı emretti demiş ve Lem yekunillezine keferü'yu ve bu süreden olmak üzere şunu okumuştur: 'Allah indindeki din Hıristiyanlık, Yahudilik ve Mecusilik değildir, muvahhit İslam dinidir. Kim bir hayır yaparsa asla zayi olmayacak.' Übey İbnu Ka'b: 'Bana şunu da okudu' dedi: 'Âdemoğlunun bir vadi dolu malı olsa ikincisini de arar. İkincisini de elde etse üçüncüsünü arar. Âdemoğlunun iç boşluğunu ancak toprak doldurur. Allah tövbe edenleri affeder."⁵³⁷

Görüldüğü gibi söz konusu iddiaya göre peygamberimizin okuduğu iddia edilen Beyyine suresinden iki ayet elimizdeki

535 Buhari, Suretu 92 (Suretu'l-Leyl); Müslim, Müsafirin, 50, 282, 284.

536 Buhari, Kitâbuş-Şurüt 15.

537 Tirmizi, Menakıb (3894). Buhari, Menakıbu'l-Ensar 16, Tefsir, Lem-Yekun 1; Müslim, Fezailu's-Sahabe 122, (799).

Kur'an'da eksiktir. Akıllarınca bu türden hadis rivayetlerini kurtarmak için her sıkıştıklarında bu ayetlerin nesh edildiğini iddia edenler, hiçbir sağlam dayanağa sahip değiller. Bu türden rivayetler güvenilir kabul edilen hadis kitaplarına girmişlerdir. Bu da söz konusu kitapların hiçbir türlü güvenilir olamayacaklarını göstermektedir.

Yine Kur'an'ın apaçık ayetlerine rağmen hadisleri savunanların, Hz. Ömer'in: "Ömer Allah Teâla'nın kitabına ilavede bulundu" demeyecek olsalar, recm ayetini (Kitabullah'a) yazardım."⁵³⁸ dediğini kabul edip bu hadisten hareketle zina edene recm cezasının (taşlanarak öldürülme) uygulanması gerektiğini söyleyen ayetin Kur'an'dan çıktığını ama hükmünün devam ettiğini, Hz. Ömer'in de Allah'tan korkmak yerine halktan korkarak ayeti Kur'an'a ilave etmediğini ve bu yüzden şu an elimizde bulunan Kur'an'ın eksik olduğunu kabul etmeleri gerekir.

Recm cezasının ayet olarak vahyedildiği iddiasını başka rivayetlerden de açıkça görmek mümkündür: "Resulullah'a bir vahiy geldiği zaman, vahiy sebebiyle onu bir gam ve keder alır, yüzünün rengi uçar. Bir gün Cenab-ı Hakk yine vahiy indirmişti ki aynı hal onu sardı. Keder hali açılınca: (Zina haddiyle ilgili hükmü) benden alın. Allah onlar hakkında yol kıldı (yani çok açık şekilde had beyan etti): Bekâr bekârla zina yapmışsa cezası yüz sopa ve bir yıl sürgündür. Dul dulla zina yaparsa yüz sopa ve recm'dir."⁵³⁹ Bu rivayetten de görüldüğü gibi recm cezasının ayet olarak vahyedildiği iddia edilmiş üstelik Kur'an'da ve önceki rivayette olmayan bir yıl sürgün gibi bir uygulamanın da ayet ile bildirildiği söylenmiştir.

"Recm ayeti" olduğu iddia edilen, tilavetten kaldırıldığı ancak hükmünün baki kaldığı rivayet edilen söz konusu metnin başına

538 Buhari, Hudud 31, 30, Mezalim 19, Menakibu'l-Ensar 46, Megazi 21, İ'tisam, 16; Müslim, Hudud 15. (1691); Tirmizi, Hudud 7, (1431); Ebu Davud, Hudud 23, (4418).

539 Müslim, Hudud 13, 1690; Ebu Davud, Hudud 23, 4415; Tirmizi, Hudud 8, 1434.

gelen ise yenilir yutulur türden değildir. Güya Hz. Aişe'den rivayet edilen hadis, "recm ayeti"nin başına geleni özetlemektedir: "Andolsun ki recmetme ayeti ve yetişkin kişiyi on defa emzirme (sebebi ile nikâhlamanın haramlığı) ayeti indi. Andolsun ki bu ayetler tahtımın (karyolamın) altında bir sahifede (yazılı) idi. Resulullah vefat edip biz O'nun ölümü ile meşgul olunca, evde beslenen evcil bir hayvan (koyun veya keçi) girip o sahifeyi yedi."⁵⁴⁰ Görüldüğü gibi Allah'ın ayeti, eve giren koyun ya da keçi türünden bir hayvanın midesine inerek ortadan kalkmıştır. Keçinin o ayet sayfasını yemiş olabileceği kabul edilse bile sayfada yazan ayetin ne olduğu bilinmesine rağmen bu ayetin neden tekrar kayıt altına alınmadığı ve Kur'an'a yazılmadığını anlamak mümkün değildir. İşte bu türden rivayetler üzerinden uydurulan din, Allah'ın apaçık dininin önüne geçirilmiş ve bir keçinin insafına mahkûm edilmiştir.

Müslim'de ise garip bir nesh iddiası yer almaktadır. Rivayet şu şekildedir: "Allah, Bi'ru Maûne'de öldürülenlerle ilgili bir ayet indirdi ki, biz onu bir süre Kur'an olarak okuduktan sonra nesh edildi. (Ayet şuydu): Kavmimize bildirin ki, biz Rabbimize kavuştuk, O bizden razı oldu, biz de O'ndan!"⁵⁴¹ Görüldüğü gibi ayet olarak inen bir metnin bir süre sonra nesh edildiği iddia edilmekte. Şayet iddia edildiği gibi nasih-mensuh tarzında bir uygulama olsa bile bu türden bir ifadenin nesh edilmesini gerektirecek bir şey olmadığı açıktır. Çünkü ayet herhangi bir hüküm ihtiva etmemektedir. Bu ayet rivayetinin nesh olduğunu iddia etmek ya Allah'ın bu kişilerden ya da bu kişilerin Allah'tan razı olmaktan vazgeçtiklerini söylemektir. Bunun son derece anlamsız ve tutarsız olduğu açıktır.

Yine başka bir hadis rivayeti şu şekilde bir iddiada bulunmaktadır: "Ebu Yunus şöyle demiştir: Aişe kendisi için bir Mushaf

540 İbn Mace, Nikâh (1944).

541 Buhari, Megazi 38, Vitr 7, Cihad 9; Müslim, Mesacid 297, (677).

yazmamı emretti ve ‘Namazlara ve orta namazına devam edin’ ayetine gelince ona haber vermemi söyledi. Ben de o ayete varınca kendisine haber verdim. Bana o ayeti namazlara, orta namazına ve ikinci namazına devam edin, Allah için tevazu halinde namaz kılın” şeklinde yazdırdı. Sonra da: ‘Ben bunu Resulullah’tan duydum’ dedi.”⁵⁴² Bu rivayette de Hz. Aişe tarafından söz konusu ayetin farklı şekilde aktarıldığı ve bunu peygamberimizden bu şekilde duyduğu iddia edilmektedir. Oysa elimizdeki mevcut Kur’an nüshalarındaki ayette ilaveten bir ikinci namazı ifadesi yer almamaktadır. Dolayısıyla bu türden rivayetler ile Kur’an ayetlerinin eksik olduğu iddia edilmekte ve Kur’an itibarsızlaştırılmaya çalışılmaktadır.

Yine başka bir rivayette beş sefer emme yolu ile kişinin emdiği kadına haram olmasından bahsedilen bir ayet olduğu iddia edilmiştir: “Kur’an olarak inenler meyanında ‘Malum on emme ile haram sabit olur’ ayeti de vardı. Sonra (Rab Teâla) onları, malum beş emme ile neshetti. Bu (beş emme) ayetleri, Kur’an’ın okunan ayetleri arasında iken Aleyhissalatu vesselam vefat etti.”⁵⁴³ Rivayetten görüldüğü gibi Kur’an’ın okunan ayetlerinden olduğu söylenen ancak elimizdeki Kur’an’da bulunmayan ayet iddialarında bulunulmuştur. Madem iddiaya göre söz konusu ayet Kur’an’ın okunan ayetlerindenken peygamberimiz vefat etmiştir, o halde söz konusu bu ayet iddiasının elimizdeki Kur’an’ın okunan ayetlerinden biri olması gerekir. Ancak bu rivayetleri savunan çevreler söz konusu bu ayet iddiasını aynen okunuştan kalkmış ancak hükmü devam ediyor olarak kabul edilen “recm ayeti” gibi olduğunu iddia etmektedirler. Bu türden rivayetler ile Allah’ın Kitabı’nın nasıl iftiralara uğradığını görmek zor olmasa gerek.

Güvenilir kabul edilen hadis kitaplarındaki kimi rivayetler, insanların Allah ve din tasavvurlarında telafisi mümkün olmayan

542 Müslim, Mesacid 207, (629); Ebu Davud, Salat 5, (410); Tirmizi, Tefsir, Bakara 2.

543 Müslim, Rada 24, (1452); Ebu Davud, Nikâh 11, (2062); Tirmizi, Rada 3, (1150); Nesai, Nikâh 51, (6, 100).

tahribatlara sebep olmaktadır. Tirmizi'de geçen bir diğer rivayet bu duruma örnektir: “Bir gün Resulullah elinde iki kitapla çıkageldi ve ‘bu iki kitap nedir? Biliyor musunuz?’ dedi. Biz: ‘Hayır ey Allah’ın Resülü! Ama sen söylersen o başka!’ dedik. Sağ elindeki için dedi ki: “Bu âlemlerin Rabbinden gelen bir kitaptır ve içinde cennetliklerin ve onların babalarının, kabilelerinin isimleri vardır. Bu isimler, en sonuncusuna varıncaya kadar belirlenmiştir, sayıları kesinlikle ne artar ne eksilir.’ Sonra sol elindeki için de şöyle dedi: ‘Bu da âlemlerin Rabbinden gelen bir kitaptır ve içinde cehennemliklerin ismi ile onların babalarının ve kabilelerinin isimleri vardır. Bu isimler, en sonuncusuna varıncaya kadar belirlenmiştir, sayıları ne artar, ne eksilir.’ Ashap: ‘Her şey önceden bu şekilde belirlenmişse o zaman niye amel ediyoruz ey Allah’ın Resülü?’ derler. Bunun üzerine Resulullah: ‘İstikameti muhafaza ediniz, (mükemmele) yaklaştırmaya çalışınız, çünkü cennetlik olan, hangi (kötü) ameli işlerse işlesin, sonunda onun cennetliklerin amelini işlemesi takdir olunur; cehennemlik olan da hangi (iyi) ameli işlerse işlesin, sonunda onun cehennemliklerin amelini işlemesi takdir olunur’ dedi. Sonra Resulullah iki eliyle işaret edip bu iki kitabı bıraktı ve ‘Rabbimiz kulları hakkında (kesin hüküm verip) işi bitirmiştir: Bir kısmı cennete, bir kısmı da cehenneme’ dedi.”⁵⁴⁴

Hadise göre Kur’an dışında peygamberimize Allah tarafından iki ayrı kitap daha verilmiştir. Üstelik cennetlik ve cehennemlik olan insanların isimleri, babalarının ve kabilelerinin isimlerine kadar yazmaktadır. Dolayısıyla Hz. Âdem’den kıyamet kopuncaya kadar var olacak tüm insanların isimlerinin bu kitapta yazdığı iddia edilmektedir. Bunun fiziki açıdan bile mümkün olmadığı açıkken dini yönünün ne kadar temelsiz ve Kur’an’a aykırı olduğunu tartışmaya gerek olmadığı kanaatindeyiz. Söz konusu kitapların peygamberimize kitap halinde nasıl verildiği ve bu

544 Tirmizi, Kader 8, (2142).

kitapların nerede oldukları ise ayrı bir merak konusudur. Kur'an'da bu kitaplardan bahsedilmemesi ve ayetlerde peygamberimize sadece Kur'an'ın verildiğinin söylenmesi bu iddianın büyük bir iftira olduğunu anlamak için yeterlidir.

İşin diğer boyutunda ise insanların Allah'ın buyruklarına göre bir hayat yaşamalarının anlamsız olduğu, zaten cennetlikler arasında ismi zikredilmiş ise ölmeye önce bir şekilde cennetlik amel işleyeceği ya da ne kadar iyi ve takva sahibi bir insan olursa olsun şayet ismi cehennemlikler arasındaysa zaten ölmeye önce bir şekilde cehennemlik olacak şekilde işler yapacağı belirlendiğine göre bu noktada kişinin yapacağı bir şey kalmamaktadır. Bu rivayetin hem Allah'a hem Kur'an'a hem de peygamberimize atılmış büyük bir iftira olduğu açıktır.

Kur'an'ın İçinde Nesh (Hükümü İptal) Edilmiş Ayetler Olduğu İddiası

Bir rivayette şu an elimizdeki Kur'an nüshasında mevcut bulunan Nisa Suresi 15 ve 16. ayetlerin, Nur suresinin 2. ayeti ile nesh edildiği, yani değiştirilerek hükmünün iptal edildiği iddia edilmiştir. Dolayısıyla rivayetin iddiasına göre Kur'an'da ayet olarak bulunan ancak hükmü ortadan kalkmış ayetler yer almaktadır: “Allahü Teâla Kur'an-ı Kerim’inde: “Kadınlarınızdan fuhşu irtikâp edenlere karşı içinizden dört şahid getirin. Eğer şahadet ederlerse -onları ölüm alıp götürünceye yahut Allah onlara bir yol açincaya kadar-kendilerini evlerde alıkoyun (insanlarla ihtilaftan menedin)” buyurdu. (Nisa 15). Cenab-ı Hakk, bu ayette (zina meselesinde) önce kadını zikrettikten sonra, erkeği kadınla birlikte ele alarak şöyle demiştir: “Sizlerden fuhşu irtikâp edenlerin her ikisini de (kınayarak) eziyete koşun. Eğer tövbe edip (nefislerini) ıslah ederlerse artık onlara (eziyetten) vazgeçin. Çünkü Allah tövbeleri çok kabul eden, en çok esirgeyendir” (Nisa 16). Cenab-ı Hakk bu ayeti, celde ayetiyle neshederek şöyle buyurdu: ‘Zina eden

kadınla zina eden erkekten her birine yüzer değnek vurun. Eğer Allah'a ve ahiret gününe inanıyorsanız bunlara, Allah'ın dinini tatbik hususunda, acıyacağınız tutmasın. Mü'minlerden bir zümre de bunların azabına (bu cezalarına) şahit olsun” (Nur 2). Sonra Nur süresinde recm ayeti nazil oldu. Önceki (celdeyi emreden) vahiy, bekâr (zani) içindi. Sonra recm ayeti tilavetten kaldırıldı, ancak hükmü baki kaldı.” (Bu rivayetin “...yüzer değnek vurun” ibaresine kadar olan kısmı Ebu Davud’a aittir, sonrasını Rezin ilave etmiştir.)⁵⁴⁵ Görüldüğü gibi iddiaya göre nesh edilmesine rağmen şu an Kur’an’da bulunan ayetler vardır. Oysa söz konusu bu ayetler zina ile ilgili değil kadın ve erkeklerden eşcinsellik yapanlar ile ilgilidir.

Bir başka rivayette ise Bakara suresinin 180. ayetinin Nisa suresinin 11. ayeti ile nesh edildiği iddia edilmiştir: “Ölen, mal bırakmışsa ebeveyn ve akrabalarına vasiyette bulunsun... (Bakara 180) ayeti hakkında demiştir ki: Miras ayeti neshedinceye kadar vasiyet bu şekilde vacip idi.”⁵⁴⁶ Hükmünün ortadan kaldırıldığı iddia edilen ayet şu şekildedir: “**Herhangi birinize ölüm yaklaştığında eğer geriye bir değer bırakıyorsa münasip bir biçimde anne-babaya ve yakın akrabaya vasiyet etmek size farz kılındı...**” (Bakara Suresi 180). Bu ayetin hükmünü kaldırdığı iddia edilen ayet ise şu şekilde başlamaktadır: “**Allah size, çocuklarınız konusunda (şunu) tavsiye eder...**” (Nisa Suresi 11). Görüldüğü gibi ilk ayette vasiyet etmenin gerekliliği vurgulanmaktadır. Diğerinde ise vasiyetini ne şekilde taksim edileceğine karar veremeyenler için tavsiye niteliğinde kendi içinde adaletli bir dağıtım şekli ifade edilmektedir. Dolayısıyla Nisa suresinin 11. ayeti, Bakara suresinin 180. ayetindeki vasiyette bulunacak kişinin vasiyet etme hakkı ve özgürlüğünü ortadan

545 Ebu Davud, Hudud 23, (4413).

546 Ebu Davud, Vesaya 5, (2869).

kaldırmamaktadır. Esas olan vasiyettir. Nasıl vasiyet edileceğine karar verilemiyorsa Nisa suresinin 11. ayeti uygulanır.

Yine bir diğer rivayette Enfal suresinin 75. ayetinin: **“Onlar ki sonradan inandılar, hicret ettiler, sizinle beraber savaştılar, işte onlar da sizdendir. Rahim sâhipleri (kan akrabâsı), Allah’ın Kitabı’na göre birbirlerine daha yakın dostturlar. Allah her şeyi bilir.”** (Enfal Suresi 75), Nisa suresi 33. ayetteki **“Yeminlerinizin bağladığı (sözleştiğiniz) kimselere de hisselerini verin.”** ifadesinin hükmünü ortadan kaldırdığı iddia edilmiştir. Oysa ayet açık bir şekilde: **“Ana babanın ve akrabanın bıraktıklarından her birine varisler kıldık. Yeminlerinizin bağladığı kimselere de hisselerini verin. Allah her şeyi görmektedir.”** (Nisa Suresi 33) denilmek suretiyle sözleşme yapılan kişilere de paylarının verilmesi ifade edilmektedir.

Söz konusu rivayetler şu şekildedir: “Ana-babanın ve yakınların bıraktıklarından her birini mevaliye kıldık... (Nisa, 33) ayetindeki ‘mevaliye’ tabirini varisler olarak tefsir etmiştir. Keza ayetin devamında geçen ‘yeminlerinizin bağladığı kimselere haklarını verin’ ibaresindeki ‘yeminlerinizin bağladığı kimseler’ tabiriyle ilgili olarak da şu açıklamayı yapmıştır: Mekkeli muhacirler Medine’ye geldikleri vakit, muhacir bir kimse Medineli bir ensariye -Resulullah’ın aralarında tesis ettiği kardeşlik sebebiyle- kendi kan yakınlarından önce varis olurdu. Ancak: ‘Ana babanın ve yakınların bıraktıklarından, her birine varisler kıldık’ (Nisa 33) ayetiyle bu muamele neshedildi. Kelam-ı ilahide geçen ‘yeminlerinizin bağladığı’ tabiriyle ifade edilen ‘muâhâtan gelen kardeşlik hukuku’ birbirinize yardım, rıfade (hacılara toplanan yardım, destek), bir de nasihat ve hayırhahlığa münhasırdır. Artık hukuki olan tevarüs (Bir kimseden miras kalma, mirasa konma) kalkmıştır. Ancak kişi ihtiyari (isteğe bağlı) olarak vasiyette bulunabilir.”⁵⁴⁷ Ebu Davud’un bir başka rivayetinde

547 Buhari, Tefsir, Nisa 7, Kefalet 2, Feraiz 16; Ebu Davud, Feraiz 16, (2921, 2922).

şu açıklama vardır: “Yeminlerinizin bağladığı kimseler (tabirine gelince bununla şu kastediliyor: İslam’ın başlangıcında) kişi, aralarında hiçbir nesep bağı bulunmayan bir başkası ile anlaşma yoluyla hukuki bir bağ kurup biri diğerine varis olabiliyordu. Bu müessese, Enfal suresinde gelen şu ayetle neshedildi: ‘...Ve zevil erham (birbirine mirasçı olan akraba), Allah’ın Kitabı’na göre birbirine daha yakındır...’ (Enfal 75).”⁵⁴⁸ Oysa Enfal suresi 75. ayette kan akrabalarının birbirlerine daha yakın oldukları ifadesinin Nisa suresi 33. ayette “Yeminlerinizin bağladığı (sözleştiğiniz) kimselere de hisselerini verin.” ifadesi ile bir alakası yoktur. Birinde kimlerin daha yakın olduklarına vurgu yapılmakta diğerinde ise miras paylaşımında kendileri ile sözleşme yapılan kişilerin gözetilmeleri yani haklarının verilmesi söylenmektedir.

Bir diğer rivayette ise Bakara suresinin 240. ayetinin yine aynı suredeki 234. ayet ile nesh edildiği yani hükmünün ortadan kaldırıldığı iddia edilmiş ve üstelik Hz. Osman’ın bunu bilmesine rağmen yine de Kur’an’a yazdığı ifade edilmiştir: “Hz. Osman’a, Bakara suresinde geçen: ‘Sizden zevceler (ini geride) bırakıp ölecek olanlar eşlerinin (kendi evlerinden) çıkarılmayarak yılına kadar faydelenmesini (bakılmasını) vasiyet etsinler’ (Bakara 240), ayeti diğer bir ayetle (Bakara, 234) nesh edildiği halde niçin bu mensuh ayeti de Kur’an-ı Kerim’e yazıyorsunuz?’ diye sordum. Bana şu cevabı verdi: ‘Ey kardeşimin oğlu bu ayeti terk mi edelim (bunu mu söylüyorsun)? Hayır, ben hiçbir şeyi yerinden oynatmam.’”⁵⁴⁹

Bu rivayette de açık bir şekilde iftira edilmiştir. İlgili ayetler arasında bir çelişki olmadığı gibi birinin diğerinin hükmünü ortadan kaldırdığı bir durum da bulunmamaktadır. İlgili ayetler şu şekildedir: **“İçinizden ölenlerin, geriye bıraktıkları eşleri, dört ay on gün (bekleyip) kendilerini gözetlerler. Sürelerini bitirince artık kendileri için uygun olanı yapmalarında size**

548 Ebu Davud, Feraiz 16 (2921).

549 Buhari, Tefsir, Bakara, 2, 45.

bir günah yoktur. Allah yaptıklarınızı haber alır.” (Bakara Suresi 234). Diğer ayet ise şu şekildedir: **“İçinizden ölüp geriye eşler bırakan(erkek)ler eşlerinin, (evlerinden) çıkarılmadan bir yıla kadar geçimlerinin sağlanmasını vasiyet etsinler. Şayet kendileri çıkarlarsa onların, kendileri hakkında uygun olanı yapmalarında sizin için bir günah yoktur. Allah daima üstündür, hüküm ve hikmet sahibidir.”** (Bakara Suresi 240). 240. ayette iddet bekleme süresi ile ilgili bir ifade yer almaz. Burada ifade edilen şey kocası ölen kadınların mağdur olmamaları için kendileri de isterlerse şayet bir yıla kadar geçimlerinin üstlenilmesinin kocaları tarafından vasiyet edilmesidir. 234. ayette ise kocası ölen kadının dört ay on gün ölen kocasından hamile kalıp kalmadığını gözetlemesi ve bu süre içinde başkası ile evlenmemesi söylenir. Biri başkasıyla evlenebilmek, diğeri ise ikamet etmek ile ilgilidir. Kadının bu süreyi nerede geçireceğine dair bir bilgi yoktur. Dilerse kocasının evinde, dilerse de başka bir yerde geçirebilir bu süreyi. Kısacası söz konusu iki ayette kocası ölen kadın ile ilgili birbirini tamamlayan iki farklı duruma dikkat çekilmektedir.

Görüldüğü gibi sahih kabul edilen kimi rivayetler, Allah’a ve resulüne iftiralar ile doludurlar. Ya Allah’ın ayetlerini eksiltir, ya Allah’ın haram etmediği bir şeyi haram eder ya da bir ayetin hükmünü ortadan kaldırırlar. Allah hükmünü kaldıracağı bir ayeti göndermez, bir ayetin hükmünün ortadan kaldırıldığı düşünülse bile bu ayetin Kur’an’da yeri olmaz. Oysa Kur’an, peygamberimize şu şekilde uyarıda bulunur: **“Rabbinin kitabından sana vahyedilene oku. O’nun kelimelerini değiştirecek hiçbir kudret yoktur. O’nun dışında bir sığınak/bir dayanak asla bulamazsın.”** (Kehf Suresi 27). **“Allah’ın kelimelerini değiştirebilecek hiç kimse yoktur.”** (En’am Suresi 34). **“Hiç şüphesiz, zikri (Kur’an’ı) biz indirdik biz; onun koruyucuları da gerçekten biziz.”** (Hicr Suresi 9).

5. BÖLÜM

PEYGAMBERİMİZ VE PEYGAMBERLİK HAKKINDA DOĞRU BİLİNE N YANLIŞLAR

Bir canlının insan olarak yaratılması ve akıl sahibi kılınması diğer canlıların yanında şerefli ve üstün tutulması demektir. Allah'ın insanlar arasından bir insanı kendisine elçi olarak seçmesi ise bir insanın getirilebileceği en büyük makam, sahip olunabilecek en büyük lütuf ve şereftir. Dolayısıyla hem peygamberimiz hem de diğer peygamberler seçilmiş ve seçkin kişilerdir. İnsanlığın güzide birer örneğidirler. Bu yüzden Allah'ın kendilerine vermiş olduğu seçkinlik ve görev dışında bir tanım ve yakıştırmaya ihtiyaç duymazlar. Peygamberleri, Allah'ın belirlemiş olduğu sınırların dışına çıkarmak, Allah tarafından kendilerine verilmemiş yetkiler ile donatmak, dini anlamda, vazifelendirildikleri ve şereflendirildikleri vahyin dışında hareket edebileceklerine inanmak, ağızlarından ve ellerinden çıkması mümkün olmayacak söz ve eylemleri -Allah'ın apaçık ayetlerine rağmen- onlara isnat etmek ve üstelik tüm bunları “peygamber sevgisi” olarak tanımlamak kabul edilebilir değildir.

Bu türden bir sevgi, Allah'ı da hesap günü peygamberimizi de razı edecek bir sevgi değildir. Allah'ın rızasına ve buyruklarına uygun bir yaşam sürmenin ve peygamberimize olan sevgi ve muhabbetimizi göstermenin yolu, ondan bize kalan kutsal mirasa yani Kur'an'a sarılmak ve din adına ortaya çıkan tüm aksaklıkları onunla gidererek dini özüne yani hak ettiği değere döndürmekten geçmektedir. Ya Allah'ın resulü ile bize ulaştırmış olduğu Kur'an yoluna tabi olarak Allah tarafından indirilen dini yaşayacağız ya da Kur'an'dan çıkması mümkün olmayan geleneksel bir peygamber tasavvurunun peşine takılarak din adına uydurulmuş inanç ve kabullerin ortağı ve savunucusu olacağız. Din adına Kur'an'ın yeterli olduğunu bilmemiz ve Kur'an'ı doğru bir şekilde anlayabilmek için en başta doğru bir

peygamber algısına sahip olmamız yani peygamberimiz ile ilgili doğru bildiğimiz yanlışları sorgulamamız gerekir.

Peygamberimizin De Dinini Öğrendiği ve Sorumlu Olduğu Kitap: Kur'an

Peygamberimiz de dini Allah'tan öğrenmekte, Allah'ın ayetleri geldikçe neyi nasıl yapacağı hakkında bilgilenmekte ve Allah'ın ayetlerini en güzel şekilde uygulayarak insanlara örnek olmaktadır. **“Sen bundan önce herhangi bir kitap okumuyordun; onu sağ elinle de yazmıyorsun. Eğer öyle olsaydı bâtıla saplananlar mutlaka kuşku duyacaklardı.”** (Ankebut Suresi 48). Buna rağmen tıpkı peygamberimizin dönemindeki insanların işlerine gelen şekilde bir ayet gelmediğinde peygamberimizden o konu ile ilgili bir ayet derlemesini beklemeleri gibi bugün de insanlar, işlerine gelmediği için Allah'ın ayetleri ile yetinmiyorlar. Oysa peygamberimizin tabi olduğu tek şey Allah'ın sözleridir: **“Sonra sana da emrimizden bir şeriat (yasa) belirledik; artık ona tabi ol, bilmeyenlerin arzularına tabi olma!”** (Casiye Suresi 18).

Kur'an'da peygamberimize, Allah'tan kendisine ne vahyedilirse sadece ona uyduğunu söylemesi emredilmektedir: **“Onlara bir ayet getirmediğinde, ‘Onu da şuradan buradan derleseysin ya’ diye konuşurlar. De ki: Ben sadece Rabbinden bana vahyedilene uyuyorum. Bu, Rabbinizden gelen gönül gözleridir, doğruya kılavuzdur, iman eden bir toplum için rahmettir.”** (A'raf Suresi 203).

Bu ayet açıkça gösteriyor ki peygamberimizin Kur'an dışındaki konuşmaları ilahi değildir. Şayet peygamberimizin her söylediği Allah'tan bir vahiy olsaydı, ayette **“Onlara bir ayet getirmediğinde...”** denmezdi. Peygamberin ağzından çıkan her söz Allah'tan bir vahiy olsaydı, inanmayanlar, peygamberimizin günlük hayatta ağzından çıkanlar ile Kur'an'ı birbirinden ayırt edemezlerdi ve yeni bir ayet getirmediği için peygamberi

eleştiremezlerdi. Bu ayet gösteriyor ki peygamberimiz insanlara vahiy olarak sadece Kur'an ayetlerini getirmektedir.

Yine örneğin: **“Ey peygamber, eşlerinin hoşnutluğunu isteyerek, Allah’ın sana helal kıldıklarını niçin haram kılıyorsun? Allah çok bağışlayandır, çok esirgeyendir.”** (Tahrim Suresi 1) ayetinden de görüldüğü gibi peygamberimizin her söylediğinin ve her yaptığının vahiy olmadığı görülmektedir. Belli ki peygamberimiz kimi zaman kişisel meselelerinde kendi aldığı kararlarla hareket etmiştir. Aksi takdirde peygamberimiz, Allah’ın helal kıldığı bir şeyi kendisine yasaklamaz, Allah da peygamberini helal kılınan bir şeyi kendisine yasakladığı için uyarmazdı.

Yine ayetlerden açık bir şekilde görülebileceği gibi peygamberimizin kişisel ve ailevi kimi durumları da kendisine vahiy ile bildirilmiştir. Şayet peygamberimizin Kur'an vahyi dışında Allah ile dini anlamda bir irtibatı olsaydı, kendisinden sonra eşleriyle evlenilmesinin veya bundan sonra kendisinin de başka kadınlar ile evlenmesinin ya da onları başka eşler ile değiştirmesinin yasaklanması gibi konular doğrudan peygamberimize bildirilebilirdi. Yine ayetlerde peygamberimizin uyarıldığını görmekteyiz. Şayet Kur'an vahyi dışında Allah tarafından peygamberimize bir bildirim söz konusu olsaydı peygamberimizin Kur'an ayetleri ile uyarılmasına gerek kalmadan uyarılar doğrudan kendisine bildirilirdi: **“Ey Peygamber! Allah’tan kork ve küfre batmışlarla münafıklara boyun eğme! Kuşkusuz, Allah Âlim ve Hakim’dir. Sana Rabbinden vahyedilene uy. Şüphesiz Allah, yaptıklarınızdan haberdardır. Allah’a dayanıp güven! Vekil olarak Allah yeter.”** (Ahzab Suresi 1-3). **“Emin ol, bu Kitab’ı biz sana hak olarak indirdik. O halde, dini yalnız Allah’a özgüleyerek O’na kulluk/ibadet et!”** (Zümer Suresi 2). **“Ey resul! Kalpleri inanmamış olduğu halde ağızlarıyla ‘inandık’ diyenlerin inkarda yarışmasına**

koşanları seni üzmesin.” (Maide Suresi 41). “Sen de aralarında, Allah’ın indirdiğiyle hükmet. Onların keyiflerine uyma. Dikkat et de Allah’ın sana indirdiğinin bir kısmından seni uzaklaştırıp fitneye düşürmesinler.” (Maide Suresi 49). “Ey resul! Rabbinden sana indirileni tebliğ et. Eğer bunu yapmazsan O’nun verdiği peygamberlik görevini yerine getirmemiş olursun. Allah seni insanlardan korur. Allah, küfre batmış topluluğa kılavuzluk etmez.” (Maide Suresi 67).

Peygamberimizin sadece Allah’tan aldığı ayetleri tebliğ ettiği ve Allah dilemedikçe beklenti içinde olanlara kendiliğinden herhangi bir ayet ve mucize getirmesinin mümkün olmadığı ifade edilir ayetlerde: **“Eğer onların yüz çevirmesi sana ağır geldiyse haydi gücün yetiyorsa yerin içine (inebileceğin) bir delik ya da göğe (çıkabileceğin) bir merdiven ara ki onlara bir ayet (mucize) getiresin! Allah dileseydi, elbette onları hidayet üzerinde toplardı. O halde cahillerden olma!” (En’am Suresi 35).**

Peygamberimizin Her Söylediği Vahiy Midir?

Yukarıda da dikkat çekildiği gibi eğer peygamberimizin her söylediği vahiy olsaydı, inananlar dinle ilgili sorularının cevaplarını Kur’an’da aramak zorunda kalmazlardı. Yalnızca Kur’an indirilirken değil her ne zaman peygamberimize bir soru sorsalar ilahi bir karşılık alabilirlerdi. İnananlardan, sorularının cevaplarını Kur’an’da aramalarının istenmesi gösteriyor ki peygamberimizin her söylediği vahye dayanmaz: **“Ey iman sahipleri! Size açıklandığında canınızı sıkacak şeylerle ilgili soru sormayın. Kur’an indirilmekteyken onları sorarsanız size açıklanır. Allah onları affetmiştir. Allah çok bağışlayıcıdır, çok yumuşak davranandır.” (Maide Suresi 101).**

“Belki de sen; onlar, ‘O’na bir hazine indirilseydi yahut beraberinde bir melek gelseydi ya!’ diyorlar diye göğsün

sıkışıp daralarak, sana vahiy edilmekte olanın bir kısmını terk etmeye kalkarsın. Gerçek olan şu ki, sen sadece bir uyarıcısın. Allah ise her şey üzerinde bir Vekil'dir. Yoksa **'Onu kendisi uydurdu'** mu diyorlar! De ki: **Öyleyse hadi, onun benzeri, uydurma on sure de siz getirin; eğer doğru sözlüler iseniz, Allah'tan başka çağırabildiklerinizi de çağırın.**" (Hud Suresi 12-13).

Yukarıdaki ayette geçen **"sana vahiy edilmekte olan"** ifadesi peygamberimize indirilen vahyin tamamına karşılık gelmektedir. Burada geçen vahiy Kur'an'dır. Zira peygamberimizin getirdiği mesajı yalanlayanlara meydan okuyan Allah, onlardan başka bir kitap ya da sözü taklit etmelerini değil, Kur'an'daki sureleri taklit etmelerini istemektedir. Eğer peygamberimizin Kur'an dışındaki sözleri de vahiy olsaydı, o zaman inanmayanlara meydan okunurken sadece Kur'an surelerini taklit etmeleri istenmezdi.

Söz konusu ayetler açıkça göstermektedir ki Allah tarafından indirilen, vahiy edilen tek kaynak Kur'an'dır. Peygamberimizin dini tebliğ ederken arzusuna göre konuşmadığı ve din adına söylediklerinin indirilmiş vahye dayandığı görülmektedir: **"Arkadaşınız ne saptı ne de azdı. O arzusuna göre de konuşmuyor. İndirilmiş bir vahiyden başkası değildir o."** (Necm Suresi 2-4). Ayette kastedilen vahyin Kur'an olduğu son derece net olmasına rağmen hadis rivayetlerini kurtarmaya ve peygamberimize isnat etmeye çalışanlar bu ayeti çarpıtarak ayette kastedilen şeyin peygamberimizin Kur'an dışındaki sözleri yani hadisler olduğunu iddia etmektedirler. Oysa delil olarak sundukları bu ayetin doğrudan ifade ettiği şey peygamberimizin insanlara dini bildirimde bulunurken kendinden değil Allah'ın kendisine vahyetmiş olduğu ayetlerden bildirimde bulunduğuudur.

Allah, Kur'an ayetlerinde peygamberimize Kur'an'da dikkat çekilmeyen işler hakkında diğer inananlara danışmasını, yapılacak işler hakkında bilgi ve tecrübe sahibi olanların görüşlerini almasını

söylemektedir. Eğer peygamberimizin her söylediği ve yaptığı vahye dayansaydı, Allah peygamberinden inananlara danışmasını istemezdi: **“Yapılacak işler hakkında onlara danış. Kararını verdiğin zaman da artık Allah’a dayanıp güven. Çünkü Allah, kendisine dayanıp güvenenleri sever.”** (Ali İmran Suresi 159). Söz konusu ayetler açıkça göstermektedir ki peygamberimizin günlük hayattaki konuşmaları ve kararları vahiy değildir. Allah tarafından peygamberimize indirilen tek vahiy Kur’an-ı Kerim’dir. Allah, peygamberimize, hikmet yani bilgelik ve basiret nasip etmiştir. Peygamberimiz de dini konularda sadece Kur’an ile, din dışı konularda ise Kur’an’ın yol göstericiliğinde kendi bilgelik ve basireti ile hareket etmiştir.

Peygamberimize Verilen Hikmet Nedir?

Peygamberimize vahyedilen şeyin yalnız Kur’an olduğu gerçeğine dikkat çekildiğinde: “Rivayet edilen hadisler de peygamberimize vahyedilmiştir” ya da “Peygamberimize Kur’an dışında bir de hikmet verilmiştir” denilir. Oysa Kur’an ayetleri gerektiği gibi incelense peygamberimizin Kur’an dışında bir vahiy ile muhatap olmadığı, hikmetin tüm peygamberlere ve Allah’ın dilediği kişilere verdiği bir bilgelik olduğu ve aynı zamanda Kur’an’ın da hikmetlerle dolu bir kitap olarak tanımlandığı görülecektir: **“İşte sana, o hikmetlerle dolu Kitab’ın ayetleri.”** (Lokman Suresi 2).

Şüphesiz Allah’ın bir lütfu olarak peygamberimize hikmet yani bilgelik, kavrayış ve doğru hüküm verme yeteneği de verilmiştir. Çünkü peygamberimiz Allah’ın mesajını insanlara en doğru şekilde iletmek üzere görevlendirilmiş elçisidir: **“Eğer Allah’ın fazlı ve rahmeti senin üzerinde olmasaydı, onlardan bir grup, seni de saptırmak için tasarı kurmuştu. Oysa onlar, ancak kendi nefislerini saptırırlar ve sana hiçbir şeyle zarar veremezler. Allah, sana Kitab’ı ve hikmeti indirdi ve**

sana bilmediklerini öğretti. Allah'ın üzerinizdeki fazlı çok büyüktür." (Nisa Suresi 113).

Ayetten de görüldüğü gibi bir grup, peygamberimizi de saptırmak için plan yapmıştır. Ancak Allah'ın lütfu sonucu kendisine verilen hikmet yani kavrayış ve farkındalık sayesinde bu türlü tuzaklara karşı peygamberimiz korunmuştur. Ayette hikmetin indirildiğinin söylenmesi Kur'an'dan ayrı bir bilgi kaynağının da indirildiğine delil olarak kullanılamaz. Benzer şekilde ayetler, ayeti bu şekilde anlamanın mümkün olmadığını ortaya koyar: **"Gerçeğe ilişkin Kitab'ı ve mizanı (adalet ölçüsünü, doğru ile eğrinin tartılacağı teraziyi) indiren o Allah'tır."** (Şura Suresi 17). Bu ayetten de görüldüğü gibi Kur'an ile mizanın da indirildiği ifade edilmektedir. Bu mizan da aynen verilen hikmette olduğu gibi Kur'an'dan ayrı bir bilgi kaynağı ya da vahiy değil, doğru ile eğri olanı birbirinden ayırma kavrayışıdır. Her ikisi de Allah'ın insanda yaratmış olduğu akıl melekesinin kullanılması sonucu vahyin desteği ile insanın kavrayışını artıracak nimetlerdir. **"O'dur ki ümmiler (kitap bilgisi olmayanlar) içinde, kendilerinden olan ve onlara Allah'ın ayetlerini okuyan, onları yücelten, Kitab'ı ve hikmeti (isabetli hüküm vermeyi) öğreten bir elçi gönderdi. Oysa onlar, önceden, açık bir sapıklık içinde idiler."** (Cuma Suresi 2). **"Kime dilerse hikmeti ona verir; şüphesiz kendisine hikmet verilene büyük bir hayır da verilmiştir. Temiz akıl sahiplerinden başkası öğüt alıp-düşünmez."** (Bakara Suresi 269).

Peygamberimiz Hadislerini Kur'an İle Karışmasını Diye Mi Yazdırmadı?

Peygamberimizin hadis yazımını yasaklamasına gerekçe olarak, hadislerin Kur'an ile karışma ihtimali ileri sürülmüştür. Bu son derece mantıksız ve tutarsız bir iddiadır. Öncelikle Kur'an'da tek bir ayette bile peygamberimizin Kur'an dışında dinin evrensel

hükmü olarak bir sözü ya da sünneti olduğuna işaret yoktur. Bu olmadığı gibi örnek verilen pek çok ayette de görüleceği üzere peygamberimiz sadece Allah'ın sözlerini tebliğ etmek ve yaşamakla yükümlü kılınmıştır. Söz konusu iddiadaki gibi şayet peygamberimizin Kur'an ayetleri dışında, ayetleri açıklamak ya da ayetlerdeki kimi hükümleri kaldırıp değiştirmek gibi bir yetkisi olsaydı, sonradan karışıklık olmaması için bu yetkisinin en başta Kur'an'da vurgulanması gerekirdi. Yine şayet peygamberimizin Kur'an dışında dini anlamda bir sözü ya da uygulaması olsa bunu bizzat kendisi hayattayken kayda geçirtir ve böylelikle daha sonradan kendisi üzerinden birtakım şeyler uydurulmasına engel olurdu. Bunu yapmadığına göre peygamberimizin dini anlamda sadece Kur'an'a tabi olduğu ve miras olarak Kur'an'ı bıraktığı net bir şekilde anlaşılmaktadır. Bunun aksini iddia etmek, peygamberimizin ileride ortaya çıkacak uydurmaları öngöremeyecek kadar basiretsiz olduğunu iddia etmektir.

Bununla birlikte bilindiği gibi Bakara suresi 282. ayette: **“Ey iman edenler, belirli bir süre için borçlandığınız zaman onu yazınız. Aranızdan bir kâtip doğru olarak yazsın, kâtip Allah'ın kendisine öğrettiği gibi yazmaktan kaçınmasın, yazsın. Üzerinde hak olan (borçlu) da yazdırsın ve Rabbi olan Allah'tan sakınsın, ondan hiçbir şeyi eksiltmesin... Onu (borcu) az olsun, çok olsun, süresiyle birlikte yazmaya üşenmeyin. Bu, Allah katında en adil, şahitlik için en sağlam, şüphelenmemeniz için de en yakın olandır...”** şeklinde buyrulmaktadır. Bu ayetten de açıkça görüldüğü gibi insanlar arasındaki vadeli borçların unutulmaması için şahitler ile kayda geçirilmesi söylenmektedir. Bu durumun sonradan şüpheye düşülmesine engel olunması bakımından daha yerinde olacağı ifade edilmektedir. Allah, borcun miktarı ve süresi hakkında şüphe duyulup tereddüt edilmemesi için, yazılarak kayıt altına alınmasını söylediğine ve peygamberimiz de bunu uyguladığına

göre, şayet peygamberimizin Kur'an dışında dini bağlayıcılığı olan bir sözü ya da uygulaması olsaydı, bunların akılda tutulmalarının borcun süresi ve vadesinin akılda tutulmasından daha zor ve çok daha önemli olması sebebiyle bizzat kendisi kayıtt altına aldırır. Çünkü böyle hayati bir konuda şüphe ve tereddüde meydan bırakılmaması gerektiği açıktır. Çalışma boyunca örnek verilen rivayetlerin hem kendi aralarında, hem Kur'an ile hem de akıl ve fitrat ile açık bir şekilde çelişmeleri, hadisler konusunda ne denli sağlıksız bir durumun ortaya çıktığını açıkça göstermektedir. Dolayısıyla Kur'an dışında dini anlamda bağlayıcı olacak başka bir söz ya da uygulama olsaydı bunu muhafaza ettirmek en başta peygamberimizin görevi olurdu.

Kur'an, peygamberimiz hayattayken toplanıp bir araya getirilmiştir. Şayet Kur'an dışında bir de peygamberimizin hadisleri olsaydı, onlar da bizzat peygamberimiz tarafından toplanıp ayrı bir kaynak olarak bir araya getirilirdi. İnsan akli ve geçmişe dayalı tecrübesi bunu gerektirir. Şayet böyle bir gereklilik olsa Rabbimiz Kur'an'da: "Ey Muhammed, Kur'an'ı vahyedip toparlamak bizim, ayetlerimi açıklayacak sözlerini toparlamak da senin işin" ya da "Sen şimdi sözlerini toplama ki Kur'an ile karışmasın. Nasıl olsa senden iki üç asır sonra gelecek kullarım senin sözlerini toparlayacaklardır" şeklinde bir ayet indiremez miydi? Kur'an'da böyle bir ayet olmadığına göre ve Allah'ın bunca apaçık ayetine rağmen peygamberimiz üzerinden iddia edilen şeylere dini bir kaynak olarak itibar edilemez.

Peygamberimiz, dini tebliğ ederken ayetlerden hareketle insanlara birtakım nasihatlerde bulunmuş ve bazı sözler söylemiştir. Bu gayet normaldir. Ancak bu sözlerin tamamı da Kur'an ayetleri ile uyum içindedir. Çünkü peygamberimiz Allah'ın elçisi olarak O'nun ayetlerini tebliğ etmek ve bizzat yaşayarak örnek olmak ile görevlidir. Dini konularda Allah'ın ayetleri ile çelişecek şekilde davranması, ayetlere uygun olmayan

birtakım sözler kullanması ya da ayetlerde yer almayan hüküm ve haramlar ortaya koyması düşünülemez.

Peygamberimize isnat edilen ve Kur'an'da karşılığı olan hadisler için dahi "Bunu kesinlikle peygamberimiz söylemiştir" demek mümkün değildir. Ancak Kur'an'a uygun olan bir rivayete doğrudan karşı çıkmanın da bir anlam ve gereği yoktur. Kur'an'a uygun olan sözlerin bir kısmının peygamberimiz tarafından söylenmesi muhtemeldir. Burada dikkat edilmesi gereken asıl mesele tek ve tartışmasız hüküm kaynağımızın Kur'an olduğudur. Kur'an dışındaki her söz ve rivayete temkinli yaklaşmak gerekir.

Peygamberimizin Ahiretteki Şikâyeti

Son derece acı değil mi? "**Ben sizi sadece vahiy ile uyarıyorum**" (Enbiya Suresi 45) diyen bir peygamberin "Vahiy (Kur'an) bize yetmez" diyen ümmetiyiz. Üstelik peygamberimizin hesap günü Kur'an'ı terkedilmiş, dışlanmış bir kitap haline getirmeleri sebebiyle ümmetinden şikâyetçi olacağına dair bir ayet varken: "**Ve elçi dedi ki: Rabbim gerçekten benim toplumum, bu Kur'an'ı terkedilmiş (bir kitap) olarak bıraktılar.**" (Furkan Suresi 30). Yani Kur'an ellerinin altında olmasına rağmen ondan istifade etmediler, onu yok saydılar. Varlık içinde yokluk çektiler. Dikkat ederseniz peygamberimiz "Benim sünnetimi, benim sözlerimi terk ettiler" demiyor. "Kur'an'ı terk ettiler" diyor. Zaten daha önce de dikkat çekildiği ve ayetler ile desteklendiği gibi dini konularda peygamberimizin Kur'an dışında bir sözü ve Kur'an'ın uygulanması dışında dini bir sünneti olması mümkün değildir. Âlemlere rahmet kılınan peygamberimizin tek yolu Allah'ın ona vahyetmiş olduğu Kur'an yoludur: "**Onlara ayetlerimiz açık açık okununca, bizimle karşılaşmayı ummayanlar 'Bize bundan başka bir Kur'an getir veya bunu değiştir.' dediler. De ki 'Onu kendiliğimden değiştirmem benim için söz konusu olamaz. Ben sadece vahyolunana uyuyorum. Rabbime isyan**

edersem, büyük bir günün azabından korkuya düşerim.’ De ki: Eğer Allah dileseydi, onu size okumazdım ve onu size bildirmezdi. Ben ondan önce sizin içinizde bir ömür sürdüm. Siz yine de akıl erdirmeyecek misiniz?” (Yunus Suresi 15-16). Rabbimiz soruyor kitabında: **“Karşılarında okunup duran bir kitabı sana indirmiş olmamız onlara yetmiyor mu? Bunda, inanan bir toplum için elbette ki bir rahmet ve bir öğüt vardır.”** (Ankebut Suresi 51).

Zaten Allah’ın Resulü’nün dini konuda Allah’ın sözünün yanında, O’nun sözlerine aykırı düşecek, onlarla çelişecek bir sözü olamaz. Münafıklar, güce ve iktidara tapanlar, Allah’ın vahyini, sözlerini değiştiremeyince bu kez o sözleri insanlığa ilan edip tebliğ eden resulü üzerinden çeşitli sözler uydurdular. İşte bugün Müslümanlar ne çekiyorlarsa peygamberimiz üzerinden uydurulmuş sözler sebebiyle çekiyorlar.

Oysa peygamberimize isnat edilen bir söz varsa bunun doğrudan Kur’an’a arz edilmesi ve ancak Kur’an’dan onay alabiliyorsa “peygamberimiz bunu söylemiş olabilir” denilmesi gerekir. Yine de her durumda tereddütsüz amel edilecek olan sadece Allah’ın sözleridir. Bunu söylediğinizde “Siz peygamberi devre dışı bırakıyorsunuz” diye itiraz ediliyor. Oysa devre dışı bırakılan Allah’ın ayetlerini en güzel şekilde uygulayan ve dinini en güzel şekilde tebliğ eden peygamberimiz değil; ayetler hiçe sayılarak rivayetler üzerinden peygamberimize yapılan iftiralardır. Peygamberimize yapılan iftiralara sahip çıkanlar rivayetin ne dediğine değil hangi hadis kitabında geçtiğine bakarak sahip çıkıyorlar. Durum böyle olunca güven duyulan bir hadis kitabındaki rivayet doğrudan bir Kur’an ayeti ile çelişse bile bu rivayeti savunmaya şartlıyorlar kendilerini. Üstelik bu hatalarına dikkat çekenleri peygamberimizi devre dışı bırakmak ile suçluyorlar.

“O Zaman Peygamber Neden Geldi Ki?”

Rivayet kültürüne tabi olan insanlar genelde sanki Allah'ın hükümleri dışında davranmış gibi o güzide elçisini Allah'ın dinine ortak kılıyorlar. Bir de “Peygamber neden geldi öyleyse sadece kitap gelseydi ya” şeklinde tutarsız sorular soruyorlar. Kitap gökten pat diye yere mi inecekti? Öncelikle ayetlerin dikkat çektiği gibi vahiy tek seferde değil, zaman içinde parça parça geldi. O muazzez nebi, ömrünü Kur'an'ı tebliğ etmeye adadı, hayatı pahasına mücadele verdi, insan tahammülünü zorlayan yüklerin altına girdi, seviyesiz ve kaba onca insana tahammül etti ve Kur'an'ı en güzel şekilde yaşayarak, hal ve davranışı ile insanlara örnek olarak Allah'ın ayetlerini tebliğ etti. Buna rağmen yine de ne çok insan ondan yüz çevirdi. Peygamberimiz, ayetlerin ifadesiyle insanlar üzerinde bir tanık, müjdeleyici ve uyarıcı olsun ve Allah'ın ayetlerini insanlara okuyup duyursun diye geldi: **“Biz seni, şahit, müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik.”** (Fetih Suresi 8). **“İman edip salih amellerde bulunanları karanlıklardan nura çıkarması için Allah'ın apaçık ayetlerini size okuyan bir elçi de (gönderdik)...”** (Talak Suresi 11).

Kendi kendine kitap inse kim onu okuyup dikkate alacaktı? Ayetler açık bir şekilde peygamberimize vahyin verilmiş nedeninin, vahyin insanlara bir bildiri, bir duyuru olması için olduğunu söylemektedir: **“İşte bu (Kur'an) uyarılıp korkutulsunlar, gerçekten O'nun yalnızca bir tek ilah olduğunu bilsinler ve temiz akıl sahipleri iyice öğüt alıp düşünsünler diye bir bildirip-duyurma (bir belağ) dır.”** (İbrahim Suresi 52).

Bunca apaçık ayete rağmen “Ne yani peygamberimiz sadece Kur'an'ı tebliğ etmek için mi geldi?” diye soruyorlar. Ya ne için gelecekti? Allah'ın dinine ilave yapmak ya da eksik gördüğü yerleri düzeltmek için mi? Peygamberimiz, Allah'ın resulü yani adı üstünde elçisidir. Bu, bir insanın dünyevi olarak edinebileceği

en yüce mevkidir. Allah'ın vahyi bildirmek için seçtiği elçiler de ölümlü birer insandırlar. Ölümsüz olan peygamberler değil, beraberlerinde getirdikleri vahiydir. Bu yüzden Allah'ın gönderdiği dinler, peygamber merkezli değil, vahiy merkezlidir.

Şöyle bir örnek hayal edelim. Bir iş yerinin sahibi, iş yerinde uyulması gereken kurallar ve çalışma düzeni ile ilgili bir bildiri hazırlamış ve şirketin müdürünü çağırarak bu talimatnameyi tam olarak kendisine verdiği şekli ile çalışanlara duyurmasını ve kendisinin de bu kurallara en güzel şekilde uyarak çalışanlara örnek olmasını istemiş olsun. İş yerinin sahibinin bir anlamda elçiliğini yapan bu kişi, kendisine verilen talimatname üzerinde herhangi bir değişiklik yapabilir mi? Bunu patronunun hazırladığı şekilde çalışanlara duyurur. Çünkü kendisine verilen emir bu yödedir. Şayet o talimatname üzerinde bir değişiklik yaparsa bu artık patron ile müdürün birlikte hazırladığı bir bildiriye döner. Durum bu örnekteki kadar açık ve nettir. Din Allah'ın dinidir ve bu dinde sadece Allah'ın kuralları geçerlidir. Allah'ın bu dini tebliğ etmek üzere seçtiği elçisi ise Allah'tan almış olduğu vahyi en başta en güzel şekilde insanlara bildirip duyurmak, sonra da en güzel şekilde uygulayarak onlara örnek olmak durumundadır. Aksi halde Allah'ın kendisine vermiş olduğu elçilik görevini gerektiği gibi yerine getirmemiş olur. **“Ey Elçi! Rabbinden sana indirileni tebliğ et. Eğer bunu yapmazsan O'nun elçiliğini yapmamış olursun. Allah seni insanlardan koruyacaktır. Doğrusu Allah, kâfirler topluluğuna rehberlik etmez.”** (Maide Suresi 67).

Peygamberler Allah'tan aldıkları mesajları insanlara bildirdikleri için Allah'ın elçiliği vazifesini yerine getirirler. Onlar insanlara kendi heves ve arzularından konuşmadıkları gibi kendiliğinden bir şey teklif edenlerden de değildirler: **“O arzusuna göre de konuşmuyor. İndirilmiş bir vahiyden başkası değildir o.”** (Necm Suresi 3-4). **“De ki: ‘Tebliğime karşılık sizden bir ücret**

istemiyorum. Ben size kendiliğimden/zorlamayla yükümlülük getirenlerden de değilim. Bu (Kur'an), âlemler için yalnızca bir zikirdir (öğüt ve hatırlatmadır)." (Sad Suresi 86-87).

Allah'ın insanlara mesajlarını iletme yöntemi, seçtiği bir elçi vasıtasıyla gerçekleşir. Oysa ayetlerin dikkat çektiği gibi kimi insanlar bizzat o ayetlerin kendilerine verilmesini isterler: **"İçlerinden her kişi de istiyor ki, kendisine açılıp saçılmış sayfalar verilsin. Hayır, öyle şey olmaz! Doğrusu şu ki, ahiretten korkmuyorlar. Hayır, (iyi bilsinler ki) bu (Kur'an) bir hatırlatıcıdır. Dileyen düşünür onu, öğüt alır."** (Müddessir Suresi 52-55).

Bununla birlikte esasen görevlendirilen peygamberler, gönderildikleri toplumlar içinde bir anlamda devrim yaparlar. Tüm haksızlık, zulüm ve adaletsizliklere yönelik başkaldırıların daima bir liderin önderliğinde yapılmış olduğu da bir gerçektir. Peygamberler aynı zamanda gönderildikleri toplumlara önderlik ederek inananları bir arada tutmak, onlara destek olmak, zor zamanlarda Allah'ın ayetlerini onlara hatırlatmak, ayetlerden hareketle iyi olanı tavsiye ederek kötü olandan sakındırmak, olası bir fitne durumunda bunun önüne geçmek, savaş gibi durumlarda kendilerini müdafaa etmeleri için onları teşvik etmek ve onları bir arada tutarak kenetlenmelerini sağlamak gibi görevleri de vardır. **"Nitekim kendi içinizden, size ayetlerimizi okuyan, sizi temizleyen, size Kitab'ı, hikmeti (bilgeliği) ve bilmediklerinizi öğreten bir Elçi gönderdik."** (Bakara Suresi 151).

Dolayısıyla gerek Allah'ın ayetlerinin ilk defa bildirildiği toplumlara gerekse daha önceden bildirilmiş olmasına rağmen Allah'ın ayetlerini saptırmış ya da unutmuş toplumlara bir peygamberin gelmesi ve onları gerçekler ile yüzleştirmesi gerekir. Peygamberler görevlerini tamamladıktan sonra tüm sorumluluk inananların üzerinde kalır. Peygamberimiz son peygamber olduğuna göre tekrar bir peygamberin gelmesi ve din

adına uydurulan şeyler ile mücadele etmesi mümkün değildir. Ancak elimizde peygamberimizin tebliğ ederek bizzat yaşadığı şekli ile Kur'an vahyi bulunmaktadır. İnananlara düşen vahyi tek ölçü bilerek, din adına uydurulan şeyler ile en güzel şekilde mücadele etmektir. **“Biz seni onlar üzerine bekçi yapmadık. Sen onlara vekil de değilsin.”** (En'am Suresi 107). **“Sen sadece bir uyarıcısın. Her şeye vekil olan Allah'tır.”** (Hud Suresi 12).

Vahyin Örnek Modeli: Peygamberler

Dinin ve bu dinin insanlar arasından seçilen bir elçi tarafından insanlara bildirilmesinin gerekliliğine dair şu ana kadar ifade edilenlerin yanında insanların çeşitli arzu ve isteklere yönelik nefsani yapısı göz önünde bulundurulduğunda, onları çekip çevirecek ve birlik içinde yaşamlarını sürdürmelerini sağlayarak aralarındaki husumetleri çözecek bir öndere ihtiyaç duydukları da tarihsel bir gerçekliktir. Bu durum bir peygamberin halkını gerçeğe çağırarak birlik ve beraberlik içinde tutmasından, bir kral ya da hükümdarın toplumuna önderlik etmesine kadar çok çeşitli şekillerde gerçekleşmiştir. Ebû Mansûr el-Mâtürîdî insanoğlunun ilâhî bir bildirim ve onu tebliğ edecek bir peygamber olmadan kendi haline bırakılması durumunda çıkması kaçınılmaz olacak kargaşa ve husumetlere şu şekilde dikkat çekmiştir:

“Doğrusu insanlar çeşitli arzulara ve farklı tabiatlara sahip kılınmıştır. Onların beşerî yapısına öyle baskın nefsani istekler yerleştirilmiştir ki bu yaratılışlarıyla baş başa bırakılsalar menfaatlerin paylaşılmasında, muhtelif üstünlük, şeref, hükümrancılık ve iktidarların ele geçirilmesinde mutlaka birbirleriyle çekişirler. Bunu da karşılıklı nefret ve ardından kanlı mücadele takip eder. Böyle bir durumda toplumların birbirlerini yok edişleri ve çöküşleri muhakkaktır. Hâlbuki evrenin var oluş amacı buna

bağlı kılınsaydı, onun mevcudiyetinin hikmeti boşa gider, var edilişi abes olurdu.”⁵⁵⁰

Kur'an-ı Kerim ayetlerinde insanın en güzel biçimde yaratıldığı (Tin Suresi 4) ve iman edip hayra ve barışa yönelik fiiller sergileyenlerin yaratılmışların en hayırlısı olduğu (Beyyine Suresi 7) söylenmekle birlikte aynı zamanda onun nefsi ile baş başa kaldığında nasıl bir varlık olabileceğiyle ilgili de açıklamalarda bulunulur. İnsanın nefsanî duygularına yenilip yaratıcısına karşı yaptığı hatalarla birlikte Allah'ın lütuf ve rahmeti sonucu vermiş olduğu sayısız nimet karşısında çok zalim ve nankör olduğu (İbrahim Suresi 34; Adiyat Suresi 6), Allah'ın nimetlerine rağmen çok az şükrettiği (A'raf Suresi 10; Mü'minun Suresi 78), kullar içinden şükredenlerin çok az olduğu (Sebe Suresi 13), zor anında Allah'a yalvarıp yakarmasına rağmen o durumundan kurtulunca hemen eski haline dönerek azgınlık ve sapkınlığa bulaştığı (Yunus Suresi 22-23; İsrâ Suresi 67), neden yaratıldığını unutarak Rabbine karşı geldiği (Nahl Suresi 4), aceleci, hırslı, sabırsız, tahammülsüz (Mearic Suresi 19), tartışmaya en çok tutkun varlık olduğu (Kehf Suresi 54), nefsinin cimrilik ve doymazlığa yatkın oluşu (Nisa Suresi 128; Muhammed Suresi 38) gibi pek çok olumsuz hal ve vasıflara sahip olduğuna dikkat çekilir. Hayatın içinde tüm bunlara ve belki de bir o kadarına daha şahit olunduğu bir gerçektir. Peki, insanoğlu bu denli olumsuz duygulara sahip iken onun bir peygamber aracılığı ile gönderilecek olan ilâhî buyruklara ihtiyaç duymadan kendi başına yaşamını sürdürebileceğinin söylenmesi gerçekçi bir yaklaşım mıdır?

İnsanlık tarihi incelendiğinde insanların mutlaka başlarında kendilerine yönetici olarak seçtikleri ya da zaten içinde buldukları sistemin bir sonucu olarak bir liderlerinin olduğu veya o toplumlarla

550 Ebû Mansûr el-Mâtürîdî, **Kitâbü't-Tevhîd**, çev: Bekir Topaloğlu, İSAM Yayınları, Ankara (2002), s. 4-5.

özdeşleşmiş tarihsel isimlerin bulunduğu görülmektedir. Bu liderlere duyulan saygı ve zaman zaman da korku sebebiyle onlara itaat esas olmakta ve sözleri tartışmasız bir emir olarak algılanmaktadır. İşte peygamberlerin gönderilmelerinin faydalarından biri de, onların sahip oldukları liderlik ve fedakârlık özellikleridir. Onlar, içinde buldukları toplumlarda kulluk ve ibadetinde titiz, üstün ahlâk timsali, cömert, hayır ve barışsever kişiler olarak örnek bir model oluşturmakta, insanlara iyiliği emredip onları kötülüklerden alıkoymaktadırlar: **“Onları, bizim buyruğumuzla yol alan önderler yaptık. “Onlara iyilikler yapmayı, namaz kılmayı, zekât vermeyi vahyettik. Onlar, yalnız bize kulluk ediyorlardı.”** (Enbiya Suresi 73).

İnsanlık tarihine yön veren ve isimleri ölümsüz olmuş kişilerin en önde gelenlerinin genellikle peygamberler olduğu görülmektedir. Günümüzde dünya nüfusu dikkate alındığında tek Tanrılı üç büyük dinin ve bu dinler ile özdeşleşmiş peygamberlerin ne kadar çok inananı ve takipçisi olduğunun görmezden gelinmesi mümkün değildir. İlâhî kaynaklı dinleri takip eden insanların tamamına yakınının Allah inancı başta olmak üzere O’nu her şeyden önemli ve yüce bir varlık olarak görerek hayatının merkezine koyması gerektiğini bilmesinden, zekât gibi yardımlara kadar pek çok konudaki inanç ve uygulamaları dikkate alındığında tüm bunları din sayesinde gerçekleştirdikleri görülmektedir. Bu sonuçtan hareketle dinin insan hayatındaki gerekliliği bir kez daha açığa çıkmaktadır.

Karşı karşıya kaldıkları sayısız zorluklara rağmen Allah’tan aldıkları elçilik vazifesini yerine getirmek uğruna canları ve malları ile mücadele eden, yerine getirmiş oldukları tebliğ karşılığında insanlardan herhangi bir ücret istemeyen, dünyevî makam ve mevki peşinde koşmayarak Allah’tan başka hiç kimseden bir beklenti içinde olmayan ve ilâhî vahyi en başta bizzat kendi hayatlarında tatbik ederek yaşantı ile sözleri uyum

İNİNDE OLAN PEYGAMBERLERİN BU KONUDAKİ KARARLI VE SAĞLAM TUTUMLARI, ONLARIN ALLAH TARAFINDAN GÖREVLENDİRİLMİŞ OLDUKLARINI DESTEKLEMEKTEDİR. ANCAK BUNUN YANINDA İSLÂM DÜŞÜNÜRLERİNİN PEYGAMBERLERİN ALLAH'TAN ALDIKLARI VAHİYLERİ İNSANLARA BİLDİRİRKEN ÜSTLENMİŞ OLDUKLARI HAYATİ GÖREVLERİ İLE İLGİLİ BAZI YAKLAŞIMLARDA BULDUKLARI GÖRÜLMEKTEDİR. PEYGAMBERLERİN GÖREVLERİ İLE İLGİLİ GETİRİLEN AÇILIMLAR AYNI ZAMANDA PEYGAMBERLİK MÜESSESESİNİN İNSANLARIN HEM BU DÜNYA HEM DE AHİRET HAYATINDAKİ SAADETİNİN TEMİN EDİLEBİLMESİ İÇİN NE DENLİ GEREKLİ OLDUĞUNUN DA DELİLİ OLMAKTADIR. BU YAKLAŞIMLARIN ŞU TEMEL BAŞLIKLAR ALTINDA TOPLANMASI MÜMKÜNDÜR:⁵⁵¹

1. Allah'tan başka ilâh bulunmadığını insanlara bildirip sadece ona tapmaya ve ibadet etmeye dâvet etmek.
2. İnsanlara hak ve bâtil inançları tanıtip hak olanları benimsemeyi ve bâtil olanlarını terk etmeyi tavsiye etmek.
3. Ahiret âleminin vuku bulacağından insanları haberdar edip cennete girmeye vesile olan hak inanç ve iyi davranışlarla, cehenneme girmeyi gerektiren bâtil inanç ve kötü davranışları tanıtmak.
4. İlâhî buyrukları tebliğ edip açıkladıktan sonra bunları bizzat uygulayarak insanlara örnek olmak.
5. İnsanları varoluşun ve hayatın anlamını düşünmeye çağırıp bunun yollarını göstermek.
6. İnsanları, akıl yürütme kabiliyetlerini ve duyularını kullanarak evreni inceleyip sırlarını keşfetmeye teşvik etmek.
7. Öğüt vererek insanların dünya malına düşkünlüklerini ve nefsanî arzularına yönelmelerini azaltıp ahiret âlemine

551 Muhammed Abduh, **Risâletü't-Tevhîd**, Neşreden: Muhammed Reşid Rıza, el-Ceffan ve'l-Cabi, Limasol (2001), s. 109-112.

de hazırlayarak yaşayan üstün ahlâklı ve erdemli kişiler olmalarını sağlamak.

8. Allah'ın ve ahiretin varlığından haber vererek insanlara karşı Allah'ın kesin delilini teşkil etmek.

Allah tarafından peygamber ve elçi olarak seçilen insanların içinde buldukları toplumlarda üstün meziyetlere sahip, saygı duyulan örnek insanlar oldukları görülmektedir. Peygamberler bu yönleriyle insanüstü değil ancak üstün insanlar olarak kabul edilmelidirler. Allah'ın seçkin kıldığı kullar olarak insanlara Allah'tan aldıkları vahyi bildirmelerinin yanında üstün özellikleriyle de kitleleri etkileyerek tebliğ vazifelerini yerine getirmişlerdir. Aynı zamanda sahip oldukları bu insanî ve ahlâkî özellikler onların Allah'tan gelen vahiy ile uyum içinde olmalarını ve bu sayede insanlar üzerindeki etkilerinin de daha güçlü olmasını sağlamıştır. Aksi takdirde kendisine böyle bir görev gelmeden önceki hayatında çirkinlik ve azgınlıklar içinde olan birinin böyle bir görevle şereflendirilerek insanları doğru ve hayırlı olana çağırması ve bu konuda yeterince başarılı olup sözüne itibar edilmesi pek mümkün gözükmemektedir.

Kur'an-ı Kerim ayetleri incelendiğinde Allah tarafından seçilerek insanlara önder olmak üzere gönderilen kişilerin bu görev ile şereflendirilmeden önce de şereflendirildikten sonra da güçlü bir karaktere sahip ve pek çok açıdan da örnek birer insan oldukları görülmektedir. Bu konudaki ayetlerin bir kısmı şu şekildedir:

“İbrahim, gerçekten yumuşak huylu bir insandı; herkes için ah eder, içini çekerdi, yalvarıp yakarırdı.” (Hud Suresi 75). **“Dediler ki: Ey Şuayb! Namazın mı emrediyor sana, atalarımızın tapar olduğunu terk etmemizi yahut mallarımızda dilediğimiz gibi davranmaktan vazgeçmemizi? Esasında sen; gerçekten yumuşak huylu, olgun bir insansın.”** (Hud Suresi 87). **“Dediler ki: Ey Salih! Sen bundan önce, aramızda aranan/ ümit beslenen bir kişiydin. Şimdi kalkmış, atalarımızın**

kulluk ettiklerine kulluk etmemizi mi yasaklıyorsun?” (Hud Suresi 62).

“Kulumuz Eyyub’u da an! ...Biz onu sabırlı bulduk. Ne güzel kuldu o! Bize yönelen, yakaran biriydi o.” (Sad Suresi 41-44). **“Güçlü-kuvvetli, basiret sahibi kullarımız İbrahim, İshak ve Yakub’u da an! ...İsmail’i, Elyese’yi, Zülkifl’i de an! Hepsi seçkinlendendi.”** (Sad Suresi 45-48). **“Biz böylece ondan, kötülüğü ve fuhşu uzak tutuyorduk. Çünkü o, bizim samimi/seçkin kullarımızdandı.”** (Yusuf Suresi 24). **“Bunun yorumunu bize bildir. Biz senin, güzel düşünüp güzel davrananlardan olduğun kanısındayız.”** (Yusuf Suresi 36). **“Yusuf, ey özü-sözü doğru insan! Şu rüyayı yorumla bize.”** (Yusuf Suresi 46) (Hz. Yusuf).

“Kitap’ta İdris’i de an. Çünkü o, özü-sözü tam uyuşan bir kişiydi.” (Meryem Suresi 56). **“Kudretimize yemin olsun ki, onlardan önce Firavun’un kavmini de ince bir imtihana çektik de, asil ve onurlu bir resul geldi onlara.”** (Duhan Suresi 17) (Hz. Musa). **“Katımızdan bir kalp yumuşaklığı, bir temizlik verdik. Korunan biriydi o. Ana-babasına iyilik eden biriydi; zorba, isyancı biri değil.”** (Meryem Suresi 13-14) (Hz. Yahya). **“Adı, Meryem oğlu İsa Mesih’tir. Dünya ve ahirette yüz akıdır. Allah’a yaklaştırılanlardandır.”** (Ali İmran Suresi 45). **“Zekeriya, Yahya, İsa ve İlyas... Hepsi iyilik ve barış için çalışanlardandı.”** (En’am Suresi 85).

“Ve gerçekten sen, çok büyük bir ahlâk üzerindesin.” (Kalem Suresi 4). **“Yemin olsun, içinizden size onurlu bir resul gelmiştir.”** (Tevbe Suresi 128). **“O peygamber, inananlar için kendi nefislerinden daha dost, daha yakındır.”** (Ahzab Suresi 6) (Hz. Muhammed).

Peygamberlerin sadece dini konularda değil onlarla bağlantılı olan sosyal ve beşerî konularda da insanlara örnek bir rehber oldukları görülmektedir. Örneğin Kur’an-ı Kerîm’de zekât ve

sadaka verilmesi çokça övülmüş ancak ayetler dikkate alındığında bunun net bir ölçüsü belirlenmemiştir. **“..Ve sana neyi infak edeceklerini (harcayacaklarını, vereceklerini) sorarlar. De ki: ‘Affettiklerinizi’. Böylece Allah size ayetlerini açıklar, umulur ki düşünürsünüz.”** (Bakara Suresi 219) ayeti dikkate alındığında esasen burada miktarın belirtilmemiş olması ihlâs sahibi bir mümin açısından daha fazla yükümlülük doğurmaktadır. Belirli bir ölçü ile zekât ve sadakaların verilmesiyle de bu emir yerine getirilebilecek olmasına rağmen insanların Allah’ın emri olan zekât ve sadakayı verirken mallarından ne kadar çok vazgeçebileceklerse onu vermeleri, aynı zamanda kendi içinde bir imtihan da olmaktadır. İşte kişi, peygamberlerin maddi manada sahip oldukları tüm nimet ve imkânları cömertçe paylaşarak ihtiyaç sahiplerine vermelerini örnek alarak söz konusu ibadeti cömertlik ve gönül ferahlığıyla yerine getirebilmektedir. Paylaşmanın çoğalması aynı şekilde inananlar arasındaki kardeşlik bağlarının da güçlenmesini sağlayacaktır.

İnsanların doğru sözlü, dürüst ve adaletli olmaları ile hem kendi hem de yakınlarının aleyhine dahi olsa şâhitlikten kaçınmamaları gibi pek çok erdem, Allah tarafından peygamberler aracılığı ile insanlara bildirilmiş ve peygamberler, Allah’ın buyruklarını bizzat kendi hayatlarında uygulayarak insanlara örnek olmuşlardır. Kısacası Allah’ın vahiy yoluyla insanlardan istemiş olduğu şeyler insanın güç yetireceği, yaşantısına yansıtacağı, uygulanabilir şeylerdir ki bunun en güzel örneği peygamberlerin yaşantıları olmuştur. Peygamberler Allah’ın emir ve yasaklarını tebliğ ederken en başta tüm bu emir ve yasakları bizzat kendi hayatlarında pratiğe dönüştürmüş ve tebliğlerini hem söz hem de hâl ile ifade etmişlerdir. Kur’an ayetleri bizlere peygamberlerin Allah’tan aldıkları mesajı insanlara iletirken aynı zamanda en güzel şekilde yaşanması yoluyla insanlar için örneklik teşkil ettiklerini haber vermektedir.

Dinin tebliğ edilip en güzel şekilde temsil edilmesi için peygamberlik son derece önemlidir. Ancak pek çok ayetin dikkat çektiği gibi peygamberlerin ya da inananların görevi dini gerçekleri insanlara anlatmak ve tavsiyelerde bulunmaktır; onlar üzerinde baskı, zorlama kurmak değil. Peygamberimizin ve Hz. Âdem'den itibaren gönderilen tüm peygamberlerin din adına görevleri dini tebliğ etmek yani Allah'ın mesajını insanlara ulaştırmaktır; bu mesaja müdahalede bulunmak, ilaveler ya da değişiklikler yapmak vazifeleri olmadığı gibi, peygamberlerin böyle bir eylemi gerçekleştirdiği de düşünülemez. Peygamberlerin vazifesi sadece dini tebliğ etmek ve en güzel şekilde örneklik ve öncülük etmektir. Bu ise son derece şerefli bir görevdir. Bu noktada Kur'an, peygamberimizi çok açık bir şekilde bilgilendirir: **“Sen onların üstüne bir zorba değilsin. O halde, benim tehdidimden korkanlara Kur'an ile öğüt ver.”** (Kaf Suresi 45). **“Rabbın isteseydi, yeryüzündekilerin hepsi mutlaka inanırdı. O halde sen mi insanları inanmaları için zorlayacaksın?”** (Yunus Suresi 99).

Resule İtaat Ne Demektir?

İnsanlar Kur'an'ı gerektiği gibi okumadıkları ya da bu gerçek işlerine gelmediği için, Allah'ın elçisine yüklediği görevden de haberdar değiller. Ayetler, elçilerin görev tanımlamalarını net bir şekilde ortaya koyar: **“Allah'a itaat edin, elçiye itaat edin, sakının. Eğer yüz çevirirseniz şunu bilin: Bizim elçimize düşen sadece apaçık bir tebliğdir.”** (Maide Suresi 92). **“Elçiye düşen, tebliğden başka bir şey değildir. Allah sizin açığa vurduklarınızı da gizlediklerinizi de bilir.”** (Maide Suresi 99). **“Ya onlara vadettiğimiz şeylerin bir kısmını sana gösteririz yahut da seni vefat ettiririz. O halde tebliğ etmek sana, hesap sormak bize düşer.”** (Rad Suresi 40). **“Elçilere düşen, açık bir tebliğden başkası değildir.”** (Nahl Suresi 35). **“Yine de yüz çevirirlerse artık sana düşen, açık bir tebliğden başka**

şey değildir.” (Nahl Suresi 82). “Eğer yalanlarsanız bilin ki, sizden önceki ümmetler de yalanlamıştı. Elçiye de düşen, açık bir tebliğden başka şey değildir.” (Ankebut Suresi 18). “Yüz çevirirlerse Biz seni onlar üzerine bekçi göndermedik. Sana düşen, tebliğden başkası değildir.” (Şura Suresi 48). “De ki: Allah’a da itaat edin, elçiye de. Eğer yüz çevirirseniz, onun görevi ona yüklenen, sizin göreviniz de size yüklenendir. Eğer ona itaat ederseniz doğru yolu bulursunuz. Elçiye düşen, açık bir tebliğden başkası değildir.” (Nur Suresi 54).

Ayetlerdeki Allah’a ve elçiye itaat ifadeleri rivayet dinini savunanlar tarafından saptırılmakta ve sanki elçiye itaat edilmesinin sebebi Allah’tan almış olduğu vahiy değil de, vahiy dışında koyduğu hükümlermiş gibi Allah ile elçisinin arası ayrılmaktadır. Ayetlerde elçiye itaat edilmesinin sebebi Allah’ın izni ile. Yani elçiye itaat, ilahi emirleri alan kişi olması nedenine dayanmaktadır: **“Biz her elçiyi, Allah’ın izniyle kendisine itaat edilsin diye gönderdik...”** (Nisa Suresi 64). Kur’an’da, Allah’a ve elçisine itaat iki ayrı kavram değildir. Bu yüzden “Allah’a uymak için Kur’an’a, elçiye uymak için ise elçiden geldiği kabul edilen hadislere uymak gerekir” görüşü hatalıdır. Kur’an ayetlerinin gösterdiği gibi, “Allah ve elçisi” tek bir uygulama ve itaat kaynağına karşılık gelmektedir.

Bu gerçek ile ilgili örneklere geçmeden önce “Allah ve elçisi” kalıbının daha iyi anlaşılması için bazı ayetlere dikkat çekmek gerekir: **“Allah’ı ve resulünü incitenlere gelince: Allah onları bu dünyada da öte dünyada da rahmetinden mahrum edecek ve onlar için alçaltıcı bir azap hazırlayacak.”** (Ahzab Suresi 57). Ayetten de görüldüğü üzere tıpkı elçiye itaatın Allah’a itaat olmasındaki gibi, elçiye yapılacak bir eziyetin, Allah’a yapılmış sayılacağı ifade edilir. Çünkü kimsenin Allah’a eziyet edebilmesi söz konusu değildir. Aynı şekilde: **“Ey iman sahipleri! O sizi, size hayat verecek şeye çağırdığında, Allah’a ve resulüne**

icabet edin..." (Enfal Suresi 24) ayetinde "Allah'a ve resulüne icabet edin" cümlesinin yüklemi ikil formda değil tekil formda gelmiştir. Dolayısıyla "O sizi, size hayat verecek şeye çağırdığında" ifadesinden, çağrının sahibinin Allah, çağrıyı yapanın ise elçisi olduğu anlaşılmaktadır. Yine ayette anlaşmazlığa düşülen konuların Allah'a ve elçisine götürülmesi söylenir. Şüphesiz ki konunun doğrudan Allah'a götürülmesi mümkün değildir. Konu elçiye götürüldüğünde elçi, Allah'tan aldığı ayetlere bakarak konu hakkında hüküm verecektir: **"...Eğer bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz onu Allah'a ve elçisine götürün. Allah'a ve ahiret gününe inanıyorsanız böyle yaparsınız..."** (Nisa Suresi 59).

Tövbe suresinin ilk ayeti: **"Allah ve resulünden, kendileriyle antlaşma yapmış bulunduğunuz müşriklere bir ihtar/uyarıdır bu."** (Tövbe Suresi 1) şeklinde başlar. Oysa söz konusu bu ihtar Allah ve resulünün ortaklaşa yazdıkları bir bildiri değildir. Ancak peygamberimiz, Allah'ın elçiliği vazifesi sebebiyle yani Allah'ın mesajının onun ağızından insanlara duyurulmuş olması sebebiyle Allah ile birlikte anılmaktadır. Uyarıyı bildiren Allah, geldiği gibi tebliğ eden ise elçisidir.

Yine Tövbe suresinde Allah, elçisi aracılığıyla, müşrikler hakkında bir açıklama yapmaktadır: **"Bu, aynı zamanda, Allah ve elçisinden tüm halka, büyük hac günü yayımlanmış bir duyurudur: Allah putperestlerden uzaktır, elçisi de... Tövbe ederseniz sizin için daha iyidir. Dönerseniz, bilin ki siz Allah'ı aciz bırakamazsınız. İnkârcılara acı bir azabı müjdele."** (Tövbe Suresi 3). Bu ayetteki duyuru insanlara elçi tarafından ulaştırılmıştır ancak ayette bu duyurunun "Allah'tan ve elçisinden" geldiği ifade edilmiştir. Şurası açıktır ki elçi müşriklere, Allah'ın bu duyurusu dışında bir duyuru yapmamıştır. Ayette bahsedilen duyuru Allah tarafından bildirilmiş ve elçisi tarafından insanlara ulaştırılmıştır. Bu duyurunun Allah ve elçisinden geldiğinin söylenmesi gösteriyor ki Allah ve elçisi

iki ayrı kural koyucu değildir. Allah tüm yasaların kaynağıdır. Ancak Allah, bu yasaları herkese tek tek bildirmemiş, bir elçi seçerek kutsal mesajını insanlara o elçi aracılığıyla ulaştırmıştır.

Fetih suresinde, peygamberimiz ile anlaşma yapıp ona olan bağlılıklarını bildirenlerin aslında Allah ile anlaşma yaptıkları ifade edilir. Çünkü peygamberimize, Allah'ın elçisi olduğu için biat edilmektedir: **“Sana biat edenler gerçekte yalnız Allah’a biat etmişlerdir: Allah’ın (yardım) eli, onların (biat için kenetlenen) elleri üzerindedir: Bundan böyle kim ahdinden dönerse iyi bilsin ki o sadece kendi aleyhine dönmüş olur; kim de Allah’a verdiği ahde sadık kalırsa O, ona muhteşem bir ödül ihsan edecektir.”** (Fetih Suresi 10). Yine başka bir ayette Allah’a olan sevgi ve bağlılığın göstergesinin Allah'ın mesajını getiren elçiye uymak olduğu bildirilir: **“De ki: Eğer siz Allah’ı seviyorsanız bana uyun; Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah bağışlayandır, esirgeyendir.”** (Ali İmran Suresi 31).

Enfal suresinde şu ifade yer almaktadır: **“Ey inananlar! Allah’a ve elçisine itaat edin. İşitip durduğunuz halde ondan yüzünüzü çevirmeyin.”** (Enfal Suresi 20). Bu ayette inananlardan Allah’a ve elçisine itaat etmeleri istenirken ayet “işitip duyduğunuz halde ondan yüz çevirmeyin” ifadesi ile sona erer. Buradaki ifadede çoğul zamir olan “onlardan” değil, tekil zamir olan “ondan” kelimesinin kullanılması anlamlıdır. Çünkü Allah ve elçisi iki ayrı dini kaynak getirmezler. Allah'ın gönderdiği ve elçisinin inananlara iletmediği mesaj tektir. O tek kaynak da Kur'an'dır. Aynı şey **“Kim de Allah’a ve Resulü’ne isyan eder ve O’nun çizdiği sınırları ihlal ederse onları içerisinde yerleşip kalacakları ateşe sokar; onu da alçaltıcı bir azap beklemektedir.”** (Nisa Suresi 14) ayetinden de görülmektedir. Ayet “Onların” değil, “O’nun” ifadesini kullanarak din adına sınırları çizenin sadece Allah olduğunu açık bir şekilde vurgular.

İtaat ve boyun eğmenin yöneleceği tek otorite Allah'tır. Allah'ın mesajını diğer kullara ulaştıran bu kişiye “peygamber” (nebi) ve “elçi” (resul) denir. O kişi ‘peygamber’dir çünkü Allah mesajını ona iletir. Aynı zamanda o kişi ‘elçi’dir çünkü mesajı kendisine saklamaz, diğer kullara iletir. Elçi, insanları bu yasalara uymaya çağırarak kalmaz, kendisi de bu yasaya uymakla yükümlüdür.

Bir düşünelim, biz Hz. Muhammed'in Allah'ın elçisi olduğunu nereden biliyoruz? Buna nasıl iman ediyoruz? Şayet elimizde her açıdan insan sözü olamayacak eşsizlikteki Kur'an vahyi gibi bir kaynak olmasa bunu bilemez, bundan emin olmazdık. Dolayısıyla peygamberimizin peygamberliğinin teminatı, vahyin varlığına bağlıdır. Şayet Kur'an Allah tarafından korunmuş olarak elimize ulaşmasaydı ve içerisinde hadislerde olduğu gibi çelişkiler olsaydı, hadis rivayetlerinden hareketle dinimizi ve peygamberimizi doğru bir şekilde tanımamız mümkün olmayacaktı. Rivayetlere bakarak peygamberimizi bir dediği başka bir dediğine uymayan, ne zaman ne yapacağı belli olmayan yani kendi ile çelişen biri olarak görecektik. Çok şükür Allah'ın mesajı vahyedildiği gibi muhafaza edilmiş ve hakla batılı ayıran bir ölçü olarak elimize ulaşmıştır.

Resule uymak, onun yaymaya çalıştığı mesaja, yani Kur'an'a uymaktır. Bu yüzden Allah, Nisa Suresi'nde şöyle demektedir: **“Elçiye itaat eden Allah'a itaat etmiş olur. Kim yüz çevirirse çevirsin; biz seni onların üzerine bekçi göndermedik.”** (Nisa Suresi 80).

Konu ile ilgili ayetler gösteriyor ki elçiye itaat etmek onun kişisel görüşlerine itaat etmek değildir. Elçiye itaat, ona elçiliğinin gereği olarak indirilen ilahi mesaja itaat etmektir. Bu yüzden Allah ve elçisi iki ayrı kaynak değildir. Allah'a ve elçisine itaat, tek bir kaynağa, yani Allah'ın indirdiği Kitap'a uymakla mümkün olur.

Bir düşünelim. Biz Peygamberimiz Hz. Muhammed'e niye uyarız? Çünkü o, Allah'ın elçisidir. Yani Allah'ın mesajını alıp getiren kişidir. Elçinin mesajı, Allah'ın gönderdiği mesajdır. O mesaja uyulunca hem Allah'a, hem de o mesajı getiren elçiye uyulmuş olunur. Aynı zamanda mesajın kendisine (Kur'an'a) uyulduğunu söylersek, bu da doğru olur. Hz. Muhammed'e "resul" denmesinin sebebi, kendisine ait olmayan mesajı taşımasıdır. Yani Allah, "resul" (elçi) kelimesiyle; Hz. Muhammed'in, kendisinin olmayan mesajı taşıyan kişi olduğunu vurgulamaktadır. İnsanlara, elçiyi devreden çıkartıp Allah'a varmanız mümkün değildir çünkü Allah'ın sözlerini size elçisi tebliğ etmektedir dersi verilmektedir. İtaat edilmesi emredilen kişi olan elçi, kendisi namına değil, kendisini görevlendiren (Allah) namına konuşmaktadır. Bu yüzden ona (elçiye) itaat, gönderene (Allah'a) itaattir. Allah'ın elçi yollaması, bizle irtibat kurmak için seçtiği yegâne yoldur. Elçi mesajı insanlara iletceği, O'na davet edeceği için elçiye itaat, onu gönderene (Allah'a) itaat olacaktır. Bu yüzden ki **"Elçiye itaat eden Allah'a itaat etmiş olur."** (Nisa Suresi 80).

Kur'an'da, peygamberimizin ismi olan 'Muhammed'in geçtiği 4 ayetin 3'ünde "Muhammed elçidir" vurgusu önemlidir: **"Muhammed yalnızca bir elçidir."** (Ali İmran Suresi 144), **"Muhammed Allah'ın elçisi ve peygamberlerin sonuncusudur."** (Ahzab Suresi 40), **"Muhammed Allah'ın elçisidir."** (Fetih Suresi 29).

Kur'an'da hiçbir ayette "Allah'a ve Muhammed'e itaat edin" diye bir ifade yer almaz. Kur'an'da "Allah'a ve elçisine itaat edin" şeklinde bir vurgunun olması; Hz. Muhammed'e, ancak elçilik vazifesinden dolayı itaat edilmesi gerektiğini göstermektedir. 'Muhammed' isminin geçtiği tüm ayetlerde elçiliğinin vurgulanması, tek istisna ayet olan Muhammed Suresi 2. ayette ise "Muhammed'e indirilene (Kur'an'a)" iman edilmesi vurgusu, tüm yanlış anlamalara kapıları kapatmıştır.

Muhammed Hamdi Yazır, bu gerçeği şu sözleri ile ifade etmiştir: “Birer beşer olan peygamberlerin ilah mertebesine çıkarılması da mantık dışıdır. Peygamberlerin hiçbiri din vazetmemiş, sadece kendilerine vahyolunanları nakil ve tebliğ etmişlerdir.” “Resul denildiği zaman da bir vekil değil, ancak nâkil-i kelâm bir emir kulu anlaşılmalıdır.” “Muhammed’e dahi sırf Allah’ın bir Resulü, bir elçisi, bir memuru, hidayet ve Allah’ın emirlerinin bir bildireni/duyurunu olduğu değerinden ve yalnız Allah için tabi olma ve itaat eylemektir.” “Resule itaat, asile itaattir.” “Bunun için her kim Allah’ın Resulü’ne itaat ederse Allah’a itaat etmiş olur” “Allah ile muharebe ne aklen ne dinen mümkün olduğu halde, Kur’an’da “Allah ve Resulü ile muharebe edenler” ifadesinin kullanılmasını, elçilik olgusunun vurgulanması olarak anlamak lazımdır. “Sefir ancak mürsiline davet eder.”

Kur’an ayetleri dikkatli bir şekilde incelendiğinde peygamberimizin sadece inkârcılar ve münafıklık edenler tarafından değil iman etmiş olanlar tarafından da zaman zaman türlü eziyetlere maruz bırakıldığını, nezaketsiz hareketleri ve kendi aralarındaki sorunları çözmede göstermiş oldukları tahammülsüz davranışları ile uğraşmak zorunda kaldığı görülmektedir. Öyle ki kimi inananlar yeri geldiğinde iman etmiş olmalarını bile peygamberimizin başına kakmaya çalışmışlardır: “**Müslüman olmalarını senin başına kakıyorlar. De ki: Müslüman olmanızı benim başıma kakmayın. Tersine, eğer gerçekten inanmışsanız, sizi imana ilettiği için Allah, sizin başınıza kaksın yeridir.**” (Hucurat Suresi 17).

Yine belli ki anlaşamadıkları konuları aralarında Allah’ın ayetleri ve adalet ile hükmetmesi için peygamberimize götürüyorlar ancak peygamberimizin yanında seslerini yükselterek tartışıyor, belki kavgaya tutuşuyor ve hatta peygamberimiz ile bağıra çağıra konuşuyorlardı: “**Ey iman edenler, seslerinizi peygamberin sesi üstünde yükseltmeyin ve birbirinize bağırduğumuz gibi,**

ona sözle bağırıp söylemeyin; yoksa siz şuurunda değilken, amelleriniz boşa gider.” (Hucurat Suresi 2). **“Odalarm arkasından (evinin dışından) sana seslenip çağırnlara gelince, onların çoğu aklını kullanmayan düşüncesiz kimselerdir.”** (Hucurat Suresi 4).

Yine olur olmaz her şeyi peygamberimize götürerek bunca işi arasında onu gerekli gereksiz meşgul ediyor ve çoğu zaman da özel görüşme talebinde bulunuyorlardı. Muhtemelen bundan dolayı Allah bu duruma bir sınırlama ve ciddiyet getirmek için peygamberimizle özel görüşme yapmadan önce sadaka verme şartı koymuştur. **“Ey iman edenler! Elçi ile özel olarak konuşmak istediğinizde, özel konuşmanızdan önce sadaka verin...”** (Mücadele Suresi 12). Yine ayetlerden, inananların yemek ve sohbet için peygamberimizin evine gittiklerinde sözü uzattıkları, zamanında kalkmadıkları ve peygamberimizi rahatsız edecek şekilde davrandıkları anlaşılmaktadır. Allah bu konuda da insanları uyarmakta ve laf olsun diye peygamberimizin evine gidip gelinmesinden alıkoymaktadır: **“Ey inananlar, (rastgele) Peygamber’in evlerine girmeyin. Ancak yemek için size izin verilir de girerseniz (erkenden gelip) yemeğin pişmesini beklemeyin. Çağrıldığınız zaman girin; yemeği yedikten sonra dağılın, söze dalmayın. Çünkü bu (davranışınız) Peygamber’i incitıyor, fakat o, (size bunu söylemekten) çekiniyordu. Ama Allah, gerçek(i söylemek)ten çekinmez...”** (Ahzab Suresi 53).

Bu tür ayetlerden görüldüğü gibi peygamberimiz Allah’tan aldığı vahyi tebliğ etme ve inananlar için örneklik teşkil ederek elçilik vazifesini yerine getirmenin dışında birçok sosyal problem ve nezaket dışı davranışlar ile de uğraşmak durumunda kalmıştır. Bu gibi durumlar da dikkate alındığında Allah’a ve resulüne itaat emrinin neden bu kadar sık vurgulandığı daha iyi anlaşılmaktadır. Peygamberimiz insanlar arasında Allah’ın kendisine vahyettiği gibi adalet ile hükmetmiş ancak özellikle

anlaşmazlıklar gibi durumlarda kimi zaman bu hükümler bazı kişilerin işine gelmemiş ve buna itiraz etmişlerdir. Allah'ın ayetleri ile hükmeden resulün hükmüne itaatin Allah'ın hükmüne itaat olduğunun vurgusu, insanlar arasındaki meselelerin çözümü için de son derece önemlidir.

Peygamberimize Sahip Çıkan Kim?

Bir Müslüman'ın Allah'a ve ayetlerine iman ettiğini söylemesine rağmen peygamberine iman etmediğini ya da onu yok saydığını söylemesi mümkün değildir. Ancak geleneklerini dinselleştirmeye çalışanların istediği şey, Allah'ın indirdiği ve resulünün doğrudan tebliğ ettiği din ile yetinmeyerek dini, işlerine geldiği gibi şekillendirmek. Sorsanız “Biz peygamberimize sahip çıkıyoruz” derler. Oysa farkında olmadan peygamberimize en büyük ihaneti ederler. Çünkü peygamberimize gerçek anlamda sahip çıkmak, din adına sadece getirmiş olduğu vahye sarılmakla mümkün olabilir.

İnkâr edilmesi gereken peygamberimiz değil, ona ait olduğu iddia edilen ancak vahiyden onay almayan söz ve uygulamalardır. Allah'a ve elçisine ait olmayan bir şeyi inkâr etmeyip de ne yapacaktık? Şayet Kur'an'ı ve aklımızı bir kenara koyarak uydurulmuş bunca şeye inanırsak, hesap günü tüm bunların hesabını nasıl vereceğiz, Allah'ın huzurunda nasıl duracağız?

Dini konularda Kur'an dışında hüküm koyanlar, Allah ve elçisini birbirinden ayırarak dinde ikilik oluşturuyorlar. Din adına Allah'a söyletemeyecekleri şeyleri elçisi üzerinden uyduruyorlar. Bu durumu eleştirdiğinizde ise sizi “Peygamber düşmanı” ya da “Peygamberi aradan çıkartanlar” olarak tanımlıyorlar. Oysa buradaki asıl mesele, peygamberimize isnat edilen ve “hadis”, “sünnet” başlığı altında bize servis edilen şeylerin gerçekten peygamberimize ait olup olmadığıdır. Bunu tespit etmek için de vahiyden başka çıkar yol yoktur. Mevcut olan tüm bilgiler

sadece vahyin eleğinden geçirilir. Vahiyden onay alan şeyleri peygamberimiz kişisel bir tercih olarak yapmış olabilir. Vahyin açıklamayarak serbest bıraktığı konularda peygamberimizin kişisel olarak yapmayı sevdiği ya da tercih ettiği şeyler olabilir. Bu son derece doğaldır. Bunları yapmak isteyen için bir engel yoktur.

Örneğin peygamberimizin küçükken yüzdüğü, yüzmeyi sevdiği rivayet edilir. Şimdi buradan hareketle kimileri “Yüzmek sünnettir” diyerek yüzmekten sevap umabilir. Ancak Kur’an’da yüzün ya da yüzmeyin şeklinde bir açıklama olmadığına göre kimse yüzdüğü için sevaba girmeyeceği gibi, yüzmeyi sevmiyorum diyen biri de peygamberinin dini bir uygulamasına muhalefet etmiş olmaz. Öte taraftan peygamberimizin binicilik ve ok atmayı öğrenme konusunda da tavsiyeleri olduğu rivayet edilir. Örneğin bu rivayet doğru olabilir. Çünkü o dönemde inananların gerektiğinde kendilerini müdafaa edebilmeleri için savaşmaları gerekebilir. Nitekim ayette bu duruma dikkat çekilmiştir: **“Siz de onlara karşı gücünüz oranında kuvvet ve atlı birlik hazırlayıp, bu yolla hem Allah düşmanlarını, hem kendi düşmanlarınızı, hem de bunlar dışında sizin bilmeyip Allah’ın bildiği daha başkalarını yıldırıp caydırabilirsiniz. Ve Allah yolunda her ne harcarsanız size tümüyle geri ödenecektir ve siz asla zulme uğramayacaksınız.”** (Enfal Suresi 60). Bu yüzden olası bir savaş durumu dikkate alınarak o dönemin şartlarında peygamberimiz tarafından inananlara, binicilik ve ok atıp kılıç kullanmayı öğrenmeleri tavsiye edilmiş olabilir. Ancak bu, İslam’ın evrensel bir tavsiyesi gibi sunulamaz. İnsanlar için din adına bağlayıcı ve her dönemde geçerli olan ve hesap günü sorumlu tutulacakları şeyler vahyin bildirdikleridir.

Peygamberimizin vahyi insanlara bildirme dışındaki kişisel bilgi ve buyruklarının dini anlamda bir bağlayıcılığı ve kesinliği yoktur. Yine güvenilir kabul edilen kaynaklarda geçen bir hadis rivayeti, Kur’an’da açıkça ifade edilen bu gerçeği desteklemektedir:

“Resulullah Medine’ye geldiğinde, Medineliler hurma telkih (aşılama) ediyorlardı: ‘Ne yapıyorsunuz?’ diye onlara sordu. Medineliler: ‘Bu, eskiden beri yapmakta olduğumuz bir şey!’ deyip (açıkladılar). Aleyhissalatu vesselam da: ‘Eğer bunu yapmasanız belki de sizin için daha iyi olur!’ buyurdular. Bunun üzerine Medineliler o işi bıraktılar. Hurma ağaçları (o yıl çağla) döktü (ve meyve tutmadı). Durum Aleyhissalatu vesselama haber verilince şöyle buyurdular: Bilin ki, ben bir beşerim. Size dininizle ilgili bir emirde bulunursam onu derhal alın. Eğer kendi re’yime (görüşüme) dayanan bir şey emredersem, bilin ki ben bir insanım!”⁵⁵² Ancak her zamanki gibi geleneksel duruştan taviz vermemekte ısrar edenler her ne hikmetse kendi kaynaklarındaki bu türden rivayetleri görmezden gelmektedirler.

Yine Kur’an’da Allah’ın apaçık hükümleri dışında hüküm arayanlara peygamberimizin nasıl karşılık verdiği ifade edilir: **“Allah size Kitap’ı ayrıntılı kılınmış bir halde indirmişken, Allah’ın dışında bir hüküm koyucu mu arayayım?..”** (En’am Suresi 114). Yine ayetler net bir biçimde vurgularlar: **“Hüküm yalnız Allah’ındır.”** (Yusuf Suresi 40), **“O, hükmüne hiç kimseyi ortak etmez.”** (Kehf Suresi 26).

Kur’an’a Uyan, Peygamberine De Uymuş Olur

Din adına sadece Kur’an’a uymak aynı zamanda peygamberimize de uymak demektir. Peygamberimiz din adına sadece Kur’an’a uymuş ve onunla amel etmiştir. Peygamberimiz Kur’an dışında herhangi bir şeyi dinselileştirmedeği gibi böyle bir yetkisi de yoktur. “Peygamberimiz Kur’an dışında bir şeye uymayacağına göre o halde peygamberimizin davranışlarını taklit etmek Kur’an’a uymaktır” söylemi doğru değildir. Çünkü Kur’an’da hiç olmamasına rağmen peygamberimiz tarafından yapıldığı iddia edilerek dinsel bir gereklilik haline getirilmiş yüzlerce şey

552 Müslim, Fezail 140, (2362).

vardır. Kur'an vahyedildiği günkü gibi hiçbir müdahaleye maruz kalmadan günümüze kadar gelmiştir. Kur'an'da peygamberimize emredilen şey açıktır: **“Sen, sana vahyedilene (Kur'an'a) sımsıkı sarıl, çünkü sen doğru yoldasın. Ve şüphesiz o (Kur'an), senin ve kavmin için gerçekten bir zikirdir. Siz (ondan) sorulacaksınız.”** (Zuhruf Suresi 43-44). Peygamberimizin sımsıkı sarılması gereken ve hesap günü sorumlu tutulacağımız söylenen kitap Kur'an iken, gerçek anlamda peygamberine uymak isteyen birinin, peygamberinin uyduğu dışında bir yol izlemesi düşünülemez.

Rivayetleri eleştirdiğinizde kimi zaman “Kur'an da rivayettir” şeklinde itiraz edilmekte ve Kur'an, rivayetler ile aynı değere indirilmektedir. Bu söylem son derece çirkin ve rivayet kültürü ile gelen uydurmaları kurtarmak uğruna Kur'an'a yapılmış bir saygısızlıktır. Kur'an'ı baştan sona samimiyetle okuyan biri, rivayet olarak gelen şeyler ile farkını açık bir şekilde görebileceği gibi bizzat Kur'an'ın kendi içinde Allah'tan geldiği ve korunmuş olduğu ile ilgili pek çok delil olduğunu da görebilir. Oysa rivayetler böyle değildir. Peygamberimize isnat edilen şeylere uymakla peygamberimize uyulmuş olunmaz. Resulün yolu, Kur'an yoludur. Ahlakı, erdemi ve sahip olduğu tüm güzide örneklikleri tamamen Kur'an'dandır. Peygamberimiz bir anlamda Kur'an'ın hayat bulmuş halidir.

Şayet Kur'an insan sözü olsaydı nasıl olacağına en güzel göstergesi, peygamberimiz üzerinden uydurulmuş hadislerdir. Çünkü sahih kabul edilen kitaplarda yer alan pek çok hadis, hem Kur'an ile hem yine sahih kabul edilen aksi yöndeki hadisler ile hem de insan aklı ve yaratılışı ile çelişmektedir. Şayet hadisler kaynak olarak alınacaksa aynı kaynaklarda dinin tek kaynağının Kur'an olduğu, peygamberimizin sadece Kur'an'a uyduğu ve ümmetine miras olarak sadece Kur'an'ı bıraktığı ile ilgili hadisler de vardır. Tabi her zamanki gibi dini, Allah'ın ayetlerinden değil

de rivayet kültüründen öğrenen kişiler, sadece işlerine gelen hadisleri dikkate almaktadırlar.

Farz Ayrı, Sünnet Ayrı Mı?

Kur'an'da Allah'ın emirlerinden oluşan farzlar ve resulünün uygulamalarından oluşan sünnetler olarak ikili bir ayırım yoktur. Kur'an ayetlerinde geçen her uygulama, aynı zamanda peygamberimizin sünnetidir. Ne bir eksik ne de bir fazla. Daha önce de vurgulandığı üzere peygamberimizin Kur'an'a uygun olmak kaydıyla kişisel birtakım tercihleri olmuş olabilir. Ancak bunlar adı üstünde kişisel tercihlerdir. Geneli bağlayıcı, yani dini bir yönü bulunmamaktadır. Söz konusu rivayetler şayet Kur'an'ın ruhuna uygunsu dileyen bunları da örnek alır. Allah bunca ayetinde gerekli olan her bilgiyi en ince ayrıntısına kadar en güzel şekilde açıklıyorken, şayet farz ve sünnet birbirinden ayrı iki din kaynağı olsaydı hiç şüphesiz bu durum Kur'an'da açıklanırdı.

Şayet böyle ikili bir ayırım olsaydı açık bir şekilde "Allah'ın emrettiği farzlar ve resulünün sünneti üzerinize yazılmıştır. Kim gerçek anlamda iman etmek istiyorsa hem Allah'ın farzlarını hem de resulünün uygulamalarını yerine getirsin" şeklinde bir ayet olması gerekmez miydi? Oysa bu şekilde tek bir ayet yoktur ama sadece Allah'ın hükümlerinin geçerli olduğu ve resulünün de bu hükümlere göre hareket ettiğine dair onlarca ayet vardır. Ayetlerden her kul gibi peygamberimiz de sorumludur. Allah'ın emirlerini en güzel şekilde yerine getirmek ile mükelleftir. Tüm peygamberler tebliğ etmek üzere kendilerine vahyedilen dini doğrudan vahiyden öğrenirler. Peygamberlerin de tüm insanların da öğretmeni vahiydir. Yani bir anlamda herkes vahyin talebesidir. Peygamberler ayetleri en güzel şekilde içselleştirip bizzat uygulayarak vahyin örnek modeli olurlar.

Peygamberimizin Sünneti Nedir?

Belki de dini konularda en yanlış anlaşılan şeylerin başında peygamberimizin sünneti gelmektedir. Daha önce de ifade edildiği gibi Kur'an ve sünnet birbirinden ayrı iki hüküm kaynağı değildir. Kur'an boyunca 'sünnet' teriminin sadece Allah'a isnatla kullanıldığı yani tek bir yerde bile peygamberimize isnat edilmediği görülmektedir. Peki, o halde sünnet nasıl anlaşılmalıdır? Gerçekte insanların zannettiği gibi Kur'an'dan ayrı bir kaynak mıdır? Yoksa Kur'an'ın peygamberimiz tarafından bizzat uygulanması, yani Kur'an'ın canlı bir örnekliliği midir? Allah'ın elçisi, Allah'ın vahyini insanlara tebliğ ederken, kendisi tebliğ ettiği şeye nasıl aykırı hareket eder, nasıl Allah'ın ayetleri dışında dini bağlayıcılığı olacak bir söz söyleyebilir ya da dine ilave hükümler koyabilir? Kuşkusuz bu mümkün değildir. Çünkü hiçbir peygamberin din oluşturma yetkisi yoktur, onlar Allah'ın dinini aktaran ve yaşayanlardır.

Bu durum peygamberimizi küçültecek bir şey değildir. Aksine peygamberimizi yücelten şey, Allah'ın sözlerini bize iletmesidir. Allah'tan vahiy almak ve o vahyi insanlara tebliğ etmek ile şereflenmek, bir insanın ulaşabileceği en yüce ve özel konumdur. Bu şeref kendisine bizzat Allah tarafından verilmiştir. Peygamberimizin, Allah tarafından kendisine verilenin dışında, insanlar tarafından kendisine verilecek bir yetkiye, role ya da unvana ihtiyacı yoktur. Allah, göndereceği vahyi insanlara ulaştırmak üzere seçmiş olduğu elçisinin görev tanımlamasını bizzat yapar. Bu tanımlama dışındaki tüm tanımlamalar tam anlamıyla din dışı tanımlamalardır. Dolayısıyla herkes, Allah'ın çizdiği sınırın dışına çıkmaktan ve elçilerine vermiş olduğu yetkileri saptırmaktan Allah'a sığınmalıdır.

Müslümanların büyük çoğunluğu dinde, Allah'ın indirdiği farzlar ve peygamberimizin bu farzlardan ayrı olarak uyguladığı sünnetleri olduğunu zannediyorlar. Oysa Kur'an-ı Kerim,

peygamberimizin ve tarih boyunca gelen tüm peygamberlerin din adına sadece kendilerine vahyedilene uyduklarını söylüyor bize. Dolayısıyla hiçbir peygamberin sünneti, kendisine vahyedilenin dışında ayrı bir kaynak değildir. Şayet öyle olsa bu tam anlamıyla ikilik demektir. Yani Allah'ın ayrı, peygamberin ayrı dini hükümler oluşturup, Müslümanları her ikisinden de sorumlu tuttuklarını iddia etmektedir. Her ne kadar “Asıl olan farzdır, sünnetler ise peygamberimize olan sevgimizden ve ilave sevap almak için yapılır.” türünden açıklamalar yapanlar varsa da dini kabul ve uygulamaların pratiğe yansıyan boyutuna bakıldığında, “farz” ve “sünnet” başlığı altında kabul edilen birçok şeyin iç içe girdiği, birbiri ile karıştığı ve sünnet olarak kabul edilen birçok şeyin Kur'an'da yeri olmadığı kolayca görülecektir.

İnsanüstü Bir Peygamberin Kime Ne Yararı Var?

Bir Kur'an'a bir de Şemâil, Delailü'n-Nübuvve ve el-Hasâisu'n-Nebeviyye gibi başlıklar altındaki kaynaklara bakıldığında, Kur'an'da hiç yer almamasına üstelik tam aksini söyleyen ayetler olmasına rağmen, hadis ehli tarafından peygamberimiz ile ilgili birçok sıra dışı özelliğin uydurulmuş olduğu kolayca görülecektir. Onu insanüstü bir varlık olarak gösteren ve kâinatın onun için yaratıldığını iddia eden bu anlayışa göre peygamberimiz; gölgesi yere düşmeyen, teri gül kokan, bedenine ve elbiselerine sinek ve böcek konmayan, önünden gördüğü gibi, arkasını da gören, en uzaktaki sesleri bile işitebilen, kimsenin duymadığı şeyleri duyan, konuştuğunda sesi her yerden duyulabilen, tükürüğü ile acı suları tatlı yapan ve her türlü yarayı iyileştiren, yiyecekleri tükürerek, üzerlerine elini koyarak ve dua ederek herkese yetip artacak kadar çoğaltan, ne kadar giyse de elbiseleri kirlenmeyen, ömrü boyunca hiç esnememiş olan, taşa basınca ayağının izi kalan ama kumda iz bırakmayan, açıkta tuvaletini yaptığı zaman yer tarafından dışkısı yutulan ve etrafa güzel kokular saçılan, sahabelerin tükürük ve balgamını alarak ellerine ve yüzlerine

sürmek için yarıştıkları, tükürüğü Hz. Ali'nin gözündeki çapak hastalığını iyileştiren, hacamat kanından ve bir kaba yapmış olduğu idrarından içenlere “keşke içmeseydin ama artık seni cehennem yakmaz” diyen, Allah tarafından yedirilip içirildiği için uzun süre acıkma ve susama hissi duymayan, ruhuyla ve cesediyle canlı olup cesedi çürümeyen, vefat ettiği günkü gibi taptaze ve kokusu değişmeden kalmış bir peygamber. Peygamberimizi insanüstü biri olarak göstermeye çalışan zihniyetin rivayet ettiği bazı hadis metinleri, durumu özetler mahiyettedir:

“Hendek’in kazılması sırasındaydı. Aleyhissalatu vesselam’ın çok acıktığını gördüm. Hanımına gelerek: ‘Yanında yiyecek bir şey var mı, Aleyhissalatu vesselam’ı çok acıkmış gördüm’ dedim. İçerisinde bir sa’ kadar arpa bulunan bir dağarcık çıkardı. Bizim evcilleşmiş bir koyuncuğumuz vardı. Zevcem koyunu kesti, arpayı da öğüttü. Ben işimi bitirinceye kadar o da bitirdi. Koyunu onun çömleğine parçaladım. Sonra Aleyhissalatu vesselamın yanına döndüm. Hanımım: “Sakin beni Resulullah’a karşı mahcup etmeyesin!” dedi. Ben Aleyhissalatu vesselam ve beraberindekilerin yanına geldim ve gizlice: ‘Ey Allah’ın Resülü! Bir hayvancığımız vardı kestik, evde bulunan bir sa’ kadar arpayı da öğüttük. Haydi, siz ve beraberinizdekiler bize buyurun!’ dedim. Ama Resulullah yüksek sesle: ‘Ey Hendek halkı! Ca’bir size ziyafet hazırlamış! Haydi, buyurun!’ diye bağırdı. (Bana da): ‘Ben gelinceye kadar tencereyi ocaktan indirmeyin, hamurunuzu da ekmek yapmayın!’ buyurdular. Ben (eve) geldim. Halktan önce Resulullah geldi. Ben hanımına uğramıştım. Bana: ‘Yaptığımı gördün mü, (beni mahcup edeceksin), alacağın olsun’ dedi. Ben de: ‘Senin söylediğini yaptım’ dedim. Hemen hamuru çıkardım. Aleyhissalatu vesselam içine tükürüğünden koydu ve bereketle dua etti, sonra tencereye yöneldi, ona da tükürük koyup bereketle dua etti. Sonra zevceme: ‘Ekmek yapacak bir kadın çağır, seninle ekmek yapsın! Tenceden de kepçeyle al,

onu ocaktan indirme!' diye talimat verdi. Gelenler bin kadardı. Allah'a yemin olsun hepsi de (doyuncaya kadar) yedi ve sofradan ayrıldı. Tenceremiz, olduğu gibi kaynıyordu. Hamurumuz ise ekmek yapılıyor olduğu halde aynen (eksiksiz) duruyordu.⁵⁵³

“Resulullah’ı ikinci namazının vakti girince gördüm. Halk abdest alacak su arıyordu, bulamadılar. Resulullah’a abdest suyu getirildi. Hemen elini içine koydu ve halka ondan abdest almalarını emretti. Enes der ki: “Ben suyun parmaklarının altından kaydığını gördüm. Halk en sonuncuya varıncaya kadar abdestini aldı.”⁵⁵⁴

“Hudeybiye günü, halk usandı, Aleyhissalatu vesselam’a geldiler. Resulullah’ın önünde deriden mamul bir su kabı vardı, abdest aldı. Halk ona doğru sokuldu. Bunun üzerine: ‘Neyiniz var?’ diye sordu. ‘Yanımızda abdest almaya ve içmeye önünüzdekinden başka suyumuz kalmadı!’ dediler. Aleyhissalatu vesselam, derhal ellerini kaba koydu. Derken parmaklarının arasından su kaynamaya başladı, tıpkı gözelerin kaynaması gibiydi. Hepimiz ondan içtik. Hz. Cabir’e: ‘O gün kaç kişiydiniz?’ denildi. ‘Eğer, biz yüz bin de olsak su yetecekti, ama biz bin beş yüz kişi idik.’ cevabını verdi.⁵⁵⁵

“Siz Fetih deyince Mekke’nin fethini anlıyorsunuz. Evet, Mekke’nin fethi bir fetihtir. Ancak biz sahabiler, fetih deyince, Hudeybiye günündeki Bey’atu’r-Rıdvan’ı anlardık. Biz o zaman, Aleyhissalatu vesselam’ın yanında bin dört yüz kişi idik. Hudeybiye bir kuyu(nun adı)dır. Biz o kuyunun suyunu tamamen aldık, tek damla bırakmadık. Bu durum Aleyhissalatu vesselam’a ulaşmıştı. Derhal kuyunun yanına geldi, kenarına oturup bir kap su istedi. Elini yıkadı, ağzına su alıp (kuyuya püskürttü) ve dua etti.

553 Buhari, Megazi 29, Cihad 188; Müslim, Eşribe 141, (2039).

554 Buhari, Vudu 32, Menakıb 25; Müslim, Fezail 5, (2279); Nesai, Taharet 61, (1, 60); Tirmizi, Menakıb 12, (3635).

555 Buhari, Menakıb 25, Megazi 35, Tefsir Feth 5, Eşribe 31; Müslim, İmaret 67, (1856).

Sonra suyu kuyuya döktü. (“Onu bir müddet terk edin” dedi.) Biz kuyuyu terk edip biraz uzaklaştık. Az sonra kuyu bize ve bineklerimize yetecek kadar su saldı.”⁵⁵⁶

Bu tür rivayetlerin yanında aynı zamanda peygamberimizin ramazan ayının sonlarına doğru orucunu açmadan birkaç gün birleştirerek tutmaya devam ettiği, bunu gören bazı kişilerin de bunu yapmaya yöneldiği ancak durumdan haberdar olan peygamberimizin insanlara “Ben sizin gibi değilim. Ben gölgelenirim, Rabbim bana hem yedirir hem de içirir.”⁵⁵⁷ dediği iddia edilmiştir. Yine kendisine “Ey Allah’ın Resulü, sen sahura kadar orucu devam ettiriyorsun” denildiğinde şu cevabı verdiği rivayet edilmiştir: “Ben sahura kadar uzatıyorum, zira Rabbim bana yedirip içirmektedir.”⁵⁵⁸ Bu noktada dikkat çekici iki önemli husus vardır. Birincisi Kur’an’da birçok ayette açık bir şekilde ifade edildiği ve daha önce de örnekleri verildiği gibi Allah, Kur’an’da peygamberimize “**De ki: Ben de sadece sizin gibi bir insanım...**” (Kehf Suresi 110) gerçeğini tekrarlatmaktadır. Ancak söz konusu hadis rivayetinde açık bir şekilde görüldüğü gibi Allah’ın apaçık ayetlerini hiçe sayarak peygamberimize “Ben sizin gibi bir insan değilim.” dedirilmektedir. Öte taraftan söz konusu rivayetlerde, acıkmayan, açlık hissi duymayan çünkü zaten her daim bizzat Allah tarafından yedirilip içirilen bir peygamber modeli sunulmaktadır. Oysa bu tarzda bir elçi beklentisi tam olarak inkârcıların beklentilerini karşılayan bir modeldir: “**Bu nasıl elçi böyle? Yiyip içiyor, çarşıda pazarda dolaşıyor!..**” (Furkan Suresi 7).

Söz konusu hadis rivayetleri dikkate alındığında peygamberimizin yeme ve içme konusunda bir sıkıntısı olmadığı görülmektedir. Ancak uydurulan bu türden rivayetlere rağmen buradaki iddialar

556 Buhari, Enbiya 25, Megazi, 35.

557 Buhari, Savm 48, Temenni 9; Müslim, Savm 57-60, (1103-1106); Tirmizi, Savm 62, (778).

558 Ebu Davud, Savm 29, (2374).

ile tam olarak çelişen rivayetler uydurmaktan da geri kalınmadığı görülmektedir. Bu ikinci tür peygamber modeli ise hayatı boyunca yoksulluk ve açlık çekmiş, hatta açlıktan karnına taşlar bağlamış, çoğu gün ve gecesini aç ve susuzluk içinde bir lokmaya muhtaç şekilde kimi zaman açlıktan kıvranarak yaşamış bir peygamber modelidir. Bu konudaki bazı rivayetleri inceleyelim:

“Resulullah bir gün (veya gece mutad olmayan bir saatte) mescide geldi. Orada Hz. Ebu Bekir ve Hz. Ömer’e rastladı. Onlara (bu saatte) niye geldiklerini sordu. ‘Bizi evden çıkaran açlıktır!’ dediler. Resulullah da: ‘Beni de evde çıkaran açlıktan başka bir şey değil!’ buyurdu...⁵⁵⁹ “Resulullah ve ailesi üst üste pek çok geceleri aç geçirirler ve akşam yemeği bulamazlardı. Ekmekleri çoğunlukla arpa ekmeği idi.”⁵⁶⁰ “(Hz. Aişe) Bazı aylar olurdu, hiç ateş yakmazdık, yiyip içtiğimiz sadece hurma ve su olurdu. Ancak, bize bir parçacık et getirilirse o hariç...⁵⁶¹ “Hz. Ömer insanların nail oldukları dünyalıktan söz etti ve dedi ki: Gerçekten ben Resulullah’ın bütün gün açlıktan kıvrandığı halde, karnını doyurmaya adı hurma bile bulamadığını gördüm.”⁵⁶² “Resulullah buyurdular ki: ...Zaman olmuştur otuz gün ve otuz gecelik bir ay boyu, Bilal ile benim yiyeceğim, Bilal’in koltuğunun altına sıkışacak miktarı geçmemiştir.”⁵⁶³ “Resulullah’a açlıktan şikâyet ettik ve karınlarımızı açıp gösterdik. Herkeste bir taş vardı. Resulullah da karnını açtı, O’nda iki taş vardı.”⁵⁶⁴

Bir yandan dokunduğu yemekleri ve suları herkese fazlası ile yetecek kadar çoğaltacak mucizeler gösteren bir peygamber, diğer taraftan bizzat Allah tarafından yedirilip içirilen bir peygamber, bir diğer taraftan ise hayatını açlık ve yoksulluk içinde bir lokmaya

559 Müslim, Eşribe 140, (2038); Tirmizi, Zühd 39, (2370).

560 Tirmizi, Zühd 38, (2361).

561 Buhari, Et’ime 23, Rikak 17; Müslim, Zühd 20-27, (2970-2973); Tirmizi, Zühd 38, (2357, 2358), 35, (2473).

562 Müslim, Zühd 36, (2978).

563 Tirmizi, Kıyamet 35, (2474).

564 Tirmizi, Zühd 39, (2372).

muhtaç geçirmiş bir peygamber. Açık bir şekilde görüldüğü gibi söz konusu rivayetlerin hem kendi aralarındaki çelişkileri hem de her iki durumda da abartılı söylemleri, güvenilir kabul edilen kaynaklardaki rivayetlerin tam anlamıyla zan ihtiva ettikleri ve dinin kaynağı olarak dikkate alınmalarının mümkün olamayacağını net bir biçimde ortaya koymaktadır.

Yine güvenilir kabul edilen hadis kitaplarındaki rivayetlerde peygamberimizin on bir hanımıyla da gece ve gündüz aynı saatlerde cinsel ilişkide bulunduğu, “Buna takat getirebiliyor muydu?” diye sorulduğundaysa kendisine otuz erkeğin cinsel gücünün verilmiş olduğunun konuşulduğu görülmektedir.⁵⁶⁵ Bir rivayette: “Enes’in bize anlattığına göre, Resulullah’ın tek bir gusülle bütün hanımlarını dolaştığı olmuştur.” denilen,⁵⁶⁶ güzel bir kadın görünce eve gidip eşi Zeyneb ile cinsel ilişkiye giren ve sonra tekrar sahabenin yanına dönerek “Kadın şeytan suretinde gelir, şeytan suretinde gider. Şayet biriniz bir kadın görürse kendi eşine gitsin. Bu onun içindekini giderir”⁵⁶⁷ ya da diğer bir rivayette benzer şekilde “Bir kadın sizden bir kimsenin hoşuna gider ve de kalbinde yer alırsa eşine gitsin ve onunla yatsın. Bu onun içindekini giderir.”⁵⁶⁸ dediği rivayet edilen bir peygamber.

Görüldüğü gibi ömrünü Allah yolunda vahyi tebliğ etmeye ve en güzel şekilde insanlara örnek olmaya adanmış peygamberimiz, sahih kabul edilen hadis kitaplarında, Allah yolunda mücadeleyi bırakmış sabah akşam cinsellik düşünen ve daha önce dikkat çekildiği gibi küçük bir kızla evlenerek birlikte olma sapkınlığı gösteren biri olarak sunulmuş ve itibarsızlaştırılmaktadır. Bu peygamber Allah’ın resulü Hz. Muhammed değildir. Onu aşırı

565 Buhari, Gusl 12; Nesai, Nikâh 1, (6, 53, 54).

566 Buhari, Gusl 12, 24, Nikâh 4, 102; Ebu Davud, Taharet 75, (218); Tirmizi, Taharet 106, (140).

567 Müslim, Nikâh 9, (1403); Ebu Davud, Nikâh 44, (2151); Tirmizi, Nikâh 9, (1158).

568 Müslim, Nikâh 10.

yüceltmek için insanlar tarafından uydurulan bir peygamberdir. Peygamberler insanlığın iftihar tablosudurlar. Üstün insanlardır ancak insanüstü değillerdir. Dini en güzel şekilde yaşayıp tebliğ etmeleri, üstün ahlakları ve erdemleri ile insanlara örnektirler.

Peygamberimize insanüstü özellikler vermek onu yüceltmez. İnsanüstü özelliklere sahip biri, insanlara örnek olamaz. Peygamberimizi gerçek anlamda yüceltecek olan şey, insanüstü özelliklere sahip olması değil, üstün insani özelliklere sahip olmasıdır. Ayetler bize peygamberimizin üstün bir ahlak ve tabiat üzerinde olduğunu bildirmektedir: **“Ve gerçekten sen, çok büyük bir ahlak üzerindesin.”** (Kalem Suresi 4). Yine Kur'an'a baktığımızda Allah'ın peygamberimizi seçerek ona büyük bir iyilikte bulunduğu (Nisa Suresi 113), onu âlemlere rahmet kıldığı (Enbiya Suresi 107) ve tüm günahlarını bağışladığı (Fetih Suresi 2) görülmektedir. Dolayısıyla peygamberimiz bizzat Rabbimiz tarafından bir insanın ulaşabileceği en büyük lütuf ve ikramlara mazhar olmuştur. Bunun dışında peygamberimize olmadık yakıştırmalarda bulunmak son derece anlamsızdır. Çünkü birçok kişi bu türden iftiralar sebebiyle dinden uzaklaşmakta hatta tam anlamıyla inançsız olmaktadır.

Bununla birlikte peygamberimiz için uydurulan şeylere bakıldığında, bu şekilde 'Süpermen' bir peygamberin kimse tarafından örnek alınamayacağı da ortadadır. Oysa Kur'an, peygamberimizden insanüstü özellikler bekleyenlere gereken cevabı vermiştir: **“Muhammed yalnızca bir elçidir; ondan önce de elçiler gelip geçmiştir...”** (Ali İmran Suresi 144). **“...Ne yani, şimdi Allah fani bir insanı mı elçi olarak gönderdi? De ki: Eğer yeryüzünde (insan değil de) tatmin bulmuş yürüyen melekler olsaydı, biz de onlara gökten elçi olarak elbette melek gönderirdik.”** (İsra Suresi 94-95) Kur'an'da bu türden apaçık ayetler olmasının yanında geleneksel din anlayışı açısından güvenilir kabul edilen hadis kitaplarında

da Kur'an ayetleri ile örtüşen çeşitli rivayetler yer almaktadır. Ancak Kur'an ayetlerini dikkate almayan zihniyet aynı şekilde savundukları aynı kaynaklarda geçen bu türden rivayetleri de dikkate almamaktadır.

Örneğin Buhari'de geçen bir hadis rivayetinde peygamberimizin şu şekilde söylediği iddia edilmiştir: “Hıristiyanların Meryemoğlu İsa'yı övmeye haddi aştıkları gibi, beni övmeye siz de haddi aşmayın. Bilin ki ben sadece bir kulum. Benim hakkımda Allah'ın kulu ve elçisidir deyin.”⁵⁶⁹ Yine bir diğer rivayette namaz kıldırırken peygamberimizin unutarak fazla ya da noksan şekilde kıldırması ve arkasındakilerin bunu fark etmesi üzerine kendisine yeni bir emir gelip gelmediği sorulduğunda şu şekilde bir cevap verdiği rivayet edilmiştir: “Ancak ben bir beşerim, sizin unuttuğunuz gibi ben de unuturum. Öyleyse bir şey unutursam bana haber verin.”⁵⁷⁰ Yine başka bir rivayette peygamberimizin gusül abdesti almayı unutarak mescide namaz kıldırılmaya geldiği iddia edilmiştir: “Namaza kalkılıp saflar düzlenmişti ki, Resulullah geldi, namazgâhına geçti. O anda cünüp olduğunu hatırladı. Bize: ‘Yerinizde durun’ deyip, hemen ayrılıp yıkanmaya gitti. Gusledip dönünce başından henüz su damlıyordu. Tekbir getirdi, namaza durdu. Beraber namaz kıldık. Namazı tamamlayınca: ‘Ben de bir insanım. (İlk geldiğimde) cünüptüm’ buyurdu.”⁵⁷¹

Bir başka rivayet ise şu şekildedir: “Resulullah, odasının kapısında bir münakaşa işitiyordu. Yanlarına çıkıp: Ben de sizin gibi bir insanım. Bana ihtilâflılar gelir. Bunlardan biri, diğerine nazaran daha belagatlı (ikna edici) olur. Ben de onun doğru söylediğini zanneder, lehine hükmederim. Ancak kime

569 Buhari, Enbiya 44.

570 Buhari, Sehv 2, Salat 31, 32; Müslim, Mesacid 89, (572); Ebu Davud, Salat 196, (1019, 1020, 1021, 1022); Nesai, Sehv 26, (3, 31-36); Tirmizi, Salat 289, (392, 393).

571 Buhari, Gusl 17, Ezan 24, 25; Müslim, Mesacid 157, (605); Ebu Davud, Taharet 94, (234, 235); Nesai, İmamet 14, (2, 81, 82).

bir Müslüman'ın hakkını vermiş isem, bunun ateşten bir parça olduğunu bilsin. O ateşi ister yüklensin, ister terk etsin (kendisi bilir)⁵⁷² Yine daha önce de dikkat çekildiği gibi hurma ağaçlarının aşılınması rivayetinde de şu şekilde bir ifade kullandığı rivayet edilmiştir: “Bilin ki, ben bir beşerim. Size dininizle ilgili bir emirde bulunursam onu derhal alın. Eğer kendi re’yime (görüşüme) dayanan bir şey emredersem, bilin ki ben bir insanım!”⁵⁷³ Son olarak başka bir rivayette de peygamberimizin şu şekilde dua ettiği iddia edilmiştir: “Allah’ım, (Biliyorsun) ben bir beşerim. Hangi mümine (hata ile) eziyet verir, kırıcı söz sarf eder, lanette bulunur, değnek vurup canını yakarsam bu haksızlığı onun hakkında, kıyamet günü bir rahmet, (sevabında) bir artış, sana bir yaklaşma vesilesi kıl.”⁵⁷⁴

Kur’an gerçekten anlaşılacak için okunsa ve bir parça vicdan sahibi olursa peygamberimize kendisi ile ilgili söylenmesi emredilen şeyler görülebilir ve en azından Kur’an’a uygun olmayan rivayet iddialarında bulunmaktan Allah’a sığınılabilir: “**De ki: Ben size, Allah’ın hazineleri yanımdadır, demiyorum. Gaybı da bilmem. Size ‘Ben meleğim’ de demiyorum. Ben sadece bana vahyolunana uyuyorum. De ki: Körle, gören bir olur mu? Düşünmüyor musunuz?**” (En’am Suresi 50). “**Bana ancak, yalnızca apaçık bir uyarıcı olduğum vahyolunmaktadır.**” (Sad Suresi 70). “**İnkâr edenler: “Ona Rabbinden bir mucize (ayet) indirilmeli değil miydi?” diyorlar. Unutma ki sen sadece bir uyarıcısın. Her kavim için bir uyarıcı (yol gösterici) olmuştur.**” (Rad Suresi 7).

Bazı kaynaklar ve dini konularda açıklamalar yapan kimi kişiler peygamberimizin kabrinde halen daha diri olduğunu,

572 Buhari, Şehadet 27, Mezalim 16, Hiyele 9, Ahkam 20, 29, 31; Müslim, Akdiye 5, (1713); Ebu Davud, Akdiye 7, (3583, 3584); Tirmizi, Ahkam 11, (1339); Nesai, Kudat 13, (8, 233).

573 Müslim, Fezail 140, (2362).

574 Buhari, Da’avat 34; Müslim, Birr 90, (2601).

bütün dirilerin hayatını ondan aldığı, kendisine selam verenlerin selamını aldığı, kabrinde kalkıp namaz kıldığını, tabutu açılıp bakılsa bedeninin hiç bozulmadan durduğunu, hatta aynı bu dünyadaki gibi hanımları ile zevklendiğini iddia ediyorlar. Oysa Kur'an ayetleri, bu türden iddiaların büyük bir iftira ve uydurma olduğunu açıkça ortaya koyar: **“Senden önce hiçbir beşere ölümsüzlüğü vermedik; şimdi sen ölürsen onlar ölümsüz mü kalacaklar? Her nefis ölümü tadıcıdır. Biz sizi, şerle de, hayırla da deneyerek imtihan ediyoruz ve siz bize döndürüleceksiniz.”** (Enbiya Suresi 34-35). **“Hiç kuşkusuz sen de öleceksin, onlar da ölecekler. Sonra siz, kıyamet günü Rabbinizin huzurunda davalayacaksınız.”** (Zümer Suresi 30-31).

Bu durum peygamberimize özel değildir. Birçok toplum, Allah'ın ayetlerini tebliğ etmek üzere gelen peygamberlerin, kendileri gibi insan olmasını yadırgamışlardır. **“Onlar: ‘Siz de bizim gibi bir insandan başka bir şey değilsiniz. Bizi, atalarımızın taptığından çevirmek istiyorsunuz. O halde bize açık bir delil getirin!’ dediler. Elçileri onlara dediler ki: Evet biz de sizin gibi insandan başka bir şey değiliz. Fakat Allah, kullarından dilediğine lütfeder. Allah'ın izni olmadan biz size delil getiremeyiz. İnananlar, Allah'a dayansınlar. Bize yollarımızı göstermişken neden biz Allah'a dayanmayalım? Sizin bize yaptığınız eziyetlere katlanacağız. Tevekkül edenler, Allah'a dayansınlar.”** (İbrahim Suresi 11-12).

Kur'an vahyinin ortaya koymuş olduğu gerçek peygamber algısı ile yetinmeyerek peygamberimiz ile ilgili hiç olmadık iddialarda bulunanlar, hem Allah'a hem de peygamberimize açık bir şekilde iftira atmaktadırlar. Söz konusu iddiaların hangi kaynakta geçtiği ya da kimler tarafından rivayet edildiklerinin hiçbir önemi yoktur. Uydurma oldukları gün gibi aşikârdır. Kur'an'ın ortaya koymuş olduğu peygamber ile yetinmeyenlerin peygamberimizi insanüstü bir varlığa dönüştürmelerinin sebepleri

ile ilgili yapılmış olan bir değerlendirme son derece isabetli ve önemlidir:

“Peygamberler, büyük düşünürler, sanat ve siyaset adamları gibi, tarihte iz bırakmış şahsiyetlerin vefatlarından sonra, kendileri ve bıraktıkları miras konusunda birtakım aşırılıkların ve sapmaların ortaya çıktığı, toplumsal muhayyilenin bu gibi şahsiyetler etrafında birtakım menkıbe ve efsaneler ürettiği bilinmektedir. Hz. Peygamber’in durumu da, vefatından sonra farklı olmamıştır. Diğer din ve kültürlerdeki şahsiyetlerin başlarına gelen Hz. Peygamber’in de başına gelmiş ve tarih içerisinde önce insan-ı kâmil (paragon), sonra insanüstü ve mucizevi bir güç ve özelliklere sahip bir peygamber ve nihayet evrenin ilk ve temel unsuru olan kozmik bir ilkeye dönüştürülmüş; yani yeryüzünde yaşamış bir insan, önce göklere ve nihayet evrenin de üzerine çıkarılmıştır. Ancak mesele tarihi-sosyolojik bir gelişmenin İslam düşüncesinde tekrar gerçekleşmesinden ibaret değildir. Bilakis ortada daha derinde, epistemolojik ve metodolojik arızalar olduğu aşikârdır.”⁵⁷⁵

Bu Nasıl Elçi?

Kur’an ayetleri sürekli olarak peygamberlerin elçilik vazifelerine ve insani yönlerine dikkat çekse de hem geçmişte hem de günümüzde insanlar, peygamberler ile ilgili insanüstü bir varlık olmaları beklentisine giriyorlar. Kur’an, inkârcıların peygamberimizin kendileri gibi insan türünden bir elçi olmasına nasıl şaşırduklarına ve nasıl bir beklenti içine girdiklerine dikkat çekiyor: “**Bu nasıl elçi böyle? Yiyip içiyor, çarşıda pazarda dolaşiyor! Ona bir melek indirilseydi de beraberinde o da uyarıp dursaydı ya!**” (Furkan Suresi 7). “**Dediler ki: Bize yerden pınarlar fişkırtmadıkça sana kesinlikle inanmayız. Ya da sana ait**

575 Hayri Kırbaşoğlu, Hz. Peygamber Tasavvurumuzun Dönüşümü: Paradigma’dan Paragon’a, Paragon’dan Kozmik İlke’ye, IV. Kutlu Doğum Sempozyumu (Tebliğler, Nisan 19-20) Isparta 2001, s. 133.

hurmalklardan ve üzümlerden bir bahçe olup aralarından şarıl şarıl akan ırmaklar fıskırtmalısın. Yahut iddia ettiğın gibi göğü, parçalar halinde üzerimize düşürmelisin yahut Allah'ı ve melekleri karşımıza dikmelisin. Yahut altından bir evin olmalı yahut göğey yükselmelisin. Ancak senin göğey çıkacağın, okuyacağımız bir kitabı bize indireceğın zamana kadar, asla inanmayız! De ki: Rabbimin şanı yücedir. Ben, insan bir resulden başka neyim ki?" (İsra Suresi 90-93).

Peygamberimize söylemesi emredilen şeye de vurgu yapıyor ayetler: **"De ki: Ben de yalnızca sizin gibi ölümlü bir insanım. Bana ilahınızın tek bir ilah olduğu vahyediliyor: Öyleyse O'na yönelin ve O'ndan af dileyin! Yazıklar olsun Allah'tan başkasına ilahlık yakıştıranlara."** (Fussilet Suresi 6). **"De ki: Ben peygamberlerin ilki değilim; kendime de size de ne yapılacağını asla bilmiyorum; ben sadece (vahyi) olduğu gibi beyan eden bir uyarıcıyım."** (Ahkaf Suresi 9). Allah'ın indirdiğini elçisi olduğu gibi tebliğ ediyor ama Allah ne diyor, insanlar ne anlıyor ve neler iddia ediyorlar!

Aynı şekilde günümüzde sözüm ona peygamberimizi anlatan bazı kişiler, peygamberimiz ile ilgili insanın kanını donduracak ifadeler kullanabiliyorlar. Peygamberimize benzetilebilecek hiçbir varlık olmadığını, peygamberimizin eşittir Allah olduğunu, farklı olarak bir eti kemiği olduğunu söyleyebiliyorlar. Oysa Kur'an bize Allah'ın eşi ve benzeri olmadığını ve hiç kimsenin O'nun dengi olamayacağını açıkça söylüyor: **"Bütün övgü gökleri ve yeri yaratan, karanlıkları ve aydınlığı var eden Allah'a mahsustur. Buna rağmen tevhit hakikatini inkâr edenler, başkalarını Rablerine denk tutarlar."** (En'am Suresi 1).

Peygamberimizin Çarpıtılan Örnekliliği

Peygamberimizin inananlar için güzel bir örnek olduğu Kur'an'da şu şekilde ifade edilir: **"Andolsun, sizin için, Allah'ı ve**

ahiret gününü umanlar ve Allah'ı çokça zikredenler için Allah'ın Resulü'nde güzel bir örnek vardır.” (Ahzab Suresi 21). Peygamberimizin, Allah yolunda mücadelesi, kararlılığı, güvenilirliği, dosdoğru oluşu, üstün bir ahlak ile yaşaması, merhameti ve kendisine indirilen vahyi emrolunduğu gibi en güzel şekilde tebliğ etmesi, dünyevi çıkar gözetmemesi ve insanlardan bir ücret beklentisi içinde olmaması gibi birçok örnek davranışı vardır. Aynı şekilde esasen Kur'an'da anlatılan peygamberlerin hayatlarında ve kıssalarında da bizler için güzel örnekler ve ibretler bulunmaktadır. Örneğin bir ayette Hz. İbrahim ve onunla birlikte hareket eden inananlar için de aynı güzel örnek ifadesi kullanılmaktadır: **“İbrahim ve onunla birlikte olanlarda sizin için güzel bir örnek vardır..”** (Mümtehine Suresi 4). Bu durum gayet doğaldır. Tüm peygamberler inananlar için örneklerdir. Ancak onların örneklikleri din dışı kişisel tercihlerinde değil, Allah'tan almış oldukları buyrukları en güzel şekilde uygulayıp tebliğ etmek için her türlü zorluğu göze almalarıdır.

Ancak bu türden örneklikler genelde çoğu kimse tarafından gerektiği gibi dikkate alınmaz ve daha ziyade giyim şekli ve kültürel davranışları gibi dinle ilgisiz, şekilsel şeyler üzerinden bir peygamber imajı peşine düşülür. Peygamberimiz o dönemde insanlar nasıl giyiniyorlarsa haliyle öyle giyinmiştir. Uzun elbiseler giymiş, cübbe ya da sarık takmış, sakal bırakmış olabilir. Aynı rivayet kaynaklarına göre peygamberimizin karşısındaki müşrikler de sakallı, sarıklı ve cübbeliydiler. Buradan hareketle bu kıyafetlere ya da sakal bırakmaya dini bir anlam yüklenemez. Bununla birlikte anlaşılan o ki peygamberimizin kişisel giyim tercihi peygamberliğinden önce de sonra da aynı olmuştur. Çünkü kendisine gelen Kur'an vahyinde bu konuda değişiklik yapmasını gerekli kılacak bir uyarı bulunmamaktadır. Peygamberimizin Kur'an vahyine aykırı olmayan eski kültürel uygulamalarını devam ettirmiş olması muhtemeldir. Bu gayet

doğal bir durumdur. Peygamberimiz Arap toplumu içinden değil de başka bir millet içinden çıkmış olsaydı haliyle o milletin kültürüne göre giyinip, o kültüre göre yiyip içecekti. Dolayısıyla içinde bulunduğu kültürün kabul ve uygulamalarından bunlara Kur'an'da bir atıf olmadıkça din devşirilemez, sevap umulamaz.

Bugün bir kişi isterse sarıklı, cübbeli, sakallı ve hatta elinde asası ile gezebilir. Bu onun kişisel tercihidir. Kimseyi ilgilendirmez. İnsanların kıyafetleri ya da tercihleri değil iman, takvası ve zihniyeti önemlidir. Ancak bu şekilde giyinen biri böyle giyinmekle sevap alacağını ya da Müslüman'ın kıyafetinin bu olduğunu sanmamalı, kot pantolon ve tişört ile gezen birine de İslam'a aykırı bir kıyafetle geziyor diye bakmamalıdır. Farklı giyim tarzı, kendine has saç kesimi ile kimi gençler camiye gelip namazlarını kılıyorlar. Kimse kıyafetine bakılarak dindar ya da dinsiz sayılamaz. Ya da geleneksel kıyafetler içinde olan biri takva sahibi, mevcut yaygın kıyafet tarzları arasından kendine göre bir tarz benimseyen biri ise dinden uzak görülemez. Bu son derece hatalı bir yaklaşım olur. Kur'an'da elbiselerin kullanım amacı ifade edilir ve esas olanın giyinip kuşanılacak dış giysilerden çok kişinin sahip olacağı takva olduğu vurgusu yapılır: **“Ey Âdemoğulları, biz sizin çirkin yerlerinizi örtecek bir elbise ve size ‘süs kazandıracak bir giyim’ indirdik (var ettik). Takva (Allah'ın buyruklarına en güzel şekilde uyma ve sakınma) ile kuşanıp donanmak ise bu daha hayırlıdır. Bu, Allah'ın ayetlerindedir. Umulur ki öğüt alıp düşünürler.”** (A'raf Suresi 26).

Peygamberler Günah İşlemezler Mi?

Geleneksel inanca göre peygamberler günahsızdırlar. Oysa Kur'an'a baktığımızda peygamberlerin de çeşitli günahlar işlediklerine tanıklık ederiz. Bu gayet doğaldır. Zira tüm peygamberler bizler gibi insandır. Allah onları vahyi tebliğ etmek noktasında korumuş

ve bu konuda bir hata yapmaktan alıkoymuştur. Bazı ayetlerde kişisel karar ve hatası sebebiyle peygamberimizin uyarıldığını görüyoruz. Yine ayetler açık bir şekilde peygamberimizin günaha girmesinin mümkün olduğunu bildirmektedir bize: **“Allah seni affetsin; neden onlara izin verdin de beklemedin ki, doğru söyleyenler sana açık seçik belli olsun da yalancıları bilesin.”** (Tövbe Suresi 43). **“Biz sana, insanlar arasında Allah’ın sana gösterdiği gibi hüküm verebilesin diye hakikatin ifadesi olan bu vahyi indirdik; sakın hainlere taraftar olma! Ve Allah’tan af dile! Çünkü Allah tarifsiz bir bağışlayıcıdır, eşsiz bir merhamet kaynağıdır.”** (Nisa Suresi 105-106). **“Ey peygamber, eşlerinin hoşnutluğunu isteyerek, Allah’ın sana helal kıldıklarını niçin haram kılıyorsun? Allah çok bağışlayandır, çok esirgeyendir.”** (Tahrim Suresi 1). **“Az kalsın seni, sana vahyettiğimizden uzaklaştırarak ondan gayrısını bize isnat edesin diye fitneye düşüreceklerdi. İşte o takdirde seni dost edinirlerdi. Eğer biz seni sağlamlaştırmamış olsaydık, yemin olsun, onlara birazcık meyledivercektin. İşte o zaman sana, hayatın da ölümün de katmerli acılarını tattırırdık. Ve bize karşı hiçbir yardımcı da bulamazdın.”** (İsra Suresi 73-75). **“Sen de sabah akşam O’nun rızasını isteyerek Rablerine dua edenlerle birlikte sabret. Dünya hayatının (aldatıcı) süsünü isteyerek gözlerini onlardan kaydırma. Kalbini bizi zikretmekten gaflete düşürdüğümüz, kendi ‘istek ve tutkularına (hevasına)’ uyan ve işinde aşırılığa gidene itaat etme.”** (Kehf Suresi 28). **“Allah’tan başka tanrı olmadığını kuşkusuzca bil! Hem kendi günahın için hem de mümin erkeklerle mümin kadınlar için af dile. Allah sizin, dönüp dolaşacağınız yeri de varıp ulaşacağınız yeri de bilir.”** (Muhammed Suresi 19). **“Şu bir gerçek ki, biz sana apaçık bir fetih nasip ettik. Ki Allah senin günahından geçmiş olanı da gelecek olanı da bağışlasın, nimetini senin üzerinde tamamlasın ve seni dosdoğru bir yola kılavuzlasın.”** (Fetih Suresi 1-2).

Görüldüğü gibi gerektiği yerde peygamberimiz açık bir şekilde uyarılmaktadır. Ayetin ifadesi ile peygamberimiz geçmişte de günah işlemiştir, gelecekte de işleyecektir. Ancak Allah, kendisine verilen elçilik vazifesini hakkı ile yerine getirdiği için peygamberimize rahmeti ile muamele etmiş, geçmiş ve gelecek günahlarını affetmiştir.

Kur'an'ın ortaya koyduğu muazzez peygamber ile rivayet kültürünün uydurduğu peygamber arasında dağlar kadar fark var. Peygamberini sevmek bu mu demek? Kur'an'da hiçbir şekilde yer almamasına rağmen peygamberimiz adına uydurulmuş şeylere inanarak ve onları savunup peşlerinden giderek mi peygamberimize olan sevgimizi ifade edeceğiz?

Kutlu Doğum programları yapıp peygamberimiz anılıyor. Peygamberimizin yüce misyonunun anılması son derece güzel. Anılıyor ama acaba gerektiği gibi anlaşılıyor mu? Belli ki anlaşılmıyor. Bunun hesabını kim verecek Allah'a? Emin olun dini özüne döndürmedikçe ve peygamberimiz üzerinden uydurulan şeyleri terk etmedikçe ayağa kalkamayacak bu ümmet.

Var Olma Nedenimiz Peygamberimiz Mi?

Âlemlerin peygamberimiz için yaratıldığına dair halk arasında oldukça yaygın bir inanç vardır. Birçok uydurmanın girmiş olduğu sahih kabul edilen hadis kitaplarına dahi girememiş olmasına rağmen oldukça meşhur olan bir inançtır. Söz konusu bu hadis kabulüne göre Allah'ın peygamberimize: “Sen olmasaydın, bu kâinatı yaratmazdım” dediği iddia edilir. Birçok ilahiye, dini içerikli kitaba ve mevlid türünden metinlere girmiş bir inançtır. Önemli hadisçilerin büyük bölümü tarafından bile itibar edilmemesine rağmen çok yaygın bir rivayet olarak aktarılmıştır. Söz konusu bu iddianın daha da yakışsız ve sıkıntılı olan kısmı, bu sözün peygamberimize isnat edilmek üzere rivayet edilen birçok sözden farklı olarak doğrudan Allah'a söylenmiş olmasıdır. Dolayısıyla

iddia ettikleri şey, Allah'ın kelamı gibi sunularak, daha da büyük bir iftira edilmiştir.

Oysa bu türden iddialara inanan insanlar, muhtemelen Allah'ın bunca apaçık ayetini hiçe saydıklarının farkında değiller. Kur'an'da: **“Ben, insanları ve cinleri bana kulluk etmeleri için yarattım.** (Zariyat Suresi 56) denilmesine ve yine ayetlerde: **“Hanginizin daha güzel iş yapacağını belirlemek için sizi imtihana çekmek üzere ölümü ve hayatı yaratan O'dur..”** (Mülk Suresi 2) şeklinde var oluş amacımıza yönelik açıklamalar yapılmasına rağmen bu türden iddialarda bulunmak, Allah'ın ayetlerini hiçe saymaktır. Aynı uydurmanın Hıristiyanlıkta Hz. İsa için yapıldığını görüyoruz: “Yerde ya da gökte ilah diye adlandırılanlar varsa da -nitekim pek çok “ilah”, pek çok “rab” vardır- bizim için tek bir Tanrı Baba vardır. O her şeyin kaynağıdır, bizler O'nun için yaşıyoruz. Tek bir Rab var, O da İsa Mesih'tir. Her şey O'nun aracılığıyla yaratıldı, biz de O'nun aracılığıyla yaşıyoruz.” (1. Korintliler 8. Bölüm 5-6). Kur'an, peygamberimiz ile ilgili olmadık iddialarda bulunanları uyarır: **“Muhammed yalnızca bir elçidir; ondan önce de elçiler gelip geçmiştir...”** (Ali İmran Suresi 144).

Nur-u Muhammedi Ne Demektir?

Bu da halk arasında özellikle tarikat ve tasavvuf çevrelerinde oldukça yaygın olan inançların başında gelmektedir. Temelde, Hz. Âdem'den de, her şeyden de önce peygamberimizin nurunun yaratıldığı tezine dayanmaktadır. Bu inanca göre ilk yaratılan şey peygamberimizin nurudur ve geri kalan her şey o nurdan yaratılmıştır. Bu inanç da tam anlamıyla Kur'an'a aykırı bir iddiadır. Her şeyin peygamberimizin nurundan ve peygamberimiz için yaratıldığını söylemek Allah'a iftira etmektir. Allah Kur'an'da peygamberimize şöyle söylemesini buyuruyor: **“Ben peygamberlerin ilki değilim; kendime de size de ne yapılacağını**

asla bilmiyorum; ben sadece (vahyi) olduğu gibi beyan eden bir uyarıcıyım.” (Ahkaf Suresi 9). Peygamberimiz ilk peygamber olmadığı gibi ilk yaratılan da değildir. Kur’an bize göklerin ve yerin nurunun Allah olduğunu söylüyor: **“Allah, göklerin ve yerin nurudur...”** (Nur Suresi 35). İnsanlar Allah’ın ayetlerini hiçe sayarak her şeyin peygamberimizin nurundan yaratıldığını iddia etseler de Allah açık bir şekilde söylemektedir bize: **“Ben onları ne göklerin ve yerin yaratılışına tanık kıldım; ne de kendilerinin yaratılışına; ayrıca, (insanları) yoldan çıkaran bu (varlıkları) kendime hiçbir şekilde yardımcı edinmiş de değilim.”** (Kehf Suresi 51). Bu türden asılsız iddiaların Hıristiyanlıkta Hz. İsa’ya da isnat edildiği görülmektedir. Yuhanna İncili’nde şu ifade yer alır: **“Ben dünyanın nuruyum”** (Yuhanna 8/12).

Peygamberimiz Kâinatın ve İnsanlığın Efendisi Midir?

Halk arasında oldukça yaygın olan, sıklıkla okunan mevlid şiirinde de geçen ve birçok camide de vaaz edilirken kullanılan bir ifadedir peygamberimizin kâinatın ve insanlığın efendisi olduğu iddiası. Öncelikle bunu iddia eden insanların Kur’an ayetlerini dikkate almadıklarını söylemek gerekir. Bu ifade maksadını aşan bir ifadedir. Kur’an ayetleri peygamberimizi “âlemlere rahmet” olarak tanımlar. Bu son derece önemli ve şerefli bir tanımlamadır. Bunun üzerinde tanımlamalar doğru değildir. Efendi kelimesinin yaygın olarak kullanılan Arapça karşılığı Rab’dır. Her ne kadar bu ifade, inananların önemli bir kısmı tarafından peygamberimizi Allah’ın yerine koymak maksadı ile söylenirse de, farkında olunmadan **“Kâinatın Rabbi Peygamberimiz”** manasına gelebilecek türden bir şey söylenmektedir. Kur’an bu konuda çok açık uyarıda bulunur: **“O, size melekleri ve peygamberleri Rabler edinmenizi emretmez. Siz Müslüman olduktan sonra, size kâfir olmayı mı emredecek?”** (Ali İmran Suresi 80).

Dolayısıyla bu konuda kullanılan ifadelerde dikkatli ve titiz olmak gerekir. Daha önce de dikkat çekildiği gibi bir rivayette kendisine bu şekilde hitap edenlere peygamberimizin karşı çıktığı iddia edilmiştir: “Beni Amir heyetiyle Resulullah’ın yanına gitmiştik. ‘Sen bizim efendimizsin!’ diye hitap ettik. ‘Efendi, Allah’tır!’ buyurdular. Biz: ‘Fazilette en ileride olanımız, mertlikte en başta gelenimizsin!’ dedik. Bize: ‘Söylediğinizin hepsi bu veya buna yakın bir söz olsun. Şeytan sizi (mübalağalı metihlerde) koşturmasın’ buyurdular.”⁵⁷⁶

Muhtemelen Kur’an’ın en fazla okunan ve tekrarlanan suresi Fatiha suresidir. Hem Kur’an’ın ilk suresi hem de Kur’an’ın üzerinde ısrarla durduğu tevhit inancının bir özetidir. Fatiha suresinin ikinci ayeti: “**Övgü âlemlerin Rabbi olan Allah’adır**” şeklindedir. Yani Kur’an bize âlemlerin Rabbinin Allah olduğunu söylemektedir. Buna rağmen yalnız Allah’a ait olan bir ifadenin peygamberimiz için kullanmak hem Allah’a hem de peygamberimize yapılmış bir iftiradır. Peygamberimiz, Allah’ın kulu ve elçisidir. Ayetler, benzer hataları, daha önce kendilerine kitap verilmiş olanların da yaptığına dikkat çeker: “**Onlar, hahamlarını ve rahiplerini Allah’tan ayrı rabler edindiler. Meryem oğlu Mesih’i de öyle. Oysa kendilerine yalnız tek ilah olan Allah’a ibadet etmeleri emredilmişti. O’ndan başka ilah yoktur. O, onların ortak koştukları şeylerden münezzehtir.**” (Tövbe Suresi 31).

Kur’an, Allah’ın ayetlerini tebliğ eden peygamberimizin kâinatın da diğer insanların da efendisi olduğunu söylemediği gibi aksine peygamberimiz için “arkadaşınız” ifadesini kullanmaktadır: “**De ki: ‘Size, bir tek şey öğütleyeceğim: Allah için ikişer ikişer, teker teker kalkın, sonra da iyice düşünün!’ Arkadaşınızda delilikten eser yok! O, şiddetli bir azap öncesinde sizi uyaran bir kişiden başkası değil.**” (Sebe Suresi 46). “**Düşünmediler mi ki arkadaşlarında hiçbir delilik yoktur, o apaçık bir**

576 Ebu Davud, Edeb 10, (4806).

uyarıcıdır?” (A’raf Suresi 184). Yine peygamberimiz ile ilgili olarak “sizden biri”, “içinizden biri” ifadesinin kullanıldığını görmekteyiz. **“Korunmanız, rahmet bulmanız için sizi uyarmak üzere sizden/içinizden biri (bir adam) aracılığıyla Rabbinizden bir öğüt/hatırlatıcı gelmesine şaştınız mı?”** (A’raf Suresi 63).

Peygamberimiz insanlığın efendisi değil, tüm insanlara gönderilmiş, sadece Allah’a kulluk eden ve Rabbinden gelen ayetlere inanan ümmi bir peygamberdir: **“De ki: Ey insanlar! Ben sizin hepinize Allah’ın gönderdiği elçisiyim. Göklerde ve yerde hâkimiyet O’na aittir. O’ndan başka ilah yoktur. Hayat veren ve öldüren O’dur. Siz Allah’a ve ümmi olan (kendisinden önceki kitaplardan bilgisi olmayan) resulüne inanın. O resul de Allah’a ve O’nun sözlerine inanır. O’na uyun ki yola gelesiniz.”** (A’raf Suresi 158).

Allah Peygamberimiz İçin “Ey Habibim” Demiş Midir?

Aynı şekilde çok yaygın olan bir diğer inanç da, Allah’ın peygamberimize “Ey Habibim” yani “Ey Sevgilim” şeklinde hitap ettiği inancıdır. Oysa Kur’an’da tek bir ayette bile bu şekilde bir hitap geçmemesine rağmen uydurma rivayetlerden hareketle yerleşmiş bu inancın kimi Kur’an tercümelemelerine dahi yazıldığını görmekteyiz. Ayetin orijinalinde Allah “Ey Muhammed” diye hitap ederken kimi çevirmenler bunu “Ey habibim” şeklinde yazmakta ve peygamberimize hitap olarak bu şekli ile Kur’an’da yer almayan bir ifadeyi Kur’an’a ilave yapmaktadırlar. İddia edildiği gibi peygamberimiz Allah’ın sevgilisi ve en sevdiği olunca, bu inanç üzerinden her türlü uydurmanın üretildiği ve Allah’ın peygamberimize vermemiş olduğu yetkilerin, insanlar tarafından peygamberimize verildiği görülmektedir.

Allah’ın peygamberimizi sevdiğinde hiç şüphe yoktur. Allah gerçek anlamda inanan hakikatli bütün kullarını sevmektedir. Kur’an’da geçen ‘hubb’ kelimesi bu sevgiyi ifade eder. Örneğin

bir ayette: **“Ey inananlar! Eğer imanınızı kaybederseniz, Allah, zaman içinde (sizin yerinize) O'nun sevdiği ve O'nu seven insanlar geçirecektir...”** (Maide Suresi 54).

Peygamberimize Salât Etmek Ne Demektir?

Pek çok insan dinini doğrudan Kur'an'dan değil, geleneksel bilgilerden öğrendiği için aynı hatalara sürüklenmekte ve bu sebeple ayetlerin ortaya koymuş olduğu hakikatlerin üzeri örtülmektedir. Genelde peygamberimizin ismi anıldığında “Allahümme Salli Âla Muhammed” (Allah'ım! Muhammed'e salat eyle/destek ol) denilir ve bu şekilde denilmesinin gerekçesi olarak şu ayet gösterilir: **“Şu kesin ki Allah ve O'nun melekleri Peygamber'i desteklerler (salat ederler); ey iman edenler, siz de onu destekleyin ve tam bir teslimiyetle (onun örneğine) teslim olun!”** (Ahzab Suresi 56). Oysa ayette Allah bizim peygamberimize destek olmamızı söylerken biz “Allahümme Salli Âla Muhammed” diyerek farkında olmadan Allah'ın peygamberimize destek olmasını isteriz.

‘Salât’ kelimesinin anlamlarından biri destek olmaktır. Ayette söylenen şey, Allah'ın ve meleklerinin peygamberimizi destekledikleridir. Bunun nedeni ise peygamberimizin Allah'ın elçiliği vazifesini yerine getirmesi yani vahyi tebliğ etmesidir. Dolayısıyla bugün peygamberimiz hayatta olmadığı için peygamberimizi desteklemek, vahye sıkıca sarılmak ve vahiy ile yol almak demektir. Üstelik Kur'an'da bahsedilen Allah'ın ve meleklerin desteği sadece peygamberimize değil inananlara da verilen bir destektir ki bunun da delili aynı suredeki şu ayettir: **“O, odur ki sizi karanlıklardan aydınlığa çıkarсын diye sizi destekler (salat eder). Melekleri de öyle yapıyor. Zaten O, inananlara karşı çok merhametlidir.”** (Ahzab Suresi 43). Görüldüğü gibi Allah ve melekleri inananları da desteklemektedirler. “Destek” diye yapılan tüm ayet çevirilerinin Arapçası ‘salat’tır. Dolayısıyla

peygamberimize salat etmek ismi her okunduğunda ardından “Allahümme Salli Âla Muhammed” demek değildir. Vahye en güzel şekilde bağlanarak onun hayatını adadığı davasına gerçek anlamda destek olmak için otomatikçe bağlanmış ezber söylemler değil, hayırlı eylemler gerçekleştirmek gerekir.

Peygamberimiz Bize Şefaata Edecek Mi?

Şefaata kavramı, ahirette peygamberlerin ve kendilerine izin verilen kimselerin müminlerin bağışlanması için Allah katında niyazda bulunmaları anlamında kullanılan bir terimdir. Kur’an’da geçen şefaata kavramının, hadislerdeki ifadeler sebebiyle çarpıtıldığını görmek mümkündür. Kur’an’da şefaata ile ilgili geçen ayetlerin tamamına yakını olumsuz anlamda kullanılmaktadır. Tek bir ayette bile peygamberimizin hesap günü şefaataçı olacağına dair bir ifade yer almıyorken Müslümanların büyük çoğunluğunun inancına göre peygamberimiz ahirette bize şefaata edecektir. Bunun yanında sadece peygamberimizin ve diğer peygamberlerin değil, evliya, asfiya ve şehitlerin de Allah’ın onlara bahşettiği seviyede derecelerine göre şefaata edecekleri iddia edilmiştir.

Birçok insanın bir tarikata girmesi ve bir şeyhe bağlanması, o şeyhin ahirette kendisine şefaata edeceğine inanması sebebiyledir. Oysa ayetlere bakıldığında herkesin eksiksiz bir şekilde amellerinin karşılığını alacağı, yani kurtulmanın torpile değil hak etmeye bağlı olduğu görülecektir. Bununla birlikte Allah açık bir şekilde o gün kimsenin kimseye bir faydasının olmayacağını ifade etmektedir: **“Ey insanlar! Rabbinizden korkun! Herhangi bir şeyde babanın, evladı; evladın da babası yerine karşılık ödemeyeceği günden ürperin! Allah’ın vaadi haktır; dünya hayatı sizi sakın aldatmasın. O yaman aldaticı, sakın sizi Allah ile aldatmasın!”** (Lokman Suresi 33).

Kur’an açık bir şekilde şefaatin tümünden ve yalnız Allah’a ait olduğunu söylemektedir: **“De ki: Şefaata, tümünden ve sadece**

Allah'ındır. Göklerin ve yerin mülkü/yönetimi O'nundur. Sonunda O'na döndürüleceksiniz." (Zümer Suresi 44). Fatiha suresinde ise din gününün tek sahibinin Allah olduğu ifade edilir: "**Din (Hesap) gününün sahibidir O**" (Fatiha Suresi 4). Dolayısıyla din gününde Allah'tan başka kimsenin söz hakkı yoktur: "**Din gününün ne olduğunu sana bildiren nedir? Evet, din gününün ne olduğunu sana bildiren nedir? Bir gündür ki o, bir benlik bir başka benlik için hiçbir şeye güç yetiremez. O gün, buyruk yalnız Allah'ındır!**" (İnfitar Suresi 17-19).

Bu ayetlere rağmen Allah'ın, hakkında cehennem azabı hükmü verdiği kişilerin, peygamberimizin devreye girmesi yani o kişilere şefaet etmesi sebebiyle kurtulacağı iddia edilir. Oysa Kur'an bu konuda da çok açık ve net bir açıklama yapar ve peygamberimize şu şekilde bildirir: "**Hakkında azap kesinleşmiş olanı, ateştekini, sen mi kurtaracaksın?**" (Zümer Suresi 19).

Yine Kur'an açık bir şekilde hiç kimsenin şefaatinin kabul edilmeyeceği hesap gününden sakınmamız konusunda uyarıda bulunur: "**Ve hiç kimsenin, hiç kimse adına bir şey ödemeyeceği, hiç kimsenin şefaatinin kabul edilmeyeceği, hiç kimseden bir fidye alınmayacağı ve yardım görülmeyeceği bir günden sakının.**" (Bakara Suresi 123), "**Ey iman edenler! Alışverişin, dostluğun, şefaatin olmadığı o gün gelmeden önce size verdiğimiz rızıktan infak edip dağıtın. Küfre sapanlar zalimlerin ta kendileridir.**" (Bakara Suresi 254).

Allah mutlak adalet, sonsuz rahmet ve merhamet sahibi, yaptığı her işi ve hükümleri hikmet dolu, yarattığı kulunu herkesten daha iyi bilen ve neyi hak ettiğine herkesten daha adil bir şekilde karar verecek olandır. Buna rağmen hesap günü hakkında hüküm verdiği insanlara birilerinin şefaatte bulunacağına inanmak, Allah'ın söz konusu sıfatlarını hiçe saymak ve şefaatte bulunacağına inanılan kişileri, Allah'tan daha merhametli saymak demektir. "**Allah'ı bırakıp kendilerine ne zarar ne de yarar**

verebilen şeylere tapıyorlar ve: **‘Bunlar, Allah katında bizim şefaathçilerimizdir!’** diyorlar. De ki: **‘Allah’ın, göklerde ve yerde bilmediği bir şeyi mi Allah’a haber veriyorsunuz?’** (Yunus Suresi 18).

Mahşerde, hesap günü Allah’tan başka dostun da şefaathçinin de olmadığı açık bir şekilde ifade edilir: **“Rablerinin huzurunda toplanacaklarından korkanları onunla (Kur’an ile) uyar; onların Allah’tan başka ne dostları vardır ne de şefaathçileri. Belki korunurlar.”** (En’am Suresi 51). Aynı şekilde o gün hiç kimsenin bir başkasının borcunu ödeyemeyeceği ve kimsenin şefaathinin kabul edilmeyeceği açıkça söylenir: **“Ve öyle bir günden sakının ki, o gün hiç kimse, kimsenin cezasını çekmez (borcunu ödemez); kimseden şefaath (aracılık, iltimas) da kabul edilmez; kimseden fidye de alınmaz ve onlara hiçbir yardım yapılmaz.”** (Bakara Suresi 48).

Ayetler dikkatli bir şekilde okunduğunda peygamberlerin hesap günü şefaath değil, tebliğ etmek üzere kendilerine indirilen vahiy ile ümmetleri aleyhinde tanıklık edecekleri görülür: **“Gün olur, her ümmet için kendi aleyhlerine kendi içlerinden bir tanık çıkarırız. Seni de şu insanlar hakkında tanık olarak getireceğiz. Sana bu Kitap’ı indirdik ki her şey için ayrıntılı bir açıklayıcı, bir kılavuz, bir rahmet, Müslümanlara da bir müjde olsun.”** (Nahl Suresi 89).

Yine hesap günü şefaath tümünden ve yalnızca Allah’a ait olduğu için peygamberimiz de dâhil hiç kimse bizim için şefaath edemese de bildiğimiz bir şey vardır ki o da peygamberimizin, Kur’an’ı terk eden ümmetinden şikâyetçi olacağıdır: **“Ve elçi dedi ki: Rabbim gerçekten benim toplumum, bu Kur’an’ı terkedilmiş (bir kitap) olarak bıraktılar.”** (Furkan Suresi 30). Dolayısıyla peygamberimizin şefaathçi olacağına dair bir ayet olmasa da şikâyetçi olacağına dair ayet vardır.

Ayetlerden de açıkça görüldüğü gibi şefaata tümünden ve sadece Allah'a aittir. "Allah'ın izni" vurgusunun yapıldığı ayetlerde ise Allah'ın kendilerinden hoşnut yani razı olduğu kişiler için ancak O'nun izni ile şefaata edilebileceği söylenir. Örneğin bazı ayetlerde Allah'ın izni ve emri ile melekler tarafından şefaata edilebileceği ifade edilir: **"Göklerde nice melekler var ki, şefaathar hiçbir işe yaramaz. Allah'ın, dilediği ve hoşnut olduğu kimseler için izin vermesinden sonraki durum müstesna."** (Necm Suresi 26). Bir diğere ayette ise benzer şekilde ifade edilmiştir: **"Rahman (olan Allah) çocuk edindi dediler. O, (bu yakıştırmadan) yücedir. Hayır, onlar (melekler) ikrama layık görülmüş kullardır. Onlar sözle (bile olsa) O'nun önüne geçmezler ve onlar O'nun emriyle yapıp etmektedirler. O, önlerindeki ve arkalarındaki bilir; onlar şefaata etmezler (kendisinden) hoşnut olunandan başka. Ve onlar, O'nun haşmetinden içleri titremekte olanlardır."** (Enbiya Suresi 26-28).

Görüldüğü gibi Allah'ın izni ile melekler tarafından yapılabilecek olan şefaatin zaten Allah'ın dilediklerine ve Allah'ın razı olduklarına yapılabileceği ifade edilmektedir. Hadis rivayetlerinde iddia edildiği gibi cehenneme girecek kişiye yapılacak bir şefaata söz konusu değildir. Dolayısıyla peygamberimizin Allah'tan söz aldığı ve şefaata etme yetkisi olduğu türünden rivayetler temelsizdir.

Allah dilerse katında söz söylemesine izin verdiği kişinin başkası için yapmak isteyeceği tanıklık ve aracılığı dinleyebilir. Bunun ne şekilde ve o kimselerin kimler olacağını yalnız Rabbimiz bilir. Rabbimiz dilerse peygamberimize bu konuda izin ve söz verebilir. Ancak Allah'ın bizzat razı olduğu ve izin verdiği kişiler için geçerli olabilir. Kısacası karar ve hüküm yalnız Allah'a aittir. Allah'tan başkası karar verme ve şefaata etme yetkisine sahip değildir. **"O gün şefaatin faydası olmaz, Rahman'ın izin verdiği kişinin, lehine söz söylenmesine razı olduğu"**

kişi için yaptığı başka.” (Taha Suresi 109). **“İzni olmaksızın O’nun katında şefaatte bulunacak kimdir?”** (Bakara Suresi 255). Daha önce de dikkat çekildiği ve örnekleri verildiği gibi bazı hadis rivayetlerindeki peygamberimizin kesin olarak şefaatt yetkisi olduğu ve ateşe girmiş olanları gidip ateşten çıkaracağı türünden iddiaların, bunca apaçık ayete ve Kur’an’da bu iddiayı destekleyecek tek bir işaret dahi bulunmamasına rağmen kabul edilmesi mümkün değildir.

Mahşer Günü Nebiler Peygamberimizden Medet Mi İster?

Allah’ın ayetleri hiçe sayılarak, var olma nedenimiz olarak peygamberimiz gösterilince ve her şeyin onun nurundan yaratıldığı söylenince hesap günü ahirette tüm peygamberlerin, peygamberimizden medet isteyeceklerinin iddia edilmesine şaşırılmaması gerekir. Bu son derece çirkin bir iftiradır. Allah Kur’an’da açık bir şekilde peygamberlerin arasında ayırım yapılmamasını söyler: **“Ve onlar ki, Allah’a ve elçilerine inandılar, onlardan hiçbiri arasında ayırım yapmadılar; işte (Allah), pek yakında onların da mükâfatlarını verecektir. Allah, çok bağışlayan, çok esirgeyendir.”** (Nisa Suresi 152). **“Elçi, kendisine Rabbinden indirilene iman etti, inananlar da. Tümü, Allah’a, meleklerine, Kitaplarına ve elçilerine inandı. ‘O’nun elçileri arasında hiçbirini (diğerinden) ayırt etmeyiz. İşittik ve itaat ettik. Rabbimiz bağışlamayı (dileriz). Varış ancak Sana’dır’ dediler.”** (Bakara Suresi 285).

Peygamberler de dâhil mahşer günü herkes yalnızca Allah’tan medet isterler. Tek bir ayette dahi peygamberlerin ve insanların hesap günü peygamberimizden medet isteyeceklerine dair bir ifade yer almamasına ve aksini gösteren birçok ayet olmasına rağmen yalnız Allah’a ait olan bir şeyin peygamberimize isnat edilmesi, son derece yakışsız bir iddiadır.

Hız. Âdem'in Affedilme Sebebi Peygamberimizin İsmi Mi?

Bu iddia da yaygın olarak bilinen ve vaazlarda sıklıkla anlatılan bir rivayettir. Buna göre Hz. Âdem işlediği günah sebebiyle Allah'a tövbe etmiş ancak tövbesi kabul edilmemiştir. Sonra cennetin sütunları üzerinde gördüğü Muhammed ismi üzerine Allah'a bu ismin hürmetine kendisini affetmesini söylemiş ve Allah da onu affetmiştir. Maalesef insanlar Kur'an'ı dikkate almadıkları için bu türden uydurma rivayetlere itibar ediyor ve bu şekilde peygamberimizin yüceliğini ortaya koyduklarını sanıyorlar. Oysa Kur'an, Hz. Âdem'in Allah'tan öğrendiği kelimeler ile O'na dua ederek yöneldiğini, Allah'ın da onun tövbesini kabul ettiğini söylemektedir: **“Bunun üzerine Âdem, Rabbinden bazı kelimeler öğrenip belledi de O'na yöneldi. O da onun tövbesini kabul etti. Gerçekten de O, evet O, Tevvâb'dır, tövbeleri cömertçe kabul eder; Rahim'dir, rahmetini cömertçe yayar.”** (Bakara Suresi 37).

“Hırka-i Şerif” ve “Sakal-ı Şerif”

Peygamberimize insanüstü birtakım nitelikler atfedilince, hâliyle ondan kaldığına inanılan birtakım eşya ve sakal parçalarına da kutsiyet atfedildiği görülür. Peygamberimize ait olduğu kabul edilen bir hırkanın insanlar tarafından abartılı hareketler eşliğinde ziyaret edildiğine ve belirli gün ve gecelerde de kimi camilerde peygamberimize ait olduğu kabul edilen ve camdan fanusların içinde bulunan sakal tanelerinin cami görevlisi önünde uzun kuyruklar oluşturan cemaat tarafından görülüp öpüldüğüne tanıklık edilmektedir. Peygamberimiz şayet kendisine ait olduğu kabul edilen sakal ve hırkaya böyle kutsallık atfedildiğini ve bunun bir nevi dini seremoni haline getirildiğini görse kesinlikle buna karşı çıkardı. Oysa o muazzez nebi, tüm inananlara, kendisinden sonra sıkıca bağlanıp hayatlarına taşıyacakları bir vahiy bırakmıştı. Ancak insanlar Kur'an'ın manasına değil sesine,

Allah'ın Resulü'nün örneklığı ve önderliğine değil eşyalarına önem verdiler. Kur'an okunmayı ve ayetleri üzerine inceden inceye düşünülme bekleyen bir öksüz gibi bırakıldığı ve anlamı baş üstüne konulması gerekirken mushafı baş üstüne konulduğu için, Kur'an üzerine en güzel şekilde düşünme, anlama ve onu en güzel şekilde yaşama yarışına girmesi gereken inananlar, hırka ve sakal ziyareti sırasına girdiler.

Muhammed İkbâl, içinde bulunduğumuz içler acısı durumu şu sözleri ile özetler: "Allah Resulü, kıl değil akıl bıraktı! Kitabı, aklı ve akıl etmeyi bıraktı. Kıla, sakala, cübbeye kutsiyet atfeder olduk. İslam ümmeti, hikâyeler içinde boğuldu gitti. Hakikat, efsaneler içinde kayboldu gitti."

Peygamberimize Verilen Mucize Nedir?

Öncelikle ifade etmek gerekir ki Kur'an'da 'mucize' kelimesi geçmez. Mucize olarak bilinen hadise ve beklentiler için 'ayet' kelimesi kullanılır. Kaynaklara baktığımızda peygamberimize birçok mucizenin isnat edildiğini görmek mümkündür. Hatta öyle anlatımlar vardır ki Allah tarafından daha önceki peygamberlere verilen mucizeler bu anlatımların yanında yaya kalır. Kur'an ayetleri açık bir şekilde peygamberimize, daha önceki kimi peygamberlere verilen türden mucizelerin verilmediğini ifade etmektedir: "**Bizi, mucizeler göstermekten alıkoyan, daha öncekilerin onları yalanlamış olmasından başka bir şey değildir...**" (İsra Suresi 59).

Yine Kur'an'da peygamberimize, gücü yetiyorsa şayet kendisinden yüz çevirenleri ikna etmek için bir mucize getirmesi söylenmektedir: "**Eğer onların yüz çevirmesi sana ağır geldiyse haydi gücün yetiyorsa yerin içine (inebileceğin) bir delik ya da göğe (çıkabileceğin) bir merdiven ara ki onlara bir mucize getiresin! Allah dileseydi, elbette onları hidayet üzerinde toplardı. O halde cahillerden olma!**" (En'am Suresi 35).

Peygamberimiz, peygamberlerin sonuncusu, Kur'an da Allah'tan gelen son vahiy olduğu için, peygamberimize verilen mucize, kıyamete kadar hüküm sürecek türden bir mucize olmuştur. Peygamberimize verilen ve kıyamete kadar geçerli olacak mucize, bizzat Kur'an'ın kendisidir.

Ayetler, peygamberimizden mucize beklentisi içinde olanların ifadelerine dikkat çekerken aynı zamanda kendilerine indirilmiş olan kitabın yeterli bir mucize olduğuna vurgu yapar: **“Yemin olsun, biz bu Kur'an'da, insanlar için her örnekten nicelerini sıraladık. Ama insanların çoğu inkârdan başka bir şeyde diretmediler. Dediler ki: ‘Bize yerden pınarlar fışkırtmadıkça sana kesinlikle inanmayız. Veya öne sürdüğün gibi, gökyüzünü üstümüze parça parça düşürmeli ya da Allah'ı ve melekleri karşımıza (şahit olarak) getirmelisin. Yahut altından bir evin olmalı yahut göğe yükselmelisin. Ancak senin göğe çıkacağın, okuyacağımız bir kitabı bize indireceğin zamana kadar, asla inanmayız! De ki: ‘Rabbimin şanı yücedir. Ben, insan bir resulden başka neyim ki?’. İşte, kendilerine doğru yol bilgisi geldiği zaman insanları ona inanmaktan alıkoyan şey, sadece şöyle akıl yürütmeleri idi: ‘Ne yani, şimdi Allah fani bir insanı mı elçi olarak gönderdi?’ Onlara de ki: Eğer yeryüzünde salına salına dolaşanlar melekler olsaydı, elbet Biz de onlara elçi olarak gökten bir melek indirirdik.”** (İsra Suresi 89-95).

“Dediler ki: ‘Ona Rabbinden mucizeler indirilseydi ya!’ De ki: ‘Mucizeler Allah katındadır. Bana gelince, ben açıkça uyarıcı biriyim. Hepsi bu.’ Karşılarında okunup duran bir kitabı sana indirmiş olmamız onlara yetmiyor mu? Bunda, inanan bir toplum için elbette ki bir rahmet ve bir öğüt vardır. De ki: Sizinle benim aramda tanık olarak Allah yeter. Göklerde ne var, yerde ne var biliyor O. Bâtıla

iman edip Allah'ı inkâr edenlere gelince, işte onlar hüsrana uğramışların ta kendileridir.” (Ankebut Suresi 50-52).

Ayetler, peygamberimize indirilen kitaba inanmak istemeyen ya da peygamberimizin kendisine gelen ayetler dışında birtakım mucizeler göstermesini bekleyenlerin o türden mucizeler görseler de inanmayacaklarına dikkat çeker: **“Onlar ona (indirilen kitaba) inanmazlar, oysaki evvelkilerin sünneti geçmiştir. Onların üzerlerine gökyüzünden bir kapı açsak, oradan yukarı yükselseler de kesinlikle şöyle diyeceklerdi: Bizim gözlerimiz döndürüldü, bakışlarımız sarhoş edildi. Belki de biz büyüye çarptırılmış bir toplumuz.”** (Hicr Suresi 13-15). Yine inkârcıların gerçekteki tutumu net bir şekilde ifade edilmektedir: **“Onlar: ‘Bizi büyülemek için mucize (ayet) olarak her ne getirirsen getir, yine de biz sana inanacak değiliz’ dediler.”** (A'raf Suresi 132).

Bu yüzden peygamberimize önceki peygamberlerinkine benzer türden mucizeler verilmemiş olmasına rağmen türlü mucize iddialarında bulunmak, peygamberimize verilmiş olan asıl büyük mucizenin farkında olmamak ve önemini anlamamak demektir.

Peygamberimiz Gaybı Bilir Mi?

Bilindiği gibi gayb, akıl ve duyular yoluyla hakkında bilgi edinilemeyen varlık alanını ifade etmektedir. İnsanlar genelde bilinmeyen ve duyu yoluyla bilgi edinilemeyen şeylere karşı ilgi duymuşlardır. Kur'an'da gaybı yalnızca Allah'ın bildiği çok açık bir şekilde ifade edilmiştir. Güvenilir kabul edilen hadis kitaplarında ise bu konuda da birbiri ile çelişen ifadeler vardır. Kimi hadisler ayetler ile uyum içinde gaybın bilgisinin sadece Allah'a ait olduğunu ve peygamberimizin gaybı bildiği yönündeki iddiaların gerçek dışı olduğunu ifade eder. Yine aynı kaynaklarda geçen bazı hadislerde ise peygamberimize gayb

ile ilgili bilgilerin verildiği söylendiği için bu türden hadislerle dayanılarak peygamberimizin kıyamete kadar zuhur edecek her şeyi bildiği, gayb konusunda hiçbir şeyin ondan gizli kalmadığı iddia edilmiştir. Birçok benzeri konuda olduğu gibi bu konuda da Allah'ın ayetleri gerektiği gibi dikkate alınmamıştır.

Bu konudaki bazı Kur'an ayetleri konuyu tam olarak netleştirir: **“Gaybın anahtarları O'nun katındadır, O'ndan başka hiç kimse gaybı bilmez...”** (En'am Suresi 59). **“Şöyle derler: ‘Ona Rabbinden bir mucize indirilseydi ya!’ De ki: Gayb, Allah'ın tekelinde. Hadi bekleyin; sizinle birlikte ben de bekleyenlerdenim.”** (Yunus Suresi 20). **“Göklerin ve yerin gaybı Allah'ındır...”** (Hud Suresi 123). **“De ki: Göklerde ve yerde gaybı Allah'tan başka kimse bilmez...”** (Neml Suresi 65).

Yine ayetlerde, peygamberimizin de gaybı bilmediğini açık bir şekilde ifade etmesi söylenmektedir: **“De ki: ‘Ben size, Allah'ın hazineleri yanımdadır, demiyorum. Gaybı da bilmem. Size ‘Ben meleşim’ de demiyorum. Ben sadece bana vahyolunana uyuyorum...”** (En'am Suresi 50). **“De ki: Allah'ın dilemesi dışında kendim için yarardan ve zarardan (hiçbir şeye) malik değilim. Eğer gaybı bilebilseydim muhakkak hayırdan yaptıklarımı arttırdırdım ve bana bir kötülük dokunmazdı. Ben, iman eden bir topluluk için, bir uyarıcı ve bir müjde vericiden başkası değilim.”** (A'raf Suresi 188).

Peygamberimiz Saatin (Kıyametin) Ne Zaman Kopacağını Bilebilir Mi?

Kıyamet alametleri ile ilgili rivayet ve uydurmalar saymakla bitmeyecek türdendir. Bazı kaynaklar, Allah'ın bu konu ile ilgili apaçık ayetlerine rağmen uydurma rivayetlerden hareketle kıyamet saatine ilişkin çeşitli tarihler verir ve yaşanacak olaylarla ilgili Kur'an'da hiç yer almayan iddialarda bulunur. Hatta Buhari ve Müslim gibi güvenilir kabul edilen hadis kaynaklarında Enes

b. Malik'ten gelen şu şekilde bir rivayet yer alır: “Bir adam Allah Resul’üne: ‘Kıyamet ne zaman kopacak?’ diye sordu. Resul sustu, sonra kucağındaki Ezdli çocuğa baktı ve şöyle dedi: ‘Eğer bu çocuk uzun ömürlü olursa iyice ihtiyarlamasına kalmadan kıyamet kopacaktır.’ Enes der ki: “Çocuk benim yaştımdı.”⁵⁷⁷ Enes b. Malik’in Hicretin 93. yılında öldüğü kabul edilmektedir. Söz konusu çocuk Enes ile akran olduğuna göre hadise bakıldığında kıyametin hicri birinci asrın sona ermesinden önce kopması gerekiyordu. Görüldüğü gibi bu şekilde uydurma ve iddialar ile hem Allah’a hem de peygamberimize iftira etmekten çekinilmemiştir. Kıyametin ne zaman kopacağına dair diğer bir rivayet ise şu şekildedir: “Resulullah buyurdular ki: “Güneş, battığı yerden doğmadıkça kıyamet kopmaz.”⁵⁷⁸ Oysa ayetler, söz konusu o saatin bilgisinin sadece Allah’ta olduğunu, o saat hakkında tartışmanın sapıklık olduğunu ve peygamberimizin de bu konu hakkında bir şey bilmediğini söylemektedir:

“Haberiniz olsun; kıyamet-saati konusunda tartışanlar, gerçekte uzak bir sapıklık içindedirler.” (Şura Suresi 18). **“İnsanlar, sana saati (kıyameti) sorarlar; de ki: ‘Onun bilgisi yalnızca Allah’ın katındadır.’ Ne bilirsin; belki saat (kıyamet) pek yakındır.”** (Ahzab Suresi 63). **“Saatin (kıyametin) ne zaman demir atacağını (gerçekleşeceğini) sorarlar. De ki: ‘Onun ilmi yalnızca Rabbimin katındadır. Onun süresini O’ndan başkası açıklayamaz. O, göklerde ve yerde ağırlaştı. O, size apansız bir geliştten başkası değildir.’ Sanki sen, ondan haberdarmışsın gibi sana sorarlar. De ki: ‘Onun ilmi yalnızca Allah’ın katındadır. Ancak insanların çoğu bilmezler.”** (A’raf Suresi 187). **“De ki: (Ona ait) Bilgi, Allah’ın yanındadır. Ben ancak apaçık bir uyarıcıyım.”** (Mülk Suresi 26). **“Şüphesiz saat (kıyamet) yaklaşarak gelmektedir; bunda**

577 Müslim, Fiten 138, (2953).

578 Buhari, Rikak 39, İstiska 27, Zekat 9; Müslim, İman 248, (157); Ebu Davud, Melahim 12, (4312).

hiçbir kuşku yok.” (Mümin Suresi 59). **“Onlar, hiç şuurunda değilken kendilerine apansız gelecektir.”** (Zuhruf Suresi 66).

Hız. İsa Tekrar Yeryüzüne İnecek Mi?

Kur'an'da yer almamasına rağmen uydurma yollar ile peygamberimize atfedilerek aktarılan pek çok “kıyamet hadisesi” ve kehaneti bulunmaktadır. Üstelik bunların önemli bir kısmı sahih/güvenilir kabul edilen hadis kitaplarında yer alır. Müslümanlar dini konularda peygamberimize uymak istiyorlarsa bir konu ile ilgili hüküm çıkartırken Kur'an'a uymalıdır. Çünkü peygamberimiz Kur'an'ı tebliğ etmek ve Kur'an'a göre yaşamakla emrolunmuştur.

Kur'an, peygamberimizin dahi kıyametin ne zaman kopacağını bilmediğini söylerken, bu konuda uydurulan hadisler yoluyla peygamberimize olmadık ifadeler isnat edilmiş ve bu şekilde kıyamet süreci ile ilgili Kur'an'da hiç olmayan şeyler iddia edilmiştir. Nüzül-ü İsa meselesi yani Hz. İsa'nın tekrar yeryüzüne geleceği inancı ile Deccal ve Mehdi beklentisi gibi meşhur inanışların Kur'an'da yeri yoktur.

Kur'an'a göre Hz. İsa, Allah tarafından vefat ettirilmiştir. Vefat eden birinin de tekrar yeryüzüne dönmesi mümkün değildir. Kur'an'da hiçbir insana ölümsüzlük verilmediği açık bir şekilde ifade edilir. **“Senden önce hiçbir insana ölümsüzlük vermedik. Şimdi sen ölürsen, onlar ölümsüz mü olacaklar?”** (Enbiya Suresi 34). **“Biz onları (elçileri) yemek yemez bir ceset olarak yaratmadık. Onlar sonsuza dek kalıcı da değillerdi.”** (Enbiya Suresi 8).

Kur'an'da açık bir şekilde Hz. Peygamberin, nebilerin sonuncusu olduğu ifade edilir: **“Muhammed, sizin erkeklerinizden hiçbirinin babası değildir; o, Allah'ın resulü ve nebilerin sonuncusudur. Allah her şeyi gereğince biliyor.”** (Ahzab Suresi 40).

Şayet iddia edildiği gibi Hz. İsa peygamber olarak gelmeyecekse ne olarak gelecek? Eğer peygamber olarak gelmeyecekse, demek

ki peygamberlik rütbesi kendisinden alınmış biri olarak tekrar gelecek. Bu durum peygamberlik müessesesine aykırıdır.

Hız. İsa da bütün peygamberler ve bütün diğer insanlar gibi ölmüştür. “Hız. İsa gelecek ama başka şeriat ile değil Kur’an ile hükmedecek” deniliyor. Hadislere baktığınızda “İsa domuzu öldürecek, haçı kıracak” gibi ifadeler yer alıyor. Bu kabullerin hiçbirinin Kur’an’da yeri yoktur.

Kur’an’da Hız. İsa’nın vefat ettirildiği açıkça ifade edilir: **“Ey İsa, senin canını alacağım, seni kendime yükselteceğim; seni, inkâr edenlerden uzaklaştırıp arındıracağım. Ve sana uyanları, inkâr edenlerin, kıyamete kadar üstünde tutacağım. Sonra bana olacak dönüşünüz; tartışıp durduğunuz şeyler hakkında aranızda ben hüküm vereceğim.”** (Ali İmran Suresi 55). **“Onlara, Senin bana emrettiğin şu sözden başka bir şey söylemedim: ‘Benim Rabbim ve sizin de Rabbiniz olan Allah’a kulluk edin.’ İçlerinde olduğum sürece üzerlerine tanıktım. Sen beni vefat ettirince üzerlerine yalnız Sen gözetleyici oldun. Ve Sen zaten her şey üzerinde bir Şehîdsin, bir tanıksın.”** (Maide Suresi 117). (Hız. İsa): **“Selam bana doğduğum gün, öleceğim gün ve diri olarak kaldırılacağım gün.”** (Meryem Suresi 33).

Mehdi Gelecek Mi?

Mehdi inancı da Kur’an’da yer almayan ve rivayet kültürü ile gelmiş bir kabuldür. Mehdi hidayete ermiş yani doğru yola yönelmiş kişidir. Dolayısıyla kelime anlamıyla inanmış her kul aynı zamanda mehdidir. Mehdi ve Mesih rivayetleri İsrailiyat ve Mesihiyat kültüründen dinimize girmiş inançlardır. Her ikisinin de Kur’ani bir temeli bulunmadığı gibi aksine Kur’an ayetleri ile çelişen inançlardır. Mehdi hidayete erdiren değil hidayete erendir. Hidayete ancak Allah erdirir. Allah’ın Hâdî sıfatı bu anlama gelmektedir. Söz konusu bu inançlar hak olsa İslam dini

ve Müslümanlar için son derece önemli iki konu olurlardı. Öyle olsalar Kur'an'da her ikisi için de açıklama bulunurdu.

Bilindiği gibi Şiilik'te de mehdi beklentisi vardır ve bu beklenti çok temel bir inanç konusudur. On iki imam inancındaki kayıp olan on ikinci imamın gelmesi beklenmektedir. Bu inanç gerek ülkemizdeki kimi cemaat oluşumlarına liderlik yapanlar, gerekse çeşitli ülkelerde siyasi bir güç olarak kitleleri kontrol etmek isteyenler tarafından canlı tutulan bir inançtır.

Bu inancı ısrarla savunanlar çoğunlukla bir cemaate ya da bir tarikata bağlı olanlardır. Birçok cemaat ve oluşum kendi liderini en mütevazı olarak asrın müceddidi, biraz daha ileri gidenler mehdi, bir ötesi Hz. İsa, daha da ötesi Allah'ın bizzat içine hulûl ettiği kişi olarak görüyor. Söz konusu bu cemaatlere göre dini en iyi bilen ve uygulayan kişi kendi önderi. Allah'tan doğrudan bilgi aldığı iddia edilen de var, peygamberimiz ile sürekli olarak görüştüğü iddia edilen de. Bir türlü gelemeyen mehdi ve bir türlü gökten inemeyen Hz. İsa anlatımlarıyla oyalanıyor insanlar.

Kimi insanlar, hayatları boyunca etrafındakileri "Mehdiyim" diye oyalayarak onlardan maddi manevi menfaat elde ediyorlar. Ruhları ve bedenleri sömürülüyor. Yıllardır geliyor, geldi deniyor. Geleceği söylenen tarihler yaklaştığında bir bahane ile her seferinde tarih biraz daha ileriye atılıyor. Zamanında mehдинin 2000 yılında ortaya çıkacağı iddia edilirdi. Sonra değişti tarihler. İşte tüm bunlar, uydurulan dinin bir ürünü olarak ortalıkta geziyorlar. Yarın Allah'ın huzuruna çıktığımızda bu iddia ve inançlardan dolayı rezil olmak var. Bu türden iddia ve inançlara sahip kişilerin, zaman varken tövbe ederek bu saplantılarından kurtulmaları gerekir.

İnananlar, Kur'an'ın ifade ettiği gibi aklını kullanmalı ve dini konulardaki uydurmalara itibar etmemelidirler. İnsanların bilmesi gereken dini bir konu varsa bu Kur'an'da yer alır. Bunun dışında kaynak ve söylemlere ilahi bildirimmiş gibi itibar etmek

Allah'a, Kur'an'a ve peygamberimize iftirada bulunmaktır. İnsanı kurtaracak yani hidayete ulaştıracak olan sadece Allah'tır. Hidayet rehberi ise Kur'an'dır. Hz. Peygamberin gerçek yolu, Kur'an'ı rehber edinmekten geçer.

Peygamberimiz Postacı Mı?

Kur'an ayetleri, önceden kafada oluşturulmuş dini bilgiler olmadan dikkatli bir şekilde ve bütünsel olarak okunduğunda, din adına gerekli olan her şeyin Kur'an'da olduğunu ve gerektiği kadarıyla apaçık bir şekilde ifade edildiğini görmek mümkündür. Aynı şekilde ayetler incelendiğinde, peygamberimizin de Allah'ın vahyine göre hareket ettiği yani dini anlamda vahye uygun olmayan bir söz söylemediği ve vahiy dışında dini bir eylemde bulunmadığı görülür. Bu gerçek ifade edildiğinde maalesef kimi çevreler, peygamberimize Allah'ın ona vermiş olduğu yetkiler dışında yetkiler yükledikleri için "Siz peygamberi postacı yapıyorsunuz" demektedirler.

Oysa "Peygamberi postacı konumuna indiriyorsunuz" diyenler, farkında olmadan peygamberimizi Allah'ın konumuna yükseltip adeta dinin sahibi yapıyorlar. Yalnız Allah'a ait olan kimi özellik ve yetkileri peygamberimize veriyorlar. Bu dinin merkezinde Allah mı vardır yoksa peygamber mi? İndirilen dinin merkezinde Allah vardır. Uydurulan dinin merkezinde ise peygamberimiz üzerinden uydurulan rivayetler, mezhep imamları ve şeyhler vardır. Bu peygamber algısı, Kur'an tarafından bize bildirilen değil, insanlar tarafından uydurulan bir algıdır.

Bilindiği gibi resul yani elçi, Allah'tan aldığı mesajı ileten kişidir. Ancak Allah'ın insanlar arasından elçi olarak seçmiş olduğu kişiler sadece mesajı iletmek için gelmezler. En başta kendileri en doğru şekilde öğrenmek, uygulamak, tebliğ etmek ve en güzel şekilde örnek olmak için gelirler. Siz hiç getirdiği mektup ya da mesajın içeriği ile ilgilenen, o içerikten haberdar olan ya da o içerikten sorumlu olan bir postacı duydunuz mu?

Ya mektubu getirdiği kişi ya da kişileri mektupta yazan şeyler konusunda ikna etmeye, onları bu mesaja inandırmaya çalışsan, bu uğurda maddi manevi her türlü imkânını seferber ederek türlü zorluklara göğüs geren, ömrünü o mesaja adayan ve insanlar arasında mesajda yazan şeyler ile hükmeden bir postacı duydunuz mu? Şüphesiz herkes bilir ki postacılar mesajı iletir ancak mesajın ne olduğu ile ilgilenmezler. “Allah’ın Resulü’nü postacı konumuna sokuyorsunuz” diyenler ne söylediklerinin farkında değiller. Bizzat Allah tarafından yetkilendirilmiş bir postacı yoktur ama Allah’ın vahyini tebliğ etmek ve yaşayarak örnek olmak için bizzat Allah tarafından görevlendirilmiş resuller vardır.

Resuller, Allah’tan aldıkları mesajı en ufak bir eksiltme, arttırma ya da değişiklik yapmadan muhataplarına iletirler. Onlar bu güvenilirlik ve adanmışlıkları ile Allah’ın kendilerine vermiş olduğu elçilik vazifesini yerine getirirler. Oysa birçok inanan, peygamberimizin kendisine gelen vahiy üzerinde tasarrufu olduğunu, vahyin emanetçisi değil de sahibi olduğunu zannederler.

Ayrı şehirlerde yaşadığı ailesinden gelecek bir mektubun, o mektubu getiren postacı başta olmak üzere herhangi biri tarafından değiştirilmesini ya da ona müdahale edilmesini kabul etmeyecek olanlar, kendilerini yoktan yaratan Allah’tan gelen mesaja, mesajı getireni nasıl karıştırırlar? Aileden gelen mesaj, Allah’tan gelen mesajdan daha mı değerli, daha mı dokunulmaz, daha mı kutsal? Bu kişiler Allah’ı mı yoksa elçisini mi tanımıyorlar? Belli ki ikisini de gerektiği gibi tanımıyorlar. Şayet doğru bir şekilde tanışalar, bunu iddia etmenin, Allah’a da elçisine de iftira olduğunu anlarlar. **“De ki, ‘Ben size zarar verme gücüne de yarar verme gücüne de sahip değilim’. De ki: ‘Şu bir gerçek ki, ne herhangi biri beni Allah’a karşı koruyabilir, ne de ben O’nun dışında bir sığınak bulabilirim. Benim yapabileceğim sadece Allah’tan (bana vahyedilenleri) size duyurmak ve O’nun elçilik görevlerini yerine getirmektir...”** (Cin Suresi 21-23).

6. BÖLÜM

TEVHİT DİNİNE UYGUN OLMAYAN BAZI İNANÇ VE KABULLER

İslam'ın dört bir tarafı din adına uydurmalarla sarılı. Öyle talihsiz açıklamalar yapılıyor ki, bu sözleri söyleyen biri Müslüman olabilir mi diyor insan. Özellikle tarikat sistemi ve tasavvuf anlayışının bir uzantısı olarak Allah'a yönelip bağlanmanın mutlaka bir "veli" üzerinden olması gerektiği inancı, tevhit inancını temelden sarsacak kimi iddiaların ortaya atılmasına neden olmaktadır. Örneğin "Kula kulluk etmem diyenlerin nefislerine kulluk etmekte oldukları ve peygamberimize kul olunmadan, Allah'a kul olunamayacağı, yani kişinin ancak Resulullah'a kul olursa Allah'a kul olmuş sayılacağı" şeklinde inanılmaz açıklamaların yapıldığı görülmektedir. Oysa her gün okuduğumuz Fatiha suresinde biz Rabbimize: **'Yalnız Sana kulluk eder, yalnız Senden yardım dileriz'** demekteyiz. Bu türden maksadını aşan iddialarda bulunan kişilere söz konusu bu ayet hatırlatıldığında ise Allah'a kul olmanın, yalnız O'ndan yardım dilemenin ve yalnızca O'na sığınmanın bizim becerebileceğimiz bir iş olmadığını söylediklerine ve peygamberimizin neci olduğunu sorduklarına şahit olabiliyorsunuz. Gerçek anlamda inanmış ve inancını Allah'ın ayetleri ile temellendirmiş insanlar açıkça bilirler ki Hz. Muhammed Allah'ın ortağı değil, kulu ve elçisidir. Bu türden iddia ve ifade sahiplerinin en başta dini inançlarını gözden geçirmeleri gerekir.

Bir de Zümer suresi 53. ayette geçen: **"De ki: Ey kendi aleyhlerinde olmak üzere ölçüyü aşan kullarım..."** diye başlayan ayeti bu iddialarına delil olarak sunuyorlar. Bu iddiaya göre peygamberimiz insanlara "kullarım" şeklinde hitap ediyor. Oysa peygamberimiz burada Allah'ın doğrudan hitabını iletiyor. Belli ki ya aktarımlı anlatım denen usülden haberleri yok ya da iddialarını çürütecek bunca Kur'an ayetinden. Peygamber de olsa

Allah'tan başkasına kulluk edilmez. Peygamberler kendilerine değil Allah'a çağırırlar. İslam tevhit dinidir. İslam'a inanan biri hem peygamberine hem de Allah'a nasıl kul olacak? Bu nasıl iş ki Allah'a kul olabilmek için önce peygamberine kulluk edecek? Ayetler bunun mümkün olmadığına açıkça dikkat çekiyor: **“Hiçbir insanın, Allah'ın kendisine Kitap, hikmet ve peygamberlik vermesinden sonra insanlara: ‘Allah'ı bırakıp bana kul olun!’ demesi mümkün değildir. Bilakis şöyle der: Okuyup araştırdığınız şeylere, öğrettiğiniz şu Kitap'a dayanarak benliklerini Allah'a adanmış kullar olun.”** (Ali İmran Suresi 79).

Peygamberler insanları kendilerine değil yalnız Allah'a çağırırlar: **“Siz beni Allah'a (karşı) inkâr etmeye ve hakkında bilgim olmayan şeyleri O'na ortak koşmaya çağırıyorsunuz. Ben ise sizi, üstün ve güçlü olan, bağışlayana (Allah'a) çağırıyorum.”** (Mümin Suresi 42). **“De ki: Benim yolum budur: Ben yalnızca Allah'a çağırıyorum. Ben de, bana uyan kimseler de (ne yaptığımızın) çok iyi farkındayız ki Allah'ın şanı pek yücedir ve ben O'na ait vasıfları başkasına yakıştıranlardan değilim.”** (Yusuf Suresi 108).

Allah İle Arana Kimseyi Sokma

Kimi tarikat ve cemaat yapılanmalarındaki insanların önemli bir kısmı, kendince kutsadıkları ve “Allah dostu” kabul ettikleri kişileri Allah ile aralarına sokuyorlar. Hatta Yahudi ve Hıristiyanların din adamlarını rab edinmeleri gibi bir anlamda rab ediniyorlar onları. Oysa İslam dininde yalnız Allah'a kul olunur, tövbe yalnız Allah'a yapılır, gerçek dua birilerinin üzerinden değil doğrudan Allah'a edilendir. Şayet bir kişi gerçekten gönülden Allah'a bağlanmış ve kendini Allah yoluna adanmış samimi bir inanansa kendini diğer inananlardan farklı görmez, kendini yüceltenlere ve önünde yerlere kapananlara izin vermez, eylemleri, sözleri

ve samimiyeti ile insanları kendine değil, Allah'a çağırır. Dünya malına, güce ve makam sevdasına düşmez.

Gerçek anlamda inanmış biri, şeyhleri ya da efendi edinilen kimseleri Allah ile arasına sokmamalıdır. Onlar aracı kılınarak Allah'a yaklaşılmayacağını, aksine araya sokulan kişiler sebebiyle Allah'tan uzaklaşılacağını bilmelidir. Bu şekilde dosdoğru yoldan sapılacağını görmelidir. Efendi edindikleri adamların karşısındaki Müslüman'a yakışmayacak hallerini ve o kişiye söylenenleri görünce hayrete düşüyor insan. Peygamberimiz böyle miydi? O "mübarek zat" saydıkları kişiler de onların karşısında ezilip büzülen insanlar gibi sıradan biri. Tövbe yalnız Allah'a yapılır, oysa bunlar onlardan tövbe alıyorlar. Dua yalnız Allah'a edilir, o kişileri Allah ile aralarına aracı kılıyorlar. Şayet bu insanlar ihlaslı ve dürüst olsalar, kendilerine bu kadar kutsallık atfedilmesine karşı çıkarlardı. Oysa belli ki durumlarından gayet memnunlar. Gücün, kudretin ve hürmetin büyüüne kapılmış biri, haliyle kendini çok özel sayar. Kur'an bize tövbeleri ancak Allah'ın kabul edeceğini söylüyor: **"Onlar bilmiyorlar mı ki, gerçekten Allah kullarından tövbeleri kabul edecek ve sadakaları alacak olan O'dur. Şüphesiz, tövbeleri kabul eden, esirgeyen O'dur."** (Tövbe Suresi 104).

Allah'ın ayetlerinden habersiz oldukları için Allah'a yapacakları duayı evliya kabul ettikleri kişiler üzerinden yapıyorlar. Çoktan ölmüş, bu dünyadan göçmüş kişilerden medet istiyor, onları aracı kılıyorlar. "Dua evliya üzerinden yapılırsa, tövbe evliya üzerinden alınır daha etkilidir. Sen günahkârsın, Allah senin duanı dikkate almaz ki" diyorlar. Allah'tan bir yetki mi almışlar? Allah kimin duasını kabul edip etmeyeceğini, kimi dikkate alıp almayacağını bu kişilere mi bildirmiş?

Kur'an uyarıyor bizi: **"Kıyamet gününe kadar kendisine cevap veremeyecek birilerine, Allah'ın berisinden yalvarıp durandan daha sapık kim vardır? Ve o yalvardıkları, onların**

yakarışından habersizdirler.” (Ahkaf Suresi 5). Allah'ın kulları Allah'ın rahmetinden ümit kesmiş gibi Allah tarafından yaratılmış, kendileri gibi sıradan insanlardan rahmet ümit ediyorlar. Bakın ne söylüyor Kur'an: **“Bir kitaptır bu; sana indirildi, onunla uyarıda bulunasın diye ve inananlar için bir öğüt ve düşündürme olarak... O halde, bundan dolayı göğsünde bir sıkıntı olmasın. Rabbinizden size indirilene uyun; O'nun berisinden birtakım velilerin ardına düşmeyin! Siz ne kadar da az öğüt alıyorsunuz!”** (A'raf Suresi 2-3).

Gerçekten de insanlar çok az düşünüp öğüt alıyorlar. “Ben yapışayım da bir Allah dostunun eteğine onun vesilesi ile gireyim cennete” dercesine bu kişilere bağlanıyorlar. Peki, bu insanların gerçekten de Allah dostu olduklarının göstergesi nedir? Böyle bir ölçü mü var elinizde? Belki de insanın mahallesindeki kendi halinde, imanlı, saf ve ihlaslı bir teyze bütün bu evliya kabul edilenlerden daha yakın biridir Rabbine. İnananları tevhitte uzaklaştıran, duygularını istismar eden ve kendine birtakım insanüstü özellikler atfeden ya da bunun yapılmasına müsaade eden kişilerin hesapları çok ağır olacak.

Şu an hayatta olan ve “Allah dostu” ve “Çok mübarek insan” kabul edilen cemaat ya da tarikat liderlerinin çıkıp tüm kamuoyu önünde: “Ben de tüm inananlar gibi Allah dostu olmaya aday, sizler gibi günahları olan, sıradan biriyim” demeleri gerekmez mi? Bunu demedikleri ya da çoğu zaman riyakârlık içinde sahte tevazu gösterileri yaptıkları gibi bu şekilde anılmak işlerine geliyor belli ki. Çünkü ancak bu şekilde anılarak etraflarına insan toplayabilir, maddi manevi destekler alabilir, kendisine bağlananlar sayesinde oluşan oy potansiyeli ile siyasilerin iştahını kabartabilir ve bu sayede güce ve iktidara ortak olabilirler.

Durum böyle olunca, doğrudan Allah ile ya da peygamberimiz ile görüşenlerden geçilmiyor ortalık. Kerameti kendinden menkul kimi tarikat lideri ve şeyhler o denli yüceltilip kendilerinin dahi

hayal edemeyecekleri öyle yerlere konuluyorlar ki, yaptıkları ve söyledikleri şeyler ne kadar saçma olsa da sorgulanmıyor ve hep bir hikmet aranıyor. Adam herkesin önünde bir kenara oturup uyuyor, etrafına toplanmış yüzlerce insan da kıpırdamadan bu kişiye bakıp kendinden geçiyor. “Şu an ne yapıyor?” diye sorsanız, “Mana âleminden besleniyor” diyecekler. Bir şey ne kadar anlaşılmaz, gizemli ve sırlı bir havada sunulursa çekici geliyor bazı insanlara. Kur’an’ın, ona inananlar nazarında gerekli itibarı görememesinin nedeni, bu kadar açık ve net bir Kitap olması demek ki!

O Gün Herkes Kendi Derdine Düşer

“Efendi” edinilen kişiler, kıyamet koştığında ve hesap günü kimseyi kurtaramayacak. O gün “efendi” edinilen kişi de dâhil herkes kendi derdine düşer ve kendini kurtarmak için herkesi fidye olarak vermek ister. Kendisine bağlananları hesap günü kurtaracağı iddia edilen kişilerin Allah’tan bir güvencesi mi var? Siyasilerden, sanat camiasından ve medyatik kişiler içinden aklını bir kenara bırakarak bu tarikatlara bağlanmış kişiler var. Söz konusu bu kişiler bağlı oldukları tarikatların önderlerini cennete girme sebepleri olarak kabul ediyorlar. Allah’ın izniyle bu dünyada onlardan söz aldıklarını söylüyor ve mahşer günü onların “Yarabbi bu kulun sıratından geçmeyecekse ben de geçmeyeceğim” diye naz edeceklerini iddia ediyorlar. Nasıl bir akıl tutulmasıdır bu?

Bu insanlar gerçekten bunlara inanmış olabilirler. Ancak bu, inandıkları bu şeylerden hesaba çekilecekleri gerçeğini değiştirmez. Allah’ın peygamberlerine dahi vermediği yetkiyi, başkalarına vermenin hesabı verilemez. Gerçek kul; Allah ile arasına kendi nefsi de dâhil, birilerini sokmaktan sakınan, her türlü şirk zincirini parçalayan ve kendini yalnız Allah’a prangalayandır.

Rabbimiz varken kimleri kutsuyor, kimlere bağlanıyoruz? Oysa Allah bizim de onların da Rabbidir. İnananlar yalnız Allah'a dayanıp güvenmelidir. Allah'tan başkasından beklentisi olanın, hesap günü yüzü gülmez. Ayetler uyarır bizi: **“Bir kısmını iyiye ve güzele kılavuzladı, bir kısmının üzerine de sapıklık hak oldu. Onlar, Allah'ı bırakıp şeytanları dost edinmişlerdi. Bir de kendilerinin hidayet üzere olduklarını sanırlar.”** (A'raf Suresi 30).

O gün gerçekten de her kişi kendi derdine düşer. Kendini kurtarmak için her şeyi gözden çıkarmaya hazırdır. Bu yüzden o gün kimi şeyh ve tarikat önderlerinin kendisine bağlananların derdine düşeceği hikâyeleri tamamen asılsız ve yalandır: **“En yakın dostlar birbirlerinin halini sormaz/bir dost bir dostundan bir şey isteyemez. Onlar birbirlerine gösterilirler. Bir suçlu-günahkâr, o günün azabına karşılık olmak üzere, oğullarını fidye olarak vermek ister. Eşini ve kardeşini. Kendisini kucaklayıp barındıran aşiretini/ailesini. Yeryüzünde bulunanların tümünü fidye verip kendisini kurtarmayı ister.”** (Mearic Suresi 10-14).

Esasen bu durumun sebebi son derece açıktır. Allah'ın vahyinden yüz çeviren ve o vahyi dikkate almadan uydurulmuş rivayetler ile hüküm verenlere şeytan dost olmuştur. Bu kimseler ise kendilerini doğru yol üzerinde sanmaktadırlar: **“Kim Rahman'ın Zikri'ni (Kur'an'ı) görmezlikten gelip ondan uzaklaşırsa biz ona bir şeytanı musallat ederiz de o ona can yoldaşı olur. Bu şeytanlar onları yoldan saptırırlar. Onlarsa kendilerinin hâlâ doğru yol üzerinde olduklarını sanırlar.”** (Zuhuruf Suresi 36-37). Rabbimiz boş yere uyarılmıyor kullarını: **“Yemin olsun, biz bu Kur'an'da, insanlar için her örnekten nicelerini sıraladık. Ama insanların çoğu inkârdan başka bir şeyde diretmediler.”** (İsra Suresi 89). Allah'ın vahyine kulak vermeyen kişi, türlü zanların peşinde helak olmaya mahkûmdur.

Kur'an, daha önce kendilerine kitap verilen toplulukların da Allah'ın kendilerine bildirmiş olduğu vahyi gerektiği gibi dikkate almadıklarına ve üzerinde buldukları inanç ve kabullerin, şeytan tarafından kendilerine süslü gösterildiğine dikkat çekerek inananları aynı hatalara düşmemeleri konusunda uyarır: **“Yemin olsun Allah'a ki, senden önceki ümmetlere de elçiler gönderdik de şeytan onlara amellerini süslü gösterdi. O, bugün de onların dostudur. Onlar için acıklı bir azap var.”** (Nahl Suresi 63).

Direkt Allah'a Bağlanmak İsteyen, Şeytana Mı Bağlanır?

Tarikat yapısının devamı için Allah'ın ayetlerine muhalefet edencesine iddialarda bulunuyor ve “evliyayı” devreden çıkararak, “müçtehitleri” devreden çıkararak direkt Allah'a bağlanmak isteyen birinin, direkt şeytana bağlanacağını iddia ediyorlar. Oysa Kur'an bize Allah'a sınıksız bağlanmamızı söylüyor: **“Allah uğrunda O'na yaraşır bir gayretle didinin. O, sizi seçmiş ve dinde size hiçbir güçlük çıkarmamıştır. Babanız İbrahim'in milletini esas alın. Allah sizi, önceden de şu Kitap'ta da “Müslümanlar/Allah'a teslim olanlar” diye adlandırdı ki, resul sizin üzerinize bir tanık olsun, siz de insanlar üzerine tanıklar olasınız. O halde namazı kılın, zekâtı verin ve Allah'a sınıksız bağlanın. O'dur sizin Mevlâ'nız. Ne güzel Mevlâ'dır O, ne güzel yardımcıdır O!”** (Hac Suresi 78). **“Ancak tövbe edenler, ıslah edenler, Allah'a sınıksız sarılanlar ve dinlerini katıksız olarak Allah için (halis) kılanlar başka; işte onlar inananlarla beraberdirler. Allah inananlara büyük bir ecir verecektir.”** (Nisa Suresi 146). **“...Kim Allah'a sınıksız tutunursa artık elbette o, dosdoğru olan bir yola iletilmiştir.”** (Ali İmran Suresi 101). **“Allah'ın ipine hepiniz sınıksız sarılın. Dağılıp ayrılmayın...”** (Ali İmran Suresi 103).

Allah'a ulaşmanın yolunun şeyhe bağlanmaktan geçtiğini şu sözler ile iddia ediyorlar: “Eğer sen bir şeyhe bağlanmadan bin sene kendi başına Allah'a kavuşmak için inleyip dursan, böylece O Mevla Teâlâ'yı bulman mümkün değildir. Sen o padişahlar padişahı Mevla Teâlâ'yı onun aynası mesabesinde olan kâmil insanda gözet. O kâmil insanın gönlüne girerek, Mevla'ya varan yolu bul. Hemen onlara gönül bağlayıp (rabıta edip) Hakka gidelim.”

Oysa Rabbimiz bize açık bir şekilde söylüyor ayetlerinde: **“Kullarım, Beni sana soracak olurlarsa gerçekten de Ben pek yakınımdır. Bana dua ettiği zaman dua edenin çağrısına cevap veririm. Öyleyse onlar da Bana cevap versinler ve bana inansınlar ki doğruya erişsinler.”** (Bakara Suresi 186). Yine Kur'an, kendi uydurdukları yalanları Allah'a isnat edenlere en güzel cevabı veriyor: **“Kendi uydurduğu yalanları Allah'a isnat eden veya ona gelen hakikati yalanlayandan daha zalim kim olabilir? Cehennem, inkârcıların barınağı değil mi?”** (Ankebut Suresi 68).

Allah ile kulu arasında mesafe yoktur. Allah kuluna şah damarından daha yakındır. Kişinin kalbi ile kendisi arasındadır. Her an bizimle beraberdir. Her an bizden haberdar olan ve her an bizi görendir: **“Yemin olsun ki, insanı biz yarattık. Nefsinin ona neler fısıldadığını da biz biliriz. Biz ona, şah damarından daha yakınız.”** (Kaf Suresi 16), **“Nerede olursanız olun Allah sizinle beraberdir. Allah tüm yaptıklarınızı görendir.”** (Hadid Suresi 4), **Allah her şeyi çepeçevre kuşatandır.** (Nisa Suresi 126). Görüldüğü gibi Allah ile aramıza girmek için önce Allah ile aramızı açıyor, sonra da orada kendilerine yer açıyorlar. Oysa ayetler açık bir şekilde kula doğrudan yardım edecek olanın Allah olduğunu söylüyor: **“Her kim, Allah'ın kendisine dünya ve ahirette asla (doğrudan) yardım etmeyeceğini düşünüyorsa (Allah'a) yönelsin ve sonra (umut bağladığı diğerlerinden)**

umudunu kessin de bu yönelişinin kendisini, canını sıkın her şeyden kurtarıp kurtarmadığına bir baksın.” (Hac Suresi 15).

Allah Ete Kemiğe Bürünerek Başkasının Suretinde Görünür Mü?

Tasavvuf kültüründeki kimi anlatımlarda, Kur'an'ın net bir şekilde ortaya koymuş olduğu tevhit inancını sarsacak şekilde iddiaların ortaya konulduğu görülmektedir. Bu rivayetlerden hareketle Allah'ın bazı kullarına tecelli ettiği ve ete kemiğe bürünüp falanca diye görüldüğüne ve o kişinin Allah'ın aynası olduğuna inanılır. Oysa ayetler uyarır: **“Ama kalkarlar, kullarından birini O'ndan bir parçaymış gibi telakki ederler: Şu bir gerçek ki, (bunu yapan) insan katmerli bir nankörlük içindedir.”** (Zuhruf Suresi 15). Allah bunca ayeti ile inananları uyarıyor. Daha ne yapsın? Allah ne derse desin bir kısım insanlar uydurmaların peşine takılıp Allah'tan başkasına kulluk kölelik etmeye devam edecekler.

Kur'an uyarıyor: **“Şüphesiz, sana bu Kitab'ı hak ile indirdik; öyleyse sen de dini yalnızca O'na halis kılarak Allah'a kulluk et. Kesinlikle, din sadece Allah'a aittir. O'nun dışındakileri evliya (dostlar) olarak edinenler, ‘Onlar bizi Allah'a daha fazla yaklaştırsın diye biz onlara tapıyoruz.’ (derler). Ayrılığa düştükleri bu konuda onların arasında Allah karar verecektir. Allah kuşkusuz, yalancıları ve nankörleri doğru yola iletmez.”** (Zümer Suresi 2-3).

Düşünmeyi Bırakıp, Hocalar Bize Ne Anlatıyorsa Ona Mı Bakalım?

Allah'ın dinini, Allah'ın bunca apaçık ayetini hiçe sayarak bir yığın uydurma rivayet üzerinden anlatan kişiler, insanları anlattıkları uydurma rivayetlere inandırmak istemekteler. Bu yüzden insanların doğrudan Allah'ın ayetleri ile muhatap

olmalarını engellemekte ve “Siz bırakın düşünüp araştırmayı, hocalar size ne anlatıyorsa ona bakın” demekteler.

Oysa Rabbimiz açık bir şekilde uyarıyor bizleri: **“İşte bu (Kur’an) da indirdiğimiz mübarek Kitaptır. O’na uyun ve korunun ki size rahmet edilsin! ‘Kitap, bizden önce iki topluluğa indirildi. Biz onu okuyup araştırmaktan gerçekten habersizdik.’ demeyesiniz. Yahut: ‘Eğer bize Kitap indirilseydi, biz onlardan daha çok doğru yolda olurduk.’ demeyesiniz. İşte size de Rabbinizden açık delil, hidayet ve rahmet geldi. Allah’ın ayetlerini yalanlayıp onlardan yüz çevirenden daha zalim kim olabilir? Ayetlerimizden yüz çevirenleri, yüz çevirmelerinden ötürü, azabın en kötüsüyle cezalandıracağız.”** (En’am Suresi 155-157).

İnsanların akıllarını kullanmalarının, düşünüp araştırmalarının engellenmek istenmesinin nedenlerinden biri, Allah’ın Kur’an ile bildirmiş olduğu apaçık gerçekleri gizlemek ve uydurulan dinin devam ettirilmek istenmesidir. Oysa Rabbimiz açık bir şekilde uyarıda bulunur: **“Peki bunlar, Kur’an’ın anlamını inceden inceye düşünmüyorlar mı? Yoksa kalpleri üzerinde kilitler mi var?”** (Muhammed Suresi 24). Dolayısıyla “Düşünmeyi bırakın. Hocalar ne anlatıyorlarsa ona bakın” diyenler, bilerek ya da bilmeyerek, Allah’ın düşünüp aklımızı kullanmamızı emrettiği bunca ayetini bir kenara bırakmamızı söylemekteler.

Gerçek ve dosdoğru yolun ne olduğu açık bir şekilde vahiy ile ortaya konulmuştur: **“İndirdiğimiz açık delilleri ve kitapta insanlara apaçık gösterdiğimiz doğru yolu gizleyenlere hem Allah hem de bütün lanet ediciler lanet eder.”** (Bakara Suresi 159). “Allah’ın indirdiği kitaptan bir şeyi gizleyenler ve ona karşılık birtakım çıkarlar elde edenler, karınlarına sadece ateş doldururlar. Allah, kıyamet günü onlar ile konuşmaz. Onları aklamaz. Onlara acı bir azap vardır. Onlar doğru yola karşılık sapıklığı, bağışlanmaya karşılık azabı satın

alanlardır. Ateşe ne kadar da dayanıklıdırlar!..” (Bakara Suresi 174-175).

Dini konularda aklını kullanmayanlar ve hocalar ne anlatıyorsa ona bakarak Allah'ın ne dediğine bakmayanlar, hocaların dediğini, Allah'ın söylediğinin önüne koyarlar. Dini konuda her açıklama ve yorum dinlenebilir. Ancak neticede önemli olan, Allah'ın ne dediğidir. Kur'an'da ne olup ne olmadığını bilen biri, kendisine dini konularda bir şeyler anlatan kişilerin dediklerini Kur'an terazisinde ölçüp tartabilir. Allah'ın sözü ile insanların söz ve yorumlarını birbirinden ayırabilir. Kur'an'ı bilen biri, Allah'ın Resulü'ne isnat edilen bir söz ya da uygulamanın onun tarafından yapılmış olup olamayacağını da bilir. Çünkü önemli olan, o söz ya da uygulamanın kimin tarafından rivayet edildiği ya da hangi kaynakta geçtiği değildir. Önemli olan, Allah'ın Resulü'nün, kendisini resul kılan Rabbi ile çelişmesinin mümkün olmadığını bilmesidir.

Şeyh Olan Hanginiz?

Bugün kimi tarikat önderlerinin kişisel yaşantısına bakıldığında, insanı hayrete düşüren şeyler ile karşılaşmaktadır. Karşılarına geçerek birtakım sorular sorası geliyor insanın: Sen nasıl şeyhsin, sen dünyadan el etek çekmemiş miydin? Bu konfor, bu rahata düşkünlük, bu lüks de nedir? Neden binmiyorsun Allah'ın yarattığı o güzelim ata, katıra ya da deveye? Sevap umuyorsun da giydiğin cübbeden, binsene sen de peygamberimizin bindiği deveye. Neden Kâbe'ye gittiğinde mütevazı bir otelde ya da bir çadırın içinde kalmıyorsun? Neden herkes gibi sıradan değil ayakkabın, elbiselerin ya da neden o kadar pahalı kolundaki saatin? Neden ağlamaktan şişmemiş gözlerin? Az yemek sünnetti ya hani neden bu kadar şişman senin bedenin? Kalbinde zerre kadar kibir olan cennete giremeyecekti hani? Neden etrafına bakarken göğe yükselecek, adımını atarken yeri delecek gibi gösterişli ve kibirlisin? Molla

desinler diye mi bu kadar ağır hareketlerin? Bulunduğun meclise giren ve daha önce seni görmemiş biri, neden bu kadar kolay ayırt edebiliyor diğerleri ile seni? Peygamberimizin yanına gelen biri, içeridekilere bakarak “Hanginiz Muhammed” dememiş miydi? Peygamberimiz sahip olduklarını etrafındakiler ile paylaşmamış mıydı? Kendisine yapılan iltifat ve yüceltmelere karşı çıkmamış mıydı? Günlük hayatını herkes gibi gösterişten uzak ve sıradan yaşamamış mıydı? Yaptığı tebliğ karşılığında insanlardan bir ücret istememiş ve ecrini sadece Allah’tan beklememiş miydi? Her peygamberin kendi emeği ve alın teri ile rızkını kazandığı bir mesleği vardı hani? Senin mesleğin neydi? Boğazından hiç el emeğin ile kazandığın bir lokma girdi mi? Sen milletin sırtından hiç indin mi? Sen kendini mi yoksa millete anlattığın “sünneti” mi şaşırdın?

Şeyhi Olmayanın Şeytan Şeyhi

Kaçınılmaz olarak bir şeyhe bağlanma ve sorgu sualsiz onun her dediğine tabi olma mantığının yıllarca son derece çirkin yapıların ortaya çıkmasına sebep olduğunu görmek zor değildir. Tarikat, insanların samimi duygularını istismar etmek isteyenler için bulunmaz bir yapıdır. Bu türden yakışsız durumlardan uzak olanlar tenzih edilerek denilebilir ki kimi tarikat önderlerinin yalanlar ile milleti uyuşturduğu, kendileri ile ilgili kerametler uydurduğu, kendilerine çiftlikler, köşkler kurdurduğu, mürit ve müridelerini her anlamda sömürdüğü, malından, mülkünden servet sahibi olduğu, rüyasında gördüğünü söyleyip kimi müridine eşini boşatıp kendi nikâhına aldığı, kendine harem kurdurduğu nice örnekler ile karşılaştıldı. Birileri kalkıp “Şeyhi olmayanın şeyhi şeytandır” diye hadis uydurduktan ve insanın kendisini şeyhine “Ölünün kendisini ölü yıkayıcısına teslim ettiği gibi teslim etmesi” gerektiği şeklinde izahlar yaparak bunu da takvanın göstergesi olarak saydıktan sonra, bunca şeyh müritlerini şeytana kaptıracak değildi! İnsanların çoğu iman ettiklerini söyler ancak

imanlarına zulüm bulaştırarak gerçeğin üzerini örterler. Ayetler bu duruma da dikkat çeker: **“İmana ulaşan ve imanlarına zulüm bulaştırmayanlar var ya, işte onlardır güvene layık olanlar; zira onlar doğru yoldadırlar.”** (En’am Suresi 82).

Hem bir din uyduruluyor, hem de uydurulan bu dinden para kazanılıyor. Bir insan hem dinimize hem insanlara hem de kendine daha fazla ne kadar kötülük yapabilir? Esasen ayetler durumu çok güzel özetliyor: **“Kim Rahman’ın Zikri’ni (Kur’an’ı) görmezlikten gelip ondan uzaklaşırsa biz ona bir şeytanı musallat ederiz de o ona can yoldaşı olur. Bu şeytanlar onları yoldan saptırırlar. Onlarsa kendilerinin hâlâ doğru yol üzerinde olduklarını sanırlar.”** (Zuhur Suresi 36-37).

Muhammed İkbâl bu duruma çok anlamlı bir şekilde dikkat çekiyor: “Sofî ve molların eserisin. Kur’an’daki hikmetten hayat almıyorsun. Kur’an ayetleri ile senin alâkan “Yasin” okutup rahat ölmekten ibarettir... Sofî ve mollaya benden selam olsun. Allah’ın emirlerini bize söylediler. Fakat onların söyledikleri, Allah’ı da, Cebrail’i de, Hz. Peygamber’i de hayret içinde bıraktı.”

Mehmet Akif Ersoy da çok ince ve keskin bir gönderme yapıyor: “Sofuluk satıyorsun, elinde boy boy tesbih, çevrende dalkavuklar; tapınır gibi, la-teşbih! Sarık cübbe ve şalvar; hepsi istismar, riya, şekil yönünden sanki Ömer’in devri, güya! Herkes namaz oruçta; hepsi sözünü dinler, zikir Kur’an sesinden, yerler ve gökler inler! Ha bu din, iman, takva; inan ki hepsi yalan, sen onları kendine, taptırırısın vesselam! Derdin davan sadece, hep nefsi saltanatın, şimdilik putu sensin, tapılan menfaatin! Hey kukla kafalı adam, dinle sözümü tut, bunların dilinde Hak; ama kalbi dolu put!”

Kur’an boşuna: **“...Allah, aklını kullanmayanları pisliğe mahkûm eder!”** (Yunus Suresi 100) demiyor. Yine ayetler bizi uyarıyor: **“Allah hakkında yalan düzenden ve kendisine gelen doğruyu yalanlayandan daha zalim kim vardır? Cehennemde**

kâfirler için bir barınak yok mu?” (Zümer Suresi 32). “Kendi uydurduğu yalanları Allah’a yakıştırandan veya Onun mesajlarını yalanlayanlardan daha zalim kim olabilir? Şüphe yok ki, böyle zalimler mutluluğa asla ulaşamazlar” (En’am Suresi 21).

Ne mutlu dinini özünden okuyup yaşayana. Dünya menfaatine alet etmeyene. Efendilere değil; yalnız Allah’a kulluk edene. Ne mutlu Allah’ın boyasını esas alana. Ne mutlu Allah’ın ipine sımsıkı sarılana. İnsanların dünya menfaatleri için düştükleri acınası halleri ve çirkinlikleri gördükçe iyi ki ahiret var iyi ki şaşmaz bir hesap var diyor insan.

Uydurulan Dinin Kaynağı: Ekonomi

Bugün neden insanların manevi duygularını istismar eden dindar görünümlü bunca sahtekâr var? Çünkü yaygın olarak yaşanan din, Allah’ın vahyettiği din değil. Sahte din bolca sahtekâr üretir. Şeytanı en fazla sevindirecek şey, insanların din adına bir şeyler uydurmaları ve uydurdukları o şeylerin peşine takılarak hakikatten uzaklaşmalarıdır. Şeytan, insanları uydurulan dine çağırır. Allah ise indirilen dine. Ya uydurulan dine tabi olup şeytanı sevindirecek ya da indirilen dine tabi olup Allah’a en güzel şekilde kulluk edeceğiz.

Ali Şeriatî, söz konusu durumu özetliyor: “Tevhit dininin özelliklerinden biri onun inkılâbî, duruşu ve akışıdır. Şirk dininin özelliklerinden biri kitabına uydurmak, bahaneler ve gerekçeler üretmektir. Bu dinin (şirk dini) vazifesi halkı, başımıza ne geldiyse bunun Allah’tan olduğuna, Allah’ın böyle istediğine inandırmak ve teslim olunmasına ikna etmektir. Şirk dininin kaynağı ekonomidir. Bir insanın kendi isteğiyle zillete razı olması için dinden daha iyi etken, daha iyi potansiyel ne olabilir ki?”

Önce bir din uyduruyor, sonra da o dinin tüccarlığını yaparak insanları sömürüyorlar. Günümüzde nerede bir kazanç kapısı

varsa cemaatler o kapıda sırada. Şifalı yüzükten, okunmuş eşyalardan, peygamberimizi rüyada görmenin yollarından, şifa ayetleri kitaplarından yanmaz kefene kadar her türlü ürün ve hediyelik eşya satışta. Ürünleri kullananlar genellikle gariban halk, gelen paralarla lüks evlerde yaşayıp son model arabalara binenler hep hocalar, şeyhler, efendiler.

Çoğu insan tarafından zannedilenin aksine son derece güzel, kolay ve yaşanılabilir bir dinimiz var. Maalesef peygamberimiz üzerinden uydurulmuş bir yığın dinsel kabul ve öğreti sebebiyle anlaşılmaz, içinden çıkılmaz ve yaşanılmaz bir hale getirilmiş dinimiz. Allah'ı ve resullerini seven her Müslüman rivayet ve gelenek dinini taklit etmeyi terk ederek Kur'an'daki gerçek dini yaşamalıdır. Kur'an açıkça bir gerçeği ifade ediyor: **“Allah sizin için kolaylık ister; O sizin için zorluk istemez.”** (Bakara Suresi 185). **“Allah uğrunda O'na yaraşır bir gayretle didinin. O sizi seçmiş ve dinde size hiçbir güçlük çıkarmamıştır.”** (Hac Suresi 78).

Din Hurafeleri Yok Etmezse Hurafeler Dini Yok Eder

Özellikle birçok gencin dinden uzak olmasının ve hatta Allah'a ve dine inanmamasının sebebi dinin kendisi değil, uydurma hadislerden hareketle dini yanlış anlayan ve anlatan mensupları. Bu yüzden dinin insan için olmazsa olmaz bir ihtiyaç olduğunun farkına varamadıkları için pek çok kişi yaşadığı hayata dair hep bir arayış içinde, bir şekilde tatmin olma hevesinde. Uydurulan hadislerin başımıza açtığı belaların farkında olmayanlar, imanından olan bunca insanın vebaline de ortak oluyorlar. Aliya İzzetbegoviç'in dediği gibi: “Din hurafeleri yok etmezse hurafeler dini yok eder.” “Kur'an edebiyat değil, hayattır; dolayısıyla O'na bir düşünce tarzı değil, bir yaşama tarzı olarak bakılmalıdır.” Gerçekten de Kur'an hayattır. Bu yüzden Rabbimiz ayetleri ile bizlere uyarılarda bulunmakta ve ayetlerine uygun olmayan söz

ve eylemlerimiz ile ilgili öne süreceğimiz her türlü bahanenin yolunu kapamaktadır.

Gerçeği söylemenin bir bedeli vardır ve bu bedeli en ağır şekilde ödetirler insana. Peygamberler toplumlarına gelip de onlara Allah'ın sözlerini yani gerçeği getirdiklerinde bunun bedelini en ağır şekilde ödemişlerdir. Ancak din adına uydurulan şeyler bu ümmeti can damarından yakalamış ve hastalıklı hale getirmiştir. Müslümanları kendine getirecek şey vahiy ile yüzleşmektir. Ali Şeriatî'nin söylediği gibi:

“Söylediklerim acı, sivri ve incitcidir. Eğer görüşlerimde hakikat payı olduğuna inanıyorsanız, lütfen, bu acıtıcı sözlerimden dolayı beni affedin. Zira maslahata göre konuşmak, insanların hoşuna gider. Yalan, hile ve pohpohlama tatlı, hakikat ise acıdır. Ağrının olduğu yeri uyuşturmak ve hastalığın varlığını inkâr etmek hastayı sakinleştirir. Ancak biz, hasta ile karşı karşıyayız ve acı da olsa şu gerçeği açık ve net bir şekilde ona söylememiz gerekir: Kanser, kanında, beyninin derinliklerinde ve kalbinin merkezinde büyük hasarlara neden olmuştur. Hastalık ilerlemiş, zaman kısıtlı ve musibet ağırdır.”

Yine şöyle söylüyor Şeriatî: “Her şeyi yok ettiler. Zahirini koruyup batınını, ruhunu, yönünü değiştirdiler ve kendi sosyal, sınıfsal, ekonomik çıkarlarına uygun hale getirdiler. Her biri derin bir düşünceyi, bir akideyi içinde barındıran dini kavramları anlamsız, içi boş, çürük ve ruhsuz bir şekle soktular. Keşke içini boşaltıp öyle bıraksalardı. Fakat bununla kalmadılar; bu kavramların içini insanı uyuşturan İslam dışı hurafelerle doldurdular.”

Fazlur Rahman da İslam dininin geleneksel şekilde anlaşılıp yorumlanmasının ortaya çıkardığı sıkıntılı durumu her fırsatta dile getirmeye çalışmış düşünürlerden biridir. Dinin özünden olmamasına rağmen yaygın şekilde kabul gören inanç ve rivayetler, kendi ifadesiyle geleneksel inançlarını darmadağın eden ciddi bir

şüphelilik dönemine girmesine sebep olmuştur. Bu şüphelerden kurtulabilmek için onda İslam'ı anlama yolunda yeni bir gayret uyanmıştır. Hz. Peygamber'in hayatı ile birlikte bizzat Kur'an'ı incelemesi, onun mahiyetini ve gayesini anlamada kendisine yeni bir derinlik kazandırmış ve bu vesile ile kendi geleceğini yeniden değerlendirme imkânı elde etmiş ve geleneklerin ıslah edilmesi gerektiği inancını şu şekilde dile getirmiştir:

“Müslüman filozofların yanlış yola saptığına kani olduktan sonra, İslam'ı anlamak için bende yeni bir gayret uyandı; sanki “yeniden dünyaya gelmiş” gibiydim. Fakat o İslam neredeydi? Babamın bana öğrettikleri değil miydi? Ancak babam on dört asırlık bir geleneği bana aktarmıştı. Nitekim benim şüphelerim de o geleneğin bazı önemli noktalarına yönelikti. Bundan sonra her ne kadar Müslümanlar inançlarının, hukuk ve manevî değerlerinin Hz. Peygamber'e inen vahyi içeren “Kur'an'a dayandığını” iddia ediyorlarsa da, Kur'an'ın geleneksel hiçbir öğrenim kurumunda tek başına öğretilmeyip daima tefsirlere bağımlı olarak öğretildiğinin farkına vardım. Peygamber'in hayatı ile birlikte bizzat Kur'an'ı incelemem, onun mahiyetini ve gayesini anlamada bana yeni bir derinlik kazandırdı. Böylece kendi geleneğimi yeniden değerlendirme imkânını elde ettim... Sonuç olarak, bütün dini geleneklere devamlı yeniden hayatîyet kazandırılması ve ıslah edilmesi gerektiği inancındayım.”

Geleneksel din anlayışına sahip kişi ve çevrelerin sahip oldukları yaygın kanaat, geçmişte yaşamış ve âlim kabul edilen kişilerin görüşlerinin ve bu kişilerce yazılıp derlenmiş eserlerin, sorgulanmaksızın benimsenip kabul edilmesidir. Oysa referans kabul edilen kişilerin birçoğu, eserlerinde savundukları düşüncelerini temellendirdikleri hadisleri kullanma konusunda gereken hassasiyeti gözetmemiş ve Kur'an'a uygun olup olmadığına bakmaksızın birçok rivayeti kullanmaktan çekinmemişlerdir.

Diyamet İşleri Başkanlarından merhum Ahmet Hamdi Akseki söz konusu durumu çok güzel özetlemiştir:

“İtirafa mecburuz ki: Her yerde olduğu gibi Şarkta, yani Müslümanlar arasında da, ufak bir muhakemeye bile lüzum hissetmeksizin her sözü körü körüne kabulde ısrar eden mutaassıplar dün olduğu gibi bugün de vardır. Bunlar ne şekilde olursa olsun, rivayete, nakillere o derece âşıktırlar ki, nerede ve hangi mesele hakkında bir nakil görseler onu hemen alırlar, kitaplarına geçirirler, neye mâl olursa olsun onu kabulde ısrar gösterirler. Bunlar kendilerini kelimelerin akıntısına o derece kaptırmışlardır ki, eskilere mahsus herhangi bir tefsirde, kitapta, ne olursa olsun, gördükleri bir mütalaayı müdafaa etmeyi dinin gereklerinden bilirler. İslâm düşmanlarından ziyade, İslâm dinine mensup olduğunu iddia eden bu zümreden bizzat Müslümanlığın pek çok zarar gördüğünü söylersek, hiç de mübalağa etmiş olmayız.”

Hadis rivayetlerinin hem Kur'an ile hem kendi aralarında hem de akıl ve mantık ile çelişkileri gösterildiğinde, bazı kişi ve çevrelerin bu çelişkileri görmezden geldikleri ya da temelsiz birtakım yorumlar ile aslında çelişkili bir durum olmadığını göstermeye çalıştıkları görülmektedir. Yine kimi zaman bazı rivayetlerin kabul edilip bazılarının kabul edilmediği veya rivayetlerin birbirlerini nesh ederek hükümlerini ortadan kaldırdıkları iddia edilmekte ve bir şekilde söz konusu rivayetler kurtarılmaya çalışılmaktadır. Bazen de kaynağını vermeden bir rivayet aktardığınızda kimi kişiler “Böyle şey mi olur. Bunu kim kabul eder” türünden tepkiler vermekte ve o türden rivayetleri yok saymaktadırlar. Oysa geleneksel din anlayışı açısından bu tutum kabul edilebilir değildir. Madem güvenilir kabul edilen hadis kitapları Kur'an'dan sonra dinin ikinci kaynağını teşkil etmektedir, o zaman söz konusu bu hadis kitaplarında geçen her şeyin de dinin gereği olarak kabul edilmesi, eksiltme yapılmaması gerekir. Öte taraftan her ne kadar sözlü olarak bu şekilde

söylense de uygulama ve yaklaşımda hadislerin Kur'an'ın önüne geçirildiği bir gerçektir. Ancak birçok kişi hadis rivayetlerine işine geldiği gibi yaklaşmakta, düşüncesini destekleyeni kullanmakta, desteklemeyeni ya da işine gelmeyeni ise yok sayarak görmezden gelmektedir. Tek başına bu bile yöntem açısından tutarsızlığı net bir şekilde ortaya koymaktadır.

Oysa dinin tek kaynağının Kur'an olduğunu söyleyen birisi herhangi bir konu ya da iddia karşısında "O ayeti bırak" ya da "Şu ayeti dikkate alma" diyebilir mi? Şüphesiz diyemez. Ya da şayet Kur'an ayetleri de hadis rivayetleri gibi kendi aralarında çelişmeler, Kur'an'ın Allah'tan geldiği kesin olan bir vahiy olduğu iddia edilebilir mi? Şüphesiz edilemez. Dolayısıyla hadis rivayetleri dinin kaynağı olamaz ve bırakın Kur'an'ın önüne geçirilmesini, Kur'an'ın yanına dahi konulamaz. Ancak Kur'an'a uygun olan birtakım rivayetler tarihsel bir bilgi (siyer kaynağı) olarak değerlendirilebilir.

Hadislerin hem Kur'an ile hem de kendi aralarında çelişiyor olmaları zannedildiği gibi güvenilir olmadıklarını gösterdiği gibi örnek verilen birçok ayetten de görüldüğü üzere dinin tek kaynağı Kur'an'dır. Peki, Kur'an'a uygun olan hadislere yaklaşımımız nasıl olmalıdır? Öncelikle dini hükümlerin, helal ve haramların sadece Kur'an'dan hareketle tespit edileceği bilinmelidir. Kur'an'a ilave ve eksiltme yapmayan, ayetlerin metnine ve ruhuna uygun olan rivayetler güzel öğüt ve nasihatler olarak kabul edilmeli ve peygamberimizin sözü olarak değil ama peygamberimize isnat edilen bir söz olarak görülmelidirler. Bu şekilde rivayetler bulunmaktadır. Bu rivayetler Kur'an'a uygun olduğu için kesin olarak peygamberimiz tarafından söylenmiş olduğunu iddia edemesek de peygamberimiz tarafından söylenmiş olabilecek türden sözler olarak kabul edilebilir. Kütüb-i Sitte içinde bu türden güzel ve anlamlı rivayetler görmek de mümkündür. Bu rivayetler Kur'an'ın yanında dinin kaynağı olarak alınmadıkları

müddetçe peygamberimize isnat edilen sözler olarak okunabilirler. Bu ayrımın sağlıklı bir biçimde yapılabilmesi için öncelikle aklın devreye sokulması yani işlevsel bir hale getirilmesi, Kur'an'ın çok iyi bilinmesi ve hem ayetlerin işaret ettiği şeylerin doğru bir şekilde kavranması hem de Kur'an'ın evrensel ruhunun özümsemesi gerekir.

Kur'an'da Allah'ın insanlara zulmetmediği, insanların bizzat kendi elleriyle kendilerine zulmettikleri ifade edilir: “**...Allah onlara zulmetmedi, onlar kendilerine zulmediyorlardı.**” (Ali İmran Suresi 117). Allah'ın insan yaratılışına uygun kıldığı, hayatı güzelleştirmek ve yeryüzünü bir arada barış ve kardeşlik içinde yaşanır hale getirmek için bildirdiği dini yaşanılmaz ve tam anlamıyla sorun haline getirenlere uyararak bu zulme ortak olmamak gerekir.

7. BÖLÜM
VAKİT UYANMA VAKTİDİR

İnananlar için artık uyanma ve ayağa kalkma zamanıdır. Müslümanlığımız ve din anlayışımız ile hesaplaşma zamanıdır. Allah'ın dinini Allah'ın vahyinden öğrenme ve peygamberleri örnek almanın tek yolunun vahye tabi olma olduğunu fark etme zamanıdır. İnananlar için dirilme, hayat bulma zamanıdır: **“Ey iman sahipleri! O sizi, size hayat verecek şeye çağırdığında, Allah'a ve resulüne icabet edin...”** (Enfal Suresi 24). İşte insana hayat verecek o şey vahiydir. Şu şekilde buyuruyor Rabbimiz: **“Ey iman edenler! Siz kendinizden sorumlusunuz. Eğer doğru yoldaysanız, sapıtanlar size zarar veremez. Hepinizin dönüşü Allah'adır. İşte o zaman yaptıklarınızı size bir bir haber verecektir.”** (Maide Suresi 105).

İnananlara düşen, Allah'ın dinine, Allah'ın indirdiği gibi inanmaktır. Allah'ın resulünün herhangi bir eksiltme ve ilave yapmadan uyduğu ve bizzat uygulayarak örneklik teşkil ettiği din budur. Allah'ın dini, Allah'tan başkasından öğrenilmez. Allah'ın sözünün yanına başka herhangi bir söz getirilmez. Allah'ın ayetlerini dikkate almadan doğru yol bulunmaz, gerçek hidayete erilmez. Allah'ın ayetleri, hemen yanı başımızda apaçık duruyor, aklımızı ve gönlümüzü işleterek okunup anlaşılmayı bekliyor. Üzerimizdeki ölü toprağını atma ve Allah'ın vahyi ile yeniden dirilmenin zamanı çoktan geldi. **“...Ey iman eden temiz akıl sahipleri, Allah'tan korkun. Doğrusu Allah, size bir zikir (uyaran, hatırlatan ve öğüt veren Kur'an) indirmiştir.”** (Talak Suresi 10).

Vakit aklımızı kullanma vaktidir. Akıl, Allah'ın bir ayetidir. Allah, akıl ayetini, indirdiği ayetler yani vahiy ile ve evrende yarattığı ayetler yani bilim ile uyumlu kılmıştır. Yaratılışımıza kodlamış olduğu bilgi ve din ayetlerini bize hatırlatmak için

bize vahiy ayetlerini bildirmiştir. Yani aklımızı işletelim ve özümüzden sapmayalım diye bize uyarılarda bulunmuştur. Aklımızı kullanmadan vahiy anlamamız, en temel varoluşsal sorularımız ile ilgili sorgulamalar yapmamız ve hayatı anlamlandırmamız mümkün değildir. Akıl ayetini inkâr eden ya da görmezden gelen biri, Allah'ın indirdiği ve evrende yarattığı ayetleri anlayamaz. Hikmetlerini kavrayamaz.

Allah insana akıl melekesini vermiş, onu gerektiği gibi kullanmadığımız zaman ne hale geleceğimizi bildirmiş ancak kullanımını kişinin kendisine bırakmıştır. Akıllı kullanma yeteneği, bir spor dalında ya da herhangi bir enstrüman kullanımında kişinin kendisini geliştirmesi gibi geliştirilebilen ya da gerektiği gibi kullanılmadıkça körelen bir yetenektir. Sporu bırakırsanız geliştirmiş olduğunuz kaslarınız zamanla sıkılığını yitirir. Düşünmeyi bırakırsanız, aklınızı kullanma yeteneğiniz gevşer ve zamanla körelir. Dolayısıyla her ne kadar akıl bizi diğer canlılardan ayıran temel bir özellikse de, doğru bir şekilde kullanılmadıkça var olmasının bir değeri yoktur. Yani aklın bir cevher olarak bizde bulunmasının değil, o cevherin var oluş amacına uygun olarak kullanılmasının bir değeri vardır.

Bu yüzden Kur'an'da isim olarak akıl kelimesi kullanılmaz. Fiil olarak 'taakkul' kullanılır. Yaratılış amacına uygun olarak aktif hale getirilmediği müddetçe aklın bir işlevi yoktur. Akıllı gerektiği gibi kullanmamak, Kur'an'daki ifadesi ile "Pisliğe mahkûm olmak" demektir (Yunus Suresi 100). Akıllı, yaratılış amacına uygun olarak kullanmamak Kur'an'daki ifadesiyle "Sürü içgüdüsüyle davranan hayvan gibi olmak hatta yoldan sapma konusunda onlardan daha şaşkın ve beter olmak" demektir (Furkan Suresi 44).

Aklını, dolayısıyla kendini Allah'tan başkasına teslim eden biri, teslim olduğu kişinin elinde oyuncak olacak, o kişinin insafına kalacak demektir. Akıllı mahkûm olanın bedeni de mahkûm

demektir. Aklınızı başkalarına tutsak ederseniz, onlar sizin yerinize düşünmeye, kendi doğru ve yanlışlarını size öğretmeye kalkarlar. Kendi akıllarını sizin aklınızdan üstün tutarlar. Sizi ezer, aşağılar, günahkâr, sapkın, çaresiz kılar ve onlar olmadan bir hiç olduğunuza sizi inandırırılar. Bunu yaparken Allah'ı kullanırlar, Kur'an'ı kullanırlar, Resulullah'ı kullanırlar. Onlara muhtaç olmanız için yaparlar. Önce Allah ile aranızı açar sonra da yavaş yavaş o araya doğru saflar halinde yavaşlar. Kendini yalnız Allah'a teslim eden biri ise gerçek anlamda özgür, tam olarak bir birey demektir. Allah'tan başkasının önünde eğilmeyen, şahsiyet ve omurga sahibi biridir. Başkalarının sözüne göre değil Allah'ın sözüne göre hareket ederek kendini başkalarına değil, Allah'a beğendirme gayretindedir.

Kur'an bize, bilenlerle bilmeyenlerin bir olmayacaklarını ve ancak gerçek anlamda aklını işletenlerin bu gerçeği düşünüp kavrayabileceklerini bildiriyor (Zümer Suresi 9). Yine Kur'an bize, kulları içinden ancak âlimler yani bilenler, Allah'tan (gereğince) korkup O'na karşı derin bir saygı duyarlar diyor (Fatır Suresi 28). Bilmek için düşünmek ve bilgiyi edinmek, bunun için de akli kullanmak gerekir.

İslam âleminin bugünkü durumunun en öncelikli sebeplerinden biri, aklın terk edilmesidir. Ne zaman ki akıl terk edildi, Allah'ın ayetleri de terk edildi. Akıl devre dışı kalınca, Allah'ın ayetleri de devre dışı kaldı. Allah'ın ayetleri aklını kullanan kişinin işine yarar. Aklını kullanmayanın işine yaramaz.

Fatiha suresini her okuyuşumuzda “**Dosdoğru yola ilet bizi**” (Fatiha Suresi 6) diyerek dua ediyoruz Allah'a. Dosdoğru yolunun ne olduğunu öğrenmek için âlemlere hidayet rehberi olarak göndermiş olduğu Kur'an'a gerektiği gibi bakmıyoruz. Neyin doğru olduğu ile ilgili bir kaygı taşımıyoruz. Doğru yola iletilmek için harekete geçmıyoruz. Yerimizden kalkmıyoruz. Üzerimizdeki ölü toprağını atmıyoruz. Hak ile batılı birbirinden

ayırarak için çaba harcamıyoruz. Elimizi taşın altına koymuyor ve taşın Allah tarafından kaldırılmasını bekliyoruz. Biz dosdoğru yola iletilmeyi dilemezsek, Allah ne için bizi dosdoğru yoluna ulaştıracak? Allah'ın dosdoğru yolu varken başka yollarda yürüyerek, o yola nasıl ulaşacağız? Dosdoğru yolun haritası ve planı elimizdedir. Yapılması gereken şey, Allah'tan gelen talimatları en güzel şekilde takip etmektir.

Muhammed İkbâl'in bir şiirinde dikkat çektiği gibi: "Sen uçmak için bir kanat çırpmamış ve toprak altına girmiş bir kurt olmuşsun. Kur'an'dan uzaklaştığın için zelil oldun. Zamanın değiştiğinden, dünyanın kötülerle dolduğundan şikâyet edip duruyorsun. Ey çığ tanesi gibi yerlere düşen! Sen koltuğunda hayat dolu bir "kitap" taşıyorsun. Ne zamana kadar toprakta sürüneceksin? Haydi, kalk ve göklerin üstüne yüksel."

Muhammed Abdüh da içinde bulunduğumuz acı hali şu anlamlı sözleri ile dile getirmiştir: "İslam denince akla problemler, çıkmazlar ve çelişmeler geliyorsa bunun sebebi İslam değil Müslümanlardır. Müslümanların bu sırada Kur'an'dan başka imamları yoktur. Ezher'de okutulan ve benzeri kitaplar var olduğu müddetçe, bu ümmet ayağa kalkamaz. Ümmeti ayağa kaldıracak ruh, ilk dönemde hâkim olan Kur'an ruhudur. Kur'an dışında her şey; Kur'an'ı bilmek ve yaşamak arasına konmuş engellerdir..."

Mehmet Akif Ersoy'un da son derece haklı olarak ifade ettiği gibi ortada İslam diye bir şey kalmadığını itiraf etmeliyiz: "Eğer İslam'dan maksat Kur'an ise ortada İslam diye bir şey olmadığını söylemek durumundayız. Çünkü Kur'an bugün göklere çekilmiş ve yeryüzündeki İslam'ın onunla ilgisi kalmamıştır."

İsmail Faruki ise net bir şekilde son noktayı koymuştur: "İslam, ne bugünkü Müslümanların tavır ve yaşayışları, ne İslam tarihinin şu veya bu dönemi, ne de İslam adına kaleme alınan şu veya bu kitabın anlattıklarıdır. İslam Kur'an'dır."

Sözü Bitirirken...

Artık din adına ileri sürülen uydurmaların ümmeti kangren ettiği ve acilen bu hastalıktan kurtulmamız gerektiği gerçeği görülmelidir. Hatalar, kulları olarak bize, doğrular ise Allah'a aittir. İstisnasız hepimizin "Allah'ım hatalarımı düzeltmemi, doğruları görebilmemi ve Senin dosdoğru dinin üzerinde olabilmemi nasip et bana" şeklinde dualar etmemiz gerekir.

Her ne kadar Kur'an'ın ortaya koymuş olduğu apaçık din ile yaygın şekilde kabul edilen din arasında önemli farklar olsa da, son derece önemli olan ortak noktaları da gözden kaçırmamak gerekir. Allah'ın hayattaki her şeyden önemli ve değerli olduğu, Kur'an'ın Allah'ın Kitabı olduğu, peygamberimiz Hz. Muhammed'in O'nun kulu ve elçisi olduğu, dünya hayatının geçiciliği ve ölüm gerçeği, ahiretin, hesap gününün, cennet ve cehennem varlığı gibi temel meselelere samimi olan inananların tamamına yakını inanırlar. Önemli olan inananların vahyin yol göstericiliğinde ortak noktalarını arttırmaları, rivayet kültürü ile gelen ne varsa tamamını vahyin eleğinden geçirerek gerçek dini, birlik ve beraberlik içinde, duyarlı ve örnek birer inanan olarak ortaya koymaları ve yaşamalarıdır.

İnananlar olarak bazı konularda birbirimizi eleştirsek de dinin temel meseleleri olan ortak konularda birbirimizi desteklememiz gerekir. Günümüz insanının en temel problemlerinin başında inanç problemi gelmektedir. Özellikle Allah'ın varlığı, birliği, dinin önem ve gerekliliği gibi inanç konularında tüm inananların birlikte hareket etmesi; dinin kaynağı ve anlaşılması gibi yöntemsel konularda ise inanan insanlara yakışacak bir tarz ve üslup ile meselelerin tartışılması gerekir. Böyle olması gerekirken bizler kimi konularda farklı düşünen birileri olduğunda hemen o kişileri çeşitli şekillerde etiketlemeyi, aradaki bağlantıyı koparmayı ya da

her fırsatta olur olmaz şekilde düşmanca yaklaşımlar sergileyerek bu kişileri temelsiz iddialarımıza kurban etmeyi tercih ediyoruz.

Genellikle kişilere toptan bir kabul ya da toptan bir ret şeklinde yaklaşıyoruz. Ya her konuda doğru olduklarına ya da her konuda yanlış olduklarına inanmak istiyoruz. Oysa kişiler üzerinden değil, düşünce ve kanıtlar üzerinden hareket etmek gerekir. Esas olan hakikatin ne olduğudur. Bir kişinin kimi görüşlerine katılmamak onun tüm görüşlerine muhalefet etmeyi gerekli kılmaz. Ya da kimi görüşlerini benimsemek de bütün görüşlerini sorgusuz sualsiz benimsemeyi gerekli kılmaz. Bir görüşte yanılan bir kişi diğer bir görüşte isabet etmiş olabilir. Ya da aynı şekilde bir görüşte isabet etmiş olan biri başka bir görüşünde yanılıyor olabilir. Bu hepimiz için geçerli olan gayet doğal bir durumdur. Bu yüzden konuları teker teker değerlendirmek gerekir. Buna rağmen insanların kişileri değerlendirme konusunda kafalarındaki renk ayrımı siyah ve beyaz kadar kategorik olabilmektedir. Böyle olunca gerçekleri görmemiz, üzerine gerektiği kadar düşünmeden kabul ettiğimiz inançlarımızı sorgulamamız ve çoğunluğun değil hakikatin peşinde olmamız pek mümkün olamamakta.

Bu tutumun, Kur'an'ın bildirmiş olduğu inanan modeline uygun olmadığı ortadadır. İnsanları çeşitli tanımlamalarla etiketlemeden önce ne söylediğine bakmak ya da imkân dâhilinde oturup adam akıllı konuşup anlamaya çalışmak ve fark edemediği bir gerçek varsa bunu güzel bir şekilde kendisine anlatmak gerekir. Bunun için aynı zamanda kendi kabul ve inançlarımızı sorgulamaya ve aksini gösteren kanıtlar karşısında da kendimizi düzeltmeye hazır olacak erdeme sahip olmamız gerekir.

Din için gerekli olan her şey, Kur'an ile açık bir şekilde bildirilmiştir. Allah'ın, en başta bizim için güzel bir örnek olan peygamberimiz, sonra da tüm inananlar için çizdiği yol budur. Kur'an dışında kaynakları kendine din edinenler, hem kendilerini hem de başkalarını hata ve çelişkilere düşürürler. Dinin tek

kaynağı Kur'an-ı Kerim'dir. Kur'an'ın ortaya koymuş olduğu dışında, dini konudaki tüm rivayet ve görüşler Kur'an'a uygun olduğu oranda dikkate alınmaya değerdir. "Kur'an yetmez" diyenlerin uyduğu din, Allah'ın indirdiği, peygamberimizin de tebliğ ederek örnek olduğu din değildir.

Derdimiz İslam düşünce ve geleneğini yok saymak değildir. Aksine dini düşünce geleneğimiz içinde Kur'an'a uygun olan fikirleri geçmişten günümüze kalan bir miras bilerek dikkate almak, din adına uydurulan şeylerin uydurulma süreç ve sebeplerini daha iyi anlamamızı ve geçmişten günümüze kadar tartışılan konulara ve ileri sürülen delillere tanıklık etmemizi sağlayacaktır. Yine peygamberimizden günümüze kadar her dönemde din adına sadece Allah'ın vahyini esas alan, din adına uydurulan şeyler ile mücadele etmeye çalışan, bu uğurda türlü zorluk ve zulümlere maruz kalan ama buna rağmen hakkı ve hakikati ifade etmekten geri durmayan gerçek inananların varlığı da bizlere güç verecektir.

Hayatım boyunca "Ben Müslümanım" diyen kimseyi müşrik, dinsiz ya da sapkın olarak tanımlamadım. Düşüncesi ve inancı sebebiyle eleştirdim ama suçlamadım. Yapılan kimi eylem ya da söylemlerin Allah'a şirk koşmaya ya da iftira etmeye varacağını söylesem de kendisini Müslüman olarak tanımlayan birine, kendi tanımlaması dışında bir tanımlama yapmadım. Kimseyi cehennemlik ilan etmedim. Benim gibi düşünüp inanmayan kişileri düşmanım olarak görmedim. Birilerine değil, Allah'ın vahyine talebelik ve hizmet ettim. Eleştirdiğim şeylere inanan insanları küçük görmedim, onlara karşı kibirlenmedim. Anlamaya ve dinlemeye çalıştım. Geçmişteki kabullerimi sorgulamaktan, sorgulatmaktan ve değişime açık olmaktan çekinmedim. Ayetler doğrultusunda en başta kendi hatalarımı görmeye sonra da başkalarında görebildiğim hataları söylemeye çalıştım. Bunu da hesap günü herkes gibi Rabbimin huzuruna getirileceğim

için yaptım. Dost bildiğim, sevdiğim insanlar ve dini konularda sohbet ettiğimiz kimi öğrencilerim zaman zaman bu sorgulamalar sebebiyle benden uzaklaştılar. Yine de Rabbime güvenip dayandım ve doğru olduğuna inandığım şeylerden de sevdiğim insanları sevmekten de vazgeçmedim. Hepimizi dosdoğru yola iletmesi ve gerçekleri göstermesi için Rabbime dua ettim. Kendimi birilerine değil sadece Allah'a beğendirme derdindeyim. Bu durum birilerinin hoşuna gitmeyebilir, onu da kendileri bilir. Ben Allah'a vereceğim hesabın derdindeyim.

Etilye sütlüye hiç karışmadan, elimizi taşın altına sokmadan, yaygın şekilde doğru bilinen yanlışlara dikkat çekip tepki görmeden, insanları gerçekler ile yüzleştirmeden, din adına uydurulan şeyler sebebiyle imanından olan bunca insanı hiç düşünmeden, tabulaştırılmış kabulleri tartışmaya açmadan, çoğunluk tarafından sevilip itibar görecektir şekilde konuşmak ve çoğunluğun safında yer almak kolaydır. Bunun hesabını vermek ise zor olmaktadır.

Gerçek anlamda inanmak isteyen birine yakışacak olan şey, Kur'an'ın tarifi ile sözü dinlemek ve en güzeline uymaktır: **“Onlar ki, sözü dinlerler ve onun en güzeline uyarlar. İşte onlar Allah'ın kendilerini doğru yola ilettiği kimselerdir ve onlar sağduyu sahipleridir.”** (Zümer Suresi 18). Şüphesiz sözlerin en güzeli Allah'ın sözleridir. Allah'ın söz ve uyarılarını dikkate almadan, Allah adına, peygamberimiz adına uydurulmuş sözlere itibar edenler, dinde olmayanı varmış gibi söyleyenler, dosdoğru yol üzerinde değil, batıl üzerinde yürüyenler, sözlerin en güzelinden nasiplenemezler. **“De ki: Herkes, kendi yapısına (niyetine ve mizacına) göre iş yapar. Rabbiniz, kimin dosdoğru yolu tuttuğunu çok iyi bilir.”** (İsra Suresi 84).

Hepimizin hakkında hükmü verecek olan Allah'tır. İnananlar da yalnızca Allah'a güvenip dayanmalı ve çoğunluğun değil hakikatin peşinde olmalıdır. Ne mutlu, Allah yolunda en güzel

şekilde mücadele eden, son nefesini bu yolda vermeye aday olan, vahye gönül ve ömür veren, hayırlarda yarışıp önde giden ve karşılığını yalnız Allah'tan bekleyen inananlara. Umarım hatalarımızı fark ederek, Rabbimizin ayetlerine uygun bir din üzerinde olur ve gerçek anlamda inanan birine yaraşır bir hayat yaşarız. Ümidim ve duam Rabbimin sözleridir:

“Allah, inananları şu üzerinde bulunduğunuz halde bırakmayacaktır. Sonuçta pisi temizden ayıracaktır...” (Ali İmran Suresi 179).

“Gevşemeyin, üzülmeyin, eğer gerçekten inanıyorsanız, üstün gelecek olan taraf sizlersiniz.” (Ali İmran Suresi 139).

“Ey inananlar! Eğer imanınızı kaybederseniz, Allah, zaman içinde (sizin yerinize) O'nun sevdiği ve O'nu seven insanlar geçirecektir; inananlara karşı alçak gönüllü, hakikati inkâr edenlere karşı onurlu; Allah yolunda üstün çaba gösteren ve kendilerini kınayabilecek kimselerin kınamasından korkmayan (insanlar): Bu, Allah'ın dilediğine bağışladığı lütfudur. Allah (lütfunda) sınırsızdır ve her şeyi bilendir.” (Maide Suresi 54).